

Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!

LENIN

TEOKSET

43

VENÄJANKIELINEN LAITOS
JULKAISTU
NEUVOSTOLIITON KOMMUNISTISEN
PUOLUEEN KESKUSKOMITEAN
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА
при ЦК КПСС

В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

Издание четвертое

ИЗДАТЕЛЬСТВО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN
INSTITUUTTI

V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä
venäjänkielisestä painoksesta*

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS
MOSKOVA. 1969

V. I. LENIN

43
OSA

Joulukuu 1893 — lokakuu 1917

ESIPUHE

Neljäskymmenes kolmas osa sisältää V. I. Leninin kirjeitä, kirjelappuja ja sähköitä, jotka on kirjoitettu vuosina 1893—1917, ennen Lokakuun suurta sosialistista vallankumousta. Kaikki nämä asiakirjat on julkaistu Teosten 5., venäjänkielisen painoksen 46., 47., 48. ja 49. osassa. Ne täydentävät olennaisesti Teosten 4. painoksen 34., 35. ja 36. osassa julkaistua V. I. Leninin kirjeenvaihtoa.

Suuri merkitys on P. P. Masloville kirjoitetuilla kirjeillä. Ne liittyvät kauteen, jolloin Venäjällä syntyi työväenliike ja alkoi levitä marxilaisuus. Niissä kuvastuu Leninin syvällinen kiinnostus Venäjän taloudellisen tilan tutkimiseen; hän arvostelee niissä tieteellisesti narodnikkiliberaalien (V. J. Postnikovin, V. P. Vorontsovin y.m.) taloustieteellisiä katsomuksia.

Osaan on otettu useita asiakirjoja siltä ajalta, jolloin Venäjällä taisteltiin marxilaisen puolueen perustamisesta. Tuon kauden kirjeenvaihdon pääsisältönä on leppymätön taistelu toisaalta oikeisto-oppportunismia («ekonomismia» ja myöhemmin menshevismia) ja vasemmistonarodnikkien anarkistista pikkuporvarillista kiihkovallankumouksellisuutta vastaan ja toisaalta porvarillista liberalismia vastaan, joka pyrki alistamaan työväen- ja demokraattisen liikkeen palvelemaan omia tarkoituksiaan.

Puolustaessaan proletariaatin itsenäisen uudentyyppisen marxilaisen puolueen perustamisen välttämättömyyttä Lenin osoitti, että on tärkeää käydä avointa poliittista taistelua kaikenvivahteisia opportunisteja vastaan, Venäjän työväenliikkeen poliittisen itsenäisyyden ja yhtenäisyyden puolesta. Lenin kirjoitti: »Kirjallisuudessa käytävässä taistelussa tietysti loukataan jälleen joitakuuta, saadaan ja annetaan pal-

jon potkuja, mutta me emme ole niin arkapintaisia, että pelkäisimme niitäl Olisi sinisilmäisen naiivia toivoa olevan taistelua ilman potkuja ja erimielisyyksiä ilman taistelua, ja taistelu, jos sitä käydään *avoimesti*,... se johtaa, toistan, sata kertaa nopeammin vankkaan *yhtenäisyyteen*» (tämä osa, s. 12).

Kirjeet valottavat sitä erittäin suurta työtä, jota Lenin teki järjestäessään uudentyypin marxilaisen puolueen perustamisessa tavattoman tärkeää osaa esittäneiden ensimmäisen yleisvenäläisen poliittisen »Iskra» lehden ja »Zarja» aikakauslehden julkaisemista. Kirjeissä kuvastuu selvästi Leninin suorittama toimitus- ja järjestelytyö: artikkelien aatteellisen suunnan määrittely, kirjoittajien valinta, aineiston käsittely ja arvostelu, lehden kuljetus ja levittäminen Venäjällä.

Osaan on sisällytetty useita puolueen II edustajakokouksen jälkeen kirjoitettuja kirjeitä. Ne täydentävät huomattavasti kuvaa bolshevikkien taistelusta menshevikkijajottajia vastaan. Aikana, jolloin menshevikkijohdajat hajottivat vastikään muodostunutta yhtenäistä puoluetta, Lenin kamppaili kiihkeästi sen yhtenäisyyden säilyttämiseksi, puolueen yhtenäisten paikallisjärjestöjen säilyttämiseksi. Aivan erikoinen merkitys on J. D. Stasovalle, F. V. Lengnikille, V. P. Noginille, I. I. Radtshenkolle sekä Moskovan komitealle ja puolueen muille paikalliskomiteoille kirjoitetuilla kirjeillä.

Puolustaessaan vanhan »Iskran» vallankumouksellisia ansioita ja paljastaessaan menshevikkejä, m.m. Trotskia, joka parhaavassa kirjasessaan kiisti sekä »Iskran» että puolueen II edustajakokouksen merkityksen, Lenin kirjoitti: »Tällaista kirjasta lukiessaan näkee selvästi 'vähemmistön' menneen valehtelussa ja vilpissä niin pitkälle, ettei se pysty luomaan mitään elinkykyistä, ja tekee mieli ryhtyä taistelemaan, ja tässä on jo mistä taistella» (s. 90).

Kuten kirjeistä näkyy, Lenin suoritti valtavan työn puolueen keskuselimien eheyttämisessä, bolshevikkien pää-äänenkannattajan »Vperjod» lehden julkaisemisen järjestämisessä ja VSDTP:n* III edustajakokouksen valmistelussa.

Osaan sisältyy joukko Venäjän ensimmäisen vallankumouk-

* Lyhenneluettelo löytyy kirjan lopusta. *Toim.*

sen kaudelta peräisin olevia kirjeitä, joissa valaistaan bolshevikien taktiikkaa porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa. Niinpä »L'Humanité» lehden kirjeenvaihtajalle E. Avenardille lähetetyssä kirjeessä selitetään proletariaatin hegemonian merkitystä porvarillis-demokraattisessa vallankumouksessa, perustellaan bolshevikien taktillista linjaa sekä proletariaatin ja demokraattisen talonpoikaiston välttämätöntä liittoutumista »päivä päivältä yhä vastavallankumouksellisemmaksi käyvän porvariston kataluutta ja peturuutta vastaan» (s. 133).

Huomattava määrä osaan sisältyvistä kirjeistä ajoittuu taantumuskauteen. Niiden joukossa on paljon kirjeitä II Internationaalin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerille C. Huysmansille, jonka kanssa Lenin oli kirjeenvaihdossa VSDTP:n KK:n edustajana. Osassa on myös muille kansainvälisen työväenliikkeen toimihenkilöille kirjoitettuja kirjeitä. Ne osoittavat Leninillä ja VSDTP:n KK:lla olleen laajoja yhteyksiä kansainväliseen työväenliikkeeseen. Niistä nähdään, miten järkähtämättömästi Lenin taisteli opportunistia vastaan ja puolusti työväenliikkeen vallankumouksellista taktiikkaa, vallankumouksellisten marxilaisten rivien yhtenäisyyttä ja koko maailman työtätekevien veljellistä solidaarisuutta.

Suuri sija taantumuskauden kirjeiden joukossa on kirjeillä, jotka liittyvät taisteluun puolueen keskuselinten toimintaa jarruttaneita ja sabotoineita menshevikkejä ja Trotskia vastaan sekä taisteluun vperjodilaisia ja otzovisteja-ultimateja vastaan, joiden »vasemmistolainen» sanahelinä ja seikkailupolitiikka olivat omiaan eristämään puolueen työväenluokasta, erottamaan puolueen kansanjoukoista ja tosiasiallisesti hävittämään sen. Lenin paljasti otzovistien perustaman Caprin puoluekoulun ryhmäkunnan hankkeeksi ja kävi pitkäaikaista kampanjaa työläisvallankumouksellisten todellisen puoluekoulun perustamiseksi.

Uuden vallankumouksellisen nousun kauden kirjeenvaihto on omistettu proletariaatin illegaalisen puolueen lujittamiselle ja taistelulle likvidaattoreita vastaan. Likvidaattoruus, joka oli syntynyt menshevikien keskuudessa jo taantumuskaudella, aiheutti työväenluokalle ja sen puolueelle erittäin suurta vahinkoa edelleenkin, vallankumouksellisen liikkeen uuden nousun kaudella. Lenin kävi taistelua likvidaattoreita vastaan, jotka suhtautuivat yliolkaisesti maanalaiseen toi-

mintaan ja kehottivat luopumaan illegaalisista taistelumenetelmistä, ja suuntasi puoluetyöntekijöiden huomion illegaalisten ja legaalisten työmuotojen yhdistämiseen: duuman puhujalavan käyttöön, osanottoon työväenkassojen ja erilaisten legaalisten yhdistysten toimintaan y. m. s. Muutamissa tähän osaan sisältyvissä asiakirjoissa paljastetaan likvidaattorien konferenssi, jossa nämä muodostivat puolueenvastaisen elokuun blokin. Se hajosi lyhyen ajan kuluttua.

Osa asiakirjoista on tähdätty sovittelijoita vastaan. Lenin kirjoitti: »Ei voida istua kahdella tuolilla — joko on oltava likvidaattorien puolella tai vastustettava heitä» (s. 224). Kirjeenvaihdosta näkyy, että taisteltaessa puolueenvastaisia virtauksia vastaan tarvitaan toisenlaista taktiikkaa kuin taisteltaessa niihin sovinnollisesti suhtautuvia henkilöitä vastaan. Lenin vaati käymään likvidaattoreita vastaan armotonta taistelua tärkeimmissä, periaatteellisissa kysymyksissä, mutta sovittelijoiden suhteen hän neuvoi noudattamaan toista linjaa, selittämään heille asioita ja voittamaan heidät omalle puolelleen. Niinpä Lenin kirjoitti L. B. Kameneville lähettämässään kirjeessä, jossa esitti huomautuksensa tämän »Kaksi taktiikkaa» kirjasen johdosta: »Ei saa kehottaa erkaantumaan *sovittelijoista*. Se olisi aivan tarpeetonta ja virheellistä. Heihin nähden pitää omaksua 'selittävä' sävy eikä suinkaan heittää heitä syrjään» (s. 232).

Bolshevikkien leppymätön taistelu likvidaattoreita vastaan päättyi menestyksellisesti: VI (Prahan) konferenssi karkotti likvidaattorit puolueesta. Lenin kirjoitti hyvin ilahtuneena helmikuun 25 p:nä 1913: »Pietarista, Moskovan alueelta ja Etelästä kuuluu *hyvää*. Illegaalinen *työväenjärjestö* kasvaa ja muovautuu» (s. 290).

Osaan on otettu useita legaalisten bolshevikkilehtien: »Zvezdan», »Nevskaja Zvezdan» ja erikoisesti »Pravdan» toimitukselle kirjoitettuja kirjeitä. Ohjeet, joita Lenin antoi kirjeissään (ja artikkeleissaan), määräsivät »Pravdan» poliittisen luonteen ja aatteellisen suunnan, sen leppymättömän asenteen taistelussa likvidaattoreita sekä heidän »Lutsh» lehteään vastaan. Leninin ohjeita vastaavasti toimitettiin keväällä 1913 »Pravdan» uudelleenjärjestely, parannettiin tuntuvasti sen sisältöä ja suurennettiin myös lehden kokoa. Onnitellessaan »Pravdan» toimitusta ja kaikkia avustajia lehden sisällön parantumisen johdosta Lenin sanoi, että *»on pyrittävä kohottamaan lukijamäärä 100 000:een... S u u r i* (ja ainoa)

'Pravdaa' uhkaava vaara on nyt *laajan* lukijakunnan menetyks, asemien menetys taisteltaessa siitä» (s. 303).

Osassa on huomattava sija asiakirjoilla, jotka on kirjoitettu monien puoluekonferenssien ja -neuvottelujen valmistelun ja pidon yhteydessä. Osassa on Leninin kirjeitä, joissa hän antaa arvion esim. KK:n ja puolueyöntekijäin Krakovan ja Poroninin neuvottelukokouksista, Latvian sosialidemokratian IV edustajakokouksesta y.m. Kosketellessaan tammikuussa 1913 pidetyn Krakovan neuvottelukokouksen kulkua hän kirjoitti: »Kaikki sujuu loistavasti. Merkitys tulee olemaan ainakin vuoden 1912 tammikuun konferenssin veroinen. Päätökset tehdään *kaikista* tärkeistä kysymyksistä, *siinä luvussa myös yhdistymisestä*» (s. 278).

Suuri joukko kirjeitä on kirjoitettu I. Armandille Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koollekutsuman Brysselin »yhdistävän» konferenssin (heinäkuu 1914) johdosta. Pitäen lähtökohtanaan Leninin ohjeita KK:n valtuuskunta paljasti konferenssissa tyhjentävästi likvidaattoruuden vahingollisuuden ja kehotti työväenliikkeen yhtenäisyyteen alhaalta käsin. Likvidaattorit eivät saavuttaneet tarkoitustaan, kansainvälisen opportunistin apu ei johtanut toivottuihin tuloksiin. Lenin kirjoitti: »Likvidaattorien *v i i m e i s e n ä* valttina on ulkomainen apu, mutta sekin valtti lyödään» (s. 375).

Osaan sisältyy lukuisia imperialistisen maailmansodan kauden (1914—1917) aikaisia kirjeitä. Kirjeenvaihto kuvastaa Leninin tavattoman laajaa teoreettista ja käytännöllistä toimintaa imperialistista sotaa vastaan tähdätyn bolshevistisen taistelutaktiikan kehittämisessä ja propagoinnissa sekä hänen leppymättömyyttään sosialishovinismia ja kautskylaisuutta kohtaan. V. A. Karpinskille, S. N. Ravitshille, G. L. Shklovskille, M. N. Pokrovskille y.m. osoitetut kirjeet valaisevat monien erittäin tärkeiden artikkelien ja kirjojen — »Sosialismi ja sota», »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» y.m. — kirjoittamis- ja julkaisuvaiheita. Kirjeet täydentävät Leninin sellaisia teoksia kuin »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus», »Juniuksen kirjasen johdosta», »Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'» y.m. Ne ovat mallinäyte luovasta suhtautumisesta marxilaisuuden vallankumoukselliseen teoriaan. Proletariaatin luokkataistelun historiallisen kokemuksen syvälliseen tutkimukseen ja yleistykseen pohjautuen

Lenin luonnehti niissä kansainvälisen sosialidemokratian ja työväenliikkeen tehtäviä imperialistisen maailmansodan kaudella ja kehitteli edelleen erittäin tärkeitä johtoaajatuksia marxilaisten suhtautumisesta oikeutettuihin ja epäoikeutettuihin sotiin sekä isänmaan puolustukseen. Osaan on otettu N. I. Buharinin, G. L. Pjatakovin ja J. B. Boschin marxilaisuudenvastaisia katsomuksia paljastavia kirjeitä. Puolustaessaan horjumattomasti ja johdonmukaisesti marxilaisuuden ohjelmallisia väitelmiä Lenin vastusti samaan aikaan G. J. Zinovjevin sovittelukantaa.

V. A. Karpinskille kirjoitetut kirjeet kuvastavat Leninin laajaa käytännöllistä toimintaa puolueen pää-äänenkannattajan — »Sotsial-Demokrat» lehden — julkaisemisen uudistamiseksi. Leninin huomio yltyi kaikkeen: lehden kuljetuksesta Venäjälle, lehtikirjoitusten saannin järjestämisestä ja paljosta muusta aina vähäisiin kustannusasioihin (kirjakkeet ja paperi) asti. Niinpä 22. marraskuuta 1914 päivätyssä Karpinskille osoitetussa kirjeessä sanotaan: »Kirjoittakaa, *monneenko numeroon* teillä on ohutta paperia. Jos sitä on paljon (Pariisista saamme kai hankituksi lisää) ja jos se ei ole kovin huonoa täkäläiseen käyttöön, niin nostamme ohuen %-määrää» (ss. 386—387).

Huolimatta siitä, että yhteyksien rakentaminen puolueen paikallisjärjestöihin vaikeutui, puolueen KK järjesti Leninin johdolla bolshevistisen kirjallisuuden levitystä Venäjällä. Tämä kirjallisuus selitti sodan imperialistista luonnetta, valisti poliittisesti työläisiä, sotilaita ja talonpoikia, opetti, miten heidän piti vastustaa sotaa, ja kutsui taistelemaan omia sortajiaan vastaan. Puolueen KK piti yllä yhteyttä Venäjällä toimiviin puoluejärjestöihin Tukholman ja sittemmin Oslon kautta, missä KK:n ja Pietarin komitean valtuutettu A. G. Shljapnikov tuolloin oleskeli. Siksi tiettyä osaa Shljapnikoville osoitetuista kirjeistä on tarkasteltava KK:n Venäjän-toimikunnalle tarkoitettuina. KK oli yhteydessä Venäjään myös M. M. Litvinovin, A. M. Kollontain y.m. välityksellä.

Lenin piti ensiarvoisen tärkeänä Euroopan ja Amerikan maiden vasemmistososialidemokraattien voimien kokoamista. Osaan on otettu Hollannin, Ranskan, Belgian, Sveitsin, Ruotsin, Norjan ja muiden maiden vasemmistososialidemokraateille kirjoitettuja kirjeitä. Lenin järjesti pää-äänenkannattajan, bolshevististen julkaisujen, VSDTP:n ulkomaisten

osastojen konferenssien päätöslauselmien y.m. lähetyksen ja huolehti henkilökohtaisten kosketusten järjestämisestä monien maiden vallankumouksellisiin sosialidemokraatteihin. H. Gorterille osoittamassaan kirjeessä hän kannatti ajatusta, että perustettaisiin vasemmistososialidemokraattien kansainvälinen aikakauslehti, jonka tehtävänä olisi vastustaa sosialishovinistien iljettävää tapaa »puolustaa sofismeilla pahimmanlaatuista opportunistia» (s. 402). D. Wijnkoopille lähettämässään kirjeessä Lenin sanoi: »Emme tarvitse johdottomien juhmallisia julkilausumia..., vaan johdonmukaisen vallankumouksellisen periaatejulistuksen auttaaksemme työläisiä löytämään oikean tien» (ss. 426—427).

Heti sodan alussa, kun II Internationaali kärsi aatteellisen ja poliittisen vararikon ja hajosi tosiasiallisesti lukuisiksi keskenään sotiviksi sosialidemokraattisiksi puolueiksi, Lenin asetti tehtäväksi perustaa III Internationaalin, johon tulisivat kuulumaan vasemmistolaiset, todella vallankumoukselliset internationalistit. Hän kirjoitti G. J. Zinovjeville: »Lähetän Wijnkoopin kirjeen. *Palauttaka a h e t i...* Takerrun molemmin käsin tähän vasemmistolaisen Internationaalin 'piskuisen kantajoukkoon'. On pyrittävä *k a i k i n v o i m i n* lähentymään heitä» (s. 410).

Osa sisältää useita Zimmerwaldin ja Kientalin kansainvälisten sosialistikonferenssien valmistelua ja niiden päätösten tunnetuksitekemistä valaisevia kirjeitä. Kientalin konferenssia valmisteltaessa Lenin kehotti hollantilaisia internationalisteja ottamaan yhteyden Britannian Sosialistisen Puolueen vähemmistöön ja pyytämään sitä lähettämään »edustajansa tai ainakin julkilausumansa. Jos konferenssin tuloksena... on vasemmistolainen marxilainen internationaalinen periaatejulistus, niin se on oleva varsin hyödyllinen aikaansaannos» (s. 430).

Erityisen kiinnostavia ovat kirjeet, jotka Lenin kirjoitti vuoden 1917 alkukuukausina ja maanpaossa olonsa viimeisinä päivinä, kun oli tullut tieto helmikuun porvarillisdemokraattisen vallankumouksen voitosta. Ne täydentävät huomattavasti sitä muiden asiakirjojen perusteella tunnettua analyysia, jonka Lenin teki Venäjän vallankumoustahtumista ja proletariaatin puolueen, työläisten, talonpoikien ja sotilaiden ratkaistavaksi asettamistaan uusista tehtävistä. Joukko kirjeitä liittyy Leninin ja puolueen muiden työntekijöiden Sveitsistä Venäjälle paluun järjestelyihin.

Osa päättyy kirjelappusella, jonka Lenin kirjoitti M. V. Fofanovalle myöhään illalla 24. lokakuuta (6. marraskuuta) 1917: »Lähdin sinne, minne ette olisi halunnut minun lähtevän. Näkemiin. Iljitsh» (s. 579). V. I. Lenin lähti vallankumouksen esikuntaan Smolnaan astuakseen Lokakuun aseellisen kapinan johtoon.

*NKP:n Keskuskomitean
marxismin-leninismien instituutti*

1893

1

P. P. MASLOVILLE

Sain toissa päivänä kirjeenne* ja kirjoitin heti eilen, että lähettäisivät Teille talonpoikaisreformia käsittelevät artikkelit¹. Kirjoittakaa, onko Postnikovia koskeva artikkeli** Teillä. Jos se on Teillä, lähettäkää se mahdollisimman pian N. J:lle ja pyytäkää toimittamaan minulle heti, kun se on luettu: tarvitsen sitä.

Olen kovin pahoillani, ettette tavoittanut minua Samarasta***; ettekö aio käydä pyhinä pääkaupungeissa? — silloin voisimme tavata.

Odotan Teidän erittelevän ja arvostelevan mahdollisimman yksityiskohtaisesti Postnikov-artikkelin: toivottavasti olette huomannut, että siinä esittämäni toteamat ovat minulle lähtökohtana paljon tärkeämpien ja pitemmälle menevien johtopäätösten tekoon kuin ne, joita olen tehnyt itse artikkelissa. Pientuottajiemme (talonpoikien ja kotiteollisuudenharjoittajien) luokkakajakautuminen on mielestäni se perus- ja päätekijä, joka selittää kaupunkilais- ja suurkapitalismimme ja kumooa tarun, että talonpoikaistalous on erikoinen talousmuoto (se on sama porvarillinen talousmuoto, ero on vain siinä, että se on vielä pahemmin feodalismiin pauloittama), ja panee näkemään, etteivät n.s. »työläiset» muodosta erikoisasemassa olevaa vähäistä ryhmää, vaan ainoastaan ylimmän kerrostuman siinä varsin suurilukuisessa talonpoikaisjoukossa, joka jo nykyään elää enemmänkin työvoimansa myynnistä kuin omasta taloudestaan. Pidän Postnikovin kirjaa niin suuressa arvossa juuri sen tähden, että

* Osoitteeni olisitte voineet saada tšekäläisen asianajajaneuvoston kautta.

** Ks. V. I. Lenin, »Uusia taloudellisia muutoksia talonpoikaiselämässä» (Teokset, I. osa, ss. 1—60). *Toim.*

*** ettekä tutustunut siellä ystäviini.

se tarjoaa aineistoa tämän tilanteen erittäin tarkkaa erittelyä varten, osoittaa tosiasiajn perusteella typeriksi yleiset käsitykset »yhteisöllisestä» maaseudustamme ja näyttää, ettei järjestelmämme varsinaisesti eroa länsieurooppalaisesta.

Tarjosin kyseistä artikkelia »Russkaja Myslille»², mutta se ei ollut halukas julkaisemaan. Harkitsen nyt, olisiko sopivaa julkaista artikkeli kirjasena, sitten kun olen täydentänyt ja hieman korjaillut sitä.

Olisi perin kiinnostavaa saada tietää mielipiteenne tästä; luullakseni voisitte aivan hyvin ilmoittaa sen kirjeellisesti.

Reformia käsitteleviä teoksia koskevien huomautusteni lähtökohtana on ollut se perustoteamus, että tämä reformi oli tavaratalouden kehityksen tulosta ja se tarkoitti ja merkitsi vain sitä, että oli murrettu tuon järjestelmän kehitystä estävät ja rajoittavat kahleet. Keskustelemme vielä tästä yksityiskohtaisemmin: ehkä onnistun toimittamaan kirjan tekijälle lähettämäni huomautukset suoraan Teille; se olisi kaikkein yksinkertaisinta ja mukavinta.

Vastatkaa mahdollisimman pian, jopa viipymättä, muuten kirjeenne ei ehkä tavoita minua täältä.

*Kirjoitettu joulukuun
jälkipuoliskolla 1893
Lähetetty Pietarista Samaraan*

*Julkaistu ensi kerran 1940
XX XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1894

2

P. P. MASLOVILLE

$\frac{30}{V}$ 94. Sain kirjeenne toissa päivänä. Olin tosiaankin unoh-
tanut miltei tyyten sekä kirjeenvaihtomme että referaatin,
mutta ryhdyn tietysti jälleen hyvin mielelläni kirjeenvaih-
toon referaatin johdosta heräävien ja muiden kysymysten
suhteen.

Ihmettelen vain, miksi Teidän piti »etsiä» minua. Eikö
N. M. A.* palattuaan Pietarista Tiflisiin tavannut Teitä?
eikö ilmoittanut Teille (pyysin häntä ilmoittamaan), että
minulla on vakinainen — ainakin talven ajaksi — osoite, ni-
mittäin: asianajajaneuvosto, asianajaja N. N:n apulaiselle.

Huomautustenne** johdosta haluan sanoa seuraavaa. Mitä
tulee ensinnäkin johtopäätösten liialliseen varovaisuuteen,
pitää ottaa huomioon, että tämä puutteellisuus [olen ehdot-
tomasti samaa mieltä, että se on todella puutteellisuus] saa
selityksensä aikomuksestani julkaista artikkeli liberaalien
aikakausjulkaisussa. Olin jopa kyllin naiivi lähettääkseni sen
»Russkaja Mysliin», josta sain tietenkin kielteisen vastauk-
sen: asia selvisi minulle täydellisesti luettuani »Russkaja
Myslin» 2. numerosta »kuuluisan» matalamielisen liberaalim-
me hra V. V:n artikkelin Postnikovista. Että pitääkin osata
niin tyyten pilata mainio aineisto ja hämätä kaikki asiatie-
dot sanahelinällä!

Teen tosiaan noiden tietojen perusteella suuria johtopäätök-
siä. Nimenomaan seuraavia: nuo tiedot todistavat mielestäni
talonpoikaiston taloudellisten suhteiden porvarillisuuden. Ne
näyttävät havainnollisesti, että »yhteisö»-talonpoikaiston kes-
kuudessa on antagonistisia *luokkia* ja nimenomaan sellaisia

* Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

** Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

luokkia, jotka ovat ominaisia ainoastaan kapitalistisen yhteiskunnan talousjärjestelmälle. Tämä on tärkein johtopäätös, ja se voidaan aivan hyvin ulottaa koskemaan Venäjän talonpoikaiston koko muuta osaa. Toinen johtopäätös on se, että suuri osa (ei vähemmän, vaan luultavasti enemmän kuin $\frac{1}{2}$) talonpoikain viljasta jo nyt markkinoidaan, ja tämän viljan päätuottaja on nykyajan maaseudun huippuryhmä, talonpoikaisporvaristo.*

Edelleen pidän perin tärkeänä sitä Postnikovin koko Venäjän suhteen päteväksi todistamaa lakia, että työn tuottavuus on talonpoikain ylimmissä ryhmissä 2— $2\frac{1}{2}$ kertaa korkeampi. Teorian kannalta tämä on erittäin tärkeää samoin kuin se, että talouden *kaupallinen* maa-ala on erotettu muista (tämä kohta on siksi vaarallinen Venäjän kehityksen omaperäisyyden puoltajien kannalta, että ymmärrän vallan hyvin hra V. V:tä, joka on sivuuttanut huolellisesti koko kysymyksen).

Siirryn seuraavaan, luontoistalouden normia koskevaan huomautukseenne. Myönnän, että siinä en käsitä Teitä täydellisesti.

»Normi»-kysymyksellä saattaa nähdäkseni olla merkitystä vain seuraavassa mielessä: on tärkeää tietää, kuinka suuri pitää talonpojan (keskinkertaisen) viljelystalouden olla, että se tyydyttäisi hänen kaikki (sekä tuotannolliset että henkilökohtaiset) tarpeensa ja pelastaisi hänet väistämättömältä sivuansioiden haulta.

On tärkeää tietää tämä sen vuoksi, että kaikki keskinkertaista alempana olevat taloudet kuuluvat suoranaisesti työvoimaa myyviin, ja talouden koko on omiaan osoittamaan kyllin tarkasti, kuinka suuri on tämän tulolähteen merkitys. Ylempänä olevat taloudet kuuluvat suoranaisesti aitoihin pikuporvarillisiin talouksiin.

Mitä talouden omavaraisuuteen tulee, niin siihen nähden on kantani seuraava: omavaraisinta tulee aina olemaan talonpoikaiston keskiryhmä, mutta sekään ei voi koskaan tulla toimeen, ellei talous ole huomattavalta osaltaan tavarataloutta (rahan tulee käsittää todennäköisesti n. 40% koko budjetista). Alimman ja ylimmän ryhmän taloudet tulevat

* Gurvitsh sanoo sen vuoksi suotta, että *tulevaisuuden* Venäjä on talonpoikaisporvariston maa. Se on jo nykyisyyttä.

Mainio kirja: *Hourwitz*, »The Economics of the Russian Village», 1892, New York (*Gurvitsh*, »Venäjän maaseudun taloudellinen tila», 1892, New York. *Toim.*).

aina olemaan enemmän tavarataloutta, koska 1. myy työvoimaa; 2. viljaylijäämät.

Ryhmät on eritelty Postnikovia käsittelevässä artikkelisani juuri tämän jäsenyyksen mukaan.

Te puhutte erikseen »luontoistalouden normista» ja »tavaratalouden normista». Jos olen ymmärtänyt Teitä oikein, niin jälkimmäinen normi onkin minun keskimääräinen normini [Postnikovin mukaan 17—18 desj. kylvöjää], jossa tietenkin on tärkeää erottaa ja laskea tarkasti luontois- ja rahaosa. Itsenäistä »luontoistalouden normia» en sen sijaan käsittä: mikään nykyinen talonpoikaistalous ei meillä voi olla puhdasta luontoistaloutta, olipa se minkä kokoinen tahansa.

Tästä minun on muuten odotettava Teiltä tarkempia selityksiä.

N. K. Mihailovskia koskevaan arvosteluun nähden arvelen samoin, ettei mikään toimitus julkaise sitä — ei niinkään sensuuriolojen vuoksi (huhujen mukaan sensuuri on karkottanut Venäjän marxilaisuuden »Russkoje Bogatstvo»³ aiheuttaman mylläkän jälkeen) kuin sen takia, etteivät ne ole samaa mieltä kanssanne ja pelkäävät häikäilemätöntä ja ylipistynyttä »pamppua». Minulla on siinä suhteessa tiettyä kokemusta. [[Enkä ajattelekaan, että hänelle *voisi* ja kannattaisi vastata meidän lehdissämme.]] Lukisin mielihyvin vastauksenne.

Olen täällä luultavasti kesäkuun 12 päivään, ehkä kauemminkin. Lähtiessäni tiedotan uuden osoitteeni. Toistaiseksi voitte kirjoittaa (12. jälkeen) M. G. G:n kautta: sieltä on lyhempi matka toimittaa perille.

Lähetetty Pietarista Samaraan

Julkaistu ensi kerran 1940
XX XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan

P. P. MASLOVILLE

$\frac{31}{\sqrt{}} 94.$

Sain juuri toisen kirjeenne ja kiiruhdan vastaamaan: jos pidätte kiirettä, vastauksenne saattaa vielä tavoittaa minut täältä (olen täällä varmasti 12. VI saakka).

Periaatteessa ehdotuksenne miellyttää minua kovasti. En tietenkään voi sanoa mitään yksityiskohtaista, koska en tunne artikkeliinne. Omaan artikkeliini* nähden en oikeastaan usko, että sitä kannattaisi julkaista sellaisenaan (pelkkänä referaattina V. J. Postnikovin kirjasta).**

(Julkaisukustannukset — vähemmän kookas julkaisu tulisi luullakseni huomattavasti halvemmaksi.)

Asia täytyy nähtävästi lykätä yleensä syksyyn***, sillä vaikka ehtisitte lähettää artikkelinne tänne, niin siitä en julkaisemiseen vielä pitkälti. On sovittava kirjeitse tarkasti ja yksityiskohtaisesti kaikesta. Olisi vieläkin parempi tavata henkilökohtaisesti****: jos Teillä on varoja (ja halua) julkaisemiseen, halua kirjoittaa ja jos mielipiteemme käyvät yhteen, niin silloin se kävisi päinsä ja asian järjestely olisi*****

Lähetetty Pietarista Samaraan

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

L. F. MILOVIDOVALLE †

Sain »Asuntokysymyksen»***** ja jouduin pinteeseen. Kysymys on siitä, että jätitte työn kesken. Kun puhtaaksi kirjoitetut vihkot otettiin luettavaksi, niistä löytyi koko joukko virheitä (olen huomannut, että taulukotkin on sotkettu pahasti). Yhteiset tuttavamme sanoivat luettuaan, että työ

* Ks. »Uusia taloudellisia muutoksia talonpoikaiselämässä» (Teokset, 1. osa, ss. 1—60). *Toim.*

** Puhumme tästä tarkemmin.

*** Siihenhän on lyhyt aika.

**** Koska kirjeet, kuten kokemus osoittaa, kiiruhtavat liian hitaasti.

***** Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*

***** Tarkoitetaan F. Engelsin teosta »Asuntokysymyksestä». *Toim.*

on tehty ihan kehnosti. Minun piti sen vuoksi ryhtyä tarkastamaan sitä, vaikka olen jo niin hemmetisti kyllästynyt siihen. Puhtaaksi kirjoitetuista vihkoista tuli lopuksi konseptivihkoja.

Lähettaisittekö minulle Engelsin...* jossa ovat vuoden 1894 loppusanat. *Voitte lähettää samalla tavalla.* Osoite on sama suunnilleen elokuun 15 päivään, sen jälkeen talvisaikainen.

Kirjeessänne ette ole tehnyt täydellistä eroa saksalaisten ja Saksalaisen välillä. Se, etteivät ensin mainitut tunne »kiinnostusta teoriaa kohtaan», on minusta ymmärrettävää (joskin murehdittavaa), mutta voidaanko jälkimmäisestäkin sanoa samaa? Eihän saa karttaa kysymyksen käsittelyä, jos siitä kerran esitetään tietty näkökanta. Jouduin tosin hiljattain havaitsemaan, ettei edes käsitetä tämän kysymyksen sisältöä eikä sitä, miksi se on tärkeä, mutta en kuitenkaan uskoisi, että sielläkin on odotettavissa samaa.

*Kirjoitettu heinäkuun 21 pnä 1894
Lähetetty Nizhni Novgorodista
Sveitsiin*

*Julkaistu ensi kerran 1961
»Istorija SSSR» aikakauslehden
2. n:o:ssa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
mukaan (perlustraatio)*

* Konekirjoitusjäljennöksessä on poisjättö. *Toim.*

1900

5

J. M. STEKLOVILLE

Nahamkisille

Vastaan kysymyksiinne: 1) Esitin »me» sanaa ja »toimituskuntaa» koskevan jälkihuomautuksen vain »*Rabotsheje Delon*»⁵ ohjelmaa käsittelevän artikkelin enkä minkään muun suhteen.* 2) Belleriveläisiä keskustelukumppaneita olemme me *kaksi*: Potresov ja minä, uudet tuttavanne. 3) Kun sain Teille aikaisemmin, ettette ole oikeassa, mutta sitten kirjoitin ja tähdensin Teidän olevan oikeassa, niin käsitykseni ovat siis muuttuneet ja lähentyneet Teidän kantaanne.

Toivottavasti voimme melko läheisessä tulevaisuudessa tiedottaa Teille ja Goldendachille (panemme suuria toiveita siihen, että Teistä kummastakin tulee läheisiä avustajiamme), minkä lopullisen muodon saavat meidän (2 belleriveläistä keskustelukumppania + 1 Venäjällä oleskeleva) ja Työn Vapautus -ryhmän⁶ väliset suhteet (toimitustyössä).

Kiitokset artikkelista »Venäjän sosialidemokratian historiallista valmistelua»: julkaisemme sen mielihyvin ja olemme varmoja, että aikakauslehdellemme⁷ on suureksi eduksi, jos siinä julkaistaan useammin tällaisia kirjoituksia. Artikkelit lähetetään vielä Työn Vapautus -ryhmälle, niin että älkää tuki harmistuko, jos se mahdollisesti viivästyy.

Kollegani tekee yhden asiallisen huomautuksen: kiitos ensimmäisistä yhteyksistä työläisiin ei kuulu Teidän mainitsemillenne ryhmille, vaan tshaikovskilaisille⁸.

*Kirjoitettu syyskuun 25 pnä 1900
Lähetetty Münchenistä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 36. osa, ss. 1—3. Toim.

6

D. B. RJAZANOVILLE

Goldendachille

Olemme kovin hyvillämme, että aiotte lähettää artikkelin niin pian. Vastauksenne huomautuksiimme tyydyttivät meitä täydellisesti, ne osoittivat, että olemme aivan samaa mieltä kaikesta oleellisesta, ja lujittavat toiveitamme lähempien suhteiden aikaansaamisesta meidän ja Teidän kesken sekä uskoamme, että tulette avustamaan meitä vakinaisesti.

Puristan lujasti kättänne ja lähetän Teille toverilliset terveiset sekä omastani että Potresovin puolesta.

Petrov

*Kirjoitettu syyskuun 25 pñä 1900
Lähetetty Münchenistä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

7

V. P. NOGINILLE

10/X 00.

Hyvä Vasili Petrovitsh! Sain vasta eilen P. B:ltä (Axelrodilta) osoitteenne ja »Credo» vastaan suunnatun 23:n päätöslauselman⁹. Aleksei kirjoitti minulle jo aikoja sitten, että tulette käymään ulkomailla, mutta en voinut löytää Teitä (hän oli hupsu, kun ei antanut Teille kirjeosoitettani!). Olkaa hyvä ja vastatkaa, kirjoittakaa tarkasti, miten jaksatte; kuinka kauan olette ollut Lontoossa, mitä puuhaillette, millaista väki on Lontoossa, mitä suunnitelmia Teillä on, milloin aiotte matkustaa? Miksi valitsitte Lontoon?

Tunnussanoista ei ole sovittu: korvaan tunnussanan (Teidän ette tunne minua? Minkä Aleksei ilmoitti Teille nimekseni? Onko Teillä hänen selityksensä perusteella kyllin selvä käsitys hankkeistamme?), no niin, korvaan tunnussanan sen henkilön nimikirjaimilla, jonka osoitteella minun tulee kirjoittaa Alekseille. Aleksei kirjoittaa minulle: ellet saa sel-

vää osoitteesta, kysy Novosjolovilta. Tässä osoitteen nimi-kirjaimet: K. A. G. G.* — pankaa muut kirjaimet paikoil-leen, ja silloin saamme »yhteyden» toisiimme.

Puristan lujasti kättänne.

Petrov

Vastatkaa osoitteella:

Herrn Philipp Rögner, Cigarrenhandlung, Neue Gasse, Nürnberg.

2 kirjekuorta, sisäkuoreen: Petroville.

P. S. Olkaa hyvä ja antakaa pari kolme täysin luotetta-vien henkilöiden (sivullisten, ei vallankumousmiesten) osoi-tetta, jotta Poltavassa voitaisiin käydä heidän luonaan ja saada tietoja Alekseista.

Lähetetty Münchenistä Lontoseen

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

8

J. M. STEKLOVILLE**

- 1) *Nahamkis.* Lehteä varten kansainvälisestä kongressista + Ranskan kansalliskongressista n. 6 000 kirjainta.
- 2) *Aikakauslehteen:* Jakakoot Nahamkisin ja Gurevitshin kesken.
Missä vastaanotto tapahtuu?
Milloin ottavat? (kollin)
Täköläinen luovutuspaikan osoite.
Kirjoittakoot tarkemmin, varastoako he tarvitsevat.
(Onko heillä varasto?)¹⁰
Toivomme löytävämme väkeä Venäjältä, mutta emme ai-van läheltä rajaa. (Eikö vastaanotto kävisi päinsä Riias-sa tai Pskovissa?)

* Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

** Kirjeen konsepti; se on kirjoitettu lyijykynällä J. M. Steklovilta tulleen kirjeen puhtaalle sivulle; Steklovin kirjeen yläreunassa on tuntemattomalla kä-sialalla tehty merkintö; »saatu 10/X, vastattu 10/X ja konsepti palautettu». *Toim.*

Jos asia on saatu *täysin järjestykseen*, annamme Venäjälle *vastaavat ohjeet*.

Artikkeli on palautettava.

Kirjoitettu lokakuun 10 pnä 1900

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

9

A. A. JAKUBOVALLE*

Havaitsen ystävälle osoittamassannekin kirjeessä selvästi 2 tendenssiä: toinen niistä — korostatte aivan oikein, että taloudellinen taistelu on tarpeen, että täytyy kyetä käyttämään hyväksi legaalisiakin työväenyhdistyksiä, että »täytyy reagoida kaikkiin tavoin työläisten jokapäiväisiin elämänvaatimuksiin» y.m. Kaikki se on paikallaan ja oikein. Olette väärässä, jos luulette vallankumouksellisten »suhtautuvan kielteisesti legaalisiin yhdistyksiin», »vihaavan» niitä, »kääntävän selkensä yhteiskunnalle» j.n.e. Vallankumouksellisetkin tunnustavat, että taloudellinen taistelu on välttämätöntä, että täytyy reagoida myös jokapäiväisiin elämänvaatimuksiin ja oppia käyttämään hyväksi legaalisiakin yhdistyksiä. Vallankumoukselliset eivät suinkaan ole *neuvooneet* missään eivätkä milloinkaan kääntymään selin yhteiskuntaan, vaan he ovat päinvastoin tähdentäneet, että sosialidemokraattien *tulee asettua* yhteiskunnallisen liikkeen *johtoon* ja liittää vallankumouksellisen sosialidemokraattisen puolueen johdolla yhteen kaikki demokraattiset ainekset. On huolehdittava kuitenkin siitä, *etteivät* legaaliset yhdistykset ja puhtaasti ekonomistiset järjestöt *erottaisi* työväenliikettä sosialidemokratiasta ja poliittisesta vallankumoustaistelusta, vaan päinvastoin *liittäisivät ne mahdollisimman läheisesti ja erottamattomasti yhteen*. Kirjeessänne kuitenkin ilmenee myös tämä toinen (vahingollinen ja varman käsitykseni mukaan perin taantumuksellinen) tendenssi: työväenliike pyritään *erottamaan* sosialidemokratiasta ja poliittisesta vallankumoustaistelusta, pyritään sysäämään poliittiset tehtävät taka-

* Variantti osasta kirjettä (ks. Teokset, 34. osa, ss. 35—38). *Toim.*

alalle, korvaamaan käsite »poliittinen taistelu» »oikeustais-
telu»-käsitteellä y.m.

Kuinka voidaan vetää raja, joka erottaa terveen ja hyödyllisen tendenssin vahingollisesta? Sitä ettei voida rajoittaa sanakiistaan, minun on luullakseni tarpeetonta todistella Teille, joka olette jo saanut makua »ulkomaisista kokouksista». Eikö ole naurettavaa pelätä kysymyksen käsittelyä kirjallisuudessa, kun sitä kuitenkin on selvitelty jo kauan kirjeissä ja väittelyissä. Minkä vuoksi kokouksissa väittely ja kirjeiden kirjoittelu on sallittua, mutta kiistakysymyksiä selvittely painetussa sanassa on »mitä vaarallisin teko, joka on omiaan vain (???) huvittamaan vihollisiamme». En ymmärrä sitä. Ainoastaan kirjallinen väittely voi tarkasti määrittää mainitsemani rajan, koska erinäiset henkilöt menevät tällöin hyvin usein ja väistämättömästi äärimmäisyyksiin. Kirjallisuudessa käytävässä taistelussa tietysti loukataan jälleen joitakuita, saadaan ja annetaan paljon potkuja, mutta me emme ole niin arkapintaisia, että pelkäisimme niitä! Olisi sinisilmäisen naiivia toivoa olevan taistelua ilman potkuja ja erimielisyyksiä ilman taistelua, ja taistelu, jos sitä käydään *avoimesti*, on sata kertaa parempaa kuin ulkomainen ja venäläinen »gubarevilaisuus» ja se johtaa, toistan, sata kertaa nopeammin vankkaan *yhtenäisyyteen*.

Kirjoitettu lokakuun 26 pnä 1900

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokouksessa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

10

P. B. AXELRODILLE

7/XII 00.

Hyvä P. B. Suokaa anteeksi, etten vastannut Teille samalla kun kirjoitin Bainovalle: olin huonovointinen. Mutta nyt keskusteltuani V. I:n kanssa näen, että tilanne on varsin vakava: tarvitsemme ulkomaan uutisia, lehden ensimmäistä arkkia jo painetaan, toinen on valmis uutisosastoa lukuun ottamatta.¹¹ Uutisosasto on suunniteltu n. 26 000 kirjainta käsittäväksi.* Pahimmassa tapauksessa jätämme pois jotain muuta.

* Yhdessä Raikoyshin artikkelin kanssa, jonka osalle on annettu n. 10 000 kirjainta.

Olkaa hyvä ja lähettäkää sen vuoksi *heti* mitä Teillä on ja mitä voitte lähettää. Jään odottamaan kärsimättömästi vastausta.

Osoite:

Herrn Georg Rittmeyer.
Kaiserstraße 53. o.
München (sisäkuoreen: für Meyer).

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petroff*

Pyydän hartaasti anteeksi, että vaivaan Teitä näin kovin. Mutta mikä neuvoksi? Toivottavasti selviydytte tästäkin samoin kuin Liebknechtille omistetusta artikkelista.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1901

11

D. B. RJAZANOVILLE

5/II 01.

Hyvä toveri! Olemme jo lukeneet artikkelinne vedokset ja se on nyt varmaan painettukin, niin että muutosten teko on jo mahdotonta. Mitä poistoon tulee, niin sen olemme tehneet me. Emme tietenkään olisi katsoneet oikeudeksemme muuttaa millään tavalla olennaisen tärkeitä tekijän ajatuksia kysymättä ennakolta hänen suostumustaan. Kyseinen lyhennys johtuu kuitenkin yksinomaan toimitusteknisistä syistä. Yksikään toimitus ei voi luopua oikeudestaan tehdä senlaatuksia lyhennyksiä. Olimme aivan varmoja, että olisitte itsekkin myöntänyt, etteivät tekemämme lyhennykset muuta vähääkään kirjoittajan ajatuksen kulkua eivätkä heikennä hänen todistusperusteidensa painavuutta. Toivomme hartaasti, ettette pahastu tästä, vaan toimitte edelleenkin avustajanamme, mikä on meidän kannaltamme perin arvokasta.

Olemme tehneet liberaalien kanssa sopimuksen¹², josta vihasimme Teille edellisessä kirjeessä*. Ryhdymme julkaisemaan lisäksi »Zarjan» yleispoliittista irtoliitettä, johon sijoitamme myös osan päivän tapahtumia valaisevasta aineistosta. Toivottavasti ryhmämme¹³ ryhtyy avustamaan myös tätä liitettä. Lähetämme piakkoin ilmoituksen sen julkaisemisesta.

Oletteko kuullut mitään Kijevin tapahtumista?¹⁴ Puheiden mukaan siellä on saanut surmansa 18 henkilöä. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa mitä tiedätte.

Puristan lujasti kättänne. *Petrov**Lähetetty Münchenistä Pariisiin**Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 36. osa, ss. 39–40. *Toim.*

V. P. NOGINILLE

5/II 01.

Kiitos kirjeestä ja yksityiskohtaisesta »Iskran» arvostelusta. Perusteelliset ja motivoituneet lausunnot, joissa osoitetaan (näin vaikeassa asiassa väistämättömät) puutteet, ovat siksi harvinaisia, että pidämme niitä kahta vertaa arvokkaampina, ja mielenkiintonne »Iskraa» kohtaan vahvistaa uskoani, että tulemme työskentelemään yhdessä sen hyväksi.

Myönnän täydellisesti, että sisäpoliittinen katsaus on puutteellinen. Toisessa numerossa se on rikkaampi, mutta silti puutteellinen: se on vaikeimpia osastoja, ja se voidaan saada tyydyttäväksi vain vähitellen.

Lausuntonne kirjeenvaihtajien kirjeistä ei ole mielestäni aivan oikea. Se ei minua säikäytä, että ne käyvät yhteen »Rabotshaja Myslin»¹⁵ 10. numeron kanssa [muuten en ole nähnyt sitä, olkaa hyvä ja lähettäkää].

Se todistaa, että meilläkin on yhteyksiä Pietarin liittoon¹⁶, ja se on oikein hyvä.

Tulkitsette nähdäkseni väärin ja mielivaltaisesti kriisiä käsittelevän kirjoituksen¹⁷ kehotusta »varovaisuuteen». Tekstiyhteydestä selviää, että varoitetaan *ainoastaan lakoista*, ja koska rinnalla sanotaan, ettei lakko ole ainoa taistelukeino, että juuri tänä raskaana aikana pitää käyttää muita taistelukeinoja: harjoittaa propagandaa (»selittää») ja agitaatiota (»valmistautua taistelemaan päättäväisemmin» — NB), vastustan jyrkästi »varovaisuuteen» kehotuksen ja rabotshajamysliläisyyden toisiinsa rinnastamista. Se neuvo, että on »varottava» lakkoja ja valmistauduttava taistelemaan päättäväisemmin, on »Rabotshaja Myslin» kannan suoranainen vastakohta. Viittauksenne mielenosoitukseen on aivan oikea, mutta ensinnäkin juuri ne sisältyvät siihen laajempaan ajatukseen, että on taisteltava päättäväisemmin, ja toiseksi olisi sopimatonta esittää tätä kehotusta konkreettisemmin, selvemmin, kun ei ole suoranaista aihetta eikä mahdollisuuksia arvioida tarkasti tilannetta kokonaisuudessaan. Toisessa numerossa on yritetty sanoa selvemmin — erään lakon ja »Juzhnyi Rabotshin»¹⁸ uutisen johdosta.

En voi hyväksyä sitä, että innoittavana vaatimuksena olisi pitänyt olla valtion työttömyysvakuutus. Epäilen, tokkopa

se olisi oikein periaatteelliselta kannalta: tuskinpa työttömyysvakuutus voi luokkavaltiossa olla mitään muuta kuin petkutusta. Meillä Venäjällä se on taktiikan kannalta erittäin sopimatonta, koska valtiomme *harrastaa* »valtiollistamis»-kokeiluja, mainostaa mielellään niiden »yleishyödyllisyyttä», ja meidän täytyy vastustaa päättäväisesti *nykyisen* valtion tehtävien laajentamista ja kannattaa avarampaa yhteiskunnallista omatoimisuutta. Kannatamme siis työttömyys-apua ja -avustusta, mutta »valtionvakuutusta» — ?

Huomautuksenne, että Zubatov-artikkeli on hieman keskeneräinen, tuntuu olevan paikallaan.¹⁹

Dekabristien 75-vuotispäivästä — se on todella laiminlyönti.²⁰

Voin hankkia Teille bulgarialaisen passin, jos haluate. *Kirjoittakaa, tarvitsetteko*, ja jos tarvitsette — tuntomerkit.

Kuljetuksessa meillä on asiat jo paremmalla kannalla ja ehkä suoriudumme ilman uusien henkilöiden apuakin.

Olkaa hyvä ja lähettäkää »Rabotshaja Mysl», samoin myös *»Byloje»*²¹ ja muut *lontoolaiset julkaisut*. Pyytäisin myös Fabian Societyn* ja muiden sosialististen firmojen kirjalutetelon. Mitä englantilaista lehteä suosittelisitte? Ettekö lähettäisi pari numeroa näytteeksi? Tilasin *»Justicen»*²², mutta en ollut siihen tyytyväinen.

Neljää *»Iskran»* numeroa ei nyt ole. Saamme piakkoin. Mitä muuten teette niillä? Älkää unohtako, *ettei* sitä saa missään *tapauksessa* levittää ulkomailla. Lähetetty kappale on tarkoitettu *vain* Teitä ja ystävääne** varten, yleensä tämä on toistaiseksi pidettävä visusti salassa.

Puristan lujasti kättänne. *Petrov*

Lähetän lisäksi kirjasemme***. Toistaiseksi samoin *vain* Teitä varten ja *salaisena*.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa kaikista vaikutelmistanne.

* Fabiolaisseuran. *Toim.*

** Tarkoitetaan todennäköisesti S. V. Andropovia. *Toim.*

*** Tarkoitetaan ilmeisesti kirjasta *»Toukokuun päivät Harkovissa»*, johon V. I. Lenin kirjoitti alkulauseen (ks. Teokset, 4. osa, ss. 339—348). *Toim.*

Milloin aiotte matkustaa Venäjälle? Meidän pitäisi silloin tavata. Ettekö voisi poiketa viikonpäiviksi?²³ Millä kannalla ovat ansionne ja raha-asianne yleensä?

Puristan vielä kerran lujasti kättänne.

Teidän *Petroff*

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 3. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

13

V. P. NOGINILLE

21/II 01.

Kiitos lähettämistänne lehdistä. Lähipäivinä lähetän Teille »Iskran» 2. numeron — sekin on pidettävä *täydellisenä* salaisuutena.

Ettekö voisi tiedustella »Nakanunesta»²⁴ seuraavaa asiaa. Sinne lähetettiin (Dr. K. Lehmannin nimissä) rahat ja 3 postimerkkiä jo 31. *lokakuuta* lehden postittamista varten. Eikä sen jälkeen ole kuulunut hiiren hiiskausta!

Lähetetään jäljennös vastalauseesta ylioppilaiden sotamiehiksi passittamisen johdosta. On mielenkiintoista verrata sitä »Iskran» 2. numeron samanaiheiseen artikkeliin.*

Aleksei on luvannut tulla kohdakkoin.

Teidän *Petrov*

Pyydän anteeksi kirjeen lyhyyttä: minulla on hirveästi kaikenlaista pikkupuuhaa.

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. V. I. Lenin, »183:n ylioppilaan passittaminen sotamiehiksi» (Teokset, 4. osa, ss. 397—402). *Toim.*

P. B. AXELRODILLE

11/III 01.

Hyvä P. B.! Sain tänään kirjeenne (sekä jäljennöksen pariisilaisten ylen kehuvaista lausunnosta²⁵) ja kiiruhdan lähettämään Teille toisen kappaleen 2. numeroa*. Kuinka en huomannut, että Teille lähetetty kappale oli niin huono? Silloin minulla ei muuten ollut kerrassaan mitään *valinnan varaa*.

Leiteisenin artikkeli ei ole mielestäni aivan sitä... mutta silti kelvannee. Toiset pitävät sitä nähtävästi parempana kuin minä.

Schouerista en ole edes kuullut. Kysyn toisilta.

Lähetän minulla olevat »Weltpolitikin»²⁶ numerot. Jos tarvitsette perätysten kaikki, on varmaan käännettävä tekijän puoleen, joka on palvelusvalmiina painattanut jälleen osoitteensa.

Olemme lukeneet »Zarjan» viimeisen arkin vedokset. Koh-ta siis...

1/III 20-vuotispäivästä aikoi kirjoittaa Aleksei. En tiedä, onko hän kirjoittanut. Odotan hänen saapuvan pikapuoliin.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. P. NOGINILLE

23/III 01.

Lähetän Teille 5 kappaletta »Iskran» 2. numeroa levitet-täväksi ja myytäväksi. Olemme hyvin kiitollisia, jos saatte niiden avulla hankituksi jonkin verran rahaa. Tarvitsemme rahaa kipeästi. Ehkä voitte tehdä myös Lontoon kautta jotain levityksen ja keräysten hyväksi?

* »Iskra» lehden. *Toim.*

Odotan Alekseita saapuvaksi lähipäivinä. Hän oli saanut passin ja hänen piti lähteä viime viikon lopulla.

»Zarja» pitäisi lähetettämän Teille lähipäivinä Stuttgartista.

Puristan lujasti kättänne. Teidän...

Lähetetty Münchenistä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

16

G. V. PLEHANOVILLE*

Sain Mihailovskille omistetun »*Na slavnom postu*» kokoelman²⁷. Se on haukuttava »Zarjan» 2. vihkossa pahanpäiväiseksi: minä otan osalleni Tshernovin, joka peittoaa Kautskya à la Bulgakov. Olisi hyvä, jos Te ottaisitte Rafailovin, Juzhakovin ja muut »sosiologit». Siitä tulee vastaveto Mihailovskille.

Teidän *Petrov*

*Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1901
Lähetetty Münchenistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran syyskuun
7 pnä 1956 »Smena» lehdessä
(Leningrad) 210. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

17

M. G. VETSSESLOVILLE**

22. huhtik.

Jurjeville

Punaiset lehtiset on toimitettava Pietariin, sen vuoksi matkalaukku lehtisineen on lähetettävä toiselle puolelle (Pskoviin, mutta ei Smolenskiin eikä Poltavaan).

Lähetämme Berliinin ryhmälle²⁸ 100 markkaa *velaksi*. Ollisi toivottavaa kerätä rahat matkalaukkujen kuljetuskuluihin paikan päällä ja säästää »Iskra» niiltä menoilta. Hankkikaa

* Kirje on lisäys J. O. Martovin kirjeeseen. *Toim.*

** Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. *Toim.*

siihen tarkoitukseen rahaa kaikin keinoin, sillä meidän kasamme on hyvin ahtaalla.

Mitä puolueettomasta ryhmästä eroamiseen tulee, tiedätkö itse paremmin, miten on meneteltävä. Parasta olisi ehkä lykätä eroamista, koska on mahdollista värvätä joitakuita meidän puolellemme.

Leimasin on tilattu. Toistakaa lähettämänne wieniläinen osoite, jotakin on vinossa.

Mitä tulee kirjallisuuden lähettämiseen Puolan sosialidemokraattisen järjestön jäsenen kautta, hyväksykää hänen tarjouksensa ja tehkää kaikki voitavanne antaaksenne hänelle kokeeksi mahdollisimman pian kirjallisuutta puuta tai pari perille toimitettavaksi. Kuinka paljon Teillä on kirjallisuutta sitä varten? Lähettämme sen verran kuin puuttuu — »Zarjaa» ja (1. V jälkeen) »Iskran» 3. numeroa.

Ette kuitenkaan kirjoittanut, nimenomaan kuinka paljon olette saanut julkista kirjallisuutta. Lähettäkää tarkka lasku.

*Kirjoitettu huhtikuun 22 pnä 1901
Lähetetty Münchenistä Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

BORBA-RYHMÄLLE²⁹

12/V 01.

Arvoisat toverit!

Kannattaen nykyään kuten aikaisemminkin periaatteessa yhdistymistä annamme toistamiseen suostumuksemme neuvottelujen jatkamiseen yhdistymisasiasta ja otamme kiitollisina vastaan Borba-ryhmän tarjouksen toimia aloitteentekijänä ja välittäjänä neuvottelujen esivaiheessa. Olemme suostuvaisia osallistumaan mainitsemienne sosdemjärjestöjen alustavaan konferenssiin.

Katsomme tarpeelliseksi lisätä, ettemme luonnollisestikaan voi keskeyttää periaatteellista polemiikkaa, johon olemme ryhtyneet »Rabotsheje Deloa» vastaan.

Kunnioittaen »Iskran» ryhmän nimissä.....

Pyydämme vastaamaan pikaisesti, ovatko kaikki suostuneet osallistumaan konferenssiin³⁰. Toukokuussa voisimme luvata osallistua siihen varmasti, myöhemmin taas se aiheuttaisi meille eräitä vaikeuksia.

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan A. I. Uljanova-
Jelizarovan kirjoittaman
jäljennöksen mukaan*

19

M. G. VETSSESLOVILLE

18. V 01 päivätyn kirjeen konsepti

Hyväksymme tietenkin suunnitelmanne, jonka mukaan bulletiineja ryhdytään julkaisemaan heti.³¹ Suunnitelmaa on vain harkittava asian järjestelyn kannalta, t.s. ratkaistava ensin muutamia väistämättömästi herääviä kysymyksiä. Esimerkiksi, tuleeko bulletiineja julkaisemaan ja toimittamaan »Iskran» berliiniläinen kannatusryhmä kokonaisuudessaan (ellen erehdy, järjestösuunnitelmaamme ei aiottu toistaiseksi ilmoittaa koko ryhmälle) vai ainoastaan osa siitä tai muutama henkilö? tuleeko bulletiinien nimessä ilmenemään niiden yhteys »Iskraan» vai ei? Olisi myös toivottavaa, että bulletiinien ohjelma vastaisi luonnoksessa kehittelemäämme ja toimituskunta pitäisi huolen osastojen (puolalaisen, suomalaisen y.m. kirjallisuuden käännökset) jakamisesta »Iskralle» myötämielisten ja sen kannalla olevien henkilöiden kesken. Vihdoin olisi tarpeen sopia selvästi siitä (pääöstä ei tietenkään tulisi julkaista), että bulletiineja julkaiseva ja toimittava ryhmä ottaa asian huolekseen väliaikaisesti ja luovuttaa sen valinnalliselle Kirjallisuuskomissiolle, sitten kun kaavailmamme »Iskran» ulkomainen järjestö perustetaan avoimesti. On vielä muitakin kysymyksiä, jotka tietysti havaitsette itse ja ratkaisette ryhtyessänne lopullisesti kehittelemään ja muotoilemaan suunnitelmaanne organisatorisesti.

Me puolestamme katsomme yhtä ja toista siitä aineistosta, jota meillä on, ja lähetämme Teille. Tiedottakaa, milloin ensimmäinen bulletiini aiotaan julkaista. Aiotaanko julkaista samanlaisia (muodoltaan ja kooltaan) bulletiineja kuin aikaisemmat vai toisenlaisia?

Lähetetty Münchenistä Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»ISKRA» LEHDEN KIRJAPAINOON

Joudumme pakostakin muuttamaan artikkelien järjestystä. Latokaa niin paljon kuin riittää kirjasimia, *s ä i l y t t ä - k ä ä l a d e l m a*.

Toivottavasti voimme lähettää artikkelit huomenna tai ylihuomenna.

Lähetän:

- 1) Vedokset
- 2) Harkov
- 3) Kovno y.m.
- 4) Samara
- 5) Salaliitto j.n.e.
- 6) 2 runoa
- 7) Nizhni Novgorod*.

Lähetäkää painoväriä, emme tiedä, miten saisimme sitä.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1901 toukokuun
22 ja kesäkuun 1 päivän
välisenä aikana Münchenissä
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran toukokuun
5 p:nä 1931 »Pravda» lehden
122. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. D. LEITEISENILLE

24. V 01.

Hyvä Leiteisen! »Muusikkoon» nähden olemme sillä kannalla, että koska hän *se met à notre disposition*** ja on yleensä toimenmies, pitää tietysti yrittää lähettää hänet viipymättä *aivan* rajalle, jotta hän ryhtyisi itse hoitamaan välittömästi ylikuljetusta, eikä ainoastaan hoitamaan, vaan myös itse kuljettamaan tai kantamaan (respective***: ylittämään rajan salakuljettajan mukana).

* Osa luetellusta aineistosta julkaistiin »Iskran» 5. numerossa. *Toim.*

** — itse tarjoutuu käytettäväksemme. *Toim.*

*** — vastaavasti. *Toim.*

Koska hän on siihen suostuvainen, hänelle pitää antaa 200 frs (t.s. 100 + 100, joista kirjoititte) ja lähettää hänet nähtävästi *meidän luoksemme*. Olemme harkinneet pitkään, pitäisikö hänen matkallaan poiketa tänne vai käydä ainoastaan Berliinissä edustajamme puheilla, ja tulleet johtopäätökseen, että kyllä hänen on poikettava tänne: meillä on useita paremmin tai huonommin järjestettyjä yhteyksiä rajalla ja sen lähetyvillä, mutta neuvottelematta kaikinpuolisesti itse matkalle lähtevän kanssa emme voi päättää, nimenomaisesti minne hänen pitäisi matkustaa ja mitä »konstia» käyttää.

Rahaa meillä on nykyään vähän, täytyy kitsailla kovasti, emme voi käyttää mihinkään muuhun kuin kuljetuksiin. Mutta jos muusikko pääsee perille niillä 200 frs ja tulee niillä toimeen jonkin aikaa, hän luultavasti pystyykin yhteyksiemme turvin käymään heti käsiksi myös ylikuljetukseen.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän Lenin

P. S. Rjazanov on parastaikaa täällä, keskustelemme järjestömme organisaation luonnoksesta. Aluksi hän hylkäsi sen kategorisesti ja »loukkaantuneena», mutta sitten — lisättyämme olettamuksen, että kaikki tämä on *väli aikaista*, 1 vuoden ajaksi — hän hyväksyi sen *alustavasti* omissa nimissään vakuuttaen samalla, että Nevzorov *ei millään hinnalla* hyväksy sitä (?). On laadittu — kaiken varalta — myös toinen luonnos: »*Sotsial-Demokrat*», »*Zarja*» ja *Borba* liittoutuvat keskenään, tällöin viimeksi mainittu julkaisee ainoastaan kirjasia (ei sanomalehteä), »*Zarjaa*» ja »*Iskraa*» koskevissa asioissa sillä on *neuvottelu-oikeus*, se luovuttaa, kuten kaikki muutkin liittokumppanit, tietyn osan tuloista liittouman kassaan, kerää itsenäisesti rahaa järjestämällä iltamia j.n.e. Mitä arvellette tästä jälkimmäisestä luonnoksesta? Minun mielestäni se on epäoikeudenmukainen — antaa Borballe liian paljon — enkä usko kaikkien hyväksyvän sitä.

Yleensä arvelemme, että myös Borban kanssa voidaan sopia: hekin taitavat antaa periksi nähdessään, että me emme aio luopua kannastamme.

Teidän Lenin

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

R. E. KLASSONILLE*

»Iskraa» ja »Zarjaa» julkaiseva ja toimittava ryhmä pyytää Teitä henkilönä, joka on ollut kanssamme toteuttamassa yhtä ensimmäisistä marxilaisista julkaisu yrityksistä³² ja aina suhtautunut myötämielisesti sosialidemokraattien poliittiseen toimintaan, tukemaan hanketta rahallisesti. Koko hankkeen kohtalo riippuu tällä haavaa *huomattavassa* määrässä tästä tuesta, sillä alkuperäiset varat on käytetty yrityksen perustamiseen ja menojen peittämiseksi on työskenneltävä vielä vähintään vuosi täydellä höyryllä. Yksi meistä keskusteli viime keväänä (1900) ystävänne kanssa (jota tapaatte luultavasti nykyään usein), ja hänkin oli siinä varmassa uskossa, ettette kieltäydy auttamasta. Olemme luottaneet Teidän voivan tuttavuuksienne ansiosta kerätä yhdellä kertaa melkoisen summan, mutta tietysti järjestömme on sitä paitsi myös aika-ajoittaisten avustusten tarpeessa.

*Kirjoitettu toukokuun 28 p:nä 1901
Lähetetty Münchenistä Bakuun*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

12. VI 01.

Hyvä G. V., kirjoitan Teille muutaman sanan ilmoittaakseni, että Berdjajevia vastaan suunnattu Ortodoxin artikkeli lähetettiin tänään kirjapainoon. Se sijoitetaan järjestyksessä *toiseksi*, s.o. Teidän pääkirjoituksenne jälkeen. *Lähetäkää pikemmin o t s i k k o*, muuten artikkeli on aivan »vaihla päätä».

Väittelin artikkelin johdosta hieman Arsenjevin ja Veli-

* Kirje on 28. toukokuuta 1901 päivätyn kirjeen (ks. Teokset, 34. osa, s. 54) jatkoa. *Toim.*

kan kanssa... Hyökkäilyt Kistjakovskia vastaan ($2 \times 2 = 5$) ja Berdjajevin »porvarillisuutta» koskeva loppu olivat heidän mielestään plump*...

Puristan kättänne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

24

TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE**

18/VII

Olemme saaneet kirjeenne. Tiedottakaa, milloin nimenomaan, ilmoittakaa tarkalleen aika, voitte lähteä itse tai lähettää jonkun (Königsbergiin tai Berliiniin) hakemaan matkalaukkaa. Silloin saatu kirjallisuus on toimitettava X:ään osoitteella: ...*** Taidatteko edes hiukan saksaa, joudutte nähkääs asioimaan saksalaisen kanssa. Laskekaa, mitä menoja vaatii jokainen Königsbergin-matka, ja ilmoittakaa, kuinka usein matkoja voidaan tehdä. Jos joku sattuu tulemaan Berliiniin, niin tässä osoite (ja tunnussana), että voi hakea matkalaukun. Pitää olla mukana tavaraa laukun täytteeksi.

Kirjoitettu heinäkuun 18 pnä 1901

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

25

P. B. AXELRODILLE

21. VII 01.

Hyvä P. B.! Olen koko ajan ollut aikeissa vastata kirjeeseen, mutta olen lykännyt sitä odotellen artikkelia. Älkää pitäkö erikoisempaa kiirettä sen lukemisella, koska se on Teille vaikeaa, tai jopa jättäkää koko lukeminen sikseen voidaksenne levähtää ja hoitaa terveyttänne kunnollisesti.

* — kömpelöjä. *Toim.*

** Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. *Toim.*

*** Käsikirjoitukseen on jätetty paikka osoitetta varten. *Toim.*

G. V. kirjoitti jo minulle melko yksityiskohtaisesti, mitä muutoksia hän pitää toivottavina, ja koetan tietysti tehdä *kaikki* nuo muutokset³³ (mutta *sävy*... en tiedä, kykenenkö muuttamaan sitä. Tuskinpa pystyn kirjoittamaan diplomaattisessa sävyssä herrasta, joka kuohuttaa kovasti mieltäni. Tuskin G. V:kään on aivan oikeassa siinä, ettei lukija käsitä »vihaani»: viittaa esimerkin vuoksi Parvukseen, joka artikkelin kirjoittajaa tietämättä alkoi esipuheen luettuana myös vihata tuota »varista», kuten hän sanoi, — tämä kuitenkin sulkumerkeissä sanottuna). Olen ollut hyvin tyytymätön sen johdosta, että sälytimme Teille kaksi urakkaa (minun* ja Ortodoxin artikkelin lukemisen) juuri nyt, kun olette lähtenyt hoitamaan terveyttänne ja levähtämään. Koetakaan mieluummin käyttää aikanne kunnollisesti terveydenhoitoon älkääkään missään tapauksessa rasittako itseänne käsikirjoitusten tutkiskelulla.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa (sekä lähettäkää käsikirjoitukset y.m.) *yksinomaan* osoitteella:

Herrn Dr. Med. Carl Lehmann.

Gabelsbergerstraße 20 a/II.

München (sisäkuoreen: *für Meyer*).

Rittmeyerin osoite *ei enää kelpaa* (jos kuitenkin olette jo ennen tämän kirjeen saantia lähettänyt jotain Rittmeyerin osoitteella, saamme sen vielä).

Olisiko Teillä Liebnechtin kirjaa »Zur Grund- und Bodenfrage»** (Leipzig 1876)? Tai jollakulla zürichiläisistä genosseista? *Tarvitsisin* sitä *kipeästi* kirjoittaessani artikkelia Tshernovia vastaan***, mutta täällä sitä ei ole kirjastossa, ei Parvusilla eikä Lehmannilla.

Näkemiin siis! Puristan lujasti kättänne ja toivotan kunnon lepoa ja *perusteellista* tervehtymistä.

Teidän *Petrou*

P. S. Vielä muuan pyyntö: olisiko Teillä (tai Greulichilla) *Internationaalinen kongressin pöytäkirjat?* tahi »*Vorboten*»³⁴ (siinä taisi olla tarkat selostukset)? Tshernov ei anna minulle

* Ks. »Zemstvon vainoojat ja liberalismiin Hannibalit» (Teokset, 5. osa, ss. 21—69). *Toim.*

** — »Agraarikysymyksestä». *Toim.*

*** — »Agraarikysymys ja »Marxin arvostelijat» (Teokset, 5. osa, ss. 93—211). *Toim.*

rauhaa, se roistohan näköjään *vääristele* asiaa viittaamalla Internationaalin kongressien pöytäkirjoihin ja panemalla »dogmaattisen marxilaisuuden» tilille jopa »yhteisvastaulliset yhteisöt» (Rittinghausenin)³⁵. Olisin Teille erittäin kiitollinen, jos voisitte auttaa minua kyseisen aineiston hankkimisessa.

[Jos joudutte näkemään vaivaa näiden pyyntöjen täyttämiseksi, *olkaa hyvä* ja *jättäkää* se *tekemättä*: selviän jotenkuten.]

Ja vielä pyyntö. (Tiedän menetteleväni sikamaisesti, kun rasitan Teitä pyynnöillä, mutta päästyäni alkuun minun on vaikea pysähtyä. *Mutta herran tähden*, jos Teidän pitää nähdä vaivaa, esim. ajaa j.n.e. jonnekin etsiskelemään kirjoja, niin viitatkaa kintaalla ja jättäkää kaikki toivomukseni »lepäämään». Selviydyn muutenkin. Tshernovin minä peittoan joka tapauksessa.) Kysymys on seuraavasta. Tuo elukka Tshernov siteeraa Engelsin artikkelia »Saksan talonpoika» (»Russkoje Bogatstvossa», 1900, n:o 1). Haettuani käsille sanotun artikkelin havaitsin, että se on käänös Engelsin »*Die Mark*» artikkelista (»Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft» kirjasein Anhang)³⁶ (minulla on ainoastaan tämän kirjasein 4:s, vuoden 1891 painos). Käännöksen loppuun on kuitenkin lisätty *venäjäksi kaksi kappaletta, joita ei ole alkuperäisessä artikkelissa* ja joissa on perin arveluttavia kohtia: »täytyy palauttaa (sic!) yhteisö» y.m.

Mitä se on? »*Russkoje Bogatstvon*» harjoittamaa vääristelyäkö? — siinä tapauksessa heidät on ruodittava kunnolla. Asia pitää ensin kuitenkin tutkia kaikin puolin: venäjänkieliseen kirjoitukseen liitettyssä huomautuksessa sanotaan, että Engelsin artikkeli »painettiin 80-luvulla eräässä saksalaisessa aikakausjulkaisussa ilman hänen allekirjoitustaan. Eräälle ystävälleen lähettämänsä eripainoksen alle hän oli kuitenkin pannut nimikirjaimensa.» Ettekö tiedä, 1) mikä »saksalainen aikakausjulkaisu» se oli? »*Neue Zeit*»³⁷? 2) olisiko Teillä jokin ensimmäisistä »*Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie etc.*» kirjasein painoksista, jossa olisi Anhang »*Die Mark*». Täytyy välttämättömästi verrata, ovatko kenties ensimmäisissä laitoksissa olleet nuo 4. painoksesta puuttuvat kappaleet? (vaikka se ei tunnu kovin uskottavalta.)

Vertailua varten tarvitsen edelleen kirjasta: *W. Wolff*,

»Die schlesische Milliarde»³⁸, jota en ole löytänyt täällä kirjastosta eikä sitä ole »Vorwärtsin»³⁹ Buchhandlungissa* — myytyloppuun.

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran
osittaisesti 1925
III Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 46. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

26

P. B. AXELRODILLE

30/VII 01.

Hyvä P. B.!

Sain Teiltä »Liebknechtin» ja »Vorboten». Suuren suuret kiitokset!

Aluksi lyhyesti yhdestä erikoislaatuisesta asiasta. Olemme päättäneet tavata »Vallankumouksellisuuden henkiinherääminen Venäjällä» artikkelin kirjoittajaa**, ei sentään missään tapauksessa Münchenissä. Olemme ajatelleet Zürichiä sitä silmälläpitäen, että edustajamme (olemme kaavailleet, että minä lähden) tapaisi samalla matkalla Teitäkin. Tapaamispäiväksi on suunniteltu 8.—10. elokuuta (12. saakka) uutta lukua.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, annatteko luvan käyttää asuntoanne tapaamispaikkana ja voitteko tuohon aikaan olla Zürichissä, jotta tapaisimme (s.o. oikeammin sanoen: voinko käväistä luonanne, sillä miksi Teidän pitäisi lähteä liikkeelle, kun olette hoitamassa terveyttänne? Minulle se ei tietenkään tuota mitään vaivaa).

Kyseinen herra tulee asuntoonne (niin kirjoitamme nyt Genèveen Aleksein sisarelle, joka ilmoittaa siitä tuolle herralle, ellette Te määrää toisin), sanoo olevansa *Sokolovski* ja tiedustaa Teiltä (tai vaimoltanne) »Iskran» edustajaa. Minulle Aleksein sisar ilmoittaa sähköitse, että herra on lähtenyt matkalle, minä ehdin ajoissa Zürichiin eikä minun tarvitse

* — kirjakaupassa. *Toim.*

** »Vallankumouksellisuuden henkiinherääminen Venäjällä» artikkelin kirjoittaja oli L. Nadezhdin. *Toim.*

paljastaa olinpaikkaani tuolle herralle (emme uskalla olla kovinkaan avomielisiä häntä kohtaan!).

Olemme nähneet narodnajavoljalaisten »Vestnik Russkoi Revoljutsii» aikakauslehden⁴⁰ (Rjazanov näytti yhtä kappaletta), mutta itse emme ole vielä saaneet, vaikka on luvattu. Silmäilin vain pääkirjoitusta ja »Iskran» arvostelua (se on myötämielinen, mutta siinä *kannatetaan* terroria). Kohdakkoin kai mekin saamme ja Te.

Kautskyn esipuheen olemme saaneet. Artikkeliani* koskevat huomautukset sisarelle osoitetussa tämänpäiväisessä kirjeessänne selvittivät minulle monessa suhteessa kantaanne. Toivottavasti keskustelemme tästä vielä ja — au revoir**!

Teidän *Petroff*

G. V. kirjoittaa Teidän tulevan luokseen. Milloin aiotte lähteä? Voimme jouduttaa Sokolovskin tapaamiseksi tehtävää Zürichin-matkaa, jos matkustatte piakkoin.

*Lähetetty Münchenistä
Nidelbadin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

27

L. J. GALPERINILLE***

Lähetimme sähkeen, sen ajatus on selvä — suostumme. Otakaa kuitenkin varteen, että yhteydenpito sähköitse on erittäin vaarallista, sähköistähän otetaan jäljennös. Koettakaa lähettää vain postitse. On tarpeetonta matkustaa tänne neuvottelemaan yksityisseikoista. Kaikesta voidaan sopia kirjeitse. Onko teillä kokenutta painajaa? Jos on, voidaan käyttää matriiseja, ne on helppo lähettää (aikakausjulkaisujen y.m. lehtien välissä). Tämän menetelmän etuisuudet: 1) ei tarvita kirjakkeita, 1a) paljon joutuisampaa, 2) vähemmän väkeä — siis turvallisempaa salassapidon kannalta, 3) lehti tulee näyttämään ulkomaiselta, mikä samoin on paljon edullisempaa salassapitoa ajatellen. Lähetämme teille lähipäivinä kokeil-

* Ks. »Zemstvov vainoojat ja liberalismiin Hannibalit» (Teokset, 5. osa, ss. 21 — 69). *Toim.*

** — näkemiin. *Toim.*

*** Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. *Toim.*

taviksi K:n* osoitteella matriisit kansissa. Avatkaa hyvin varovaisesti, tehkää kaikki kokeet ja tiedottakaa meille jou-tu-in tuloksista. »Universaali stereotypiakone», joka on vält-tämätön laattojen valamiseen matriiseista, maksaa n. 300 markkaa, mutta emme tiedä, saako sen ostaa vapaasti Venäjällä. Ilmoittakaa, mitä kokoa on koneenne. Voidaanko sillä painaa meidän »Iskramme» kokoa? Ylipäänsä lähettäkää mahdollisimman nopeasti edes jonkinlainen näyte työstänne.

Jos tekninen puoli on teillä kunnossa, koettakaa painaa mahdollisimman nopeasti vaikkapa yksi »Iskran» numero kokonaisuudessaan (jos on vaikea painaa 8-sivuista, jollainen on 6. n:o, niin painakaa edes 5:s, se on 4-sivuinen). Meidän kannaltamme olisi äärimmäisen tärkeää saada tšekäläiseen edus-tajakokoukseen⁴¹ mennessä, t.s. kuukauden (maximum 1½) kuluttua, kappale Venäjällä painettua »Iskraa».

Mistä ajasta lähtien olette olleet velkaa 800 rupl? Kassamme on nykyään vähissä ja tuo velka voidaan suorittaa vain siinä tapauksessa, että koneenne antavat todella vaikkapa kolmesta viiteen tuhanteen kappaleeseen »Iskraa» (4—8 sivua) kuukaudessa. Jos onnistutte siinä, niin tietysti saadaan tuloja.

Minne lähetitte saamanne paketit? Miksi Jekaterinoslaviin pitää lähettää 5 puutaa? Emme rohkene lähettää ensimmäisellä kerralla 1—2 puutaa enempää, tulkoon mieluummin kalliimmaksi. Voidaanko Jekaterinoslaviin osoittaa »Bücher»**? Kuinka kauan menee perilletoimittamiseen? Se on hyvin tärkeää. Kirjoittakaa osoitteissa sanat erikseen, muuten emme saa selvää, missä on nimi, missä kaupunki ja katu.

*Kirjoitettu 1901 heinäkuun 31
ja elokuun 12 päivän välisenä aikana
Lähetetty Münchenistä Bakuun*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. I. GOLDMANNILLE

Akimille

Hyvä toveri! kylläpä ilahdutitte meitä lähetyksellänne! oivallisesti tehty, sen sanoi jopa Tsvetovkin. Olette ymmärtänyt meitä väärin. Emme ensinkään ole vastustaneet »Iskran» julkaisemista Venäjällä, päin-

* Ei ole saatu selville, kuka kätkeytyy salanimen taakse. *Toim.*

** — kirjoja. *Toim.*

vastoin myönnämme täydelleen, että se on asialle suureksi eduksi ja olemme aina toivoneet sitä, joskin tunnustettakoon, ettemme oikein uskoneet hankkeen onnistumiseen. Nyt olette pakottanut meidät uskomaan. Lähetämme Teille X:n artikkelin, se on tarkoitettu »Zarjan» 2. numeroon, mutta mielestämme olisi varsin hyödyllistä julkaista se erillisenä kirjasena—luettuanne yhdytte varmaankin mielipiteeseemme. Ottakaa siitä 1000 kappaleen painos. Viivytyksiä aineiston lähetyksessä ei tule enää olemaan, määrätäkää aika, milloin on lähetettävä aineisto seuraavaa kirjasta varten. Sitten alamme jo lähettää lehtiaineistoa.* Toistamme, ilahduttitte meitä tavattomasti.

7. numeroon tulee pikku kirjoitus veto'a koskevan tarun johdosta — kaikki silkkaa pötyä.

Olette aivan oikeassa kirjoittaessanne, että »Iskran» täytyy järjestäytyä. Mutta olette väärässä sanoessanne, että meidän olisi pitänyt Venäjällä jättää jälkeemme järjestö.

Sitä oli mahdoton tehdä niin sanoakseni etukäteen: vasta sitten, kun toiminta on käynnissä, voi selvitä, miten järjestön tulee rakentua. Nykyään — olette oikeassa — vallitsee kaos (mikä aiheutuu osittain kuljetustavasta), useimmat edustajamme kirjoittavat meille siitä. Aiomme menetellä seuraavasti: lähettää laatimamme järjestösuunnitelman Venäjälle 2—3 henkilön käsiteltäväksi ja laatia heidän avustaminaan järjestösäännöt. Odessalaisia lehtisiä meillä ei ole. Lähettäkää.

[Teidät täällä tavannut uusi tuttava kohottaa puolestaan kolminkertaisen hurraan kunniaksenne näin suuren menestyksen johdosta!!!]**

*Kirjoitettu 1901 heinäkuun 31
ja elokuun 12 päivän välisenä aikana
Lähetetty Münchenistä Kishinjoviin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

4/VIII 01.

Hyvä P. B.! Saimme 30. päivätyn kirjeenne ja tänään tuli Nidelbadista lähettämänne kirje, jossa ilmoitatte, että tapaamistilaisuus voidaan järjestää Teillä. Olen hyvin iloinen siitä. Toivottavasti tapaamme tällä viikolla ja saamme jutella kylliksemme, sen vuoksi kirjoitankin vain lappusen »asiat». .

* Meidän kannalta olisi äärimmäisen tärkeää saada niin pian kuin suinkin »Iskra» Venäjällä painettuna. Ellei riitä, julkaiskaa erinäisiä »Iskran» artikkeleja.

** Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

Tänään lähetin *Stuttgartin kautta* kirjeen myös Zürichiin erästä Finniä varten: suosittelen kirjeessä häntä Teille. Vaimoni ja sisareni tunsivat tämän Finnin (*j o s s a i n m ä ä r i n*) Venäjällä (*ennen hänen vangitsemistaan*). Hän vaikutti pintapuoliselta mieheltä, mutta ei ollut perusteita epäillä hänen rehellisyyttään. Hän joutui kiinni Moskovan jutussa⁴² samaan aikaan tunnetun petturin *Ruman* kanssa ja hänet karkotettiin Astrakaniin. Astrakanilaiset karkotusvangit (meille hyvin tutut) eivät myöskään epäilleet hänen rehellisyyttään, varsinkin kun Finn *oli yhtenä ensimmäisistä* todennut *Ruman* petturuuden.

Saavuttuaan karkotusajan päätyttyä ulkomaille Finn on oleskellut Berliinissä, missä edustajamme olivat ensi alussa nähtävästi hyvissä väleissä hänen kanssaan, mutta sitten välit rikkoutuivat, ja *eilen* berliiniläiseltä tuli yhtäkkiä odottamaton kirje, jossa sanotaan, että Finn »ei tunnusta puolueetiikkaa», että »hän tekee tympäisevän vaikutuksen», että hän »tiesi *Ruman* yhteyksistä *Zubatoviin*» ja etteivät he pidä Finniä urkkijana, mutta kehottavat varovaisuuteen.

Kirjeestä yllättyneinä menimme varovaisuudessa niin pitkälle, *etten* edes *mennyt tapaamaan* Finniä* (*Aleksei ilmoitti hänelle ainoastaan tapaamispaikan salaten jopa omankin osallisuutensa asiaan*), häntä kävi tapaamassa vaimoni yksin ja sanoi minun *asuvan Stuttgartissa* ja olevan nykyäänkin siellä.

Juuri sen vuoksi lähetin hänelle kirjeenkin *Stuttgartin* kautta ja pyydän Teitä pitämään häntä samassa uskossa.

Finn kirjoittelee. Arvelen, että teimme *Aleksein* kanssa virheen, kun emme menneet tapaamaan häntä emmekä selvittäneet asiaa keskustelemalla henkilökohtaisesti. Finnin ja berliiniläisten välit rikkoutuivat todennäköisesti sen vuoksi, että hän kieltäytyi täyttämästä heidän vaatimustaan: selostamasta »*Iskraa*» varten *Ruman* jutun *kaikkia vaiheita*. Se herätti heissä epäilystä. Finn sanoi vaimolleni, ettei hän voi tehdä sitä, koska *Ruma* saa silloin välittömästi tietää hänen, Finnin, yhteyksistä illegaaliseen lehdistöön. Sen sijaan Finn antoi vaimolleni muutamia rivejä käsittävän kirjelapun, jossa sanotaan lyhyesti *Ruman olleen epäilemättä yhteydessä Zubatoviin*.

Päästäkseni nyt paremmin selvyYTEEN tästä kaikesta kir-

* (En ole milloinkaan tuntenut enkä nähnyt Finniä.)

joitan heti paikalla sisarelleni, joka tunsikin Finnin ennen tämän pidätystä ja oli tavannut hänet Moskovassa. Pyydän sisartani vastaamaan sekä tänne minulle *että suoraan Teille*. Te puolestanne olkaa hyvä ja puhelkaa Finnin kanssa, tunnustelkaa häntä ja, ellei tunnu sopimattomalta, pidättäkää häntä Zürichissä pari päivää kauemmin, jotta minäkin voisin tavata hänet (siellä se käy laatuun paljon paremmin kuin täällä) ja yrittää sovittaa berliiniläisten yllättävän kirjeen aiheuttaman erehdykseni.

Finn matkustaa sieltä edelleen G. V:n luokse. Kirjoittakaa hänen mukanaan pari riviä G. V:lle ja lähettäkää tämä kirjeeni G. V:lle, jotta hän olisi perillä asiasta.

Näkemiin vielä kerran.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

30

G. V. PLEHANOVILLE

18/IX 01.

Hyvä G. V.!

Tein juuri Bernsteiniä vastaan tähdättyyn artikkeliinne pyytämäne lisäykset sekä jaoin sen lukuihin. Pelkään pahoin jaoitelleeni sen epäonnistuneesti (ja samoin liittäneeni sopimattomaan kohtaan Kautskya koskevan huomautuksen). Teidän on kuitenkin helppo korjata se *vedoksissa*.

Kehotan Teitä kiinnittämään huomiota myös käsikirjoituksen 77. sivulle (kääntöpuoli) tekemääni lisäykseen ja yli-viivattuun (s. 78) kohtaan. Niitä pitäisi ehkä yleensä silotella.

Bernsteinin-vastainen artikkelinne on nyt jo ladottavana. Lähettämme Teille vedosten mukana käsikirjoituksen nähdäksenne, mitä lisäyksiä olen tehnyt.

Panen mukaan kirjeen Ratshinskille.

Miksikähän Teiltä ei ole tullut pitkään aikaan mitään tietoa? Oletteko terveenä? Aiotteko käydä tapaamassa Pavel Borisovitshia ja milloin?

Aherran melko uutterasti »agraari»-artikkelini* parissa, se paisuu hirveästi.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Petrov*

Lähetetty Münchenistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1926
»Gruppen 'Osvobozhdenije truda'»
kokoelman 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

31

L. I. AXELRODILLE

Suuresti kunnioitettu L. I.! Olkaa hyvä ja pankaa *viipymättä* joku tekemään jäljennökset edustajakokouksemme tärkeimmistä asiakirjoista ja lähettäkää heti meille osoitteella

Herrn Dr. Med.

Carl Lehmann

Gabelsbergerstraße 20 a
München.

Tarvitsemme asiakirjoja erittäin kipeästi *heti paikalla*, sillä niitä on näytettävä lähipäivinä Venäjälle lähteville ystävälle. Sen vuoksi pyydän kovin, että istuttaisitte kiireesti 2—3 neitosta jäljentämään seuraavat asiakirjat:

- 1) Genèveen päätöslauselmat.
- 2) Freyn puheessaan esittämät 2 kysymystä.
- 3) Liiton lausunto Bundista ja meidän vastauksemme, jossa Bund tunnustetaan, mutta »ei kajota» muuhun.
- 4) Korjaukset, joita liitto ehdotti Genèveen päätöslauselmiin.
- 5) Borba-ryhmän ilmoitus.
- 6) *Meidän lausuntomme edustajakokouksesta poistumisen syistä.*⁴³

Sanalla sanoen kaikki puhemiesihille jätetyt asiapaperit.

* Ks. »Agraarikysymys ja 'Marxin arvostelijat'» (Teokset, 5. osa, ss. 93—211). *Toim.*

Olkaa hyvä ja vastatkaa mahdollisimman pian Müncheniin (matkustamme heti kohta).

Puristan lujasti kättänne.

Frey

*Kirjoitettu lokakuun 5 tai 6 p:nä
1901 Zürichissä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

32

PIETARIN ISKRALAISALLE RYHMÄLLE*

Tiedottakaa meille ehdottomasti ja tiedottakaa säännöllisesti, mitä virtauksia on Pietarin liitossa yleensä ja m.m. sen keskuksessa ja kuinka vahvasti edustettuja ne ovat, onko toimeliaita ja vaikutusvaltaisia miehiä j.n.e. Meidän on ehdottomasti oltava aina tarkoin perillä Pietarin liiton asioista.⁴⁴

*Kirjoitettu 1901 lokakuussa,
15 päivän jälkeen
Lähetetty Münchenistä*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

33

L. I. AXELRODILLE

22/X 01.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Suokaa anteeksi, etten vastannut Teille heti ja vastaan hyvin lyhyesti: olen taas saanut jotain influenssan tapaista, ja pää on ihan sekaisin. Ellei voida laatia selostusta edustajakokouksesta, pitäisi nähdäkseni menetellä seuraavasti: painattaa uudelleen perättäisjärjestyksessä kaikki asiakirjat ja edustajakokouksessa puhemiesihistölle jätetyt lausunnot (Genèven** päätöslauselmat, niihin ehdotetut korjaukset, liiton ja meidän lausuntomme Bundista, lausuntomme poistumi-

* Kirje on lisäys J. O. Martovin kirjeseen. *Toim.*

** Käsikirjoituksessa on virhe, p.o.: »Lontoon». *Toim.*

semme syistä y.m.), puheista taas *ei* pidä selostaa *ainoatakaan* (puhumattakaan tarkasta esittelystä niitä ei pidä yleensä selostaa), vaan ainoastaan *kytkeä* asiakirjat parilla sanalla toisiinsa. Nämä asiakirjat ovat nähdäkseni siksi vaikuttavia ja puhuvat niin selvästi itse puolestaan, ettei tarvitse muuta kuin julkaista ne uudelleen (osoittaen ainoastaan, miten, missä järjestyksessä ja minkä johdosta ne on esitetty respective* luettu) — ja se selittää täydellisesti järkevien ihmisten silmissä poistumisemme.⁴⁵

Ellei Teillä ole Freyn esittämiä kysymyksiä, tiedustelkaa Leiteiseniltä ja Danilta: ehkä heillä sattuuakin olemaan.

Koettakaa rajoittua tällaiseen asiakirjojen käsittelyyn ja lähettäkää pikemmin Genèveen mitä saatte kokoon: siellä sitten painattavat ja tekevät ehkä pikkumuutoksia, mikäli ne ovat tarpeen.

Puristan kättänne. Teidän...

Lähetetty Münchenistä Berniin

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

34

G. D. LEITEISENILLE

10. XI 01.

Hyvä Leiteisen! Olen tavannut herran**, jolle olette ilmaissut liigan⁴⁶ sisäisen salaisuuden ja joka aikoo nostaa metelin.

Minun on sanottava, että olette tehnyt melko pahan virheen.

Ensinnäkin, miksi puhuitte tuosta herrasta Leiboville ja Wasserbergille, jotka *ei vät ole* liigan jäseniä? Herra valittaa sitä erikoisen katkerasti. Ja hän on oikeassa. Liigan suhteet kolmansiin henkilöihin saavat tulla *ainoastaa* liigan jäsenten tietoon. Teidän on mielestäni annettava kunnon löylytys Leiboville ja Wasserbergille ja varoa vastedes luottamasta heihin siinä määrin: jos kerran katsoitte mahdolliseksi sanoa heille, niin heidän olisi pitänyt pysyä ehdottomasti vaiti.

* — tai. *Toim.*

** Tarkoitetaan A. J. Finn-Jenotajevskia. *Toim.*

Toiseksi, miksi ette tyrehdyttänyt tätä juttua heti alkuunsa ja siten *estännyt* herran matkaa G. V:n ja meidän luoksemme?? Tehän olette virallinen henkilö, johtokunnan jäsen. Teidän olisi sen vuoksi pitänyt *ottaa* herralta vastaan hänen ilmoituksensa ja käsiteltyänne sen kollegisesti antaa hänelle asianmukainen kollegion vastaus. Teidän olisi pitänyt sanoa herralle, että hän voi olla yhteydessä liigaan *vain* Teidän välityksellänne ja että *kaikkinaiset* valituksensa yleensä liigaa ja m.m. jotakuta liigan jäsentä vastaan hän *on* sen vuoksi *velvollinen* esittämään Teille eikä hänellä ole oikeutta kääntyä tässä asiassa sellaisten henkilöiden (G. V:n tai meidän) puoleen, joille se ei kuulu.

Käsitykseni mukaan olette rikkonut sääntöjä (joissa sanotaan suoraan, että kaikki valitukset kuuluvat johtokunnan toimivaltaan) ja syyllistynyt paitsi varomattomuuteen myös toimivaltanne käyttämättä jättämiseen.

Se siitä. Älkää suuttuko suorasukaisuuteni vuoksi. Nyt l'incident est clos*. Sanoimme luonnollisesti tuolle herralle näin: emme kehota Teitä tiedustelemaan liigalta, mitä Teistä ajatellaan (t.s. luottaako liiga Teihin j.n.e.). Se ei ole sopivaa. Liiga ei ole velvollinen vastaamaan Teille. Tehkää sen sijaan seuraavaa: ryhtykää *kaikin* keinoin selvittämään Ruman juttua (ja *sen kaikkia* haaroja), kootkaa kaikki todistajanlausunnot ja pyytäkää liigaa käsittelemään asia ja julkaisemaan käsittelyn tulokset (t.s. esittämään syytös Rumaa vastaan ja, eventuellement**, puhdistamaan toisten maine).

Hän myönsi, ettei muuten voidakaan menetellä, ja ryhtyi laatimaan *omaa* lausuntoaan. Jos satutte tietämään vielä vaikka yhdenkin todistajan, ryhtykää myös itse toimenpiteisiin saadaksenne häneltä lausunnon.

Noudatamme siis nykyään seuraavaa taktiikkaa: liigan sisällä »herraan» on toistaiseksi suhtauduttava *varauksellisesti*. *Mutta* siitä *ei sanaakaan* kenellekään, *ei* liigan ulkopuolella *eikä edes* kaukana oleville liigan jäsenille. N'estce pas?***

Teidän Frey

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — selkkaus on selvitetty. Suom.

** — tarpeen vaatiessa. Toim.

*** — Elköö niin? Toim.

G. D. LEITEISENILLE

14. XI 01.

Hyvä Leiteisen! Kiiruhdan heti vastaamaan vastikään saamaani kirjeeseen.

Totta totisesti, ette ole suhtautunut »selkkaukseen» aivan... puolueettomasti. Menettelitte ilmeisesti jossain määrin varomattomasti ilmaistessanne järjestön sisäisen salaisuuden miehelle, joka ei ole täysin johdonmukainen. Sellaista voi luonnollisesti sattua vaikka kenelle, älkääkä toki luulko minun kirjoittavan tästä toistamiseen minkään muun kuin sen vuoksi, että selkkaus katsottaisiin lopullisesti selvitetynksi. Myöntäkää sentään, että jouduimme kokemaan *perin epämiellyttäviä* hetkiä ja antamaan selityksiä, vaikka emme olleet syypäitäkään, sillä emmehän me sanoneet Leib...lle sitä, mikä ei voinut olla raivostuttamatta »hraa»!

Nyt itse asiasta. Koska »hra» on saanut tietää (yhden tekevää miten) häntä vastaan suunnatusta liigan päätöksestä (tai siitä, että liigan erään jäsenen mielipiteen mukaan häneen, »hraan», tulee suhtautua varauksellisesti*: loppujen lopuksi se merkitsee samaa), niin *liiga on jo sotkettu* asiaan. Sitä ei voida enää korjata niin kuin ei voida pyörtää huulilta kironnutta sanaa.

Älkääkä herran tähden tehkö ensimmäisen virheen lisäksi toista: älkää puhuko *nyt*, että »liigalla ei ole mitään tekemistä tämän asian kanssa»!

Liiga on jo sotkettu juttuun, ja puhe voi olla *vain* siitä, miten se siitä selviää.

»Hra» aikoi tiedustella liigalta, mitä *hänestä*, »hrasta», ajatellaan (tässä kohtaa ette ole kai täysin ymmärtänyt minua?), t.s. kysyä, millä perusteella liigan jäsenet ovat heittäneet epäilyksen varjon hänen päälleen?

Saimme hänet uskomaan, ettei kukaan ole heittänyt »varjoa» ja ettei liiga ole velvollinen tekemään tiliä varauksellisesta suhtautumisestaan.

»Hraa» koskeva *henkilökohtainen* kysymys on täten selvitetty. Jäljellä on kuitenkin vielä yhteiskunnallinen kysymys, Ruman juttu, josta meille on kirjoitettu jo kauan sitten, että se on selvitettävä.

* Ks. edellistä asiakirjaa. *Toim.*

Varauksellisuus »hran» suhteen johtui juuri hänen »osallisuudestaan» tuohon juttuun.

Sen vuoksi emme voineet olla kehottamatta »hraa», että hän ryhtyisi »tutkimaan ja selvittämään» Ruman juttua ja sen kaikkia haaroja.

Koska »hra» suostui siihen, meidän täytyy auttaa häntä: bdx sen vuoksi, että provokaattori Ruman menetelmien ja verkon kaikinpuolinen selvittäminen on välttämätöntä *liikkeen* etujen kannalta, toiseksi sen vuoksi, että me liigan jäsenet olemme osittain syypäitä siihen, että liiga aiheutti »hralle» paljon mielipahaa, *mitä hän ei ehkä ollut täysin ansainnutkaan.*

Myöntäkää, että meillä on oikeus ja velvollisuutemme on suhtautua varauksellisesti X:ään, Y:hyn ja Z:aan, mutta emme saa puhua siitä X:lle, Y:lle ja Z:lle. Kun kerran on sattunut »hairahdus», niin pitää toki »panna syy puoliksi».

Yhden virheen lisäksi ei pidä tehdä toista, sanoa *nyt*, että »meillä ei ole paitaa siinä pyykissä», sanoa sen jälkeen, kun olemme kuuluttaneet asiasta maailmalle...

Teidän *Frey*

P. S. Terveisiä Jefronille! Onko hän tyytyväinen edustajakokouksen tuloksiin ja liigan asiain järjestelyyn?

Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen

46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

19. XI 01.

Minä en vain malta olla häiritsemättä Teitä kirjeineni, hyvä G. V.! Taidan pommittaa *joka päivä.*

Lähetin Teille artikkelin »Nykyinen teollisuuspula»*. Mielestäni se on laatuunkäypä ja voisi hiukan korjailtuna sopia »Zarjan» 4. numeroon. Olkaa hyvä, lukekaa se *pikemmin* joutohetkenä ja sanokaa sananne. Jos hyväksytte, annamme

* »Nykyinen teollisuuspula» artikkelin kirjoittaja oli A. J. Finn-Jenotajevski. Artikkelia ei julkaistu. *Toim.*

ladottavaksi *hyvin pian* (n. 1½ viikon kuluttua), jottei Dietzin kirjapaino joutuisi seisomaan. Ehkäpä Koltsov suosuisi auttamaan tämän artikkelin korjailussa, jos tarve vaatii?

Edustajakokouksen asiakirjojen julkaisemisen suhteen enemmistö on jo ilmoittanut *kannattavansa* niiden hetikohtaista julkaisemista (Vel. Dm., Blumenfeld, kaksi berliiniläistä jäsentä ja minä, t.s. viisi meistä yhdeksästä — kuudesta toimittajasta ja kolmesta johtokunnan jäsenestä). Kysymys on siis ratkaistu. Pitäköön B. Abr. niin kiirettä kuin suinkin.

Olisiko Teillä liikakappaletta kirjasta »Entä mitä edelleen?», venäläistä laitosta? Meillä ei ole ainoatakaan. Olkaa hyvä ja lähettäkää.

Teidän *Frey*

Lähetetty Münchenistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

37

L. I. AXELRODILLE

17/XII 01.

Suuresti kunnioitettu L. I.! Sain kolme kirjettänne ja vastaan heti. En kerta kaikkiaan voi tulla⁴⁷: lehtikin on nyt tykkänään harteillani ja toimistoasiat ovat mutkistuneet kuljetushäiriöiden sekä Venäjällä syntyneen sekaannuksen vuoksi, ja kirjaseni on surkuteltavassa tilassa*. Olen hirveästi myöhässä! Enkä ole valmistautunut lainkaan: jopa pyysin Bergiä kirjoittamaan artikkelinkin »Iskran» 13. numeroon, sillä en ole pitkän pitkiin aikoihin lukenut mitään vallankumouksellisen liikkeemme historian alalta. Kuvittele nähdäkseni suotta olevanne kelpaamaton yleisön mielialan vuoksi. Plehanovin vuosijuhla on niin *määrätynluontoinen* tilaisuus, että siihen todennäköisesti saapuukin vain täysin tiettyä suuntausta ja mielialaa edustavia henkilöitä.

* Tarkoitetaan kirjaa »Mitä on tehtävä?» (ks. Teokset, 5. osa, ss. 337—523).
Toim.

Tsvetovin (Blumenfeldin) kirjeosoite:

Herrn Dittrich Buchbinder.
Schwanthalerstraße 44.
München.

Ilmoitan Teille tämän osoitteen, sillä minun kauttani kulkevat hänelle lähettämänne kirjeet saattavat viivästyä *kokonaista* kaksi vuorokautta! Hän asuu kaupungin toisessa laidassa ja tapaamme toisiamme harvoin.

»Kummallista» kirjettä, jossa tiedusteltiin rva D:tä, ei olisi pitänyt lähettää Blumenfeldille, vaan saman kirjeen mukaan liitetyllä osoitteella.

Puristan kättänne. Teidän *Frey*

Lähetetty Münchenistä Berniin

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

38

G. V. PLEHANOVILLE

20/XII 01.

Hyvä G. V.! Unohdin esittää Teille seuraavan pyynnön: olkaa hyvä ja etsikää papereidenne joukosta *kirje*, jonka vaimoni lähetti Teille »*Työväenpuolue ja talonpoikaisto*» *artikkelin** johdosta (kolme tai neljä tiheään kirjoitettua kirjepaperiliuskaa, ilman otsikkoa ja allekirjoitusta).

Ette ole tiedottanut, mitä arvelette sen julkaisemisesta »Zarjassa». Muistutan Teille tässä, ettette unohtaisi sitä ja lähettäisitte *ehdottomasti ennen matkaanne*⁴⁸ sen tänne (tai ottaisitte mukaan).

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, kun päätätte lopullisesti, milloin lähdette matkalle ja aiotte saapua tänne.

Bergillä on kuulemma ollut menestystä Pariisissa. Liiton jäsenet taas eivät ole Venäjällä saaneet aikaan hittojakaan! Meidän on nyt ja nimenomaan nyt nujerrettava heidät!

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 4. osa, ss. 403—411. *Toim.*

Kirjoitan kirjasta heitä vastaan*, ja mitä pitemmälle ehdin, sitä enemmän minua suututtaa. Paha vain, että kirjaseni paisuu!

Teidän Frey

Lähetetty Münchenistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1926
»Gruppen 'Osvobodivšije truda'»
kokoelman 4. n:o:ssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

39

P. B. AXELRODILLE

23. XII 01.

Hyvä P. B.!

Lähetin kirjeen kirjaamattomana Teidän osoitteellanne pari viikkoa sitten.** Jos suinkin on mahdollista, tehkää postiin ilmoitus ja liittäkää oheen vaikka minun käsialallani kirjoitettu kirjekuori, ehkäpä siitä on hyötyä.

G. V:n on tietenkin parasta poiketa paluumatkalla. Olen jo lähettänyt hänelle matkarahaa. »Zarjan» olette tietysti saanut?

Voisitteko nyt tutustua ekonomisteja vastaan kirjoittamaani kirjaseen (kirjaan?)? Jos voitte, lähetän Teille lähipäivinä tai ensi viikon alussa puolet, sillä tahtoisin neuvotella kanssanne. Kirjoittakaa pari sanaa.

Pikaisiin näkemiin.

Teidän Frey

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. »Mitä on tehtävä?» (Teokset, 5. osa, ss. 337—523 ja Valitut teokset neljässä osassa, 1. osa, ss. 275—432), *Toim.*

** V. I. Lenin kirjoitti P. B. Axelrodille tästä samasta kirjeestä joulukuun 19 p:nä 1901 (ks. Teokset, 36. osa, ss. 74—75). *Toim.*

1902

40

V. N. KROCHMALILLE

3/I. Olemme saaneet Kijevistä kirjeen, jossa arvostellaan komitean menettelyä. Kirjeessä osoitetaan: (1) komitea ei ole kyllin selvillä asioista (joulukuun 2 päivän vastaisena yönä pantiin toimeen pidätyksiä, mutta komitea ei kykene selvittämään, kenen keskuudessa ja minä johdosta) ja vitkastelee. (2) Olisi pitänyt julkaista työläisille osoitettu lentolehtinen, kertoa siinä ylioppilaiden liikehtimisistä ja selittää, miten työläisten on meneteltävä. Komitea oli samaa mieltä lentolehtisen tarpeellisuudesta, mutta ei julkaissut sitä ajoissa. Aiomme sijoittaa kyseisen kirjeen 10 päivän kuluttua ilmestyvään 14. numeroon. Sen vuoksi vastatkaa tämän kirjeen saatuanne *viipymättä*, onko Teillä jotain vastaansanottavaa jommankumman tosiasian johdosta, tai lähettäkää oma selityksenne niihin liittyvistä asianhaaroista. Kirje on yleensä kiintoisa, mutta emme haluaisi julkaista meille ystävällisen komitean menettelyä koskevaa arvostelua kuulematta komitean mielipidettä. *Pyydämme hartaasti* kiirehtimään.*

Kirjoitettu tammikuun 3 p:nä 1902
Lähetetty Münchenistä Kijeviin

Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

41

P. B. AXELRODILLE

3/III 02.

Hyvä P. B.!

Berg kirjoittaa Teille asiapitoista laatua olevan kirjelmän, jonka olemme käsitelleet täällä yhteisesti. Tehtäväkseni jää

* Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Tolm.*

vain lisätä, että teen luonnokseeni* seuraavat korjaukset (G. V:n suuntaan): — ks. seuraavaa liuskaa**. Korjauksista huomaatte, että »periaatteellisista» erimielisyyksistä voi tuskin olla puhetta.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Münchenistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

42

G. D. LEITEISENILLE

Vielä zur Frage (kysymykseen) Kritishevskistä. V. G. sanoo Pariisin siirtokunnassa *väitetyn kivenkovaan*, että mainittu Boris Kritishevski oli saanut *kiitoskirjeen* Millerandilta (»Vorwärtsiin» lähettämistään kirjoituksista) ja että hän oli aikoinaan jopa *kerskaillut* sillä. Niinpä siis, kun »Vorwärtsin» ja »Zarjan» välillä on nyt puhjennut väittely⁴⁹ ja kysymys on asetettu suoraan, on tehtävä *viipymättä kaikki* mahdollinen tämän jutun tutkimiseksi tunnontarkasti (ja »puolueellisesti»). Olkaa hyvä ja käykää siihen heti käsiksi. Kootkaa kaikkien todistajien lausunnot, sekä jotain nähneiden että *myös niiden*, jotka ovat *kuulleet* asiasta jotain, ja koottuanne kirjoittakaa meille kirje ja luetelkaa siinä kaikki nuo todistajat ja heidän lausuntonsa. Äärimmäisessä tapauksessa voi kääntyä Petit'in puoleen, kuitenkin olisi parasta »olla säikyttämättä riistaa» ja saada heidät pussiin niin kauan kuin he eivät odota päällekkäystä.

Pankaa siis toimeksi! Koko tarmolla!

Odotamme vastausta!

Teidän *Frey*

Kirjoitettu 1902
ennen maaliskuun 23 päivää
Lähetetty Münchenistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 6. osa, ss. 11—17. *Toim.*

** Ks. »Kolme korjausta ohjelmaluonnokseen» (Teokset, 6. osa, s. 18). *Toim.*

G. V. PLEHANOVILLE

17. IV 02.

Hyvä G. V.!

Minulla olisi Teille vielä pyyntö. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa kirje Quelchille, pyytäkää häntä auttamaan meitä asiassa, jonka vuoksi hänen puoleensa on jo kääntynyt ystäväni (Velika Dm:n kirjoittamin kirjein) ja tänään myös minä: pyytäkää tekemään kaikki mitä hän voi ja mikä on hänen vallassaan, tähdentäkää sen olevan hyvin tärkeää. Hänelle voi kirjoittaa ranskaksikin. Sellainen kirje helpottaisi minua suuresti asioiden järjestelyssä, joka alkaa jo luonnistua ja on vain vietävä päätökseen.

Tässä kaiken varalta hänen osoitteensa: M-r *H. Quelch*.

37 A. Clerkenwell Green.
London E. C.

Kirjoittakaa minulle toistaiseksi Aleksejevin osoitteella, hän asuu kivenheiton päässä. Toivon saavani asuntoasiat viikon kuluttua järjestykseen.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän...

P. S. Vel. Dm. on aivan oikeassa: tämä Lontoo vaikuttaa inhottavalta näin ensi näkemältä!

Onko latojanne valmis lähtemään tänne?

Missä Berg ja Vel. Dm. ovat, tiedätekö, milloin edellinen heistä lähtee matkalle?

Lähetin agraarikirjat Teille ja Vel. Dmitr. Oletteko saanut ne?

Lähetetty Lontoosta Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

18. IV 02.

Hyvä P. B.!

Kirjoitan Teille pari sanaa käyttäen hyväkseni tilaisuutta: B. N — tshille on toimitettava mahdollisimman nopeasti vastikään saadut hänelle osoitetut kirjeet. Ellei hän ole siellä, olkaa hyvä ja lähettäkää ne hänen peräänsä.

Jos Berg on siellä, pyytäkää häntä kirjoittamaan minulle pari sanaa suunnitelmistaan: milloin hän matkustaa ja minne, kuinka moneksi päiväksi. Ja ennen kaikkea: onko hän saanut 2 kirjettäni, jotka lähetin hänelle lauantaina (12.) aamulla kaupunkipostissa?

Järjestelemme asioita: puuhaa on paljon. Kirjoittakaa toistaiseksi Aleksejevin osoitteella — saan viipymättä (Mr. Alexejeff. 14. Frederickstr. 14. Gray's jun. Road. London W. C.). Kirjeeni Kölnistä olette kaiketi saanut?*

Entä miten on artikkelinne laita?

Puristan lujasti kättänne.

Teidän...

(Ensi vaikutelma Lontoosta: inhottavaa. Ja kaikki on aika kallista!)

Lähetetty Lontoosta Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

P. B. AXELRODILLE

23. IV 02.

Hyvä P. B.! Tässä Teille uusi osoite (pyytäisin kovin, ettette ilmoittaisi sitä kenellekään, liigan jäsenillekään, lukuun ottamatta aivan läheisiä henkilöitä, sellaisia kuin

* Tarkoitetaan »Huomautuksia komission ohjelmaluonnokseen» (Teokset, 6. osa, ss. 45—57). V. I. Lenin kirjoitti osan »Huomautuksista» Kölnissä, jossa hän pysähtyi ollessaan matkalla Münchenistä Lontoon. *Toim.*

L. Gr. tahi B. N.: toiset käyttäkööt edelleenkin Aleksejevin osoitetta ja sivulliset Dietzin. Jos voitte, puhukaa myös keskustellessanne säännöllisesti Münchenistä Lontoon asemesta ja müncheniläisistä lontoolaisten sijasta).

Mr. Jacob Richter (Holford)

30. Holford Square. Pentonville. London W. C.

Berg on luultavasti jo lähtenyt: sain tänään hänen kirjeensä, jossa hän ilmoittaa matkustavansa torstaina. Jos hän on vielä siellä, sanokaa hänelle, että ellei hän tapaa Aleksejevia, niin voi tulla Richterin luo — se on muutaman askeleen päässä.

Jos »entinen ekonomisti» (Teitä miellyttänyt naishenkilö) on siellä, kysykää tai älkää kysykö, vaan pikemminkin tiukatkaa häneltä, *onko* hän *postittanut* kirjeet, jotka hänelle annettiin 11. IV 02 Münchenissä kirjattuina lähetettäväiksi? Jos hän on postittanut, lähettäköön meille heti kuitit. Ellei ole, antakaa hänelle hyvä läksytys, kysykää, missä kirjeet ovat, tai mieluummin käskekää hänen kirjoittaa meille (Aleksejevin osoitteella).

Tänään lähetän myös ristositeenä (kirjaamattomana) jotain perin mielenkiintoista L. Gr. varten: kiinnittäköön aivan erityistä huomiota.

Onko G. V. kirjoittanut lupaamansa pääkirjoituksen »Iskran» 20. numeroon? Jos on, niin onko se lähetetty kirjapainoon? Onko Teiltä lähetetty kirjapainoon mitään muuta? Ellei, niin *miten käy* pääkirjoituksen? Oletteko te kaikki tosiaankin jättäneet kysymyksen avoimeksi? Berg ei kirjoita siitä mitään!?!?

Puristan lujasti kättänne.

Teidän...

Lähetetty Lontoosta Zürichiin

*Julkaistu ensi kerran 1925
III Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Arvoisa toveril Meillä on vakavia perusteita pelätä, että (konferenssi-) edustajamme on pidätetty kohta konferenssin

jälkeen, ennen kuin hän on ehtinyt luovuttaa toimensa.⁵⁰ Sen vuoksi pyydämme Teitä tiedottamaan meille: 1) ketä muita paitsi meidän edustajamme on valittu valmistelu- (eli järjestely- j.n.e.) komitean jäseneksi? ja 2) miten saamme yhteyden kyseisiin henkilöihin (osoite, avain, tunnus-sana j.n.e.)?

Voisitte kirjoittaa tiedotuksenne salamusteella ja salamerkein, mikäli se on tarpeellista, ja ilmoittaa avaimen henkilökohtaisesti kirjeen tuojalle. Yhteyttä olisi yleensä paras pitää yllä kirjeen tuojan välityksellä, hän voisi erikoistapauksissa sähköttääkin ja jopa ratkaista itse joitakin erittäin kiireellisiä ja pakottavia asioita.

Lähetetty Lontoosta Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

47

VENÄLÄISTEN SOSIALIDEMOKRAATTIEN ULKOMAISALLE LIITOLLE

Liitolle

4. V 02.

Aivan odottamattomien ja ennalta arvaamattomien syiden vuoksi saimme kirjeenne vasta eilen emmekä ole voineet vastata ennemmin. Kokousedustajamme ei ole ilmoittanut meille mitään »sovittua paikkaa». Sen tähden on tarkoituk-senmukaisempaa, että Te ryhdytte välittömästi toimenpiteisiin lehtisen toimittamiseksi komiteoille.⁵¹ Joku meikäläisistä on varmaankin pidätetty. Toistaiseksi emme ilmoita lehdessä pidätyksestä Belostokissa. Saadaksemme tiedot nopeammin pyydämme vakuuttavasti ilmoittamaan *tärkeissä* asioissa kaikki pariisilaisen toverin (Leiteisenin) välityksellä ja lähettämään meille (osoitteella: Herrn Philipp Rögner. Cigarrenhandlung. Neue Gasse. 44. Nürnberg) joko pariisilaiselle jätettyjen lausuntojen jäljennöksen tai lyhyen selosten niistä.

»Iskran» toimituksen puolesta *Frey*

Lähetetty Lontoosta Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

48

**P. N. LEPESHINSKILLE
JA I. I. RADTSHENKOLLE***

Tilastot olen saanut. Parhaat kiitokset. Lähettäkää lisäksi Vladimirin kuvernementin maiden arviointia käsittelevä aineisto, V osa, III vihko, 1901 (Gorohovaja-katu) — ja muutkin osat.

*Kirjoitettu toukokuun 5 pnä 1902
Lähetetty Lontoosta Pskoviin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

49

L. I. AXELRODILLE

23. VI 02.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Syväksi mielipahakseni en voi mitenkään täyttää pyyntöänne ja tulla Berniin. Olen perin huonovointinen enkä tiedä, kykenenkö esitelmöimään Pariisissaakaan: en ole ehtinyt valmistautua, miltei täydellinen Arbeitsunfähigkeit**, hermoni ovat aivan pilalla. Jos kävisi päinsä, kieltäytyisin Pariisistakin, mutta olisi hävytöntä puijata heitä.⁵² Ellen nolaa itseäni Pariisissa ja saan sen jälkeen levähtää, yritän (ehkä jo syksyllä) ehdottomasti piipahtaa luoksenne, mutta nyt en totta totisesti voi tulla.

Puristan lujasti kättänne ja kiitän, että annoitte tietää itsestänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Vaimoni pyytää tiedustelemaan, onko L. Gr:lle taroitettu kirje tullut perille, samoin vaimoni kirje rahoista (jossa hän pyysi vaatimaan rahat takaisin tai siirtämään ne Richterin nimelle)?

Lähetetty Lontoosta Berniin

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*
** — työkyvyttömyys. *Toim.*

G. V. PLEHANOVILLE

12. VII 02.

Hyvä G. V.! Olen saanut artikkelinne*. Paljon kiitoksia muokkauksesta. Lähetin sen juur'ikään Lontooseen. Mitä Bergin artikkeliin tulee, niin V. I:n mielestä se voidaan aivan hyvin julkaista samanaikaisesti, minusta taas sen julkaisemista olisi parasta lykätä. Kysymme Bergiltä.

Kirjoittakaa minulle Lontooseen, sillä en tiedä varmasti, kuinka kauan viivyn täällä. Minimum viikon kuitenkin viivyn ja tässä osoite siltä varalta, että kirjoitatte tänä aikana:

M-me Leguen (pour M. Olinoff)

Loguivy (par Ploubazlanec).

Côtes du Nord.

France.

Miksi Brysselin-matkanne meni myttyyn?⁵³ Eikö konferenssia tulekaan? Olipa miten tahansa, toivottavasti tapaamme Lontoossa. L. Gr. ehdottaa tämän tapaamisen asemesta mielestäni varsin epäonnistunutta suunnitelmaa, jonka mukaan minun ja Bergin pitäisi matkustaa Sveitsiin 10—12 päiväksi (sic!) tapaamaan muutamia Venäjältä tulleita henkilöitä. Mitä kunnollista voitaisiin tehdä 10—12 päivässä? Pitäähän venäjänmaalaisiin välttämättä tutustua perusteellisesti ja jokaiseen erikseen, ja meillä on keskenämmekin paljon puhuttavaa. Pitkäksi aikaa emme kuitenkaan voi lähteä Sveitsiin (heittää kaikkea oman onnensa nojaan). Ja vihdoin, Venäjältä tulleiden on perehdyttävä täydellisesti (tai osittaisesti) Venäjän-kirjeenvaihtoomme (mikäli kyseiset venäläiset ovat iskralaisia), ja se on mahdollista vain Lontoossa. Elleivät he perehdy siihen, tapaaminen on hyödytön ja milteipä tarpeeton. Näiden syiden vuoksi kannatan ehdottomasti tapaamista Lontoossa.

Puristan lujasti kättänne. Teidän...

P. S. Nyt ei nähdäkseni ole mitään syytä yhdistyä »liitolaisten» kanssa: he käyttäytyvät julkeasti ja ovat loukanneet törkeästi Bergiä Pariisissa.⁵⁴ Mahdollisesti hän lähet-

* Tarkoitetaan artikkella »Arvostelijamme arvostelua», joka julkaistiin myöhemmin »Zarja» aikakausjulkaisun 4. numerossa. *Toim.*

tää Teille kirjeeni, jossa perustelin seikkaperäisesti, miksi heidän suhteensa pitää olla ankaria ja hyvin varovaisia. Venäjällä asiamme ovat nyt voimakkaassa nousussa, mutta »liittolaiset» uhkaavat heretä itsenäisiksi! Luoja varjeltoon...

»Zarja» on yhä vain jäätymäpisteessä. Dietz naureskelee, että sallimus on kääntänyt selkensä sille!

Lähetetty Loguivysta (Ranskan pohjoisrannikko) Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

51

V. G. SHKLJAREVITSHILLE

29. VII 02.

Ilmoituksenne »perinnöstä» olemme saaneet.⁵⁵ Meistäkin moni seikka tässä jutussa tuntuu »kummalliselta ja käsittämättömältä», varsinkin se, että asianajajan hankkiminen jätetään Fjoklan* huoleksi. Miten Fjokla sen voisi tehdä? Miksei perinnönsaaja itse tee sitä? Yrittää tietysti voi, sillä rohkea rokan syö, mutta täytyy sentään harkita kunnollisesti. Muussa tapauksessa saatamme vain naurattaa ihmisiä saippuakuplaa tavoittelemalla. Tiedustelkaa siis asiaa kaikin mahdollisin keinoin ja ilmoittakaa, miten voimme »saada käsiimme perijän». Olisiko hänet lähetettävä ulkomaille? Luonnehtikaa hänet *tarkasti*. Edelleen, miksi »Teidän» perinnönsaajanne ei ole kääntynyt niiden asianajajien puoleen, jotka ovat ajaneet muiden osaperillisten asiaa? (Rahaa emme tietenkään voi kuluttaa tähän juttuun.)

Olisi hyvin tärkeää järjestää meille kunnollinen ja *välitön yhteys Etelän työväenjärjestöön*⁵⁶. Pitäkää huoli tästä ja kirjoittakaa meille tarkemmin tuosta järjestöstä**.

Lähetetty Lontoosta Koreziin

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Fjokla — »Iskran» toimituksen salanimi. *Toim.*

** Tämä kappale on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

KARTAVTSEVILLE*

4/VIII.

1) Teiltä on tullut vielä 2 kirjettä emmekä ole saaneet mitään selvää. Kirjoitatte liian laimealla liuoksella. Kokeilkaa joka kerta ennen kuin kirjoitatte. Harmittaa hirveästi, kun saa kirjeen eikä pysty lukemaan sitä.

2) Oletteko saanut kirjeemme, jossa pyysimme Teitä lähettämään tänne kolmisensataa ruplaa meidän rahoistamme?

3) Mitä vankilasta kuuluu?

4) Illg'in osoite. Kirjoitatte väärin, p.o.:**

5) Tiedottakaa, mitä komiteassanne tehdään. Berliiniin on kuulemma saapunut joku »Leonti» (Potjomkin)***. Hän on muka sanonut berliiniläiselle toverillemme, että a) Kijevin komitea riistää »vanhuksilta» kaikki valtuudet, b) että häntä kuohuttaa »Iskran» kirje ja hän tulee vastustamaan »Iskran» tunnustamista puolueen äänenkannattajaksi, c) että komitea on valtuuttanut hänet ottamaan yhteyden »Zhizniin», josta kijeviläisten ennustuksen mukaan pitäisi tulla puolueen äänenkannattaja, d) ettei komitea pysty pitämään puoliaan sosialistivallankumouksellisia vastaan, ettei se rohkene vastustaa terroria ja aikoo ainoastaan vastustaa sellaisen kirjallisuuden kuin »Kukamillä elää» y.m. levittämistä. Tässä taitaa olla jotakin vinossa, ja olemme pyytäneet sanomaan Leontille, että hän kirjoittaisi meille ja selittäisi seikkaperäisesti, mistä on kysymys. Hän ei ole kuitenkaan kirjoittanut. Selittäkää, mistä on kysymys.

Kehotamme hartaasti ja vakuuttavasti ottamaan kaikissa vähänkään tärkeissä asioissa yhteyden *välittömästi* meihin, sillä *Berliinin y. m.* kautta lähetetyt tiedotukset ovat aina hirveän sekavia. Arvelemme, että tässäkin on jotain sekaisin. Jos tehtävä annetaan jonkun ulkomaille matkustavan huoleksi, pitää ehdottomasti vaatia, ettei hän rajoituisi tapaamaan jotakuta liigan jäsenistä, vaan joko kävisi *ehdottomasti* henkilökohtaisesti toimituksessa tai kirjoittaisi *omakätisesti* (t.s. kirjoittaisi itse eikä valtuuttaisi ketään liigan jäsenistä kirjoittamaan) kirjeen (kirjattujen kirjeiden lähettäminen ulkomailta Dietzin y.m. osoitteella on *aivan* vaaratonta). Mainitut toimenpiteet ovat välttämättömiä, koska liigan jäsenet ja jopa sen johdon jäsenet ovat hajallaan eri puolilla Eurooppaa ja monet Venäjän-yhteyksiin liittyvät asiat ovat heille tuntemattomia.****

* Ei ole saatu selville, kuka kätkeytyy salanimen taakse. *Toim.*

** Käsikirjoituksessa ei ole osoitetta. *Toim.*

*** Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

**** Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

Emme vieläkään ole saaneet Teiltä kohtauspaikan osoitetta. Varmaan lähetitte sen yhdessä niistä selvittämättä jääneistä kirjeistä, mutta emme voi auttaa asialla mitenkään. Odotamme vastausta.

Järjestäkää meille yhteys Vakariin.

*Kirjoitettu elokuun 4 pnä 1902
Lähetetty Lontoosta Kijeviin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

53

I. I. RADTSHENKOLLE

6) Pelkäämme kauheasti Arkadin puolesta, varjelkoon itseään ja älköön säälikö rahaa, jättäköön mieluummin lähettämättä Fjoklalle.

6. kohtaan. Arkadin pitäisi ehdottomasti poistua Pietarista, koska on päästy hänen jäljilleen. Hän voi nyt matkustaa, koska tapaamme Koljaa⁶⁷ täällä. Arkadi muistakoon, että hän on meillä nyt miltei ainoa ja hänen on varjeltava itseään *hinnalla millä hyvänsä*.*

*Kirjoitettu elokuun 7 pnä 1902
Lähetetty Lontoosta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

54

G. V. PLEHANOVILLE

8. VIII 02.

Hyvä G. V.! Eilen saapui luoksemme toveri**, jota olemme odottaneet ja jonka tuntee Teille rahat tuonut vanha ystävä⁶⁸. Olkaa siis hyvä ja ennen kaikkea sanokaa tuolle vanhalle ystävälle, että hän matkustaisi: häntä tarvitaan yhteisissä neuvotteluissa, eilen saapunut toveri taas viipyy täällä vain 1¹/₂—2 viikkoa.

Edelleen, eilen saapuneen ja Teidän tapaamistilaisuudesta. Hän itsekin haluaa tavata Teitä, ja asian kannalta se on tietysti varsin hyödyllistä. Kysymys on vain siitä, pitäisikö

* Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

** Tarkoitetaan V. P. Krasnuhaa. *Toim.*

Teidän tulla tänne aikaisemmin tavataksenne hänet ehdottomasti täällä vai pitäisikö Teidän päinvastoin odottaa häntä Genèvessä, *jonne hän matkustaa täältä*. Eilen, tietämättä vielä Teidänkin tulevan pian tänne, hän pyysi jo minulta kirjettä Teille.

Ottakaa varteen vielä seuraava seikka: Sveitsissä (kaiketi Montreuxissa) ovat nyt koolla miltei kaikki rabotshejedelolaiset (Martynov, Akimov, Olhin, sinne matkustaa Kritshevski y.m.), ja vieraamme lähtee *tapaamaan heitä*. Ensi vaikutelma on se, että vieraamme on iskralainen, ja sellaiseksi venäläiset ystävätkin hänet luonnehtivat. Mutta... kuitenkin. Kunhan liiton jäsenet (rabotshejedelolaiset) eivät valehtelisi hänelle jotain. Onko suotavaa, että hän käy *viimeksi* heidän luonaan eikä mahdollisesti pystykään torjumaan jotain uutta kulkupuhetta j.n.e.? Sen vuoksi arvelemekin, että on kenties parasta, jos hän tutustuu Teihin Genèvessä ja tapaatte toisianne useammin kuin kerran. Siten voisitte ehkä keskustella hänen kanssaan sekä silloin, kun hän kohtaa liiton jäseniä, että noiden kohtaamisten jälkeen. Ehkäpä jokin uusi kulkupuhe saataisiin siten tyrehtymään heti alkuunsa j.n.e.

Harkitkaa (yhdessä vanhan ystävän kanssa) tätä näkökoh-
taa, *päättäkää*, missä haluatte tavata e.m. henkilön ja vastatkaa nopeammin. Ettette vain sivuuttaisi toisianne matkalla, se olisi kaikkein pahinta.

Jos päätätte tavata hänet siellä (vanha ystävä matkustakoon joka tapauksessa tänne), kirjoitamme Teille vielä seikkaperäisen kirjeen ja ilmoitamme siinä kaikki saapunutta koskevat tiedot.

Onko kirjeosoitteenne täysin vaaraton? Oletteko varma, että kirjeitänne ei voida lukea?

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Lontoosta Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. I. RADTSHENKOLLE

12. VIII 02.

Saimme juuri 25. VII päivätyn kirjeenne ja luimme sen yhdessä kansalaisen kanssa. Ihmettelemme, miksi Te, Organi-

saatiokomission⁵⁹ jäsen, ette toteuta aikaisempaa aikomustanne ja kooptoi uusia jäseniä Manjan* ulkopuolella olevien työläisten keskuudesta. Kansalainen arvelee sen olevan ainoa keino, jolla Manja voidaan kokonaan muuttaa toisenlaiseksi, ja se on suoritettava mahdollisimman nopeasti.

Teidän on suojeltava Arkadia: olette meille vastuussa hänestä ja panemme Teidät syytteeseen, ellette häää häntä pois Pietarista ennen kuin hänet pidätetään. Älköön viehtykö elävään työhön ja muistakoon, että santarmitkin ovat elossa. Tarvitsisimme kovasti miestä etelässä (Harkovissa tai Kijevissä!). Eikö Arkadia voitaisi lähettää sinne?

Lähetetty Lontoosta Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

56

G. D. LEITEISENILLE

Hyvä Leiteisen! J.** jätti minulle päätöslauselmanne, jotta neuvottelisimme sanamuodosta. »Salainen tiedonanto» tyydytti minua täydellisesti, mutta päätöksen tulisi mielestäni olla painokkaampi, tinkimättömämpi. Kehottaisin m.m.:

liittämään 3. §:n 4. §:ään, koska 3. § on sinänsä vaillinainen eikä sano mitään.

Lisäämään §:ään 1: »käsiteltyään huolellisesti kaikki Gurovitshin persoonallisuutta kuvaavat tiedot komissio on päättänyt vakaumukseen, että moraalisten ominaisuuksiensa puolesta Gurovitsh ei muistuta lainkaan vilpittöntä ja rehellistä vallankumousmiestä.»

§:ään 2. »Gurovitsh ei siis ole puhunut totta tai hänen on täytynyt salata monta toimeentulolähteitään koskevaa seikkaa.»

§ 3. Ks. edellä (ja § 4).

§ 5. Komissio on sitä mieltä, että vaikka jossakin yhdessä näistä tapauksista voitaisiinkin olettaa santarmien saaneen tietoonsa asiat jotenkin muuten, sattumalta ja tuntemattomalla tavalla, niin kaikkien näiden tapausten rinnastaminen keskenään tekee moisen olettamuksen kerrassaan mahdotto-

*Manja— Pietarin työväenjärjestön salanimi. * Toim.

** Ei ole saatu selville, kuka kätkeytyy salanimen taakse. Toim.

maksi eikä jätä sijaa epäilykselle Gurovitshin petturuuden suhteen.

Vaihtamaan 6. ja 5. §§:n paikkaa.

§ 7. Lisäämään »yksimielisesti ja päättäväisesti». Tekemään lisäyksen: »Komissio katsoo, että tämän käsityksen vahvistavat täysin oikeaksi monet sen tietoon saadetut yksityisseikat, joita ei toiminnan salassapitoa ajatellen voida saattaa julkisuuteen. Muutamia näistä seikoista komissio kuitenkin ilmoittaa vallankumouksellisille järjestöille osoittamassaan salaisessa kiertokirjeessä.»

»Ottaen huomioon» olisi siirrettävä johdannosta päätösosan kohtien yhteyteen, sillä monet kohdat ovat muista irrallaan ja sinänsä melko köykäisiä.

Kaiken edellä sanotun huomioon ottaen komissio katsoo, ettei selvästi määriteltyjen todisteaiheiden ja epäämättömien todistusten puuttuminen, mihin syytetty Gurovitsh vetoaa, voi millään muotoa puhdistaa häntä. Sellaista rikosta kuin salainen palvelus valtiollisessa poliisissa ei yleensä voida, aivan yksityisiä tapauksia lukuun ottamatta, näyttää toteen täysin määriteltyjen todisteaiheiden ja niin konkreettisten tosiasioiden perusteella, että kuka hyvänsä syrjäinen voisi ne tarkastaa. Käsiteltyään kaikki todisteaiheet kokonaisuutena ja tutkittuaan huolellisesti lukuisat vallankumousmiesten lausunnot komissio on tullut siihen varmaan vakaukukseen, että (mahdollisimman tarkasti) Mihail Ivanovitsh Gurovitsh (mahdollisimman tarkasti titteli* etc.) *on ollut ohranan asiamies* ja toiminut Pietarin vallankumouksellisissa järjestöissä *provokaattorina*.

Komissio kehottaa sen vuoksi kaikkia rehellisiä Venäjän kansalaisia boikotoimaan Gurovitshia mitä ankarimmin ja vainoamaan häntä alinomaa petturina ja urkkijana.

Tässä Teille lausuntoni, hyvä L. Pyydän muistamaan, ettei minulla ollut aikaa miettiä perusteellisesti sanamuotoa (sillä J. vaatii minulta viipymättä käsikirjoitusta) ja että minä vain hahmottelin, missä hengessä toivoisin sitä korjailtavan. On pyrittävä saamaan aikaan mahdollisimman voimakas vaikutelma** : siinä tapauksessa kannattaisin tuomion julkaisemista erikoisena lehtisenä varustaen sen valokuvalla

* Tähän sietäisi lisätä: ikä, tuntomerkit y.m. ja esittää toivomus valokuvan julkaisemisesta.

** Tuomioistuimen päätöksenä tuomion tulee olla erittäin seikkaperäinen eikä suinkaan pidä pelätä toistoja

ja »Iskran» esipuheella, jossa selitetään, että pitää taistella järjestelmällisesti provokaattoreita ja urkkijoita vastaan, perustaa joukkueita, joiden tehtävänä on paljastaa, seurata, jahdata heitä j.n.e.

Jos »borbalainen»* alkaa kiemurrella, koettakaa saada hänet merkityttämään pöytäkirjaan eriävä mielipiteensä t.m.s., jotta hännänheilutuksesta jäisi jälki.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1902 lokakuussa,
ennen 5 päivää
Lähetetty Lontoosta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 46. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

57

L. I. AXELRODILLE

Tiistaina. Genève.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Esitelmätilaisuus olisi mielestäni pidettävä *lauantaina*. Eilen esitelmöin Lausannessa, tänään täällä ja ylihuomenna täällä aiotaan keskustella siitä.⁶⁰ *Olkaa hyvä* ja yrittäkää tehdä kaikki mitä tarvitaan, jotta tilaisuus järjestettäisiin *viimeistään* lauantaina, ensin ajattelin esitelmöidä perjantaina, mutta on kuulemma parempi lauantaina. Minun kannaltani on äärimmäisen tärkeää suoriutua mahdollisimman pian ja, mikäli keskustelua tarvitaan, järjestäisin sen sunnuntaina, en myöhemmin. Sitten on käytävä vielä Zürichissä ja esitelmöitävä siellä.

Aion matkustaa perjantaina klo 12.45 ja saapua sinne viidettä käydessä. Tulen asemalta teille. Pyydän vastamaan viipymättä, onko esitelmä todella määrätty lauantaiksi.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Frey*

*Kirjoitettu marraskuun 11 pnä 1902
Lähetetty Lontoosta Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

L. I. AXELRODILLE

28. XI 02.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Kiitoksia kirjeestänne ja rahoista, saimme ne tänään.

»Krasnoje Znamjan»⁶¹ olen saanut, mutta en ole vielä lukenut.

Matkan jälkeen tunsin olevani melko väsynyt, nyt alan jo »tointua», vaikka huomenna täytyy toistaa esitelmä vielä täällä.

Ikävystyttää! En vielä tiedä, ryhdyinkö kirjoittamaan kirjasta eserriä vastaan.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin**Lähetetty Lontoosta Berniin**Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

FITILLE*

16/XII.

15/XI päivätty kirjeenne on tullut perille.

I. Sitä kirjoitettaessa on käytetty meille outoa avainta, olemme silti selvittäneet kaiken osoitteita lukuun ottamatta. (Älkää kääntäkö salakielelle muuten kuin kokonaisin lausein, muussa tapauksessa avain on hyvin helposti arvattavissa.) Toistakaa osoitteet...

III. On ehdottomasti mentävä komiteaan, mentävä ja agitoitava sisältä käsin yleisvenäläiseen järjestöön yhtymisen välttämättömyyttä. Samaan aikaan on vaikutettava samansuuntaisesti myös Etelän liittoon. On epänormaalia, että samassa kaupungissa on kaksi järjestöä⁶², ja pitää saada ne loppujen lopuksi yhdistymään ja perustamaan iskralainen komitea; tiedätte luonnollisesti itse paremmin, kuinka se on tehtävä.

(Tietysti tulee yhdistyä vain siinä tapauksessa, että voittomme on taattu. Päinvastaisessa tapauksessa on parasta odottaa, säilyttää toinen järjestö »Iskran» kannalla ja hajottaa toista sisältä käsin.**)

* Ei ole saatu selville, kuka kätkeytyy salanimen taakse. *Toim.*** Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. Koko III kohta on myöhemmin pyyhitty yli. *Toim.*

IV. Organisaatiokomiteasta.

V. Meille on tiedotettu, että jokin »Iskran» lähetyksistä on kaapattu Odessassa. Mistä on kysymys?

*Kirjoitettu joulukuun 16 pnä 1902
Lähetetty Lontoosta Odessaan*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-rokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

60

L. I. AXELRODILLE

18. XII 02.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Sain juuri kirjeenne ja kiiruhdan vastaamaan onnitellakseni niin suuren löydön kuin Stavskin johdosta. Donin Rostovista saamissamme kirjeissä on mainittu hänen nimensä, mutta olen pyyhkinyt sen yli peläten saattavani miehen huonoon huutoon.* Oheistan »Iskran» 29. numeron Teitä ja *häntä varten* näyttääkseni hänelle pikemmin, kuinka olemme valaisseet tapahtumia. Panen mukaan myös hänelle tarkoitetun kirjeen, jossa pyydän kirjoittamaan kirjasen Rostovin tapahtumista.

Edelleen »latoja Mishasta». En tunne tuota salanimeä, mutta hänen mainitsemansa Vas. Andr. Shelgunovin tunnen ja olen työskennellyt hänen kanssaan. Olkaa hyvä ja sanokaa sen vuoksi »Mishalle» terveisiä minulta henkilökohtaisesti, kun kerran Shelgunov on puhunut hänelle minusta, sekä pyytäkää häntä kirjoittamaan meille yksityiskohtaisesti kaikesta, t.s. sekä asioista että itsestään, *mikä* hän on miehiään ja mitä suunnitelmia hänellä on nykyään, kuinka pitkäksi aikaa hän on tullut ulkomaille j.n.e. Teidän täytyy nyt todella työskennellä hiukan noiden henkilöiden parissa: on erittäin tärkeää saada heidät täydellisesti puolellemme. Ellei Teillä ole mitään mahdollisuutta kuluttaa nyt aikaanne siihen, lähettäkää heidät Zürichiin tai Genèveen meikäläisten luo. Ehkä meidän onnistuu piakkoin lähettää täältä avuksenne nuori, varsin tarmokas ja pystyvä toveri (salanimi: »Pero»).

* Ks. V. I. Lenin, »Uusia tapahtumia ja vanhoja kysymyksiä» (Teokset, 6. osa, ss. 261—267). *Toim.*

Niin, »Misha» on väärässä Odessan suhteen: olemme saaneet sieltä kirjeitä »toimintakentältä». Siellä on VEL (Sosi- lidemokraattien Vallankumouksellinen Etelän Liitto) ja komitea. Jälkimmäinen on »borbalainen», iskralaisvastainen. Ensiksi mainittu on lähempänä »Iskraa», mutta se ei ole vielä *aivan* »meikäläinen». Odessan komitea on julkaissut »Rabotsheje Slovon» (sanomalehti) 3. numeron. VEL julkai- see lentolehtisiä. Mihin »ryhmään» »Misha» kuului? VEL:n, Odessan komitean vai johonkin muuhun ryhmään?

Vaimoni huolehtii Pietaria ja Moskovaa koskevista asiois- ta, s.o. kirjoittaa asianomaisille henkilöille.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Läheletty Lontoosta Berniin

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsitökirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

19. XII 02.

Hyvä G. V.! Sain kirjeenne ja kiiruhdan vastaamaan. Kirjasenne on siis tekeillä. Se ilahduttaa minua suuresti. Olisi oikein hyvä julkaista »Iskrassa» alakertana muutamia sen lukuja, m.m. myös mainitsemanne. Odotan sitä *seu- raavalla viikolla*: muuten se ei ehdi 30. nume- roon. Olisi toivottavaa, että se ehtisi, jotta hyökkäys eseriä vastaan jatkuisi keskeytyksettömästi.

Ettekö aiokaan vastata Tarasoville (eripainos 3. numeros- ta)? Pyydän, älkää luopuko aikomuksestanne. Hänelle on annettava hyvä opetus.

Vastatkaa parilla sanalla, kirjoitteletteko, mitä ja milloin aiotte lopettaa: että tietäisin, mitä tulee numeroon.

En osaa sanoa, onko Brysselin-matka tarpeen, sillä en tiedä, mitä konferenssissa⁶³ käsitellään. Rahaa on nyt (Ame- rikka lähetti 5 000 frs), matkan voi siis tehdä, mikäli se on tarpeen. Ginsburg voidaan mielestäni lähettää Teidän sijas- tanne *vain poikkeustapauksessa, yhden kerran*, mutta ei millään muotoa vakinaisesti, koska on varsin mahdollista, että sielläkin joudutaan ottamaan ratkaisevia askelia.

Jos päätätte matkustaa, kirjoittakaa tai sähköttäkää rahoista.

Levinson uhkaa sanoa itsensä irti, koska Lalajants on nimitetty kirjapainon johtajaksi ja hän on riidoissa tämän kanssa. Kirjoitin Lalajantsille ja pyysin »järjestämään» asian. Auttakaa Tekin Levinsonin tyynnyttämisessä ja kehottakaa Lalajantsia kohtelemaan häntä »hienovaraisesti».

Lähetän ladottavaksi (Lalajantsille) Kautskyn käännöksen alkuosan ja yleistajuisen kirjasen sotilaselämästä, silmäilkää sitä vaikkapa korrektuurivaiheessa.

Pietarissa meiltä on viety työläisiä ja samoin intellektuelleja. Niinpä ekonomistit siis saivat yllytetyksi osan työläisistä kapinoimaan. Inde* Nadezhdinin riemu. Mutta hänet pitäisi ruotia demagogian vuoksi. Senkin lurjus!

Lepeshinski on linnoituksessa, hänet on siirretty sinne »siihen saakka, kunnes haluaa kuulusteltavaksi». Uhkaavat häntä appellaatio-oikeudella (s.o. pakkotyötuomiolla). Häneltä on tavattu Organisaatiokomiteaa⁶⁴ koskeva kirje.

Stavski, rostovilainen työväenpuhuja, on parastaikaa Bernissä. L. I. on ottanut häneen yhteyden: hän on iskralaisia. Pitäisi saada hänet läheisemmin mukaan työhön.

Tomskilaiset ovat ottaneet uuden painoksen ohjelmaluonnoksestamme ja varustaneet sen »Iskraa»—»Zarjaa» ja kaikkea sen toimintaa ylistävällä esipuheella.

Piakkoin saamme uusia viestejä Organisaatiokomitean toimenpiteistä.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Kuljetus on rempallaan, ihan rempallaan! Aivan on hätä kädessä!!

Lähetetty Lontoosta Gendèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

25. XII 02.

Hyvä G. V.! Sain juur'ikään Teidän ja A. N:n kirjeen (en käsitä, miten toivatkin sen pyhinä!). Kysymyksessä tai-

* — Siitä. *Toim.*

tavat olla pikasiirrot, kuten shakinpelaajat sanovat. Näissä oloissa on tietenkin yritettävä saada Bontsh puolellemme, ja kaikki todennäköisesti hyväksyvät päätöksenne (mennä Bontsh-Brujevitshin luo ja »kutsua» liigaan).

Kysymys on vain siitä, miten on meneteltävä edelleen. Mikäli neuvottelunne Bontsh-Brujevitshin kanssa onnistuvat (tai ovat onnistuneet), minun nähdäkseni on ennen kaikkea (samalla kun ilmoitatte asettavanne hänet liigan jäsenehdokkaaksi ja uskovanne lujasti menestykseen) vaadittava, että hänkin *noudattaa muodollisuuksia*. Toisin sanoen, hänen tulee ilmoittaa virallisesti ja kuuluvasti »Zhiznissä» *tapahtuneesta kahtiajaosta* ja siitä, että *hän* haluaa siirtyä »Iskraan».

Ellei Bontsh-Brujevitsh sitä tee, *emme* luullakseni *voi* ehdottaa häntä *muodollisesti* liigalle, koska hän ei ole vielä eronnut muodollisesti »Zhiznistä» ja olisi sopimatonta hyväksyä vieraaseen järjestöön kuuluvaa henkilöä. Ja lisäksi, jos Bontsh-Brujevitsh vasta *sotii* Possen kanssa, jos hän vasta *»jakaa pesää»* tämän kanssa meidän etujamme ajaen, niin ei voida vielä sanoa varmasti, miten pesänjako päättyy!! *Sitä ei pidä unohtaa*. Koska »Bontsh lähentyy meitä hyvin päättäväisesti», kuten A. N. kirjoittaa, vaatimuksenne ei aiheuta hänelle mitään vaikeuksia, hän myöntää itsekkin, että me, *liiga*, voimme äänestää hänestä vasta sitten, kun hän on eronnut muodollisesti »Zhiznistä» ja sanonut sanansa. Jos »Zhiznin» kahtiajako on *lopullisesti* ratkaistu ja *ehdottoman* väistämätön asia, niin Bontshin kannalta on suorastaan edullista ja hänen suoranainen velvollisuutensa on ilmoittaa siitä *pikemmin* julkisesti, vaikkapa kirjeellä »Iskraan».* Julkaisemme kirjeen viipymättä 30. numerossa, varoitamme vastustajia ja »sidomme Bontshin kädet» (ja samalla omamme, koska kirje on julkaistu**). Se olisi totta totisesti parasta ja turvallisinta, muuten mene ja tiedä, miten siinä käy...

Mielipiteeni on siis tämä: minäkin katson tarpeelliseksi myöntää Bontshille »kaikenlaista ennakkoa» (josta A. N. kirjoittaa ja jota Te myönnätte), mutta ellei hän, Bontsh, tee mitä muodollisuus vaatii ja niin kauan kuin hän jättää

* Jotain siihen tapaan, että »Zhiznissä» on tapahtunut kahtiajako *siltä ja siltä syystä* ja että minä ja kumpp. *eroamme ja tahtoisimme* työskennellä »Iskran» ja »Zarjan» hyväksi, koska olemme samalla kannalla tai lähinnä...

** Kirjettä ei julkaistu »Iskrassa». *Toim.*

sen tekemättä, pitää rajoittua tähän ennakkoon, joka ei vielä sido muodollisesti liigaa, eikä mennä pitemmälle.

Mitä vastaisuuteen tulee, niin siellä ei tule olemaan enää mitään vaikeuksia. Kun Bontsh-Brujevitsh ilmoituksen jätettyään eroaa »Zhiznistä» ja hänen kuljetusryhmänsä yhtyy ilmoitukseen, ryhmän on helppo saada johdoltamme kirjallisuutta ja aloittaa kuljetus. Mikäli on hyväksyttävä tämä kuljetusryhmäkin (kuten Te, G. V., oletatte), niin siinä tapauksessa otamme kaikesta selvää jo Bontshilta ja harmitsemme, kenet hyväksymme ja miten.

[G. V., Te kirjoitatte: »odotamme ohjeita neuvottelujen käymisestä kuljetusryhmän kanssa.» Tehköön kuljetusryhmä kuitenkin ensin *seikkaperäisesti selkoa kaikesta*, sillä kuka voi sanoa, ketä siihen kuuluu.]

G. V., ette ole vastannut mitään, kirjoitatteko »Iskraan» alakerran ja artikkelin Tarasovista.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää tai antakaa tämä kirje myös A. N:n luettavaksi.

Lähetetty Lontoosta Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

63

A. N. POTRESOVILLE

26. XII 02.

Lähetän 29. numeron ja »Päivänpolttavan kysymyksen»*. Kahta muuta kirjasta *emme ole vielä löytäneet*: tšekäläinen »kirjasto» on *ylen surkeassa tilassa*, ja kommuunissa sijaiten yhtä epäjärjestyksessä kuin luolakin⁶⁵.

»Zhiznistä» kirjoitin eilen G. V:lle ja pyysin antamaan Teille.**

Tutustukaa Saniniin (G. V:n tai Lalajantsin välityksellä).

* Artikkelellä »Päivänpolttava kysymys» oli A. I. Bogdanovitshin kirjoittama. *Toim.*

** Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

Hän on eräänlainen ihmisvihaaja, jäänyt kaikesta jälkeen, mutta voisi luultavasti kirjoittaa. Olisi varsin hyödyllistä vaikuttaa häneen, saada hänet kiinnostumaan ja tulemaan mukaan. Nykyään hän kääntää meitä varten Kautskya («Die sociale Revolution»*).

Puristan kättänne...

Lähetän vielä käsikirjoituksen: »Sivu nuoren vallankumousmiehen elämänkirjasta». Olkaa hyvä ja itse palauttakaa se takaisin (vain näytettyänne G. V:lle, ettei se joutuisi kadoksiin) sekä ilmoittakaa mielipiteenne ja sananne tästä kirjoituksesta.

Lähetetty Lontoosta Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

64

»ISKRAN» VENÄJÄN-JÄRJESTÖN⁶⁶ TOIMIKUNNALLE

Tärkeimpänä tehtävänä on nyt lujittaa OK:ta**, ryhtyä taisteluun kaikkia toista mieltä olevia vastaan tämän OK:n tunnustamisen pohjalta ja sitten valmistella edustajakokousta mahdollisimman pikaisesti. Olkaa hyvä ja tehkää kaikkenne sen hyväksi, että kaikki käsittäisivät oikein tämän tehtävän ja että se suoritettaisiin tarmokkaasti. Brutuksen olisi jo aika astua lavalle! On tiedotettava nopeammin OK:sta.***

Kirjoitettu joulukuun 28 pnä 1902

Lähetetty Lontoosta Samaraan

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — »Yhteiskunnallinen vallankumous». *Toim.*

** Ks. tämän ja muiden lyhenteiden selityksiä kirjan lopusta, s. 726 *Toim.*

*** Kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

1903

65

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

1. I 03.

Hyvä toveril Olemme saaneet 21. XII päivätyn kirjeenne ja kaikki 19 käsikirjoitusta⁶⁷. Aion julkaista joitakuita kirjoituksia (m.m. lahkolaisia koskevan) »Iskran» lähinnä seuraavissa numeroissa, mahdollisesti jopa 31. numerossa, joka ilmestyy parin viikon kuluttua.

Olen epäillyt vain, pitäisikö osoittaa »'Zhiznin' aineistoa» Yhtäältä se olisi luonnollisinta; niin on tapana tehdä; Venäjällä ei voisi syntyä mitään väärinkäsityksiä, varsinkaan jos julkaistaisiin lisäksi pikku kirjoitus (tai toimitukselle osoittamanne kirje) »Zhiznin» julkaisun lopettamisesta.

Toisaalta kirjeestänne nähtävästi seuraa, ettei »Zhiznin» järjestö halunnut luovuttaa aineistoaan »Iskralle» ja että teitte sen omasta aloitteestanne. Toivoisitteko tässä jälkimmäisessä tapauksessa, että aineisto julkaistaan *ilman mitään huomautuksia ja viittauksia alkulähteeseen?*

Olkaa hyvä ja selittäkää minulle, mistä tässä on kysymys, ja ilmoittakaa mielipiteenne, miten olisi parasta julkaista kirjeet. Pyydän vastaamaan osoitteella, jota en tahtoisi Teidän antavan kenellekään, niin että vain Te käyttäisitte sitä: Mr. Jacob Richter.

30. Holford Square 30. Pentonville London W. C.
Puristan kättänne ja toivotan kaikkea parasta.

Lenin

Lähetetty Lontoosta Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1928
»Oktjabr» aikakauslehden 8. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. N. POTRESOVILLE

1/I 03.

Muita (pyytämiänne) kirjasia meillä ei ole, emme ole löytäneet.

Palauttakaa »nuoren vallankumousmiehen» käsikirjoitus näytettyänne (tai jopa näyttämättä) sitä Plehanoville.

Ettekö kirjoittaisi »Iskraan» pikku kirjoitusta, artikkelia tai alakertaa Nekrasovin kuoleman 25. vuosipäivän johdosta? Olisi hyvä julkaista jotain. Kirjoittakaa, otatteko tehtäväksenne.

Toivomukseni Bontshiin nähden on jo kohtalaisesti täytetty kirjeellä, jonka hän lähetti tänne, lähettäen lisäksi 19 käsikirjoitusta »Zhiznistä». Juuri tuollaista muodollista tekoa eikä mitään »luopumista» (»luopumista» mistä??) neuvoinkin *vaatimaan* häneltä katsomatta sen olevan *conditio sine qua**.

(Possen juonittelu pitäisi kuitenkin paljastaa, ja nimenomaan Possea eikä Bontshia vastaan tarkoitin kehotukseni syytää Bontsh suoranaiseen tekoon ja siten *provosoida* myös Posse tekemään samoin.)

Puristan kättänne...

En usko »Zhiznin» kuljetuskoneistoon. Rahaa *tarvitsemme* tietysti *kipeästi* ja *jos olisi* toivoa saada isompi summa, niin sen vuoksi voitaisiin tehdä *monia myönnytyksiä* (eikä vain myöntää ennakkoa). Mutta nimenomaan »sen vuoksi» ja *»siitä hyvästä»*...

Lähetetty Lontoosta Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

10/I 03.

Hyvä G. V.! Olkaa hyvä ja antakaa oheinen kirje Ljubov Isakovnalle: hän antoi minulle Teidän osoitteenne. Kirje on hyvin kiireellinen ja tärkeä, ja ellei häntä ole, toimittakaa

* — välttämätön ehto. *Toim.*

se perille *heti*; mutta lukekaa ensin itsekin. Kysymys on siitä, että Rostovin lakkoo käsittelevä aineisto on viivästynyt, mutta meidän täytyy pitää kovaa kiirettä kirjaseen julkaisemisella. Jos rostovilaiset ovat luonanne Genèvessä, *hoputtakaa Tekin, olkaa hyvä*.

31. numeron alakerta on jo ladottu ja vedokset lähetetty Teille. Jos on *tärkeitä* korjauksia, lähettäkää *viipymättä*.

Kuinka on kirjaseen laita?* Miten laajaksi olette sen likimain suunnitellut ja mihin mennessä aiotte saada valmiiksi? Se pitäisi tietää vaikkapa yleispiirtein, jotta voisimme harmita painatusta.

Entä kuinka on »Proletariaatti ja talonpoikaisto» artikkelin jatkon laita? Kirjoitatteko päätteeksi vielä yhden alakeran? Lähetättekö sen 32. numeroon? (Ellette lähetä, täytyy varmaankin julkaista Julin lähettämät »Päivän kysymykset»: myös eserrävastainen, kirjoitettu erikoisesti »Revoljutsionnaja Rossijan» 14. numeron, sen pääkirjoituksen johdosta ja myös tarkoitettu useaan numeroon. Sen vuoksi olisi erittäin tarpeellista lopettaa ensin Teidän artikkelinne.) *Vastatkaa nopeasti*.

Kuinka onnistui esitelmänne 7:ntenä? Miten on »Zhiznin» laita? Bontsh-Brujevitsh lähetti minulle aineiston, osa on otettu 31. numeroon. Hän lähetti myös kuljetusta selostavan kirjeen: heillä ei ole käytettävissään *juuri mitään*, kuten ajattelinkin. **Rahojen ja kirjapainon** suhteen pitäisi koettaa saada heidät esittämään aineellisia todistuksia meitä kohtaan tuntemastaan epäaineellisesta ystävydestä. Oletteko muuten kirjoittanut L. G—tshille (hän on nyt Pariisissa) Bontshien äänestamisestä liigan jäseniksi?

Puristan lujasti kättänne. Teidän...

P. S. Haluaisin vielä kysyä neuvoanne luennoimisesta (agraarikysymyksestä) Pariisin korkeakoulussa. He ovat pyytäneet minua, olen antanut suostumukseni, mutta... se on sellaista seuraa (Tshernov, Filippov, Tugan). Toisaalta »mekäläiset» kirjoittavat Pariisista: älkää välittäkö »seurasta», ja vastapainoksi olisi hyvin tärkeää esiintyä sielläkin. Entä Teidän mielestänne?

Lähetetty Lontoosta Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 34. osa, ss. 110—111. *Toim.*

»JUZHNYI RABOTSHIN» TOIMITUKSELLE*

Vielä kerran: pyydämme ja rukoilemme hartaasti ja itsepintaisesti Zhenjaa⁶⁸ kirjoittamaan meille useammin ja yksityiskohtaisemmin, m.m. ilmoittamaan viipymättä, ehdottomasti heti kirjeen saantipäivänä edes muutamalla rivillä edellisten kirjeidemme saannista, Boriksen vastauksesta, »julkilausuma»-suunnitelmasta. Emme ole vieläkään saaneet tuota julkilausumaa — suorastaan skandaali! Lopuksi: pyydämme hartaasti julkaisemaan sen mahdollisimman nopeasti. Jos Boris niskoittelee, julkaiskaa ilman häntä. Odotamme kärsimättömästi vastausta.

Kirjoitettu tammikuun 10 pnä 1903
Lähetetty Lontoosta Harkoviin

Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. I. AXELRODILLE

15. I 03.

Suuresti kunnioitettu L. I.!

Olen saanut rostovilaisten aineiston (se on oikeastaan vasta vihjausta aineistoon!) ja kirjeen kolmelta heistä. En ehdi 31. numeroon. Tiedättekö, mielestäni sitä ei maksa julkais-ta: haiskahtaa jotenkin pahalta, kun kolme ulkomaille paennutta ilmoittaa solidaarisuudestaan!⁶⁹

Miksi he eivät voisi sen sijaan kirjoittaa Donin Rostoviin, että *Donin komitea* (joka tietysti tuntee heidät ja luottaa heihin) 1) lähettäisi ilmoituksen solidaarisuudestaan ja 2) antaisi *virallisesti* tehtäväksemme julkaista Rostovia koskevan kirjasen? Eikö lienekin parasta odottaa jonkin aikaa *tuollaista* ilmoitusta kuin julkaista yksityiskirje?

Vai eivätkö heidän osoitteensa Rostovissa enää päde? Jos niin on asia, antakoot kaikki ohjeet, ja yritämme lähettää jonkun järjestämään uudelleen yhteyttä.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Lontoosta Berniin

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

G. V. PLEHANOVILLE

28. I 03.

Hyvä G. V.!

Lähetän Teille OK:n julkilausuman (se meni 32. numeroon) ja 32. numeroon tarkoitettun Peron artikkelin⁷⁰: olkaa hyvä ja palauttakaa kumpikin mahdollisimman *nopeasti*: OK:n julkilausuma on säilytettävä ehdottomasti (hyvin tärkeänä asiakirjana), Peron artikkelin suhteen taas pitää päättää, koska eserriä vastaan suunnattuja artikkeleja on runsaasti. Rostovilaiset kirjoittavat vastalauseita. Se on yksi. Pero — n:o 2. A. N. on luultavasti jo kirjoittanut (kirjoitti lopettelevansa) eserristä.⁷¹ Se on kolme. Pääkirjoituksenne »Proletariaatin valeystävät» neljä. Täytyy harkita, ettei tulisi des Guten zuviel*. Sitä on Teidän paras harkita, kun rostovilaisetkin ovat siellä Teitä lähellä ja A. N., jonka kanssa voitte neuvotella. Pääkirjoitus (*yrisevä*) Teidän on nähdäkseni joka tapauksessa kirjoitettava ja nimenomaan Teidän, sillä olette väitellyt tästä julkisesti ja tavannut rostovilaisia tovereita. Sitten julkaistakoon myös rostovilaisten vastalause 33. numerossa, mutta mahdollisimman *lyhyt* ja *sachlicher***. Peron artikkeli (se on suppea) pitäisi mielestäni myös julkaista, sillä se antaa asiallisen vastauksen typerään tempaukseen. A. N:n artikkeli voidaan luultavasti panna sivuun, sillä se ei ole vastaus eikä koske päivän kysymystä, vaan »ylipäänsä» maltillisia isä ja eserrälapsia.

Miettikää tätä kaikkea ja vastatkaa pikemmin, mitä päätätte.

Nekrasov-artikkeli julkaistaan 33. numerossa.

Armenialaisen »Proletariaatin»⁷² (merkinnöin *Ven. Sosdem. Työväenpuolue*) sain täällä jo muutama päivä sitten ja yhden (sitä käsittelevän) käsikirjoituksen: koetan sijoittaa 33. numeroon.

Lähetän Teille myös »Proletariaatin». Olkaa hyvä ja pyytäkää Lalajantsia tai jotakuta toista *kääntämään* siitä *täydellisesti kaikki*, mikä koskee nationalismia ja *federalismia*, ja lähettämään minulle mahdollisimman *p i a n*. Niitä kä-

* — hyvää liiaksi. *Toim.*

** — asiallinen. *Toim.*

sittelevä kirjoitus pitäisi sijoittaa ehdottomasti (lähetetty kirjoitus kaipaava korjailua, mutta sitä varten tarvitaan tekstiä).

Entäs Bontsh!? Olemme »rikastuneet» tämän yhden pariskunnan verran — se on vähän! Pesänselvittäjänä (ks. »Zhiznin» 6. numeroa) on hra Kuklin. Tutustukaa häneen Bontshin välityksellä. Eiköhän voitaisi saada jotain? Tehän olette kai jo ennestään tuttuja. Eikö voitaisi saada vaikka Venäjän edustajakokousta varten? OK:ta varten? (ulkomailla on yksi OK:n jäsen, voitaisiin lähettää hänetkin Kuklinin luo, mikäli tarve vaatii)? Eihän Kuklin toki syö kirjapainoa? Hänetä pitää vaatia suorastaan pakkoverona 10 000 siitä, ettemme moittineet »Zhizniä» (enhän suotta puolustanut sitä sen kevytmielisyydellä!), tai siitä, ettemme moittisi...

Teidän *Lenin*

P. S. Oletteko nähnyt Rudinin («eserrä») kirjasta («Talonpoikaiskysymyksestä»)? Mitä julkeimpia lurjuksial Sormiani syyhyttää *hirveästi* käydä käsiksi Rudiniin ja sosialisointia käsittelevään 15. numeroon! *O l k a a h y v ä* ja ilmoittakaa minulle, kirjoitatteko kirjasta ja minkä kokoista, milloin aiotte lopettaa. »Iskran» palstatilaa ei pitäisi käyttää heihin; olisi paljon parempi saada kirjanen, jossa eriteltäisiin *kaikki puolet*, kuljetus on nyt kunnossa: musertaisimme *heidät* arvostelemalla asiallisesti ja periaatteellisesti heidän ydinajatuksiaan. Kannattaako minun kirjoittaa Rudinia vastaan? Kuinka arvelette? Mieleeni välähti ajatus kirjoittaa artikkeli Rudinia vastaan ⁷⁸ ja julkaista erikseen »eserrävastaiset artikkelit» yhdessä »Vallankumouksellisen seikkailupolitiikan» kanssa.

Mitä arvelette siitä?

Lähetetty Lontoosta Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

5/II 03.

Hyvä G. V.!

Olen saanut artikkelinne ja kirjeenne. En vielä tiedä, mihin numeroon artikkeli menee. Kirjoitan lähipäivinä, se riippuu sentään siitäkin, mitä sanotte Nekrasov-artikkelista.

Jouduttaakseni vastausta liitolle olen menetellyt seuraavasti. Minä, V. I. ja L. Gr. hyväksyimme täällä vastauksen luonnoksen ja lähetimme Julille (siellä on tärkeää pohtia sitä myös P. And:n kanssa). Julin on toimitettava vastaus *viipymättä* Teille yhdessä kirjeeni kanssa.

Mikäli hyväksytte vastauksen, antakaa se Olhinille (ja sopikaa hänen kanssaan, että pitäisi yllä yhteyttä joko *Teidän välityksellänne* tai antakaa Richterin osoite. Mieluummin Teidän välityksellänne).

Ellette hyväksy vastausta, pankaa viipymättä äänestykseen tarkoin muotoillut korjaukset (tai uusi teksti) ja sano-kaa Olhinille, että asia on hieman pitkistynyt, koska sen vo-teeraa »eripaikkakuntalainen» kollegio.

Olen oikein hyvilläni, että kirjoitatte pääkirjoitusta »Proletariaatin valeystävistä» ja peittoatte Thuniin laatimassanne esipuheessa Tarasovin (sivu sosialistisen ajattelun historias-ta). Thunin esipuheessa se on tietysti sopivinta.

»Iskran» Itävallan etappilinjan tukkeutuminen on lorua. Kaikki on sujunut siellä tähän saakka erinomaisesti *kolmea* tietä. Dementjev toimii oivallisesti ja kirjoittaa säännöllisesti.

(Olisi hyvä, jos kutsuisitte myös A. N:n äänestämään lii-tole tarkoitettua kirjeestä, OK:n koko taktiikasta ja jäse-nistä, jotka valitsemme OK:n ulkomaiseen osastoon⁷⁴).

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Odotan siis pääkirjoitusta lähipäivinä? N'est ce pas?*

P. P. S. Kirjoittakaa, *kuinka pitkälle* pääsitte neuvotte-luissa Olhinin kanssa. *Suunnittelitteko mitään yhdistymistä edistävää ja mitä nimenomaan?* Puhuitteko Borbasta, »Svo-bodasta» ja »Krasnoje Znamjasta»?

Lähetetty Lontoosta Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Elkö niin? *Tolm.*

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

8. II 03.

Hyvä toveri! Olen saanut kaiken aineiston. Kiitoksia. Kaudonkirjallisuudesta en vielä tiedä, meneekö se. Lahkolaisista so-
tavana aion panna 33. numeroon. Galitsian lakkoa koske-
vasta en voi sanoa vielä mitään: se on kovin laaja.

Rahankeräyksen suhteen (yleistajuista kirjallisuutta var-
ten) pitää (kuten kaikissa hallintoasioissakin) varsinaisesti
kääntyä Mr. Leo Allemanin puoleen, 26. Granville Square
26. Kings Cross Road London W. C. Tapasin hänet äskettäin,
ja hän lienee kanssani samaa mieltä siitä, että uudet
keräyslistat ovat tarpeettomia. Liigallahan on jo keräyslistat:
pitää panna ne kiertämään laajemmin. Mitä »Iskran» kirjasar-
jaan tulee, niin se riippuu tietysti koko toimituskollegiosta.
Puhukaa Plehanoville. Minä toden sanoakseni en antaisi täl-
lä haavaa ääntäni sen puolesta. Jotta voitaisiin panna alul-
le »kirjasto», täytyy olla erityinen toimittaja (meillä ei
sellaista ole) tai erityiset voimat (meillä ei niitä ole). Täytyy
olla sarja sisällön perusteella *valikoituja* kirjoja ja kirjasia
(mitä meillä ei ole). Kautskyn, Thunin etc. nitominen kir-
jasarjoiksi olisi mielestäni kovin keinotekoista.

Miksi pitäisi olla »kirjasto»? Mikäli ilmaantuu hyviä kir-
jasia, julkaisemme muutenkin kuin sarjana. Nykyään on kui-
tenkin vähän kirjasia, *ei ole hyviä kääntäjiä*. (Mi-
nä näen vaivaa käännöksen *muokkauksessa*) — miksi pitäisi
antaa kovaäänisiä lupauksia kirjasarjasta??

Jos onnistuisitte hankkimaan *hyviä* kääntäjävoimia ja
valikoimaan hyviä artikkeleja käännettäväksi, se olisi
erittäin hyödyllistä ja asia luonnistuisi varmasti.

Puristan kättänne.

Teidän Lenin

Lähetetty Lontoosta Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1928

»Oktjabr» alkakauslehden 8. n:ossa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

2. III 03.

Kehotan kaikkia toimituskunnan jäseniä kooptoimaan »Peron» toimituskunnan jäseneksi yhtäläisin oikeuksin. (Kooptointiin ei luullakseni vaadita enemmistöä, vaan tarvitaan yksimielinen päätös.)

Seitsemäs jäsen on meille *hyvin tarpeen* sekä äänestyksen mukavuutta (6 on parillinen luku) että voimien täydentämistä ajatellen.

»Pero» on kirjoitellut jo useita kuukausia joka numeroon. Hän uurastaa »Iskran» hyväksi yleensä hyvin tarmokkaasti, esitelmöi (saavuttaen siinä varsin suurta menestystä) etc.

Hän tulee olemaan meille ei ainoastaan erittäin hyödyllinen, vaan suorastaan välttämätön päivänpolttavia kysymyksiä valaisevien artikkelien ja uutisten osastossa.

Hän on epäilemättä harvinaisen kyvykäs, vakaumuksellinen, tarmokas, kehityskykyinen mies. Hän pystyy tekemään paljon sekä käännösten että yleistajuisen kirjallisuuden alalla.

Meidän täytyy käyttää nuoria voimia: se rohkaisee heitä ja saa heidät pitämään itseään ammattikynäilijöinä. On selvää, että meillä on puute sellaisista (muistettakoon vaikkapa, että 1) on vaikea löytää käännöksen toimittajia; 2) on puute sisäpoliittisista tilannekatsauksista ja 3) on puute yleistajuisesta kirjallisuudesta). »Pero» on halunnut koetella voimiaan juuri yleistajuisen kirjallisuuden alalla.

Mahdolliset vastatodisteet: 1) nuori; 2) matkustaa (*mahdollisesti*) kohdakkoin Venäjälle; 3) kynänjälki pakinatyyliin viivahavaa, liian koristeellista j.n.e.

Ad 1) »Pera» ei ehdoteta itsenäiseen tehtävään, vaan kollegioon. Siinä hän saakin kokemusta. Puoluemiehen, puolue ryhmän jäsenen »vaistoa» hänellä epäilemättä on, ja tiedot sekä kokemus ovat hankittavissa. Epäilemätöntä on sekin, että hän lueskelee ja ahkeroi. Kooptointi on välttämätöntä siltä kannalta, että saadaan hänet lopullisesti mukaan ja rohkaistaan häntä.

Ad 2) Jos »Pero» perehtyy kaikkiin asioihin, hän ei ehkä matkustakaan pian. Ja jos matkustaa, niin siinäkin tapauksessa järjestöllinen yhteys kollegioon, alistuminen sen määräyksiin on suuri plus eikä miinus.

Ad 3) Tyylin puutteet ovat toisarvoinen vika. Kylläpä hän korjautuu. Nykyään hän hyväksyy »korjaukset» vaieten (eikä kovinkaan halukkaasti). Kollegiossa tullaan kiistelemään, äänestämään, ja »ohjeet» saavat lopullisemman ja tinkimättömämmän muodon.

Kehotan siis

1) kaikkia toimituskunnan kuutta jäsentä äänestämään »Peron» *varauksettomasta* kooptoinnista;

2) ryhtymään sen jälkeen, mikäli hänet hyväksytään, toimituskunnan sisäisten suhteiden ja äänestysten lopulliseen järjestelyyn, tarkkojen sääntöjen laadintaan. *Se on tarpeen meille* ja tärkeää edustajakokouksen kannalta.

P. S. Minusta on *äärimmäisen epämurkavaa* ja noloa lykätä kooptointia, sillä olen havainnut »Peron» olevan jo *melko tyytymätön* (hän ei tietenkään ilmaise sitä suoraan) siihen, että hän yhä »roikkuu ilmassa», että häntä yhä hyljitään (kuten hänestä tuntuu) »pojankloppina».

Ellemme hyväksy »Peroa» viipymättä ja hän lähtee sano-kaamme kuukauden kuluttua Venäjälle, *niin olen varma*, että hän käsittää tämän *suoranaisesti haluttomuudeksemme* hyväksyä häntä toimituskuntaan. Voimme »päästää hänet käsistämme», ja se olisi hyvin paha juttu.

Lähetetty Parllisista Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. V. PLEHANOVILLE

10/IV 03.

Hyvä G. V.! Olen ollut nämä päivät taas sairaana enkä ole sen vuoksi vastannut Teille. Artikkelin Breshkovskajasta olemme saaneet, mutta se myöhästyi tähän numeroon. Julkaisemme seuraavassa.

Kirjoitatteko yhteisvastuusta? (Käskin lähettää Teille »S.-Peterburgskije Vedomosti»⁷⁶.) Olisi hyvä saada seuraavaan numeroon kirjoitus siitä. Matkalainen on lähtenyt. En oikein tiedä, onnistutaanko asia järjestämään. Sain joka tapauksessa hänen suostumuksensa siihen, että OK ryhtyy välittäjäksi.

Puristan lujasti kättänne. Teidän...

P. S. Ette kirjoita mitään kirjastani*. Olkaa hyvä ja antakaa se mahdollisimman nopeasti ladottavaksi: on hyvin tärkeää, ettei tulisi viivytyksiä. Voihan sen antaa sitten luettavaksi vedoksina, mikäli se kiinnostaa vielä jotakuta, mutta ei käsikirjoituksena.

Lähetetty Lontoosta Geneveen

*Julkaistu ensi kerran 1925
IV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

75

G. M. KRZHIZHANOVSKILLE

Henkilökohtainen Leniniltä.

Hyvä ystävä! Minua vaivaa tavattomasti pitkälinen vaihtolosi. Käsitän erinomaisesti, minkä vuoksi et ole halukas tarttumaan kynään ja miten vaikeaa, ellei mahdotonta, on kirjoittaa lukemattomista pikkuseikoista, mutta muista silti, että nuo (usein typerät) pikkuseikat tulevat kuitenkin tietoomme muista lähteistä. Kyllä sinun on kirjoitettava vaikka pari sanaa, viitoitettava vaikka yleinen linjasi, muuten saatat meidätkin noloon asemaan tähtesi. Meille pauhataan *torasta OK:ssa*, riidasta Jurin kanssa, riidasta Liisan takia y.m. Minä tietysti kuuntelen sitä kaikkea haluttomasti enkä milloinkaan ryhdy (omasta puolestani) mihinkään ennen kuin saan kirjeesi tai tapaan sinut, mutta olisi paljon mieluisampaa saada sinulta viesti. Kuukausimääriin ei ole tullut mitään! Jään siis odottamaan viestiä, ja omissa nimissäni sanon lyhyesti: minusta tuntuu (en voi olla varma), että olet hiukan viehtynyt Liisaan (tuo Liisa ei ole toimen ihminen, vaan hyörii suotta jättäen oman työnsä tekemättä), että syytökset Juria vastaan ovat liioiteltuja ja että kaikkein, kaikkein, kaikkein tärkeintä on *kiirehtiä edustajakokousta*, kiirehtiä kaikin keinoin.

Miten Kurz jaksaa? Sain hiljattain tietää hänen terveydentilastaan ja käsitin olleeni perusteettomasti tyytymätön häneen (sano hänelle tämä, mikäli voit, mutta huomautan, että syytä oli hänessäkin, kun oli vaiti). Miten sait yhteyden

* Tarkoitetaan kirjasta »Maalaisköyhälistölle» (ks. Teokset, 6. osa, ss. 345—417). *Toim.*

Jacquesiin ja Kostjaan? Mitä pötyä Jacques puhuu 2 keskus-
ta vastaan ja etkö pysty taivuttamaan sitä järkevää, mutta
hidaskäänteistä poikaa? Miten karhunpoikanen jaksaa? Min-
kä neuvon annoit hänelle? Puristan lujasti, lujasti kättäsi.

Sinun...

*Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1903
Lähetetty Genèvestä Samaraan*

*Julkaistu ensi kerran 1928
VIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

76

K. KAUTSKYLLE

29/VI 03.

Suuresti kunnioitettu toveri!

Liitän mukaan yhden kappaleen kirjasenne («Yhteiskun-
nallinen vallankumous») venäjännöstä. Olen lisännyt *vain*
yhden huomautuksen sivuille 129—130. Siinä olen Venäjän
teollisuustilastotietojen perusteella osoittanut, kuinka paljon
myös Venäjä on kyennyt säästämään perustamalla suurem-
pia (vähintään 100 työläistä käsittäviä) 2 tai 3 vuoroa työs-
kenteleviä yrityksiä ja sulkemalla pienyrityksiä.

Kirjasen venäjännöstä on painettu 5 000 kappaletta.⁷⁶

Parhainta toivottaen *Lenin*

Wl. Ulianoff

Chemin du Foyer. 10.
Sécheron — Genève

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran saksan
kielellä 1964 aikakausjulkaisussa
»International Review of Social
History», Volume IX, Part 2*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1965 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

16/VII 03.

Hyvä V. D.! G. V. sanoi minulle, että voisitte saada tuttavaltanne Brockhausin ja Jefronin tietosanakirjan. Jos se pitää paikkansa, pyytäisin Teitä hartaasti hankkimaan minulle osat, joissa ovat artikkelit:

Talonpojat,
Maaorjuus,
Maaorjatalous,
Veropäivätyö,
Luontoisvero.

Minun pitäisi ehdottomasti katsoa näitä osia artikkeliani varten, jota kirjoitan kiireesti.* Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, onko mahdollista saada ne.

Teidän *Lenin*

Sain juuri Engelsin kirjasen⁷⁷ ja lähetän sen Teille. Pyytää V. M.:ää kääntämään *k o k o* Vorbemerkung** ja palauttamaan kirjanen minulle mahdollisimman nopeasti.

Milloin hän voisi palauttaa?

Sain juuri alustuksenne⁷⁸. Kiitoksia!

*Kirjottettu Genèvessä
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1928
»Oktjabr» aikakauslehden 12. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

J. O. MARTOVILLE

**Ilmoitukseni Martoville
(likipitäinen, kirjoitettu uudestaan muistista)**

Kannatan täydellisesti tov. Hansin välityksellä ilmaistua tov. Martovin toivomusta selkkauksemme henkilökohtaisen

*V. I. Lenin kirjoitti tuohon aikaan artikkellaan »Vastaus ohjelmaluonnoksemme arvosteluun» (ks. Teokset, 6. osa, ss. 423—437). *Toim.*

** — alkuhuomautus. *Toim.*

puolen⁷⁹ selvittämisestä ilmoitusten vaihdon tietä ja teen puolestani tällaisen ilmoituksen.

En ole epäillyt enkä epäile Martovin rehellisyyttä ja vilpittömyyttä. Koska Martov sanoo, että vaikka hän tutustui-kin ehdotukseeni, jonka mukaan tuli valita 2 kolmikkoa, ja hyväksyi sen, hän on henkilökohtaisesti pitänyt aina välttämättömänä alkuperäisen toimituskolmikron laajentamista, niin en epäile itse enkä katso kenenkään muunkaan voivan epäillä Martovin totuudellisuutta. Olisin hyvin iloinen voidessani vakuuttua siitä, että hänen syytöksensä minua vastaan pohjautuivat väärinkäsitykseen.

29. XI 03.

N. Lenin

*Kirjoitettu Genèvessä
(paikalliskirje)*

Julkaistu ensi kerran 1904 kirjassa: V. V. Vorovski, »Kommentaareja Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan toisen edustajakokouksen pöytäkirjoihin», Genève

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

79

V. I. ZASULITSHILLE

3/XII.

Arvoisa toveri! En muistanut ilmoittaa, että pyydän käyttämään kaikissa artikkeleissani allekirjoitusta N. Lenin eikä »Avustaja».

Jos kirjeeni toimitukselle *tahi* agraariartikkelini täytyy panna sivuun, niin pyydän sijoittamaan 53. numeroon »kirjeen» ja panemaan sivuun agraariartikkelin.*

Sos.-dem. tervehdyksin *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun 3 pnä 1903
Genèvessä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1929
X Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* V. I. Lenin kirjoitti G. V. Plehanoville samasta asiasta marraskuun 18 pnä 1903 (ks. Teokset, 34. osa, s. 190). *Toim.*

J. O. MARTOVILLE

Lähetetty 19. XII 03.

Arvoisa toveri!

KK jättää pää-äänenkannattajan toimituksen huoleksi antaa ohjeet tov. Bontsh-Brujevitshille niin hänen lehtiseensä⁸⁰ tarkoitettuun toimituksen ilmoituksen tekstiin kuin myös kirjallisen esityksen valvonnan luonteeseen nähden; kumpikin kuuluu mielestämme pää-äänenkannattajan toimivaltaan emmekä me voi ryhtyä antamaan vastaavia ohjeita tov. Bontsh-Brujevitshille.

Artikkelien keskinkertaisuudesta ja tov. Bontsh-Brujevitshin kokemattomuudesta toimituksen olisi pitänyt kirjoittaa tov. Bontsh-Brujevitshille itselleen eikä KK:lle.

KK saa tietenkin vedokset ja koettaa mikäli mahdollista antaa neuvoja erittäin tärkeissä tapauksissa. Ilmoituksen tekstikysymystä emme pidä kovinkaan tärkeänä, mutta mielestämme olisi kylläkin hyödyllistä alistaa sellainen julkaisu kuin Bontsh-Brujevitshin lehtinen pää-äänenkannattajan »erikoiseen valvontaan».

Harkitsemme, mikä kirjasinlaji olisi sopivin.

Olemme antaneet tov. Bontsh-Brujevitshille luvan lähettää aineistot kirjapainoon, ellei pää-äänenkannattajan toimituksella ole mitään sitä vastaan.

*Kirjoitettu Gendvessä
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1904

81

»ISKRAN» TOIMITUKSELLE

Arvoisat toverit! »Iskran» 61. numerossa on ilmoitettu luultavasti erehdyksessä, että Axelrodin osoitteella tulee lähettää paitsi »Iskralle» ja »Zarjalle» tarkoitetut kirjeet myös niille tarkoitetut rahavarat.

Yleisö voi käsittää tämän siten, että perustetaan erityinen »Iskran» ja »Zarjan» julkaisurahasto, vaikka kaikki »Iskran» ja »Zarjan» julkaisemiseen tarvittavat varat otetaan tosiasiaa yksinomaan puolueen keskuskassasta, jota hoitaa yksinomaisesti KK.

Pyydämme oikaisemaan tämän virheen mahdollisimman nopeasti.

KK:n ulkomainen varaedustaja.

P. S. Pyydämme vakuuttavasti vastaamaan tähän kirjeeseen.

*Kirjoitettu maaliskuun 18 pnä 1904
Genèvessä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

82

»ISKRAN» TOIMITUKSELLE

20. VI 1904.

VSDTP:n pää-äänenkannattajalle

Arvoisat toverit

KK:n ulkomaiset edustajat ovat nimittäneet Keskuskomitean kassanhoitajaksi toveri Ljadovin (ekspedition osoite).

Pyydämme luovuttamaan rahat hänelle ja häneltä myös vaatimaan kuitit.

KK:n jäsenet *N. Lenin*
B. Glebov

Kirjoitettu Genèvessä
(paikalliskirje)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan tuntemattoman
henkilön kirjoittaman ja
V. I. Leninin allekirjoitta-
man tekstin mukaan

83

M. N. LJADOVILLE

Asian⁸¹ selitykseksi lisään: 1) on *ilmeinen valhe*, että Osipov »erosi edellisessä kokouksessa», sillä Glebov, *joka oli tuossa kokouksessa, kirjoitti itse nimensä* 1904 toukokuun sopimuksen alle, jossa puhuttiin... KK:n jäsenistä, s.o. myös Osipovista muiden muassa.

2) minulle *ei ole milloinkaan* ilmoitettu muodollisesti Travinskin eroamisesta.

Kirjoitettu syyskuun 1 p:nä 1904
Sveitsissä
Lähetetty Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan tuntemattoman henkilön
kirjoittaman jäljennöksen mukaan

84

PUOLUEEN KIRJAPAINON LATOJILLE

Arvoisat toverit! Toivottavasti täytätte viipymättä toveri Galjorkan pyynnön.⁸² Kysymys hänen oikeudestaan kirjaseensa on niin ilmeinen ja niin kaukana nykyisestä selkkauksesta, että mielestäni asia ei anna aihetta enempään.

KK:n jäsen *N. Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 2 tai 3 p:nä
1904 Sveitsissä
Lähetetty Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. S. VILENSKILLE

Puolueen kirjapainon hoitajalle tov. Iljalle
ja puolueeseen kuuluville latojille

Riippumatta siitä, ovatko tov. Glebovin vaatimukset laillisia (olen luovuttanut kaiken tätä kysymystä koskevan aineiston tovereille Olinille, Bontsh-Brujevitshille ja Ljadville), katson välttämättömäksi lausua mielipiteenäni, että hoitajan ja latojien on *joka tapauksessa* luovutettava Rjadvoin ja Galjorkan kirjanen* tekijöille seuraavista syistä:

1) tämä kirjanen painetaan kokonaan tekijäin varoilla ja on täydellisesti heidän omaisuuttaan.

2) KK:n asiamiehet antoivat määräyksen sen latomisesta ja painamisesta puolueen kirjapainossa jo aikoja ennen sitä kuin tov. Glebov astui esiin »reformineen». KK:n laillistenkokousten myöhemmät päätökset eivät millään muotoa kumoa KK:n asiamiehinä toimineiden henkilöiden jo antamia laillisia määräyksiä.

3) tekijät eivät lainkaan vaadi kirjaseen merkintää sen painatuksesta puolueen kirjapainossa.

Pitäisin ehdottomasti suoranaisena vieraan omaisuuden anastuksena sitä, että kieltäydytään luovuttamasta kirjasta viipymättä tekijöille.

KK:n jäsen *N. Lenin*

*Kirjoitettu 1904 syyskuun
5 ja 13 päivän välisenä
aikana Sveitsissä
Lähetetty Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. S. MAKADZJUBILLE**

Henkilökohtaisesti Antonille

Hyvä toveri! Ilmoittakaa vaikka parilla sanalla tämän kirjeen saannista. En tiedä, onko osoitteenne pätevä, Zem-

* Ks. edellistä asiakirjaa. *Toim.*

** Kirjeen on kirjoittanut N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta. *Toim.*

Ijatshka kuitenkin pyysi kirjoittamaan itselleen Teidän osoitteellanne. Sitä paitsi tekisi mieli aloittaa säännöllinen kirjeenvaihto. Se on hyvin, hyvin tärkeää. Jotta kirjeenne ei joutuisi sattumalta vieraisiin käsiin, lisätkää: »henkilökohtaisesti L:lle» tai »henkilökohtaisesti N. K:lle». Voisitteko ilmoittaa, missä Tomitsh (= Emmanuil = Emma) oleskelee? Kirjeenvaihto hänen kanssaan on katkennut. Olemme lähettäneet hänelle muutamia kirjeitä, mutta emme tiedä, onko hän saanut ne. Ilmoittakaa hänen osoitteensa, jos tiedätte sen.

Enemmistökomiteat eivät nähtävästi ole suhtautuneet kovinkaan suopeasti KK:n julkilausumaan*. Kaukasiassa se on aiheuttanut suuttumuksen myrskyn, Odessassa, Nikolajevissa ja Jekaterinoslavissa siihen on suhtauduttu perin kielteisesti, vanhat toverit ovat lähettäneet vankiloista paheksuvia päätöslauselmia... »Sovittelijoiden» on onnistunut petkuttaa joitakuita perättömillä jutuillaan puolueessa jälleen vallitsevasta rauhasta. Niinpä Tula, Saratov ja Astrakan ovat kuulemma peruneet edustajakokouksesta tekemänsä päätöslauselmat, mutta heti kun ne saavat tietää oikean asiointilan, ne tulevat tietysti taas vaatimaan edustajakokousta. En muuten tiedä, kuinka todenperäisiä ovat huhut, että edellä mainitut komiteat ovat peruneet päätöslauselmansa. »Sovittelijat» eivät aina ole kyllin tarkkoja tiedoituksissaan, ja toimitus ei rauhan varjolla julkaise komiteoiden (Pietarin, Jekaterinoslavin) päätöslauselmia edustajakokouksesta. Paitsi 10 kohtaa on vielä useita kohtia, joissa ei ole mitään salaista, mutta jotka »kollegio» (käyttäen hyväkseen muutamien lujimmin kannassaan pysyneiden jäsentensä vangitsemista ja erotettuaan laittomasti yhden toista mieltä olleen jäsenensä**) päätti liiallista kohua välttääkseen salata puolueen jäseniltä. Niiden joukossa on päätös Eteläisen toimikunnan⁸³ hajottamisesta, päätös olla julkaisematta vähemmistön kannalta epäedullisia Neuvoston pöytäkirjoja ja päätös, jolla kielletään Leniniä julkaisemasta puolueen kirjapainossa tuotetaan ilman »kollegion» nimittämän erikoisen asiamiehen lupaa... Enemmistö on päättänyt, ettei se anna väärentää puolueen yleistä mielipidettä eikä tukkia suutaan, ja ryhtynyt julkaisemaan enemmistön tuotteita, kustantamon on ottanut hoitaakseen Bontsh-Brujevitsh. Kirjallisista voimista

* Tarkoitetaan »KK:n heinäkuun julkilausumaa». Ks. tätä osaa, 93. asiakirja. *Toim.*

** Tarkoitetaan F. V. Lengnikä, M. M. Essenä ja R. S. Zemljatshkaa. *Toim.*

ei tule olemaan puutetta, rahapuoli vain voi tehdä haittaa. On ilmestynyt Galjorkan kirjanen: »Alas bonapartismil!» (KK:n julkilausuman johdosta), Galjorkan ja Rjadovoin artikkelikokoelma, Rjadovoin yleistajuinen kirjanen sosialismista on painokunnossa ja valmiina on paljon muutakin.

Kirjoittakaa tästä kaikesta Zemljatshkalle, jos tiedätte hänen osoitteensa, ja ilmoittakaa hänelle myös meidän saaneen hänen molemmat kirjeensä.

Antakaa viipymättä tieto kirjeen saannista.

Lenin

P. S. Onko tapaamispaikkanne entinen?

Ovatko Pedderin ja Dilonin osoitteet päteviä? Onko Tsenski käynyt luonanne? Oletteko saanut kirjeemme? Tiedottakaa Zemljatshkalle, että omaiset ovat kovin levottomia hänen vuokseen ja luulevat hänen olevan sairaana. Ilmoittakaa heti kirjeen saannista, lähetämme sitten uuden osoitteemme.

*Kirjoitettu syyskuun 16 p:nä 1904
Lähetetty Genèvestä Venäjälle*

*Julkaistiin ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman tekstin mukaan*

87

M. LEIBOVITSHILLE*

Henkilökohtaisesti Jevseille (Maljutkinille) *Leniniltä*
20/IX.

Hyvä toveri! Saimme Gritskon avainta käyttäen kirjoittamanne kirjeen ja selvitimme sen suurin vaivoin, sillä olitte kirjoittanut toisen painoksen mukaan. Kirjoitamme samaa avainta käyttäen.

Sovittelijat yrittävät täällä hajottaa enemmistöä. Ilmoittaessaan komiteoille, että puolueessa vallitsee jälleen rauha, KK unohti lisätä, että se itse on siirtynyt vähemmistön kannalle ja ryhtynyt vainoamaan enemmistöä. Paitsi KK:n päätöslauselmissa julkaistuja, on vielä sellaisia kohtia, joita ei saateta julkisuuteen, ei minkään salaisuudensäilyttämisenäkökohtien vuoksi, vaan kiusauksen välttämiseksi. KK on päättänyt: hajottaa Eteläisen toimikunnan edustajakokouksen puolesta harjoitetun agitaation vuoksi, hajottaa ekspedition,

* Kirjeen on kirjoittanut N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta. *Toim.*

pyytää anteeksi kirjasten tekijöiltä, olla julkaisematta Neuvoston pöytäkirjoja [koska ne saattavat vähemmistön huonoon valoon ja osoittavat, että enemmistö (luja), ennen kuin se ryhtyi agitoimaan edustajakokouksen puolesta, tarjosi rehellistä rauhaa, vaati lopettamaan molemmin puolin kaikinainen boikotin, pää-äänenkannattaja teki pilaa tästä ehdotuksesta], asettaa enemmistön julkaisun erikoisen sensuurin alaiseksi, sovittelijoista on nimitetty erikoinen sensori ratkaisemaan, saako Leninin jonkin teoksen julkaista, ja Leniniltä on riistetty kaikki ulkomaisen edustajan oikeudet. KK järjesteelele sitä paitsi vähemmistön kanssa konferenssia ottamatta lainkaan huomioon enemmistöä. Vähemmistö tietenkin riemuitsee ja ylistää KK:ta. *KK:n jäsenistöissä on tapahtunut muutoksia, kaksi jäsentä on vangittu, kaksi eronnut ja yksi erotettu* täysin laittomasti. KK, joka huhtikuussa oli enemmistön kannalla, katsoo nyt pää-äänenkannattajan olevan tehtävän tasalla. Alussa ei ollut periaatteellisia erimielisyyksiä, nyt sen sijaan niitä on riittämiin. Itseään puolustellakseen vähemmistö mustaa vanhaa »Iskraa». Se väittää (Danin selostus kansainvälisessä kongressissa, Trotskin kirjanen), että vanha »Iskra» oli pikemminkin demokraattinen kuin sosialidemokraattinen lehti, että »Iskra» huolehti sivistyneistön eikä työväenluokan järjestämisestä, että Axelrod pysytteli syrjässä »Iskrasta» sen vuoksi, ettei se ollut todellinen sosialidemokraattinen lehti. Vasta uusi »Iskra» on esittänyt tunnuksen »läheimmäs joukkoja» j.n.e. y.m.s. On vaikeaa toistaa kaikkea sitä pötyä, jota he jauhavat keinoitellen yleisön tietämättömyydellä, sen perehtymättömyydellä liikkeen historiaan. Tämä ei kuohuta KK:ta vähääkään ja se on perin hyvillään, että on julkilausumallaan* ansainnut pää-äänenkannattajan anteeksiannon... Puolueessa jälleen vallitsevan rauhan varjolla pää-äänenkannattaja ei julkaise edustajakokousta vaativien komiteoiden päätöslauselmia, niinpä he ovat jättäneet julkaisematta Jekaterinoslavin, Pietarin, Moskovan, Nizhni Novgorodin ja Kazanin päätöslauselman.

20 Venäjän-komiteasta (joiden ääni otetaan lukuun) 12 on jo ilmoittanut kannattavansa edustajakokousta (Pietarin, Tverin, Tulan, Moskovan, Siperian, Tiflisiin, Bakun, Batumin,

* Tarkoitetaan KK:n »heinäkuun julkilausumaa». *Toim.*

Jekaterinoslavin, Nikolajevin, Odessan ja Nizhni Novgorodin), edustajakokousta kannattavat sitä paitsi Riian ja Kazanin komitea. Uusi KK on kuitenkin ilmoittanut, että ääni-valtaisten komiteoiden joukkoon lisätään nyt vielä Samaran, Orelin-Brjanskin ja Smolenskin komitea. Nämä komiteat ovat sovitteluhenkisiä ja toiminta niissä on aivan vähäistä...

Kaiken edellä sanotun perusteella enemmistö on päättänyt, ettei se anna tukkia suutaan, ja julkaisee tuotteensa erikseen, kustantamon on ottanut hoitaakseen Bontsh-Brujevitsh.⁸⁴ Neuvosto, joka oli vaiti Rjazanovin ja Akimovin julkaistessa kirjasiaan, on nostanut metakan ja vaatii, ettei kirjasssa osoitettaisi: »Ven. Sos.-dem. Työväenpuolue». Bontsh-Brujevitshin julkaisemina ovat jo ilmestyneet Galjorkan kirjanen »Alas bonapartismi!» sekä Galjorkan ja Rjadvoin artikkelikokoelma »Väärinkäsityksemme». Lähipäivinä ilmestyy kirjanen »Taistelu edustajakokouksesta», jossa julkaistaan komiteoiden, m.m. Riian komitean, päätöslauselmat. Riikalaiset ilmoittavat pyrkivänsä siihen, että puolueen laitokset olisivat enemmistön käsissä, kuten edustajakokous päätti, he sanovat pyrkivänsä siihen edustajakokouksessa, mutta katsovat välttämättömäksi taata vähemmistölle tietyt oikeudet. Riian päätöslauselmaan ovat jo yhtyneet Pietarin ja Moskovan komitea.

Tällainen on asiointila.

Muistakaa, että meidät on jo hajotettu⁸⁵, ja jos haluatte kirjeittenne tulevan perille, lisätäkää: henkilökohtaisesti Šarkolle. Lähetän uudet kirjeosoitteet.

Toivomme Teidän tukevan kaikin tavoin enemmistön julkaisutoimintaa. Olisi hyvä tehdä tämän johdosta vastaava päätös. Lähettäkää kirjeitä ja kaikenlaista aineistoa.

Edellinen kirjeenne on yhä selvittämättä. Ilmoittakaa, mitä avainta käyttäen se on kirjoitettu, vaikka se onkin vanhentunut, se kiinnostaa silti. Tiedättekö, millä tolalla ovat asiat Jekaterinoslavissa ja Odessassa? Vähemmistö levittää huhua, että Odessan komitea on perunut edustajakokouksesta tekemänsä päätöslauselman. Sieltä ei ole tullut ties miksi pitkään aikaan kirjeitä, mutta tieto ei tunnu kovinkaan uskottavalta. Ilmoittakaa asiointilasta Gritskolle. Terveiset.

P. S. Lähetämme Teille kohta kaikki uutuudet.

*Kirjoitettu syyskuun 20 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä Nikolajeviin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman tekstin mukaan

V. P. NOGINILLE

21/IX.

Lenin kirjoittaa Makarille

Paroni kirjoitti Nizhni Novgorodin komitean tehneen päätöksen edustajakokouksesta, mutta itse päätöstä ei jostain syystä lähettänyt. Lähettäkää se mahdollisimman pian osoitteella: ✓———*. Tällä osoitteella voi yleensä lähettää myös kirjeet Leninille. Luoksenne lähti muuan toimintahaluinen neitonen, hän on perehtynyt puolueasioihin melko heikosti, ei ole työskennellyt vielä koskaan. Mikäli voitte antaa hänelle työtä, hänet voi tavata seuraavalla osoitteella*. Jatko on henkilökohtainen kirje Olga Ivanovna *Tshatshinalle*.

Kirjoitettu syyskuun 21 p:nä 1904
Lähetetty Genèvestä
Nizhni Novgorodiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman jäljennöksen mukaan

J. D. STASOVALLE,
F. V. LENGNIKILLE Y.M.**

Hyvät ystävät! Kirjeenne ilahdutti meitä tavattomasti, se henkii sellaista reippautta, että valaa intoa kaikkiin meihin.⁸⁶ Toteuttakaa ehdottomasti suunnitelmanne. Se on erinomainen ja sillä tulee olemaan valtava merkitys. Samoin on aivan välttämätöntä kirjoittaa kirje saksalaiselle. Odotamme kärsimättömästi seuraavia kirjeitänne. Kustantamoa koskeva neuvonne on jo puolittain toteutettu. On kynäilijävoimia ja valmista aineistoa koko joukko. Ylipäänsä meidän kaikkien mieliala on nykyään reipas, suunnitelmia on runsaasti, starik on myös käynyt käsiksi työhön, Venäjän- ja ulkomaankirjeenvaihto on vilkastunut, ja toivottavasti väki nyt alkaa pian ryhmittyä. Vähemmistö suukostelee nyt

* Käsikirjoituksessa ei ole osoitetta. *Toim.*

** Kirjeen on kirjoittanut N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta. *Toim.*

sovittelijoiden kanssa, pää-äänenkannattaja ryhtyy julkaisemaan yleistajuista lehteä, juzhnyirabotshilaisille on heitetty antipala. Enemmistön kustantamosta teille kertovat yksityiskohtaisesti yhteiset tuttavamme, joille kirjoitamme siitä seikkaperäisesti. Kolin vaimo ja lapsi ovat terveinä ja asuvat Jekaterinoslavissa. Toistakaa niiden nimet, joiden käyttäminen kirjallisessa työssä olisi suotavaa. Brodjaga on saapunut, vähemmistö mielistelee häntä, hän ei ole ottanut vielä selvää kantaa. Josephine on luonamme, hän on fyysisesti oikein huonossa kunnossa. Ekspeditio on luovutettu KK:lle. Siinä taitaakin olla kaikki. Syleilemme teitä lujasti, hyvät ystävät, toivotamme terveyttä ja hyvää kuntoa.

Starik ja Kumpp.

*Kirjoitettu syyskuun 23 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä Moskovaan*

*Julkaistu ensl kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman tekstin mukaan

90

K. KAUTSKYLLE

Genève, lokakuun 10 pnä 1904.

Arvoisa toveril!

Lähetän Teille ristositeenä artikkelini, joka on tarkoitettu vastaukseksi toveri Rosa Luxemburgin hyökkäilyihin.* Tiedän »Neue Zeitin» toimituksen olevan myötämielinen vastustajiani kohtaan, mutta luullakseni olisi oikeudenmukaista suoda minulle oikeus korjata Rosa Luxemburgin artikkeleissa olevat epätarkkuudet. Artikkelini on kääntänyt tov. Lidin. Olette jo julkaissut yhden hänen artikkeleistaan, voitte siis tehdä johtopäätöksenne hänen saksankielentaidostaan. Itse en kykene kirjoittamaan saksaksi. Olen ollut artikkelissani hyvin lyhytsanainen, jotta se veisi vähemmän palstatilaa kuin Rosa Luxemburgin artikkeli eikä olisi liian laaja »Neue Zeitia» varten. Mikäli artikkeli tuntuu Teistä silti liian laajalta, olen valmis supistamaan sitä vielä kerran toimituk-

* Ks. »Åskel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin. N. Leninin vastaus Rosa Luxemburgille» (Teokset, 7. osa, ss. 462—473). *Toim.*

sen osoittamaan kokoon. Samalla minun on kuitenkin vaa-
dittava, ettei lyhennyksiä tehtäisi ilman suostumustani.

Pyydän hartaasti ilmoittamaan, hyväksyykö toimitus ar-
tikelini vai ei.*

Sosialidemokraattisin tervehdyksin *N. Lenin*

Osoitteeni:

Vl. Oulianoff

3. Rue David Dufour. 3.

Genf. Genève, Suisse.

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran saksan
kielellä 1964 aikakauslehdessä
»International Review of Social
History», Volume IX, Part 2*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1965 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 54. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

91

**J. D. STASOVALLE,
F. V. LENGNIKILLE Y.M.****

14/X.

Rakkaat, kalliit ystävät! lähetimme teille kirjeen kolmi-
sen viikkoa sitten Irinan välityksellä.*** Kannatamme koko
sydämeistämme suunnitelmaanne. Kirjoittakaa, jos suinkin
voitte. Kustannustoimen ovat ottaneet hoitaakseen Bontsh
ja Lenin. On jo julkaistu »Alas bonapartismil», »Väärinkäsityk-
semme», »Puolueelle». Piakkoin ilmestyvät »Uudelle tielle»,
»Taistelu edustajakokouksesta» ja »Sosialismista». Edustaja-
kokouksen koollekutsumista kannattaa meidän laskujemme
mukaan jo 14 komiteaa, niistä 11 päätösvaltaista. Kaikki pää-
äänenkannattajan, K.K:n ja Neuvoston yritykset jarruttaa
agitaatiota edustajakokouksen puolesta ovat osoittautuneet tu-
loksettomiksi, K.K on voinut havaita, että enemmistökin on
otettava huomioon, ja on kaiketi valmis »ottamaan takapak-

* Puhe on artikkelista »Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin.
N. Leninin vastaus Rosa Luxemburgille» (Teokset, 7. osa, ss. 462—473). *Toim.*

** Kirjeen on kirjoittanut N. K. Kriupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta.
Toim.

*** Ks. tätä osaa, 89. asiakirja. *Toim.*

kia». He eivät pääse täydelliseen yksimielisyyteen vähemmistönkään kanssa. Sanalla sanoen he ovat nolanneet itsensä.

Aikaisemmin pää-äänenkannattaja yllytti komiteoita KK:ta vastaan ja vainosi KK:ta, nyt se yllyttää paikallisjärjestöjä komiteoita vastaan ja koettaa todistaa, ettei komiteoiden mielipide ole puolueen mielipide ja ettei puoluetta oikeastaan ole olemassa. He tekivät kaikkensa repiäkseen puolueen ja huutavat nyt, ettei puoluetta ole olemassa.

KK:n asenne on antanut vapaat kädet, ja nyt elämä on paljon helpompaa kuin aikaisemmin. On tietysti paljon epämieluisuustakin, esim. **Brodjagasta tuli vähemmistöläinen, samoin Samsonovista**, mutta sitä ei voida välttää. Tulemme tekemään työtä, puolustamaan kantaamme, sittenpäähän nähdään. Hiljattain ilmestyi Trotskin uusi kirjanen »Iskran» toimittamana, kuten on tiedotettu. Näin ollen se on tavallaan uuden »Iskran» »Credo». Kirjanen on mitä julkeinta valehtelua ja tosiasiajn vääristelyä. Ja tuollaista julkaistaan pää-äänenkannattajan toimittamana. Iskralaisten toimintaa panetellaan kaikin tavoin, ekonomistit ovat muka tehneet paljon enemmän, iskralaisilta puuttui aloitteellisuutta, he eivät ajatelleet proletariaattia, he huolehtivat enemmän porvarillisesta sivistyneistöstä ja levittävät kaikkialle tappavaa virkavaltaisuutta, heidän toimintansa rajoittui kuuluisan »Credon» ohjelman toteuttamiseen. II edustajakokous oli hänen sanojensa mukaan taantumuksellinen yritys vakiinnuttaa kerholaisuus järjestötoiminnassa j.n.e. Tämä kirjanen on korvaupuusti sekä nykyiselle pää-äänenkannattajan toimitukselle että kaikille puolueyöntekijöille. Tällaista kirjasta lukiessaan näkee selvästi »vähemmistön» menneen valehtelussa ja vilpissä niin pitkälle, ettei se pysty luomaan mitään elinkykyistä, ja tekee mieli ryhtyä taistelemaan, ja tässä on jo mistä taistella.

Kolin vaimo on terveenä, hän on Jekaterinoslavissa.

Lämpimät terveiset teille kaikille.

Starik ja Kumpp.

*Kirjoitettu lokakuun 14 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä Moskovaan*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman tekstin mukaan

K. KAUTSKYLLE

26/X 04.

Arvoisa toveril

Lähetin kaksi viikkoa sitten Teille »Neue Zeitin» toimittukseen artikkelini (vastauksen Rosa Luxemburgille) ja kirjeen.* Olkaa hyvä ja ilmoittakaa minulle, onko artikkelini hyväksytty vai ei. Edellisessä tapauksessa minun on tehtävä muutamia pieniä lisäyksiä (jotka koskevat uusia venäläisiä päätöslauselmia) ja korjauksia. Jälkimmäisessä tapauksessa taas minun on etsittävä muita teitä perehdyttääkseni saksalaisia sosialidemokraatteja Rosa Luxemburgin artikkelissa oleviin epätarkkuuksiin.

Socialidemokraattisin tervehdyksin *N. Lenin**Lähetetty Genèvestä Berliiniin*

Julkaistu ensi kerran saksan kielellä 1964 aikakauslehdessä »International Review of Social History», Volume IX, Part 2

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1965 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 54. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

I. I. RADTSHENKOLLE**

Lenin kirjoittaa henkilökohtaisesti Arkadille. *Uralille.*

28/X.

Hyvä toveril kirjeenne on saatu. Olkaa hyvä ja lähettäkää Uralin komitean hyväksymä päätöslauselma. Vähemmistö väittää Uralin komitean asettuneen vastustamaan edustajakokousta, ja »Iskra» kertoo Uralin komitean asettuneen puoluerauhan kannalle ja ilmaisseen suhtautuvansa myönteellisesti Keskuskomitean toimintaan. Kaikki toivovat kiihkeästi rauhaa puolueessa, ja kysymys on vain siitä, millä tavalla on selviydyttävä puolueessa vallitsevasta kriisistä,

* Ks. tätä osaa, 90. asiakirja. *Toim.*** Kirjeen on kirjoittanut N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta. *Toim.*

puoluekantaisin keinoinko, t.s. kutsumalla koolle edustajakokous, vai tekemällä osittaisen sopimuksen vähemmistön kanssa. KK on julkilausumassaan kannattanut jälkimmäistä menetelmää. »Iskran» tieto voidaan siis käsittää vain siten, että Uralin komitea on tehnyt edustajakokousta vastustavan päätöksen.

Osoittakaa kirjeissä salamusteella: »Leninille, henkilökohtaisesti.»

Kirjeestänne näkyy, ettette ole lainkaan selvillä asiaintilasta puolueessa. Selostan sitä lyhyesti. (Edelleen ks. Siperian liitolle osoitettua kirjettä.) Edustajakokousta ovat jo tähän mennessä ilmaisseet kannattavansa komiteat: Siperian, Kaukasian liittokomitea (jo sen päätöslauselman jälkeen, joka julkaistiin 73.—74. numeron liitteessä), Tiflisiin, Bakun, Mingrelian-Imeretian, Odessan, Nikolajevin, Jekaterinoslavin, Pietarin, Moskovan, Tverin, Pohjoinen komitea (jo KK:n julkilausuman jälkeen), Nizhnin, Kazanin, Riian ja Tulan komitea (13 täysivaltaista järjestöä), entiseen tapaan lukien se riittäisi, mutta Neuvosto on lisäksi myöntänyt äänioikeuden 5:lle (Smolenskin (?), Orelin-Brjanskin (?), Samaran, Astrakanin ja vielä jollekin, nähtävästi Krementshukin) komitealle. Nämä kaikki ovat komiteoita, jotka taatusti asettuvat vastustamaan edustajakokousta. Sitä paitsi Neuvosto tunnustaa edustajakokousta kannattaneiksi vain ne komiteat, joiden päätöslauselmat se on saanut (Nikolajevin, Pohjoisen ja Nizhni Novgorodin komitean päätöslauselmat ovat varmaan kadonneet matkalla). Sitten se vaatii päätöslauselmien varmentamista kahden kuukauden väliajoin, mitä komiteat eivät ehkä saa tietääkään, koska ne saavat »Iskran» epäsäännöllisesti ja puuttuu säännöllinen kirjeenvaihto. Vaaditaan, että päätöslauselmien alla pitää olla komitean jäsenten allekirjoitukset, jottei kukaan pääsisi äänestämään kahdesti edustajakokouksen puolesta (ainoastaan Neuvoston jäsenet voivat äänestää kolmesti edustajakokousta vastaan: Neuvostossa, toimituksessa ja liigassa). Ottaen huomioon sen kannan, jonka Neuvosto, KK ja pää-äänenkannattaja ovat omaksuneet (vainota edustajakokouksen puolesta agitoivia henkilöitä), allekirjoitusvaatimuksella on täysin konkreettinen merkitys. Kaiken tämän tarkoituksena on vaikeuttaa agitaatiota edustajakokouksen puolesta. Koska komiteat ilmaisevat kuitenkin kantansa hyvin selvästi, vähemmistö on nyt ryhtynyt hyökkäykseen komiteoita vastaan. Pyritään kaikin ta-

voin horjuttamaan komitean arvovaltaa niin paikallisen väen kuin myös työläisten silmissä suorastaan yllyttäen näitä komiteaa vastaan. Pyritään vaikuttamaan varsinkin perusjärjestöihin. On helppo kuvitella, millaista hallaa tämä aiheuttaa toiminnalle. Nykyään vähemmistö piirittää Pietaria. Selainen on asiaintila puolueessa. Sanomattakin on selvää, että se ei ilahduta. Lähettäkää tapaamispaikan osoite, täältä lähtee usein väkeä, ehkä joku matkustaa Uralillekin.

Toveriterveisin L.

P. S. Vaatikaa KK:lta enemmistön julkaisuja.

*Kirjoitettu lokakuun 28 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman tekstin mukaan

94

A. A. BOGDANOVILLE*

Marraskuun 2 pnä

9. (22.) lokakuuta päivätty kirjeenne on saatu. Selvittämättä jäänyt kirje on jo toistettu. Kevytmielisestä torpedoveneestä ei ole kuulunut mitään. Millä osoitteella lähetitte rahat? Lidin, Aleksejev ja Afanasjeva ovat matkustaneet, Popovalta ei ole viestejä.

Nyt kerron Teille eräitä puolittain ulkomaan, puolittain Venäjän uutisia.

Bontsh-Brujevitshin ja Leninin kustantamo toimii hyvin hitaasti, kirjasia ilmestyy vain tippumalla. Vasta nyt ilmestyi jo aika ja sitten luvattu kirjanen »Taistelu edustajakokouksesta». Asia kiikastaa osittain kirjapainosta, mutta pääasiallisesti rahasta. Rahakysymys on yleensä kaikkein toivottomin, sillä rahaa tarvitaan paljon miesten lähettämiseen Venäjälle (kysyntä on suuri) ja kuljetuksiin. On pyrittävä kaikin mokomin hankkimaan suuri summa. Nyt asia riippuu vain siitä, kaikkea muuta on. Ilman paksua kukkaroa tulee väistämättömästi jatkumaan sama piinallinen ja riuduttava toimetttömyys, josta kärsimme täällä nykyään. On saatava rahaa vaikka mikä olisi. Venäjä järjestäytyy ja odottaa meiltä päättäväisiä tekoja! Riian komitea on tehnyt päätöksen tämän kustantamon tukemisesta, samoin myös Odessan, Nikolajevin ja Jekaterinoslavin komiteat. Monet kysyvät, miksei enemmistö pyytänyt lupaa, mutta jättävät tyyten

* Kirje on kirjoitettu yhdessä N. K. Krupskajan kanssa. Petiitillä painettu on N. K. Krupskajan tekstiä. *Toim.*

ottamatta huomioon tilanteen ja unohtavat Bontsh-Brujevitshin ja Leninin esiintyneen yksityishenkilöinä eikä ryhmän nimissä, joskaan Venäjällä sitä ei käsitetty ja tehtiin päätös Bontsh-Brujevitshin ja Leninin johtaman henkilöryhmän tukemisesta. Melko luonnotonta. KK on kieltäytynyt kuljettamasta enemmistön kirjallisuutta, koska ei katso sitä puolueen kirjallisuudeksi.

Puolueessa vallitsee tosiasiallisesti täydellinen hajaannus. Vähemmistö ja KK ovat jo tehneet kaupat keskenään ja ajavat samaa linjaa, jonka olemuksena on edustajakokouksen väärennys ja komiteoiden hajottaminen »alhaalta käsin». Tämä hajotus tapahtuu siten, että taisteluhenkisiin enemmistökomiteoihin lähetetään menshevikkiryhmiä, jotka piirittävät komiteaa ja harjoittavat agitaatiota pyrkien kaikin tavoin horjuttamaan paikallisen väen, työläisten ja varsinkin perusjärjestöjen luottamusta komiteaan. Sitten, muokattuaan maaperän perusjärjestöjen avulla, ne panevat toimeen skandaalin ja vaativat komiteaa antautumaan. Sellainen näytelmä lavastetaan nyt Pietarissa KK:n suosiollisesti avustaessa. KK harjoittaa enemmistökomiteoiden suhteen ulkokuultaista politiikkaa ilmoittaen, että jollei päästä sovintoon vähemmistön kanssa, mikä on varsin mahdollista (kylläpä ovat tekohurskaita!), niin KK kutsuu edustajakokouksen, KK ei muka ole edustajakokousta vastaan eikä ole muuttanut mielipiteitään, he katsovat mahdolliseksi tehdä kaupat pää-äänenkannattajan toimituksen kanssa, koska eivät pidä sitä puolueen, vaan kerhon äänenkannattajana. Vaikka KK on enemmistö, niin edustajakokouksessa ja sen jälkeen on KK:hon valittaessa pidetty ohjeena ainoastaan sitä seikkaa, onko X tai Y kyllin hyvä praktikko; KK:lle ei osoitettu edustajakokouksessa mitään ligne de conduite*, ja siksi se voi valita omansa eikä ole velvollinen pysyttelemään enemmistön katsantokannalla. Lyhyesti sanoen he jaarittelevat ties mitä.

Venäjällä heille ollaan hyvin kiukkuisia. Nikolajevin, Odessan ja Jekaterinoslavin komiteat ovat järjestäneet konferenssin ja tehneet päätöksen... Enemmistöön kuuluvat osanottajat ovat vastanneet heille seuraavaa... Aikomuksena on asettaa ehdokkaat valittaviksi muutamissa omissa komiteoissamme, sitten julkaista tiedonanto Enemmistökomiteain Toimikunnan muodostamisesta ja sen jälkeen kiertää muut komiteat ja kehottaa niitä yhtymään meihin ja lisäämään ehdokaslistaan yhden tai pari omaansa.

Missä Boroda on? Sopikaa Gorkin kanssa tunnussanasta. Milloin tulette?

Tehkää kaikkenne, että kevytmielinen torpedovene liikkuisi joutuisammin. Hidastelu on selittämätöntä ja hirveän vahingollista. Vastatkaa viipymättä ja seikkaperäisemmin sekä konkreettisesti.

Toimikuntaan olemme toistaiseksi ajatelleet Demonia, Felixiä, Paronia, Lidiniä, Aleksejevia, Gusjevia ja Pavlovitshia.

*Kirjoitettu marraskuun 2 p:nä 1904
Lähetetty Genevestä Venäjälle*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — menettelytapaa. Toim.

I. P. GOLDENBERGILLE

Meshkovskille

2/XI.

Hyvä toveri! Saimme tiedon, että kirjeemme on tullut perille, lähetimme saman kirjeen Maria Petrovnan osoitteella. Ilmoittakoon sen saannista. Odotamme kärsimättömästi vastustanne, älkää viivyttäkö sitä, säännöllinen kirjeenvaihto on nyt erittäin tärkeää. Lähetän uudestaan kirjeosoitteet. Samoilla osoitteilla voitte lähettää myös kaikenlaista postia ja lentolehtisiä. Seuraavassa kirjeessä lähetämme vielä yhden osoitteen. »Iskran» 75. numerossa sanotaan, että Saratovin komitea on ilmoittanut kannattavansa puoluerauhaa ja »ilmaissut suhtautuvansa myötämielellisesti KK:n toimintaan». Kaikki toivovat puoluerauhaa, kysymys on vain siitä, voidaanko sallia KK:n ja vähemmistön tekemän keskenään lehmäkaupat siltä sopimus pohjalta, että KK tulee vastustamaan kaikin tavoin edustajakokousta. 73.—74. numeron liitteessä julkaistut Neuvoston päätökset antavat kuvan siitä, millaisiin tuloksiin tuo lehmäkauppa on johtanut. »Iskra» ei julkaise enää enemmistökomiteoiden päätöslauselmia tai antaa niille palstatilaa liitteessä, jota ei edes lasketa myyntiin (Kaukasiasta on tullut 74. numeron ilmestyttyä edustajakokousta koskevat päätöslauselmat: Kaukasian liittokomitealta, Tiflisin, Bakun ja Mingrelian-Imeretian komitealta), on saatu päätöslauselmat Odessan (37 allekirjoitusta) ja Moskovan vankilasta. »Iskraan» on perustettu osasto: puoluerauhan puolesta, jossa julkaistaan edustajakokousta *vastustavia* päätöslauselmia.

Tuntuu jotenkin uskomattomalta, että Saratovin komitea olisi ilmaissut vastustavansa edustajakokousta ja kannattavansa KK:n julkilausumaa. Olkaa hyvä ja lähettäkää *mahdollisimman nopeasti* kaikki Saratovin komitean päätöslauselmat ja kirjoittakaa, millainen tuo »Svobodnoje Slovo» on laatuaan, vähemmistö väittää kaikkien yhteyksien olevan sen käsissä. Olkaa hyvä ja lähettäkää meille kaikki komitean julkaisut viime kuukausien ajalta tai ainakin luettelo niistä, tiedottakaa kuinka työ edistyy, miten se on järjestetty, onko kirjallisuutta, onko yhteyksiä talonpoikiin. Lähettäkää kirjeenvaihtajien kirjoituksia, yrittäkää saada osallistumaan

kirjeenvaihtoon erikoisesti perusjärjestöt, kirjoitusaiheitahan on runsaasti.

Ettekö voisi järjestää meille yhteyttä Astrakaniin ja Uraaliin?

Kaikkea parasta.

Kirjoitettu Leninin toimeksiannosta.

*Kirjoitettu marraskuun 2 p:nä 1904
Lähetetty Genövestä*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman jäljennöksen mukaan

96

O. A. PJATNITSKILLE

Pjatnitsalle. Henkilökohtaisesti »Pjatnitsalle» Leniniltä

Hyvä toveri! Yhteinen ystävämme* ilmoitti minulle, millaisia kirjeitä Teillä on⁸⁷ (KK:n ulkomaisen jäsenen Venäjällä oleville KK:n jäsenille osoittamat kirjeet, joissa sanotaan ulkomaisen vähemmistön käyneen julkeaksi ja 22:n päätöslauselman** ilmentävän epäilemättä puolueen todellista tahtoa). Mielestäni Teidän pitäisi ehdottomasti lähettää nuo kirjeet viipymättä minulle tänne.

Ensiksikin olen KK:n jäsen ja sen vuoksi minulla on täysi oikeus tuntea KK:n ulkomaisen jäsenen ja Venäjällä olevien kirjeenvaihto, sitäkin suuremmalla syyllä, että se koskee sellaista koko puoluetta liikuttavaa kysymystä kuin vähemmistön kannanottoja. Ette kai Te aio auttaa vähemmistön puolelle loikanneita KK:n jäseniä salaamaan puolueelta (ja jopa muilta KK:n jäseniltä) todellista asiointilaa?

Toiseksi kirjeiden sisällöstä seuraa, että KK:n jäsenet (Glebov, Konjagin ja Nikititsh) puhuvat suorastaan totuudenvastaisesti ilmoittaessaan Venäjän-komiteoille lähettämässään kirjeessä ulkomaisen vähemmistön olevan peräänantavainen. Kun kerran me Teidän kanssanne olemme julistaneet avoimesti sodan tuolle bonapartismille, tuolle puolueen pet-

* Tarkoitetaan R. S. Zemljatshkaa. *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 7. osa, ss. 441—449. *Toim.*

tämiselle (Galjorka julisti kirjasessaan sodan meidän kaikkien nimissä), niin suoranainen velvollisuutemme on näyttää puolueelle kaikkinaisen KK:n jäsenten harjoittama petos. Emme täytä velvollisuuttamme puoluetta kohtaan, ellemme silloin kun meillä on käsissämme todisteet tuollaisesta petoksesta, tutustuta puoluetta näihin todisteihin. Jos alamme puhua painetussa sanassa ja julkisesti bonapartismista emmekä samalla käytä tilaisuutta todistaaksemme asiakirjoilla tuon bonapartismia, niin osoittaudumme tavallisiksi lörpöttelijöiksi. Emmehän me käytä sanaa bonapartismi haukkumasanana, kuten Martov ja Plehanov sitä käyttivät.

Toisinaan sanotaan: yksityiskirjeitä ei saa käyttää poliittisessa taistelussa. Se on väärin. Silloin kun yksityiskirjeet paljastavat puolueen toimihenkilöiden väärinkäytöksiä, niitä on käytettävä ehdottomasti. Plehanov käytti Vademecumissaan yksityiskirjeitä jopa muitakin kuin toimihenkilöitä vastaan. Puheena olevat kirjeet eivät sitä paitsi ole mitään yksityiskirjeitä, vaan KK:n jäsenten kirjeenvaihtoa KK:n asioista. Ja minä KK:n jäsenenä ja Te KK:n asiamiehenä olemme velvolliset estämään yrityksen salata totuus puolueelta.

Kaikkien näiden syiden vuoksi pidän ehdottoman välttämättömänä, että lähetätte viipymättä minulle nuo kirjeet tai ainakin täydelliset jäljennökset niistä. Osa niistä on tietysti salaisia, emmekä me saata koskaan julkisuuteen sitä osaa. Mutta se mikä koskee koko puolueen etuja ja jossa ei ole mitään salaista, on saatettava julkisuuteen. Harkitsemme täällä, miten se on tehtävä ja milloin.

Vastatkaa minulle *ehdottomasti* niin joutuin kuin suinkin tähän kirjeeseen. Ei haittaa, vaikka kirjoitatte venäjää huonosti. Voitte kirjoittaa jopa hepreaksikin. Vastatkaa joka tapauksessa viipymättä.

Ellette ole kanssani samaa mieltä kirjeiden lähettämisestä, niin siinä tapauksessa tahdomme kaikki pyytää Teitä matkustamaan mitä pikimmin, *lähipäivinä* tänne. Tämä on niin tärkeä asia, että se pitää käsitellä ja ratkaista kaikin mokomin.

Puristan kättänne. Teidän *N. Lenin*

P. S. Sanokaa ehdottomasti *Nik. I-lle**, »jakobiinille» ja *Zhitomirskille*, että lähettäisivät minulle *viipymättä* osoit-

* Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

teensa. On suorastaan siivotonta, että kaikki harhailevat erikseen, ottamatta yhteyttä toisiinsa.

*Kirjoitettu 1904 marraskuussa,
ennen 16 päivää
Lähetetty Genèvestä Odessaan*

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

97

VSDTP:n TVERIN KOMITEALLE*

26/XI. Hyvä toveri! Olemme saaneet kummankin kappa-
leen päätöslauselmaanne, emme ole luovuttaneet niitä pää-
äänenkannattajalle, sillä hiljattain oli seuraavanlainen ta-
paus. Nikolajevin komitea lähetti päätöslauselman toimitet-
tavaksi »Iskralle», minkä teimmekin. Martov palautti pää-
töslauselman ja sadatteli kovin karkeasti. KK ja pää-äänen-
kannattaja muka tietävät varmasti, ettei Nikolajevissa ole
mitään komiteaa ja että päätöslauselman ovat näin ollen il-
meisesti kirjoittaneet jotkut huijarit ja valekomitealaiset.
Koska päätöslauselmassa ei ole allekirjoituksia, päiväystä
eikä mainintaa, kuinka perusjärjestöt ovat suhtautuneet sii-
hen, sillä ei ole muka mitään merkitystä ja hän, Martov, on
jopa kieltäytynyt toimittamasta sitä pää-äänenkannattajalle,
sillä häntä jo kyllästyttää koko tämä väärennettyjen päätös-
lauselmien tehtailu. Sama kohtalo odottaa todennäköisesti
myös Tverin päätöslauselmaa. Julkaisemme sen enemmistön
lehtisessä.

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa, kuinka asiat edistyvät.

Oletteko saaneet puoluejärjestöille tarkoitetun »Iskran» leh-
tisen zemstvokamppailusta, »uutta korkeinta tyyppiä» ta-
voitellen toimitus on puhunut tuossa lehtisessä paljon pötyä,
laukonut jopa sellaisia typeryyksiä, että työläisten ei pidä
pelotella liberaaleja, vaan toimia siten, ettei näiden kes-
kuudessa syntyisi paniikkia. Tämä lehtinen on saanut aikaan
kiivasta väittelyä, Lenin on vastannut siihen kirjasella
»Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma»**.

* Kirjeen on kirjoittanut] N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta.
Toim.

** Ks. Teokset, 7. osa, ss. 485—507. *Toim.*

Olkaa hyvä ja lähettäkää osoitteet, joilla voimme toimittaa teille kirjallisuutta. Osoitteet, joilla lähetitte päätöslauselman, ovat täysin kelvollisia. Teille tulee Permistä Rogova, hän on kuulemma melko hyvä työntekijä, emme tunne häntä henkilökohtaisesti, katsokaa itse, ehkä hän osoittautuukin hyödylliseksi, hän on illegaalisia, auttakaa häntä elämänsä järjestelyssä.

Bolshakin ollessa kyseessä käyttäkää gambetovilaista avainta: Etelä-Amerikan valtiot 34 6., n keskellä. Bolshak pyytää piilottamaan saappaiden ulko- ja sisäpohjan väliin passin ja sahanteriä ja toimittamaan hänelle Nekrasovin tahi omaisten välityksellä.

Tiedottakaa viipymättä kirjeidemme saannista. Terveisiä.

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 26 p:nä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman jäljennöksen mukaan

VSDTP:n IMERETIAN-MINGRELIAN KOMITEALLE*

Mingrel.-Imeret. komit.

28/XI.

Hyvät toverit, olemme saaneet kummankin, 23. ja 28. päivätyin kirjeenne, ensimmäinen (jossa oli tilastotiedot ja osoitteet) joutui vähemmistölle ja saimme sen vasta tänään, selvitimme osoitteet, käytämme kirjallisuuden lähetysosoitetta aivan heti. Edustajakokousta kannattavan päätöslauselmanne olemme saaneet ja luovuttaneet pää-äänenkannattajalle. Emme ole kuulleet mistään toisesta ääntenlaskusta, ja tuskin sitä toimitetaankaan.

Hiljattain tuli Nikolajevin komitean päätöslauselma ja lähetimme sen pää-äänenkannattajalle. Martov palautti sen ja sadatteli karkeasti, pää-äänenkannattaja ja KK muka tietävät varmasti, ettei Nikolajevissa ole mitään komiteaa (suora-

* Kirjeen on kirjoittanut N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta.
Toim.

nainen valhe, KK kävi julkilausumineen Nikolajevin komiteassa ja tietää erinomaisesti, että päätöslauselman alle nimensä kirjoittaneet henkilöt kuuluvat Nikolajevin komiteaan), että päätöslauselman ovat lähettäneet jotkut valekomitealaiset ja huijarit, jotka ovat kirjoittaneet väärennetyn päätöslauselman... Edustajakokousta kannattavaa Kaukasian liittokomitean päätöslauselmaa ei ole julkaistu, mutta sieltä saatu... edustajakokousta vastustava on julkaistu. Lehti kertoo Saratovin, Samaran, Uralin ja Astrakanin komitean hyväksyneen KK:n politiikan (pätöslauselmia ei esitetä), mutta samana päivänä kun tuo »Iskran» numero ilmestyi, me saimme Uralilta kirjeen, etteivät he ole kuulleet enää moneen kuukauteen mitään KK:sta eivätkä ylipäänsä edes tiedä, onko puoluetta olemassa. Plehanov sanoo suoraan, että edustajakokousta ei pidetä... KK taas julistaa tekopyhästi, ettei se nyt vastusta edustajakokousta, on vain pidettävä huoli siitä, että kokous tuo todella ilmi puolueen mielipiteen... KK panee komiteoiden päätöslauselmat veran alle, mutta sanoo puoluetovereille osoittamassaan lehtisessä: »nyt kun puolue on ilmaissut kannattavansa meitä»...

Komiteat ovat vaatineet KK:lta enemmistön kirjallisuutta, KK on kieltäytynyt kuljettamasta sitä ilmoittaen, ettei se ensiksikään ole puoluekirjallisuutta, ja toiseksi, ettei se voi edistää missään määrin proletariaatin luokkatietoisuuden kehitystä. Voi teeskentelijöitä! Trotskin uusi kirjanen, joka on ilmestynyt uuden »Iskran» toimittamana ja on siksi tavallaan sen »Credo», varmaan edistää suuresti proletariaatin itsetietoisuuden kehitystä... Kirjasessa sanotaan, että vanhan ja uuden »Iskran» välillä on kokonainen kuilu, että edustajakokous oli taantumuksellinen yritys vakiinnuttaa kerholaiset taistelumenetelmät, että vanha »Iskra» vähät välitti proletariaatista, että iskralaiset nimittävät proletariaattia tompeleiksi j.n.e. j.n.e. Struve ei ole suotta kiitellyt vähemmistön tendenssejä elinvoimaisiksi... (ks. Leninin lehtistä »Palvelushaluinen liberaali»*). Oletteko saaneet kaikille puoluejärjestöille osoitetun »Iskran» lehtisen zemstvokamppailusta? Utta, »korkeinta» propaganda- ja agitaatiotyyppejä tavoitellessaan »Iskra» on puhunut paljon pötyä, jopa sanonut, että mielenosoitus pitää järjestää varovasti, ettei zemstvomiesten keskuudessa herätettäisi paanista kauhua. Lenin

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 474—477. *Toim.*

on vastannut tähän lehtiseen kirjasella »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma»*...

Nyt kun KK on tehnyt pää-äänenkannattajan kanssa leh-mäkaupat edustajakokouksen ehkäisemisestä, kokous lykkäy-tyy epämääräiseksi ajaksi. Enemmistö on kuitenkin päättä-nyt saada sen koolle ja siihen se voi päästä vain liittymällä tiiviimmin yhteen ja järjestymällä.

No niin, lopetan tällä kertaa.

Kaikkea parhainta. *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 28 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman tekstin mukaan*

99

VSDTP:n MOSKOVAN KOMITEALLE

Moskova

29/XI.

Hyvät toverit! Olemme saaneet päätöslauselmanne. Kii-tos luvatususta avusta.⁸⁸ Olkaa hyvä ja tiedottakaa asiain-tilasta komiteassa. Onko tämä kirjeosoite käyttökelpoinen? Emme ole varmoja siitä, ja siksi kirjoitamme näin lyhyesti, vaikka pitäisi kirjoittaa monista asioista.⁸⁹ Ilmoittakaa viipymät-tä kirjeen saannista.

Toveriterveisin.

Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 29 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun
21 pnä 1963
»Moskovskaja Pravda» lehden
95. n:ossa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman jäljennöksen mukaan*

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 485—507. *Toim.*

VSDTP:n BAKUN KOMITEALLE*

Baku

29/XI.

Hyvät ystävät! täytämme pyyntönne, lähetämme kokeeksi puoli puutaa pelkästään omaa kirjallisuuttamme, ettei tarvitsisi ostaa. Mikäli koe onnistuu, lähetämme niin kuin pyydätte. Olemme sitä paitsi alkaneet lähettää paketteja Raisen** antamalla osoitteella. Meitä ilahdutti suuresti Lenotshkasta saamamme viesti. Miksi hän ei kirjoita? Eivätkä toisetkaan ole kovin sääntillisiä. Onko 10. marraskuuta päivätty kirjeemme saatu?***

On yhä ilmeisempää, ettei Neuvosto anna missään tapauksessa järjestää edustajakokousta. Plehanov sanookin suoraan: edustajakokousta ei tule! Pää-äänenkannattaja heittää parhaassa tapauksessa komiteoiden päätöslauselmat pöydän alle tahi palauttaa ne ja sadattelee karkeasti, kuten kävi Nikolajevin komiteaan nähden, joka lähetti edustajakokousta kannattavan päätöslauselman, mutta ei noudattanut Neuvoston vaatimaa kaavaa, minkä vuoksi päätöslauselman laatijoita haukuttiin sitten väärennettyjä päätöslauselmia tehtaileviksi huijareiksi, valekomitealaisiksi... *Pakottaakseen* Neuvoston kutsumaan koolle edustajakokouksen enemmistön täytyy järjestyä, Lenin kirjoitti siitä jo edellisessä kirjeessä. Oletteko saaneet puolueen jäsenille osoitetun »Iskran» lehtisen zemstvokamppailusta? (Ks. Mingrelia-Imeretian komitealle osoitettua kirjettä.)****

Lopetan tällä kertaa. Lähettäkää kirjeaineistoa, enemmistö aikoo ryhtyä julkaisemaan omaa lehteä, puolueen laitosten vilpillinen menettely sysää yhä enemmän siihen.

Saimme Kaukasian liittokomitean kirjeen (pää-äänenkannattajan toimituksen kautta), vastaamme piakkoin.

Terveisiä. *Lenin*

* Kirjeen on kirjoittanut N. K. Krupskaja V. I. Leninin toimeksiannosta.
Toim.

** Ei ole saatu selville, kuka kätkeytyy salanimen taakse. *Toim.*

*** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 34. osa, ss. 254—255. *Toim.*

**** Ks. tätä osaa, 98. asiakirja. *Toim.*

P. S. Mitä Batumissa puuhataan? Millainen mieliala siellä vallitsee?

*Kirjoitettu marraskuun 29 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman tekstin mukaan*

101

VSDTP:n KAUKASIAN LIITOKOMITEALLE

5/XII. Hyvä toveri! Olemme saaneet: 1) VSDTP:n Bakun komitean (BK) valvutuneiden työläisten valtuusmiesten lausunnon BK:n uudelleenjärjestelystä, 2) 20. lokakuuta päivätyyn Balahanyn ja Bibi-Eibatin työläisten lehtisen, 3) BK:n lehtisen »Uutta ketunhätäpolitiikkaa», 4) Tarpeellisen selityksen, 5) 9/XI päivätyyn lausunnon. Meillä ei ole Bakun komitean päätöslauselmaa eikä myöskään Kaukasian komiteoiden konferenssin päätöslauselmaa, joka meille on kuulemma lähetetty.

»Lausunnon» johdosta on huomautettava seuraavaa. KK:n Kaukasian-edustajalta saatiin aikoinaan (kesällä) hyvin seikkaperäinen kirje vähemmistöä koskevan tapauksen johdosta. Tuo kirje toimitettiin viipymättä pää-äänenkannattajalle, joten Neuvosto tiesi erinomaisesti hänen mielipiteensä, sen tiesi myös KK:n jäsen Glebov, joka oli mukana selvittämässä asiaa.

Enemmistö julkaisee kirjasen »Neuvosto puoluetta vastaan», jossa tämä juttu selvitetään tarkasti KK:n Kaukasian-edustajan lausunnon perusteella.⁹⁰

Olkaa hyvä ja ilmoittakaa, minkä kokoisia saavat olla Sosnovitsista lähetettävät paketit. Vastatkaa kysymykseen pikemmin.

»Iskran» toimituksen ja enemmistön kesken käydään nyt ankaraa kiistaa zemstvokamppailukysymyksestä. Toimitus julkaisi »vain puolueen jäsenille» osoitetun typerän lehtisen, jossa esitti mahdotonta sotkua zemstvomiehiin suhtautumisesta. Lenin vastasi kirjasella »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma»*. Kysymykseen ei sisälly mitään salaista ja kysymys on siksi tärkeä, että se vaatii avointa käsittelyä.

* Ks. Teokset, 7. osa, ss. 485—507. *Toim.*

Vaatikaa sen vuoksi toimituksen zemstvolehtisen julkaisemista uudelleen avoimesti kaikkia varten. Onhan hävytöntä, että »Iskrassa» puhutaan yhtä, mutta puolueen jäsenille osoitetussa lehtisessä toista. Tämä kysymys kuohuttaa kaikkia. Parvus lähetti kirjeen, jossa sanoo olevansa Leninin kannalla ja vastustavansa vähemmistön kantaa. Kirjanen »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma» on teille lähetetty.

Sanokaa Lenotshkalle, että hänen kirjeensä on saatu, se joutui vähemmistön käsiin ja saimme sen avattuna. Kirjoitan hänelle lähipäivinä, hän on aivan liian suuri pessimisti...

Toveriterveisin *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun 5 p:nä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman jäljennöksen mukaan*

102

G. D. LEITEISENILLE

12/XII 04.

Hyvä Leiteisen! Ratkaisimme tänään lopullisesti, *käytännöllisesti* lehtikysymyksen. Aiomme ryhtyä julkaisemaan 1.—10. tammikuuta; koko — puolet vanhan »Iskran» koosta (»Osvobozhdenijen» tapainen); tekstiilaa 100 000 kirjainta, s.o. noin 4 vanhan »Iskran» sivua. Ilmestymistaajuus kerran kahdessa viikossa, mieluummin joka viikko.⁹¹

Se tulee maksamaan n. 400 frs numero. *Yhtä* numeroa varten on rahaa, mutta edelleen — *lupauksia*... Siinä on vähänpuoleisesti, ja ensi aikoina on erityisen vaikea tulla toimeen. Sen vuoksi pyydänkin Teitä tarjouksenne muistaen: harkitkaa kysymystä huolellisesti ja kirjoittakaa, kuinka suurella summalla voisitte meitä auttaa: luotamme äärimmäisessä tapauksessa Teihin (paitsi sitä, että meille on luvattu Venäjältä »sievoinen» summa, täälläkin on jonkin verran »toiveita» saada muutama sata frs, ja onhan tähän mennessä sitä paitsi aina sentään ollut kolmen, neljän viime kuukauden aikana tuhat, pari tuhatta frangia kirjaseen). Olisi hyvä tietää, mikä on suurin summa, jonka voimme varmasti saa-

da Teiltä äärimmäisessä tapauksessa, kun mistään ei saada mitään ja lehteä uhkaa kuolema.

Sitten kirjallisesta avustamisesta. Toivomme, että Teistä tulee vakinainen Ranskan liikettä valaiseva kirjeenvaihtaja. Kerran kahdessa viikossa pitäisi julkaista 8 000—12 000 kirjainta Ranskan sosialismista ja työväenliikkeestä etc. *Lähetäkää välttämättä tammikuun 1 päivään mennessä.*

Edelleen. Koska Te olette au courant* Ranskan poliittisesta elämästä (niin kuin sanoitte minulle) ja Teillä on mahdollisuus seurata uutta kirjallisuutta toisinaan paremmin kuin Pariisista käsin, niin ehkäpä voisitte osoittaa ja väliin hankkia ja lähettää meille, toisinaan arvostella etc. mielenkiintoisia uusia kirjoja, aikakausjulkaisujen artikkeleita ja lausuntoja y.m. Ulkomainen lehdistöhän kirjoittaa nykyään *hyvin paljon* Venäjältä. Monista asioista emme saa tietää emmekä kuulla milloinkaan, Te taas näette paljon enemmän lehtiä, aikakausjulkaisuja ja kirjoja. Tässä hiljattain luin esim. sellaisesta kirjasta kuin »Rouble et roubards»**, jonka on kirjoittanut eräs Venäjältä sotaa pakoon puikkinut ranskalainen kirjeenvaihtaja. Lehden kannalta olisi äärimmäisen tärkeää seurata tuollaisia uutuuksia ja kirjoittaa artikkeleja niiden johdosta. Olkaa hyvä ja kiinnittäkää erityistä huomiota tähän ja auttakaa meitä kirjallisesti *kaikin puolin*. Osoittakaa ja lähettäkää myös mielenkiintoisia uutuuksia, lähettäkää *socialististen* lehtien ja aikakausjulkaisujen aineistoa käännettäväksi lehteen, otteiden julkaisemiseksi etc. Tehän seuraatte varmaan miltei koko Ranskan (ja Belgian?***) sosialistista lehdistöä?

Muistakaa, että me siis luotamme Teihin *aivan vakavasti*.

Tulkaa välttämättä käymään joulunpyhinä. Olisi perin tärkeää jutella kaikessa rauhassa, seikkaperäisesti ja konkreettisesti.

Kirjoititko Plehanoville uuden »Iskran» »zemstvo»-katsomuksista? Mikä typerä tekele heidän kirjeensä, eikö tota?92 Entä Starover 78. numerossa, sehän on verratonta.

Teidän N. Lenin

* — perillä. *Toim.*

** — »Rupla ja veijarit». Kirjan ranskalaisessa nimessä on alkusointuun perustuva kääntymätön sanaleikki. *Toim.*

*** Meillä ei ole Belgiassa kirjeenvaihtajaa. Otatteko asian huoleksenne vai voitteko mainita jonkun?

Sivumennen, ettekö lähettäisi minulle aineistoa, että voisin kumota Staroverin viittauksen Clémenceauhon. Viittaushan on väärä.⁹³ Olkaa hyvä ja lähettäkää, hankkikaa jostakin. Olisi varsin opettavaista kumota se tosiasiajn nojalla.

Lähetetty Genèvestä

Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 21 pnä 1963
»Moskovskaja Pravda» lehden
95. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

103

R. S. ZEMLJATSHKALLE

Vastaus

13. XII.

Olemme saaneet 2:sen kirjeen. 1:nen ei ole tullut perille. Onnittelemme Bukvan rynnäköinnin alkumenestyksen johdosta ja pyydämme viemään päätökseen. Lehti on perustettu, aiomme julkaista tammikuussa. (**Rahantarve on hirveä.** Ryhtykää viipymättä kaikkiin toimenpiteisiin voidaksenne lähettää vaikkapa 1 000—2 000 ruplaa, muuten riipumme ilmassa ja toimimme aivan onnenkaupalla.) Vastatkaa viipymättä: 1) milloin tapaatte Bukvan ja milloin toivotte selvittävänne asian lopullisesti, 2) kuinka paljon Bukva lupasi antaa nimenomaan kuukaudessa? 3) puhuitteko Bukvalle **Sysoikasta** ja mitä nimenomaan? 4) minkä luontoinen piti olla Bukvan ja **Tsharushnikovin** tapaamistilaisuus (oliko kysymyksessä keskustelu Sysoikan kanssa? yleinen tutustuminen? vai rahasumman luovutus?)? tapasivatko he toisensa ja milloin saatte tietää tuloksista?

*Kirjoitettu joulukuun 13 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä Venäjälle*

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

*Kaukasian liittoneuvoston välityksellä
Jurille*

Hyvä toveri! Suuret kiitokset kirjeestänne ja »'Iskran' sotakampanja» artikkelin *alkupuolesta* (loppu ei ole vielä tullut). Saamme täällä niin harvoin tietoja Venäjältä ja meille kirjoitetaan niin harvoin »ei velvollisuudesta», vaan ajatus-ten vaihtamiseksi, että kirjeenne ilahdutti minua erikoisesti. Olkaa hyvä ja kirjoittakaa useammin ja auttakaa läheisemmin uutta lehteämme, jota ryhdymme julkaisemaan lähiaikoina (lähetämme seikkaperäisen kirjeen lehden johdosta Kaukasian Liitolle ja pyydämme toimittamaan sen Teille*; vaa- tikaa tuo kirje ja perehdyttäkää siihen mahdollisimman laa- jasti enemmistön kannalla olevia tovereita). Mielestäni arti- kkelinne todistaa aivan ilmeisesti Teillä olevan kirjallisia taipumuksia, ja pyydän Teitä hartaasti, ettette luopuisi kir- jallisesta työstä. On jopa varsin mahdollista, että tätäkin artikkelia voitaisiin käyttää ja muokata lehdistöä varten (nykyisessä asussaan se on hiukan vanhentunut, niin kuin jo itsekkin totesitte). Koettakaa vastata mahdollisimman nopeas- ti tähän kirjeeseen ja pyrkikää ottamaan meihin *välitön* kirjeysteys, olemaan säännöllisessä kirjeenvaihdossa. Se on äärimmäisen tarpeellista, koska Venäjän antama kirjallinen avustus on niukkaa. Kirjoittakaa sikäläisistäkin asioista. Mi- tä enemmistön kirjallisuutta olette nähnyt?

Toverillinen tervehdykseni. *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun 14 pnä 1904
Lähetetty Genevestä Kaukasiaan*

*Julkaistu ensi herran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VSDTP:n TVERIN KOMITEALLE

20/XII. Hyvät toverit! Olemme saaneet kirjeenne. Nad- sonin runo »Mefistofeleen laulut». ** Olemme lähettäneet Teil-

* Ks. V. I. Lenin, »Kirje tovereille» (Teokset, 7. osa, ss. 513—518). *Toim.*

** Avain, jota käytettiin kirjettä luettaessa. *Toim.*

le välittömästi vain kaksi kirjettä, mutta kirjoitatte saaneenne 3... Miksi ette vastaa mitään zemstvokamppailun johdosta ettekä kirjoita mitään paikallisista asioista? Sovittelijat väittävät Tverin komitean kallistuvan heidän puolelleen, minkä todistukseksi he esittävät »Iskran» 79. numerossa julkaistun kirjeenne, jonka allekirjoituksena on: »Tverin komitea.» Lähetimme Teille toverin välityksellä tiedotuksen enemmistön uuden, »Vperjod»-nimisen lehden julkaisemisesta. Selitämme siinä yksityiskohtaisesti, mikä on pakottanut meidät perustamaan lehden, selitämme sen tehtäviä y.m. Ilmoittakaa, oletteko saaneet tämän yksityiskohtaisen kirjeemme, kirjoittakaa, miten suhtaudutte siihen. Kirjoittakaa herran tähden asiaintilasta ja toiminnasta paikkakunnalla. Emme tiedä yhtään mitään siitä, miten työ edistyy nykyään Tverissä, onko kirjallisuutta, tekniikkaa, ilmestyykö lehtiä, millaisia, kuinka laajat yhteydet komitealla on, miten käydään zemstvokamppailua y.m. y.m. Toistakaa, mitä ilmoititte 1) Rogovasta, 2) Bolshakista, 3) dedushkasta. —

Lenin

*Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman jäljennöksen mukaan*

106

M. P. GOLUBEVALLE

Henkilökohtaisesti Jasnevalle Leniniltä

Kirjoitin Teille Saratoviin, mutta en ole saanut vastausta.* Kirjoittakaa, mitä se merkitsee: ettekö ole saanut kirjettä? vai ovatko tiemme eronneet? Mikäli syy on edellinen, vaitiolonne on anteeksiantamatonta: olemme melkein vuoden koettaneet saada yhteyttä Saratoviin. Vastatkaa toki vihdoin!

*Kirjoitettu 1904 joulukuun 23
ja 1905 tammikuun 4 päivän
välisenä aikana
Lähetetty Genèvestä Saratoviin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 36. osa, s. 112. Toim.

VSDTP:n KAUKASIAN TOIMIKUNNALLE

Kaukasian toimikunnalle

Hyvät toverit! Olemme saaneet tiedotuksenne. Emme tiedä, mitä toimikunta on kirjoittanut. Ilmoitamme mitä tiedämme. Lähetimme Teille aikoinaan etelän komiteoiden konferenssin päätöslauselmat ja 22:n konferenssin osanottajien vastauksen. Teemme pienen korjauksen siihen mainintaanne, että etelän komiteat kehottivat 22:n ryhmää nimittämään *ryhmän* keskuudesta enemmistökomiteain toimikunnan jäsenet. Ne kehottivat nimeämään yleensä tovereita, jotka 22:n konferenssin osanottajien mielestä kelpaavat toimikuntaan. 22:n konferenssin osanottajien vastauksesta näkyy, etteivät he millään muotoa pitäneet itseään oikeutettuina »nimittämään» jäseniä ja että he listan ehdottaessaan pyysivät komiteoita tekemään siihen muutoksia ja lisäyksiä harkintansa mukaan. Olettehan saaneet tuon kirjeen? Siten suhtautuivat asiaan myös eteläiset toverit, ja koska se ei hyväksynyt ehdotettua jäsenistöä, he ehdottivat toimikuntaan **Rjadovoin** ja **Zemljatshkan** (pikku huomautus: kaikki jäsenehdokkaat paitsi 2:ta ovat Venäjällä, yksi heistä palasi sitä paitsi vastikään Venäjältä ja lähtee taas sinne). Sikäli kun tiedämme, heidän valintansa kävi yhteen Kaukasian toimikunnan valinnan kanssa. Nämä henkilöt eivät kuitenkaan katsoneet olevansa oikeutettuja ryhtymään mihinkään toimenpiteisiin ennen pohjoisten komiteoiden konferenssia, joka on jo pidetty. Tässä sen päätöslauselma.* Edustajakokousta ja enemmistökomiteain toimikunnan perustamista on näin ollen kannattanut (4 Kaukasian komiteaa + 3 eteläistä + 6 pohjoista), s.o. 13 komiteaa. Kuten huomaatte, tehdään kaikki sen hyväksi, että Venäjän komiteat pääsisivät yksimielisyyteen. Paitsi näitä 13:a on lisäksi muitakin komiteoita, jotka ovat ilmoittaneet kannattavansa edustajakokousta, KK itse myöntää jo 16 komitean kannattavan edustajakokousta, mutta ilmoittaa, että nyt tarvitaan edustajakokousta varten jo 19 komiteaa (tämä ilmoitettiin Odessan komitealle).

Enemmistökomiteoiden on joka tapauksessa järjestäydyttävä kiireimmiten. Saatte lähipäivinä asiakirjat, joista näette, millä tavalla KK:n ja vähemmistön väliset neuvottelut

* Päätöslauselman tekstiä ei ole esitetty. *Toim.*

alkoivat ja mihin näissä neuvotteluissa päädyttiin: siihen että säilytettiin vähemmistön autonomia teknisten laitosten suhteen ja kooptoititiin (toistaiseksi epävirallisesti) KK:hon kolme kiivainta menshevikkiä, joiden kooptointia KK:hon vähemmistö on vaatinut aivan alusta pitäen. Menshevikit ovat ryhtyneet isännöimään. Siitä on todistuksena Pietarin tapaus. Työläiset pyrkivät aivan väkisin osoittamaan mieltään, komitea määräsi mielenosoituksen 28:nneksi, mutta monissa piireissä olivat järjestäjinä menshevikit (Pietarin komitea piti mahdottomana estää menshevikkejä osallistumasta työhön) ja he agitoivat koko ajan tarmokkaasti komiteaa vastaan, KK ei antanut komitealle kirjallisuutta, menshevikillä oli kirjallisuutta, mutta he eivät tietenkään antaneet komitealle, eivätkä menshevikit valmistelleet piireissään mielenosoitusta. 3 päivää ennen mielenosoitusta menshevikit panivat hulinaksi komitean kokouksen ja käyttäen hyväkseen 3:n bolshevikin poissaoloa tekivät tyhjäksi mielenosoitushankkeen, polttivat 15 000 lehtistä, ja kun bolshevikit kutsuivat kauhistuneina koolle uuden kokouksen, oli jo myöhäistä, ei ehditty tehdä mitään eikä mielenosoituksessa ollut nimeksikään työläisiä. Suuttumus komiteaa kohtaan on hirveä, ja nyt menshevikit, koko tuon ilkiteon suorittajat, eroavat vieden mukanaan miltei kaikki kaupunkipiirit ja saavat vahvistukseksi kirjallisuutta, yhteyksiä ja rahaa. Pietarissa on nyt 2 komiteaa. Samoin tulee epäilemättä käymään muissakin kaupungeissa. Menshevikit eivät kaihda keinoja ja käyttäen hyväkseen sitä, että ovat kaapanneet käsiinsä KK:n, pää-äänenkannattajan ja Neuvoston, ryhtyvät ajamaan selaista linjaa, ettei enemmistöstä jää jäljelle muistoakaan. Mitä periaatteiden taistelua sellainen on! Se on mitä julkeinta pilkantekoa puolueesta ja periaatteista. Juuri siitä syystä olemme ryhtyneet julkaisemaan omaa äänenkannattajaa. Puolueessa vallitsee täydellinen hajaannus eikä saa vitkastella, ellei haluta mukautua siihen, että puoluekantaisuus uhrataan kerholaisuudelle, että periaatteettomuus pääsee pitkäksi aikaa vallalle puolueessa tai puolue luisuu takaisin ekonomismiin ja rabotshejedelolaisuuteen.

*Kirjoitettu 1904 joulukuussa,
aikaisintaan 25 p:nä
Lähetetty Genèveästä*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan kir-
joittaman jäljennöksen mukaan*

108

A. J. ISAJENKOLLE

Eilen saimme tietoja Pietarissa tapahtuneesta hajaannuksesta. Hm! He toimivat ovelasti, se väki ei näköjään kaihda mitään...

Ehkäpä edes tämä sävähdyttää bolshevikkeja ja saa käsit-
tämään, että on taisteltava aktiivisesti tai nuo heittiöt hajot-
tavat kaikki komiteat.*

*Kirjoitettu joulukuun 26 pnä 1904
Lähetetty Genèvestä Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
46. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

1905

109

VSDTP:n KK:n JÄSENILLE V. A. NOSKOVILLE,
L. B. KRASINILLE JA L. J. GALPERINILLE*

KK:n jäsenille Gleboville
Nikititshille
Valentinille

Genève. 13. I 05.

Kunnioitetut herrat!

Lähetän oheisena mielipiteeni, joka on vastaus »Iskran» 77. numerossa julkaistuun ilmoitukseenne.⁹⁴ Toverit Schwarz ja Voinov toimivat välitysmiehinäni asiaa käsiteltäessä. Heihin saa yhteyden osoitteella: »Vperjod» lehden ekspeditio, sille ja sille.

N. Lenin

Lähetetty kahdessa kirjekuoressa osoitteella: Mr. P. Axelrod. 4. Bd. Pont d'Arve. 4.

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

110

»VPERJODIN» KIRJEENVAIHTAJALLE

Arv. toveri!

Kirjoituksenne »Miten meidän olisi meneteltävä?» ei kelpaa julkaistavaksi. Te *keksitte olemattomia* erimielisyyksiä. Meillä on niin paljon vakavia erimielisyyksiä, että täytyy

* Kirjeessä on V. I. Leninin merkintö: »J ä l j e n n ö s.» *Toim.*

varoa keksimästä niitä lisää. Kuka ja missä on sanonut *tieten tahtoen*, että pitää hajottaa väkivoimalla?⁹⁵ Luultavasti ei kukaan. On vain oletettu, että niin voi *väistämättömästi* tapahtua tahdostamme *riippumatta*. Olemme kehottaneet menemään kokouksiin, tunkeutumaan niihin *jopa väkisin* voidaksemme propagoida *omia* tunnuksiamme. Myönnän, että sanonnat ovat saattaneet olla toisinaan epäonnistuneita, mutta niihin takertuminen olisi uuden »Iskran» ilkeämielisten temppeujen jäljittelyä. Te ette tietenkään pyri saivartelemaan, se on selvää. Mutta Tehän ette ole todistanut millään tavoin, että olisi esiintynyt »tahdittomuutta». Ja taas se, että sanotte: »koko taktiikkaa pitäisi ilmaista sanan tahdikkuus» y.m., se on jo ... silkkaa pötyä.

Toveriterveisin *N. Lenin*

*Kirjottettu tammikuussa 1905
Lähetetty Genèvestä Venäjälle*

*Julkaistu ensi kerran 1924
kirjassa »'Vperjod' ja 'Proletari'.*
*Vuoden 1905 ensimmäiset
bolshevistiset lehdet», Moskova, kust.
Krasnaja nov*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

111

ENGLANNIN TYÖVÄENEDUSTUSKOMITEAN SIHTEERILLE⁹⁶

27. II 05.

Kunnioitettu herra,

Kiitän Teitä 24. helmikuuta päiväystä kirjeestänne. Tietysti suostun hyväksymään järjestöni (»Vperjod» lehden ja Venäjän Sos.-dem. Työväenpuolueen Enemmistökomiteain Toimikunnan) nimissä ehtonne ja lupaan täyttää ne. Julkaisemme »Vperjod» lehdessämme kuitenkin 60 punnan ja 20 punnan saannista ja osoitamme, mihin tarkoituksiin ne käytetään.

Pyydän anteeksi huonoa englannin kielen taitoani.

Vilpittömästi Teidän *VI. Uljanov*

Lähetetty Genèvestä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

VSDTP:n PIETARIN KOMITEALLE

Englannin proletariaatin järjestöltä — Työväenedustuskomitealta (Labour Representation Committee, sihteeri *MacDonald*) — on saatu Pietarissa 9. (22.) tammikuuta kaatuneiden työläisten leskien ja orpojen avustamiseksi 60 punttaa (1 506 frangia)* »*Vperjodin*» toimituksen kautta. »*Vperjodin*» toimitus on lähettänyt nämä rahat Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Pietarin komitealle ja pyytänyt ehdottomasti tiedottamaan tästä lahjoituksesta poikkeuksetta kaikille puolueemme työläisjärjestöille (piirikomiteoille, toiminnanjärjestäjien kokouksille, tehdasryhmille y.m.), jotka voisivat itse auttaa jakamaan rahavarat oikein. Olisi toivottavaa, että työläiset itse tiedottaisivat englantilaisille tovereilleen niiden saannista.

Lähettyessään 60 punttaa kärsimään joutuneiden tarpeisiin Työväenedustuskomitea lähetti samalla »*Vperjodin*» käytettäväksi vielä 20 punttaa kapinan tarpeisiin.

Nyt maaliskuun 13 (helmikuun 28) pnä »*Vperjodin*» toimitus on saanut samalta komitealta vielä 90 punttaa (n. 900 ruplaa), joista 50 punttaa (n. 500 ruplaa) avustukseksi vapaus-taistelussa kaatuneiden työläisten orvoille ja leskille. Saamme nuo rahat lähipäivinä ja lähetämme Pietariin.

Koska eräillä työläisillä on ystäviä Lontoossa, ilmoitamme kaiken varalta mainitun komitean tarkan osoitteen: Labour Representation Committee, Victoria Mansions, 28, Victoria Street. London. S. W. Sihteeri — J. Ramsay Macdonald.

Vastatkaa ehdottomasti tähän kirjeeseen.

Kirjoitettu maaliskuun 13 pnä 1905
Genèvessä

Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Noin 600 ruplaa.

113

I. I. SCHWARZILLE

Jekaterinoslaviin

Hyvä toveril! Vastaamme Teille yksityiskohtaisesti kirjeeseenne lähipäivinä. Nyt tiedotamme kiireellisesti vain seuraavaa: jos enemmistön puolella on järjestäjiä, niin tehkää *viipymättä* jompikumpi: 1) lähettäkää *heidän* nimissään *kirje* edustajakokoukselle ja esittäkää siinä protesti komiteaa vastaan ja toivomus osallistua edustajakokoukseen; 2) jos teillä on 50 rpl ja henkilö, niin lähettäkää kokousedustaja tänne (Genèven osoitteemme) heti ja kirjoittakaa hänelle valtakirja meidän avaintamme käyttäen.

Hyvästi tällä kertaa. Lähipäivinä kirjoitamme lisää. Muistakaakin, ettette vitkastele ja koettakaa täyttää heti pyyntömme, mieluummin jälkimmäinen kuin edellinen.

*Kirjoitettu Genèvessä 1905,
aikaisintaan maatiskuun 31 p n ä*

*Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

114

G. D. LEITEISENILLE

19/4. 05.

Hyvä L.! OK:lta on mahdoton saada Teille valtakirjaa, että voisitte esittää tervehdynksen edustajakokoukselle.⁹⁷ Uskoin ensin, että edustajakokouksemme alkaa ennen 22. 4 ja onnistumme saamaan Teille valtakirjan itse edustajakokoukselta, mutta siitä ei tule mitään: edustajakokouksemme viivästyy.* Viitatkaa »Vperjodin» toimitukseen ja tervehtikää edustajakokousta sen nimissä ja *sen kautta* VSDTP:n nimissä, niin on parasta.

Kirjoitus Martovin valheista menee.⁹⁸ Kirjoittakaa sitten edustajakokouksesta.

Teidän V. Uljanov

* VSDTP:n III edustajakokous avattiin huhtikuun 12 (25) p n ä 1905. *Toim.*

P. S. Kautsky lateli »Neue Zeitin» 29. n:ossa taas valheita »Vperjodista» ja »Iskrasta!»⁹⁹ Teidän olisi hyvä »oikaista» häntä puheessanne *edustajakokouksessa*.

Lähetetty Genèvestä Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. A. PREOBRAZHENSKILLE

Hyvä toveril! Olemme saaneet kirjeenne ja olemme hyvin iloisia sanomasta. Onnittelemme sen johdosta, että olette voittanut totuutta salaamaan määrättyjen kuuluisien asiamiesten asettamat esteet.¹⁰⁰ Ryhtykää ehdottomasti hyvin tarmokkaiisiin toimenpiteisiin mahdollisimman säännöllisen kirjeenvaihtoyhteyden aikaansaamiseksi meihin. Se on aivan välttämätöntä. Heti kun kirjeenvaihto järjestyy, annamme Teille mielenkiintoisia tehtäviä. Tällä haavaa odotamme edustajakokousta. Se alkaa lähipäivinä. KK:n ja Plehanovin asenne ei ole vielä kukaan selvinnyt lopullisesti. Haiskahtaa siltä kuin hajaannus olisi väistämätön. Vastatkaa viipymättä, jos tahdotte saada muita tarkemmin ja muita nopeammin tietoja edustajakokouksesta.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*,

entinen naapurinne.¹⁰¹ Onko se radikaalitalonpoika* elossa, jonka toitte luokseni? Mikä hänestä on nyt tullut? Miksi ette järjestä meille yhteyksiä talonpoikiin?

*Kirjoitettu 1905 huhtikuussa,
ennen 21 päivää
Lähetetty Genèvestä Samaraan*

*Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Radikaalitalonpoika — D. J. Kislikov. *Toim.*

116

**KIRJE VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISEN
SOSIALIDEMOKRATIAN ULKOMAISELLE
LIIGALLE. LUONNOS**

Liigalle

Arvoisat toverit!

Lähetämme Teille tiedotuksen VSDTP:n III edustajakokouksesta. Olkaa hyvä ja ilmoittakaa, mikä on suhtenne III edustajakokoukseen ja sen muodostamaan puolueen keskuksen.

Sos.-dem. tervehdyksin *KK*

P. S. Pyytäisimme hartaasti vastaamaan kahden viikon kuluessa. Vastauksen puuttuessa meidän on luettava liiga järjestöksi, joka ei tunnusta III edustajakokousta.* Tarpeen vaatiessa voimme tietenkin pidentää osoitettua määräaikaa.

*Kirjoitettu 1905 toukokuun 23 ja
26 päivän välisenä aikana
Genèvessä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

117

J. M. STEKLOVILLE**

Arvoisa toveri!

Toimituskollegion jäsen tov. Vas. Vas. tiedotti minulle, että Te olette nyt sosialidemokraattien nykyisissä taktiikka- ja järjestökysymyksistä käydyissä kiistoissa yleisesti ottaen »Proletarin»¹⁰² asenteiden kannalla. Tämä tieto ilahdutti kovin kaikkia meitä »Proletarin» toimituskollegion jäseniä. Mielestämme ei ole epäilemistäkään, etteivät vanhat kerhokauden aikaiset yhteenotot saa missään tapauksessa estää yhteistointintaa, jonka perustana ovat yhteiset periaatteet ja tiukas-

* Tässä joku tuntematon on lisännyt tekstiin: »sillä se, että valtuutettunne on allekirjoittanut tunnetun kirjeen III edustajakokouksen osanottajille, panee oletettamaan sellaista.» *Toim.*

** M. S. Olminskin kertoman mukaan kirjettä ei lähetetty J. M. Stekloville. *Toim.*

ti puoluehengen mukaiset suhteet. Juuri sen vuoksi katsomme velvollisuudeksemme kehottaa Teitä avustamaan VSDTP:n pää-äänenkannattajaa »Proletaria». Olisimme tavattoman iloisia, jos onnistuisimme tällä tavoin raivaamaan tien sosialidemokratian mahdollisimman lukuisten vaikutusvaltaisten edustajien yhdistämiselle todellisiin puoluesiteihin.

Sos.-dem. tervehdyksin *N. Lenin*

*Kirjoitettu 1905 toukokuun 27 päivän
jälkeen Genèvessä]*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

118

BRACKE-DEROUSSAULLE

47 Bd. Port Royal 47. M. *D e r o u s s e a u*.

Hyvä toveri!

Sanoitte toveri Belskille, että on olemassa P. Lafarguen puhe sosialidemokratian osallistumisesta väliaikaiseen val-lankumoushallitukseen. Tulemme olemaan Teille suuressa kiitollisuudenvelassa, jos lähetätte mahdollisimman pian meille kirjasen, jossa tuo puhe on julkaistu, tai ilmoitatte meille yksityiskohtaiset tiedot tuosta puheesta...¹⁰³

Suokaa anteeksi huono ranskan kielen taitoni.

*Kirjoitettu 1905,
aikaisintaan kesäkuun 11 pnä
Lähetetty Genèvestä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

119

KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON SIHTEERILLE

Genève, heinäkuun 3 pnä 1905.

Hyvä kansalainen!

Olemme saaneet kirjeenne, jossa tiedotitte lähettäneenne hra Plehanoville 5 049 fr 23. Ekspeditiomme hoitaja kirjoitti

hra Plehanoville meidän odottavan, että puolet mainitusta summasta lähetetään meidän osoitteellamme.

Tahtoisin huomauttaa Teille, hyvä kansalainen, että teitte virheen lähettäessänne rahat hra Plehanoville. Meillä on ollut jo kunnia ilmoittaa Teille, että puolueemme III edustajakokouksen ajoista lähtien »Iskra» on lakannut olemasta puolueen äänenkannattaja ja ettei hra Plehanov ole enää puolueen edustaja kansainvälisessä toimistossa. Meillä on ollut niin ikään kunnia ilmoittaa Teille, ettei puolueemme Keskuskomitea ole vielä nimittänyt erityistä edustajaa kansainväliseen toimistoon ja että Teidän tulee kaikissa tapauksissa kääntyä hra Uljanovin puoleen.

Te neuvotte meitä sopimaan hra Plehanovin kanssa. Teidän pitäisi tietää, että kaikki sopimukset puolueemme ja hra Plehanovin välillä ovat täysin mahdottomia siihen asti, kunnes hänen suhteensa puolueeseen järjestyvät virallisesti. Juuri sen vuoksi minun pitää pyytää Teitä ilmoittamaan hra Plehanoville, että puolet summasta tulee lähettää puolueemme Keskuskomitean osoitteella (hra Uljanoville).

Hyvä kansalainen, ottakaa vastaan veljellinen tervehdyksemme!

Venäjän Sosialidemokraattisen Puolueen
Keskuskomitean nimissä
Vi. Uljanov (N. Lenin)

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

120

C. HUYSMANSILLE

Genève, heinäkuun 8 pnä 1905.

Hyvät kansalaiset!

Olemme saaneet puolet summasta, jonka lähetitte venäläisille sosialidemokraateille, t.s. 2 524 fr 61 $\frac{1}{2}$ centimea. Tuon summan lähettäminen toveri Plehanoville oli kuitenkin virhe. Meillä on ollut jo kunnia ilmoittaa Teille, ettei toveri Plehanov ole enää puolueemme edustaja ja että kaikissa puoluettamme koskevissa asioissa tulee kääntyä yksinomaan puo-

luemme Keskuskomitean puoleen sen osoitteella, t.s. Mr. Oulianoff, 3 rue de la Colline, Genève.

Hyvät kansalaiset, ottakaa vastaan veljellinen tervehdyssemme.

Venäjän Sosialidemokraattisen
Työväenpuolueen Keskuskomitean nimissä
N. Lenin (Vl. Uljanov)

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique»
aikakauslehden 4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan aikakauslehden tekstin
mukaan
Käännös ranskasta*

121

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

Hyvä Vl. Dm.!

Lähetän Teille »lappusen»*.

Teidän nimittäminen Talouskomissioon osoittautui toistaiseksi epätarkoituksenmukaiseksi: se ei olisi vähentänyt, vaan voimistanut hankauksia.

Tarpeen vaatiessa kääntykää aina minun puoleeni. Luullakseni ei ole syytä pelätä hankauksia. On oltava tietysti tahdikas ja varovainen, tapahtuipa mitä tahansa.

Seuraavaa numeroa varten ei kuulemma ole paperial

Terveisiä V. M. Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun 31 p:nä 1905
Genèvessä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Кс. В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 47, стр. 308 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 47. osa, s. 308). *Toim.*

A. V. LUNATSHARSKILLE

Hyvä An. V.!

Lähetän Teille Plehanovin uuden kirjasen. Kuinka mitätömiä ovatkaan hänen mahilaisia vastaan tekemänsä hyökkäilyt ja »pistot»! Minua ne harmittavat vielä enemmän siksi, että itse asiassa Plehanov mielestäni arvostelee Machia oikein.

Aion kirjoittaa pienen artikkelin: »G. Plehanovin uusi kirjoitus».¹⁰⁴

Laatikaa esipuhe kirjaseenne: »Länsi-Euroopan proletariaatin vallankumoustaistelun historiaa».¹⁰⁵ Helmikuun vallankumouksesta julkaisemme erikseen.¹⁰⁶

Venäjäältä on saatu KK:n kirjeitä, joissa pannaan toiveita kirjalliseen työhönne.¹⁰⁷ Olemme hyvin tukalassa asemassa, ellette avusta meitä vakinaisesti ja läheisesti. Lehti tosin ilmestyy, mutta sekin on jossain määrin yksitoikkoinen. Tämä ensinnäkin. Ja toiseksi: puuttuu kirjasia, varsinkin yleistajuisia. Teidän pitäisi jatkaa samassa hengessä kuin on kirjoitettu »Kuinka Pietarin työläiset kävivät tsaarin luona?»

Minun kirjaseni ilmestyy tällä viikolla.* Lähetän Teille.

Edustajakokouksen pöytäkirjat ilmestyvät varmaan elokuussa.

Vas. Vas. on tyystin uppoutunut vähäpätöiseen näperteilyyn eikä kirjoita mitään, mikä on perin harmillista.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 1 pnä 1905
Lähetetty Genëvestä Vlareggiioon
(Italla)*

*Julkaistu ensl kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Puhe on kirjasesta »Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa» (ks. Teokset, 9. osa, ss. 1—125 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 9—116). *Toim.*

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE JA PIETARIN KOMITEALLE

Absoluutin osoitteella

KK:n ja Pietarin komitean jäsenille Leniniltä

14. VIII.

Hyvät toverit! Saatuaani tov. Konstantin Sergejevitshin kirjeen ja »ilmoituksen» katson velvollisuudekseni vastata seuraavaa ja pyytää samalla antamaan tämän Pietarin komitean *kaikkien* jäsenten luettavaksi. Selkkaus on luonnollisesti käsiteltävä puolueen sääntöjen mukaisesti Keskuskomiteassa, ja olen kaukana ajatuksesta, että ryhtyisin täältä käsin muotoilemaan mielipidettäni. Mutta koska on viitattu siihen, että »Lushinin kirje» on ulkomainen tuote, minun on korotettava ääneni. Lushin on enemmistön puolelta vähemmistön puolelle siirtyneitä likaisia loikkareita, joka loukkaantui siitä, ettei häntä kutsuttu III edustajakokoukseen. »Lushinin kirjeen» hän julkaisi (painettuna) ennen sitä, ennen III edustajakokousta, ja moitti siinä typerästi enemmistöä siitä, että sota vähemmistöä vastaan *ei ole kyllin päättävää* (1). Tov. Konstantin Sergejevitsh hairahtui kirjoittaessaan nimensä tuon kirjeen alle, mutta olisi järjettömyyden huippu syyttää häntä tästä hairahduksesta. Hairahdus voidaan aivan hyvin antaa anteeksi miehelle, joka ei tunne ulkomaista »moraalia» (tai oikeammin moraalittomuutta). Konstantin Sergejevitsh käänsi heti itse selkänsä tuolle tyyppille, Lushinille. Koska olen tuntenut Konstantin Sergejevitshin ensin *erinomaisena*, yhtenä arvokkaimmista kirjeenvaihtajista ja sittemmin *tutustunut* häneen *henkilökohtaisesti* Genèvessä, minun on yleensä puolustettava häntä työntekijänä ja vastustettava päättäväisesti pyrkimystä syyttää Konstantin Sergejevitshia viittaamalla »Lushinin kirjeeseen». ¹⁰⁸

*Kirjoitettu elokuun 14 p:nä 1905
Lähetetty Genèvestä Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

Leniniltä KK:lle

30. IX 05.

Hyvät ystävät!

1) Lähetän Teille Malyhin kanssa tehtävän sopimuksen luonnoksen koko KK:n vahvistettavaksi.¹⁰⁹ Kehotan vahvistamaan, sillä täällä on koko joukko väkeä, jolla ei ole millä elää, eikä puolue voi ylläpitää heitä (m.m. »Proletarin» toimittajat ja avustajat). Tämä on vakava kysymys, ja pyydän hartaasti, ettette ratkaise sitä yhdellä huitaisulla: muussa tapauksessa saatetaan aiheuttaa hirveä kriisi.

2) Kehotan korottamaan 50% 100%:iin. Malyhin ei auta muu kuin suostua.

3) Edelleen velvoittakaa hänet nyt heti alistumaan sen henkilön aatteelliseen *johtoon* (eikä vain valvontaan), josta hän saa sopia KK:n kanssa. Tämä on täysin mahdollista, hän suostuu, periaatteelliselta kannalta tällä kohdalla on erittäin tärkeä merkitys ja huomenna sillä tulee olemaan hyvin suuri käytännöllinenkin merkitys.

4) Saatatte minut ja varsinkin itsenne mahdottomaan asemaan kansainvälisen toimiston silmissä, kun ette nimitä edustajaa konferenssiin ettekä lähetä lupaamianne KK:n jäseniä tänne.¹¹⁰ Käsittäkää herran tähden, että te siten nostatatte vastaanne koko kansainvälisen sosialidemokratian. Olen jo saanut kansainväliseltä toimistolta kyselyn KK:n kummallisen vaitiolon johdosta (vastasin, että olette periaatteessa suostuvaisia konferenssiin ilman sovinto-oikeutta, että edustajanne saapuvat pian ja että Venäjällä käydään neuvotteluja Organisaatiokomission ja KK:n välillä).

Kansainväliselle toimistolle on annettava täsmällinen ja selvä virallinen vastaus, muuten saatatte itsenne kovin huonoon valoon, aivan kuin yrittäisitte kiemurrella.¹¹¹

5) Olen kadottanut jo toivoni tänne tulostanne. Miksi ette ole kirjoittaneet sanaakaan Sysoikan joutumisesta turmioon? Kirjoittakaa toki, oletteko luopuneet lopullisesti matka-aikeista. Teiltä ei yleensä ole tullut yli kuukauteen tietoja kenestäkään.

6) Plehanovin suhteen saatan tietoonne tšekäläiset kuulot

puheet. Hän on ilmeisesti kiukuissaan meille siitä, että paljastimme hänet kansainvälisen toimiston edessä. Hän sadattelee kuin riivattu »Dnevnik Sotsial-Demokratian» 2. numerossa.¹¹² Milloin puhutaan hänen perustavan erityisen lehden, milloin taas, että hän palaa takaisin »Iskraan». Joh-topäätös: epäluottamus häntä kohtaan lisääntynee.

Puristan kättänne. Vastatkaa edes jotain.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Genèvestä Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

125

HERSONIN BOLSHEVIKEILLE

Hyvät toverit! Olemme saaneet luonanne käyneeltä toverilta kirjeosoitteenne ja kiiruhdamme käyttämään sitä ottaaksemme teihin välittömän yhteyden. Pidämme välittömiä yhteyksiä ja ajatustenvaihtoa tärkeinä ja siksi yritämmekin saada aikaan yhteyden. Kirjoittakaa meille osoitteella: hra Albert Milde, Marienstrasse, 13^{II} Leipzig.

N. Lenin

*Kirjoitettu lokakuun 10 p:nä 1905
Genèvessä*

*Julkaistu ensi kerran 1934
»Krasnyi Arhiv» aikakauslehden
1. n:ossa*

*Julkaistaan konekirjoitusjäljennök-
sen mukaan (periustraatio)*

126

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

KK:lle

16. X 05.

Hyvät toverit! Keskustelin Ivan Vasiljitshin lähetin kanssa ja sähkötin eilen suostumukseni. Annan Ivan Vasiljitshille tai Sergei Vasiljitshille luvan tehdä välttämättömät lyhennykset »Köyhälistöön»¹¹³, jos se otetaan pois Petrovilta. Suostun sen poisottoon Petrovilta, mutta vain sillä ehdolla,

ettei se riko välejä Petroviin ja ettei se olisi Petrovin suoraan puujäämistä minun taholtani, sillä *annoin Petroville luvan* yrittää järjestää tämän tuotteen julkaisun. On siis 1) joka tapauksessa korvattava Petroville jo koituneet kullut (Ivan Vasiljitshin lähetti suostui siihen); 2) saatava Petroviltä suostumus siinä mielessä, että Petrov alistuu ylempään kollegion päätökseen (t.s. minä annoin Petroville luvan yrittää, mutta KK päätti siirtää Beloville — jottei Petrovilla olisi oikeutta pitää minua epätasällisenä sopimuskumppanina). Jos Petrov on jo onnistunut järjestämään asian, kehottaisin vakuuttavasti, ettei sitä otettaisi häneltä pois, sillä en näe, missä suhteessa Belov on parempi kuin Petrov; 3) pyydän ottamaan tässä asiassa yhteyden sisareeni* (hänet on helppo kutsua), sillä hän on saattanut jo antaa minun nimissäni joitakin ohjeita.

Mitä Petroviin tulee, niin tiedotan täällä kaikille, 1) että KK ei vahvistanut sopimusta; 2) että meillä on edelleenkin oikeus sopia Petrovin kanssa jokaisesta tuotteesta erikseen, koska monopolia ei ole säädetty; 3) että suositellaan kääntymään KK:n kustantamon puoleen, koska se on edullisempi ja lähempänä puoluetta.

Siinä taitaakin olla kaikki. Kirjoittakaa, olenko ymmärtänyt teitä täysin oikein.

Nolinin kanssa tekemänne sopimus on hyvä, mutta pelkään, että se on näennäinen. »Toimituskunta» = 7 — 4 — 1 = 2!! Ja näillä kahdella on yllin kyllin muuta tekemistä!! Se on fiktio eikä toimituskunta. Ja sitten, olette solmineet sopimuksen Nolinin kanssa, mutta annatte yhä suunnattoman määrän töitä Beloville (Radin, Kamenev, Werner, Schmidt, Ljadov, Bazarov, Fedorovitsh j.n.e. j.n.e. — vai onko Belov vetänyt minua huulesta?). Mitä se merkitsee? Nolin tyydyttämään sielun ja Belov ruumiin tarpeita, eikö niin? Ellemme tapaa toisiamme, niin vaivautukaa toki selittämään minulle kirjjeessä perin pohjin, mistä on kysymys. Illegalisessa asemassa olevien henkilöiden tai VSDTP:n jäsenten on yleensä mahdoton hoitaa vaikeaa ja monipuuhaista kustannustoimintaa. Juuri sen vuoksi Belov (eikä Petrov ole Belovia huonompi) ehättää edellemme. Varoitin hyvin vakavasti, että niin tulee tapahtumaan vastedeskin, sillä Belovilla on toimenmiehiä, jotka paneutuvat *täydellisesti* asiaan, kun taas No-

* Tarkoitetaan A. I. Uljanovaa-Jelizarovaa. *Toim.*

linin »toimituskunta» ei kykene (siitä voidaan mennä takuuseen) omistamaan *tälle* asialle edes $\frac{1}{100}$ voimista. Me puhumme, pohdimme, jahkailemme, aikailemme (olemme kulluttaneet tähän jaloon askarteluun aikaa kesästä lähtien, *puoli vuotta*), mutta Belov ja Petrov tekevät afääria. En sano tätä moittiakseni, sillä olisi naurettavaa moittia siitä — asianhaarat johtavat väistämättömästi siihen. Tässä tapahtuu muutos 1) joko vapauden koittaessa, silloin muuttuu yleensä kaikki; tahi 2) jos Pjatnitski käy asiaan käsiksi *samalla* tavalla kuin Belov ja Petrov, mikä on Pjatnitskille ylivoimaista, sillä hänen huomionsa on suureksi osaksi kiintynyt muuhun.

P. S. Sain »Rabotshin» 2. numeron. Aion kirjoittaa teille yksityiskohtaisesti alakerrasta. Sen kirjoittajan ei pitäisi ottaa sellaisia aiheita: tulos on jonkinlaista »sentimentaalista» sosialismia, perin vaarallista.¹¹⁴

Lähetetty Genèvestä Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

127

V. D. BQNTSH-BRUJEVITSHILLE*

17. X 05.

Arvoisa toveri!

Scholzin juttu on saanut sellaisen käänteän, että puolue saattaa kärsiä suuria tappioita kirjapainon hoitajan syystä.¹¹⁵

Sitä paitsi Demoksen tilausten täyttäminen puolueen kirjapainossa on puolueelle yhtäläisesti tappiollista asian väärän järjestelyn vuoksi.

Tämän johdosta ja ottaen huomioon sen, että Demoksen asiat, joiden valvonnan KK on antanut minun huolekseni, *eivät voi* vaatia Teitä viipymään Lontoossa pitempään kuin lokakuun 21 päivään u.l., pyydän Teitä *vakuuttavasti* lupumaan Berliinin-matkasta sovittuanne asiasta Iv. P:n kanssa ja matkustamaan *viipymättä* Genèveen saattaaksenne järjestykseen KK:n Teille uskomat asiat.

N. Lenin

* Kirjeessä on V. I. Leninin merkintö; »Lähetetty 17/X 05.» Toim.

P. S. Huomautan, että Teidän taholtanne olisi väärin viitata Demoksen asioihin pitemmälle jatkuvan poissaolonne puolustukseksi, sillä olen ottanut yhteyden I. P:hen ja tullut vakuuttuneeksi siitä, että myös Demoksen asiat vaativat nyt *viipymätöntä* paluutanne.

P. P. S. Scholz on pannut lainhakuun saatavansa (2 031 frs 25) 17. X. Suoritusaika 27. X. Tarvitsemme vielä muutaman päivän (minimum 5) neuvotteluihin asianajajan kanssa.

Lähetetty Genèvestä Lontooseen

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

Hyvät toverit, Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto on lähettänyt minulle Vaillant'n kirjeen, jossa on Ranskan Sosialistisen Työväenpuolueen ehdotus. Toimisto pyytää minua jättämään ehdotuksen puolueeni keskuselimen käsiteltäväksi ja antamaan vastauksen mahdollisimman nopeasti. Vaillant'n kirjeessä sanotaan:

»Kirjeessäni herätetty kysymys, jonka lähetitte kiertokirjeenä, edellytti tietyn ehdotuksen tekoa. Tänään lähetän Teille tuon ehdotuksen. En ole voinut tehdä tätä aikaisemmin, koska ehdotus ollakseen kyllin painava piti ehdottomasti esittää kokonaisen puolueen, sosialistisen puolueen (Kansainvälisen Työväenpuolueen Ranskan osasto) nimissä, joka hyväksyikin sen yksimielisesti valtuutettujensa kautta Kansallisen neuvoston kokouksessa sunnuntaina syyskuun 24 (syysk. 11) pnä Pariisissa. Tässä kyseinen ehdotus päätöksen tekemiseksi sitten, kun Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto on sen käsitellyt: 'Hetimitä kun tapahtumat, julkiset tahi salaiset, saattavat pakottaa pelkäämään hallitusten välistä selkkausta ja tekevät mahdolliseksi sodan, asianosaisten maiden sosialististen puolueiden pitää ottaa viipymättä KST:n kehoituksesta välitön yhteys toisiinsa määritelläkseen ja keskittääkseen työläisten ja sosialistien yhdistyneiden voimien käytettävissä olevat sodan ehkäisemistä ja estämistä palvelevat vaikutuskeinot.

Samaan aikaan KST kutsuu muiden maiden puolueet mahdollisimman pikaisesti pidettävään kokoukseen selvittääkseen, millainen koko Internationaalinen ja järjestyneiden työläisten toiminta on parhaiten paikallaan sodan ehkäisemiseksi ja estämiseksi.'

Jaurès ja minä pyydämme Teitä lähettämään viipymättä uuden kiertokirjeen kaikille puolueille. Te käsitätte, samoin kaikkien maiden sosialistitkin käsittävät, mikäli he yhtyvät mielipiteeseemme, kuinka tärkeää on mahdolliset tapahtumat huomioon ottaen lähettää hyväk-

symyksensä suoraan toimistolle lykkäämättä tämän kysymyksen käsittelyä toimiston kaukaiseen kokoukseen saakka; jos ehdotus hyväksytään, kuten toivomme, se voidaan näin muodoin panna täytäntöön heti yhteenoton sattuessa.»

Omasta puolestani lisään, että tämä ehdotus on mielestäni hiukan naiivi, koska ainoa, millä voi olla vaikutusta hallitusten välisen selkkauksen sattuessa, on proletariaatin diktatuuri.

*Kirjoitettu lokakuun 18 p:nä 1905
Lähetetty Genèvestä Venäjälle*

*Julkalstu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaisaan tuntemattoman kirjoittaman ja V. I. Leninin korjauksen jäljennöksen mukaan

129

VSDTP:n KK:n TALOUSKOMISSIOLLE

Tovereiden pyynnöstä selostan mahdollisimman tarkasti Talouskomission toimia.¹¹⁶

Talouskomissio koostuu tovereista, jotka KK:n ulkomainen edustaja nimittää erikseen.

Nykyään (20. X 05) siihen kuuluvat toverit: Bontsh-Brujevitsh (kirjapainon hoitaja), Krutshinina (rahaston ja ekspedition hoitaja), Iljin, Lenina (KK:n sihteeri), Abramov*, Knoll, Vettshinkin, Ladyzhnikov ja Nik. Vasiljitsh.

Talouskomission tehtävänä on yleensä puhuen Keskuskomitean ulkomaisten taloustoimien hoito ja Keskuskomitean auttaminen kaikessa ulkomaisessa työssä. Siihen kuuluvat sekä tekninen puoli (kirjapaino, ekspeditio y.m.) että raha-asiat, kirjallisuuden kuljetus, henkilöiden lähettäminen Venäjälle, aseiden hankinta y.m., KK:n kaikkien asiamiesten toiminnan yhdistäminen, kunkin asiamiehen toiminnan valvonta j.n.e. aina Keskuskomitean erikoisesti Talouskomission hoidettaviksi antamia asioita myöten.

Talouskomissio valitsee itse puheenjohtajansa ja sihteerinsä j.n.e. ja jakaa työn jäsentensä kesken lukuunottamatta vakinaisten tehtävien (ekspedition, rahaston, sihteerinviran, kirjapainon, kuljetusosaston y.m.) hoitajia, joiden nimittäminen riippuu KK:sta.

Keskuskomitea tahi sen ulkomainen edustaja voivat kuomota Talouskomission päätökset, mutta nämä päätökset si-

* Abramov — ks. Avramov (Abramov), R. P. *Toim.*

nänsä eivät kaipaa KK:n vahvistusta, ellei kukaan Talouskomission jäsenistä vetoa ylempään elimeen tahi ellei kukaan protestoi.

Valvoakseen KK:n erinäisten asiamiesten (rahastonhoitajan, sihteerin, kirjapainon hoitajan y.m.) toimintaa Talouskomissio nimittää keskuudestaan tovereita, joiden tehtävänä on perehtyä täydellisesti asiamiehen kaikkeen toimintaan, selostaa Talouskomissiolle toimenpiteitä asiamiehen työn parantamiseksi sekä tarkastaa aika ajoin hänen työnsä kulkua. Poikkeus voidaan tehdä vain erikoisluonteisten tai erikoisalojen asioiden suhteen, jotka Keskuskomitea syystä tai toisesta määrittelee aivan irrallisiksi ja Talouskomission valvonnan ulkopuolelle jääviksi toimenpiteiksi. KK:n kaikki tavanomaiset ja jokapäiväiset toimenpiteet ovat Talouskomission säännöllisen valvonnan alaisia.

Talouskomissio auttaa Keskuskomiteaa Ulkomaisten Järjestöjen Komitean¹¹⁷ toiminnan johtamisessa, ei antamalla määräyksiä UJK:lle, sillä UJK on itsenäinen järjestö, vaan tutkien UJK:n toimintakertomuksia, käsitellen sen toimintaa, tutustuen asiain järjestelyyn ja hakien sen parannuskeinoja.

Mikäli toverit, jotka ovat katsoneet toivottavaksi määrittellä tarkemmin Talouskomission tehtävät, pitävät tarpeellisena laatia tarkat ohjesäännöt, käsitelkään Talouskomissio täydessä kokoonpanossaan nuo säännöt ja KK vahvistakoon ne sitten.

Kirjoitettu lokakuun 20 p n ä 1905

Genèvessä (paikalliskirje)

Julkaistu ensi kerran 1926
V Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. D. LEITEISENILLE

Genève, lokak. 23 p n ä 1905.

Hyvä L.!

Sain juuri Brackelta Ranskan Parti Socialistelta ilmoituksen, että heidän puolueensa edustajakokous pidetään Châlon-

sur-Sâonessa 27.—30. X—1. XI. Le meilleur accord est réservé aux délégués de l'Étranger.*

Menettekö Te? *Kirjoittakaa ehdottomasti*. Jos menette, olkaa edustajana ja pitääkää ehdottomasti *seikkaperäinen* puhe ja esittäkää Venäjän *vallankumouksellisen* sosialidemokratian tervehdys.

Ellette mene, ilmoittakaa minulle *heti paikalla*. Siinä tapauksessa lähetämme yksityiskohtaisen tervehdyksen täältä.¹¹⁸

Siis vastatkaa!

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Pariisiin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

131

G. D. LEITEISENILLE

Hyvä L.! Olkaa niin ahkera ja kirjoittakaa artikkeli tai vaikka lyhyt uutispätkä Guesden, Lafarguen ja Bracken haastattelusta, jossa oli puhe väliaikaisesta vallankumoushallituksesta ja meidän osallistumisestamme. Sitä tarvitaan »Proletaria» (tai, asianhaaroista riippuen, »Novaja Zhizniä»¹¹⁹) varten. Kirjoittakaa vaikka muutama rivi ja nopeasti!¹²⁰

Teidän *N. Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun alussa 1905
Lähetetty Genèvestä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

132

N. F. NASIMOVITSHILLE

Tov. Dirks! Olkaa hyvä ja sanokaa Vl. Dm. Bontsh-Brujevitshille, että on julkaistava *viipymättä* puolueen ohjelma *erillisenä* kansiin nidottuna kirjasena, julkaisuluette-

* — Ulkomaisille valtuuskunnille järjestetään mitä parhain vastaanotto.
Toim.

lolla, ekspedition osoitteella y.m. varustettuna ja valmistettava siitä *matriisit*.

Pyydän Teitä ennen sitä vielä kerran tarkastamaan yhdessä huolellisesti, ettei jää vähäisimpiäkään painovirheitä. Veratkaa II edustajakokouksen pöytäkirjoihin.

Kirjaselle pitää määrätä sekä vähittäis- että *tukkuhinta* (100 kpl, 1000 kpl).

*Kirjoitettu 1905 marraskuussa,
ennen 9 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1965
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
54. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1906

133

G. A. KUKLINILLE

A Mr. G. Koukline 15. Rue de Candolle. Genève.

Arvoisa toveri!

Minua huolettaa tavattomasti erään historiallisen merkityksen omaavia asiapapereita sisältävän paketin kohtalo.¹²¹ Kyseinen paketti jäi niiden papereiden joukkoon, jotka lojuvat Teillä ja joista historiallisen aikakauslehden toimittaja keskusteli kanssanne kesällä.

Olen Teille perin kiitollinen, jos kirjoitatte, voitaisiinko tuo paketti hakea esille ja lähettää tänne: missä matkalaukku tai laatikko ovat ja löytyykö paketti niistä helposti?

Sos.-dem. tervehdyksin V. Uljanov

Osoite: Pietari.

Rautatiehallitus, Fontanka, Obuhovin sillan luona.
Ivan Nikolajevitsh Tshebotarjoville.

*Kirjoitettu syyskuun 14 pnä 1906
Lähetetty Kuokkalasta Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1907

134

E. AVENARDILLE¹²²

Maaliskuun 1 (14) pnä 1907.

Hyvä herra Avenard!

Kiitos kirjeestänne.

Pyytäisin Teitä tekemään seuraavat korjaukset:

(1) Sivuu 6 (n:o 1). Esitätte sanani näin: »olla toimimatta porvarillisen vallankumouksen hyväksi, joka huiputtaisi työväenluokkaa.»

Se on hyvin epätarkka ilmaus. Meidän, sosialidemokraattisten vallankumousmiesten, *täytyy* paitsi toimia porvarillisen vallankumouksen hyväksi myös johtaa sitä, ohjata sitä *yhdessä talonpoikien kanssa* tsaarivaltaa ja *liberaaleja vastaan*.

Ehkä on parempi sanoa näin: »...yhteinen työskentely demokraattisen talonpoikaiston kanssa päivä päivältä yhä vastavallankumouksellisemmaksi käyvän porvariston kata- luutta ja petturuutta vastaan eikä liberaalisen porvariston kanssa, joka tahtoo tehdä lopun vallankumouksesta.»

Me bolshevikit, me *myös* kannatamme proletariaatin osallistumista *porvarilliseen* vallankumoukseen. Mutta olemme yhdessä K. Kautskyn kanssa sillä kannalla, että proletariaatti kykenee viemään porvarillisen vallankumouksen voittoisaan loppuun nimenomaan yhdessä talonpoikien eikä suinkaan liberaalien kanssa.

(2) Sivut 3—4.

Stolypinin kirjoitus ilmestyi »Novoje Vremjassa»¹²³ tammi-kuun 4 (vanhaa lukua) eikä tammikuun 6 pnä.

(3) On lisättävä, että Miljukov kävi Stolypinin puheilla tammikuun 15 pnä.

(4) Artikkelinne viimeiset sanat: »...talonpoikaisproletaarien lukemattomat joukot.»

Ei »talonpoikaisproletaarien», vaan »demokraattisen talonpoikaiston».

Sosiaalisessa (sosialistisessa) vallankumouksessa voimme perustaa toiveemme vain kaupungin proletaareihin ja maaseudun proletaareihin. Mutta nyt meillä Venäjällä on kysymyksessä *porvarillinen* eikä sosiaalinen vallankumous. *Tällaisen* vallankumouksen saattaa viedä voittoon ainoastaan proletariaatti yhdessä talonpoikien, yhdessä demokraattisen talonpoikaiston, yhdessä laajojen talonpoikaisjoukkojen kanssa.

Teidän *N. Lenin*

P. S. Sain kirjeenne hyvin myöhään. Käytettävissäni on vain muutama minuutti. Pyydän anteeksi, että kirjoitan kaikessa kiireessä.

Lähetetty Kuokkalasta Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

G. A. ALEKSINSKILLE

Pjotria varten

Hyvä P.! En tiedä, oletteko kirjoittanut kirjeenne ennen tšekäläisen toverin tapaamista vai sen jälkeen. Kaiken varalta vastaan kysymyksiinne.

N. K. on puhunut rahasta jo *monta* kertaa. Toistaa vielä ja minäkin toistan.

En ole kirjoittanut »R:lle», sillä tapasin itse hiljattain (ollessani niillä main) kahta sikäläistä toveria ja sovin heidän kanssaan kaikesta Teidän kohdaltanne.¹²⁴

Kysytte, mitä arvelen työstänne siellä ja millaiseksi käsitän sen.

Sitä on vaikea ilmaista parilla sanalla. Tutustuttuanne ympäristöönne havaitsette itse, millaista aineistoa, tietoja

y.m. sieltä voi hankkia; tämä kysymys on kuitenkin suhteellisen vähämerkityksinen ja helposti ratkaistavissa. Rasitavampia ovat sikäläiset yleiset työolot. Luullakseni ette ole nähnyt vielä niin viheliäisiä olosuhteita kuin ulkomaisissa pakolaispiireissä vallitsevat. Siellä pitää olla *perin* varovainen. Ei siinä mielessä, että kehottaisin kieltäytymään sota-toimista opportunisteja vastaan. Päinvastoin, sotiminen siellä on hyvin tarpeen ja täytyy sotia hyvin paljon. Mutta sota on luonteeltaan katalaa. Kohtaatte kaikkialla ilkimielistä vehkeilyä, menshevikkien suoranaisia »provokaatioita» (he tulevat provosoimaan Teitä jatkuvasti) — ja varsin heikon *asiallista* myötätuntoa osoittavan piirin. Näin siksi, että he ovat niin vietävän erillään Venäjistä ja siellä ovat vallalla toimettomuus ja toimettomuuteen painava äärimmäisen hermostunut, hysteerinen mielentila ja sähistään ja syljetään kaikelle. Siellä kohtaatte työssä vaikeuksia, joilla *ei ole mitään yhteistä* Venäjällä esiintyvien vaikeuksien kanssa: miltei täydellinen »vapaus», mutta *elävää* työtä ja toimikenttää sitä varten ei ole juuri lainkaan.

Tärkeintä on mielestäni se, että Teillä olisi siellä tehtävä, oma tehtäväanne. »R.» voi antaa sen... Vielä tärkeämpää on edelleen se, että pidätte yllä yhteyttä Venäjällä toimivaan *järjestöön*: silloin ette jää siellä juurettomaksi. Ja lopuksi on kaikkein tärkeintä, että me kaikki, sekä siellä että täällä, toimimme *yhteisymmärryksessä*, astumme yhtä jalkaa ja vaihdamme useammin mielipiteitä (elleivät kaikki katsomukset käy selviksi lehtikirjoituksista). Se ja vain se, joka voi hankkia ulkomailla itselleen Venäjän *järjestöön yhteydessä olevan* tehtävän, välttää vajoamasta ikävystymisen, rettelöinnin, hermostuneen katkeroituneisuuden y.m. suohon. Voi kuinka hyvässä muistissa minulla on tuo »ulkomaa», ja minä puhun kohtalaisen kokemuksen perusteella.

Olisi oikein hyvä, jos toimisitte yhdessä Knunjantsin ja Trotskin kanssa. Sellaisena kolmikkona toimiessanne moni asia helpottuisi.

No niin, kyllä Te ympäristöön tutustuttuanne huomaatte sen kaiken itsekin.

Tänne *ei voi* kirjoittaa osoitteella, jolla kirjoititte. Sitä paitsi matkustan pian pois täältä. Kirjoittakaa minulle toistaiseksi osoitteella: Hernn Kakko *Paavo*, Terijoki, sisäkuoreen (*v a i n* sisäkuoreen) L—lle. Lähettäkää pikemmin sikäläinen osoitteenne.

Puristan kättänne. Paljon terveisiä *kaikille Knipovitsheille*.

Teidän...*

Osoite: I. Ladyschnikoff Umlandstrasse N 145. *Berlin*

Käynti *pihan puolelta*. Tämä on yksityisosoite. Siellä samassa, kerrosta ylempänä, on Abramoff. Vastapäätä, Umlandstrasse, 52, sijaitsee toimisto, josta heidät tapaa aamuisin. Kirjoitan kaiken varalta, vaikka Teidän pitäisi jo tietää tämä.

*Kirjoitettu 1907 syys- ja
lokakuun vaihteessa
Kuokkalassa*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

136

K. H. BRANTINGILLE

Suuresti kunnioitettu toveri!

Tämän kirjeen tuoja on puoluetovereitamme¹²⁵. Pyydän hartaasti Teitä opastamaan häntä neuvoillanne ja auttamaan. Hänen erikoistehtävänään on hakea käsille Tukholmassa meidän sosialidemokraattiset kirjamme ja asiakirjat ja tarpeen vaatiessa lähettää ne edelleen. Osa noista kirjoista y.m. on Tukholman Kansantalon kellarissa (puulaatikoissa), osa mahdollisesti tovereilla Börjessonilla tai Björckilla (Bokhandel Björck & Börjeßon, Drottninggatan. 62).

Toivottavasti kirjeen tuoja pystyy Teidän avullanne täyttämään hänelle uskotun tehtävän, jota pidän perin tärkeänä.

Parhaat terveiseni. *N. Lenin*

*Kirjoitettu 1907 lokakuun alussa
Kuokkalassa*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

* Nimi on käsikirjoituksessa kirjoitettu epäselvästi. *Toim.*

137

TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE¹²⁶

28. XII 07.

Syvästi kunnioitettu toveri!

Olen sopinut herra Börjessonin kanssa. Valitettavasti hän ei kuitenkaan voi toimittaa meille kaikkia kirjeitä ja lähetyksiä. Suokaa anteeksi, että pyydän sen vuoksi Teitä taas hakemaan meitä varten *vielä yhden* puolueenjäsenen, joka voisi *joka viikko* ottaa Tukholmassa vastaan kirje- ja kirjälähetyksiä ja lähettää ne edelleen (Suomeen ja takaisin Genèveen).

Tiistaina* aion matkustaa Berliiniin.

Parhaat terveiseni.

Teidän I. Frey

Malmstens Hotell
Mastersamuelsgatan 63

P. S. Tulen luoksenne maanantaina klo 4 päivällä. Ellei se sovi Teille, olkaa hyvä ja soittakaa puhelimitse Malms-
tenin hotelliin.

*Kirjoitettu Tukholmassa
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

* Tiistaina, t.s. joulukuun 31 pnä 1907. *Toim.*

1908

138

A. V. LUNATSHARSKILLE

13. I 08.

Hyvä An. Vas.!

Olen vaimoni kanssa istunut jo muutaman päivän Genèvessä... Hitto vieköön, on murheellista palata jälleen kirottuun Genèveen, mutta minkäs teet! Suomen vainojen jälkeen ei ollut muuta neuvoa kuin siirtää »Proletari»¹²⁷ ulkomaille. Niin toimituskunta päättikin. Kysymys on vain siitä, siirretäänkö se Genèveen vai muualle. Toistaiseksi tiedustelemme, minä henkilökohtaisesti arvelen, että Genève ja Lontoo ovat ainoita paikkoja, joissa on vapaata. Mutta Lontoo on kallis.

Luin Stuttgartia selittelevän kirjasenne kokonaan: III liite tuli kovin myöhään, ja juuri ennen lähtöä ehdin hädintuskin lukea sen. Mielestäni olette onnistunut oikein hyvin, ja kaikki toverit olivat varsin tyytyväisiä kirjaseen.* Me kaikki pidimme tarpeettomana »korjailla» sitä: on kovin sääli pyyhkiä pois värejanne ja pilata elävästi kirjoitettua tuotetta. Eikä siinä ole syndikalismia; monin paikoin on mielestäni vain suurta varomattomuutta Plehanovin ja Kumpin »käytettäväksi». Oletteko nähnyt »Obrazovanijessa» tai »Sovremennyi Mirissä» hänen saivarruksiaan ja alhaisia koukkuilujaan?¹²⁸ Meillä tulee aina olemaan sellaisia vastustajia ja meidän on oltava kolmin verroin varovaisempia. Sitä paitsi unohditte myös eserrät, jotka ovat jo pitkän aikaa hyökkäilleet saksalaisia sosdemejä vastaan käyttäen hyväkseen syndikalistien arvostelua ja *vääristellen* arvostelua marxilaisuutta *peitotakseen*.

En tiedä, onnistuvatko meikäläiset julkaisemaan nyt kirjasenne. Nykyään on vaikea julkaista.

Oletteko saanut 1:sen osani?

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 34. osa, ss. 363—364. *Toim.*

Kuinka voitte? Kuinka perillisenne jaksaa? Olette kuullemma tehnyt Gorkin kanssa erinomaisen matkan.

Kirjoittakaa, mitä teette. Luotamme ehdottomasti siihen, että tulette avustamaan »Proletaria» sekä esittämään referaatteja. Eikö totta?

Missä Gorki on? Kirjoitin hänelle Caprille (villa Blaesus). Meneeköhän perille?

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Osoite: Mr. Vl. Oulianoff.
17. Rue des deux Ponts. 17.
(chez Küpfer). Genève.

Lähetetty Italiaan

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

139

C. HUYSMANSILLE

14. I 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Osoitteenani ei ole enää Suomi, vaan valitettavasti Genève: Vl. Oulianoff, rue des Ponts 17 (chez Küpfer), Genève...*

...Suomessa [hävisi] viimeisimpien vainojen aikana osa viimeksi pidetyn Lontoon-edustajakokouksemme pöytäkirjoista. Minulle on sanottu, ellen erehdy, että tämän edustajakokouksen aineisto ja asiakirjat lähetettiin Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle.¹²⁹ Pitääkö se paikkansa? Olen Teille hyvin [kiitollinen], jos voitte...

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan,
joka on tarkistettu vertaamalla
aikakauslehden tekstiin
Käännös ranskasta*

* Kaksi riviä ovat epäselviä. Liuska on tästä kohtaa revennyt, loppu puuttuu. Alempana seuraava teksti on kirjoitettu liuskan kääntöpuolelle. *Toim.*

140

A. V. LUNATSHARSKILLE

Anatoli Vasiljevitshille

Hyvä An. Vas.! Kirjoittakaa, oletteko täysin kotiutunut ja päässyt työkuuntoon. Luotamme siihen, että saamme Teiltä »Proletaria» varten 1) kirjoituksia Italiasta kahdesti (suunnilleen) kuukaudessa 8 000—12 000 kirjainta. Ensimmäisen — kolmisen viikon kuluttua. 2) Poliittisia alakertoja aika ajoin. Näettekö venäläisiä lehtiä (Gorkilla on niitä paljon)? Kirjoittakaa.

Puristan kättänne. Teidän *Starik*

*Kirjoitettu 1908 tammikuun 14
ja helmikuun 13 päivän välisenä
aikana*

*Läheletty Genèvestä Caprin
saarelle (Italia)*

*Julkaistu ensi kerran 1924
I Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

141

M. NILSSENILLE

27. I 08.

Korkeasti kunnioitettu toveri!

Brysselissä sijaitsevan Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteeri Camille Huysmans on ilmoittanut minulle kyselystänne. Olen Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen edustaja Kansainvälisessä Sosialistisessa Toimistossa ja voin ilmoittaa Teille, että eestiläiset sosialidemokraatit (n.s. Eestiläisten Sosialidemokraattien Liitto, ellen erehdy) kuuluvat osana puolueeseemme. Räävelissä on epäilemättä olemassa Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Komitea, johon kuuluu pääasiallisesti eestiläisiä. Mitä tulee kansalaisiin M. Jurissoniin ja J. H. Seppiniin, niin näitä nimiä en tunne. Se ei puhu kerrassaan mitään näitä kansalaisia vastaan: puolueemme järjestöt ovat salaisia ja minä henkilökohtaisesti en tunne ketään eestiläisistä tovereista. Kirjoitan Venäjälle ja teen puolueemme Keskuskomitealle

kyselyn noista kansalaisista (kaiken varalta myös Räävelin komitealle), mutta emme voi toivoa pikaista vastausta.

Sos.-dem. tervehdyksin

Vl. Uljanov (N. Lenin)

Osoite: *Vl. Oulianoff. 17. Rue des deux Ponts. 17.*
(chez Küpfer). *Genf. Genève.*

Lähetetty Kristianiaan (nyk. Osloon)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

142

C. HUYSMANSILLE

27. I 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Sain 24/I 08 päivätyn kirjeenne ja vastasin toveri Magnus Nilssenille Kristianiaan*, että VSDTP:n Räävelin komitea on *todella olemassa* ja että eestiläiset sosialidemokraatit kuuluvat meidän [puolueeseemme]**. Mitä kansalaisiin [Jurissooniin] ja Seppiniin tulee, niin heitä en tunne, [kuten en yleensä] tunne henkilökohtaisesti ketään eestiläisistä sosialidemokraateista; muistettakoon, että puolueemme järjestöt ovat salaisia. Kirjoitan Venäjälle ja pyydän ilmoittamaan yksityiskohtaiset tiedot noista kansalaisista, mutta ei voida toivoa pikaista vastausta.

Veljellisin tervehdyksin *Vl. Uljanov*

Läheletty Genèvestä Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran 1964 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta

* Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

143

C. HUYSMANSILLE

29. I 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Minulle on tiedotettu, että Stuttgartin kansainväliselle sosialistikongressille esitettyjen eri puolueiden selostusten kolmannen nidoksen pitäisi ilmestyä muutaman päivän kulluttua ja ettei meidän puolueemme selostus ole vielä valmis...*

Onko mahdollista julkaista puolueemme selostus kolmannessa nidoksessa vai ei? Mihin määräpäivään mennessä selostus on viimeistään luovutettava? Vainot Suomessa ovat arvatenkin estäneet tovereitamme saamasta selostusta valmiiksi, sillä kaksi kuukautta sitten kuulin itse Suomessa ollessani, että Keskuskomitea oli [uskonut sen] eräälle toverille, joka työskentelee hyvin tarmokkaasti selostuksen [viimeistelyn] parissa.

[Ottakaa, hyvä] toveri, vastaan [veljellinen tervehdykseni].

VI. Uljanov

Lähetetty Genèvestä Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

144

»BERNER TAGWACHT» LEHDEN¹³⁰
TOIMITUKSELLE

Ilmoitus. »Berner Tagwacht» lehden 24. numerossa (torstai, tammikuun 30:s) on julkaistu L. Martovin ilmoitus Genèvessä pidätetyn venäläisen toverin toht. Semashkon

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

** Selostuksen luovutusajasta ks. 2. helmikuuta 1908 päivätyä C. Huysmansille osoitettua kirjettä (Сочинения, 5 изд., том 47, стр. 131 (Teokset, 5. painos, 47. osa, s. 131)). *Toim.*

asiasta.¹³¹ Martov puhuu tuossa ilmoituksessa Semashkosta kummallisesti vain kuten lehtimiehestä, joka on ollut läsnä Stuttgartin kansainvälisessä sosialistikongressissa; itseään hän sanoo samaan aikaan »Venäjän sosialidemokratian edustajaksi Stuttgartin kongressissa».

Sveitsin työläiset tulkitsevat Martovin moisen sanonnan epäilemättä siten, ettei Venäjän sosialidemokratialla ole mitään tekemistä Semashkon kanssa.

Ettei moinen, kerrassaan perätön Martovin sanonta harhauttaisi ketään, minä, joka edustan Kansainvälisessä Socialistisessa Toimistossa Venäjän sosialidemokratiaa, ilmoitan, että toht. Semashko on puolueemme vanha jäsen ja osallistui kansainväliseen kongressiin sekä puolueemme jäsenenä että puoluelehdistön journalistina.

Katson tällaisen selityksen välttämättömäksi, koska Semashkon pidätys kiinnostaa epäilemättä melko suuresti sveitsiläisiä tovereitamme. Kaikki hänet tuntevat venäläiset toverit ovat varmasti vakuuttuneita siitä, ettei hänellä ole pienintäkään osallisuutta Tiflisin »pakko-ottoon» eikä hän ole voinut osallistua siihen. Eikä yksin sen vuoksi, että puolueemme viimeisin (Lontoon) edustajakokous torjui jyrkästi tuon »taistelukeinon», vaan myös siksi, että toht. Semashko on vuoden 1907 helmikuusta asunut yhtäjaksoisesti Genèvessä ja tehnyt kirjallista työtä.

Ilmaisemme varmana vakaumuksenamme, että kansainvälisen sosialidemokratian lehdistö tulee aivan lähiaikoina tervehtimään Genèvessä pidätetyn toverin vapauttamista yhtä aiheellisen riemukkaasti kuin »Vorwärts!» (Berliinissä) ja »L'Humanité» (Pariisissa) aikoinaan tervehtivät Pariisissa syyttömästi pidätettyjen tovereiden vapauttamista.

Venäjän

Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen edustaja
Kansainvälisessä Socialistisessa Toimistossa

N. Lenin

*Kirjoitettu 1908 tammikuun 30
ja helmikuun 2 päivän välisenä
aikana*

Lähetetty Genèvestä Berniin

*Julkaistu saksan kielellä
helmikuun 5 p:nä 1908*

»Berner Tagwacht» lehden 29. n:ossa

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964*

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan lehden tekstin mukaan
Käännös saksasta*

A. V. LUNATSHARSKILLE

27. II 08.

Hyvä Anatoli Vasiljevitsh! Muistutan Teille taas Ferristä. Olemme suorastaan hädässä, ellette ole lähettänyt!

Edelleen tahtoisimme hyvin mielellämme tilata Teiltä »Proletarin» 3. (23.) numeroa (muistonumeroa) varten artikkelin *Pariisiin Kommuunista*.¹³² Ehkäpä Teillä on Jaurèsin ja Dubreuilin uusi kirja, vaikka tuskinpa nuo herrat ovat kyenneet arvioimaan Kommuunia oikein. Mutta Kugelmannille osoitetuista Marxin kirjeistä, joista olemme monesti keskustelleet, täytyy ehdottomasti mainita taas ja siteerata niitä opetuksesi opportunisteille.

Kyseisen muistoartikkelin koko: maximum 15 000 kirjainta. Määräpäivä: *seuraava keskiviikko* (4. III). Olkaa hyvä ja vastatkaa *viipymättä*, lähetättekö.

Lähetäkää!

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Genèvestä Caprin saarelle (Italia)

*Julkaistu ensi kerran 1934
XXVI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

C. HUYSMANSILLE

1. III 08.

Hyvä toveri!

Ystävänä kirjoittavat minulle Brysselistä, että minua odotetaan lähiaikoina sinne osallistuakseni Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istuntoon.

Olen Teille erittäin kiitollinen, jos kirjoitatte, onko siinä perää vai ei ole. Voitteko [sanoa minulle]* tarkasti (tai ainakin [osapuilleen]), milloin toimiston lähin istunto on määrä pitää. Minun on matkustettava piakkoin muutamaksi

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussällön perusteella. *Toim.*

viikoksi Italiaan, siksi minun on hyvin tärkeää tietää, onko Brysselin-matkani tarpeen.

Hyvä toveri, ottakaa vastaan veljellinen tervehdykseni.

VI. Uljanov

Lähetetty Genèvestä Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique»
aikakauslehdin 4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

147

L. TYSZKALLE

18. III 08.

Hyvä toveri!

Kon kävi eilen luonani ja näytti Teiltä saamaansa sähköttä valittaen erittäin hermostuneesti ja kiihdyksissään sen mahdollottoman jyrkkää, »poliisihenkistä» sävyä, jonka hän vähiten voi muka antaa anteeksi Teille, koska tunnette saksan kielien vivahteet. Arvelen, että minun on kerrottava Teille tämä Konin kanssa käymäni kuvaava keskustelu. Vastasin tietysti, etten tiedä, millainen on neue Wendung*, mutta olen varma, että Te ette olisi ilman vakavia perusteita lähettänyt sellaista sähköttä, että on enemmän kuin naurettavaa syyttää Aleksinskia ja semminkään Teitä halusta entgegenarbeiten** tutkimuksia.¹³³

Kon kertoi minulle — salaisuutena (ei tietenkään Teiltä), että Litvinovia vastaan on olemassa vakavaa syytösaineistoa, että hän, Kon, tuntee hyvin Litvinovin eikä tahtoisi syödä tätä tahi ryhtyä Litvinoville jossain suhteessa erittäin ras-kaiksi koituviin toimenpiteisiin; ei, mutta hän, Kon, katsoo vain ehdottoman välttämättömäksi todistaa Euroopalle (ja varsinkin Saksan sosialidemokratialle), ettei Venäjän Sosiaalidemokraattinen Työväenpuolue käsittele juttua näennäisesti ja että tämä puolue kykenee poistamaan itseltään vastuun. »Mutta eikö siihen voida keksiä mitään keinoa, ettei tarvit-

* — uusi käännös. Toim.

** — vastustaa. Toim.

sisi syödä ketään?» huudahti Kon. Minä tietysti vastasin, että se on mielestäni täysin mahdollista ja että hän on suotta levoton. Juttua käsitellään joka tapauksessa, puolue tekee sen — siis mitä syytä on levottomuuteen? Syntyy skandaali, jos Aleksinski estää jutun käsittelyn, sanoi Kon. Pötyäl vastasin. Aleksinski *ei tahdo eikä voi* estää jutun käsittelyä ja tutkimuksia. Skandaali on jo kuitenkin *syntynyt* ja sen ovat aikaansaaneet *menshevikit*: katsopa »On aika lopettaa» artikkelia »Golos Sotsial-Demokratan» 1.—2. numerosta.¹³⁴ Kon ei ollut lukenut sitä!! Ajatellapa, sillä aikaa kun tutkimukset ovat käynnissä, kun Litvinovin suu on tukittu eikä tutkimuspöytäkirjoja saa julkaista, lehdessä julkaistaan anonyymeja parjauskirjoituksia! Missä asemassa Litvinov on?? Tuo lehtihän on kuitenkin *tosiasiallisesti* Ulkomaisen Keskustoimikunnan¹³⁵ *äänenkannattaja* ja tämä antaa sille aineiston. Hekö olisivat tuomareita??! Tällä tavoin selitin Konille Aleksinskin menettelyn. Pidän tarpeellisena saattaa tämän tietoonne kaikenlaisten väärinkäsitysten ja vääristelyjen välttämiseksi. Kon kääntyi nähkääs *minun puoleeni*, niin kummalliselta kuin se minusta tuntuikin, mutta se on tosiasia. Pelkään, että hän, Saksan puolueen edustaja Ulkomaisessa Keskustoimikunnassa, saattaa esittää sanani epätarkasti. Olen sitä mieltä, ettei Venäjän asioiden selostamista Saksan puolueen Vorstandille* voida uskoa *tuollaiselle* selostajalle. On välttämätöntä, että Te itse korkean kollegion jäsenenä puhutte Vorstandin kanssa ja *ehdottomasti* käännätte heille artikkelin »Golos Sotsial-Demokratan» 1.—2. numerosta. Muussa tapauksessa ovat väistämättömiä sellaiset minua loukkaavat typerät tapaukset, että Kon *voi* tulla luokseni »valittamaan» Aleksinskin muka vastustavan toiminnallaan jutun käsittelyä! Kaikellahan on rajansa...

Puristan lujasti kättänne. Teidän V. Uljanov

P. S. Vastatkaa ehdottomasti *viipymättä*, annatko luvan julkaista venäjäksi »*Proletarissa*» Teille lähettämäni artikkelin** (huomauttaen, että se on kirjoitettu »Przegląd Socjaldemokratyczny» varten) ja *milloin*. Meillä on *hirveä pula* aineistosta »*Proletaria*» varten, ja odotan perin kärsimättömästi vastaustanne.¹³⁶

* — hallitukselle. *Toim.*

** Tarkoitetaan artikkelia »Venäjän vallankumouksen arviointia» (ks. Teokset, 15. osa, ss. 38—51). *Toim.*

P. P. S. Minun jälkeeni Kon tapasi Rjadovoin ja kai vihjasi tälle sittenkin näyttäneensä ystävilleen, menshevikeille, epävirallisesti pöytäkirjaa, jota olitte kieltänyt näyttämästä...¹³⁷ Hitto tietää, mitä se sellainen on!

Lähetetty Genèvestä Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

148

A. A. BOGDANOVILLE

Eilen keskustelimme Tyszkan kanssa, tänään hän tulee Teidän luokseen. Mielestämme hän ei tiedä vielä mitään filosofisten erimielisyyksiemme *kärjistymisestä* ja olisi perin tärkeää (KK:n asioidemme menestyksen kannalta), ettei hän saisikaan tietää siitä.

Puristan kättänne. *Lenin*

*Kirjoitettu maallskuun lopulla
1908 Genèvessä (paikalliskirje)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

149

C. HUYSMANSILLE

Hyvä toveri Huysmans!

Pahoittelen tavattomasti, etten tavannut Teitä Kansantallolla.¹³⁸ Mukanani tuli toverini, entinen toisen duuman jäsen Romanov, kysymään Teiltä neuvoa. Minulle sanottiin, että Kansainvälisessä Socialistisessa Toimistossa on 200 [fr]*, jotka on [tarkoitettu] duuman jäsenille. Sosialidemokraattisen puolueen Keskuskomitea...

...ei vastaa meille. Tällaisten [asian]haarojen vallitessa minulla on luullakseni oikeus pyytää antamaan minun [vas]-

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön ja erillisten säilyneiden kirjainten perusteella. *Toim.*

tuullani viisikymmentä frangia duuman jäsenelle Romano-ville, joka on ollut jo useita kuukausia ilman työtä.

Olkaa niin ystävällinen ja vastatkaa osoitteella:

Mr. Georges Salomon. Rue Goppart. Bruxelles.

VI. Uljanov

Osoitteeni: . . .

*Kirjoitettu toukokuun 16 pnä 1908
Brysselissä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehdien
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

150

C. HUYSMANSILLE

Genève, kesäkuun 30 pnä 1908.

Hyvä toveri!

Kirjoitin Teille, että Keskuskomiteamme jäsenet on pidätetty Venäjällä. Nyt ystäväni tiedottaa Keskuskomitean [yhden jäsenen]* olevan vapaana. Hän [kirjoit]taa heidän [lähettäneen] Teille [puolueemme] *selostuksen* [alku]puolen... selostuksen, joka oli... Stuttgartin... varten.

Kuukauden kuluttua, [jatkaa] ystäväni, kykenemme lähettämään selostuksen jälkipuoliskon; [mikäli] toveri Huysmans [vahvistaa], että selostuksemme julkaistaan.

Hyvä toveri, olkaa ystävällinen ja vastatkaa tähän kirjeeseen... ja lähetän viipymättä [vastauksenne Pariisiin].

Veljellisin [tervehdyksin] *N. Lenin*

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehdien
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussällön ja erillisten säilyneiden kirjainten perusteella. *Toim.*

151

C. HUYSMANSILLE

8. 7. 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Suuret kiitokset ystävällisestä kirjeestänne. Ilmoitan vastauksenne Venäjällä oleville tovereillemme, ja toivottavasti he lähettävät Teille piakkoin selostuksemme loppuosan. Mitä 1 600 fr suoritukseen tulee, niin voin vakuuttaa Teille, että puolueemme Keskuskomitea suorittaa tuon summan todennäköisesti [viimeistään] muutaman...* kuluttua.

[Keskuskomitean kokous] on kutsuttu koolle**, ja minun on odotettava sen päätöstä. Summa suoritetaan epäilemättä ilman viivytystä.

Hyvä toveri, ottakaa vastaan veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin

Lähetetty Genèvestä Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964*

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan aikakauslehden tekstin
mukaan
Käännös ranskasta*

152

M. N. POKROVSKILLE

Elok. 18 pnä 08.

Kunnioitettu herra Mihail Nikolajevitsh!

Sallikaa kääntyä puoleenne, koska olette »Venäjän historian» entinen toimittaja.¹³⁹ Sihteeri tiedotti minulle hiljattain, että tehdasteollisuuden historiaa käsittelevän artikkelin suhteen on olemassa erilaisia suunnitelmia. Vaikka sovin-kin hänen kanssaan kaikesta tästä täydellisesti, haluaisin silti tietää Teidän mielipiteenne: onko minun soveliasta suostua, jos Tugan-Baranovski kieltäytyy?

* Yksi sana on jäänyt selvittämättä. *Toim.*** Puhe on VSDTP:n KK:n kokouksesta. Kokous pidettiin Genèvessä 11.—13. (24.—26.) elokuuta 1908. *Toim.*

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa minulle vastaukseksi pari sanaa tämän kirjeen saatuanne. Paitsi tässä kosketeltua teemaa on varsin monia, joista yhteiset tuttavamme tahtoisivat puhua kanssanne. Mutta en ole varma, onko osoite käyttökelpoinen ja onko kirjeenvaihto sopivaa. Odotan *yksityiskohtaisia* ohjeita sen suhteen.

Puristan kättänne. *V. Uljanov*

VI. Oulianoff.

61. Rue des Maraîchers. 61.

Genève. Suisse.

Lähetetty Venäjälle

Julkaistu ensi kerran osittaisesti

1962

»*Kommunist*» aikakauslehteen
4. n:ossa

Julkaistu täydellisesti 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

153

C. HUYSMANSILLE

21, Tavistock Place, London W. C.

Hyvä toveri Huysmans!

Toveri Ietski (Salomon, Rue Goppart 78, Bruxelles) on luultavasti jo tiedottanut Teille, että kolme venäläistä toveria, Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen jäsenet Sara Ravitsh, Hodzhamirjan ja Bogdasarjan, jotka pidätettiin muutama kuukausi sitten Münchenissä¹⁴⁰, ovat tavattoman... oloissa...*

...että he ovat ryhtyneet vastalauseeksi syömälakkoon (sak-saksi Hungerstreike, [en tiedä], voidaanko ranskaksi sanoa »ryhtyä vastalauseeksi syömälakkoon»).

Heidän asianajajansa, saksalainen sosialisti Bernheim, kirjoittaa meille, että on ehdottoman välttämätöntä todistaa pidätettyjen olevan sosialidemokraattisen puolueen jäseniä. Lähetin hänelle *virallisen ilmoituksen* todeten siinä, että pidätetyt ovat puolueemme jäseniä. Hän on kuitenkin sitä mieltä, ettei minun ilmoitukseni riitä ja että kaivataan ehdottomasti Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston vahvistusta.

* Tässä ja tuonnempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

Hyvä toveri, toivon, että Te...

...että todistuksen, joka vahvistaa, että kolme Münchenissä pidettyä henkilöä ovat sosialidemokraattisen työväenpuolueen jäseniä allekirjoittaisi Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston edustaja tahi sihteeri ja hänen nimikirjoituksensa todistaisi notaari. Toveri Isetski (Salomon) lähettää tämän todistuksen Genèveen...

Hyvä toveri, ottakaa vastaan veljellinen tervehdykseni.

VI. Uljanov (N. Lenin)

*Kirjoitettu elokuun 19 pnä 1908
Lähetetty Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» alkakaustelehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan alkakaustelehden
tekstin mukaan
Käännös ranskasta*

154

C. HUYSMANSILLE

8. IX 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Kiitos 31. elokuuta päiväystä kirjeestänne. Olin kolme päivää matkoilla, siksi en ole vastannut Teille ennemmin.¹⁴¹ Mitä selostukseen tulee, niin sen asian olemme järjestäneet... *
...mutta minun on odotettava Keskuskomitean päätöstä. On aivan epäilyksetöntä, että rahat maksetaan viivyttelemättä.¹⁴²

Hyvä toveri, ottakaa vastaan veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin

Osoitteeni: VI. Oulianoff.
61. Rue des Maraîchers.
Genève.

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» alkakaustelehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Toim.

155

C. HUYSMANSILLE

25. IX 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Oheisena seuraa 600 frangia Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle.

Toivottavasti puolueemme pystyy piakkoin suorittamaan myös loppuerän.

Teidän *Vl. Uljanov**Lähetetty Genèvestä Brysseliin*

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehten 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsitkirjoituksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

156

C. HUYSMANSILLE

Genève. Marafchers-katu. 61.

26. X 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Lokakuun 11 p:nä 1908 pidetystä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston konferenssista julkaistaan luultavasti virallinen selostus. Kaikki tuosta toimiston istunnosta tiedotuksen julkaisseet sosialistilehdet (»Le Peuple»¹⁴³ — Bryssel, »Vorwärts» — Berliini, »Justice» — Lontoo, »L'Humanité» — Pariisi j.n.e.) ovat ymmärtäneet huonosti ja väliin jopa vääristäneet kokonaan Kautskyn päätöslauselmaan tekemäni korjauksen ajatusta. Korjaukseni tekstiä ei esitetä missään, vaikka jätin sen toimistolle. Siksi pelkään, että virallisessa tiedotuksessa saattavat toistua samat epätarkkuudet. Hyvä toveri, olkaa niin ystävällinen ja huolehtikaa siitä, että *itse* korjaukseni *teksti* julkaistaisiin virallisessa selostuksessa. Mainitun tekstin pitäisi olla papereidenne joukossa, sillä muistan oikein hyvin, että jätin kirjoittamani korjausedotuksen tekstin toimistolle. Sen varalta, että teksti on kado-

tettu, lähetän Teille tässä kirjeessä *korjaukseni tarkan jäljennöksen* ja ranskankielisen käännöksen (toivossa, että olette ystävällinen ja korjaatte käännöstä, jos se on huono).

Hyvä toveri, olen Teille hyvin kiitollinen, jos kirjoitatte minulle pari sanaa tästä kysymyksestä.¹⁴⁴

Suvaitkaa vastaanottaa veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin

VI. Oulianoff.

Rue des Maraîchers, 61. Genève.

Kautskyn päätöslauselma (käännös Brysselin »Le Peuple» lehdestä, 12. lokakuuta 1908):

»Ottaen huomioon kansainvälisten kongressien entiset päätökset, joiden mukaan jäseniksi voidaan hyväksyä kaikki proletarisen luokkataistelun kannalla olevat ja poliittisen taistelun tunnustavat järjestöt, —

— Kansainvälinen toimisto ilmoittaa, että Englannin Työväenpuolueen sallitaan osallistua kansainvälisiin sosialistisiin kongresseihin, koska se, vaikkei suoraan tunnustakaan proletarista luokkataistelua, todellisuudessa kuitenkin käy sitä ja asettuu sen pohjalle itse järjestönsä kautta, joka on riippumaton porvarillisista puolueista, ja asettuu siis kansainvälisen sosialismin näkökannalle.»

L e n i n i n korjaus:

Muotoiltakoon viimeinen kappale alkaen sanoista »koska se, vaikkei suoraan tunnustakaan» j.n.e. seuraavasti:

»koska tämä puolue sinänsä on Englannin todella proletaristen järjestöjen ensi askel tietoisin luokkapoliittikan ja *socialistisen* työväenpuolueen suuntaan.»

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 22 pnä 1960
»Novoje Vremja» aikakauslehden
17. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

157

C. HUYSMANSILLE

Marraskuun 7 pnä 1908.

Hyvä toveri Huysmans!

Oheisena seuraa puolueemme Keskuskomitean [Ulkomaisen]* Toimikunnan *tiedotus*.** Hyvä toveri, olemme Teille

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennalistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

** Ei ole saatu selville, minkä KKUT:n tiedotuksen V. I. Lenin lähetti. *Toim.*

tavattoman kiitollisia, jos toimitatte tämän *kirjeen* Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston nimissä kaikille toimistossa edustettuina oleville kansallisille puolueille.

Suuret kiitokset kirjeestänne, jossa [tiedotitte], että korjaukseni teksti [tulee toimitetuksi perille tarkasti];

Veljellisin tervehdyksin

[VI.] Oulianoff.

N. Lenin

[Rue] des Maraîchers. 61. Genève.

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

158

V. K. TARATUTALLE

1. XII 08.

Hyvä toveril

Vastaukseksi kyselyynne, jota seurasi oheisena toveri Tyszkan sähkö, minun on valitettavasti ilmoitettava, että kielitäydyn *asettamasta kysymystä* tov. Tyszkan haluamalla tavalla, koska pidän sellaista kysymyksenasettelua kerrassaan vääränä.

Ryhmämme edustaja KKUT:ssä tov. Viktor ilmoitti toveri Tyszkalle, että meidän ryhmämme *ei voi* suostua siihen, että KK:n *edustajiksi* nimitetään sekä bolshevikki että menševikki.¹⁴⁵

Nyt tov. Tyszka vetoaa tov. Viktorin jälkeen *henkilökohtaisesti* minuun: »jos Lenin itse ei hyväksy Igoria, me luovumme Igorista», sanotaan sähkössä!! Se on samaa kuin vedota *henkilökohtaisesti minuun v a s t o i n r y h m ä m m e p ä ä t ö s t ä*. En ryhdy vastaamaan moiseen toveri Tyszkan »jossitteluun». Minun mielestäni toveri Tyszkan on *itsensä* peruttava ehdotuksensa Igorin nimittämisestä.

Toveriterveisin N. Lenin

Kirjoitettu Genèvessä (paikalliskirje)

Julkaistu ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen jäljennöksen mukaan

159

C. HUYSMANSILLE

13. XII 08.

Hyvä toveri Huysmans!

Kiitoksia kirjeestänne. Mitä kolmannen duuman sosialidemokraattijäseniin tulee, niin olen tehnyt *kaiken voitavani*. Toivottavasti onnistun henkilökohtaisesti tapaamaan muutamia duuman jäseniä, ja silloin yritän vielä kerran puhua samasta, mistä olen kirjoittanut heille jo monesti.¹⁴⁶

Mitä taas selostukseen ja 300 frangin suoritukseen tulee, niin vastaan Teille muutaman päivän kuluttua. Huomenna matkustan Pariisiin, jossa tästä lähtien tulen asumaan. Juuri tuon matkan vuoksi en kykene vastaamaan Teille nyt heti. Saatte osoitteeni 3—4 päivän kuluttua. Jos Teidän on kii-reesti tiedotettava minulle jotain, kirjoittakaa osoitteella: M-lle Oulianoff (pour N. Lénine), 27, Boulevard [St.-Marcel]. Paris.

Teidän *Lenin**Lähetetty Genèvestä Brysseliin*

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

1909

160

C. HUYSMANSILLE

19. I 09.

Hyvä toveri Huysmans!

Toivottavasti annatte anteeksi, että vastaukseni on viivästynyt näin pahasti. Asiat vievät kaiken aikani. Koko järjestömme on nykyään (vihdoinkin!) Pariisissa.

Liitän oheen 300 frangia. Tämä on se summa, jonka puoleemme on velkaa Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle vuodelta 1908.

Mitä selostukseen tulee, niin tapasin eilen toverin, jonka tehtäväksi sen laadinta on annettu. Hän lupasi tehdä kaiken voitavansa saadakseen selostuksen loppuosan valmiiksi mahdollisimman pian.

Osoitteeni on nykyään: Mr. Wl. Oulianoff.

24. Rue Beaunier, 24. Paris (XIV)

Hyvä toveri, vastaanottakaa veljellinen tervehdykseni

N. Lenin

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et »Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Käännös ranskasta

161

C. HUYSMANSILLE

Helmikuun 25 pnä 1909.

Arvoisa toveril

Vilnan nahkurit ovat lähettäneet toveri *Marzelin* ulkomaille keräämään rahaa lakkolaisille. Tov. Marzeli kävi

tov. Legienin luona, mutta tov. Legien suhtautui häneen epäluuloisesti, sillä Marzelilla ei ollut mitään todistusta.

Tunnen toveri Marzelin, ja hän pyytää nyt minua, että kansainvälinen toimisto tiedottaisi toveri Legienille, että toveri Marzeli on todella Vilnan nahkureiden valtuuttama ja että lakkolaisia varten kerätyt varat tulee lähettää osoitteella, jonka toveri Marzeli on ilmoittanut toveri Legienille.

Vilnan nahkureiden liitto lähettää toveri Legienille vielä erityisen todistuksen. Liitän oheen tuon liiton leiman.

Parhainta toivottaen

Teidän *N. Lenin*

24. Rue Beaunier.
Wl. Oulianoff. Paris.

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 5. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

162

C. HUYSMANSILLE

9. III 1909.

Hyvä toveri Huysmans!

Suuret kiitokset kirjeeni toimittamisesta toveri Legienille. Nyt se asia on lopullisesti järjestyksessä.*

Mitä selostukseen tulee, niin minulla on ilo ilmoittaa Teille, että se on saatu valmiiksi ja toveri Roussel (tapasitte hänet Brysselissä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston viime istunnossa, jossa hän oli läsnä Ranskan osaston edustajana) on jo ryhtynyt kääntämäänkin sitä. Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle mitä Teillä on, lähetän Teille sitten selostuksen kokonaan, heti kun kansalainen Roussel saa käännöksen valmiiksi.

Teidän *N. Lenin*

Wl. Oulianoff. 24. Rue Beaunier. Paris

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

* Ks. edellistä kirjettä. Toim.

VSDTP:n MOSKOVAN KOMITEALLE

Moskovan komitealle

Vastauksen johdosta, jonka MK on antanut NN:n allekirjoituksin varustettuun »puoluekoulu»¹⁴⁷ koskevaan »Avoimeen kirjeeseen», »Proletarin» toimitus (laajassa kokoonpanossaan) ilmoittaa yhtyvnsä täydellisesti MK:n näkökantaa, ettei paikallisjärjestö voi eikä saa ottaa sellaista hanketta vastuulleen. Toiminnan ollessa sen luontoista ja laajuista kuin aloitteentekijät ovat suunnitelleet ja tulevan koulun sijaitessa tavattoman etäällä kenttätoiminnan piireistä vain puoluekeskukset pystyisivät valvomaan asiallisesti sanotunlaista koulua.

»Proletarin» toimitus katsoo edelleen välttämättömäksi täydentää yhtä saamassanne »Avoimessa kirjeessä» olevaa tiedotusta.

Siinä sanotaan m.m., että »koulun turvaaminen kirjallisilla ja praktikkovoimilla» (opettajakunta) »on käynnissä ja sujuu menestyksellisesti»; että koulun toimintaan tulevat »osallistumaan kaikki puolueen huomattavat teoreetikot pääasiallisesti bolshevikkien keskuudesta».

Nämä tiedotukset kaipaavat nimenomaan sitä lisäystä, että niin »Proletarin» toimitus kuin myös suppeaan ja laajaan toimitukseen ja puolueen KK:hon kuuluvat puolueyhämämme teoreetikot ja praktikot kuulivat perustettavasta koulusta ensimmäisen kerran MK:lta, kun taas koulun perustajilta ja sen oppilailta he eivät ole saaneet tähänkään mennessä mitään tiedotuksia. Toimituksen on myönnettävä, että tuo hankkeen alkuunpanijoiden valitsema täydellisen eristäytymisen tie on kyseisessä yksityistapauksessa väistämätön ja sillä on syvälliset aatteelliset perusteensa. Tässä riittää viittaus »Proletarin» avoimeen esiintymiseen (ks. n:o 42) »jumalanrakentamista» ja muita siihen yhteydessä olevia marxilaisuuden vääristelyjä vastaan.

Koska järjestelypuoli on tuollaista ja tuleva koulu ilmeisesti poikkeuksellisen läheisessä yhteydessä »jumalanrakentamista» julistaviin tai sellaista julistusta kannattaviin aineksiin, »Proletarin» toimitus katsoo velvollisuudekseen ilmoittaa, ettei se mene takuuseen siitä, että koulu olisi luonteeltaan enempää bolshevistinen kuin yleensä marxilainenkaan.

Kaikesta tästä huolimatta toimitus on sitä mieltä, että suunniteltavan koulun juridiset oikeudet olemassaoloon puolueen puitteissa ovat tällä hetkellä kiistattomat. Puolueryhmän ei pidä sitoa itseään hankkeeseen, jonka bolshevistista ja marxilaista luonnetta ei ole turvattu; mutta puolue kokonaisuudessaan ei voi nykyisessä tilassaan kieltää siltä olemassaolo-oikeutta, koska puolueen varsin tärkeissä laitoksissa (esim. duumaryhmän asiantuntijakollegiossa) toimivat Prokopovitshin — Kuskovan tyyppiset äärimmäisopportunistit. Sen vuoksi toimitus on sitä mieltä, että KK:ssa, jolta aloitteentekijöiden tulee hakea vahvistus kouluhankkeelle, bolshevikkien pitää *kannattaa vahvistamista*.

*Kirjoitettu 1909, ennen
huhtikuun 11 päivää Pariisissa*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan
N. K. Krupskajan kirjoittaman
jäljennöksen mukaan*

164

I. F. DUBROVINSKILLE

23/IV 09.

Hyvä ystäväl Luonamme vierailee Pokrovski. Hän on selvä poroporvari. »Otzovismi on tietysti typeryyttä, se on tietysti syndikalismia, mutta minä ja varmaan myös Stepanov tulemme moraalisyistä kannattamaan Maksimovia.» Kaikenlaiset pahat ihmiset nähkääs loukkaavat kristallinpuhtaita lurjuksia! Nuo »töhertävät» poroporvarit ryhtyvät heti »töhertämään», kun heidän läsnäollessaan puhutaan sellaisesta historiallisesta tehtävästä kuin puolueryhmän *marxilaisten* ainesten yhteenliittämisestä puolueryhmän ja sosialidemokratian pelastamiseksi!

Tämän töhertäjän on kutsunut oppositio, me emme ole häntä kutsuneet, koska tiedämme, että yleinen tapaamistilaisuus lykkäytyy.*

Lindovilta ja Orlovskilta on saatu toistaiseksi epäsuotuisia tietoja: ensin mainittu on sairaana ja jälkimmäinen voi saapua vain Pietariin. Suoraan heille osoittamiini kirjeisiin ei muuten ole tullut vielä vastausta. Odottakaamme.

* Tarkoitetaan »Proletarin» laajan toimituksen neuvottelukokousta. *Toim.*

Tuntuu silti, että ratkaisu on nyt Vlasovin käsissä: jos hän on tyhmyyksien tekijäin, poroporvareiden ja machilais-ten kannalla, silloin tapahtuu ilmeisesti hajaannus ja alkaa *sitkeä* taistelu. Jos hän on meidän kannallamme, silloin ehkä onnistutaan rajoittumaan siihen, että *irtoaa* pari poroporvaria, jotka ovat puolueessa nollan veroisia.

Nikititsh heittiö on juorunnut *eserrille* ja tärvellyt asioitamme! Se on »töhrivien» lutikoiden tapaista: valitetaan vieraalle puolueelle omasta ja puhutaan siitä valheita. Eser-rät, ilmeisesti Nikititshin valistamina, kuulemma käyttäytyvät »*jutun käsittelyssä*» julkeasti.¹⁴⁸ Panemme sen suoraan Nikititshin tilille, emme anna sitä hänelle anteeksi!

»Jurin ja Nikititshin» selkkauksesta en tiedä mitään.¹⁴⁹ Aioin kysyä sitä Teiltä. Mielestäni Teidän *itsenne* täytyy ja nimenomaan nyt ottaa *kirjeellisesti yhteys* Juriin respective* *kutsua* hänet luoksenne ja vaatia häneltä takeita tai pikemminkin jäännöksen lähettämistä talletuspaikkaan.

Domov+Bogdanov+Marat vaativat tänään BK:ta määräämään kokouksen kokoontumisajaksi touko- ja kesäkuun vaihteen. Tosiasiallisesti kokous on mahdollinen vasta sitäkin myöhemmin.

Hoitakaa terveyttänne vakavasti, totelkaa lääkäreitä kaikessa ehtiäksenne edes kokoukseen mennessä toipua hiukan. *Olkaa hyvä* ja heittäkää mielestänne ajatus parantolasta karkaamisesta: meillä ei ole lainkaan väkeä ja ellette saa itseänne kuntoon (se ei ole helppoa, älkää kuvitelkokaan, se vaatii *vakavaa* hoitoa!), me voimme joutua hukkaan.

Yrittäkää ottaa yhteys Ljubitshiin ja *pitää yllä* mahdollisimman säännöllistä kirjeenvaihtoa: *tämä on välttämätöntä*, sillä mahdollisesti meidän on äärimmäisessä tapauksessa kutsuttava hänet. Solmikaa ehdottomasti *välitön* kirjeenvaihtoyhteys hänen kanssaan.

Puristan kättänne. *N. Lenin*

*Lähetetty Pariisista
Davosin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — tai. Toim.

»PROLETARIN» TOIMITUKSEN KIRJE

*BK:n jäsenille tovereille Maksimoville,
Maratille ja Domoville*

...ehdotukseenne, että BK kutsuttaisiin koolle heti, katsoimme tarpeelliseksi ilmoittaa seuraavaa:

1) Useat BK:n edelliset kokoukset ovat osoittaneet, että melkoinen määrä noissa istunnoissa asetettavista enemmän tai vähemmän olennaisista kysymyksistä liittyy selvästi yleisempiin kysymyksiin, joita ratkaisemaan nykyään kutsutaan koolle BK:n laaja kokous. Tähän ryhmään kuuluvien kysymysten ratkaiseminen ennen kuin on ratkaistu se yleisluontoinen kysymys, minkä suuntaista BK:n, bolshevikki-ryhmän johtoelimen, kaiken periaate- ja käytännönpolitiikan tulee olla, on näissä olosuhteissa joko mahdotonta tai muodostuu tosiasiaassa rettelöinniksi ja voimistaa sen aineksia. Kun BK:n päätöksiin suhtaudutaan sillä tavoin kuin olemme nähneet »opposition» suhtautuvan, asioiden toverillinen käsittely muuttuu noiden tovereiden lukuisiksi hyökkäilyiksi erinäisiä BK:n jäseniä vastaan, perättömien juorujen ja solvauksien toistamiseksi.

2) Tämän johdosta BK, todettuaan eräiden BK:n jäsenten lähteneen hajotustoiminnan tielle, on jo tehnyt päätöksen, jonka mukaan BK:n jäsenten keskuudessa voidaan ennen BK:n kokouksen koollekutsumista toimittaa *kiertokysely* kiireellisten *käytännöllisten* kysymysten ratkaisemiseksi. Sen vuoksi emme pidä tällä haavaa tarpeellisena kutsua koolle BK:ta nykyään Pariisissa oleskelevat jäsenet käsittävässä kokoonpanossaan, varsinkin kun sen koollekutsumista lähinnä vaativa asia — laajan kokouksen koollekutsumisajan määrääminen — on ratkaistavissa ainoastaan sitä tietä, että lähetetään kysely BK:n *kaikille*, pääasiallisesti Venäjällä oleskeleville jäsenille. Heille kaikille on lähetetty vastaavat kyselyt, vastauksia odotetaan ja sihteeri ilmoittaa ne Teille.

Alueiden edustajien kutsuminen ei kaipaakaan erikoista käsittelyä, koska näiden edustajien läsnäolo BK:n laajassa kokouksessa on välttämätöntä.

Tov. N:n anomus, joka koskee hänen kannaltaan toivottavaa määrääntä, olisi tietysti otettu hyvin tarkoin huo-

mioon, vaikkei hän olisi lähettänytkään sitä kolmen muun jäsenen kautta.

Toveriterveisin

J. Kamenev
N. Lenin
Grigori
Viktor

*Kirjoitettu 1909, viimeistään
huhtikuun 26 p:nä Pariisissa
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henkilön
kirjoittaman jäljennöksen mukaan*

166

I. F. DUBROVINSKILLE

29. IV 09.

Hyvä ystävä! Sain tänään kirjeenne. Älkää missään tapauksessa lähtekö parantolasta. Älkää missään tapauksessa muuttako hotelliin. Plenum'iin mennessä Teidän on parannuttava *toden teolla*, ja se ei ole mahdollista muualla kuin parantolassa. Olemme täällä tavattomasti rasittaneet hermojamme vastustaessamme tätä typerää, pikkumaista, salaista ja alhaista rettelöintiä: olemme pidättyneet BK:n kokouksesta (sillä olo käy sietämättömäksi) ja saattaneet siten sekä Maratin että Domovin hirveän hysterian valtaan! Siitä viisi! Mutta Teitä tarvitsemme täysin terveenä kokoukseen mennessä, hoitakaa sen vuoksi terveyttänne toden teolla, *älkää suinkaan lähtekö pois* parantolasta.

Mitä J:hin tulee, niin matka on nähtävästi jo kaikin puolin järjestynyt, vaikkakin myöhemmin.

Venäjällä on asiat huonosti: Ural on palanut *kokonaan*, koko konferenssi. Shtshur on nähtävästi myös palanut: hänen vaitioloaan ei voida selittää muulla. Vlasovista ei kuulu hiiskaustakaan.

Oletteko lukenut Volskia?¹⁵⁰ Ilmoittakaa mielipiteenne ja lähettäkää kirja, ellette tarvitse sitä.

Rosasta en tiedä mitään. Eiköhän Teidän olisi parasta kirjoittaa suoraan hänelle?

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

*Lähetetty Pariisista Davosiin
(Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

167

I. F. DUBROVINSKILLE

4/V 09.

Hyvä ystävä! Sain kirjeenne ja panen jyrkän vastalauseen. Olkoon, että olemme tehneet Pokrovskin suhteen virheen (olen valmis olettamaan niin ja ottamaan syyn kokonaan niskoilleni, sillä minä suostutin Grigorin), mutta olisi järjettömyyden huippu, jos Te matkustaisitte sen vuoksi. Pokrovskin asia ei ole nyt enää korjattavissa. Meshkovskin kutsuminen ennen Vlasovin ja alueiden edustajien tuloa on tarpeetonta (Shtshur on vapaana ja takaa, ettei otzovisti mene läpi Moskovassa, Ljadov ja Aleksinski...* — hän on nykyään Caprilla — ei myöskään mene läpi. Pietaria tulee kuulemma edustamaan otzovismin vastustaja). *Nyt* on välttämätöntä: odottaa BK:n plenum'ia. Muussa tapauksessa rettelö paisuu — mehän olemme kuitenkin saaneet sen *tyrehtymään*. Kokouksessa, johon Pokrovski osallistuisi, Bogdanov syytäisi epäilemättä kymmenkunta *uutta* loukkausta ja saisi Pokrovskin mukaansa, nyt sen sijaan päästiin yhdellä. Mutta tämä oli väistämätön: älkää totisesti liioitelko! Sekä Nikititshin, Ljadovin että Pokrovskin, eilisten neutraalien, »suuttumus» ei ole satunnaista, vaan *väistämätöntä*: asia on kypsynyt. Se on kypsynyt ja paise alkaa puhjeta, mutta sitä ei aina jaksa kestää, kun ympärillä löyhkää rettelöltä.

Teidän ainakin on mieletöntä matkustaa. Olkaa huoleti, me kestämmme täällä vielä kuukauden asiantilan huonontumatta. Teidän taas on ylen typerää kuluttaa hermojanne (Pariisi kuluttaa hermoja tavattomasti) *ennen kokousta*.

Esitän 1 000 vastalauseetta: pysykää ehdottomasti paranto-

* Käsikirjoituksessa on yksi sana jäänyt selvittämättä. *Toim.*

lassa *aivan* plenum'iin *saakka*. On tyhmää säästää 200—300 frs. Jos pysytte *parantolassa*, meille tulee olemaan plenum'iin mennessä edes yksi täysin meikäläinen täysin tervehermoinen ja *pikkumaisen* rettelöinnin ulkopuolella pysynyt mies (täällä *Teidät sotketaan* siihen, vaikka olisitte millainen järkiniekkatahansa). Jos matkustatte, lisäätte kiihtyneiden lukua asiaa *hyödyttämättä*.

Panen jyrkän vastalauseen: älkää missään tapauksessa matkustako parantolasta vaan pysykää ehdottomasti siellä *aivan* plenum'iin *saakka*.

Vlasovilta ei ole tullut vielä sanomaa. Kärshivällisyyttä. Lindovilta tuli kirje: hän on periaatteessa suostuvainen saapumaan 1—2 kuukauden kuluttua. Se sopii juuri parahiksi. Orlovski ei vastaa. Tasan kuukauden kuluttua kokoonnumme kaikki yhteen ja sittenpäähän nähdään, mutta toistaiseksi hoitakaa terveyttänne *järkevästi* ja olkaa herran tähden edes Te hermostelematta.

Sain tänään 18. IV päivätyn kirjeen, että kirjani on valmis.* Vihdoinkin! Sen viivästyminen hermostutti minua eniten. Lupaavat toimittaa sen tänne 25.—26. IV (v. 1.) mennessä.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Pariisista Davosiin
(Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

168

I. F. DUBROVINSKILLE

5/V 09.

[Hyvä ystävä!]** Eilen saapuivat Marat (täydellisesti opposition puolella) ja Vlasov (meidän puolellamme). Vlasov *l u p a s i matkustaa* muutaman päivän kuluttua luoksenne.

* Puhe on kirjasta »Materialismi ja empiriokritisismi» (ks. Teokset, 14. osa). *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

Odottakaa siis älkääkää missään tapauksessa *lähtekö liik-keelle*, ettette ajaisi toistenne ohi. Vlasov on samaa mieltä kuin Te: periaatteessa meidän kannallamme, mutta moittii hätäilystä, Pokrovskin voitosta etc. Älkää siis *pelätkö*: Vlasov tulee tästä pitäen olemaan vallassa, emmekä me tee nyt ainoatakaan tyhmyyttä.

Vlasov moittii meitä siitä, ettemme osaa käsitellä ihmisiä, olla heille huomaavaisia (ja siinä hän on oikeassa). Olkaa siis huolehti senkin suhteen: Vlasov tulee tästä lähtien pitämään huolen kaikesta siitä.

Meshkovski ja alueiden edustajat ovat lähteneet matkalle. Teemme siis kaiken. Älkää [siis] olko huolissanne, *hoitakaa* kunnolla *terveyttänne*. Älkää missään tapauksessa lähtekö pois parantolasta.

Ellette tervehdy täydellisesti kolmessa viikossa (oikeammin sanoen kolmisen viikon kuluessa, sillä emme vielä tiedä tarkalleen), saatatte meidät turmioon. Älkää säälikö muutamaa sataa frangia, se olisi typerää. Hoitakaa terveyttänne, ulkoilkaa, nukkukaa ja [ehdottomasti] syökää, sillä tarvitsemme [puoluetta] varten tervettä omaisuutta.

Tänään oli Pariisin ryhmän kokous. Genève'n ryhmä ilmoitti katkaisevansa suhteet BK:hon ja kehotti Pariisin ryhmää tekemään samoin. Marat piti puheen Genève'n puolustukseksi: Vlasov puhui häntä vastaan. Se on hyvä: Genève on pannut alulle hajaannuksen ja Marat on BK:n tietämättä yllyttänyt ryhmää BK:ta vastaan eikä ole asettanut tätä kysymystä BK:n käsiteltäväksi.

He aloittavat itse ja itse nolaavat itsensä.

Kaikkea [hyvää]. Hoitakaa, hoitakaa vain terveyttänne ja olkaa rauhallinen!

Teidän [Lenin]

*Lähetetty Pariisista Davosiin
(Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE

Pariisi, toukokuun 26 pnä 1909.

Hyvä toveri,

Lehdet ilmoittavat tsaarin matkasta ja hänen aikomuksestaan käydä Ruotsissa, Italiassa, Englannissa ja Ranskassa.*

Ruotsin sosialistit ovat jo katsoneet tarpeelliseksi lausua sanansa sen johdosta, ja toverimme Branting on esittänyt heidän nimissään Ruotsin parlamentissa — tekemällä kyse-lyn hallitukselle — kansainvälisen sosialistisen solidaarisuushengen läpätunkeman pontevan vastalauseen.

Olemme varmoja, että toverimme muissa maissa ovat samaa mieltä Brantingin kanssa siitä, ettei tsaarin vierailua voida pitää tavallisena virallisen diplomatian aktina ja että he puolestaan esittävät vastalauseen, kuten asianhaarat sitä vaativat.

On vain välttämätöntä kehottaa heitä toimimaan pikaisesti. Selvää on, ettei Venäjän osasto voi toimia välittömästi. Meistä tuntuu myös siltä, että toimeenpaneva komitea ja parlamenttienvälinen komissio voisivat ottaa aloitteen käsiinsä ja vedota jäsenpuolueisiin sekä vastaaviin parlamenttiryhmiin viitaten samalla tsaari Nikolai II:n osuuteen sen järjestelmän julmuuksissa, jota hän ei ainoastaan edusta, vaan jonka aktiivinen ja rikollinen innoittaja hän myös on.

Muihin osastoihin kuuluvien tovereidemme huomio on kiinnitettävä aivan erityisesti julmuuksiin Venäjän poliittisissa vankiloissa, joissa kymmeniä tuhansia tovereitamme on so- vittamassa pyrkimystään vapauteen ja taisteluaan työväen- asian ja sosialismin puolesta. Nämä tosiasiat olivat sosia- lidemokraattisen duumaryhmän äskettäin tekemän välikysy- myksen aiheena, ja lähetämme teille tuon välikysymyksen käännöksen pyytäen ottamaan sen huomioon vetoomusta

* Ks. V. I. Leninin artikkelia »Tsaarin Euroopan-matka ja eräiden musta- sotnialaisen duuman edustajain Englannin-matka» (Teokset, 15. osa, ss. 458—463). *Toim.*

laatiessanne ja lähettämään tarpeen vaatiessa tekstin osastoille pyytäen julkaisemaan se lehdistössä.¹⁵¹

Toveriterveisin

N. Lenin
I. Rubanovitsh

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 5. n:ossa

Julkaistaan

V. I. Leninin allekirjoittaman
konekirjoitustekstin mukaan
Käännös ranskasta

170

C. HUYSMANSILLE

Heinäkuun 20 pnä 1909.

Hyvä toveri Huysmans!

Olkaa hyvä ja antakaa minulle anteeksi, että vastaukseni on hiukan viivästynyt. Varsin monet seikat ovat estäneet minua kirjoittamasta Teille ennemmin.

Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen ohjelman käännös, jonka minulle läheteitte, vaikuttaa minusta hyvin keskeneräiseltä. Ranskan kielen taitoni on kuitenkin siksi puutteellinen, etten rohkene ryhtyä korjailemaan käännöstä. Toveri Charles Rappoport (»Sosialismin»¹⁵² toimituksesta) on ystävällisesti suostunut suorittamaan tuon työn. Hän toimittaa käännöksen, ja toivottavasti voin lähettää sen Teille piakkoin.

Mitä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istuntoon tulee, niin kannatan marraskuuta.

Uusi osoitteeni: Mr. Wl. Oulianoff
4. Rue Marie-Rose. 4.
Paris (XIV).

Hyvä toveri, vastaanottakaa parhaat ystäväntervehdykseni.

N. Lenin

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta

C. HUYSMANSILLE

29/VII 09.

Hyvä toveril

Tässä III duuman sosialidemokraattijäsenten luettelo:

Predkaln
 Gegetshkori
 Kuznetsov
 Poletajev
 Zaharov
 Jegorov
 Surkov
 Tshheidze
 Pokrovski 2 (duumassa on kaksi tämännimistä jäsentä)
 Voiloshnikov
 Putjatin
 Belousov
 Voronin
 Shurkanov
 Astrahantsev

Mitä duuman jäsenten osoitteeseen tulee, niin tällä hetkellä, kun duuman työ on keskeytyksissä, en voi neuvoa Teille muuta osoitetta kuin seuraavan: »Gosoudarstvennaja Douma. Tavricheskij Dvoretz. St.-Pétersbourg. Hra duuman jäsen se ja se.»

Hyvä toveri, vastaanottakaa parhaat ystäväntervehdykseni.

VI. Uljanov

4. Rue Marie-Rose. 4.
Paris (XIV).

Lähetetty Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

172

C. HUYSMANSILLE

30/VII 09.

Hyvä toveri Huysmans!

Pyydän saada suositella Teille tämän kirjeen tuojaa toveri Bogdasarjanian, puolueemme jäsentä. Sukulaiset ovat kieltäneet tältä vankilasta vapautuneelta toverilta kaiken tuen, eikä hän voi enää jatkaa opintojaan yliopistossa. Hän taitaa hyvin ranskan kielen, ja toivon, että Te voitte vaikeuksitta hankkia hänelle jotakin henkistä työtä.

Kiitän Teitä etukäteen ja lähetän Teille veljellisen tervehdykseni.

N. Lenin

Kirjoitettu Pariisissa

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta

173

C. HUYSMANSILLE

Elokuun 26 pñ 1909.

Hyvä toveri Huysmans!

Sain 23. 8. päivätyyn kirjeenne ja kiitän Teitä suuresti Gertsikin kirjeen jäljennöksestä, jonka lähetitte minulle.

Tuo herra on ahdistellut minua jo kauan kirjeillään; hän olisi halunnut puhuakin kanssani, mutta luonnollisesti kieltäydyin, koska on olemassa *kaikkien puolueiden* edustajista koostuneen vallankumouksellisen tuomioistuimen päätös, ja tämän päätöksen mukaan hra Gertsik ei voi olla *vallankumouksellisen puolueen* jäsen. Kyseistä päätöstä ei ole kumottu ja hra Gertsik ilmeisesti valehtelee, koska hän Teille osoittamassaan kirjeessä sivuuttaa sen, mikä tuossa päätöksessä on olennaisinta.¹⁵³

Hän pyytää uudelleen käsittelyä? Siihen hänellä on täysi oikeus. Mutta tuo herra ei voi olla tietämättä, että uudel-

leenkäsittelyä voidaan vaatia laillista ja rehellistä tietä, ja koska hän karttaa sellaista tietä ja katsoo paremmaksi kääntyä KST:n puoleen, se on vielä yksi todistus (minun nähdäkseni) hänen epärehellisyydestään.

Legaalinen ja rehellinen tie pyytää uudelleenkäsittelyä on se, että lähettää pyyntönsä niiden puolueiden keskuskomiteoille, joiden edustajat olivat Genèven tuomioistuimen jäseninä. Miksi hra Gertsik ei vetoa noihin komiteoihin? Miksi hän siteeraa hra Burtsevin yksityistä lausuntoa eikä vetoa Burtsevin oman puolueen, *socialistivallankumouksellisten puolueen Keskuskomiteaan*? Miksi hän esittää KST:lle parjauksia bolshevikeista sanoen heidän toimivan »epärehellisesti» eikä vetoa Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomiteaan? Bolshevikit ovat osa tästä puolueesta. Bolshevikeilla on vain 5 jäsentä 15-henkisessä Keskuskomiteassa.

Päätelkää itse, kuka tässä asiassa menettelee epärehellisesti.

En ole ollut milloinkaan Gertsikin juttua tutkineen Genèven bolshevikkikerhon jäsen. Jos hra Gertsik katsoo tutkintakomission jäsenten toimineen laittomasti j.n.e., hänellä on oikeus (ja hänen pitää) vedota puolueen Keskuskomiteaan.

Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto ei mielestäni voi ottaa vastaan valituksia eikä pyyntöjä, elleivät Internationaaliin kuuluvien puolueiden keskuskomiteat ole käsitelleet niitä alustavasti. Ymmärrän hyvin, että hra Gertsikillä kuten kaikilla muillakin kansalaisilla on oikeus valittaa KST:lle kaikkien Internationaaliin kuuluvien puolueiden keskuskomiteoiden päätöksestä. Mutta ellei hän halua vedota puolueisiin, Internationaalien jäseniin, keskuskomiteoihin, hänellä ei mielestäni ole oikeutta vedota myöskään KST:hen.

Ainoa vastaus, jonka KST voisi mielestäni antaa hra Gertsikille, on seuraava: vedotkaa *kaikkiin* tuomioistuimessa edustettuina olleiden puolueiden — t.s. Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen, socialistivallankumouksellisten puolueen, Bundin j.n.e. — keskuskomiteoihin. Elleivät nämä komiteat anna teille mitään vastausta tai vastaavat kieltävästi, te voitte vasta sitten esittää KST:lle pyyntönne tai valituksenne sitä tai tätä päätöstä, sitä tai tätä Internationaaliin kuuluvan puolueen keskuskomiteaa vastaan. Sellainen on minun mielipiteeni, jonka ilmoitan Teille KST:n

jäsenenä, bolshevikkina ja Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitean jäsenenä. (Pariisissa on olemassa sosdem. työväenpuolueen Keskuskomitean erikoinen *toimikunta*, ja hra Gertsik tietää oikein hyvin, että hänen olisi pitänyt kääntyä tuon toimikunnan puoleen. Minä taas en ole sen jäsen.)

Hyvä Huysmans, pahoittelen kovin, etten voi olla Pariisissa elokuun 30 ja 31 pnä 1909 enkä sen vuoksi voi keskustella kanssanne tästä kysymyksestä. Toivottavasti annatte minulle anteeksi sen piinan, jota olen aiheuttanut Teille huonolla ranskan kielen taidollani tässä kirjeessä, josta totisesti tuli liian pitkä.

Olen nyt lepäämässä kaupungin ulkopuolella (Mr. Wl. Oulianoff. Chez m-me Lecreux. *Bombon*, Seine-et-Marne). Palaan Pariisiin syyskuun 15 päivään mennessä.

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjituksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta

174

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Olen saanut molemmat kirjeet ja artikkelin. Viimeksi mainittu kaipaisi mielestäni lyhentelyä. Yritän tehdä — en tiedä, onnistunko.

Jään odottamaan artikkelia proletariäatin kansainvälisestä solidaarisuudesta (minulla on siitä kysymyksestä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston kiertokirje; en lähetä, on jo myöhäistä). Ilmoittakaa siitä Grigorille.

Mitä lehdissä oli Sokolovista? Se huolestuttaa minua tavattomasti, sillä olen aikonut kirjoittaa Pietarin vaaleista. Luin »*Retshistä*»¹⁵⁴, että sosdemit asettavat ehdokkaaksi So-

kolovin. Kirjoittakaa yksityiskohtaisemmin, mistä »taruista» olette lukenut, ja lähettäkää ne numerot.

»*Vozrozhdenijessa*» ja »*Sovremennyi Mirissä*» julkaistut arvostelut olen lukenut.¹⁵⁵

Pariisiin paluusta Grigori kirjoittaa, että hän tulee viimeistään 4/IX. Minä aion palata aikaisintaan 15/IX. Kysymykseenne, pitäisikö Teidän matkustaa, voin vastata ainoastaan: jos olette täysin levännyt, olisi hyvä matkustaa, aloittaa viipymättä »*Proletarin*» kerhon toiminta, pitää työläisille pari esitelmää (yleistajuista) Potresovin likvidaattoruudesta, yksi »vasemmistolaisista» bolshevikeille ja sitten valmistautua lähtemään syyskuun lopussa (suunnilleen) esitelmämatkalle ulkomaisiin ryhmiin. Teidän on tehtävä kaikki tämä.

Tavattaessa on mielenkiintoista keskustella menshevikeistä sekä Prokopovitshista ja Kuskovasta. Niin artikkeleissa kuin esitelmissäkin on hyökättävä mahdollisimman lujasti Potresovin likvidaattoruuden kimppuun. Olemme siinä myöhästyneet.

Puristan kättänne.

P. S. Venäjältä kirjoitetaan, ettei asioissa ole kehumista. Davydov on pidätetty. Täällä täytyy käydä lujemmin käsiksi agitaatioon ulkomailla.

*Kirjoitettu clokuun 27 pnä 1909
Lähetetty Bombonista Arcachonin
(Ranska)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsitkirjoutuksen mukaan

175

G. J. ZINOVJEVILLE

Hyvä Gr.! Lähetän »Vorwärtsin» ja Kamenevin artikkelin.¹⁵⁶ Viimeksi mainittu on mielestäni pantava menemään *ehdottomasti* ja *viipymättä*, sillä olemme ilmankin myöhästyneet hirveästi tämän »*Proletarin*» kannalta kaikissa suhteissa ehdottoman välttämättömän artikkelin julkaisemisessa. Se pitää jakaa 2 alakerraksi. Ensimmäisen olen merkinnyt (ss. 1—33) ja korjannut. Voisitteko lyhentää sitä vielä?

En kieltäydy yrityksestä supistaa sitä vielä vedoksissa: lähettäkää se *viipymättä* ladottavaksi ja käskekää toimittaa minulle heti vedokset. Tämä on tärkeä artikkeli ja vaatii hyvin huolellista käsittelyä.

On harmillista, että Kamenev on tehnyt työnsä huolimattomasti. Mitä kiitollisin aihe, mutta hän puhuu laveasti ja hajanaisesti, kiertelee asian ympärillä eikä osaa oikealla tavalla käydä käsiksi sen ytimeen ja olemukseen.

Jospa lähettäisimme hänelle jälkipuoliskon muokattavaksi tässä mielessä? Olisi hyvä lähettää! Kirjoittakaa hänelle meidän kummankin nimissä, että pyydämme *kirjoittamaan uudelleen* 2. osan (säilyttäen myös 1. variantin) — muutokset mainitunlaisessa hengessä — ja että silloin hän saa erinomaisen artikkelin j.n.e., ja lähettäkää hänelle 2. osa. Ei ole paljoakaan toivoa, että hän muokkaa sen, mutta on vaatimalla vaadittava.

Hän on luvannut lähipäivinä vielä pääkirjoituksen »*Proletaria*» varten. Katsotaan.

Kirjoitan »*Proletariin*» tarkoitetut artikkelit ja lähetän suoraan ladottavaksi*, sillä Tehän aioitte olla 4.IX Pariisissa.

Minä en aio palata ennen 15.IX.

Pidättelette Kamenevia suotta Arcachonissa. Jos hän on levähtänyt, niin palatkoon, ja *hänet pitää kaikin mokomin lähettää esitelmöimään.*

Puristan kättänne. *N. Lenin*

En ota käsiteltäväkseni bundilaisia. Heidän toista numeroaan vastaan on kuitenkin *välttämätöntä* hyökätä. Hyökätäkää Te. Julkaisemme ison taisteluhenkisen numeron. Kirjoittakaa artikkeli 2. n:oa vastaan.¹⁵⁷

*Kirjoitettu elokuun 27 pñä 1909
Lähetetty Bombonista Arcachoniin
(Ranska)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Puhe on »*Proletarin*» 47.—48. numeroon tarkoitettuista V. I. Leninin artikkeleista: »Paljastetut likvidaattorit», »Moskovan piirikuntakomitean toimeenpanevan komission avoimen kirjeen johdosta», »Vaalit Pietarissa» ja numeron liitteessä julkaistusta artikkelista »Otzovismin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueyhästä» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 1—49). *Toim.*

C. HUYSMANSILLE

11. 9. 09.

Hyvä Huysmans!

Minua ihmetyttää kovin, että toveri Charles Rappoport, joka pyynnöstäni lupasi kääntää puolueemme ohjelman ja säännöt, ei ole tähän mennessä kirjoittanut Teille. Hän vakuutti minulle jo muutamia viikkoja sitten kirjoittavansa Teille.

Parin kolmen päivän kuluttua palaan Pariisiin, kysyn heti paikalla Rappoportilta ja ilmoitan Teille.

Mitä taas hra Gertsikin juttuun tulee, on oikein hyvä, että peruutitte enemmänkin kuin epäoikeudenmukaisen puolueettamme vastaan esitetyn syytöksen.

Tiedustelette sen toverin osoitetta, »jonka puoleen Gertsikin tulee kääntyä». Toistan: hänen tulee kääntyä niiden puolueiden *komiteoiden* puoleen, joiden edustajista muodostettiin Gertsikin juttua käsitellyt tuomioistuin. Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitean Ulkomaisen Toimikunnan osoite on seuraava: hra D. Kotljarenko (...Toimikunnalle) 110. Rue d'Orleans 110. Paris. XIV. Tämä osoite ilmoitetaan säännöllisesti lehdissämme. Toistan myös sen, etten vastaa milloinkaan Gertsikille, sillä tuo lurjus rohkenee esittää perin loukkaavia vihjauksia Venäjän sosialidemokraateista. Sehän on yksinkertaisinta. Jos hän rohkenee väittää, että Venäjän sosialidemokraatit olivat »puolueellisia» tuomareita, niin miksi hän ei vetoa muihin häntä tuomitsemassa olleisiin puoluekomiteoihin?

Teidän *N. Lenin*

Wl. Oulianoff
4. Rue Marie Rose. 4
Paris. XIV.

*Lähetetty Bombonista (Ranska)
Brussellin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehdien
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjotuksen
valokuvajäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

A. I. LJUBIMOVILLE

Hyvä Mark!

Olin eilen niin kiinni artikkelissa, että tein virheen: sivuutin Grigorin luonnoksessa (vastaus caprilaisille TpK:n* nimissä) sen, että *kutsutaan valtuutettu*. Sellainen hölynpöly pitää pyyhkiä pois: täytyy kutsua *oppilaita* opiskelemaan Pariisiin eikä suinkaan valtuutettua. Valtuutetuksi saataan valita myös kiihkeä otzovisti ja jopa Ljadov tahi Aleksinski, ja silloin saamme pitkän nenän. Ei, *valtuutetun* kutsumisesta ei voi olla puhuttakaan.¹⁵⁸

Minulla ei ole vielääkään Plehanovin »Dnevnikiä». Pyydän hartaasti sanomaan ekspeditiolle, että lähettäisivät sen heti. Ilman sitä en voi kirjoittaa tilattua artikkelia.**

Puristan kättänne. *N. Lenin*

Eilen Teille lähetettiin shekki kirjattuna postilähetykseenä. Toivottavasti olette saanut sen?

*Kirjoitettu syyskuun
alkupuoliskolla 1909
Lähetetty Bombonista (Ranska)
Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

»Proletarin» toimitus pyytää sen johdosta, että ulkomaisten sosdemryhmien keskuudessa on levitetty »Sasha»-nimimerkillä varustettua lehtistä (lehtinen seuraa oheisena), jossa esitetään syytöksiä »Proletarin» toimitusta vastaan¹⁵⁹, ja edelleen sen johdosta, että muutamat »Proletarin» vastustajat niin taannoisen konferenssin jälkeen »syrjäytettyjen» bolshevikkien kuin myös menshevikkien keskuudesta käyttävät tätä lehtistä käsitelläkseen ryhmien keskuudessa »sensaa-

* Bolshevistisen Keskuksen Toimeenpaneva Komissio. *Toim.*

** Ks. artikkelia »Paljastetut likvidaattorit» (Teokset, 16. osa, ss. 1—8).
Toim.

tiojuttua», joka ei millään muotoa voi kuulua minkään paikallisen puolueyhmän toimivaltaan eikä selvitettäväksi,
 — pyytää VSDTP:n KK:ta ottamaan käsiteltäväkseen »Sashan» esittämät syytökset, tarkastamaan nuo syytökset asiallisesti ja tekemään puolueen ylimmän elimen virallisen päätöksen.

*Kirjoitettu syyskuun 17 pnä 1909
 Pariisissa (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
 XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjolluksen mukaan

179

C. HUYSMANSILLE

17. 9. 09.

Hyvä Huysmans!

Pariisiin saavuttuani sain 15. 9. 09 päivätyn kirjeenne. Kävin komiteamme toimikunnan sihteerin luona. Hän ilmoitti minulle saaneensa hiljattain kirjeen Gertsikiltä ja Bundin komitealta. Kirjeestä näkyy, että Gertsik on lopultakin vedonnut muiden puolueiden komiteoihin, mikä hänen olisi pitänyt tehdä ennemmin. Bund kannattaa uudelleenkäsitelyä. Meidän puolueemme Keskuskomitean toimikunta ottaa pohdittavakseen uudelleenkäsitelypyynnön. »Gertsikin välikohtaus» on siis toivottavasti selvitetty.

Mitä Rappoportiin tulee, niin hän pyytää Teitä ilmoittamaan hänelle *tarkan määröpäivän*, johon mennessä Teidän on ehdottomasti saatava ohjelman ja sääntöjen käännös. Olkaa ystävällinen ja ilmoittakaa *lopullinen* määröpäivä minun osoitteellani tahi Rappoportin osoitteella, 39 Boulevard Port Royal, 39. Paris. XIII.

Toveri Rappoport sanoo kynäilijäproletaarin asemansa pakottavan hänet pyytämään maksua käännöksestä Teidän harkintanne mukaan. Hän lupasi minulle varmasti, että valmistaa käännöksen osoittamaanne määröpäivään mennessä.

Mitä historialliseen katsaukseen tulee, niin olen löytänyt erään venäläisen toverin, joka kirjoittaa sen muutaman päivän kuluttua.

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Pariisista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

180

M. P. TOMSKILLE

Hyvä toveri, palasin vastikään tšekäläiseen pääkaupunkiimme ja luin asioita käsittelevän kirjeenne. Koulun kohdalta ajattelette suotta, että »asiamme ovat kehnosti». Ne eivät ole lainkaan kehnosti. On luonnollista, että työläiset suostuvat matkustamaan kauniiseen etelään, kun heille keran annetaan rahaa, siinä ei ole mitään valittamista. On vain ajettava läpi päätöslauselmat, että nuo työläiset poikkeasivat *paluumatkalla* kuukaudeksi tänne*, se on tärkeintä. Elleivät he poikkea tänne, kaikki fraasit »valvonnasta», »johtamisesta» y.m. ovat vain »blagaa»** tai teeskentelyä. Kun he poikkeavat tänne, he oppivat muutakin kuin Aleksinkin kirkunaa ja Lunatsharskin »sosialismia». Uskokaa pois, että tätä *tietä****, iskostamalla *omaa* oppiaan 20—50 työläisen päähän, he eivät pääse pitkälle. Ehei, se kelpaa vain meluamiseen, Kautskyn kirjeellä¹⁶⁰ ylvästelyyn ja vehkeilyyn ulkomaille, mutta mitään vakavaa tuollaisessa kuiskuttelussa ei ole. Tietäkää, että se ei ole koulu, vaan Jeroginin asuntola¹⁶¹, jossa kymmenille työläisille kuiskutellaan otzovistilaista hölynpölyä. Maksimov ja Kumpp. aiheuttavat sillä kohua ja nolaavat itsensä.

Trotskin kohdalta asia ei valitettavasti luonnistu. Toi-

* — t.s. Pariisiin, jossa sijaitsi Bolshevistinen Keskus. *Toim.*

** — ranskankielisestä blague: jaarittelu. *Toim.*

*** Tarkoitetaan Caprin koulun perustajien ryhmäkuntaista hajotustoimintaa. *Toim.*

voen aivan *vilpittömästi* liittoutumista hänen kanssaan tarjosimme hänelle ihanteellisen edullisia ehtoja: maksamme palkan, peitämme »Pravdan» tappiot, annamme yhdenvertaisuuden toimituksessa, järjestämme muuton tänne; hän ei suostu, vaan vaatii *enemmistöä* toimituksessa (kaksi trotskilaista ja yksi bolshevikki!). Emme tietenkään jaksa ylläpitää toisessa kaupungissa lehteä, joka ei ole puolueen, vaan Trotskin lehti. Trotski ei halua rakentaa puoluetta yhdessä bolshevikkien kanssa, vaan haluaa perustaa *o m a n* ryhmäkuntansa. Mikäs siinä, yrittäköön! »Omalla» ryhmäkunnallaan hän vie joitakin kannattajia menshevikeiltä ja joitakin meiltä, mutta loppujen lopuksi johdattaa väistämättömästi työläiset bolshevismiin kannalle.

Mitä tulee »agraarikysymyksen hienoiseen tarkistukseen», kuten ironisesti sanotte, niin kyseisessä tapauksessa pitää olla hyvin varovainen, kun on puhe talonpoikaiston osuudesta vallankumouksessa. On *aloitettava* väittelystä puolueen tai bolshevikkien keskuslehdissä. Varoitan erityisesti hylkäämästä harkitsemattomasti bolshevismia ja luottamasta liikaa Stolypinin agraaripolitiikan menestymiseen. Se on tietysti asettanut uusia ongelmia, joita on *tutkittava tutkimasta päästyä*, se on tarjonnut ei-vallankumouksellisen ratkaisun mahdollisuuden, mutta tästä on sen täydelliseen menestykseen vielä yhtä pitkä matka kuin taivaan tähtiin.

Lenin

*Kirjoitettu 1909 syyskuussa, ennen
20 päivää*

Lähetetty Pariisista Moskovaan

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen
jäljennöksen mukaan (perlustratio)*

C. HUYSMANSILLE

30/9 09.

Hyvä toveri Huysmans!

Lähetän Teille tänään puolueemme ohjelman ja sääntöjen käännöksen (kirjattuna ristositeenä). Olkaa ystävällinen ja lähettäkää minulle vedos korjauslukua varten.

Mitä katsaukseen tulee, niin lähetän sen Teille muutaman päivän kuluttua.

Sain järjestetyksi kääntäjän (Rappoportin) palkkiokysymyksen. Keskuskomiteamme maksaa ne kulungit.

Kuulen ensimmäisen kerran, että itse toimistossa on parlamenttiryhmän edustaja. Stuttgartin jälkeen meillä on ollut yksi toimiston kokous eikä siinä mainittu kertaakaan toimistossa olevasta parlamenttiryhmän edustajasta. Kirjeenne saatuaani kirjoitin oitis III duuman sosialidemokraattisen ryhmän jäsenelle ja saatoin asian hänen tietoonsa. Emme voi odottaa pikaista vastausta, koska duuman toimikausien välisenä aikana sen jäsenet eivät ole Pietarissa.

Mitä Kööpenhaminan kongressille esitettävään puolueemme selostukseen tulee, teen kaiken voitavani, ettemme tällä kertaa jäisi vaille selostusta. Olen jo ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin. Davidin suunnitelma ei ole mielestäni muuta kuin »hurskas toivomus».* Onko *toimisto* sitten hyväksynyt tuon suunnitelman? Onko »yhtenäinen malli» todella olemassa realiteettina eikä luonnoksena?

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Pariisista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» alkakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

A. I. LJUBIMOVILLE

Hyvä Mark!

Koulun suhteen alkaa todella pelailu ja olette oikeassa siinä, että vastausta on harkittava huolellisesti.** Ehdotan vastausluonnoksen, ja siltä varalta, että siitä sopiminen kaik-

* Ei ole saatu selville, mitä E. Davidin suunnitelma edellytti. *Toim.*

** Ks. seuraavaa asiakirjaa. *Toim.*

kien TpK:n (BK:n Toimeenpanevan Komission) jäsenten kanssa vaatii runsaasti aikaa (yhteydenpito heidän kanssaan pitäisi mielestäni antaa yhden henkilön, t.s. Teidän huoleksenne), kehotan BK:n sihteeriä vastaamaan »koulun neuvostolle», että kirje on saatu ja lähetetty TpK:n jäsenille ja että näiden vastausta ja päätöstä joudutaan nyt odottamaan jonkin aikaa, koska ketään ei ole saapuvilla. Pitää vain kirjoittaa heille hiukan myrkyllisesti: minä muka tiedän Gr:n, Inokin ja Leninin jo vastanneen omasta puolestaan koulun *toimeenpanevalle komissiolle*, mutta vastaus *koulun neuvostolle* on annettava koko kollegion nimissä.

Minulla on pyyntö Teille. Lähettäkää minulle »Proletarin» *toimitukselle osoitettu kirje* käyttäen Mark- tai jotain muuta nimimerkkiänne. Sisällön pitäisi olla *suunnilleen* tällainen: »mitä tulee tov. Domovin painetussa sanassa esittämään lausuntoon, jossa 'Proletarin' toimitusta syytetään hajaannuksen aiheuttamisesta, siitä ettei laadita yleistajuisia kirjasia, bolshevismiin kavaltamisesta, Plehanoviin lähentymisestä, 'duumalaisuudesta' ynnä muusta ynnä muusta, katson hyödylliseksi perehdyttää puoluetovereita tov. Domovin *nykyisiin* katsomuksiin. Hän on julistanut tov. Maksimovin, Ljadovin ja minun läsnäollessani: 'nyt on olemassa kaksi vahingollista ennakkoluuloa: ensimmäinen, että meillä on puolue, ja toinen, että Venäjällä on odotettavissa vallankumous'. Esitelmöidessäni Pariisin bolshevikeille saatoin tämän jo kaikkien tietoon tov. Maksimovin kuullen, eikä hän voinut kiistää asian todenperäisyyttä. Tietäkööt siis toverit, kuka on nyt noussut sotajalalle 'Proletaria' vastaan.»¹⁶²

Tuo porukka on totta totisesti paljastettava! Julkaisemme kirjeenne ja vastamme heille *n i i n k u i n k u u l u u*.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1909
alkaisintaan lokakuun 2 pnä
Pariisissa (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

183

CAPRIN KOULUN NEUVOSTON KIRJEESEEN TARCOITETUN VASTAUKSEN LUONNOS

Kehotan vastaamaan:

»Arvoisat toverit! Koska 28. 9. 09 päivätyssä kirjeessänne tehdään selvää pilkkaa vastaukseksi ehdotukseemme, että 'ulkomaisen propagandakoulun *tosiasiallinen perustaminen* ja perustamishankkeen johto jätettäisiin puolueen Keskuskomitean tai '*Proletarin*' laajan toimituksen huoleksi', katsoimme tarpeettomaksi vastata siihen ja voimme antaa teille vain yhden neuvon: julkaiskaa oma kirjeenne.»¹⁶³

*Kirjoitettu 1909, aikaisintaan
lokakuun 2 pnä Pariisissa*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

184

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä K.!

Olkaa hyvä ja ilmoittakaa, mitä olette päättänyt kirjaston suhteen.¹⁶⁴ Onko totta, etteivät neuvottelut ylioppilasseuran kanssa ole vielä päättyneet?

Vai onko totta, että Te olette päättänyt lopullisesti, että *ette* matkusta?

Viktorko Teidät sai empimään? Olen hänelle hiukan vihainen siitä, että hän muutti yksin jättäen meidät täällä vaille apuaan varsin hyödyllisenä ja järjestelykykyisenä miehenä, jollaisena häntä pidän. Hän on nyt »Genèven kannalla». Mielestäni suotta: me emme lähde Genèveen.

Onko Teillä *bekien* (Bontshin) kirjaston luettelo?¹⁶⁵ Olkaa hyvä ja lähettäkää, jos on.

Odotan tarkempaa vastausta muuttoasiastanne. Meillä toimituksessa puhutaan ainoastaan Bontshin kirjaston siirrosta. On saatava *tarkka* selvyys asiasta — ja nopeasti.

Terveisiä Olgalle, Nik. Iv. ja muille ystäville.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1909 lokakuun
alkupuoliskolla
Lähetetty Pariisista Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

185

BOLSHEVISTISEN KESKUKSEN TALOUSKOMISSIOLLE

Jotta voitaisiin valvoa *säännöllisesti* taloutta ja supistaa säännöllisesti menoja,

1) on laadittava kuukausitilitykset sarakkeittain, joita voidaan *verrata* toisiinsa ja jotka erottavat olennaisimman ja muutoksille vähimmän alttiin satunnaisimmasta ja helpoimmin supistettavasta (lehden julk. avustuksista; ekspedition huoneiston ja kirjapainomenot paperin hinnoista ja latojen palkasta j.n.e.).

2) On koetettava laatia melko suuren aikajakson kohdalta (esim. $\frac{1}{2}$ vuoden ajalta) *järkiperäinen* tiivistelmä, jossa on laskettu keskimääräiset menot kunkin menoerän osalta. (Dieetit erikseen; avustukset erikseen; satunnaisia menoja ja kevyitä liikennevälineitä ei pidä sekoittaa yhteen; lehden menot laskettuina menoerittäin: latojat — paperi — huoneisto — ekspediittorin palkka — kirjapaino j.n.e.). Edelleen on harkittava supistuksia kunkin menoerän osalta, mutta ei enää likipitään, silmämääräisesti, vaan tarkkojen arvioiden perusteella (supistettava sitä ja sitä sillä ja sillä tavalla; ostettava halvempaa paperia tai vuokrattava huokeampi huoneisto j.n.e. j.n.e.; supistettava »nyrkkiposti»- ja paikallisliikennekuluja j.n.e.).

Likipitäisesti:				
Mahdolliset supistukset ?				
	mini-	maxi-	mini-	
	mum	mum	mum	
	tuhatta			
a) Ulkomaisten järjestöjen ja lehden menot . . .	3 776	2.5	-3.0	2.5
b) Avustukset tovereille	444	0.3	-0.5	0.2
c) Kansallisille järjestöille	519	0.2	-0.3	0.1
				(vain latvialaisille)
d) Liikennemeno	1 292	0.8	-0.8	0.5
e) Menot Σ:n saannin jälkeen ja velat . . .	<u>6 753</u>	—	—	—
f) Puolueen illegaalinen kustannustoiminta . .	817	0.8	-0.5	—
g) Konferenssit	566	0.6	-0.6	0.5
h) Venäjälle	4 523	2.5	-3.5	2.5
				(vain KK:lle ilman paikalliskomiteita)
i) Sekalaiset menot . .	250	0.1	-0.2	—
	18 940	7.1	-9.4	6.3
	— 18 940			
	— 6 753			
	<u>12 187</u>			

Kirjoitettu 1909, aikaisintaan lokakuussa Pariisissa (paikalliskirje)

Julkaistu ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

TOVERILLE PÄÄ-ÄÄNENKANNATAJAN TOIMITUSSIIHTEERILLE

Arvoisa toveri!

Pyydän sijoittamaan pää-äänenkannattajan lähimpään numeroon päätöslauselmani, joka on hyljätty kahdella äänellä kahta vastaan yhden pidättyessä, ja pää-äänenkannattajan toimituksesta eroamista koskevan ilmoitukseni¹⁰⁰ sekä lä-

hettämään minulle minun, Martovin ja hyväksytyyn päätöslauselman jäljennökset ynnä äänestyksen tulokset.

Sos.-dem. tervehdyksin *N. Lenin*

Pariisi, marraskuun 4 pnä 1909.

P. S. Pyytäisin pää-äänenkannattajan toimitusta niin ikään ilmoittamaan minulle, ottaako se vastaan pää-äänenkannattajan lähintä numeroa varten väittelyluontoisen artikkelini puolueemme ja sen yhtenäisyyden lujittamismenetelmistä.

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

187

VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE

Allekirjoittaneet Keskuskomitean jäsenet, bolshevikit, katsovat tarpeelliseksi ilmoittaa, että heidän mielestään on välttämätöntä kutsua koolle KK:n kokous mahdollisimman pikaisesti.

Kannatamme kokouksen pikaista koollekutsumista ja teemme puolestamme myös kaiken voitavamme sen hyväksi, että kokous pidettäisiin aivan lähiaikoina.

Pyydämme KKUT:tä saattamaan kyseisen ilmoituksemme kaikkien Venäjällä ja ulkomailla oleskelevien KK:n jäsenten tietoon.

Marraskuun 14 pnä (u.l.) 1909

Pariisi.

KK:n jäsenet: *Innokentijev*
Grigori
Lenin
V. Sergejev

*Julkaistu ensi kerran 1926
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 11. n:ossa*

*Julkaistaan G. J. Zinovjevin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

ZEMSTVO-, KAUPUNKI- JA HALLITUSVIRASTOJEN TILASTOMIEHIIN VETOAVA PYYNTÖ

V. Iljin, joka kirjoittaa jatkoa agraarikysymystä yleensä ja varsinkin Venäjän maataloudellista kapitalismia käsittävään teokseensa, pyytää hartaasti zemsto-, kaupunki- ja hallitusvirastoissa työskenteleviä tilastomiehiä lähettämään hänelle tilastotietoja y.m.

Pariisi. 9/XII.

V. Uljanov

*Kirjoitettu joulukuun 9 p:nä 1909
Lähetetty Moskovaan*

*Julkaistu ensi kerran 1929
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehdessä 11. n:o:ssa*

*Julkaistaan tuntemattoman
henkilön kirjoittaman tekstin
mukaan*

1910

189

TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE

22/I 1910.

Kunnioitettu herra!

Tiedän oikein hyvin sanakirjan olevan luonteeltaan tieteellinen ja antaisin varsin mielelläni Teille tietoja kaikesta, mikä koskee Venäjän sosialidemokratian historiaa. Mutta tällä haavaa en valitettavasti kykene mitenkään kirjoittamaan Venäjän sosialidemokratian historiaa valaisevaa lyhyttä katsausta.¹⁶⁷

Hyvää tietoaaineistoa vuoteen 1904 saakka on Amsterdamin kansainväliselle kongressille 1904 esitetyssä selostuksessa. — *Lidin*, [M.] »Venäjän sosialidemokratian kriisiä selvittävää aineistoa» (Genève) [1904] ja muutamat eri kirjoittajien artikkelit »*Neue Zeitissa*».

Elokuussa 1910 pidetään Kööpenhaminassa kansainvälinen kongressi. Puolueemme (Venäjän Sosdem. Työväenpuolueen) virallinen selostus ilmestyy toivottavasti muutaman kuukauden kuluttua.

Sosdem. liikkeessä on ollut 1903—1909 kaksi suurta suuntausta: »menshevikit» ja »bolshevikit». »*Neue Zeitista*» löydätte kummankin suuntauksen edustajien kirjoituksia.

Kirjoja: *Tsherevanin* (menshevikki), arvosteluja »*Vorwärtsissa*» ja »*Leipziger Volkszeitungissa*»¹⁶⁸. Ryhmien ulkopuolella (Vermittlerstellung*) Trotski (»*Russland in Revolution*»**, 1910).

Minä olen »bolshevikkien» suuntauksen edustaja.

Trotskin kirjoituksia saksan kielellä [on] myös »*Kampfiissa*» (Itävalt. sosdem. katsaus).¹⁶⁹

* — keskustalainen asenne. *Toim.*

** — »Venäjä vallankumouksessa». *Toim.*

Pyydän anteeksi, etten voi antaa johdonmukaista yleisku-
vausta.

Syvästi kunnioittaen *VI. Uljanov*
*Lenin**

4. Rue Marie Rose. 4. Paris. XIV.

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

190

TERVEHDYS A. BEBELILLE

Toveri August Bebelille

Lähetämme Teille, kansainvälisen sosialidemokratian esi-
taistelijalle ja Saksan sosialidemokratian johtajalle, 70-vuo-
tispäivänänne lämpimän tervehdyksen Venäjän Sosialidemo-
kraattiselta Työväenpuolueelta ja Venäjän kaikilta työläisiltä,
jotka käyvät raskasta taistelua vastavallankumouksen yhteen-
liittämien tsaarivallan ja porvariston harjoittamaa sortoa
vastaan.

Te aloitte toimintanne työväenliikkeessä melkein tasan
puoli vuosisataa sitten nuorena sorvaajana, ensin isänmaansys-
tävänä ja sitten työväen valistusseuroissa uutterasti toimi-
vana demokraattina, ja Teidän kehityksenne on kuvastanut
sitä edistysaskelta, jonka koko kansainvälinen proletariaatti
on ottanut tänä kautena. Suurin osa valveutuneista työläisistä
joko kulki tämän kauden alussa porvarillisten puolueiden
mukana tahi parhaassa tapauksessa etsi omaa, luokalleen
sopivaa tietä sosialismiin kuuluen milloin yhteen, milloin
toiseen sosialistiseen tai anarkistiseen lahkoon. Nyt si-
vistysmaailman valveutuneiden työläisten valtaenemmistö on
socialidemokraatteja, ja nimenomaan Saksassa ovat marxi-
laisuuden teoreettiset perusteet syöpyneet syvimmälle ja laa-
jimmalle proletaarijoukkojen keskuuteen valaisten kirkkaasti
taistelua, jota proletariaatti käy kukistaakseen täydellisesti
kapitalismin.

Teidän persoonassanne me juhlimme työväenjohtajaa, joka
on esimerkillään osoittanut, että työläisten vapautuksen
täytyy olla työläisten oma asia. Marxilaisuuden teoriaan

* »Lenin» on kirjoitettu myöhemmin tyilykynällä. *Toim.*

tukeutuen Saksan valveutuneet työläiset ovat kyenneet paremmin kuin muissa maissa varjelemaan liikettään opportunistisilta ja anarkistisilta virheiltä, kyenneet perustamaan voimakkaita joukkojärjestöjä, ammatillisia ja poliittisia, kyenneet tiivistymään yhdeksi yhtenäiseksi luokkavoimaksi. Ja kaikissa historian käännteissä, kansallisen shovinismin aaltojen vyöryessä korkeina tai sosialistisille järjestöille hävityssodan julistaneen feodaalis-monarkistisen ja klerikaalisen taantumuksen käydessä entistä mustemmaksi, tämä luokkavoima on osannut määritellä oikein tiensä, osannut puolustaa ja juurruttaa yhä laajemmin ja syvällisemmin joukkoihin vallankumouksellista maailmankatsomustaan, tietoisuutta tulevan suuren sosialistisen vallankumouksen väistämättömyydestä.

Venäjän työläiset näkevät Teidän puolivuosisataisessa toiminnassanne erään takeen siitä, että tuossa tulevassa ratkaisevassa taistelussa, jonka kajo näkyy selvästi Saksassa ja muissa kehittyneissä maissa, sosialidemokraattinen proletariaatti kykenee taistelemaan osoittaen samaa ehtymätöntä tarmoa ja uskoa voimiinsa kuin porvarillisten vallankumousten kaudella, jolloin se saavutti monia voittoja, ja kykenee myös voittamaan ja murskaamaan ainiaksi koko kapitalistisen riistojärjestelmän.

Venäjän sosdem. työväen-
puolueen pää-äänenkannatta-
jan toimituksen jäsenet

L. Martov

N. Lenin

*J. Kamenev**

*Kirjoitettu helmikuun 22 pnä 1910
Läheletty Pariisista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henkilön
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

23/II 10.

Arvoisa toveri! Olen lukenut kirjeenne. Muistan meidän tehneen yhdessä työtä Lontoossa. Muistan kuulleeni silloin

* Tervehdyksen ovat allekirjoittaneet myös VSDTP:n KK:n jäsenet. *Toim.*

(tai hiukan myöhemmin) puolella korvalla juttuane tutki-
neesta komissiosta.¹⁷⁰

Tuollaisen asian pitkittäminen miltei kolmella vuodella on mielestäni suorastaan hirveää, ja ymmärrän varsin hyvin suuttumuksenne. Mitä olisi tehtävä? Sikäli kuin käsitän, on käännyttävä virallisesti VSDTP:n KK:n ja nimenomaan sen ulkomaisen elimen, KK:n Ulkomaisen Toimikunnan puoleen (osoite sama; sisäkuoreen: VSDTP:n KK:n *Ulkomaiselle Toimikunnalle*). Minulle lähettämänne kirje olisikin mielestäni parasta toimittaa sinne. Ellette ole vastaan, teen sen.

Mikäli haluaisitte aluksi yrittää järjestää asiaa päähallituksen jäsenten välityksellä, Teidän olisi parasta kääntyä Jozefin puoleen (koska *häntä* ette epäile mistään puolueellisuudesta). Ja se Teidän pitäisi tehdä *viipymättä* lähettämällä hänelle kirje (kirjattuna) **sekä** päähallituksen että puolalaisen sos.-demin, pää-äänenkannattajan toimituksen jäsenen osoitteella (myös Kotljarenkon osoitteella; sisäkuoreen: *PSD:tä* edustavalle pää-äänenkannattajan toimituksen jäsenelle). Jos teette sen *nopeasti*, Jozef luullakseni vastaa ja neuvoo Teitä.

Jutusta pystyy (ja on velvollinen) tekemään lopun KK:n vakinainen ulkomainen elin, t.s. KKUT. Venäjän KK ei nähdäkseni fyysillisesti pysty tekemään sitä. En käsitä, kuinka puolalainen päähallitus on saattanut pitkittää asiaa näin kauan eikä ole totellut edustajakokoustaan!

Sos.-dem. tervehdyksin *N. Lenin*

Lähetetty Pariisista Lontooseen

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

21. III 10.

Hyvä L. B.! Sain Koltsovia käsittelevän artikkelin, luin sen ja annoin...*; se miellytti kovin, mielestäni se on onnistunut¹⁷¹..., järjestävät sen vuoksi varmaankin suuren ret-

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussäilytön ja erillisten säilyneiden kirjainten perusteella. *Toim.*

telön? mutta siellähän rettelöidään ilmankin jo *yhtenään!!* Pää-äänenkannattajan jäsenkunta on pilalla¹⁷² — vuoteen ennen plenum'ia *ei ollut ainoatakaan* rettelöä. Nykyään *ei ole ainoatakaan numeroa* [ilman], ettei Martov protestoi kirjeellisesti, uhkaile ja käyttäydy hysteerisesti

[Kuinka on] selostuksen laita?

Älkää herran tähden antako ilmi!

Kansainvälinen toimisto »riepottaa» minua taas, t.s. muisuttavat minulle. Kirjoittakaa, kirjoittakaa [selostus] pikemmin kaiken pyhän [nimessä]... Heti kun saatte selostuksen valmiiksi, [käymme käsiksi] bolshevikkien legaaliseen [aikakausjulkaisuun].¹⁷³

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Trotski taas menettelee »Pravdan»¹⁷⁴ 10. n:ossa melko halpamaisesti, toden totta!

Lähetetty Pariisista Wieniin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

193

VSDTP:n KESKUSKOMITEAN ULKOMAISALLE TOIMIKUNNALLE

Arvoisat toverit!

Emme ole tähän mennessä saaneet Teiltä vastausta kyselyymme, *kuinka* Te itse käsitätte toimivaltuutenne pää-äänenkannattajan selkkauksia koskevassa kysymyksessä. Siitä huolimatta katsomme välttämättömäksi antaa Teille joitakin selityksiä pää-äänenkannattajan uudessa toimituksessa KK:n kokouksen jälkeen sattuneiden useiden selkkausten johdosta, esitämme ne lähiaikoina myös *koko* puolueen ja *kaikkien* sosialidemokraattien tiedoksi.

Aloittakaamme tovereiden Danin ja Martovin viimeisimmästä, maaliskuun 29 päivän ilmoituksesta.

1. Ei ole totta, että me päätimme julkaista Tiflisistä saadun artikkelin, »jossa hyökkäiltiin perin törkeästi Kaukasian aluekomiteaa vastaan», sillä tämä osa artikkelista päätettiin poistaa ja jättää vain gruusialaista lehteä vastaan

suunnattu periaatteellinen polemiikki, jossa artikkelin kirjoittaja, paikallinen työntekijä, paljastaa lehden likvidaattoruuden. Ilmoituksen tekijät salaavat samalla Teiltä, että tuo polemiikki lähetettiin käsikirjoituksena gruusialaisen artikkelin kirjoittajalle, jotta hän olisi voinut vastata pää-äänenkannattajan samassa numerossa. (Myöhemmin, toimituksen viimeisessä istunnossa päätimme luovuttaa koko polemiikin vastauksineen »Diskussionnyi Listokille».*)

2. Ilmoituksen tekijät salaavat Teiltä, miksi hylkäsimme tov. Danin artikkelin puolueen tehtävistä ammattiliittojen vainoamisen suhteen. Hylkäsimme sen siksi, että »puolueen tehtävät kuitataan tuossa artikkelissa sillä, että itsevaltiusden kukistamiseen tähtäävä taistelu vaihdetaan kadettilaisen 'legaalisuustaistelun' pikkurahaan».

3. Toverit Dan ja Martov pitävät »luonnottomana» sitä, että me neuvottelimme erikseen, kuinka on torjuttava katala hyökkäys pää-äänenkannattajaa ja puolueen yhtenäisyyttä vastaan, mutta itse pitävät »täysin luonnollisena» sitä, että he, kaksi pää-äänenkannattajan toimittajaa, kokoontuivat yhteen »Golos Sotsial-Demokratian» muiden toimittajien kanssa *tehdäkseen* katalan hyökkäyksen pää-äänenkannattajaa vastaan.¹⁷⁵ He pitävät lain loukkauksena sitä, että samoin ajattelevat henkilöt neuvottelevat toimituskunnassa ja käsittelevät artikkelin yhdessä ennen kuin se pannaan toimituksen pöydälle punnittavaksi (ja vielä sellaisessa tapauksessa kuin tämä kyseinen). Mutta he *eivät* näe ristiriitaa poliittisen rehellisyyden kanssa siinä, että henkilö kuuluu samanaikaisesti pää-äänenkannattajan toimitukseen, lehden, jonka tehtäväksi KK on antanut m.m. »selittää» *likvidaattoruuden* ja otzovismin suuntaan »kallistumisen vaaraa», ja »Golos Sotsial-Demokratian» toimitukseen, lehden, joka suojelee, edistää ja puolustaa likvidaattoruutta ja jolle KK on esittänyt toivomuksen, että sen pitäisi lopettaa toimintansa. Jätämme ilmoituksen tekijäin kontolle tuon maanalaiselle asianajajakunnalle ominaisen tavan hyökätä takaapäin pää-äänenkannattajaa ja puolueen yhtenäisyyttä vastaan sekä samalla vaatia »kollegiaalisuutta» laadittaessa vastausta heidän omiin takaapäin tehtyihin hyökkäilyihinsä. Meidän kohdaltamme olisi ollut sopimatonta ilveilyä, jos olisimme ryhtyneet yhdessä heidän kanssaan käsittelemään heidän hyök-

* Tarkoitetaan J. V. Stalinin artikkelia »Kirje Kaukasiasta». *Tolm.*

käilyjään pää-äänenkannattajaa vastaan. Ainoa mitä saatoimme tehdä, oli panna artikkeli toimituksen pöydälle antaaksemme heille mahdollisuuden tutustua sen sisältöön ja kuullaksemme heidän vastaväitteensä. Sen me teimmekin.

4. Ilmoituksen tekijät kirjoittavat meidän »suorastaan pettaneen» heitä, koska »emme maininneet sanallakaan aikomuksestamme julkaista — ja lisäksi väaristelimme kuohuttavasti totuutta — osan KK:n ja KKUT:n jäsenten välisestä kirjeenvaihdosta». Emme maininneet heille siitä emmekä yleensä maininneet heille mitään artikkelin sisällöstä, *sillä luovutimme artikkelin heidän käsiinsä*. Tov. Dan jopa selaili tämän artikkelin käsikirjoitusta. Dan ja Martov harjoittavat todella petosta toivossa, ettette huomaa kirjoittajien itsensä kirjoittavan Teille muutamaa riviä ylempänä, *että annoimme artikkelin heidän luettavakseen käsikirjoituksena*, emme siis aikoneet salata heiltä mitään. Näyttääksemme, kuinka »väaristelimme kuohuttavasti totuutta», julkaisemme pää-äänenkannattajan 12. numerossa *kaikki* tätä asiaa koskevat otteet KK:n kirjeestä. Tehköön lukija itse johtopäätökset.

5. Ilmoituksen tekijät kirjoittavat »asian salaamisesta poliisilta». Mutta he unohtavat sanoa Teille, että me emme maininneet lehdissä, mikä järjestöllinen asema näillä kolmella likvidaattorilla on puolueessa, ja että Dan ja Martov itse julkaisivat »Golos Sotsial-Demokratian» 19.—20. numerossa paitsi heidän nimiään myös toistenkin likvidaattorien nimet. Me voimme vastata tähän vain Plehanovin sanoin, että puolueen likvidaattoreita »uhkaa» ainoastaan se, että he saavat »kunniamerkin kaulaansa».

6. Ilmoituksen tekijät kirjoittavat bolshevikkienkin kieläytyvän menemästä KK:hon.* Mutta he unohtavat tahallaan sanoa Teille, ettei kysymys ole siitä, kuka haluaa tai ei halua mennä KK:hon, vaan siitä, kuka pitää KK:ta ja puoluetta tarpeettomana ja vahingollisena.

7. Ilmoituksen tekijät valittavat, että heidän artikkelinsa on hylätty. Kaikilla näillä valituksilla on kuitenkin vain

* Tässä ilmoituksen tekijät kirjoittavat kuohuksissaan, että »artikkelin lukijoille ei kerrota myöskään sitä, että Puolan sosialidemokraatit eivät ole tähän mennessä kyenneet löytämään ketään, joka suostuisi edustamaan heitä KK:ssa». Ja heille riittää vielä erikoista rohkeutta alleviivata nämä sanat. Tämä on yhtä *halpamainen valhe* kuin ilmoituksen muutkin väitteet. Samoin kuin Puolan sosialidemokraateilla oli ennen KK:n kokousta edustajansa KK:ssa, niin myös nyt, kokouksen jälkeen, heillä on edustaja, joka odottaa tiedotusta, milloin hänen on matkustettava KK:n istuntoon. Puolalainen KK:n jäsen sai kuitenkin jo viikko sitten kollegaltaan Moskovasta kirjeen, josta seuraa, että hänen pitää odottaa, sillä KK ei voi vielä kokoontua.

yksi tarkoitus: luoda keinotekoisesti maaperä »Golos Sotsial-Demokratian» olemassaololle. Sitä silmälläpitäen ilmoituksen tekijät *boikotoivat* »Diskussionnyi Listokia», jossa heidän artikkelinsa voitaisiin painattaa esteettömästi. He yrittävät tietoisesti tyrehdyttää puolueen tämänkin julkaisun, jonka tarkoituksena on tehdä tarpeettomiksi ryhmäkuntien lehdet ja antaa puolueen kaikille virtauksille mahdollisuus esittää vapaasti mielipiteensä niissä tapauksissa, jolloin niiden katsomukset eriävät pää-äänenkannattajan katsomuksista. Ehdotimme esimerkiksi tov. Martovin »Oikealla tiellä» artikkelin julkaisemista joko pää-äänenkannattajassa toimituksen *huomautuksella varustettuna* (koska artikkeli sotii KK:n päätöksiä vastaan) tahi »Diskussionnyi Listokissa». Edellistä vaihtoehtoa sanottiin »*santarmin*» liittämiseksi artikkelin mukaan ja jälkimmäistä »karkotukseksi». Ja meille julistettiin aivan kirjaimelleen näin: »nyt me aloitamme teitä vastaan sotatoimet.»

8. Ilmoituksen tekijät valittavat, että me julkaisimme konferenssia käsittelevän artikkelin, joka muka »vääristelee kokonaan KK:n kokouksen tästä kysymyksestä tekemiä päätöksiä». Tämä valitus merkitsee seuraavaa: puheena oleva artikkeli on *täysin solidaarinen* konferenssia koskevan *KK:n kirjeen kanssa*¹⁷⁶, mutta konferenssia koskeva likvidaattoruudenvastainen KK:n kirje ei miellytä ääriolikvidaatteori Dania. Artikkelin on kirjoittanut sama toveri, joka kirjoitti KK:n kirjeen. KK:n kirjeen taas tov. Martov *allekirjoitti*. Se *hyväksyttiin yksimielisesti*. Lähettäessään kirjeen kirjoittajalle hänen korrehtuurivedoksensa tov. Martov kirjoitti: »*minulla ei ole mitään huomautettavaa* konferenssia koskevan kirjeenne tekstin johdosta.» Mutta nyt, ennen kuin likvidaattorien kukko on ehtinyt kolmesti laulaa, L. Martov kiiruhtaa (yhdessä Danin kanssa) kieltäytymään kirjeestä, *jonka on itse hyväksynyt*. Danin kirjoittamassa ja myös Martovin allekirjoittamassa ... päivätyssä ilmoituksessa on paljastettu naiivisti, mistä todellisuudessa johtuu golosilaisten tyytymättömyys konferenssia koskevaan KK:n kirjeeseen ja samaa aihetta käsittelevään artikkeliimme: KK:n kokous kun nähkääs päätti rakentaa sovinnon puolueen ja »n.s. likvidaattoruuden» välille ja »luoda umpeen kuilun», joka erottaa heitä ja puoluetta. Mutta pää-äänenkannattaja ai tee sitä. Tunnustamme: teemme juuri päinvastoin. Yksi seia vain kummastuttaa: miksi artikkelien hylkäämistä va-

littavat ilmoituksen tekijät *itse hylkäsivät* »Golos Sotsial-Demokratassa» myös tov. Martovin allekirjoittaman artikkelin, t.s. konferenssia koskevan »KK:n kirjeen»? Miksi he eivät julkaisseet sitä *täydellisesti eivätkä osittaisestikaan?* Luultavasti siksi, että KK:n kirje »vääristelee kokonaan KK:n päätöksiä».

9. Ilmoituksen tekijöillä riittää rohkeutta kääntyä Teidän, *Keskuskomitean* Ulkomaisen Toimikunnan, puoleen vaatien »tyydytystä» siitä mielipahasta, jota kolmen praktikkolikvidaattonin paljastaminen on heille tuottanut. He ilmeisesti uskovat, että Te olisitte suostuvaisia unohtamaan sen, kuinka hävyttömästi heidän aatekumppaninsa Mihail, Roman ja Juri ovat pilkanneet puoluettamme. He ilmeisesti uskovat Teidän aikovan *salata puolueelta* sen puolueenvastaisen salaliiton, jonka me olemme paljastaneet ja *jonka KK:n jäsen Venäjältä kirjoittamassaan kirjeessä pyysi Teitä saattamaan julkisuuteen*. Jätämme tietysti Teidän vastattavaksenne asian vaatimalla tavalla niille, jotka ovat näin loukanneet puoluemiehen kunniaanne. Me puolestamme uskomme, ettei ole olemassa sellaista puolueen laitosta, joka rohkenisi vähimmässäkään määrin ja missään muodossa, välillisestikään, olla solidaarinen Romanien, Jurien, Mihailien ja heidän kumppaneidensa kanssa. Sellaiset henkilöt ja laitokset olisi saatettava *viipymättä ja julkisesti* häpeäpaaluun koko puolueen nimissä. Ja me *tulemme järkähtämättömästi noudattamaan tätä linjaa* puolueemme pää-äänenkannattajassa, johon meidät on määrätty KK:n kokouksen tahdosta. Sama tulee jokaisen osaksi, joka sitoo kohtalonsa puolueen hajotajiin, *olkoon hän kuka hyvänsä*.

10. Ilmoituksensa lopussa sen tekijät uhkailevat Teitä, että ellette menettele heidän tahtonsa mukaan, he ryhtyvät penkomaan KK:n kokouksen likvidoimia juttuja. Ja he lupaa Teille tehdä sen vastoin KK:n päätöstä. Tämä uhkaus ei olekaan enää tavallista fraktioneller Dreck*, kuten Latvian sosialidemokratian edustaja sanoi KK:n kokouksessa puhuessaan siitä, kuinka golosilaiset vatvovat noita juttuja likaisen ryhmäkuntapelin jatkamiseksi: se on jo suoranaista KKUT:n *kiristämistä* ryhmäkunnan taholta. Ja toverit, me annamme tietysti Teidän itsenne tehdä arvonne mukaisesti selvän *ryhmäkuntalaista lokaa levittäivistä kiristäjistä*.

* — ryhmäkuntalaista sontaa. *Tolm.*

Me kuitenkin kieltäydymme onkimasta kaikkia väärennyksiä, tosiasioiden vääristelyjä ja ilmeisiä valheita, joita Martov ja Dan ovat kasanneet meitä vastaan ilmoituksiinsa, valituksiinsa ja vastalauseisiinsa. Toverit, Te kykenette epäilemättä itse saamaan selvän kaikesta tuosta ryhmäkuntalaisesta loasta, joskaan emme epäile, että se herättää Teissä yhtä luonnollista inhoa kuin meissäkin. Mutta lopuksi haluaisimme kohdistaa huomionne kahteen seikkaan.

Ensiksikin. Muistutamme, että golosilaisten nykyinen KK:n hajottamisyritys *ei ole ensimmäinen*. Kesällä 1908, kun KK:n bolshevikkijäsenet olivat pidätettyinä, golosilaiset tekivät jo yhden sellaisen uljaan yrityksen, joka paljastettiin KK:n kokouksessa (elokuussa 1908). Golosilaiset esittivät silloin tovereille bundilaisille kehotuksen yhtyä salaliittoon KK:n hajottamiseksi. Mutta Bundin KK:n jäsen (tov. E.) tiedotti siitä vastikään vankilasta vapautuneelle KK:n bolshevikkijäsenelle (tov. G.), ja salaliittolaisten hanke epäonnistui. Meillä on nytkin tallella Bundin KK:n jäsenen kirje, jossa hän kirjoittaa, että golosilaisten johtomiehet kiistävät sinänsä KK:n »Existenzrecht» (olemassaolo-oikeuden) ja ehdottavat jonkinlaisen tiedotustoimiston perustamista sen tilalle.¹⁷⁷ Muutkin Bundiin kuuluvat toverit vahvistivat joulukuun (1908) konferenssissa todeksi sen, että golosilaiset KK:n jäsenet olivat kehottaneet tuolla tavoin Bundin KK:ta kavaltamaan puolueen (ks. konferenssin pöytäkirjoja). Kun asetatte tämän rinnalle tovereiden menshevikkien Aleksei Moskovskin ja G. V. Plehanovin taannoiset paljastukset sekä sen tosiasian, ettei »Golos Sotsial-Demokrata» ole esiintynyt kertaakaan likvidaattoreita vastaan, vaan päinvastoin aina puolustaa heitä ja vaatii nyt tunnustamaan heidät puolueen kanssa tasavertaiseksi osapuoleksi ja jopa ottaa suojelukseensa Romanin, Mihailin ja Jurin, niin saatte melko selvän kuvan niistä pitkällisistä, väsymättömistä, sisukkaisista, mitä moninlaisimmista käärmeellisistä hankkeista, joiden avulla likvidaattorit pyrkivät tavoitteeseensa — puolueen hajottamiseen. Ja samalla jopa sokeakin näkee, että itse likvidaattoruusvirtaus on vaarallinen ja että sitä vastaan pitää ehdottomasti taistella erittäin tarmokkaasti. Kaiken tämän perusteella olemme sitä mieltä, että nyt on aika julkaista myös Bundin KK:n jäsenen tov. E:n kirje ja yleensä *kaikki tosiasiat*, joilla on yhteyttä puolueen likvidointiyrityksiin.

Toiseksi. Kaksi golosilaista — kanssamme pää-äänenkannattajassa työskentelevää virkaveljeä — kirjoittaa Teille, että »minimaalinen kunnioitus puoluetta kohtaan velvoitaisi» meidät »luopumaan vastuullisista puolueviroistamme», mutta me olemme sitä mieltä, että tavallisen poliittisen säädyllisyyden ja minimaalisen itsekunnioituksen pitäisi pakottaa heidät luopumaan siitä valheellisesta asenteesta, jonka he ovat omaksuneet puolueessa ja pää-äänenkannattajassa puolustaessaan samanaikaisesti likvidaattoreita. Sivumennen sanoen, erotukseksi heistä me emme ole lainkaan taipuvaisia selittämään pahoja aikomuksia heidän persoonallisesta luonteestaan johtuviksi. Valhe, kiristysluontoiset uhkaukset ja heidän kaikki muut avunsa eivät johdu heidän pahasta tahdostaan, vaan heidän valheellisesta asenteestaan, joka pakottaa heidät joka askelella keksimään valheita. Es ist der Fluch der bösen Tat, *dass sie immer Böses muss gebären.** Ja heidän kunnottoman tekonsa kirous on nimenomaan siinä, että he toimivat samanaikaisesti sekä puolueen lehdessä että puolueen likvidointiin pyrkivässä lehdessä, minkä vuoksi ottavat suorittaakseen ristiriitaisen tehtävän: kannattaa puoluetta ja vastustaa puoluetta. Tämän johdosta heillä ei ole senkään vertaa »rohkeutta» kuin Romaneilla, Jureilla ja Mihaileilla. Tuo heidän asenteensa on ristiriidassa tavallisen poliittisen säädyllisyyden ja minimaalisen itsekunnioituksen kanssa. Se aiheuttaakin sellaista valheellista asennoitumista, synnyttää sitä — jos niin voidaan sanoa — *omalaatuista azefilaisuuden*¹⁷⁸ maaperää likvidatorisille tavoitteille, joka sysää heitä parhaasta tahdostaan huolimatta kaikkein kunnottomimpiin tekoihin.

Pää-äänenkannattajan toimituksen jäsenet

A. War

G. Zinovjev

N. Lenin

Huhtikuun 5 pnä 1910.

* — Se pahan työn on kirousta, että sen aina täytyy pahaa synnyttää. (Schiller, »Wallenstein»-trilogia, »Piccolomini», V näytös, ensimmäinen kohtaus.)
Toim.

P. S. Toistaiseksi lähetämme kyseisen ilmoituksen jäljennöksen viipymättä vain KK:n Venäjän-kollegiolle, »kansallisille» KK:ille ja puoluelehdillemme.

*Kirjotettu Pariisissa
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksesta
otetun monisteen mukaan*

194

L. B. KAMENEVILLE

6. IV 10.

Hyvä K.! Sain (*lopultakin!* — aioin *sadatella* vakavasti) kirjeenne. On myöhäistä lähettää pikasanomaa tai sähköttä.

»Kiirehdimme» liikaa, Te kirjoitatte. En tiedä...* Olisiko Dania ja Kump. tosiaan voitu julkaista? Ja mitä vielä... odottamista. Mutta suotta ette »kiirehtinyt» kirjoittamaan meille heti paikalla pravdalaisten likvidaattorien »muodollisista epäilyksistä». Vedos lähetettiin Teille 10 päivää sitten: jos olisitte kiirehtinyt vastaamaan *heti*, että se ja se on Teille epäselvää, niin *viikko* sitten Teillä olisi jo ollut Venäjältä saapuneiden kirjeiden täydelliset jäljennökset. Nyt pää-äänenkannattaja, joka ilmestyi eilen myöhään illalla, julkaisee lisää otteita kirjeistä.¹⁷⁹

Onko eroamisenne »Pravdasta» meidän kannaltamme välttämätöntä?¹⁸⁰ Olette miltei päättänyt, että on, ja taaskin »kiirehtinyt» kirjoittamaan jouduttuanne *ensimmäisen* kerran selkkaukseen Trotskin kanssa.

Minä henkilökohtaisesti en ajattele, että »Pravdasta» eroamisenne olisi [meidän kannaltamme] välttämätöntä *niin kauan kuin* »Pravda» [pylsyy näin värittömänä. Luettuani ... [Teidän] kirjoituksenne »Pravdan» 11. numerosta arvelin ([Ja] Grigori sanoi myös): tämä on vaaratonta, väritöntä, [tyhjämpäiväistä], sisällyksetöntä...

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön ja erillisten säilyneiden kirjainten perusteella. *Toim.*

Mihin politiikkamme *nyt* tähtää juuri tällä hetkellä? *Puolueen* ydinjoukon luomiseen ei trotskilaisten ja Kump. matalahenkisten *fraasien*, vaan plehanovilaisten ja bolshevikkien *todellisen* aatteellisen lähentymisen pohjalta. En tiedä, *onnistummeko* siinä. Ellemme onnistu, palaamme Bolshevistiin Keskukseen. Jos onnistumme, otamme kohtalaisen edistysaskeleen.

Kirjoitamme Venäjän KK:lle (vaatien Makaria kutsumaansa koolle menshevikkilurjuksia odottelematta) Danin (ja Martovin) *karkottamisesta* pää-äänenkannattajasta, Igorin karkottamisesta KKUT:stä ja plehanovilaisten nimittämisestä heidän tilalleen. Plehanovilaiset julkaisivat... »Golos S.-D.»... [numerossa] ([saatte sen varmaankin] lähipäivinä¹⁸¹).

...[53] golosilaisten puolesta, ... vastaan ... 10 ... Plehanovilaisia kannatti 11, mutta kysymys ei ole niinkään määrästä kuin siitä, että *hajaannus on alkanut*. Alku aina hankalaa.

Menshevikit julkaisevat *lähipäivinä* Martynovin vastauksen Plehanoville ja luultavasti vastauksen pää-äänenkannattajalle. Vaikka Plehanov *haluaakin* varata itselleen mahdollisuuden »palata» golosilaisten tykö, siitä ei toistaiseksi taida kuitenkaan tulla mitään.

Teidän eroamisenne »Pravdasta» — mikäli se on väistämätöntä — on mielestäni pohjustettava hyvin huolellisesti (kirjoittakaa artikkeli likvidaattoruutta ja »Golosia» vastaan, hylätköön Trotski sen!), jotta voimme ilmoittaa pää-äänenkannattajalle ja *laatia* päätösehdotuksen pää-äänenkannattajan alaisen yleistajuisen lehden julkaisemisesta. Joko tämä tahi takaisin

Wienin ryhmä ei sano mitään.

Olen tyytymätön selostuksen tilaan. Muistuttaminen ei merkitse »nykimistä». *Lähetäkää alku*. Kokonaan 1/V mennessä — se on myöhäistä.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Pariisista Wieniin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

195

PUOLAN SOSIALIDEMOKRATIAN PÄÄHALLITUKSELLE

Hyvät toverit! Eilinen mielipiteidenvaihto valtuutettujen kanssa koko puoluetta edustavassa laitoksessa* osoitti meille, että edustajanne horjuvat, kun on ryhdyttävä taistelemaan päättäväisesti puolueen säilyttämisen puolesta ja vastustamaan likvidaattoreita, ja lähtevät »sovittelun» tielle, mikä objektiivisesti palvelee *vain* likvidaattoreita.

Horjunta näin tärkeänä puolue-elämän murroshetkenä koituu varman vakaumuksemme mukaan vain puolueemme vihollisten hyödyksi.

Meidän on pakko ajaa puoluekantaista linjaamme *ilman* Teidän edustajianne tai ehkä *vastoin* heidän tahtoaankin. Ilmoitamme tästä Teille nyt heti muutamin sanoin. Seikka-peräisen selityksen annamme Teille aivan lähipäivinä, luultavimmin lehdessä.

Toivottavasti käsitätte, minkä vuoksi käännyimme ensimmäiseksi nimenomaan Teidän puoleenne, sen järjestön puoleen, jonka kanssa olemme niin läheisiä aatteellis-poliittisesti.

Toveritervehdyksin

pää-äänenkannattajan toimituksen

bolshevikkijäsenet: *Lenin*

Grigori

10/IV 10.

Kirjoitettu Pariisissa

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan G. J. Zinovjevin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan*

196

A. I. LJUBIMOVILLE

Tov. Markille

Huhtik. 10 pnä 1910.

Arvoisa toveri! Eilinen neuvottelukokous sai meidät lopullisesti vakuuttuneiksi siitä, mitä emme juuri epäilleet

* Puhe on todennäköisesti KKUT:n istunnosta. *Toim.*

ennen sitäkään, nimittäin että Te ette lainkaan edusta bolshevistista virtausta, jota olette edustavinne KKUT:ssä.

Koska pidämme täydellä syyllä itseämme bolshevistisen suuntauksen edustajina Venäjällä olevien aateveljiemme kirjeiden ja ulkomaisten bolshevikkien politiikkaa koskevien tietojen perusteella, ilmoitamme, että Teidän horjuntanne politiikassa, se että haluatte sietää KKUT:ssä likvidaattoria ja puolueenvastaisen salaliiton jäsentä Igoria, salata hänen toimintansa puolueen yhdistymisen estämiseksi¹⁸² (sen sijaan, että paljastaisitte Igorin, vaatisitte kategorisesti KK:ta erottamaan hänet ja ryhtyisitte päättäväisesti vastustamaan likvidaattoreita ja puoltamaan bolshevikkien ja *puoluemies*-menshevikkien liittoutumista, mikä yksin voisi enää *mahdollisesti* pelastaa yhdistymisasian), tämä menettelyenne kokonaisuudessaan saa meidät uskomaan, että olette tahtoen tai tahtomattanne pelinappula likvidaattoreiden käsissä.

Me pidätämme itsellemme oikeuden saattaa ilmoituksemme bolshevikkien ja tarpeen vaatiessa myös koko puolueen ja lehdistön tietoon.

Pää-äänenkannattajan bolshevikkijäsenet: *Lenin**

*Kirjoitettu Pariisissa
(paikalliskirje)*

Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

197

A. I. LJUBIMOVILLE

Tov. Markille

Arvoisa toveri!

Peruutamme kirjeemme ja pahoittelemme, että olemme epäoikeudenmukaisesti syyttäneet Teitä likvidaattoruuden tukemisesta KKUT:ssä.**

10/IV 10.

*Lenin****

*Kirjoitettu Pariisissa
(paikalliskirje)*

Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan G. J. Zinovjeovin
kirjoittaman ja V. I. Leninin
allekirjoittaman tekstin mukaan

* Kirjeen on allekirjoittanut myös G. J. Zinovjev. *Toim.*

** Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

*** Kirjeen on allekirjoittanut myös G. J. Zinovjev. *Toim.*

198

C. HUYSMANSILLE

6. VI 10.

Hyvä toveril

Oheisena seuraa kaksi vappumielenosoitusta koskevaa julistetta, jotka puolueemme on julkaissut — toisen ulkomailla, toisen Venäjällä maanlaisessa kirjapainossa painettuna. Yrittän hankkia Teille lisää tällaisia julkaisuja, mikä muuten on hyvin vaikeaa puolueemme aseman huomioon ottaen.

Mitä puolueemme ehdotuksiin, päätöslauselmiin ja selostukseen tulee, minun on suureksi mielipahakseni saatettava tietoonne, ettei puolueemme Keskuskomitea ole vielä muotoillut päätöslausemia ja ettei selostus ole vielä valmis, niin valitettavaa kuin se onkin.¹⁸³

Hyvä toveri, ottakaa vastaan ystävällinen tervehdykseni.

N. Lenin

Lähetetty Pariisista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoltuksen valokuvajäljennöksen mukaan Käännös ranskasta

199

C. HUYSMANSILLE

15. VI 10.

Hyvä toveril Olen kovin pahoillani, etten voi ryhtyä etsimään Teitä varten Tiflisin ja Münchenin juttujen asiakirjoja enkä niitä koskevia tietoja.¹⁸⁴ Mutta saatuani kirjeenne anoin sen oitis eräälle toverille, joka mahdollisesti kykenee hankkimaan asiakirjat tai tarvitsemanne tiedot. Olen varma,

että hän tekee kaiken voitavansa, vaikka sitä onkin hyvin vaikea tehdä torstaihin tai perjantaihin mennessä.

Hyvä toveri, ottakaa vastaan
veljellinen tervehdykseni

N. Lenin

Lähetetty Pariisista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehdessä
4. n:o:ssa

Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta

200

D. M. KOTLJARENKOLLE

Henkilökohtaisesti toveri *K o t l j a r e n k o l l e*.

1. 8. 10.

I. Hyvä toveri! Olkaa ystävällinen ja tilatkaa meille seuraavat kirjat toimitusta varten:

1) Kansanvapauden ryhmän selostus Valtakunnanduuman 3. istuntokauden ajalta. (Kirjakauppa Pravo, Pietari, tai V. A. Harlamov, 7. Potjomkinskaja, Pietari, käännyttävä näiden puoleen.) Hinta 50 kop.

2) N. G. Tshernyshevskin muistolle. Annenskin, Antonovitshin, Tugan-Baranovskin y.m. esitelmät ja puheet. Hinta 50 kop. (Obshtshestvennaja Polza, Pietari, Nevski, 40, as. 43.)

II. Edelleen. Menettelitte selostuksen suhteen *hyvin* varomattomasti, kun ette lähettänyt kirjattuna. Jätin täällä postiin Rappoportin osoitteen. Mutta se ei riitä. Lähettäkää *viipymättä* anomus *Pornicin* Administration des postes pyytään lähettäjänä postittamaan paketin Rappoportille ja pankkaa mukaan postikortti, jossa on osoitteenne vastausta varten.

III. »*Yhteiskunnallisesta liikkeestä*» — Britman on kuumenna tuonut sen ja jättänyt ekspeditions minua varten. Ellei, niin tiedustelen Grigorilta, ja kysykää Tekin *tilaisuuden tullen* häneltä.

IV. Kööpenhaminan kongressin *vieraista* en osaa sanoa mitään.¹⁸⁵ Lehterille on kai tavallisesti päästetty vapaasti. Ottakaa *y k s i* lehtinen KKUT:lle lähettämästäni paketista (ristiside seuraa oheisena) — siellä on painettu lehtinen, jossa on paikallisen järjestelykomitean puheenjohtajan osoite¹⁸⁶: häneltä onkin tiedusteltava, mikäli halutaan saada etukäteen tietää *tarkasti*.

V. Panen mukaan kirjeen KKUT:lle.* Pyydän toimittamaan sen perille nopeasti.

VI. Entä kuinka on selostuksen laita? Pyydän hartaasti, hyvin hartaasti *j o u d u t t a m a a n* julkaisemista.

Puristan kättänne. Teidän *N. Lenin*

*Läheletty Pornicista (Ranska)
Partisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

201

A. I. LJUBIMOVILLE

Hyvä M.!

Olkaa ystävällinen ja lähettäkää oheinen kirje pikapostissa Pjatnitsalle.

Sain kirjeen KKUT:n sihteeriltä, joka ilmoittaa Schwarzin sanojen perusteella, että Huysmans on kieltänyt 4 sivua pitemmät selostukset. Olkaa hyvä ja ilmoittakaa tuolle sihteerille, että hän voi ottaa suoran yhteyden Huysmansiin, mikäli haluaa. Minä tiedän vain sen, että *me itse painatamme* selostuksen; kuka voi kieltää meitä tekemästä siitä laajaa? Selostuksen pitää vain olla valmis *viimeistään kongressiin mennessä*, ja *me itse* jaamme sen *edustajille*. Olen tiennyt jo kauan, että selostus on julkaistava 3 kielellä, mutta kun ei ole rahaa. Kuinkas sitten, »kielletäänkö» julkaiseminen yhdellä kielellä?

Liitän oheen pankin kirjeen, jossa pankki ilmoittaa minulle tiliaseman ja *vaatii minulta* (kuten aina) kirjallista vastausta, joka allekirjoituksellani vahvistettuna todistaa minun tunnustavan nämä tilit oikeiksi. Liitän mukaan kirjal-

* Kirje ei ole säilynyt. *Toim*

lisen vastaukseni*, t.s. allekirjoittamani lomakkeen (jonka olen päivännyt *4:nnele* elokuuta: tämä NB: älkää lähettäkö ennemmin). Tarkastakaa tilit ja, jos ne pitävät paikkansa, lähettäkää kirjeeni.

Puristan kättänne. Terveisiä O. A:lle

Teidän *Lenin*

P. S. Kööpenhamina-asiasta lähetin eilen kirjeen KKUT:lle pyytäen tiedottamaan Bundin KK:lle ja latvialaisille. Oletko ottanut huomioon Kööpenhaminan matkakulut? Matka tulee kuulemma maksamaan 250—300 frs edustajaa kohti, joita on enintään n. 8. Liikeneekö Teiltä tähän *75 tuhanesta?*

Exp. par. VI. Oulianoff. R. Mon Désir. V. les Roses.
*Pornic.***

Kirjoitettu elokuun 2 pnä 1910
Lähetetty Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

202

M. V. KOBEZKYLLE

Elok. 8 pnä (u.l.) 1910.

Arvoisa toveri!

Sallikaa minun esittää Teille pieni henkilökohtainen pyyntö. Haluaisin Kööpenhaminan kongressia hyväkseni käyttäen lueskella Kööpenhaminan kirjastossa. Olisin Teille hyvin kiitollinen, jos ilmoittaisitte minulle:

1) Onko Kööpenhaminan kirjasto (kansallis- tai yliopiston kirjasto) syyskuussa auki koko ajan (en tiedä, kumpi on parempi; tarvitsen Tanskan maataloutta valaisevaa aineistoa).

2) Kuinka paljon Kööpenhaminassa maksaa kalustettu

* Pantu 2 kirjekuoreen, jolssa on painettu osoite Comptoir National j.n.e.

** Lähettäjäen osoite on kirjoitettu kirjekuoreen. *Toim.*

huone viikossa ja kuukaudessa ja voisitteko *työtänne keskeyttämättä* auttaa minua hankkimaan huoneen.

Osoitteeni elokuun 23 päivään saakka

Mr. Wl. Oulianoff.
Rue Mon Désir. Villa les Roses.
Pornic (Loire — Inférieure).
France.

Suokaa anteeksi, että vaivaan Teitä. Kiitän jo edeltäpäin ja puristan kättänne.

N. Lenin

*Läheletty Kööpenhaminaan
Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

203

M. V. KOBENZKYLLE

Arvoisa toveri!

Olen hyvin kiitollinen tiedoista ja ystävällisestä avuntarjouksestanne. Ellei Teille tuota vaivaa, vuokratkaa minulle vaatimaton, huokea, pieni huone *26 päivästä*.

Tulen Kööpenhaminaan 26:s aamulla (toimikunnan kokous). Koetan käväistä Teillä heti aamulla (en tiedä, milloin juna saapuu: matkustan luultavasti Hamburgin — Korsörin kautta). Ellette ole kotona, jättäkää emännälle kirje minua varten (für Herrn Ulianoff). Tarvitsen huoneen viikko- tai kuukausimaksulla riippuen siitä, mikä on Kööpenhaminassa yleisempää.

Viivyn Kööpenhaminassa kymmenisen päivää elokuun 26:nnesta, sitten *ehkä* teen viikon matkan yksityisasiassa¹⁸⁷, sen jälkeen palaan taas Kööpenhaminaan. Sen vuoksi minulle sopisi paremmin huokea huone kuukaudeksi (koska Te maksatte 12 kr asuessanne pitkään, niin minun on todennäköisesti annettava sellaisesta huoneesta 15—18 kr). Älkää vai-

vatko itseänne, *ellei Teillä ole aikaa*, ehdin hakea itsekkin elokuun 26—27 päivänä, sillä toimikunnan kokous vie vain aamupäivän.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu 1910 elokuun 12 ja 23 päivän välisenä aikana

Lähetetty Pornicista (Ranska) Kööpenhaminaan

Julkaistu ensi kerran 1930 XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

204

M. F. ANDREJEVALLE

14. VIII 10.

Hyvä M. F.!

Kiiruhdan ilmoittamaan, että olen saanut lopultakin vastauksen Trian selostuksen kohdalta. Toimituksen sihteeri kirjoittaa, että »Trian selostuksesta on äänestetty, se on käännetty ja miltei jo ladottukin, se julkaistaan liitteenä» (s.o. puolueen yleisen selostuksen liitteenä). Kaikki kävi siis hyvin.¹⁸⁸

Minulle ei kuulu mitään uutta. Lähden 23. VIII Kööpenhaminaan. Mitä uutta teille kuuluu? Mitä antoi se kansanpaljouden kerääntyminen yhteen, jonka johdosta kirjoititte, että »talo on täynnä vieraita»?

Puristan lujasti kättänne. Nadja myös. Terveisiä A. M:lle ja kaikille caprilaisille.

Teidän V. U.

Lähetetty Pornicista (Ranska) Caprin saarelle (Italia)

Julkaistu ensi kerran 1958 »Teatr» aikakauslehdessä 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN HALLITUKSELLE

Kööpenhamina, syyskuun* 2 pnä 1910.

Arvoisat toverit!

»Vorwärts» on julkaissut elokuun 28 päivän numerossaan Venäjän puolueessa vallitsevaa asiaintilaa käsittelevän nimettömän, ennen kuulumattoman skandaalimaisen artikkelin.¹⁸⁹ Juuri silloin kun on meneillään kansainvälinen kongressi, jossa kaikkien pyrkimyksenä on säilyttää sosialistien yhtenäisyys, käsitellä mahdollisimman hienovaraisesti eri maiden puolueiden sisäisiä kiistoja, mikäli mahdollista välttää sekaantumista näihin kiistoihin ja tehdä kaikissa maissa tunnetuksi sosialidemokratian voimaa, ylevyyttä ja moraalista arvovaltaa, juuri samaan aikaan ilmestyy Saksan puolueen pää-äänenkannattajassa yhtäkkiä ilman mitään syytä, ilman mitään näkyväistä tarvetta artikkeli, jossa hyökätään tavattoman kiivaasti Venäjän sosialidemokratiaa vastaan. Mainitussa artikkelissa arvostellaan häikäilemättömästi Venäjän sosialidemokraattista liikettä kokonaisuudessaan; artikkelissa pyritään kuvaamaan tavattoman synkin värein ulkomaailmalle Venäjän sosialidemokratian lamatilaa, voimattomuutta ja hajaannusta. Edelleen siinä arvostellaan ankarasti ja parjataan poikkeuksetta kaikkia puolueessa olevia ryhmiä ja suuntauksia alhaalta ylös asti ja lopuksi hyökätään karkeasti puolueen virallisia keskustelimiä — Keskuskomiteaa ja pää-äänenkannattajaa — vastaan, syytetään niitä ryhmäkuntaisesta yksipuolisuudesta j.n.e.; näiden keskustelinten erinäisiä jäseniäkin on solvattu ennen kuulumattomalla tavalla.

Tällainen Saksan puolueen pää-äänenkannattajassa julkaistu artikkeli, jonka anonyymi kirjoittaja on pyrkinyt vain tyydyttämään jonkin mitättömän henkilökohtaisen loukkauksen aiheuttamaa kostonhaluaan, vahingoittaa Venäjän sosialidemokraattisen liikkeen etuja; se on vertaansa hakevaa kansainvälisen solidaarisuuden ja veljeyden loukkaamista Venäjän sosialidemokratian suhteen. Ja kun Venäjän

* Alkuperäiskappaleessa on virhe: »elokuun». *Toim.*

puolue, jolla on lukuisia ja tunnettuja kynäilijöitä, on useita vuosia varonut käsittelemästä sisäisiä asioitaan Saksan puoluelehdistön palstoilla, niin se on johtunut vain siitä, ettei se pidä ulkomaista lehdistöä kiistojensa ratkaisulle sopivana taistelulenttänä. Venäjän sosialidemokraattisen puolueen yhtenäisyyden aikaansaaminen on ja on oleva kaikkien Venäjällä toimivien tovereiden ja ennen kaikkea puolueen keskustelinten vaikein ja tärkein tehtävä. On selvää, että yhtenäisyyden säilyttämisen nimessä on vältettävä kaikkea, mikä haittaa sisäisten erimielisyyksien selvittämistä. Kenenkään ei tietenkään pidä vastustaa Venäjän puolue-elämän kysymysten kiihkotonta, objektiivista valaisemista. Mutta me vastustamme jyrkästi mainitussa artikkelissa olevaa liikkeen, puolueen ja sen keskustelinten ilkeämielistä, pikkumaista ja petollista arvostelua, sitäkin suuremmalla syyllä, että artikkelissaan kaikkietietävänä puolueelle syrjäisenä henkilönä esiintyvä anonyymi kirjoittaja on esitetty pää-äänenkannattaja »Vorwärtsin» kirjeenvaihtajana, mikä antaa tälle artikkelille virallisen toimitusartikkelin leiman.

Venäjän Sosialidemokraattisen
työväenpuolueen pää-äänenkannattajan
»Sotsial-Demokratin» edustajat

G. Plehanov

A. Warski

Keskuskomitean edustaja, Kansainvälisen
Sosialistisen Toimiston jäsen

N. Lenin (Vl. Uljanov)

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan A. Warskin kirjoittaman
ja V. I. Leninin allekirjoittaman
tekstin mukaan
Käännös saksasta*

16. IX 10.

Arvoisa toveri! Viivyn täällä 25. IX 10 saakka. Aion saapua Kööpenhaminaan aamulla 26. IX 10 (maanantaina) ja tahtoisin viipyä siellä niin vähän aikaa kuin suinkin.

Mikäli kannattaa järjestää julkinen tai puolueen jäsenille tarkoitettu esitelmätilaisuus Kööpenhaminan kongressista, niin olkaa hyvä ja järjestäkää se heti maanantaina (tietenkin illalla, sillä arkena sitä ei voida pitää päivällä).* Siinä tapauksessa matkustaisin tiistaina, sillä minun on aika palata Pariisiin, minun täytyy pitää nyt kiirettä. Olkaa hyvä ja ottakaa selvää, voinko yöpyä huoneessani 27 päivän aamuun asti. Ellen voi, palautan avaimet milloin ja minne käskette (otin avaimet mukaani). Sivumennen sanoen: jätin sinne pöydälle erään kirjan (toimintakertomukset ja selostuksen Kööpenhaminan kongressille ranskan kielellä, kansikossa). Jos entinen vuokralainen muuttaa huoneeseensa aamulla 26. IX, pyytäisin Teitä käväisemään siellä ja ottamaan tuon kirjan, jotta voisin saada sen Teiltä.

Osoitteeni: Herrn Wl. Ulianoff. Adr. Frk. W. Berg. 17. I. Kaptensgatan. 17. I. Stockholm. Kirjoittakaa minulle pari sanaa, kun olette ottanut selvän esitelmäkysymyksestä ja ratkaissut sen.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Kööpenhaminaan

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

207

I. P. POKROVSKILLE

Arvoisa toveri!

Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteeri C. Huysmans pyytää lähettämään »Commission interparlementaireen»** yhtyneiden duuman sosialidemokraattijäsenten luettelon ja muistuttaa, että on suoritettava 15 fr vuosimaksu jäseneltä. Olkaa hyvä ja ottakaa yhteys häneen. Lähettäkää hänelle duumaryhmän sihteerin osoite.

Kirjoitin Teille jo pari viikkoa sitten, mutta ei sanaakaan vastaukseksi. Ikävää, hyvin ikävää.

*Kirjoitettu lokakuun 5 pnä 1910
Lähetetty Pariisista Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

* V. I. Lenin piti esitelmänsä Kööpenhaminassa syyskuun 26 pnä 1910.
Toim.

** — »Parlamenttienväliseen komissioon». *Toim.*

208

C. HUYSMANSILLE

17. X 10.

Hyvä toveri Huysmans!

Olen tiedottanut puolueemme Keskuskomitean rahastonhoitajalle, että on suoritettava jäsenmaksut. Toivottavasti suoritamme ne piakkoin. Keskuskomitean sihteeri tai KK:n toimikunnan rahastonhoitaja ilmoittaa Teille siitä.

Mitä tulee parlamenttienväliseen komissioon kuu luvien duumaedustajien jäsenmaksuihin, kirjoitan heille ja pyydän uudelleen sosialidemokraattisen duumaryhmän sihteerä ilmoittamaan Teille osoitteensa.

Teitä kunnioittaen *N. Lenin**Lähetetty Pariisista Brysseliin*

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1962 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» alkakauslehden 4. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 47. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan Käännös ranskasta

209

C. HUYSMANSILLE

6. XI 10.

Hyvä toveri Huysmans!

Muuan ystäväni, toveri Petrov, käy tapaamassa Teitä huomispäivänä tai ylihuomenna. Olkaa ystävällinen ja antakaa hänelle yksi kappale kunkin puolueen selostusta Kööpenhaminan kongressille. Venäjän sosialistien on erittäin vaikea hankkia näitä selostuksia. Juuri sen vuoksi meidän on perin tärkeää »käyttää hyväksemme» yksityishenkilöiden mat-

koja toimittaksemme selostuksia muutamia kappaleita Venäjälle.

Hyvä toveri, ottakaa vastaan
veljellinen tervehdykseni

N. Lenin

Lähetetty Pariisista Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964*

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
47. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

210

PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJAN TOIMITUSKUNNAN KOKOUKSEN TOVERI PUHEENJOHTAJALLE¹⁹⁰

Arvoisa toveri!

Koska poistuin tänään kokouksesta, katson velvollisuudekseni selittää kaikenlaisten puoluehenkisten (ja kvasi-puoluehenkisten) tulkintojen ja väärintulkintojen varalta, mitä tekoni merkitsi. Pidän paitsi oikeutenani myös velvollisuutenani kieltäytyä osallistumasta n.s. »keskusteluun», jonka varjolla toimituksen likvidatorinen osa vetää esiin pahimpien puolueenvastaisten aineiden pahimmat juorut. Kun Martov esimerkiksi viittaa siihen, että otzovistit ovat osa puolueesta ja samalla toistaa kovaäänisesti otzovistien emigranttipiirien huligaanimaaisimpien aineiden juorun, että tov. Viktorin juttu on kuitattu tai painettu villaisella *lahjonnan voimalla*¹⁹¹, ja samalla vaatii suojelemaan heitä, Martovia ja Dania, moisilta »osalla puoluetta» heränneiltä epäilyksiltä, niin jokainen käsittää, ettei kysymys ole muusta kuin siitä, että *likvidaattorit* pyrkivät otzovistien harjoittamalta kiristykseltä »suojautumisen» varjolla *auttamaan* pahimman laatuaisia otzovistien juonia.

Pitäen arvoani alentavana osallistua »keskusteluun», jossa puhutaan tuollaisia asioita, ilmoitan, että aion vatedeskin lähteä pois kokouksista moisen »väittelyn» viritessä.

Toveriterveisin *N. Lenin*

7. XI 10.

*Kirjottettu Pariisissa
(paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

211

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

Hyvä V. D.! Sain tänään lisää tietoja uudesta kirjallista lapsukaisesta¹⁹², mutta Teiltä ei ihmeekseni kuulu mitään. Mitä se merkitsee? Olen kovin huolissani lapsukaisen kohtalosta. Sieltä kirjoittavat esimerkiksi pelkäävänsä, että lähetetty on vanhentunut. Se huolettaa minua tavattomasti. Vaadin mitä jyrkimmin kaiken lähetetyn julkaisemista (»riippumattomista syistä» johtuvin korjauksin, mikäli ne ovat tarpeen). Sehän on periaatekysymys, suuntakysymys. Meillä ei ole vielä tietoja tästä kysymyksestä, luotamme Teihin, mutta Te pysytte vaiti. Se on sietämätöntä. Meidän on saatava vähintään pari kertaa viikossa Teiltä vaikka lyhyt viesti yhteyden ylläpitämiseksi ja tunteaksemme olevamme lähellä hanketta. Lisäksi vielä »tyytymättömätkin» kirjoittelevat (sain tänään eräältä tyytymättömältä pitkän kirjeen: varmaan arvaatte, keneltä). Sen vuoksi pyydän hartaasti: kirjoittakaa, kirjoittakaa useammin ja seikkaperäisemmin. Paljon terveisiä V. M:lle.

Teidän *Starik*

*Kirjoitettu marraskuun 8 p:nä 1910
Lähetetty Pariisista Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatic)*

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

Hyvä V. D.! Kirjoitin Teille äskettäin.* Kirjoitan tänään vielä, sillä olen saanut hyvin huolestuttavia tietoja, jotka tuntuvat puhuvan joistain eripuraisuuksista teillä. En käsitä, mistä eripuraisuudet johtuvat. En ymmärrä, mistä on kysymys.¹⁰³ Eihän meitä saa jättää tällä tavoin epätietoisuuteen, sitten kaikki valittavat meidän jarruttavan asiaa. Minkä vuoksi samoin ajattelevat eivät voisi tehdä lehdessä työtä yhdessä, kun kerran ollaan samaa mieltä pääasiassa, siitä ettei saa olla hajuakaan herroista Potresoveista ja muista »Nasha Zarjan»¹⁰⁴ hylkiöistä. Siitähän ollaan samaa mieltä. Ilmoitamme kirjeellisesti jo tänään mielipiteemme kolmannen ottamisesta (sehän oli suoranainen ehto, että kolmas paikka kuuluu meille).¹⁰⁵ Saatan tämän tietoonne väärrien tulkintojen välttämiseksi. Kolmannella on kolmannes ratkaisuvallasta — onko se paljon? Oletteko vastaan? Toivottavasti ette. Tahtoisin hartaasti asian järjestyvän ilman hankauksia. On jo aika, korkea aika käydä pikemmin käsiksi sekä sanoma- että aikakauslehteen. Aikakauslehden osalta emme pyydä paljoo: hankkikaa meille pääsihteeri ja julkaisupyyntö tai pari.¹⁰⁶ Onko sen järjestäminen niin kovin vaikeaa? Odotan siis viestejä.

Toivottavasti asia tyytymättömien kohdalta nyt järjesty. Eihän ole mitään riidan aihetta.

*Kirjoitettu marraskuun 10 pnä 1910
Lähetetty Pariisista Pietariin*

*Julkaistu ensl kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perluustraatio)*

N. G. POLETAJEVILLE

Hyvä kollega! Lähetimme tänään useita kirjoituksia: 1) jälkikirjoituksen Muromtsev-artikkeliin (tapaukseen emme voi olla vastaamatta, emme edes nyt), 2) bolshevikien ja menshevikien lähentymisen syistä ja merkityksestä (otsikon

* Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

voi muuttaa), 3) poliittisista erimielisyyksistä työväenliikkeessä*, 4) lokakuulaisista, 5) käsityöläisten edustajakokous ja työläiset, 6) ammattiyhdistysvirtaus.

Olkaa hyvä ja koettakaa sijoittaa sekä vastatkaa nopeasti.

Olkaa hyvä ja luovuttakaa toimittajallemme** nopeasti, kiireesti. Kirjoittakaa, onko kaikista hankauksista tehty loppu.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun 4 p:nä 1910
Lähetetty Pariisista Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

214

VSDTP:n KK:n ULKOMAISELLE TOIMIKUNNALLE

KKUT:lle

5. XII 10.

Arvoisat toverit!

Yksi sosialidemokraattisen duumaryhmän jäsenistä*** on ilmoittanut meille kategorisesti, ettei lehteä voi ryhtyä julkaisemaan ilman toista tuhatta.¹⁹⁷ Sen vuoksi vaadimme tiukasti lähettämään *viipymättä* toisen tuhannen.

*N. Lenin*****

Kirjoitettu Pariisissa

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

215

V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE

Hyvä V. D.! Sain Teiltä kerran kirjeen, mutta valitettavasti en voinut saada siitä käsitystä meitä kiinnostavasta rahalahetyksestä. Olen kuullut Teidän olevan hyvin tyyty-

* Ks. V. I. Lenin, »Erimielisyydet Euroopan työväenliikkeessä» (Teokset, 16. osa, ss. 347—352). *Toim.*

** V. D. Bontsh-Brujevitshille. *Toim.*

*** Kysymyksessä on N. G. Poletajev. *Toim.*

**** Kirjeen on allekirjoittanut myös G. J. Zinovjev. *Toim.*

mätön johonkin. Mihin? Kuinka? Miksi? Onko asia järjestyntynyt? En tiedä mitään. Se on tavattoman, tavattoman murheellista. Kuitenkin on kiirehdittävä *aivan erikoisessti*, sillä vihamieliset ainekset hyökkäävät selustasta käsin. Olemme tehneet täällä kaiken minkä olemme vielä voineet tehdä hankkiaksemme puuttuvan. Löytyi muuan hyväntekijä. Lähetämme. Olkaa hyvä ja pitäkää huoli siitä, ettemme jäisi vaille tietoja. Pitäähän teidän tiedottaa vaikka kerran viikossa saamistanne lähetyksistä y.m. y.m. Nyt kuuluu jotain huhuja tyytymättömyydestä eikä mitään muuta. Jotkut yrittävät kai tehdä eroa likvidaattoruuden ja likvidaattorien välillä. Johan on sofistiikka! Kumpakaan ei tarvita. No niin, kyllä te itse annatte vastaiskun. Terveisiä V. M:lle. Vaimoni pyytää sanomaan teille terveisiä.

Starik

Kirjoitettu joulukuun 9 p:nä 1910
Lähetetty Pariisista Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)

216

»SOTSIAL-DEMOKRAT» LEHDEN TOIMITUKSELLE¹⁹⁸

Kehotan:

- 1) julkaisemaan heti pää-äänenkannattajassa tämän kirjeen käännöksen (mahdollisesti vähäisin lyhennyksin);
- 2) esittämään omissa nimissämme kuljetustyöläisten, laivanrakennustyöläisten, kivääri-, patruuna-, tykki-, varusteellisuuden y.m. työläisten *ammattiyhdistyksille* (sekä *ammattiyhdistysten puuttuessa työläisryhmille*) pyynnön, että ne lähettäisivät pää-äänenkannattajalle kirjoituksiaan, tietoja, *kuvauksia aikaisemmista lakoista* y.m.;
- 3) julkaisemaan *heti* lyhyesti mielipiteemme, (α) että kysymykseen voi tulla ei erillinen »sotaa estävä» teko (ehkäisy), vaan *proletaarijoukkojen* vallankumouksellinen rynnistys yleensä, ja (β) että Venäjän nykytilanteessa annamme suurimman merkityksen *vuoden 1905* lakkojen kulun ja ehtojen selvittämiseksi.

Kirjoitettu joulukuun 17 p:nä 1910
Pariisissa

Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

1911

217

K. KAUTSKYLLE

31. I 11.

Arvoisa toveri!

Ette ole varmaankaan unohtanut, että lupasitte artikkelelin aikakauslehteämme »Myslia» varten. »Myslin» ensimmäinen numero on jo ilmestynyt (Moskovassa), eikä sitä ole takavarikoitu. Se sisältää m.m. Plehanovin artikkelit Tolstoista ja opportunistista Italiassa (vertaillaan meikäläisiin likvidaattoreihin), minun artikkelini Venäjän vallankumouksen ajan lakkotilastosta*, Rozhkovin artikkeli Venäjän vastavallankumouksen uudesta agraaripolitiikasta j.n.e. Lähipäivinä ilmestyy 2. n:o. Olisimme tavattoman kiitollisia, jos kirjoittaisitte meitä varten jotakin, vaikkapa esimerkiksi ammattiyhdistysten puolueettomuudesta ja niiden puolueettomuutta vastaan. Meillä käsitellään tai kosketellaan nykyään tätä ongelmaa uudelleen, ja ehkä Teille sopisi, että kehittelisitte hiukan yksityiskohtaisemmin sitä, mitä kirjoititte Legienistä »Neue Zeitissa». Olemme luonnollisesti mielissämme jokaisesta minkä aiheisesta artikkelistanne hyvänsä.¹⁸⁹

Lähetän Teille samanaikaisesti ristositeenä Martovia ja Trotskia vastaan suunnatun artikkelini, ei julkaistavaksi, vaan pyytääkseni Teiltä neuvoa. Karski on jo vastannut Martoville. Te halusitte jättää minun kirjoitettavakseni artikkelin Trotskia vastaan. Artikkelistani kuitenkin näette, että minun on hyvin vaikea kirjoittaa Trotskia vastaan kajoamatta Martoviin. Ehkä neuvotte, miten siitä voisi muokata artikkelin »Neue Zeitia» varten.**

Tahtoisin tarjota »Neue Zeitin» toimitukselle vielä kah-
ta artikkelia: 1) Venäjän lakkotilastosta vuosilta 1905—1907.

* Ks. »Venäjän lakkotilastosta» (Teokset, 16. osa, ss. 395—423). *Tolm.*

** Ks. »Venäjällä käydyin puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö» (Teokset, 16. osa, ss. 375—395). *Tolm.*

Kaiken todennäköisyyden mukaan meillä on ensimmäisen kerran tilasto joukkolakoista (ja sitä paitsi erikseen taloudellisista ja poliittisista) koko vallankumouskaudelta. Opporunistit (= menshevikkilikvidaattorit) syyttävät alituisen meitä, venäläisiä bolshevikkeja, »romanttisuudesta» ja »blanquilaisuudesta». Paras vastaus siihen kai lienee kuiva tilasto, joka ehkä kiinnostaa saksalaisiakin tovereita. Mikäli olette periaatteessa suostuvainen, lähetän Teille seikkaperäisen otteen artikkelistani tai heti käännöksen. Pelkään vain, että artikkelini on liian laaja »Neue Zeitia» varten.

2) Olen eritellyt erästä venäläistä aikakauslehteä varten Saksan v. 1907 maataloustuotantotilastojen tuloksia (kolme jo ilmestynyttä osaa)*. En vielä tiedä, julkaistaanko tämä Venäjällä vai ei. Kuten Saksan sos.-dem. lehdistä näkyy, tätä aihetta on jo käsitelty, mutta valitettavasti (esim. »Vorwärtsissa») yksinomaan aineiston porvarillisen erittelyn pohjalta. Olen tullut johtopäätökseen, että vuoden 1907 tilastokysely vahvistaa marxilaisen teorian ja kumoo porvarillisen teorian (Davidin teorian mukaan lukien). Minusta tuntuvat erikoisen kiinnostavilta esimerkiksi naisten ja lasten työtä koskevat tiedot (5—10 hehtaaria omistavissa *talonpoikaistalouksissa* käytetään nais- ja lapsityövoimaa enemmän kuin kapitalistien ja proletaarien talouksissa). Tilastoissa osoitetaan ensimmäisen kerran perheeseen kuuluvien ja palkattujen työntekijöiden määrä. Osoittautuu, että jo 10—20 ha:n omistajien ryhmässä palkattujen työntekijöiden määrä on taloutta kohden keskimäärin 1,7, kun taas perheeseen kuuluvien työntekijöiden määrä on 3,4. Nämä ovat siis jo suurtalonpoikia, jotka eivät voi tulla toimeen ilman palkkatyövoimaa.

Erittäin opettavaista on edelleen talouksien ryhmitys työntekijöiden kokonaisuutensa perusteella (jaan ne kolmeen pääryhmään: 1—3, 4—5, 6 ja useampia — työntekijöitä yhteensä, myös palkatut mukaanlukien).

Arveletteko moisen erittelyn kiinnostavan saksalaisia lukijoita? Jos se kiinnostaa, kirjoittaisin mielelläni tästä kysymyksestä »Neue Zeitia» varten, artikkelini on vain kooltaan *liian* laaja!

* Ks. artikkelia »Nykyaikaisen maanviljelyksen kapitalistinen järjestelmä» ja sitä varten koottua alustavaa aineistoa »Saksan agraaritulasto (1907)» sekä »Kesäkuun 12 p:nä 1907 toimitetun Saksan maataloustiedustelun antamien tietojen käsittelysuunnitelmaa» (Teokset, 16. osa, ss. 425—449 ja 40. osa, ss. 299—373 ja 374—377). *Toim.*

Kun »talonpoikaistaloudet» (5—10, 10—20 ha) menestyivät erikoisesti vuosina 1895—1907, niin se ei mielestäni todista lainkaan »pientuotannon» menestystä. Se ainoastaan vahvistaa todeksi intensiivisen kapitalistisen talouden ja varsinkin *karjanhoidon* menestymisen. Talouksien maa-alan pieneneminen merkitsee kapitalistisen ja suurtalonpoikien karjanhoidon lisääntymistä.

Toivottavasti olette nyt jo aivan terve ja vastaatte itse Quesselille ja Masloville.

Parhaat terveiseni. Teidän *N. Lenin*

P. S. Olen hyvin kiitollinen arvoisalle puolisolenne kirjeestä, jonka hän kirjoitti minulle sairautenne aikana. Aioin kirjoittaa hänelle, mutta arvelin paremmaksi lähettää artikkelini sen sijaan, että selittäisin mielipidettäni Trotskin artikkelista kirjeessä. Lähetän tämän artikkelin sekä Teitä että puolisoanne varten vastaukseksi hänen kirjeeseensä.

Osoitteeni: Mr. VI. Oulianoff
4. Rue Marie Rose. 4
Paris. XIV.

Lähetetty Berliiniin

Julkaistu ensi kerran osittaisesti
joulukuun 31 p:nä 1928
»Der Abend» lehdessä

Täydellisesti julkaistu saksan
kielellä 1964 aikakauslehden
»International Review of Social
History». Volume IX. Part 2

Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1965 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 54. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

A. I. RYKOVILLE

Tov. *Vlasoville* (ja *mikäli hän* haluaa, myös puolalaisille)

Hyvät ystävät!

Harkittuani *kokonaisuudessaan* sitä sopimusta (resp.* sitä meille kaikille yhteisen toimintapohjan ja -linjan formuloin-

* — respective — eli, vastaavasti. *Toim.*

tia), johon toimikunnassa on päästy P. S. D:n* ja kahta eri vivahdetta olevien bolshevikkien välillä, en voi olla osoittamatta tämän toimintapohjan *heikkoutta* ja *puutteellisuuksia*.²⁰⁰

Sopimuksen ydinajatuksena on (a) periaatelinjan määrittely tarkasti ja selvästi golosilais- ja vperjodilaisvastaiseksi, t.s. niin likvidaattoruuden- kuin myös otzovisminvastaisen taistelun ehdottomasti konkreettinen, väärintulkinnat ja vääristelyt estävä (puolueemme on kärsinyt niiden vuoksi niin paljon) toistaminen ja vahvistaminen;

(b) käytännöllinen »uudistus», t.s. sellainen muutos *kaikkien keskusten* henkilö- (oikeammin: ryhmä- tai »suunta»-) kokoonpanossa, joka *takaisi* tämän periaatelinjan noudattamisen.

Ja mitä näemme? Sekä teoreettisen »linjan» että käytännöllisen toiminnan määrittelee Keskuskomitea. Entä KK:n kokoonpanon? Tunnetusti epävakaiden henkilöiden, veijareiden, luhujen ja periaatteettomien kaupustelijoiden (sellaisten kuin Bundin) j.n.e. esittäessä tavallisen (ja halpahintaisen, perin halpahintaisen) »uhkavaatimuksen» te olette »*v a l m i i t*» määrittelemään tämän kokoonpanon 8:ksi. Mutta tuo 8 on yhtä kuin (nyt se on selvää) *kaksi* nelikkoa.

Lopputulos: KK:n neutralisointi, t.s. *täydellinen* impotenssi!!

Tämä on juuri sitä, mitä likvidaattorit haluavat.

Ette *pysty viemään läpi* mitään uudistuksia *meikäläisessä* (t.s. meidän *kaikkien* hyväksymässä) hengessä sellaisen kahdeksikon aikana.

Se on järjetöntä: me olemme *suostuvaisia* luovuttamaan puolueelle sekä rahat, »*Rabotshaja Gazetan*»²⁰¹ ja kaikki voimamme *määräehdoin*. — Mikä on ehtona? Periaatelinja ja uudistus. — Kuka ajaa läpi kumpaakin? KK. — Entä kuka takaa sen läpiviemisen KK:ssa? — Sosialidemokratian vihollisten (sellaisten kuin bundilaiseen sivistyneistöön kuuluvien likvidaattorien) satunnainen *u h k a v a a t i m u s!*

Sopimus vaatii KK:ta *tekemään sen*, mitä se kahdeksanjäsenisenä *ei kykene* tekemään.

Siinä lopputulos.

Tässä lopputuloksessa *toistetaan* KK:n kokouksen²⁰² virhe: esitetään hurskaita toivomuksia, kauniita sanoja ja hy-

* — PSD — Puolan sosialidemokratia. *Toim.*

viä ajatuksia — ja ollaan kykenemättömiä toteuttamaan niitä käytännössä. Vastustetaan kaunopuheisesti likvidaattoreita sanoissa ja joudutaan likvidaattoreiden *pauloihin* teoissa.

»Sopimusta» joudutte toteuttamaan te praktikot — te olette myös ehdottaneet kahdeksikkokohdan. Olen velvollinen — sopimukseen huolellisesti perehdyttyäni — *varoittamaan* teitä: likvidaattorit vetävät teitä taas huulesta!

On hyvin helppo »nimittää itseään» plehanovilaiseksi (Adrianov ja hänen kumppaninsa ovat *varmaan* valmiit nimitäytymään piruksi ja paholaiseksi saadakseen *pikkumyönytyksen*: nimittelyt ovat sanoja, mutta myönnitys on teko).

T o s i a s i a s s a te saatte kahdeksikosta impotentin, likvidaattorien pauloman laitoksen. Juuri siinä on vaara, josta katson olevani velvollinen teitä erikoisesti varoittamaan.

Jos te praktikkoina *otatte* muodostaaksenne sellaisen KK:n (tai sellaisen *kahdeksikon*), joka kykenee tuomitsemaan sekä golosilaiset että vperjodilaiset ja panemaan toimeen myös uudistukset, niin se on *T e i d ä n` a s i a n n e*. Koska toivon koko sydämeistäni yksimielisyyttä ja sopua kanssanne, olen velvollinen Teitä auttamaan *Teidän* suunnitelmanne täytössä.

Auttaminen ei kuitenkaan merkitse tuudittamista »kaunien kuvitelmiin lumoihin». Auttaminen merkitsee, että osoitetaan *reaaliset* vaarat, joita *pitää* osata välttää.

Tammikuussa 1910 pidetty KK:n kokous keskeytti *vuodeksi* keskustelun käytännöllisen työn *pauloen* ne, antaen likvidaattorien *pauloittaa* ne. Inok *e i o n n i s t u n u t* keväällä 1910 vapautumaan pauloista. Vuoden 1911 alussa siinä *ette onnistu* Tekään, ellette ryhdy pikaisiin toimenpiteisiin sopimuksen toteuttamiseksi.

Kädenpuristus ja tervehdys! *N. Lenin*

Kirjoitettu 1911 helmikuun
11 päivän jälkeen
Lähetetty Paritsista Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. I. RYKOVILLE

Hyvä Al!

Lähetämme uutuudet:

1) Igorin ilmoituksen (jäljennöksen), jonka hän jätti tänään KKUT:lle.^{*203}

2) San Remon »ryhmän» (s.o. Plehanov »kotoväkineen») päätöslauselman.

Lieber sanoi tänään KKUT:ssä, että Adrianov on Mosko-
van lähistöllä ja että hänen, Lieberin, tietämänsä mukaan
on pohdittavana kysymys, kutsutaanko KK koolle Venäjälle
vai ulkomaille.

Olemme sitä mieltä, että pitää lähettää Samovaarien** luo
Mihail Mironytsh (huomenna koetamme lähettää hänet: t.s.
että hän matkustaisi jo huomenna Teidän luokseen. Puhuin
hänen kanssaan tänään, ja hän on suostuvainen). On muuan
seikka, jonka vuoksi hänen on nykyään hankalaa lähteä
Venäjälle, mutta se on *vähäpätöinen* hankaluus, ja hän suos-
tuu matkustamaan Venäjällekin. Menetelkää näin: lähettä-
kää hänet *viipymättä* ja antakaa kaksi tehtävää: (1) *toimit-
taa* heti paikalla ulkomaille Ljubitsh; (2) tavata Samovaa-
rit, taivuttaa heidät valitsemaan kokouksen pitopaikan ul-
komailta ja lähteä paluumatkalle.

On järjetöntä, typerää, tylsää jättää onnistuminen riskin
varaan, kun Igor tässä Teille oheisena lähettämässämme
viralliseessa paperissa sanoo suostuvansa ulkomailta
pitoon ja vieläpä lupaa tuoda ulkomailta *ei* yksin Adriano-
vin, vaan myös »lontolaiset varajäsenet»²⁰⁴ (t.s. Romanin +
Adrianovin, yleensä kaksi: tästä selviää, miksi Ljubitshia
tarvitaan *ehdottomasti*, sillä muuten meikäläisten kolmikko
ei fakaa enemmistöä).

Lähetämme huomenna likvidaattoreita ja otzovisteja kos-
kevan julkilausuman teesit.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 17 pnä 1911
Lähetetty Pariisista Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* luettuanne (ja otettuanne jäljennöksen) palauttakaa viipymättä takaisin.
** »Samovaarit» — V. P. Nogin ja G. D. Leiteisen (Lindov), VSDFP:n KK:n
Venäjän-toimikunnan jäsenet, jotka oleskeltivat tuolloin Tulassa. *Toim.*

N. G. POLETAJVILLE

Hyvä kollegal

Olen saanut 10. helmikuuta päivätyyn kirjeenne, jossa kerrotte — E.—ksi nimittämänne henkilön ilmiantamisesta.

Pyydätte »ilmoittamaan tästä» 58 menshevikille²⁰⁵. Suo-kaa anteeksi, että minun on torjuttava pyyntönne. En aio ilmoittaa mitään enkä ryhtyä mihinkään tekemisiin moisten tyyppien kanssa. Ellette käsitä miksi, niin sanon sen Teille vielä kerran.

Päätätte kirjeenne sanoilla: »Eikö Pariisissa käsitetä, kuinka torailunne vaikuttaa meillä?»

Likvidaattorit Pariisissa käsittävät erinomaisesti, mitä he tekevät. On vahinko, että teillä siellä Pietarissa on henkilöitä, jotka *eivät* käsitä, mitä tekevät ja mitä lukevat. Vahinkol Moisten henkilöiden osana on joutua aina nenästävedettäväiksi. Täkäläiset likvidaattorit, s.o. golosilaiset, julkaisevatkin ihan vasiten sen kaltaisia lehtisiä kuin 58:n leh-
tinen aiheuttaakseen rettelön ja sotkeakseen periaatteellisen taistelun. Olemme julistaneet (jokaisessa pää-äänenkannattajan n:ossa ja jokaisessa tuntemienne ja Teitä lähempänä — alueellisesti — olevien julkaisujen* n:ossa), ettemme hyväksy, emme voi hyväksyä hra *Potresovin* ja Kumpp. ryhmää, »Nasha Zarjan» aatteita y.m., vaan käymme ja tulemme käymään armotonta taistelua. Se on likvidaattoriporukka, he ovat sosialidemokratian vihollisia ja heidän aatteensa luopioiden aatteita.

Golosilaiset eivät pysty vastustamaan tätä periaatteellisesti, ja siksi hrat *Martovit*, *Danit*, *Axelrodit* ja *Martynovit* vastaavat pikkuskandaalilla ja kiristyksellä. Eikö 58:n leh-
tinen ole kiristystä? 58:n lehtisessä esittää esimerkiksi *valheellisia* syytöksiä (vihjauksia)...**, vaikka bolshevikit ovat likvidoineet *ehdottoman* lojaalisti 1910 tammikuun kokouksen jälkeen... *kaiken*, mikä niihin liittyy. Minkä vuoksi nämä syytökset esitetään hämäreperäisinä vihjauksina? Vastaus on seuraava: lehtinen, myös painettu, myös pariisilainen, myös golosilainen, nimikirjoitukseksi vain on merkitty »'Golos Sotsial-Demokratian' toimitus» eikä 58. Mikä on

* Sanomalehti »Zvezda» ja aikakauslehti »Mysl». *Toim.*

** Tekstissä on tässä ja tuonnempana aukkopaiikka. *Toim.*

tämän lehtisen sisältö? Tiivistettynä tämä: yhdenvertaisuus pää-äänenkannattajan toimituksessa, ja silloin syntyy sopu.²⁰⁶

Muuan toveri kirjoittaa: eikö se ole alhaista? Tänään syytellään kriminaalirikoksista, mutta huomenna kirjoitetaan: »Päästä vielä yksi toimitukseen — ja syntyy sopu.» Sehän on *kiristystä!*

Eivätkö henkilöt, joilla on hiukankin kokemusta politiikan alalta, tosiaankaan havaitse kaikkialla (varsinkin III duumassa) kymmeniä sellaisia esimerkkejä. Eikö menshevismen historiassa ole ollut joukoittain samanlaisia kiristysmenetelmiä: kuinka monesti he ovat syyttäneet »kriminaalirikoksista» ja *unohtaneet* sen saavutettuaan yhdenvertaisuuden tai saatuaan *enemmistön*.

Minä taas olen painetussa sanassa nimittänyt kiristäjiä kiristäjiksi toukokuussa 1910 myös »Diskussionnyi Listokissa».* Ellei joku ole ottanut vaarin varoituksesta, *sen pahempi hänelle*.

— E. — on sanonut tuota paperia »iljettäväksi». — E. — on oikeassa. En tunne — E. — :tä. En tiedä, mitä hän vaatii kumoamaan lehdistössä, en tiedä hänen katsomuksiaan, käsityksiään, mitä hän tekee. Johtopäätös: niin kauan kuin ette opi vastustamaan kiristäjiä, he tulevat aina häiritsemään työtänne skandaaleilla ja sylkemään silmillenne. Ellei se Teitä miellytä, opetelkaa taistelemaan älkääkään valittamaan.

On tarpeetonta lisätä, että olemme vastanneet kiristäjille asian vaatimalla tavalla emmekä hyväksy mitään yhdenvertaisuutta. Olemme paljastaneet lopullisesti Potresovin koplan *likvidatoriseksi*. Enemminkin, nyt tuo kopla liehittelee ryhmää, joka on 1910 tammikuun kokouksen *jälkeen* rikkonut päätöslauselmaa...** Golosilaiset varjelevat..., jotka »vastustavat» *Leniniä — Plehanovia*. Ja *me paljastamme* sen, voin vakuuttaa.

Ei voida istua kahdella tuolilla — joko on oltava likvi-daattorien puolella tai vastustettava heitä. Pidätän itselleni tämän kirjeeni julkaisemisoikeuden. Kuinka on toimituk-

* Ks. »Publisistin kirjoituksia» (Teokset, 16. osa, ss. 189—254). *Toim.*

** Kysymys on ilmeisesti KK:n kokouksen päätöslauselmasta »Ryhmäkeskuksista» (ks. »КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 241—243 (»НКР edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 241—243)). *Toim.*

sen* laita? Teidän on huolehdittava siitä, että olisimme edustettuina, ellei ole ketään, edustakaa itse. Teidän on joka tapauksessa löydettävä meille edustaja. Miksi ette palauta hylättyjä artikkeleja? *Rappoport* on lähettänyt 2 artikkelia, eikä mitään vastausta.

Luoksenne tulee jonkin ajan kuluttua muuan nuorimies: lyhytkasvuinen, tanakka (juutalainen), mukanaan suositus minulta. Auttakaa häntä miten voitte.

Lehdestä: mielestäni Teidän on mentävä väliaikaisesti itsenne, ettei suuntauksemme jäisi ilman edustajaa, muuten käy nolosti. Eihän hankkeesta toivottavasti luovuta heti ensimmäisen ahdistelun jälkeen, vaan yritetään edelleen lakautuksista huolimatta. Sitäkin suuremmalla syyllä Teidän pitää olla siellä. Lähettäkää *viipymättä* duumaryhmän laatima Moskovan vaalien ohjelma.²⁰⁷ Ettekö tulisi pääsiäisenä tänne meitä tapaamaan? Olisi puheltava monista asioista. Ettekö tiedä, mitä Os. Petr. on tapahtunut?

Kirjoitettu maaliskuun 7 tai 8 pñä
1911

Lähetetty Pariisista Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1933
X XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(per lustraatio)

221

A. I. RYKOVILLE

10/III 11.

Hyvä Vlasov! Lähetämme (yhdessä Grigorin kanssa) Teille jäljennöksen kirjeestä, jonka Semashko (KKUT:n jäsen) kirjoitti tänään Grigorille.

Tästä kirjeestä Te tietysti käsitätte, että kriisi lähenee jo loppuratkaisuaan. Bundilaiset ovat paljastaneet korttinsa²⁰⁸ (vai Makarko heidät pakotti paljastamaan? vai ovatko Pietarissa suoritettut pidätykset siihen syynä?²⁰⁹ luoja sen tietää).

On täysin selvää, että bundilaiset ovat käsittäneet vallan hyvin sen yksinkertaisen totuuden, että nyt *kaikki riippuu* äänistä: tuleeeko puolalaisilla+bundilaisilla olemaan yhtä ääntä enemmän vai ei.

* — »Zvezda» lehden toimituksen. *Toim.*

Bundilaiset kamppailevat epätoivoisesti saadakseen liiemmän äänen KK:ssa.

Se on selvää. Bundilaiset turvautuvat *kaikkeen*, kaikkiin petkutuskeinoihin saadakseen liiemmän äänen KK:ssa.

Golosilaisia menshevikkejä on jo paikalla kaksi lontoolaista, kiistatonta: Kostrov ja *Pjotr*, joka on hiljattain päässyt vapaaksi (meillä on siitä tiedot).

Viholliset ovat siis liittyneet täydellisesti yhteen. Afinoa pelastus: on autettava hinnalla millä hyvänsä Makaria, Lindovia, *Ljubitshia* (ja, mikäli mahdollista, *Vadimia*) pääsemään ulkomaille ja autettava viipymättä.

Sitä varten on lähetettävä henkilö. Käsittäkää herran tähden, että pitkittäessänne hänen lähettämistään saatatte *joka päivä* Makarin alttiiksi palolle, saatatte *kaiken* alttiiksi palolle. Lähettäkää kaikin mokomin viipymättä *Mihail Mironytsh* (jos hän kieltäytyy, niin *Tshasovnikov Li-gesta* tai *Pjatnitsan vaimo* — hän on legaalisessa asemassa ja käynyt jo kerran), lähettäkää sekä *Ljubitshin* että *Makarin* luo.

Ellette sitä tee, voitte turmella *viimeisen* mahdollisuuden KK:n kokouksen pitoon ja yleensä KK:n ennallistamiseen.

Jos *Judin* riitelee *Makarin* kanssa, niin mahdollisesti myös *Makar* on käsittänyt bundilaisten kieroilevan ja petkuttavan: mutta sen käsittäminen ei riitä, täytyy osata taistella.

Ellei *Lindov* voi lähteä ulkomaille, tulkoon *Makar yksin* (hankittuaan ensin valtuudet toimia toimikunnan nimissä): siinä tapauksessa keksimme täällä yhdessä *Makarin* kanssa ulospääsyn tilanteesta.

Vastatkaa viipymättä.

Teidän *Lenin*

Lähetetty Pariisista Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. I. RYKOVILLE

Hyvä *Vlasov*! Tepä kummia ehdotatte! *Sellaista* sähköttä ei saa lähettää, emme voi antautua siihen riskiin. Lähettäkää itse *Leipzigistä*, jos tahdotte riskeerata, mitä emme kuitenkaan kehottaisi tekemään.

Olisikohan asia voinut pitkistyä rahojen vuoksi? Eivätkö he todellakaan olisi voineet lainata matkarahoja Berliiniin saakka??

Viivytytys ei ilmeisestikään aiheudu rahoista.

Bundilainen, lurjus ja likvidaattori (Lieber) jaarittelee täällä tietävänsä jostakin viivytyksestä ja jostakin Kaukasian-matkasta (!!?).²¹⁰

Vielä uutinen: sekä Kostrov että *Pjotr* ovat vapaina. Molemmat sanovat olevansa plehanovilaisia.

Me kuitenkin tiedämme *tarkasti* KK:n kokouksen perusteella, että molemmat ovat likvidaattoreita.

Teitte hyvin suuren virheen, kun ette hankkineet valtuuksia Samovaareilta, ja nyt pahennatte sitä, kun ette lähetä ketään Samovaarien luo. Katsokaa, kuinka käy! Aika rientää (pravdalaiset valitsevat jo Moskovassa konferenssiin²¹¹, hajaannus on ovella). Alatte menettää malttinne. Yhtä komediaa kaikki.

On selvää, että olisi pitänyt tehdä, mitä vaadimme: lähettää *heti* henkilö Samovaarien luo. Tehkää se heti, muuten käy hullusti.

Emme mekään voi luottaa Samovaareihin kaiken sen jälkeen, mitä on ollut ja mitä Te olette kertonut, ja *o d o t t a a*, odottaa kuukausikaupalla. Noilla viivytyksillä meidät *pakotetaan* repimään rikki kaikki, ilmoittamaan saksalaisille, että *KK:ta ei ole olemassa* ja vaatimaan rahaa *viipymättä*.

Ei ole enää mitään muuta neuvoa, ja kaikkeen on syynä Teidän passiivisuutenne («ehkä Samovaari lähteekin liikkeelle»).

Puristan kättänne. *Lenin*

*Kirjoitettu maaliskuun
aikupuoliskolla 1911*

Lähetetty Pariisista Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. I. RYKOVILLE

Olen saanut kirjeenne, jossa tiedotatte M. M:n kutsumisesta.

Teette hyvin, kun lähetätte. *Ei*-sovittelijat ovat lähettäneet

tähän mennessä »4» (elleivät 6:tta). Siinä on olennainen ero. Tämä ensiksi. Toiseksi on aika esittää uhkavaatimus, kuten olette tullut itsekkin vakuuttuneeksi ja sanonut: »täytyy kadottaa kaikkalainen kunnioitus puoluetta kohtaan, jotta voitaisiin pitkittää asiaa loputtomiin.» Se on oikein! Niin pitääkin! Se on oikeudenmukaista!

Ei vain pidä uhata KK:sta eroamisella, niin kuin Te aiotte tehdä. Se ei ole oikein. Älkää tehkö sitä.* Uhatkaa esittää julkinen vastalause toimikunnalle ja julistaa se nolllaksi ja vieläkin kehnommaksi, elleivät Teihin luottavat ja Teille valtuuksia tarjonneet matkusta *heti paikalla* ulkomaille.

Suotta jätätte Ljubitshin kutsumatta. Se on virhe. On naurettavaa säästää 200—300 ruplaa, kun on kysymys koko KK:n *kohtalosta*. Ljubitshia tarvitaankin *juuri* sitä varten, ettemme olisi riippuvaisia »poroporvarista ja pelkurista»²¹². Minulle selvisi vasta Teidän kirjeestänne, kuinka *halpamainen* tuo »poroporvari ja pelkuri» on. Sellaiset ihmiset on pantava koville ja poljettava lokaan, elleivät he alistu. Teen sen julkisesti esittämällä painetussa sanassa meidän ja toimikunnan suhteiden vaiheet, kun kärsivällisyyteni loppuu.

Asia on täydellisesti selvinnyt. Muuri muuria vastassa. Joko meillä ja P. S. D:llä $\frac{1}{2}$ +yksi**²¹³ tahi menshevikkien voitto KK:ssa, meidän eromme ja häpeällinen sekasorto. Mutta jos tuomme vaikkapa vain Makarin ja Ljubitshin, asia on vielä autettavissa: Plehanov ja ryhmä *tulevat* kannattamaan meitä, ja tukahdutamme menshevikkien hajotushankkeen *aivan alkuunsa*. Silloin ne heittiöt eivät uskalla.

Panen mukaan Bolognasta saamani työmiehen kirjeen jäljennöksen. Hän *on oivaltanut* vperjodilaisten »toimintaohjelman»! Millaisia hylkiöitä golosilaiset ovatkaan: *Volontääri*, »Golosin» asiamies ja *puolueen* koulukomission jäsen, *vastustaa komission päätöksiä ja agitoi* sitä vastaan *pakkoluovuttajien luona!*²¹⁴ Kyllä minä nyt paljastan heidät *lehdistöissä*.

* Jos eroatte KK:sta, niin se on taistelukentältä pakenemista, bolshevismän kavaltamista vaikeana hetkenä. Teidän ei pidä erota, vaan lähettää Makarille uhkavaatimus ja, ellei hän saavu eikä anna periksi, *vaatia KK:n jäsenenä pahluttamaan* rahat.

** Seltsikossa emme voi voittaa. Täytyy siis pitää KK:n kokous ulkomailta: kutsua Makar ja Ljubitsh ja selittää heille asia.

Bolognaan lähetettiin Semashko koulukomission puolesta. Lurjukset on tavoitettu itse teosta, he eivät pääse mihinkään!
Palauttakaa kirjeen jäljennös.

Panen mukaan Finikovin kirjeen (luettuanne palauttakaa *vii py m ä t t ä*). Sanokaa nyt, enkö ollut oikeassa siinä, että sellainen bolshevikki *on voimakkaampi* kuin sata »sovitteijaa», sillä hän *on käsittänyt* tilanteen, mutta ne eivät halua käsittää?

Sellaisten yksilöiden kanssa me voitamme satoja »sovitteijaita».

Tervehdys! *N. Lenin*

*Kirjoitettu maaliskuussa 1911
Lähetetty Pariisista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVIII Lenin-kokouksessa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

224

NN*

Hyvä toveri!

Lähetän Teille kaksi kirjettä.** 1:nen on Poletajevilta, 2:nen Negorevilta (Jordanskilta).

He ovat »Zvezdan» varsinaisia toimittajia.

Heitä on välttämättä autettava.

Ainoa lähde — saksalaiset. Kääntykää Vorstandin*** puoleen Pfannkuchin välityksellä. Pyytäkää 5 000 markkaa (silloin antavat 3 000). Tyszka on saanut heiltä kerran »Trybuna»²¹⁵ varten ja pyytää nyt *toisen* kerran, hän saattaa siis pitää Teitä »kilpailijanaan». Ottakaa tämä varteen, koettakaa hankkia itsellenne *täysin* luotettava tulkki (meillä on tuttavvia, mutta he ovat perin »siirtokuntaista» väkeä) ja saada ehdottomasti Vorstandilta rahaa »Zvezdaa» varten.

Tyszka menettelee seuraavasti: pyytää Vorstandilta Karskin välityksellä. Vorstand tiedustelee KKUT:n mielipidettä ja antaa, ellei esitetä vastalauseita. Teidän on ryhdyttävä varokeinoihin, ellette halua KKUT:n tietävän, että olette Berliinissä.

* Kirje on todennäköisesti osoitettu A. I. Rykoville. *Toim.*

** Säilyttäkää nämä kirjeet ja *ehdottomasti* palauttakaa minulle *heti* käytettyänne.

*** — Saksan Sos.-dempuolueen hallitus. *Toim.*

Kaiken varalta liitän oheen »todistuksen»*.

Puristan kättänne. *Lenin*

Oletteko saanut kirjeeni ja sen mukana Aleksandrovin kirjeen, jossa puhutaan Lieberin alustuksesta KKKUT:ssä? ²¹⁶

Vastatkaa nopeammin. Asia on vihdoinkin selvitettävä.

*Kirjoitettu maaliskuussa 1911
Lähetetty Pariisista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

225

KOLMANNEN VALTAKUNNANDUUMAN SOSIALIDEMOKRAATTISELLE RYHMÄLLE

Tov. Poletajev on toimittanut meille Leninin välityksellä sosialidemokraattisen ryhmän toimintakertomuksen julkaisusuunnitelman, jonka ryhmä oli käsitellyt ennen Poletajevin lähtöä Berliiniin.

Me puolestamme olemme suhtautuneet ryhmän suunnitelmaan täysin myönteisesti ja tarjoamme sille seuraavaa lopullista sopimusehtoa.

Me muodostamme täällä toimintakertomuksen julkaisemisesta huolehtivan komission: Steklov+Semashko+Zinovjev (tai Kamenev).

Komissio ottaa tehtäväkseen (1) laatia toimintakertomuksen jäsenyyksen ja neuvotella ryhmän kanssa jäsenyyksen vahvistamisesta; (2) hankkia rahaa puolueelta, sitä paitsi ryhmä antaa vähintään 500 rpl; (3) toimittaa lopullisesti toimintakertomuksen (20 arkkia) (siihen ja siihen) mennessä.

Vastauksen tähän ehdotukseen tulee olla lähtöisin koko ryhmältä.

(Pokrovskin+Gegetshkorin allekirjoitus). ²¹⁷

*Kirjoitettu 1911, ennen
huhtikuun 19 päivää
Lähetetty Pariisista Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* saksalaisia varten: todistan, että olette KKK:n jäsen.

226

VSDTP:n KK:n ULKOMAISELLE TOIMIKUNNALLE

Arvoisa toveril!

Oheinen kirje* on niiden neuvottelujen muodollinen lopputulos, joihin ryhdyin Berliinissä duumaryhmän toimeksiantosta Poletajevin kanssa.

Olen muodostanut toimintakertomuksen julkaisemista hoitavan komission sopien siitä duumaryhmän kanssa, ja siihen kuuluvat toverit Grigori (varalta Kamenev), Steklov ja Aleksandrov.

Koska ryhmä on sitoutunut antamaan menoihin *vähintään* 500 rpl ja olemme arvioineet toimintakertomuksen julkaisukustannukset kaikkiaan 2 100—2 200 ruplaksi, kehotamme antamaan puuttuvan summan, 1 600 rpl, puolueen (»hallussapitäjien»²¹⁸) rahoista (komission käytettäväksi), mihin bolševistisen virtauksen jäsenet ovat suostuvaisia.

Lenin

Huhtikuun 30 pnä 1911.

Kirjoitettu Pariisissa

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan

käsinkirjoitetun jäljennöksen mukaan

227

A. I. LJUBIMOVILLE JA M. K. VLADIMIROVILLE

Arvoisat toverit! II ryhmän kokouksessa 1. VII 11 pitämämme puheet, joita olemme jo sanoneet »ekonomistien» keinoimpien puheiden keinoimmaksi toistoksi²¹⁹, ja »liittoutumisen» puolalaisten (puolalaisista keinoimpien) kanssa voidaksenne uudelleen »vehkeillä» — sekä golosilaisten (Lederin »eroaminen»)²²⁰, Trotskin (»kutsua 10 kertaa») että vperjodilaisten ja likvidaattorien kanssa (jopa Igorevinkin tunnustaman sopimuksen rikkominen) — kaikki se on osoit-

* Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

tanut meille aivan selvästi ja lopullisesti, ettei toiminnasamme voi olla *mitään poliittista eikä moraalista yhtenäisyyttä*. Koska olemme viime aikoihin saakka neuvotelleet kanssanne kaikista tärkeimmistä toimenpiteistä, pidämme velvollisuutenamme saattaa tämän tietoonne.

Mark suvaitsi ilmoittaa viimeksi pidetyssä neuvottelukokouksessa: »me 'sovittelijat' eroamme Teknisestä komissiosta ja Organisaatiokomissiosta, jos te bolshevikit tulette harjoittamaan entistä 'ryhmäkunta'-politiikkaa.»

Ilmoitamme, että *me eroamme* TK:sta ja OK:sta, jos te tulette harjoittamaan edelleen omaa politiikkaanne, jota me pidämme puolueelle erittäin vahingollisena.

Odotamme vastaustanne — mikäli se olisi tarpeen — keskiviikkoon, 5. VII 11 saakka — klo 11 epp. Kamenevin luona — ja tämän määräajan kuluttua umpeen jätämme ilmoituksemme TK:lle ja OK:lle ja esiinnyimme teitä vastaan puolueen edessä.

Sos.-dem. tervehdysin

*Lenin**

*Kirjoitettu heinäkuun 3 pnä 1911
Pariisissa*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

228

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Lähetän korjausvedokset.**

§ »Kaksi puoluetta» (erittäinkin sen loppu, s. 86 in fine*** — ks. lisälehtistä) on *välttämättä* kirjoitettava uudelleen.

- (1) Ei saa kehottaa erkaantumaan *sovittelijoista*. Se olisi aivan tarpeetonta ja virheellistä. Heihin nähden pitää omak-sua »selittävä» sävy eikä suinkaan heittää heitä syrjään.
- (2) Hajaannuksesta pitää puhua hyvin *harkitusti*, valikoida

* Kirjeen ovat allekirjoittaneet myös G. J. Zinovjev, L. B. Kamenev, N. Aleksandrov (N. A. Semashko) ja Kamski (M. F. Vladimirski). *Toim.*

** Kysymys on L. B. Kamenevin kirjasesta »Kaksi puoluetta».

V. I. Leninin esipuhetta tähän kirjaseen ks. Teokset, 17. osa, ss. 208—211. *Toim.*

*** — lopussa. *Toim.*

aina sen tapaisia sanamuotoja kuin että likvidaattorit ovat katkaisseet suhteet, aiheuttaneet »ehdottoman välien rikkoutumisen» ja ilmoittaneet siitä ja että puolue sietää heitä suotta (»ja sovittelijat sotkevat suotta») y.m.

Niin Teillä onkin enimmäkseen. Mutta ei aina. Katsokaa vielä läpi § »Kaksi puoluetta».

Lievennämme saksalaisille kirjoitettua vastausta. Olette oikeassa, siitä tuli jyrkkä.

Lähetäkää ehdottomasti sovittelijoita käsittelevän §:n vedokset.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1911, ennen elokuun
2 päivää Pariisissa*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

229

C. HUYSMANSILLE*

Syyskuun 5 pnä 1911.

Hyvä toveri!

Liitän oheen duuman kokoonpanoa osoittavan taulukon. Olen tehnyt siihen korjauksia käyttäen apuna duuman virallista vuosikirjaa (asiahakemistoa) (1910, 2. vihko).

Veljellisin tervehdyksin, hyvä toveri.

V. Uljanov

Valtakunnanduuman kokoonpano (1910)

Oikeistolaiset	**51
Nationalistit	99 **89
Lokakuulaiset	135
Puolalaisten, liettualaisten y.m. ryhmä	7
Puolalainen ryhmä (Kolo)	18 **11
Progressistit	39
Muhamettilaiset	9
Perustuslailliset demokraatit (n.s. kadetit)	52

* Kirje on vastaus C. Huysmansin kirjeeseen, jossa tämä pyysi tekemään korjaukset III Valtakunnanduuman kokoonpanoa osoittavaan taulukkoon. *Toim.*

** Luku on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

Trudovikkien ryhmä (trudovikit)	15	*14
Sosialidemokraatit	14	*15
Puolueisiin kuulumattomat	18	

Kaikkiaan 440 jäsentä

Lähetetty Pariisista Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1962 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964*

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

230

I. FRIMULLE

Hyvä toveri!

Kaksi poliittista maanpakolaista, Nikita Pashev ja Ivan Demidovski, olivat töissä hra Tsherkezillä Chitilan lentoken-
tällä. Hra Tsherkez erotti työmiehensä maksamatta näille
kuuluvia rahoja. Nikita Pashevin kohdalta asia kuitenkin
mutkistui, koska hän oli tehnyt kontrahdin. Tsherkez tahtoi
päästä eroon N. Pashevista, koska tiesi, että Nikitan ja
Ivanin on poliittisina pakolaisina pakko pitää suunsa kiinni.
Hra Tsherkez nosti Nikita Pashevia vastaan valheellisen
syytteen, väitti viimeksi mainitun irrottaneen mutterit yh-
destä lentokoneesta. Nikita on pidätetty ja nähtävästi Ivan
samaten. Tiedän hyvin, että he kumpikin (Nikita Pashev
ja Ivan Demidovski) ovat poliittisia pakolaisia eivätkä voi
tehdä sellaista. Sen vuoksi pyydän Teitä, hyvä toveri, puut-
tumaan tähän juttuun, joka voi johtaa tovereidemme luovutukseen. Hyvä toveri, pyydän vastaanottamaan veljellisen
tervehdykseni.

N. Lenin (Vl. Uljanov),

Venäjän sosialidemokratian edustaja
Kansainvälisessä Socialistisessä Toimistossa

*Kirjoitettu marraskuun 4 pnä 1911
Lähetetty Pariisista Bukarestiin*

*Julkaistu ensi kerran 1924
»Kommunist» (Odessa)
aikakauslehden 33. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

* Luku on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

L. B. KAMENEVILLE

Mr. Vl. Oulianoff. 6.
Oakley square. London. N. W.

Cher camarade!* Istun Britannian museossa ja luen innokkaasti Schweitzerin 60-luvun kirjasia: kuinka loistavasti ne vahvistavatkaan käsityksen, että hän on opportunisti yhdistämisteitä koskevassa kysymyksessä!

On ilmeistä, että *en ehdi* tekemään kaikkea tarpeellista tästä kirjoittaakseni. Siksi pyydän päiväkkään vitkastelematta käymään (tai pyytämään *luotettua* henkilöä käymään) Bibliothèque Nationaleissa ja ottamaan selvää, mitä siellä on 60-luvun sosialistien kirjallisuudesta. Siitä pitää ottaa selvää seuraavasti: tilata *k a i k k i* tärkeimmät teokset (on *t ä r k e ä ä* osoittaa tarkasti julkaisuaika ja -paikka) ja saada vastaus: sitä ja sitä ei ole.

Täydentäkää (Bebelin ja Mehringin ja Gust. Mayerin mukaan) oheista luetteloa ja vastatkaa minulle **pikemmin**.

Teidän *N. Lenin*

- J. B. von Schweitzer*: »Der Zeitgeist und das Christentum». Leipzig. 1861.
Sama: »Die österreichische Spitze». Leipzig. 1863.
Sama: »Der einzige Weg zur Einheit». Frankfurt a/M. 1860.
Sama: »Zur deutschen Frage». Frkf. a/M. 1862.

Kirjoitettu marraskuun 10 pnä 1911
Lähetetty Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Hyvä toveril Toim.

C. HUYSMANSILLE

7/XII 11.

Hyvä toveri Huysmans!

Oheistan tänään saamani sähkeen.²²¹ Julkaisemme tämän tiedotuksen pää-äänenkannattajassamme. Toivottavasti teette kaiken voitavanne tiedottaaksenne tämän sähkeen sisällön kaikille Internationaaliin kuuluville puolueille.

Aina Teidän *N. Lenin**Lähetetty Pariisista Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1961 »Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 5. n:ossa*

*Täydellisesti julkaistu ensi kerran
ranskan kielellä 1962 »Cahiers du
Monde Russe et Soviétique»
aikakauslehden 4. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

1912

233

C. HUYSMANSILLE

Hyvä toveri Huysmans!

Liitän oheen Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen konferenssia selostavan kirjeen.*

Olen Teille erittäin kiitollinen, jos painatte tämän kirjeen seuraavassa kiertokirjeessänne tiedottaaksenne konferenssistamme kaikille puolueille. Toivottavasti mikään ei estä Teitä painattamasta tätä kirjettä kiertokirjeessänne, sitäkin suuremmalla syyllä, kun siinä ei ole enää pitkiin aikoihin ollut mitään virallisia tietoja Venäjästä; olen hyvin kiitollinen, jos ilmoitatte minulle, milloin kiertokirjeen pitäisi ilmestyä.

Venäjän Sosdem. Työväenpuolueen Keskuskomitea on valinnut minut Venäjän Sosdem. työväenpuolueen edustajaksi Kansainväliseen Sosialistiseen Toimistoon.

Teidän *N. Lenin*

Liitän oheen yhden kappaleen Venäjän Sosdem. Työväenpuolueen Keskuskomitean virallista julkaisua.**

*Kirjoitettu 1912 maaliskuussa,
ennen 10 päivää
Lähetetty Pariisista Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique»
aikakauslehden 1.—2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

* Ks. V. I. Lenin, »Selostus Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle VSDTP:n yleisvenäläisestä konferenssista» (Teokset, 17. osa, ss. 882—484). *Toim.*

** Kirjanen »Всероссийская конференция Рос. Соц.-Дем. Раб. Партии 1912 года». Изд. ЦК. Paris. (»Ven. Sosdem. Työväenpuolueen yleisvenäläinen konferenssi 1912, KK:n julk. Pariisi). *Toim.*

C. HUYSMANSILLE

5. 4. 12.

Hyvä kansalainen!

Olen saanut kiertokirjeenne n:o 5. Liitän tämän kirjeen oheen virallisen selityksen*, jonka pyydän välittämään kaikkien niiden puolueiden sihteereille, jotka ovat liittyneet Kansainväliseen yhdistykseen kaikkia vahvistettuja sääntöjä noudattaen.

Sitä paitsi haluaisin esittää Teille, hyvä kansalainen, erään pyynnön kiertokirjeeseen n:o 5 kirjoittamanne alkulauseen johdosta: olkaa ystävällinen ja selittäkää minulle muutamia seikkoja erään kohdan osalta, jota en käsitä täydelleen. Kysymys on seuraavasta. Alkulauseenne toisessa virkkeessä esitätte mielestäni erinomaisen periaatteen: sanotte, että sihteeristö on velvollinen välittämään (kaikille järjestöille) asiakirjat, jotka saadaan Kansainväliseen yhdistykseen kaikkia vahvistettuja sääntöjä noudattaen liittyneiltä järjestöiltä ja toimiston jäseniltä... Se on aivan oikein. Mutta eikö Teistä, hyvä kansalainen, tunnu, että alkulauseenne ensimmäinen virke on selvästi ristiriidassa tuon periaatteen kanssa, sillä mainitussa virkkeessä sanotte saattavanne yhdistykseen liittyneiden puolueiden tietoon vastalauseponnen, jonka erittäin ystävällisen ilmoituksenne mukaan on lähettänyt kansalainen Babin? Edustaako Babin kaikkia vahvistettuja sääntöjä noudattaen yhdistykseen liittyneitä järjestöä ja mitä järjestöä? Onko Babin mahdollisesti toimiston jäsen? Jos hän on toimiston jäsen, niin mitä järjestöä hän edustaa? Ja mikä yhdistykseen kuuluvista järjestöistä on vastuussa toimistolle Pariisin päätöslauselmasta? Olen Teille rajattoman kiitollinen, jos hälvennätte epäilykseni, hyvä kansalainen.

Veljellisin tervehdyksin *N. Lenin**Lähetetty Pariisista Brysseliin*

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1963 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 1.—2. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 48. osassa

Julkaistaan konekirjoitusjärjennöksen mukaan Käännös ranskasta

* Ks. »Kirjettä Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerille Huysmansille» (V. I. Lenin, Teokset, 17. osa, ss. 525—528). *Toim.*

C. HUYSMANSILLE

Hyvä kansalainen Huysmans!

Olen aivan samaa mieltä kanssanne ja ajattelen niin kuin Tekin, ettei toimisto voi palvella polemiikin välittäjänä. Niin ikään ajattelen, että paras ja ainoa keino sen ehkäisemiseksi on lähettää ainoastaan ne asiakirjat, jotka saatte toimistossa edustettuina olevien puolueiden ylimmiltä laitoksilta ja jotka koskevat näitä puolueita. En voinut olla tiedottamatta Teille puoluekonferenssimme päätöksistä, sillä se ennallisti puolueen Keskuskomitean, jota sillä ei tuolla haavaa ollut, enkä tietenkään vastustaisi Venäjän sosialidemokraattisen puolueen toisen Keskuskomitean tiedotusten tunnetuksi tekemistä, mutta pidin velvollisuutenani vastustaa ulkomaisten ryhmien polemiikin välittämistä.

Tiedustelette edelleen mielipidettäni ehdottamastanne vetouksesta, jossa vaadittaisiin yhteisen konferenssin koollekutsumista. Arvelen, ettei se olisi tällä hetkellä tarkoituksenmukaista, ja koska en pyri olemaan puolueeton, viittaan puolalaisten mielipiteeseen (katso »Vorwärtsia»). Puolalaiset kieltäytyivät osallistumasta meidän konferenssiimme, mutta he ovat kieltäytyneet osallistumasta myös siihen konferenssiin, jonka Bund aikoo kutsua koolle, ja sanoneet sen olevan likvidaattorien konferenssi. Parasta on odottaa: katsokaamme, kokoontuuko likvidaattorien konferenssi ja mitä se saa aikaan.

Lähetän Teille lähipäivinä muutamia varsin mielenkiintoisia asiakirjoja, jotka perehdyttävät Teitä paremmin Venäjän SDTP:ssä vallitsevaan asiaintilaan.

Teidän N. Lenin

*Kirjoitettu 1912 huhtikuussa,
ennen 19 päivää*

Lähetetty Pariisista Brysseliin

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
1.-2. n:o:ssa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

V. A. TER-JOANNISJANILLE

5/V 12.

Werte Genossin!

En tiedä, oletteko kuullut ikävän uutisen yhteisestä ystävästämme, joka esitti minut Teille Berliinissä, Suren Spandarjanista. Hänet on vangittu Bakussa. Hänen vaimonsa kirjoittaa isälle, ettei ole ketään, joka huolehtisi hänestä, ja ettei hänellä ole vuodevaatteitakaan, ei mitään. Ei ole ketään, joka veisi hänelle maitoa j.n.e. Isä sanoi minulle, että hänellä on Bakussa paljon tuttavias ja hän on kirjoittanut yhdelle heistä. En tiedä, miksi vain yhdelle.

Spandarjanin isä asuu täällä (Hotel Nicole, 19. Rue Pierre Nicole, 19. Paris). Hän näyttää hyvin sairaalta ja vanhalta. Poika oli luvannut tehdä kaikkensa lähettääkseen hänelle rahaa Bakusta, mutta ei voinut, koska hänet vangittiin. Isä on rahattomana, häntä häädetään asunnosta. Hänen asemansa on perin surkea, jopa toivotonkin.

Me autoimme häntä pienellä lainalla. Päätin silti kirjoittaa Teille. Todennäköisesti tunnette Spandarjanin tuttavias ja ystäviä sekä Bakussa että Pariisissa. Spandarjanin isä on lähettänyt monesti kirjeitä, mutta unohtanut kirjoittaa osoitteen. Siksi pelkään pahoin, etteivät hänen kirjeensä mene perille Bakuun. Ettekö tunne Bakussa ketään, jolle voisi kirjoittaa Surenistas ja jota voisi pyytää huolehtimaan hänestä?

Edelleen, jos Teillä on yhteisiä tuttavias, olisi erittäin tärkeää huolehtias myös isästä. Puheiden mukaan hänellä pitäisi olla rikas poika Jekaterinodarissa. Olisi hyvä, jos kirjoittaisitte tuolle pojalle *hyvin tomerasti*, että hän lähettäisi isälleen enemmän rahaa, jotta isä voisi maksaa velkansa ja lähteä matkalle.

Toivottavasti teette voitavanne kummankin Spandarjanin hyväksi ja kirjoitatte minulle siitä pari sanaa.

Miten ovat Teidän asianne? Olen koko ajan odottanut Teidän antavan jotakin tietoa itsestänne. Oletteko voinut harrastaa sosialidemokraattista kirjallisuutta? Onko Teistä tullut sosdemi ja bolshevikki?

Toivotan koko sydämeistäni kaikkea parasta ja puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

VI. Oulianoff.

4. Rue Marie Rose. Paris. XIV.

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

237

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

...* Ihmettelen, ettei Teiltä ole tullut yhtään kirjettä. Meidän on välttämättä pidettävä yllä säännöllisempää yhteyttä ja varsinkin Teidän kirjoitettava useammin. »Pariisi nuutuu», ovat kaikki sanoneet. Se on nyt Teidän vastuullanne, toisin sanoen Teidän on estettävä se. Kutsukaa väki koolle vaikka kerran viikossa, keskustelkaa, järjestäkää sitä, käykää joka päivä Alekseini luona ja pitäkää hänen välityksellään viireissä koko ryhmää. Ei saa »jättää omia» oman onnensa nojaan. Ei saa päästää rempalleen johtavaa (tähän saakka) keskusta. Muistakaa toki, että se on Teidän vastuullanne! Kootkaa UJK ja valakaa siihen tarmoa: olin Leipzigissä ja kuulin valitettavan, ettei UJK (erotukseksi URKT:stä**) tee muka mitään. Siltä odotetaan kuitenkin lehtisiä (*kaikkia* pariisilaisia), bulleteineja, kirjeitä... Järjestäkää tämä asia...

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1912 kesäkuussa,
ennen 28 päivää
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

** Ulkomaisten Ryhmien Keskustoimikunta. *Toim.*

»PRAVDA» LEHDEN²²³ TOIMITUKSELLE

Arvoisa kollega!

Sain lähettämänne »Pravdan» ja »Nevskaja Zvezdan» numerot.* Pyydän hartaasti täydentämään vuosikertaa minulta puuttuvilla vanhan »Zvezdan» numeroilla (Teillä pitäisi olla noiden numeroiden luettelo). Ellei Teillä ole meiltä puuttuvien numeroiden luetteloa, niin ilmoittakaa, lähetän sen heti.

Olen saanut myös avustamistoimintaa koskevan seikkaperäisen kirjeenne.* Yritämme täyttää erittäin laajasta ohjelmasta minkä voimme. On vain tähdennettävä vielä kerran, että työn jatkaminen on kerrassaan mahdotonta, ellei lähetetä:

(1) rahaa. Toimisto on jo velkaa 200 rpl, jotka olisi pitänyt lähettää: 100 rpl kesäkuun 1 p:nä vanhaa lukua ja 100 rpl kesäkuun 15 p:nä. On pidettävä kiirettä velan suorituksessa ja lähetettävä säännöllisesti määräpäivinä, kuten on sovittu.

(2) — on lähetettävä uusia *kirjoja*, asiahakemistoja j.n.e. Ellette lähetä uusia kirjoja, *emme* voi täyttää kymmenesosaakaan avustamissuunnitelmastanne. Lähetin jo edellisessä kirjeessä kirjaluettelon ja pyydän vastaamaan, lähetetäänkö kaikki pyytämäni.

Edelleen pyydätte kirjeessänne tiedottamaan, »mitä lehtiä meille vielä on lähetettävä». Lähetin Teille luettelon edellisessä kirjeessä ja voin vain toistaa pyyntöni, että ilmoitatte minulle sähköitse: »Lehdet tilattu»; ilman niitä artikkelien lähetyksessä syntyy *keskeytys*.

Sinclairin romaanista teemme kyselyn Leipzigiin. Sehän on käänös englannista. Vai aiotteko venäjääntä saksankielisestä *käännöksestä*?

Valmis palvelemaan

V. Uljanov

P. S. Erittäin tarpeellisia ovat varsinkin *agraarikysymystä* valaisevat *aikakautiset* sekä *hallituksen* että *zemstvojen* julkaisut. Ilmoittakaa ehdottomasti lähimmässä

* Kirjeessänne on postileima 18. IV. Mutta meillä *ei ole vielä* 17. VI ilmestynyttä »Nevskaja Zvezdaa»! Olkaa hyvä ja huolehtikaa säännöllisestä lähettämisestä.

numerossa, että lehti pyytää hartaasti lähettämään sille *k a i k k i* senlaatuiset julkaisut, *lupautuu* painattamaan niiden luettelon ja *esittelyjä* tärkeimmistä julkaisuista.

VI. Ulijanow. Zwierzyniec. L. 218. Oesterreich.
Krakau.

P. S. On ehdottoman tarpeellista saada myös »*Nevski Golos*»²²³ (meillä ei ole 4. n:o:a eikä *seuraavia*) ja *k a i k k i* ammatilliset julkaisut. Ilman sitä on *mahdotonta* perustaa toivomaanne osastoa, joka valaisisi työn ja pääoman välistä taistelua.

P. P. S. En voi olla kiinnittämättä huomiota vielä tavattoman ikäviin painovirheisiin artikkeleissa. Sain juuri (en lehden toimistosta enkä yleensä Pietarista) »*Nevskaja Zvezdan*» 13. n:on. »*Ei-liberaalisen skeptikon*» artikkelissa* on painettu «использовать» asemesta «исповедовать»**!!

Kyseisen artikkelin kirjoittajan käsiala ei kuitenkaan kuulu vaikeasti luettavien joukkoon. Sitä paitsi tämän käsialan täytyy olla hyvin tuttu niin latojille kuin oikolukijoillekin. Oikolukijan olisi loppujen lopuksi pitänyt ajatuksenkin perusteella huomata helposti virhe.

On suotavaa kiinnittää huomiota siihen, että *tuollaisia* painovirheitä olisi vähemmän.

Sain juuri 5 kappaletta »*Pravdan*» 43. n:o:a, kuten oli luvattu. Mutta minulla ei ole 41. ja 42. n:o:a. Pyydän lähettämään niitäkin viisi kappaletta kumpaakin.

*Kirjoitettu 1912 heinäkuussa,
viimeistään 6 p:nä
Lähetetty Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Lähetimme Teille eilen »*Nevskaja Zvezdan*» 16. n:on.

»*Nevski Golosin*» 6. n:o kuohutti meitäkin tavattomasti,

* Ks. V. I. Lenin, »*Kapitalismi ja 'parlamentti'*» (Teokset, 18. osa, ss. 115—117). *Toim.*

** — »*käyttämään*» asemesta »*propagoimaan*». *Suom.*

ja olemme jo lähettäneet kiukkuisen kirjeen »Pravdaan». Kirjoitamme tänään vielä »Nevskaja Zvezdan» 17. numeroa varten...*

»Puolueen ehdokkaista» ei saa puhua julkisesti, voimme tehdä sen KK:n lehtisessä ja »Rabotshaja Gazetassa».

Muutosta on ollut *toistaiseksi* se hyöty, että: 1) olemme yhtä päivämatkaa lähempänä; 2) Abramtshik on saapunut (tämä on salaisuus). Hän on jo täällä. Nähtävästi auttaa raja-asiassa. Ehkä (tämä lisäksi?) *myös* Pietarin vaaleissa; 3) On toivoa vielä *useiden* kohtaamisten järjestämisestä. Tätä silmälläpitäen on jo lähetetty *kaksi***. Siitä on hyötyä, jos he eivät joudu kiinni. Kaikki edistyy kuitenkin hitaasti ja monien epäonnistumisten kautta.

Lehtiasiassa on meneteltävä seuraavasti: tilatkaa itsellenne »*Russkije Vedomosti*»²²⁴ (Tehän otatte itekin »R. V:n») (ja saatuanne lähettäkää 4—5 päivän kuluttua meille pari kertaa viikossa). Me maksamme. »*Pravdalta*» emme saa enempää: painos kuuluu laskeneen 30 000:een, tilanne kuuluu olevan tukala...

Lähettäkää postitse... »*Vperjodin*» [lehtinen] (minulla ei ole sitä) ja kaikki pariisilaiset. Teidän on ehdottomasti saatava ilmestymään [UJK:n] bulleteriini (toistaiseksi melko vaatimattomat), joissa julkaistaan pariisilaisten [lehtisten] luetelo ja arvostellaan niitä lyhyesti.

Tehän lupasitte ottaa Jurilta Plehanovin puolereferaatia käsittelevän kirjoituksen! Sitä ei ole vielä. Lähettäkää!!

Mitä Plehanov puhui T:stä ja Ger—nistä?..

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 24 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

** Kysymyksessä ovat todennäköisesti I. F. Armand ja G. I. Safarov. *Toim.*

»PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE

Arvoisa kollega!

Lähetän Teille artikkelin »Eräitä puolen vuoden työn tuloksia»*. Havaitsette sisällöstä, *miksi* lähetän »*Pravdaan*» tämän laajan artikkelin. Sen voisi julkaista neljässä päivässä alakertoina pienellä kirjasinlajilla ladottuna. Jokaiselle näistä 4 kirjoituksesta voisi antaa oman otsikon (esimerkiksi: I. Työläisten rahankeräykset lehden hyväksi kuukausittain vuonna 1912. II. Työläisten rahankeräykset lehden hyväksi piireittäin. III. Työläisten rahankeräykset likvidaattori- ja *ei*-likvidaattorilehtien hyväksi. IV. Työmiehen kopeekka työväenlehden hyväksi).

Pitäisin erittäin toivottavana, että nämä kokonaan »Pravdaa» varten kirjoitetut ja »Pravdan» lukijoille osoitetut artikkelit julkaistaisiin siinä. Sensuuriesteitä ei luullakseni voi olla. Olen tietysti suostuvainen sensuurista johtuviin korjauksiin, *mutta en suostu III luvun poisjättöön.*

Jos Te vastoin odotuksiani ette huoli tätä artikkelia »Pravdaan» ja kolleganne »*Nevskaja Zvezdaan*» (johon se sopii paljon vähemmän), annan sen johonkin aikakauslehteen, niin katkeralta kuin se minusta tuntuukin. Pyydän joka tapauksessa vastaamaan mahdollisimman nopeasti tai lähettämään tämän artikkelin tänne takaisin minulle.

Gylka lähetti minulle muutama päivä sitten kirjeen, jossa ilmoitti *kieltäytyvänsä* avustamasta »*Zvezdaa*» ja »*Pravdaa*» »vahingollisten» tendenssien vuoksi, joita hän on kuulemma havainnut luettuaan »*Nevski Golosin*» 6. n:n ja Plehanovin »eroamisesta». Tuo Gylka on loikkinut puolelta toiselle jomonesti. Jos hänen päähänsä pälkähtää järjestää rettelöartikkelinsa sijoittamisen vuoksi (vaikka en voinutkaan lähettää sähköitse epuuta!), älkää vastatko hänelle, ei kannata.

Suuret kiitokset lähettämistänne »oikeisto»-lehtien irtonumeroista. Meille ovat erittäin tärkeitä tuollaiset erillisinä lähetyksinä saamamme mielenkiintoiset lehdet, joita emme kerta kaikkiaan voisi hankkia muuten kuin Teidän välityksellänne.

Olin hyvin mielissäni nähdessäni »Pravdassa» J. K:n kir-

* Ks. V. I. Lenin, »Puolen vuoden työn tulokset» (Teokset, 18. osa, ss. 172—187). *Toim.*

joituksen »Sovremennikista»²²⁵. Pyydätte monipuolistamaan aiheita. J. K. onkin arvokas juuri siltä kannalta katsoen. Lehdessä ei ole arvostelevia kirjallisuuskatsauksia, kirjoitelmia eikä lausuntoja. Jokaista avustajaa on mielestäni pidettävä arvossa hänen erikoisaiheidensa vuoksi. J. K. voisi varmaan — jos suhtautuisitte tähän avustajaan hiukankin huomaavaisemmin — antaa paljon monipuolisempia kirjoituksia, jotka elävöittäisivät tuntuvasti työväenlehteä.

Miksi typistitte artikkeliani Italian edustajakokouksesta? Yleensä ei olisi pahitteeksi ilmoittaa hylätyistä artikkeleista. Se ei ole lainkaan kohtuuton pyyntö. On hyvin ikävää kirjoittaa »paperikoriin», t.s. poisheitettäviä artikkeleja. Julkaisematta jääneet kirjoitukset pitää palauttaa. *Kuka tahansa* porvarillisenkin lehden avustaja vaatii sitä.

Toveriterveisin V. Uljanov

Olkaa hyvä ja kirjoittakaa *Wiener »Arbeiter-Zeitungille»*²²⁶, että lähettäisivät vaihtokappaleen *minulle* (antakaa osoitteeni). Teille sitä ei kuitenkaan päästetä. Muistakaa kirjoittaa!

Kirjoitettu heinäkuun 28 tai 29 pnä

1912

*Lähetetty Salvatorista
(lähellä Krakovaa) Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1930 V. I. Leninin Teosten
2.—3. painoksen XVI osassa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

241

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Ennen muuta lämpimät terveiset kaikille ystäville, kiitokset sähköestä ja röykkiöittäin mitä parhaimpia toivotuksia! (Musteläiskää ei tarvitse ottaa huomioon.) Salut, salut à vous...** Oh, miten mielelläni kuuntelin nyt Montégus'aa.

* Ks. V. I. Lenin, »Italian sosialistien edustajakokous» (Teokset, 18. osa, ss. 155—157). *Toim.*

** Terve, terve teille... *Toim.*

No, hairahduin »vakavasta» sävystä.

Kuitenkin on »asioita».

(1) Liitän oheen vastauksemme Saksan Vorstandille*.

Näyttäkää suppealle piirille+UJK:lle ja palauttakaa.

(2) Zaksin kirjeen *Teitä varten*. Lukekaa, miettikää, vastatkaa ja palauttakaa...

Puristan lujasti kättänne.

Teidän Lenin

Morozovhan puhuu pötyä...** Besprizornyi on tarpeeton mies.

Rjazanov sähisee ja äkäilee Wienissä: sai pitkän nenän Plehanovin julkaistua artikkelinsa »Pravdassa». (Kirjoitin *Kiselojville* pitkän »sydäntäriipaisevan» kirjeen. En usko, että siitä on hyötyä.)

Lunatsharski kirjoittaa »*Kijevskaja Myslissä*»²²⁷ »tieteellisestä mystisismistä». Hankkikaa kirjoitus ja antakaa hänelle julkisesti isällinen piiskasauna.

Miksi ette kirjoita mitään »*Prosveshhtshenijeta*»²²⁸ varten?

Kirjoitettu heinäkuun 30 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Lähetän Teille Veran kirjeen. Näette siitä, miksi päätimme *painattaa* vastauksen saksalaisille Chemnitziä varten ja *painattaa* sen Leipzigissä.²²⁹ Pariisissa työ on siis jätettävä sikseen. Toivottavasti sitä ei ole vielä aloitettu eikä peruutus aiheuta suuria vaikeuksia.

Teidän on *ehdottomasti* oltava Chemnitzissä päivää, *paria* aikaisemmin. »*Rabotshaja Gazetan*» puolesta annamme val-

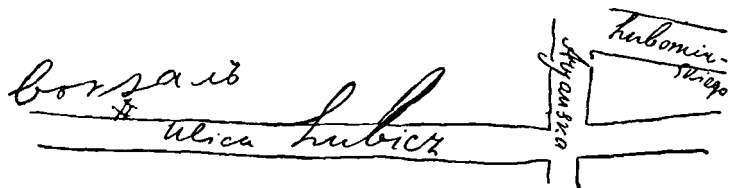
* Vastausta Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen hallitukselle ks. V. I. Lenin, Teokset, 18. osa, s. 189. *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Muutamia sanoja on jäänyt selvittämättä. *Toim.*

takirjan tšekäläiselle bolshevikille, joka tulee Zakopanesta. Hän puhuu saksaa.

Chemnitzissä Teillä on edessä ankara sota.

Ks. asema-|| Suyskuun 2 päivästä vaihdamme asuntoa. Uusi
piirrosta || osoite: Ulica Lubomirskiego. 47, au premier, à
gauche. (Grigori n:o 35 sama katu.)

Kirjoittakaa, oletteko *varmasti* Chemnitzissä 12. tai 13. IX. Vastaus saksalaisille joudutaan lähettämään Chemnitziin postlagernd* Teidän nimellenne.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

»Peuple» (brysseliläinen) kirjoittaa »*Russkoje Slovo*»²³⁰ lainaten, että *Wienissä* (sic!) pidetään kohdakkoin sosdemjärjestöjen + Bundin + latvialaisten + puolaisten etc. konferenssi!!!

Käykää pari kertaa pariisilaisten ryhmässä esitelmöimässä. Muuten he *harhailevat hajallaan*...

P. S. Jos ilmestyy tiedotus likvidaattorien konferenssista, lähettäkää *pikapostissa*.

*Kirjoitettu 1912 elokuussa,
ennen 25 päivää*

Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Saimme tänään Trotskilta kutsun »heidän» konferenssiinsa (25. VIII).²³¹

* — noutoposti. Toim.

He saavat sen siis sittenkin koolle!

Me emme tietenkään lähde.

Aiomme laittaa pää-äänenkannattajan valmiiksi $\frac{2}{3}$:ltaan julkaistaksemme vastauksen *heti*, kun heidän tiedotuksensa ilmestyy...*

Huomenna alamme lähettää käsikirjoituksia pää-äänenkannattajalle.

Pitäkää huoli siitä, että vedokset valmistetaan nopeasti ja korjataan hyvin.

Miksi Antonov (Britman) ei vastaa minulle? Onko hän Pariisissa? Onko hän terveenä?

Kirjoittakaa, milloin aiotte matkustaa Chemnitziin. Pitäisi laatia etukäteen paperi saksalaisia varten.

Miksi palautatte kirjeitä... ettekä vastaa Pannekoekin artikkelia koskevaan kysymykseen...

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu 1912 elokuussa,

ennen 25 päivää

Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

244

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Voitteko hankkia »*Neue Zeitung*», sen viimeiset numerot, Pannekoekin ja Kautskyn artikkelit? Ellette voi, kirjoittakaa, me lähettämme. On välttämätöntä tuntea ne Chemnitzin edellä ja tavata siellä Pannekoek ja lähestyä häntä: Kautsky on vastannut hänelle *ääriopportunistisesti* mitä tärkeimpiin kysymyksiin. Erittäin toivottavaa on lähestyä vasemmistolaisia (varsinkin Pannekoekia, joka nykyään auttaa Tyszkaa tämän alhaisessa »pelissä») ja agitoida heitä antamaan *periaatteellinen* vastaisku Kautskylle. Tulee skandaali, jos he eivät nouse vastustamaan *moista* opportunistia! Valitettavasti heillä ei ole väkeä: Radek on siellä melkein pä suuruus...*

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

Teidän pitäisi kirjoittaa »Pravdaan» yleistajuisia artikkeleja (»Rabotshaja Gazetan» sävyyn) ja kirjallisuusarvosteluja. Jos kirjoitatte »Rabotshaja Gazetan» sävyyn... he julkaisevat. Muuten... skandaali: Dnevniiski erosi, ja »Zvezdasta» katosi kirjallisuuskritiikin osasto! sitähän tarvitaan »Pravdassakin».

Onko Teillä »Zavety»?²³² Ettekö voisi lähettää minulle joksikin aikaa Ropshinia? Haluaisin kirjoittaa siitä pää-äänenkannattajaan.

Kirjoitatteko »Prosveshtsheniiseen»? Pitäkää kiirettä!

(Luin saksalaisesta lehdestä, että Chemnitzissä on vähän asuntoja ja täytyy kääntyä edeltäkäsien Wohnungsausschußin* puoleen — (Faites attention!**) .)

Puristan kättänne.

Teidän Lenin

P.S. Chemnitzin jälkeen tulette siis tänne. C'est entendu***, jos... erityiset asianhaarat eivät pakota meitä kutsumaan Teitä tänne ennen Chemnitzia. Ilmoittakaa ennakoita, matkustatteko Sveitsiin, milloin, minne ja kuinka pitkäksi aikaa.

P. P. S. Lähetän Gorkin kirjeen, osa siitä on yleiskiintoisaa luettavaa. *P a l a u t t a k a a.*

*Kirjoitettu 1912,
ennen syyskuun 6 päivää
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

KIRJELAPPU PÄÄ-ÄÄNENKANNATAJAN TOIMITUKSELLE

Tämä tiedoksenne. Selostus on latvialaisen kokousedustajan, ja se on saatu latvialaiselta, ryhmän kuuntelijalta. *Yksinpä* kaikkien sovittelijoidenkin saama yleisvaikutelma

* — asunnonvälitystoimiston. *Totm.*
** — Ottakaa varteen! *Toim.*
*** — Se on päätetty. *Totm.*

kuuluu olevan se, että likvidaattorit ovat kärsineet täydellisen *fiaskon*.

Kirjoittakaa, oletteko saaneet kirjasen ja millainen on kongressin *alku*.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu 1912 syyskuun 6 päivän

jälkeen
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

246

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Lähetän jäljennöksen vastauksestamme Müllerille (Albert postittaa vastauksen huomenna Leipzigistä).

Albert lähettää myös Teille vastauksemme painettuna lehtisenä. (Postskriptum kirjaseen »Zur gegenwärtigen Sachlage» etc. *) *J a k a k a a* tätä lehtistä laajalti, kuten kirjastakin. Saksalaisille on tähdennettävä, ettei saa uskoa *y h t e e n k ä ä n s a n a a n e n n e n* (likv. konferenssin) esiintymistä lehdistössä ja *tarkistusta avoimessa* sanomalehtikeskustelussa.

Olemme saaneet tietoja Berliinistä, että likvidaattorit ovat kärsineet *fiaskon*. Aleksinski muuten *on poistunut* heidän konferenssistaan ja uhkaa *p a l j a s t u k s i l l a*.

Kirjoittakaa pikemmin asiaintilasta.

Teidän *Lenin*

Postskriptum zu der Schrift
»Zur gegenwärtigen Sachlage» etc.

Vertraulich...** *an die Delegierte des ... zum Chemnitzer Parteitag.****

Tänään, syyskuun 15 pnä, saimme Pariisin kautta Vorstandilta seuraavan kirjeen, joka näyttää saksalaisille tove-

* Ks. V. I. Lenin, »Jälkikirjoitus kirjaseen 'VSDTP:n nykytilanteesta'» (Teokset, 18. osa, ss. 204—205). *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

*** Luottamuksellisesti... Chemnitzin puoluepäivien... osanottajille. *Toim.*

reille erikoisen havainnollisesti, kuinka oikeassa olimme protestoidessamme yksityisiä, edesvastuuttomia »tiedottajia» vastaan, *jotka pelkäävät esiintyä julkisesti*. Vorstand kirjoittaa 10. IX:

.....
 Vastasimme Vorstandille.

On itsestään selvää, että se mitä Vorstandille on tiedotettu, on valhetta, pelkkää likvidaattorien keksintöä.

Voimme sanoa varmasti, että tuon lorun ovat lähettäneet Vorstandille latvialaiset, bundilaiset tai Trotzky-Leute*, jotka äskettäin lopettivat »oman» konferenssinsa, jota he sanovat puoluekonferenssiksi ja joka on tosiasiallisesti likvidaattorien konferenssi.

Välttääksemme perusteettomia lausuntoja ja järjestökirjeenvaihtomme siteeraamista rajoitumme viittaamaan vaikkapa yhteen painettuun, Pietarissa avoimesti julkaistuun asiakirjaan. (Vorstand tekisi hyvin, jos lakkaisi kerta kaikkiaan uskomasta puheisiin.)

Pietarilainen marxilainen päivälehti »Pravda» julkaisi 102. numerossaan elokuun 28 p:nä (10. IX u.l.) erästä Harkovin suurimmasta tehtaasta tulleen, erikoisesti vaaleja koskevan kirjeen. Mainitussa kirjeessä sanotaan suoraan ja tarkalleen, että »likvidaattorien ehdokkaita» ei ole saatettu julkisuuteen ja että he, likvidaattorit, *»kieltävät työväenpuolueen tarpeellisuuden»* (»Pravda» n:o 102, s. 4, palsta 1).

Jo yksin tämän perusteella saksalaiset toverit näkevät, kuinka hävyttömästi latvialaiset, Bund, Trotski ja kaikenlaiset yksityiset »tiedottajat» heitä petkuttavat.

Kysymys on ilmeisesti siitä, että sama Trotski, Bund, latvialaiset tai kaukasialaiset saisivat rahaa angeblichen** »järjestöjen» nimissä, joiden olemassaoloa ei Vorstand eikä yleensä kukaan voi todistaa eikä tarkastaa.

Eikö Saksan puolue, jolla on 90 sosialidemokraattista lehteä, voi aloittaa — ellei se halua saattaa itseään kummalliseen asemaan hairahduksillaan vakavissa asioissa — Venäjän sosialidemokraattista puoluetta koskevaa keskustelua ja kehottaa kaikkia... tiedottajia esiintymään julkisesti, panemaan nimensä alle, julkaisemaan asiakirjat? Venäjä ei sentään ole keski-Afrikka, ja Saksan sosialidemokraattiset työ-

* Trotskin kannattajat. *Toim.*

** — näennäisten. *Toim.*

läiset havaitsisivat silloin suuremmitta vaivoitta totuuden ja samalla pelastaisivat muutamia Vorstandin jäseniä kuulemasta yksityisiä tekaistuja juttuja, *joita ei voida tarkastaa.*

Im Auftrage des Zentralkomitees*

Lenin

*Kirjoitettu syyskuun 15 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Chemnitziin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

247

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Onnittelen puheenne johdosta.**

Piru ties mitä sikamaisuutta sekini on: Vorstand antaa luovan »levittää»...***

Lähetän »Bremer Bürger-Zeitungille» kirjoittamani artikkelin ja Maleckin käännöksen siitä.²³³ Päätin lähettää sen Teille luettuani, että olitte tutustunut Pannekoekiin. Tämä on paras tehdä siten, että luovutatte *henkilökohtaisesti* artikkelin hänelle ja sovitte siitä. Oikeutan Teidät tekemään supistuksia ja muutoksia, mutta ottakaa varteen, että *en suostu olemaan yksinkertaisesti vain »Radekin puolesta»*.²³⁴ Elleivät he halua kuulla koko lausuntoani (Rosaa vastaan ja *meidän puolueemme puolestukseksi*), niin menkööt hiiteen.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoittakaa yksityiskohtaisesti Axelrodista y.m. (Olemme julkaisseet Leipzigissä lehtisenä vastauksemme Vorstandille. Sähköttäkää tai soittakaa Albertille, että hän toimittaisi kaiken sen heti Teille, ellette ole vielä saanut sitä.)

* — Keskuskomitean toimeksiannosta. *Toim.*

** Kysymys on puheesta, jonka L. B. Kamenev piti Chemnitzissä Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokouksessa syyskuun 16 pnä 1912. *Toim.*

*** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Muutamia sanoja on jäänyt selvittämättä. *Toim.*

Vorstand tietenkin kieltää. Järjestäkää tämä epävirallisesti ja jakakaa ehdottomasti.

*Kirjoitettu 1912 syyskuun
17 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

248

C. HUYSMANSILLE

Hyvä toveri Huysmans!

Liitän oheen »Leipziger Volkszeitungin» 235. n:on (9. X 1912) likvidaattorien konferenssia käsittelevän suppean artikkelin*.

Tämä puolueemme Keskuskomitean kirjoittama suppea artikkeli antaa Teille käsityksen tuosta valesosialidemokraattisesta konferenssista.

Veljellinen tervehdykseni.

V. Uljanov

*Kirjoitettu 1912 lokakuun
9 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 21 p:nä 1963
»Pravda» lehden 111. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

249

C. HUYSMANSILLE

Hyvä toveri Huysmans!

Liitän oheen puolueemme (Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen) Keskuskomitean sodanvastaisen manifestin saksannoksen.** Olkaa ystävällinen ja saattakaa tämän manifestin teksti toimistossa edustettuina olevien puolueiden sihteerien ja sosialistisen lehdistön tietoon.

* Кс. «Ответ на статью ликвидаторов в 'Leipziger Volkszeitung'» (В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 54, стр. 366—368) («Vastaus 'Leipziger Volkszeitungissa' julkaistuun likvidaattorien artikkeliin» (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 54. osa, ss. 366—368)). *Toim.*

** Kysymys on VSDTP:n КК:n vetoomuksesta «Ко всем гражданам России» («Kaikille Venäjän kansalaisille») (ks. В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 22, стр. 135—139 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 22. osa, ss. 135—139)). Asiakirjan saksannos puuttuu. *Toim.*

Hyvä toveri, ottakaa vastaan veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin

*Kirjoitettu 1912 lokakuussa,
ennen 23 päivää
Lähetetty Krakovasta Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
1.—2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan kästkirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

250

C. HUYSMANSILLE

Hyvä toveri Huysmans!

Liitän oheen Puolan Sosdempuolueen Varsovan komitean ilmoituksen. Kyseinen komitea pyytää minua toimittamaan Teille tämän ilmoituksen, joka todistaa lopullisesti täysin vääriksi syytökset, joita Puolan Sosdempuolueen Keskuskomitea on esittänyt Kansainväliselle Socialistiselle Toimistolle Varsovan komiteaa vastaan.

Hyvä toveri. olen Teille hyvin kiitollinen, jos saatatte tämän tärkeän asiakirjan kaikkien toimistossa edustettuina olevien puolueiden sihteerien tietoon.

Veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin

*Kirjoitettu 1912 lokakuussa,
ennen 24 päivää
Lähetetty Krakovasta Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
1.—2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

251

N. G. POLETAJEVILLE

Arvoisa kollega! Olin hyvin iloinen saadessani Teiltä harvinaisen sanoman. Suuret kiitokset aikakauslehtien ti-

laamisesta. Litvinovin kirjan voin lähettää heti ensi vaatimuksesta. Tshistjakovin kirjaa en oikein muista. Mistä siinä on puhe, millainen kirja se on?²³⁵ Toiveenne, että olen kyllin hyvin perillä asioista, on valitettavasti aivan perusteeton. Se tuntuu minusta melkein pä pilalta... Tietysti ymmärrän täysin viittauksenne »kuumeiseen kiireeseen», mutta kuumeinen poliittinen kiire nähkääs harvoin ilmenee... vaitiolona tai umpimielisyytenä. Minullakin on poliittisia kysymyksiä selostavana »Pravdan» avustajana »kuumeinen kiire», ja sen vuoksi en voi olla vaiti edes silloin, kun olosuhteet ovat keskustelulle vähiten otolliset (keskustelukumppani on vaiti). Lokakuun 17 päivän vaalien²³⁶ edellä olisi nähdäkseni erittäin tärkeää esittää vielä suoremmin ja päättäväisemmin likvidaattoruudenvastainen periaateohjelma, julkaista jälleen oma ehdokaslista kokonaisuudessaan, varoittaa horjunnasta à la Sudakov²³⁷ (kummallista, kovin kummallista, että olette vaiti siitä). Lähetään jälleen sitä käsitteleviä artikkeleja. Kolkuttakaa, niin teille avataan... Päteekö tämä teidän lehtenne suhteen? Keskiviikkona pitäisi julkaista näille kysymyksille omistettu liitelehti. Se tulisi maksamaan siinä 100 tai 200 rpl paikkeilla — koko vaalihankkeen menestys korvaa kymmenkertaisesti jopa sellaisenkin summan, sillä mehän tarvitsemme luotettuja ystäviä pitkäksi ajaksi, älkää unohtako sitä. Älkää säälikö ratkaisevalla hetkellä 100—200 rpl, myöhemmin säästätte sen ansiosta paljon enemmän... Teknisesti on vielä tärkeää kiinnittää huomiota valtuusmiesten kokouksen puheenjohtajan kurissapitämiseen. Kehotan tiedustelemaan puhelimitse lakimiehiltä ja kirjoittamaan artikkelin valtuusmiesten kokouksen jäsenten oikeuksista puheenjohtajaa vastaan. Minulla ei ole lakia (lakikoelma, II osa, julk. 1892, kuvernem. yhteiskunn. laitokset, pykälät 179—191), ja lakimiesten täytyy tietää paremmin ja neuvoa havainnollisesti ja selvästi, kuinka on valitettava puheenjohtajaa vastaan ja taattava oikeutensa. Älkää nuukailko, vaan sähköttäkää vaalien tuloksista.

N. L.

Kirjoitettu lokakuun 25 pnä 1912

Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1933

X XV Lenin-kokoelmassa

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

252

A. M. GORKILLE²³⁸

Tuskin olin ehtinyt lähettää edellisen kirjeeni, kun sain kirjastoa koskevan kirjeenne. Vallankumoushistorian aineiston keräämissuunnitelma on erinomainen. Tervehdin koko sydämestäni ja toivon menestystä.

Mitä Bebutoviin tulee, niin tutustuessani häneen toukuussa Berliinissä hän sanoi minulle luovuttaneensa kirjaston Vorstandille (saksal. sosdem. KK) *siten, ettei voisi ottaa sitä takaisin*. Minulla on hänen kirjeensä siitä, että kyseinen kirjasto lahjoitetaan sosdempuolueelle, kun siitä tulee yhtenäinen j.n.e. Tässä ei siis nähtävästi voi tehdä mitään. Yrittäkää *Te* kuitenkin ottaa yhteys Bebutoviin.

Vl. Iljin

*Kirjoitettu lokakuun
jälkipuoliskolla 1912
Lähetetty Krakovasta Caprin
saarelle (Italia)*

*Julkaistu ensi kerran
huhtikuun 21 pnä
1960 »Komsomolskaja Pravda»
lehden 95. n:ossa*

*Julkaistaan
A. M. Gorkin vahvistaman
konekirjoitusjäljennöksen mukaan*

253

L. B. KAMENEVILLE

K a m e n e v i l l e

Perjantaina.

Hyvä L. B.! Tehkää hyvin ja julkaiskaa *p i k e m m i n* pää-äänenkannattaja.

Moitimme Teitä vaihiolosta. Ette kirjoittanut Wienistä. Ette esittänyt Itävallan edustajakokouksessa²³⁹ tervehdystä. Se on paha. Ette kirjoittanut Zürichistä!

Varsovassa on valittu Jagiello.²⁴⁰ Moskovasta emme vielä tiedä.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin**

*Kirjoitettu marraskuun 8 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Muutamia sanoja on jäänyt selvittämättä. *Toim.*

L. B. KAMENEVILLE

10. XI.

Hyvä L. B.! Sain juuri tietää, että Baselin kongressi pidetään *todennäköisesti marraskuun 24 p:nä*.²⁴¹ Nimitämme päätöslauselmaa valmistelemaan komissioon yhden kokousedustajan (+Ranskasta, Saksasta, Itävallasta ja Englannista yksi kustakin+puheenjohtaja Vandervelde, 4. Rue...* XIV Bruxelles). Säilyttäkää osoite.

On mahdollista, että minä en lähde ja että nimitämme Teidät. Sen vuoksi valmistautukaa *viipymättä*: kootkaa *kaikki* sodanvastaiset manifestit, hankkikaa »Neue Zeit», sen viimeisin numero (6. n:o, 8. XI), jossa Kautsky järkeilee ilmeisen opportunistisesti j.n.e. ...²⁴²

Saatuanne sähkeen Teidän tulee matkustaa (Baseliin 2—1 päivää ennen kongressia, t.s. 22. tai 23. XI).

Julkaiskaa pää-äänenkannattaja (8 sivua) **h e t i**.

Kirjoittakaa, mitä ja paljonko jää seuraavaan numeroon, jonka julkaisemme *piakkoin* (4-sivuisena). Malinovski on valittu Moskovan kuvernementissa.

Saluts et félicitations!

Bien à vous** *Vl. Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 10 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

C. HUYSMANSILLE

10. XI.

Hyvä toveri Huysmans!

Olen Teille hyvin kiitollinen tiedotuksestanne.²⁴³ Yritämme ryhtyä toimeen nimittääksemme edustajat Baselin kongressiin.

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Muutamia sanoja on jäänyt selvittämättä. *Toim.*

** — Terveisiä ja onnitteluni! Täysin Teidän. *Toim.*

Nimeämme puolueen valtuutetun päätöslausemaehdotuksen toimituskomissioon heti kun se on mahdollista.

Veljellinen tervehdykseni. *N. Lenin*

P. S. Minun on esitettävä puolueemme KK:lle selostus toimiston viimeisimmästä istunnosta. Tarvitsen muutamia tietoja laatiakseni selostuksen. Hyvä toveri, tiedän erinomaisesti, että Teillä on paljon työtä, ja pyydän Teitä myöntämään 5—10 minuutin audienssin toveri Popoville, joka tulee luoksenne. Ranskan ja Saksan lehdet (»Le Peuple», Wiener »Arbeiter-Zeitung», »Bremer Bürger-Zeitung», »Leipziger Volkszeitung» ja »Vorwärts») ovat julkaisseet erittäin ristiriitaisia tietoja KST:n viimeisimmästä istunnosta.²⁴⁴

P. P. S. Sain vasta tänään tiedotuksen IV duuman edustajanvaaleista Moskovan kuvernementissa. Nyt voin sanoa Teille, että *kaikki* työväen kuurian (Arbeiterkurie) *edustajat* ovat *socialidemokraatteja!* 12 socialidemokraattia on jo valittu tavattomasta vaaliväärennyksestä huolimatta.

Veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin

*Kirjottettu marraskuun 10 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Bryssellin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
1.—2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan,
joka on tarkistettu vertaamalla
aikakauslehden tekstiin
Käännös ranskasta*

L. B. KAMENEVILLE

Komission on määrä kokoontua lauantaina 26. XI klo 10 ap. Burgvogtenhallessa. Olkaa siellä 9³/₄ tavataksenne *Huysmansin* ja *Plehanovin* (kirjoitin Teistä kummallekin*). Viimeistään! Mieluummin aikaisemmin voidaksenne sopia kaikesta.

Te olette kansallinen sihteeri. Kenelläkään muilla *kuin Teillä ja Plehanovilla ei ole oikeutta* saada pääsykortteja.

* Kirjettä G. V. Plehanoville ks. Teokset, 36. osa, ss. 175—176. *Toim.*

Koska olen kirjoittanut Teistä Huysmansille (*Kameneff* — virallinen nimi, olen ilmoittanut hänelle osoitteenne ja oikean nimenne), niin ei ole syytä näytellä valtakirjaa tarpeettomasti.

Pyytäkää *suppléant'iksi** vaikkapa Maleckia, mutta ehdolla, että hän on hiljaa, kun *Te olette siellä*, ja pyytää suunvuoroa *v a i n* Puolan kysymyksistä. Tästä pitää sanoa ainoastaan Huysmansille.

Lähetän valtuuskunnalle 2 valtakirjaa — valitkaa kumpi tahansa.

Yksityiskohtainen kirje valtuuskunnan tehtävistä, äänistä y.m. on lähetetty Trojanovskille, jotta hän toimittaisi Jurille (Bekzadian. Bolleysteße. 4. Zurich).

Saitte jumalattomasti moitteita vaitiolon vuoksi, mutta nyt vallitkoon sopu!

Kysykää Rubanovitshilta tilaisuuden sattuessa, puhuiiko Plehanov eserriin yhtymisestä.

Teidän *Lenin*

Matkaa varten: 40 frs referaatista+50. UJK lähettää omalla kustannuksellaan.

*Kirjoitettu 1912 marraskuun
17 ja 23 päivän välisenä aikana
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

...** Brysselistä (Popov) [ja Leipzigitä] (Zagorski) pitäisi lähetettämän Teidän osoitteellanne Baseliin 2 viimeistä asiakirjaamme: minun Rapport [KST:lle] IV duuman vaaleista ja »Venäjän työläiset vastustavat sotaa»***... lakoista

* — apulaiseksi. *Toim.*

** Käsikirjoitus on pahasti vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

*** V. I. Leninin Kansainvälisessä Sosialistisessa Toimistossa tekemä se-
lostus »IV duuman vaalit», jota oli aikaisemmin pidetty kadonneena, julkaistiin
»Le Peuple» lehden 325. n:ossa marraskuun 20 p:nä 1912. Vuonna 1963 se julkaistiin

ja valtuusmiesten päätöslauselma. Ne pitää *jakaa* [KST:ssä. Se] on tärkeää...

Teidän *Lenin*

P. S. ...Valmistakaa *asiallisesti*. Se tekee heihin... kaikkein... Sosialidemokratian voimaa näet mitataan *kaikkialla maailmassa* 3 tunnusmerkin mukaan: 1) votants*... luku (meillä *mahdotonta*: pari sanaa legalisteja vastaan); 2) sosial. lehdistö; 3) sosialistiedustajat. [Pitääkö näitä] laskelmia varten ottaa legaalinen lehdistö?

Montako kertaa »Lutshia»²⁴⁵ voimakkaammat me («Pravda») olemme olleet *koko vuoden 1912* (10 kuukauden, I—X) aikana? (*A d. 3.* Alkaen III duumasta) »Der Anonymus aus dem 'Vorwärts'» u. s. w.** IV duuma työväen *kuuria* (2 sanaa siitä) meikäläinen.

*Kirjoitettu 1912,
ennen marraskuun 20 päivää
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

258

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Leväperäisyytenne suututtaa minua hirveästi: ette huolehtinut kirjeiden lähettämisestä kongressista! Siitä kuitenkin toisessa yhteydessä. Pakotitte Koban hukkaamaan *erittäin* kallisarvoista aikaa.

Itse asiasta. Mielestäni ajoitte asiaa Baselissa — olosuhteisiin katsoen — erinomaisesti. Paremmin ei olisi voitu ajaa. Ei olisi voinut olla *parempaa* syytä riistää likvidaatoreilta. (Ymmärsin Teidät — Tehän »ette ole lopettanut» kirjettä vieläkkään! — siten, että KST *ei yleensä* käsitellyt äänien jakokysymystä.) Syntyi tasatulos ja se oli *pa-*

tiin uudelleen kirjassa »Correspondance entre Lenine et Camille Huysmans. 1905—1914», Paris.

»Venäjän työläiset vastustavat sotaa» • todennäköisesti VSDTP:n KK:n vetoamus «Ко всем гражданам России» («Kaikille Venäjän kansalaisille») (ks. В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 22, стр. 135—139 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 22. osa, ss. 135—139)). *Toim.*

* — äänestävien. *Toim.*

** Kysymys on V. I. Leninin kirjasesestä »'Vorwärtsin' anonyymi ja asiain-tila VSDTP:ssä» (ks. Teokset, 17. osa, ss. 511—524). *Toim.*

rasta voimasuhteiden ollessa nykyisellään...* Kysymys »kansallisista» oli mielestäni *paikallaan*, kuten myös kaikki kolme kysymystä. Sanalla sanoen itse asian kannalta — félicitations les plus chaleureuses! **

Miksi puuttui Muranovin allekirjoitus? Sähkehän tuli sunnuntaina!..²⁴⁶

Olemme toistaiseksi tavanneet kuudesta kaksi: Malinovskin ja Muranovin. Saimme hyvin edullisen vaikutelman... Maaperä on rikasta, mutta tarvitaan *pitkäaikaista* työtä...

P. S. Tasapuolisuuteen voidaan mielestäni suostua, mutta asetatte yhden ehdon: Haasen *jääväminen* puolueellisuuden ja toimistossa tapahtuneen loukkauksen vuoksi.

Sellainen jäävyys on meidän laillinen oikeutemme ja moraalinen velvollisuutemme. Poliittiselta kannalta taas on selvää... valmistelele meille vihamielistä rettelöä...

*Kirjoitettu 1912 marraskuun
25 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

259

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Häpeä, häpeä, häpeä!

Ei sanaakaan »*Pravdaan*» Baselista!! Mitä tämä oikein on?? Meillä oli 5 asiamiestä, eikä ainoatakaan kirjettä Baselista meille! — ei ainoatakaan kirjoitusta »*Pravdaan*»!!

Miksi ette antanut »neideille» (kaikille Baselissa olleille) *valtakirjoja*, vaikka Teillä oli avoin *valtakirjani*?

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun 3 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja tuonempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

** — mitä lämpimimmät onniteluni! *Toim.*

260

DEMJAN BEDNYILLE

Arvoisa toveri! Kiiruhdan ilmoittamaan, että olen saanut 15. marraskuuta 1912 päivätyn kirjeenne. Osoite on nähtävästi täysin pätevä, voitte vatedeskin kirjoittaa samoin. Olimme hyvin pahoillamme, kun erositte tilapäisesti »Pravdasta», ja hyvin ilahtuneita, kun palasitte takaisin. Kirjeenvaihtomme »Pravdan» avustajien kanssa on ollut viime aikoina, varsinkin viime päivien ikävien tapahtumien jälkeen²⁴⁷ kerrassaan kehoa. Se on raskasta. Olisimme hyvin iloisia, jos Te nyt osoitteen tarkistettuanne, t.s. vakuututtuanne, että kirjeenne on tullut perille, kirjoittaisitte tarkemmin itsestänne sekä »Pravdan» nykyisestä toimituksesta, itse »Pravdan» asioiden hoidosta ja sen vastustajista, »Lutshista» j.n.e.

Miksi tarvitaan vielä »Pravdan» toimituksen vahvistus? En ymmärrä.

Puristan kättänne ja terveisiä minulta ja kollegaltani.

V. Iljin

Kirjoitettu joulukuun 5 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehdessä 2. n:o:ssa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)

261

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Vastaan kohta kohdalta.

1) Haasen kirjeestä Rjazanoville. Se on yksityinen »asiakirja». Meillä ei ole sitä. *Emme voi* viitata siihen. *Meidän* on noloa, kerrassaan noloa kysyä Haaselta (KST:nkään kautta), eikö hän voisi »antaa selitystä».

Kysymykseenne: »onko hänelle (Haaselle) suotu (kuka on suonut?) mahdollisuus 'selittää'?', raukeaa.

Hänellä on aina ollut *ja on* mahdollisuus. Rjazanov on jopa ilmoittanut hänelle siitä. Ergo* ei halua. Ja hitto hänes-

* — Siis. Toim.

tä! Mutta me panemme sekä hänet että *k a i k k i s a k s a l a i s e t* lujille, sillä meillä on nyt hallussamme asiakirja, että Vorstand on antanut rahaa latvialaisille+Bundille+Kaukasian alueelle.

2) Suokaa anteeksi, mutta kysymykseenne, »onko meillä tiedossa parempi», on hyvin kummallinen. Ja vieläkin kummallisempaa on tämä: »hän (Haase) edes tietää jotakin» (??) (le préjugé est plus éloigné de la vérité que l'ignorance!*) ja »kykenee (?) ymmärtämään (??) aatteellisten (???) erimielisyyksien (????) arvon»... Tämä on totisesti kummallista. Ymmärtää ei *voi* se, joka ei *halua*. Ja Saksan Vorstand (Haaseineen, päämiehineen) *o n t o d i s t a n u t*, ettei se halua.

Emme etsi, emme voi etsiä emmekä ole velvollisia etsimään »parempaa». Eihän kysymys ole siitä. Täytyy jäädä ilmeisen »puolueellinen» eikä muuta. Muu on meille yhdentekevää.

3) Mistä »opposition valtakirjojen vahvistuksesta» Baselissa on kysymys? Eikö Teitä hävetä, ettette ole *tähän mennessä* kirjoittanut siitä sanaakaan?

Ketkä »vahvistivat»? Venäläiset? sosdemit+eserrät?? Kuka salli heidän sekaantua siihen. Kuinka venäläiset saattoivat sekaantua *eivät*kä vaatineet Internationaalien sääntöjen mukaan pakollista *k o k o* puolalaisen valtuuskunnan äänestystä? Äänestikö *koko* puolalainen valtuuskunta vai ei? Jos äänesti, niin *taroitsemme* joka tapauksessa tästä kysymyksestä (paitsi selitystä Teiltä) *a s i a k i r j a n*, jonka ovat allekirjoittaneet *k a i k k i* »vahvistukseen» osallistuneet edustajat. Ettekö Te, joka olette käynyt täällä ja tunnette oppositiokysymyksen koko kärkevyyden, ettekö tosiaan huomannut, kuinka tärkeä tällaista asiaa koskeva asiakirja on yleensä? ja meille Krakovassa kaksin verroin tärkeämpi??

4) Jos Muranov oli allekirjoittanut, [olkaa hyvä]** ja kirjoittakaa Huysmansille, että toimintakertomuksissa on kirjoitusvirhe tai poisjätö ja että muka pyydän hartaasti tekemään viralliseen selostukseen korjauksen, lisäämään Muranovin, viittaa asiakirjaan, palautan mieleenne j.n.e.

5) Tehän kirjoitatte pää-äänenkannattajaan vaaleista ja Baselista, eikö niin? Lukekaa »*Neue Zeitista*» Steklovin halpamainen kirjoitus vaaleista ja ottakaa varteen ryhtymättä tietenkään vastaamaan hänelle.

* — ennakkoluulo on kauempana totuudesta kuin tietämättömyys! *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussällön perusteella. *Toim.*

Antakaa Baselia koskeva pikemmin ladottavaksi ja lähettäkää meille mitä pikimmin vedokset, sillä *täytyy neuvotella*: siinä on monia tärkeitä kysymyksiä (miten on puhuttava Plehariovista? ja puolalaisesta oppositiosta?). Puhukaa hyvin jyrkästi, se on minun kantani. Mutta kollegista päätöstä ei ole vielä tehty eikä voida tehdä ilman artikkeliamme.

6) Olen totta totisesti lakannut ymmärtämästä Teitä, L. B., vaikka olemme varmaan syöneet jo puudan suolaa yhdessä — sen jälkeen, kun ryhdyitte panemaan toimeen »perhekohtauksia» (a) Baselin matkan ja (b) (suunnitellun) neuvottelukokoukseen lähettämisenne johdosta.

Mikä sävy! Mitä sellainen kysymysten asettelu on?? Kuinka ette häpeä asettaa kysymyksiä?

Mitä pahaa Baselin matkassanne oli *asian kannalta*. Selittäkää herran tähden!

On käsittämätöntä, kuinka *Te* voitte toistaa Jurin ja kijeviläisten aiheettomia ruikutuksia!

Mitä pahaa oli *Teidän kannaltanne*? Selittäkää!

Nyt neuvottelukokouksesta. Pitäisikö minun (a) keskeyttää *jokapäiväinen* työni »Pravdassa»; (b) hukata kaksi tai kolme kertaa enemmän aikaa kuin *Te*; (c) hukata kaksi tai kolme kertaa enemmän rahaa — *rahaa kun ei ole*; (d) mennä vihollisten ansaan, jotka aikovat käyttää hyväkseen *maksimaalista* (toisin ei voinut olla sodan kulun ollessa tällaista) *kiihtymystäni*??

Selittäkää herran tähden, mikä Teitä vaivaa?? Miksi kävi niin, että kirjasen kirjoititte *Te*, mutta matkustaa pitäisi *minun*??

...»Saa heti koko tapauksen vaikuttamaan nurinkuriselta»!? Mitä se merkitsee? Miksi Martynov Teidän rinnallanne Baseliissa *ei* saanut »vaikuttamaan nurinkuriselta»?? miksi *menette* pariisilaisten kielikellojen juorupuheiden lankaan??

...»Painaa heti vaakakupin OK:n puolelle»... Tuo on toden totta ylenpalttisen naiivia. *Koska* saksalaiset ovat meitä vastaan (ja se on tosiasia), »vaakakuppi» on *jo* painunut OK:n puolelle. Ettekö tosiaankaan näe sitä?? Minun henkilökohtainen läsnäoloni vain *kymmenkertaistaisi* sen painumista *tuo h o n* suuntaan, sillä *en voi* keskustella rauhallisesti (niin kuin *Te*) Haasen kanssa enempää kuin Haases-takaan. Tiedätte sen vallan hyvin!

Mutta siinähan se koka juttu onkin, *ettei* suinkaan tämä »vaakakuppi» vakavasti ratkaise *enempää* toimistossa *kuin* neuvotte-

lukokoukssessaan, vaan *reaalisissa* voimasuhteissa. Meillä on sosdemryhmässä takanamme 6 kuurian valitsemaa työläistä Jagiellon kysymyksessä — 6 ja 6; Malinovski kirjoittaa tänään: »takanamme on 6 kuurian valitsemaa+4 likvidaatto-ria+2 horjuvaa. Siperialaiset eivät vielä ole saapuneet.»

Mobilisoimme tuon kuutosryhmän, joka edustaa *Pietarin, Moskovan ja etelän proletariaattia ja ryhdymme sotimaan* Tyszkan+Rosan+Rjazanovin y.m. juoruja ja juonittelua vastaan... Siinä *todellinen* »vaakakuppi! Tehän tiedätte sen! Miksi panette toimeen »perhekohtauksia», kun taistelu ei ilmankaan ole helppoa??

»Saksalaiset loukkaantuvat... sydämistyvät»... Se on jo tapahtunut. Me lähetämme vastalauseen, että saksalaiset ovat antaneet rahaa OK:lle. Sydämistykööt. He ovat nyt *asianosaisia*. Meidän pitää väistämättömästi sotia saksalaisia vastaan ja olemme *aloittaneet* sodan (a) »Anonyymilla»+(b) Chemnitzillä. *Haase* »vastasi» Chemnitzissä. Sota on käynnissä, mutta Te juttelette naiivisti: sydämistyvät, loukkaantuvat nähkääs. En ymmärrä Teitä!

Aion vastata toimiston ehdotukseen: (a) *jääväämme* kaikki saksalaiset, koska he ovat antaneet rahaa Bundille ja Kaukasialle; (b) *suostumme* neuvottelemaan ainoastaan erotetun likvidaatto-ryhmän kanssa *ilman* kansallisia; (c) ennakoehdot — heidän on virallisesti kieltäydyttävä tunnustamasta »Lutshin» halpamaista parjausjuttua provokaatiosta Varsovassa. Motiivit ovat selvät. Mikä on Teidän mielipiteenne?

Vastatkaa täsmällisemmin, suoremmin ja päättäväisemmin. Minä *en lähde minnekään*, jos panette loputtomasti toimeen »kohtauksia», alan ajaa läpi Semashkoa tai... * *Siihenkö* Te pyritte? Vielä kerran: Tekö olitte oikeassa »pelätessänne» Baselin vuoksi? vai minä siinä, ettei *asia* kärsinyt, vaan että hyötyä oli niin *asialle* kuin kukkarollekin?

7) Rahapula on *vakava*. Pidimme Koban kanssa KK:n istunnon²⁴⁸. Päätimme varoittaa Teitä *kiireisesti*: *etsikää* ansiotöitä! Kolmisen kuukautta voitte luottaa 100 frs kuussa+rivittäismaksu »Pravdasta», mutta sitten ei mitään.

Harkitkaa ja vastatkaa nopeammin.

Teidän Lenin

* Sana on jäänyt selvittämättä. *Toim.*

P. S. Meille kirjoitetaan »Pravdasta»: Aleksinski ja Kumpp. (sic!) ovat tehneet artikkelitarjouksen asettaen ehdoksi niiden artikkeliensa julkaisemisen, joista toimitus on toista mieltä.

He ovat vastanneet: olisimme kovin mielissämme avustamisesta, mutta emme voi hyväksyä sellaista ehtoa, sillä tehtävänämmä on nyt keskittää likvidaattorien vastustajien voimat taisteluun likvidaattoreita vastaan.

Vastaus on mielestäni erinomainen ja aivan oikea.

Ottakaa tämä varteen! Mitä Aleksinski ja Kumpp. ajavat takaa? (Ketkä Kumpp.? Lunatsharski yksin? vai vielä joku? kuka?) *Ainoastaanko* rettelöintiä, kuten minä arvelen (»Lutsh» on muka suopeampi, »Pravda» sitä vastoin torjui minut luotaan y.m.), vai lähentymistä, kuten Grigori arvelee? Tapaatte... tai satutte tapaamaan..., tarkastakaa, ottakaa selville mitä voitte ja kirjoittakaa.

Vielä duumaryhmästä: on tullut kirje (ei meille, mutta luotettava kirje), että kansallinen kulttuuriautonomia *ä ä n e s t e t t i i n k u m o o n* vastoin likvidaattoreita + +Tshheidzeä. Tämä on ainoa tiedossamme oleva *tapaus* meikäläisen enemmistön muodostumisesta 12:n ryhmässä. Emme *toistaiseksi* tiedä mitään muuta. Kirjoitamme heti, kun saamme tietää jotain.

Kirjoitettu joulukuun 8 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

262

J. V. STALINILLE

Vasiljeville

14/XII.

Hyvä ystävä, saimme tänään tietää, että osuuskunnan²⁴⁹ johtokunta hajotetaan viikon kuluttua. Aikaa on siis kerrassaan vähän. Pyydämme hartaasti ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin: 1) jotta ehdittäisiin siirtää »Den»²⁵⁰ n:o 5:n²⁵¹ nimiin tai ainakin turvata varmasti ja reaalisesti, täysin taatusti, että kassa olisi hänen huostassaan. Rahapula on tavattoman kireä. Tilausmaksut ovat nyt kaikki kaikessa.

Olisi rikos jättää ne epäluotettaviin käsiin! 2) Täytyy välttämättä heti (tai ottaa meidän kirjoittamiemme ja jo kauan sitten lähetettyjä) artikkeleja ja kuuden osuustoimintamiehen lausunnot »Den» lehteen ja julkaista viipymättä. Hanke menee myttyyn, ellemmme ryhdy agitoimaan tarmokkaasti lehden tilaamisen, rahankeräysten ja tukemisen puolesta. 3) Mishan kollegiossa²⁵² pitää ajaa läpi päätöslauselma n:o 16:ttä* vastaan likvidaattorien päätöslauselmien torjumiseksi. 4) Täytyy turvata lopullisesti kaikkien (poikkeuksetta) suunniteltu tapaamistilaisuus — nyt se on monin verroin tärkeämpää. Panemme liikkeelle Spitsankin. 5) Ajakaa Vasiljev pois mahdollisimman nopeasti, sillä muuten ette häntä pelasta, häntä tarvitaan ja hän on tehnyt jo tärkeimmän.

Olkaa hyvä ja vastatkaa nopeasti tähän kirjeeseen ja varsinkin »Pravdan»** kohdalta. Tehän kirjoititte, että »ilmassa on rikoksen käryä». ²⁵³ Saatamme itsemme lopullisesti kiipeiliin, ellemmme siirrä koko yritystä (t.s. ellemmme siirrä kustantamoa ja kassaa) n:o 5:n nimiin.

Puristan kättänne. Teidän***

P. S. Matka on mahdollinen vain jos pannaan heti toimeksi, kaikkien täytyy ottaa heti yhtäaikaa passit, pitää ne huostassaan, ettei olisi lupauksia, vaan tekoja. Jos lykätään, he hajaantuvat eikä aikeesta tule mitään. On erittäin tärkeää, että kaikki ovat yhtäaikaa läsnä, sillä muuten ei taaskaan synny päätöksiä eikä järjestyneisyyttä, vaan pelkkiä lupauksia, pelkkiä puheita.

P. P. S. Kysymys n:o 16:sta on koetettava kaikin voimin lykätä vuoteen 1913, monethan eivät tunne *puolueen* asiakirjoja, ja niitä tuntematta ihmisten on sopimatonta ratkaista tällaista kysymystä.

Kirjoitettu joulukuun 14 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:o:ssa

Julkaistaan N. K. Krupskajan
kirjoittaman jäljennöksen mukaan

* n:o 16 — J. J. Jagiello. *Toim.*

** Käsikirjoituksessa tämä sana on pyyhitty yli ja kirjoitettu »Lutsh» (illegaalisuutta silmälläpitäen). *Toim.*

*** Allekirjoitus on epäselvä. *Toim.*

263

J. V. STALINILLE²⁵⁴*Vasiljevia varten*

16/XII.

Hyvä ystävä, olemme saaneet kaikki kirjeenne (viimeinen maanmiehenne* »peräänantavaisuudesta» n:o 16:n suhteen... Tuntuu vain epäilyttävältä!) ja vastaamme. Näinköhän kirjeemme joutuvat hukkaan?

1) Ryhtykää herran tähden mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin W:n** riistämiseksi Krassilta ja sen siirtämiseksi muodollisesti Muranovin, n:o 5:n, nimiin, ennen kaikkea on otettava kassa ja tilausrahat. Muuten olemme huutavassa hukassa. Ja olisi rikollista antaa »panamajutun» paisua.

2) Järjestäkää luonanne kaikkien kuuden tapaamistilaisuus ennen kuin he hajaantuvat. Aikaa on nyt tuhattomasti; he ehtivät tehdä kaiken tapaamistilaisuuden jälkeenkin.

3) Pankaa ehdottomasti kuusi kirjoittamaan W:hen (pahimassa tapauksessa vaikkapa viisikin, pitemmälle ei saa lykätä eikä odottaa).

4) Opettakaa vihdoinkin Shipajev*** ja kaikki hänen kollegansa todella kirjoittamaan tänne kahdesti viikossa ja sääntillisesti lehteen. Ilman sitä yhteinen työnteko on mahdotonta.

5) Sama Vetrovista. Ei ole kirjoittanut kertaakaan, vaikka olisi aivan hyvin voinut lähettää jopa likvidaattorien julkilausuman tekstinkin. Se on anteeksiantamatonta.

6) Oletteko saanut Mishan kollegiolle tarkoitetut päätöslauselmaehdotukset? Viekää ne läpi kaikin voimin.

Olemme lähettäneet kirjeet pääasiallisesti pankin osoitteella. Lehtisen luonnoksen Shipajevin toisella osoitteella. Ilmoittakaa viipymättä vaikka parilla sanalla tämän kirjeen saannista.

Tervehdys

P. S. Saimme juuri tietää epäonnistumisesta.

Mishan kollegiossa täytyy viedä läpi *vastalauseponsi* (se joka oli n:o 3:lla) lisäksi, että duumaryhmän päätös on seitsemän puolittaisen puoluemiehen päätös, ja pitää viedä läpi kaupunginosissa. Ellei edes 7 menshevikin halpamainen

* Tarkoitetaan N. S. Tshheidzeä. *Toim.*

** Tarkoitetaan »Pravda» lehteä. *Toim.*

*** Kysymyksessä on nähtävästi A. J. Badajev. *Toim.*

päätöslauselma Jagiellon (ja Bundin) puolesta sysää n:o 6:ttä lopullisesti puolellemme, pitää esiintyä viisissä miehin W:ssä ja esiintyä sitä *jyrkemmin*.

Mikäli Jagielloa koskeva päätöslauselma on hyväksytty aikana, jolloin Rusanov ei ollut vielä saapunut tai ei ollut tarkkoja tietoja hänen ei-sosdemisyydestään, 7 ovat yksinkertaisesti puijanneet 6:ttä, varastaneet näiltä nenäliinan taskusta. Rusanovin asemassa en olisi myöhemmin saavuttuani liittynyt sosialidemokraattiseen ryhmään, vaan olisin nostanut hirmuisen skandaalin.

Jos taas tiedetään, ettei Rusanov ole sosialidemokraatti, niin silloin tuota halpamaista päätöslauselmaa ei saa ottaa vastaan hyvällä.

Kehottaisin *joka* tapauksessa KK:ta hyväksymään suunnilleen tällaisen päätöslauselman: (toistamaan n:o 3:lla olevan päätöslauselman).

PK tuomitsee päättäväisesti duumaryhmän 7 jäsenen päätöslauselman, koska he: a) eivät ole koonneet tarkkoja tietoja Varsovan sosdem. työläisistä; b) eivät ole maininneet päätöslauselmassa kaikkien puolalaisten sosdemien *protestista* Jagielloa vastaan; c) eivät ole maininneet Varsovan työläisten kahdesta (kaikkiaan kolme) valitsijamiehestä; d) ovat selittäneet »porvaripiirien valveutuneisuuden kasvuksi» sen, että porvarit ovat äänestäneet PPS:ää, silloin kun kysymyksessä on ollut yksinkertaisesti vain rehellisen hyötyminen kahden varkaan tapellessa; e) ovat johtaneet Jagiellon sosialidemokraattisuuden hänen »lausunnostaan» ja liitosta, jonka osa sosdemeista teki *ei-sosdempuolueen* kanssa puolalaisia sosdemeja vastaan; f) ovat tehneet — tämä on tärkeintä — *ennen kuulumattoman eron* »socialidemokratian sisäisen elämän kysymysten» ja »poliittisen duumatoiminnan kysymysten välillä ja antaneet siten *hyväksymyksensä* jälkimmäisten *erottamiselle* ensimmäisistä».

Pietarin komitea tuomitsee henkilöt, jotka ovat uskaltaneet tuollaiseen puolueenvastaiseen tekoon ja siten eristäneet itsensä »Venäjän socialidemokratian sisäisestä elämästä».

Kirjoitettu joulukuun 16 pnd 1912

Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1960

»Istoritsjeski Arhiv»

aikakauslehdin 2. n:o:ssa

V. I. Leninin kirjeenä

julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen

48. osassa

Julkaistaan N. K. Krupskajan kirjoittaman jäljennöksen mukaan

264

IV VALTAKUNNANDUUMAN BOLSHEVIKKIJÄSENILLE*

17/XII.

Hyvät ystävät! Meitä ei niinkään sureta epäonnistuminen n:o 16:n asiassa kuin ystävien (6 tai vaikkapa 5) anteeksiantamaton vaitiolo ja huoleton suhtautuminen asioihin. Sehän merkitsee hankkeen tukahduttamista ja kaiken tuhoamista. Tähän mennessä ei ole viiden tai kuuden vetoomusta, sillä he eivät ole vielä tähän mennessä vapautuneet epäluotettavien henkilöiden vaikutuksesta (n:o 3 sanoo itse: ilmassa on rikoksen käryä!). Muistakaa toki, että me kaikki joudumme vastaamaan, jos tuo kauhea otaksuma osoittautuu paikkansapitäväksi. Mutta shekki on siirrettävä n:o 3:n tai n:o 5:n nimiin, maksoi mitä maksoi, ja pantava viipymättä oma mies hoitamaan kassaa** tai n:o 5:n ryhdyttävä valvomaan**. Kaikissa paikoissa on aloitettava viipymättä tilauskampanja ja julkaistava siitä joka päivä osuustoimintamiesten kirjeitä.

Meillä ei ole vielääkään duuman aineistoa, ei tilastollisia selontekoja (1), ei (2) duuman listoja, ei (3) kadettien väliskysymystä, (4) ei Kokovtsovin selitystä, (5) ei kadettien lakiehdotusta y.m. Pankkaa liikkeelle kaikki voimat hankkiaksesenne ne ennen duuman hajaantumista ja toimittaaksenne ne meille nopeasti.

Vastatkaa vaikka lyhyesti, mutta aikailematta.

*Kirjoitettu joulukuun 17 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Pietartiin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustratio)*

265

VSDTP:n KK:n VENÄJÄN-TOIMIKUNNALLE

19/XII.

Hyvät ystävät! Uutinen, että likvidaattorit ovat sisällyttäneet »kansallisen kulttuuriautonomian», sai meidät lopulli-

* Kirje lähetettiin N. I. Podvoiskin osoitteella. *Toim.*

** Perlustratioissa on tämän sanan jälkeen poisjätö ja alaviite: »Sanat ovat jääneet selvittämättä.» *Toim.*

sesti kuohuksiin! Kaikellahan on rajansa! Puolueen hajottaneet henkilöt aikovat nyt tärvellä lopullisesti ohjelmankin. He eivät pysähdy edes siihen, mihin ylisovittelija Plehanov pysähtyy. Se ei saa jatkua. Ei saa sietää ja...* On annettava hinnalla millä hyvänsä vastaisku ja esitettävä vastalause. On ehdottomasti vaadittava tiukasti: me pidämme puheen, *he* [saavat] julistaa tuota iljetystä, kansallista kulttuuriautonomiamia y.m.! Pankaa liikkeelle kaikki voimat tehdäkseen sen vaikka viiden nimissä (parempi viisissä miehin puolueen politiikkaa vastaavasti kuin kuudestaan puolueen ja sen likvidojien välillä horjuen).

N:o 16:ttä koskeva halpamainen päätöslauselma, kansallisen kulttuuriautonomian katala lisääminen sekä pyrkimys »tuppautua» lehtikysymykseen osoittavat selvästi, ettei voida kuvitella »sopua» tuollaisten henkilöiden kanssa.²⁵⁵ He *ovat aloittaneet* noilla teoilla sodan. Sotaa on harkittava systemaattisesti ja käytävä sitä tarmokkaasti. Sitä varten on jo mainitun lisäksi ryhdyttävä kahteen toimenpiteeseen: (1) jätettävä viiden allekirjoittamat kirjalliset vastalauseet, joissa uhataan vedota puoluejärjestöihin kaikkien edellä mainittujen ja muiden samankaltaisten kysymysten johdosta; (2) kokoonnuttava tänne viisissä, kuusissa miehin (se on saatava aikaan!) ja päätettävä lopullisesti menettelytavasta.

Likimainen teksti...: »Me allekirjoittaneet ilmoitamme, että duumaryhmän päätös Jagiellosta, häntä koskeva ponsi ja päätös kansallisen kulttuuri [autonomian] lisäämisestä ovat siinä määrin ristiriidassa puolueen edustajakokousten *kaikkien* päätösten kanssa, että poistamme itseltämme vastuun noista päätöksistä, julistamme ne puolueenvastaisiksi, pidätämme itsellemme oikeuden vedota puolueen järjestöihin ja varoitamme, että tuollaisilla päätöksillä duumaryhmä kääntyy täydellisesti pois puoluekantaisuuden tieltä.»

On selvää, että seitsikko tulee menemään *pitemmälle* likvi-daattoruuden tiellä.

Täytyy kiirehtiä organisaatiota, kirjoittakaa tarkemmin »Denistä». Millä kannalla ovat raha-asiat? Entä kirjallinen puoli? Lähetimme erikseen kirjeen, että n:o 1 tai n:o 3 (tai kumpikin yhdessä, se olisi parasta) toisi meille luetellut kirjat.

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

Pyydän vakuuttavasti tekemään sen. Maksamme kulun-
git... antamaan Falinskin kirjaseen, mutta meitä moititaan.

2. Onko n:o 3 saanut rahat Wienistä, ne ovat Vetroville.

3. Voisikohan jotenkin saada selville, onko Vetrov saanut
kirjeemme? Olemme kirjoittaneet hänelle monta kertaa toi-
mituksen osoitteella, eikä vastaukseksi ole tullut sanaakaan.
Eikö todellakaan voida hankkia kirjeosoitetta?

P. S. Täällä pyytävät vielä lisäämään: teillä on oikeus
lainata kirjoja kirjastosta... Kahdeksi viikoksi.

*Kirjoitettu joulukuun 19 p:nä 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa*

*V. I. Leninin kirjeenä julkaistu
ensi kerran 1964*

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan N. K. Krupskajan
kirjoittaman jäljennöksen mukaan*

266

VSDTP:n KK:n VENÄJÄN-TOIMIKUNNALLE

Vasiljeville ja n:o 3:lle. Hyvät ystävät! Saimme tänään
tiedotuksenne, että osuuskunnan enemmistö on taas palaut-
tanut kansall. kulttuuriautonomian juutalaisten nationalis-
tien y.m.s. mieliksi. Mitä se on, 6:n pilkkaamistako? Eivätkö
nuo herrat todellakaan ymmärrä, että tulkitsemalla ohjelmaa
noiden kumppanusten mieliksi he samalla vapauttavat vä-
hemmistön alistumisvelvollisuudesta? Sehän on julkinen hä-
peä, että he pääsevät voitolle käyttäen hyväkseen satunnai-
sen sotku-menshevikin yhtä ääntä tai tukeutuen tässä kysy-
myksessä ehkä n:o 16:een. Emme tiedä, mihin toimenpitei-
siin kuutoset ovat tämän johdosta ryhtyneet.

Emme kerta kaikkiaan ymmärrä, kuinka tässä tapauksessa
voidaan alistua vaieten, kuinka n:o 3 voi suostua julista-
maan tuollaista iljetystä julkisesti (ja siten ottaa kannetta-
vakseen vastuun), kuinka kuutoset (tai vaikkapa n:o 3 yksin)
saattoivat olla julkaisematta viipymättä »Denissä» lausun-
toa, että nuo herrat tekevät pilkkaa ohjelmasta ja aiheutta-
vat hajaannusta. Juutalaiset marxilaisethan* alkavat huo-
menna kivuta niskaamme, jos olemme vaiti. Kaikella on

* — bundilaiset. Toim.

yleensä rajansa. Ja nuo herrat erehtyvät pahasti, jos he luulevat vähemmistön olevan velvollinen alistumaan silloinkin, kun ohjelmaa revitään ilmeisesti riekaleiksi.

Lähetimme yhden kansall. kulttuuriautonomiamia käsittelevän yleisen kirjoituksen jo ennen kirjeenne saantia (siinä siteerataan Pleh.: kaukasialaiset ja Bund sopeuttavat sosialismia nationalismiin). Tänään lähetämme jo suoranaisesti osuuskuntaa vastaan suunnattuja artikkeleja. Pyydämme teitä myötävaikuttamaan siihen, että ne julkaistaan mahdollisimman pian, ja arvelemme, että teidän pitäisi päättäväisin toimenpitein pyrkiä estämään ohjelmamuutokset, ellei se vielä ole myöhäistä. On sodittava, koska he ryhtyvät sellaisiin toimiin. Teette todennäköisesti kaikki, likvidaattoruusmielisiä lukuun ottamatta, päätöksen »Vetshernjaja Potshtan»* ja »Denin» yhdistämisasiasta. Sanomattakin on selvää, että se oli heidän taholtaan huijausta ja että me emme suostu mihinkään yhteiseen hankkeeseen. Miksi matkustaa vain neljä? Pyydämme hyvin, hyvin hartaasti turvaamaan koko kuutosryhmän tulon. Se on tavattoman tärkeää.

*Kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1912
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1923
kirjassa »Zvezdan' ja 'Pravdan'
aikakaudelta (1911—1914)»,
III nidos*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

267

C. HUYSMANSILLE

Krakova, joulukuun 22 pnä 1912

Hyvä kansalainen!

En ymmärtänyt 5. XII 12 päivättyä kirjettänne.²⁵⁶ Joko on kysymyksessä väärinkäsitys tai on olemassa toimiston päätös, jota en tunne.

»Le Peuple» (brysseliläinen) kirjoitti: »Mitä tulee Venäjän sosialististen puolueiden edustukseen toimistossa, niin asiaintila säilyy ennallaan» (»Le Peuple» 30. XI 12). Onko olemassa jokin toinen toimiston päätös? Jos on, niin toivottavasti olette ystävällinen ja ilmoitatte sen minulle.

* »Vetshernjaja Potshta» — »Lutsh» lehden sovinnainen nimi. *Toim.*

Ellei ole, niin puolueemme Keskuskomitealla on oikeus nimittää oma edustajansa.

Miksi »vain tilapäisesti»? Toimisto voi tietenkin aina tehdä *uuden* päätöksen, mutta tässä mielessä *kaikkinainen* edustus on »tilapäistä».

Onko toimisto tehnyt sellaisen päätöksen, että kumpaakin venäläistä sosialidemokraattista »puolueryhmää» (?) (tammi-kuun ja elokuun konferenssi 1912?) kehoitetaan sopimaan *toimistoedustustaan koskeva* *kysymyksest* *ä*?

Olen Teille tavattoman kiitollinen, jos ilmoitatte minulle tuon päätöksen ja likvidaattorien »Organisaatiokomitealta» saamanne asiakirjat (mikäli sellaisia on).

Veljellinen tervehdykseni.

N. Lenin*

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta

* Käsikirjoituksessa on seuraava yliviivattu V. I. Leninin kirjoittama ja nähtävästi I. F. Popoville osoitettu teksti:

»Luettuanne palauttakaa (ja ilmoittakaa mielipiteenne; ranskalainen ehkä korjaa kielellisesti) *p i k e m m i n* ja palauttakaa ehdottomasti Huysmansin kirje.

H—s aikoo järjestää kaiken *epävirallisesti*. Sitä emme anna hänen tehdä.»
Toim.

1913

268

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Sain kirjeenne ja *yritän* täyttää pyyntönne, vaikka en vielä voikaan luvata menestystä.

Väki on täällä jo melkein kaikki...*

Ensimmäinen vaikutelmani (sous toutes réserves**) *on mitä myönteisin*. Ei mitään »kujeilua». Aloitamme neuvottelukokouksen tänään ja toivomme suurta menestystä. Kun lopetamme, kirjoitan vielä.

Aleksinskilta tuotiin kirje. Liitän sen mukaan; *p a l a u t a k a a s e e h d o t t o m a s t i* ja viivyttelämättä, kun olette lukenut (ja ottanut siitä kopion itsellenne).

Eilen tuli ratki ystävällinen kirje Gorkilta, jonka on nähtävästi lopullisesti »lumonnut» vperjodilaisten tulo »*Pravdaan*».

Hän kirjoittaa, että hän ja Tihonov ottavat huolehtiakseen »*Pravdan*» kaunokirjallisesta puolesta, ...että muka »machilaisuus ja jumalanrakennus sekä kaikki sen semmoiset ovat lakastuneet ainiaksi». Mainiota!

Mutta suotta Te ryhdyitte kirjoittamaan resensiota Steklovista: syntyy väärä käsitys...

»*Prosveshtshenije*» luvataan julkaista tammikuun puolivälissä.

Plehanov kirjoitti (Dnevnitskin välityksellä) »*Pravdaan*» kehottaen vastaamaan Majevskille, »jollei tule olemaan kaksinkertaista sensurointia». Hänelle vastattiin myönteisesti. Odotetaan artikkelia. Burjanov on Plehanovilla. Plehanov kirjoitti hänelle vastustavansa Jagiellon hyväksymistä.

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

** — muusta en mene takuuseen. *Toim.*

Vorstandilta on saatu kutsu yhdistävään konferenssiin: KK+OK+Plehanov+duumaryhmä+P. S. D. Lähetämme hiiteen. Entre nous!*

On kiire. Täytyy lopettaa. Paljon terveisiä Teille kailta, varsinkin Malinovskilta ja Kobalta, poissaolonne on meistä kaikista tavattoman valitettavaa. Asiat näyttävät olevan yleensä *paranemaan päin*. »Pravdan» finanssit ovat retuperällä, mutta Gorki on nyt toivomme.

Toivotan kaikkea parasta! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuun 8 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

269

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Käytän hyväksi vapaata hetkeä vastatakseni kirjeeseen. Neuvottelukokouksemme on kiihkeimmillään: osanottajia on 11 henkeä²⁵⁷. Asiat sujuvat hyvin. Jos ehdin, liitän mukaan tänään hyväksytyt ensimmäisen päätöslauselman. Sitä ei tietenkään toistaiseksi kenellekään...** puolueytöntekijöillä ei ole hullumpi: 3 — Pietari, 2 — Moskova, 2 — Etelä, useita huomattavia julkisia toimihenkilöitä ja niin edelleen. Näyttää hyvältä. Kuutosissa oli sovitteluhenkistä horjuntaa, mutta heidän joukossaan johtavimman »sovittelijan», Petrovskin, kanssa on *toistaiseksi* päästy yhä parempaan yhteisymmärrykseen. Pääkysymyksenä tulee olemaan »yhdistyminen». Ratkaisemme sen *luultavasti* näin: terve tuloa kentällä toimiville työmiehille, sota »Lutshin» likvidaattoriryhmälle. *Sellainen* päätöslauselma on hyväksytty (yksimielisesti) ainakin vallankumouksellisten lakkojen johdosta.

Vorstandin saksalaiset ovat lähettäneet paperin...

Siinäpä tilanne: he tekevät *kokeen julkisella* areenalla. Me olemme iloisia. Mutta olemme *äärimmäisen* varovaisia.

* — Meldän kesken. *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

Ei mitään yhdistymisiä ryhmän kanssa: *liittykää* järjestöön, niin *kokeilemme*. Estäkää herran tähden ulkomailla olevia ryhtymästä *mihinkään* toimenpiteisiin. Lukekaa kirje (mieluummin kertokaa tämä kohta kirjeestä) parille kolmelle *vaiteliaalle* ja *vakaalle*: Kamskille, Nik. Vas., mutta *älkää kaikille* *älkääkään laajalti*. Pitäkää herran nimessä kiirettä pää-äänenkannattajan kanssa ja lähettäkää heti edes vedokset!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 10 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

270

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Kirjoitan tämän neuvottelukokouksessa. Kaikki sujuu loistavasti. Merkitys tulee olemaan ainakin vuoden 1912 tammikuun konferenssin veroinen. Päätökset tehdään *kaikista* tärkeistä kysymyksistä, *siinä luvussa myös* yhdistymisestä.

Kaikista on hirveän valitettavaa, kun ette ole läsnä ettekä päässyt tulemaan.

Lähetän 1:sen päätöslauselman. Pitäkää *toistaiseksi* salassa; vahvistakaa vain...* osa bolshevikeista, *jotka eivät ole suulaita*.

Onnellista uutta vuotta. Teidän *Lenin*

Joka päätöslauselma hyväksytään yksimielisesti...

Jättiläismäinen saavutus!

Lopetamme parin, kolmen päivän kuluttua.

Kirjoitettu tammikuun 12 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

271

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.!

Lähetän loput päätöslauselmat...

On tehty tiukka päätös: *s a l a i s u u s*, kunnes julkaistaan lehdistössä...*

Malinovskille kirjoittamanne kirje on annettu hänelle.

Olette lähettänyt erinomaisen vastauksen Huysmansille.

Yleinen vaikutelmamme neuvottelukokouksesta on erinomainen. Toivon Teidän saavan samanlaisen. Pehdyttäkää asioihin *läheiset*, toistaiseksi *s a l a i s u u t e n a* (Kamski, Albert...).

Petrovski on nyt kokonaan puolellamme — kuutoset samoin — pari kunnan illegaalia on palannut Venäjälle. On eräs »pilvenhattara» (*-mökkäle*): ei ole rahaa, *ei*. Täysi vararikko.

Tuhannet terveiset.

Teidän *Lenin*

Olemme saaneet 30 bolshevikin sähkeen. Tuhannet terveiset ja parhaat uuden vuoden onnittelut!! Minun ja kaikkien tšekäläisten ystävien puolesta.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu aikaisintaan
tammikuun 14 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

272

J. A. PJATNITSKILLE

Hyvä tov. Albert!

Mieleni tekee keskustella kanssanne kansallisia koskevasta neuvottelukokouksen päätöslauselmasta.** Te katsotte sen »diplomatiaksi», mikä on paha erehdys.

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

** Kysymyksessä on Krakovan neuvottelukokouksen päätöslauselma »Kansallisista sosialidemokraattisista järjestöistä» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 18. osa, ss. 455—457). *Toim.*

Mikä on Teistä diplomatiaa?

Ensiksikin se, että syydämme tulta ja tulikiveä P. S. D.:n Päähallituksen päälle, »vaikka kaikki tiedot ovat lähtöisin opposition jäseniltä».

Tuo on kerrassaan väärä luulo!

Olemme tietäneet *vuosikausia*, että Päähallituksessa oleva *Tyszka* aiheuttaa vastustusta ja tyytymättömyyttä P. S. D.:n sisällä. Sen tietävät *kaikki*, jotka ovat olleet tekemisissä Päähallituksen kanssa.

Tämän opposition kehitys on vuodesta 1910 alkaen tapahtunut kaikkien nähden.

Keväällä 1912 *Tyszka* ja *Kumpp.* laskivat hajalle Varsovan komitean, ilmoittivat sen olevan riippuvainen ohranasta ja perustivat »omansa».

Syksyllä suoritettiin vaalit. Miten kävi? *Kaikki* sosialidemokraatteihin kuuluvat Varsovan työläisvalitsijamiehet osoittautuivat olevan *opposition* puolella!

Olen tarkastanut tämän asian.

Valitsijamiesten nimet — *Zalewski* ja *Bronowski*. *Malinovski* on tavannut heidät ja omakohtaisesti tarkastanut asian.

Eikö tämä ole todiste??

Edelleen opposition puolella ovat myös *ulkomailla olevat* ja *Lodz*.

Tyszkan diplomatian vararikko on jo kauan ollut kehittymässä. Se on väistämätön. Jo vuoden 1912 *tammikuun* konferenssi (missä ei kajottu lainkaan *Tyszkan* (=Päähallitus) ja opposition välirikkoa koskevaan kysymykseen) totesi *periaatteessa* tapahtumien kehittyvän siihen suuntaan.

Pahimmantyyppinen federaatio luhistuu.²⁶⁸

Palaaminen vanhaan (1907—1911) *on mahdotonta*.

Pitää ymmärtää se.

Itävallassakin on ollut samantapainen ajanjakso: kansallisilla eri KK; saksalaisilla ei ole eri KK:ta.

Itävallassa se ei ollut pysyvä: se johtaa *joko* täydelliseen federaatioon *tai* täydelliseen yhtenäisyyteen.

Meilläkään *ei* puolinen federaatio (1907—1911) *ollut pysyvä*: on yritettävä kaikin voimin saada puoluetöntekijät ymmärtämään se täydellisesti.

Me pyrimme *täydelliseen* yhtenäisyyteen *kentällä* myös kansallisuuskysymyksessä.

Se on mahdollista. Sitä on ollut ja on Kaukasiassa (4 kansallisuutta). Sitä oli 1907 myös Riiaassa (latvialaiset, liettua-

laiset, venäläiset) ja Vilnassa (liettualaiset, latvialaiset, puolalaiset, [venäläiset]*, juutalaiset) näissä molemmissa kaupungeissa vastustettiin Bundin separatismia.

Itävallassa federaatio päättyi separatismiin ja yhtenäisen puolueen romahdukseen.²⁵⁹ Myös meidän oloissamme olisi rikos suosia Bundin separatismia ja suojella sitä.

Te pidätte »diplomatiana» (2°) sitä, että me tuomitsemme Bundin ja »miltei armahdamme latvialaisten KK:n, joka seuraa Bundia».

Ei. Te erehdytte. Se ei ole diplomatiaa. Latvialaiset s.d. työläiset ovat aina kannattaneet yhtenäisyyttä kentällä, aina kannattaneet alueellista autonomiaa, t.s. olleet kannanotoissaan antiseparatisteja, antinationalisteja.

Se on tosiasia.

Sitä Te ette voi kumota.

Ja tästä seuraa väistämättömästi johtopäätös: Latvian KK — yksi instanssi latvialaisten vallankumouksellisten sosialidemokraattisten proletaarien keskuudessa — poikennut oikealta tieltä.

Bundissa taas ei ole tällaista oikeaa tietä, ei ole proletariaattia, ei ole joukkojärjestöjä, ei mitään muuta paitsi sivistyneistön kerhoa (Lieber+Movitsh+Vinitiski ovat läpeensä opportunisteja ja Bundin pitkäaikaisia »isäntiä») ja käsityöläisten kerhoa.

Bundin ja latvialaisten sekoittaminen toisiinsa olisi huuftava vääryys.

»Kansallisuus»-kysymys on tullut VSDTP:ssä päiväjärjestykseen. [Sitä ei voida väistää.] »Kansallisten» hajanaisuus ei ole sattuma. Ja meidän kaikkien ponnistustemme kohteena tulee olla asian selittäminen, vanhan »Iskran» taistelun aloittaminen uudelleen.

Me vastustamme federaatiota periaatteessa. Me olemme sitä mieltä, että on otettava oppia puolinaisesta federaatiosta (1907—1911) saamastamme murheellisesta kokemuksesta. Meidän mielestämme on taisteltava sen puolesta, että kentällä olisi yhtenäisyys.

Venäjän juutalaisten s.d. työläisten keskuudessa toimivien ja yleensä vastaavia oloja tuntevien tovereiden on koottava [tietoja, jotka puhuvat] Bundin separatismiin vahingol-

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussällön perusteella. Toim.

lisuudesta. Bund *repi* Tukholman (1906) [päättöksen]²⁶⁰. Se itse ei yhdistynyt *missään* paikallisjärjestöissä (latvialaiset eivät ole menetelleet lainkaan sillä tavalla).

Luuleeko tosiaankin joku, että unohdamme tämän ja annamme jälleen ruokkia itseämme pelkillä lupauksilla??

Emme koskaan! Yhdistykää Varsovassa, Lodzissa, Vilnassa j.n.e., herrat bundilaiset »yhdistäjät»!

[Olisin iloinen], jos näyttäisitte tämän kirjeen [kansallisuuskysymyksestä] kiinnostuneille bolshevikeille [ja jos] onnistuttaisiin panemaan kaikkialla alulle *toiminta*, jonka tarkoituksena on kysymyksen vakava tutkiminen ja aineiston kokoaminen (*Venäjän* käytännöstä) »separatisteja» — bundilaisia — vastaan.

Beste Grüße.* Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1913
tammikuun 14 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

273

»BREMER BÜRGER-ZEITUNGIN» TOIMITUKSELLE

Arvoisa toveri!

Olisin hyvin kiitollinen, jos lähettäisitte minulle ne »Bremer Bürger-Zeitungin» kaksi numeroa, joissa olette julkaisut resension R. Luxemburgin kirjasta**. Oheistan kansainvälisen vastauskupongin = 20 pfennigiä.

Minua ilahduttaa tavattomasti, että olette tullut pääkysymyksessä samaan johtopäätökseen, johon minäkin tulin polemisoidessani Tugan-Baranovskin ja »Volkstümlerin» kanssa 14 vuotta sitten, nimittäin, että lisäarvon realisointi on mahdollista myös »puhtaasti kapitalistisessa» yhteiskunnassa.***

* — Parhaat terveiset. *Toim.*

** Kysymyksessä on R. Luxemburgin kirja »Die Akkumulation des Kapitals. Ein Beitrag zur ökonomischen Erklärung des Imperialismus», Berlin 1913 (»Pääoman kasautuminen. Lisää imperialismin taloudellisesta selittelystä», Berliini 1913). *Toim.*

*** Ks. V. I. Lenin, »Huomautus markkinateoriakysymykseen (herrojen Tugan-Baranovskin ja Bulgakovin välisen polemiikin johdosta)» (Teokset, 4. osa, ss. 42—51). *Toim.*

En ole vielä nähnyt R. Luxemburgin kirjaa, mutta Te olette *teoreettisesti* aivan oikeassa tässä kysymyksessä. Minusta tuntuu kuitenkin, ettette ole kylliksi korostanut hyvin tärkeää kohtaa, joka on Marxilla (»Pääoma», II osa, s. 442)²⁶¹, nimittäin sitä kohtaa, missä Marx sanoo, että vuosittain tuotettujen aineellisten arvojen analyysissa *ei pidä* suinkaan ottaa mukaan ulkomaankauppaa (siteeraan venäjänkielistä käännöstä). Luxemburgin »dialektiikka» tuntuu minusta (myös »Leipziger Volkszeitungissa» julkaistun artikkelin perusteella) *eklektisismiltä*. Onko vielä jossakin muussa lehdessä arvosteltu R. Luxemburgin kirjaa? »Hamburger Echossa»?²⁶² porvarilehdissä?

Minulla olisi vielä yksi kysymys. »Bremer Bürger-Zeitung» (1912, n:o 256) on esittänyt virheellisen selostuksen Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston lokakuun istunnosta. Joko Luxemburgin klikki tai likvidaattori tai joku likvidaattoreille myötämielinen lurjus on johtanut toimituksen harhaan ja väittänyt Haasen sanoneen: »Lenin on vain johtanut Internationaalien harhaan.»

Likvidaattorit ovat tietenkin toistaneet lehdessään tämän valheen (»Lutsh» Pietarissa) ja höystäneet sitä ilkeämielisillä huomautuksilla. Puolueemme (Venäjän Sosdem. Työväenpuolueen) Keskuskomitea kirjoitti Haaselle. Haase vastasi, että hänen sanojaan on vääristelty. Haasen kirje on nyt julkaistu lehdessämme (Pietarin »Pravdassa»)*

Olisin nyt halukas tietämään, aikooko »Bremer Bürger-Zeitungin» toimitus peruuttaa julkaisemansa virheellisen väitteen tai esittää asian oikein. Siinä tapauksessa voisin lähettää toimitukselle jäljennöksen *Haasen* kirjeestä.

Puolueterveisin

N. Lenin

Osoitteeni: Wl. Uljanow. 47. *Lubomirskiego*. Krakau.

Kirjoitettu tammikuun alkupuolella

1913

Lähetetty Bremeniin (Saksa)

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

* Ks. V. I. Leninin artikkelia »Parempi myöhään kuin ei milloinkaan» (Teokset, 18. osa, ss. 460—461). *Toim.*

274

A. M. GORKILLE

21/I 13.

Hyvä A. M.! Toveri, joka toimittaa Teille tämän kirjeen, on Trojanovski ja hän asuu nykyään Wienissä. Hän on vaimonsa kanssa käynyt tarmokkaasti käsiksi »Prosvestsheni-jeen», saanut hankituksi jonkin verran varoja, ja toivomme, että heidän tarmonsä ja apunsa ansiosta saamme järjestetyksi marxilaisen aikakausjulkaisun likvidaattoriluopureiden vastapainoksi. Arvelen, että Tekään ette kieltäydy auttamasta »Prosvestshenijetä».

Teidän *Lenin*

P. S. Toivottavasti olette saanut vperjodilaisia koskevan pitkän kirjeeni?* Kuinka kummassa olette joutunut »Lutshiin»?? Duuman jäsenten perässäkö? Mutta hehän joutuivat vain ansaan ja poistunevat piakkoin.

*Lähetetty Krakovasta Caprin saarelle
(Italia)*

*Julkaistu ensi kerran 1924
I Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoltuksen mukaan

275

G. M. VJAZMENSKILLE

Arvoisa toveri! Koetan täyttää pyyntönne ja hankkia venäläisiä lehtisiä.²⁶³ Se ei ole kuitenkaan nyt helppoa ja tokkopa siitä on suurtakaan toivoa: julkaisutoiminta on Venäjällä varsin heikkoa ja meille lähetetään sikäläisiä julkaisuja *hyvin haluttomasti* tänne, vaikka pyydämme niitä alinomaa. Pietarissa oli 2—3 lehtistä ennen 9. I 1913.

Puolalaiseen kirjallisuuteen nähden erehdytte, kun luulette minulla olevan sitä riittämiin. Minulla ei ole yhteyksiä PPS:ään, koettakaa saada niitä OK:n tai likvidaattorien välityksellä. En ole tekemisissä myöskään s.d. »zazhondilaisten»** (Rosan ja Tyszkan) kanssa.

* Ks. Teokset, 35. osa, ss. 42—45. *Toim.*

** — Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian Päähallituksen kannattajien. *Toim.*

Lähetäkää, olkaa hyvä, viikoksi »Izvestija TsK RSDRP»²⁶⁴ vuodelta 1907, molemmat numerot — ovat erittäin tarpeen. Palautan ne täsmällisesti.

Oheistan tov. Kuznetsoville osoitetun kirjeen, jota pyysitte.²⁶⁵

Toveriterveisin
N. Lenin

Kirjoitettu 1913
tammikuun 22 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan

276

N. A. RUBAKINILLE

25/I 1913

Arvoisa toveri!

Täytän pyyntönne ja lähetän Teille niin lyhyen »katsauksen» kuin sain syntymään.²⁶⁶ Jollette olisi lisännyt, että »polemiikin historia» ei ole mahdotonta kirjassanne, niin bolshevismien esitys olisi ollut *kerrassaan* mahdotonta.

Sitä paitsi minua epäilyttää lauseenne: »*Koetan* olla tekemättä mitään muutoksia kuvaukseenne.» Minun täytyy asettaa julkaisemisen ehdoksi, että *mitään* muutoksia ei tehdä (pelkästään sensuurista johtuvista voidaan tietenkin sopia kirjeellisesti erikseen).

Jollei sovi, olkaa hyvä ja palauttakaa liuskani.

Toveriterveisin
N. Lenin

Osoitteeni: Wl. Uljanow. 47. Lubomirskiego. Krakau. Autriche.

Lähetetty Clarens'iin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

IV VALTAKUNNANDUUMAN BOLSHEVIKKIJÄSENILLE*

Olemme saaneet toimitukselta typerän ja hävyttömän kirjeen. Emme vastaa. Heidät on häädettävä ulos.

E m m e ole saaneet »Lutshin» 4. n:o:a. Pyydämme hartaasti lähettämään!!²⁶⁷

Tietojen puuttuminen suunnitellusta toimituksen uudelleenjärjestelystä huolestuttaa meitä tavattomasti. Mitä tämän uudelleenjärjestelyn hyväksi on tehty?²⁶⁸ Miksi Vera, Fram, Andrei ja Aleksei eivät ole kirjoittaneet sanaakaan? Pyydämme hartaasti heitä kirjoittamaan mahdollisimman pian. Uudelleenjärjestely ja mieluumminkin kaikkien entisten erottaminen on äärimmäisen välttämätöntä. Lehteä toimitetaan typerästi. Kehutaan Bundia ja »Zeitia»: se on suoraan katalaa. Ei osata noudattaa »Lutshin» vastaista linjaa. Suhtaudutaan kerrassaan kelvottomasti artikkeleihin. Äärimmäisen typerää suhtautumista »Rabotshi Golosiin».²⁶⁹ Suorastaan sietämätöntä... Odotamme odottamistamme tietoja kaikesta tästä...

Mitä on tehty varojen kontrolloinnin hyväksi? Kuka on saanut tilausmaksut? Kenen hallussa ne ovat? Paljonko niitä on?

Kirjoitettu tammikuun 25 p:nä 1913

Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1924

»Krasnaja Letopis» aikakauslehden

1. n:o:ssa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Palautan vedokset. Enempää, t.s. päätöslauselmien vedoksia, ei kannata lähettää. Julkaiskaa *v i i v y t t e l e m ä t t ä* ja ehdottomasti mahdollisimman vähin menoin (ei ole rahaa), t.s. *k o l m e n a p a l s t a n a* kuten lehden sivu ($1/2$ tai $3/4$ sivua), *m o l e m m i l l e p u o l i l l e* painettuna, ilman marginaalia.

* Kyseinen kirje on lisäys G. J. Zinovjevin kirjeeseen; se oli lähetetty N. I. Podvoiskin osoitteella. *Toim.*

Nimi: »KK:n [ja] ...* puolue [työntekijäin] neuvotte-
lukokous...** *ettei vitkuteltaisi päivääkään.*

Painettava 3 000 kpl. Pyytäkää Mironia valvomaan henki-
lökohtaisesti, että vedokset *t o d e l l a korjataan* (he eivät
sitä tavallisesti tee, vaan jättävät korjaamatta!) ja että
yleensä julkaistaisiin nopeammin.

Puristan kättänne.

Teidän Lenin

Kirjoitettu helmikuun alussa 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

279

N. OSINSKILLE***

Arvoisa toveri! Olen hyvin iloinen 21/I päivätyn kir-
jeenne johdosta. Ajat ovat nyt sellaiset, että horjunnalla
ja hajaannuksella »ei ole äärtä eikä rajaa». Sen vuoksi on
tavattoman miellyttävää olla yhteydessä aatetoveriin. Älkää
missään nimessä luopuko aikomuksestanne lähettää artik-
keli helmikuussa ja yleensäkin kirjoittakaa ehdottomasti aika
ajoin. Toivottavasti huomaatte lehdistämme ja aikakausjul-
kaisuistamme yleisen linjan, jota on ajettava nykyään vihol-
lista ja (ehkäpä sitäkin enemmän) horjuvia vastaan. Koska
olemme yksimielisiä, osallistumisenne toimintaan on kahta
vertaa arvokkaampi, sillä olette pääkaupunkien läheisyydes-
sä. Koettakaa hankkia paikallisia zemstvo- ja tehdastilasto-
ja y.m.s. julkaisuja. Niitä on meillä äärettömän niukalti.

Puristan kättänne...

Kirjoitettu helmikuun 13 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Moskovaan

Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv» aikakauslehden
2. n:ossa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa olevat sanat on en-
nallistettu ajatussisällön perusteella. Muutamia sanoja on jäänyt selvittämättä.
Toim.

** Ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пле-
нумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 288—300 (»НКР edustajakokousten, konferenssien
ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 288—300).
Toim.

*** Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

N. G. POLETAJEVILLE

Krassia varten

Hyvä ystävä! Olen hyvin iloinen 2. helmikuuta päivätyt kirjeenne johdosta ja pidän tavattoman valitettavana, ettei kirjeenvaihtomme ole vielä kukaan muodostunut säännölliseksi useista yrityksistämme huolimatta. Sellaisen kirjeenvaihdon puuttuminen on omiaan synnyttämään vääriä käsityksiä. Minua ilahduttaa, että arvostelette »Lutshista» eroamista, sillä pidän tervehdittävänä kaikkea Venäjältä käsin tapahtuvaa arvostelua: arvostelun puuttuessa kaikki on pelkkää elottomuutta. Tällä kerralla arvostelunne on kuitenkin virheellistä, en tiedä vain, miltä puolelta ryhtyisin sitä kumoamaan.²⁷⁰ Odotan seuraavaan kirjeeseen asti. Tietyn lehden »uudistuksista» sanon, että poissaolonne on hyvin, hyvin murehdittavaa. En salaa Teiltä, että pidän tämän asian järjestämistä historiallisena ansionanne, kun taas se, että lakkautitte »isonsiskon»* ja olitte kesällä »puolittain poissa» oli mielestäni suuri virhe.²⁷¹ Mutta mennyt on mennyttä. Sen antamat opetukset on otettava varten tulevaisuuden varalta. Suurta lehteä koskeva suunnitelma on mainio. Vakaumukseni on, että tarvitaan kaksi lehteä, iso — 5 kop. ja pieni 1 kop., ja nykyistä on kehitettävä »pieneksi». Oikea ajatus on niin ikään 5—10 arkin suuruisen brosyyyrien ja kirjojen julkaiseminen. Siihenkin käymme tarmokkaasti käsiksi. Olisimme kaikki tavattoman iloisia, jos ryhtyisitte tarmokkaasti ajamaan asiaa ja saisimme järjestetyksi yhteistyön järjestelmällisemmäksi, yksimielisemmäksi ja menestyksellisemmäksi kuin vuoden 1912 keväällä ja kesällä. Sen välttämättömiä ehtoja on tapaaminen ja säännöllinen kirjeenvaihto. Gorki on ryhtynyt nyt hyvin tarmokkaasti auttamaan »Prosveshtshenijeta» ja muuttamaan sitä suurjulkaisuksi. Suuren lehden ja kirjojen julkaisemisella on kaikki mahdollisuudet muodostua valtavaksi hankkeeksi, joka on tavattoman tärkeä ja hyödyllinen. Sitä tärkeämpää on oikea järjestely jo alusta pitäen. Kokemuksesta olemme vakuuttuneet täydellisesti siitä, että on toivotonta päästä sopimukseen (josta Te kirjoitatte) Plehanovin, Rozhkovin y.m.s. kanssa. Me

* »Nevskaja Zvezda». *Toim.*

aloitamme toisesta päästä. Ja päädyimme parempaan tulokseen. Tiedätte tietysti, että Aleksinski ja Dnevnitski tulivat mukaan ilman mitään sopimisia. Kun taktiikka on oikeaa ja lujaa, tämä on sitäkin varmempaa suuren lehden ja kirjojen julkaisemisen ollessa kysymyksessä. Olemme siitä aivan varmoja. Luja taktiikka — entisen ryhmän johdon säilyminen — osallistuminen avustajina eikä sopimuksen perusteella — kaikki nämä ovat meistä ultimatiivisia ehtoja. Olemme varmoja siitä, että avustajia saadaan aivan riittävästi niin suurta lehteä kuin myös kirjoja ja paksua aikakausjulkaisua varten. Bogdanovia esimerkiksi ei voida käyttää edes avustajanakaan: sen huomaa hänen uusista teoksistaan²⁷². Aleksinskiin ja Dnevnitskiin (Plehanoviin) nähden se on mahdollista, ja palkkiot työstä laajentavat tämän avustajapiirin viisi kertaa suuremmaksi. Odotan, että vastaatte viivyttelämättä: 1) yhdyttekö edellä sanottuun vai ette; 2) jos ette, niin mikä on Teidän suunnitelmanne; 3) paljonko tarvitaan varoja; 4) paljonko Te saatte kokoon; 5) minkälaiseksi määrittelette tai suunnittelette osallisuutenne hankkeeseen kompetenssin rajojen mielessä j.n.e. Vastatkaa seikkaperäisemmin. On toimittava nopeasti. Tapahtumat eivät odota. Moskovan lehtikin on tarpeen...* Luoksenne pistäytyy hyvä tuttavani, jonka Tekin tunnette, keskustelkaa asiallisesti ja yksityiskohtaisesti.

Kirjoitettu helmikuun 25 pñä 1913

Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1933

X XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan

konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)

281

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Lähetän Teille Poletajevin kirjeen (*palauttaa viivyttelämättä*) ja kirjoituksen (niin ikään palauttaa)...**

Olen lukenut »Päivän aiheita». Jo on lurjus! Emme tiedä vain, pitäisikö noita porsaita sättiä vai olla heistä vai-

* Tarkoitetaan sanomalehteä »Nash Putj». *Toim.*

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alemmalla on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. *Toim.*

ti. Kannattaako heitä sättiäkään tällä haavaa? Mitä arvellette?

Minun mielestäni olisi kuitenkin löylytettävä pää-äänenkannattajan seuraavassa numerossa, mutta ei liian kovin. Esitelmänne taisi onnistua hyvin...

Tuhannet terveiseni! Teidän *Lenin*

P. S. Pietarista, Moskovan alueelta ja Etelästä kuuluu hyvää. Illegaalinen työväenjärjestö kasvaa ja muovautuu. »Pravdassa» on pantu alulle reformi.

Trojanovski on aloittamassa jonkinlaista rettelön tapaista Koban »Prosvestshenijeta» varten kirjoittaman artikkelin: »Kansallisuuskysymys ja sosialidemokratia» johdosta. Sanokaa muka, että se on väittelyluontoinen, Galina on näet kansallisen kulttuuriautonomian kannalla!!

Olemme tietysti ehdottomasti vastaan. Artikkelin on erittäin hyvä. Kysymys on ajankohtainen, emmekä me luovu hivenenkään vertaa periaatteellisesta kannastamme bundilaislurjuksia vastustaessamme.

Ehkäpä se siitä »tasaantuukin», mutta... tenez vous pour averti!*

Olemme päättäneet sättiä vperjodilaisia. Kirjoittakoon Miron, onko varoja nelisivuiseen pää-äänenkannattajaan?

Oletteko lukenut »Meteorin» »Russkoje Bogatstvosta»? Mikä se on? Paskilliko?

Kirjoitettu helmikuun 25 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1950 V. I. Leninin Teosten
4. painoksen 35. osassa

Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Luin tänään »manifestin»²⁷⁸...

Kirjailijoiden osalta amnestia näyttää täydelliseltä. Teidän pitäisi yrittää palata, *kunhan ensin otatte tietysti selville, ettei Teille tehdä*

* — pitääkö omana tietonannel Toim.

koiruutta »koulun» vuoksi j. n. e.* Tokopa siitä voitaneen asettaa syytteeseen.

Toivottavasti ette suhtaudu asiaan sillä tavalla, ettei amnestia ole »hyväksyttävissä». Se olisi virheellinen kanta: vallankumousmies saa nykyään *enemmän aikaan* toimissaan Venäjällä, ja duumassa olevat edustajamme ovat allekirjoittaneet jopa »juhlallisen lupauksen».

Teidän osaltanne kysymyksessä ei ole allekirjoittaminen, vaan amnestian hyväksikäyttäminen. Kirjoittakaa mielipiteestänne ja *suunnitelmistänne*. Kun lähдете liikkeelle, niin ehkä pistäydette täällä, tähän on matkan varrella.

Mahdollisuus kuljeksia pitkin Venäjää (pitkin uutta Venäjää) merkitsee vallankumoukselliselle kirjailijalle mahdollisuutta iskeä sittemmin sata kertaa kovemmin Romanoveja ja Kumpp...

Oletteko saanut edellisen kirjeeni? Jostain syystä en ole saanut sanomaa pitkään aikaan. Oletteko terveenä?

Teidän *Lenin*

P. S. Oletteko saanut N. K:n kirjeen ja *aineiston?*

Kirjoitettu 1913

maaliskuun 6 päivän jälkeen

*Lähetetty Krakovasta Caprin saarelle
(Italia)*

*Julkaistu ensl kerran 1924
I Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Hanecki on luonani. Valmistele yhteistä vastalauseita Baselin valtuuskunnan johdosta.²⁷⁴

Allekirjoittakaa ja lähettäkää (Te ja kaikki Baselin *edustajat*).

- 1) Shklovskille — Schklowsky. Falkenweg. 9. Bern.
- 2) Jurille — Bekzadian. Bolleystr. 4. Zürich.

* Kysymyksessä on Caprin saarella ollut puoluekoulu (1909). *Toim.*

3) Trojanovskeille, jotta viimeksi mainittu (kaiken allekirjoitettuaan) palauttaisi kaikki tänne.

Teidän *Lenin*

Pitää saada *k a i k k i e n* edustajien allekirjoitukset.

*Kirjoitettu maaliskuun 8 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1960 »Novaja i Noveishaja Istorija»
aikakauslehdessä 3. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käskirjoituksen mukaan

284

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Lähetään oikaisuvedokset. Kysymysmerkkejä on *tavattomasti*: olen unohtanut (ihmekös se, kun on kulu-
nut yli kymmenen vuotta) hyvin paljon. Ottakaa tämä huomi-
oon ja laittakaa *hyvin' varovainen* ja hyvin
tahdikas toimituksen huomautus.

Olette pyytäneet *suotta* Plehanovin ja Martovin suos-
tumusta anonyymien paljastamiseen. Joudutte noloon ase-
maan, jos he kieltävät (ja Teiltä he varmaankin kieltävät),
jota vastoin *oikeutemme* ja *velvollisuutemme* on saat-
taa vanhan »Iskran» anonyymit julkisuuteen: se on tehtävä
hinnalla millä hyvänsä. Se olisi *pitänyt* tehdä lupaa pyy-
tämättä.

»*Proletarin*» ja »*Sotsial-Demokratin*» anonyymien paljas-
tamiseen minä ja Grigori olemme suostuvaisia.²⁷⁵

Lähetään liuskan huomautuksia.

Siis kesällä tavataan. Terve tuloa! Olemme vuokranneet
huvilan Zakopanen lähistöltä (4—6 tunnin matka Krakovasta,
Poroninin asema) 1. V—1. X; Teillekin on huone.
Zinovjevilt ovat vähän matkan päässä.

Ottakaa mukaanne enemmän kirjoja, varsinkin
aikakausjulkaisuja, joita meillä ei ole. Oheistan *luettelon*

tarpeellisista. Otamme vielä kirje yhteyden, jotta Pariisista tulisi otetuksi kaikki, mikä voidaan.

Au revoir.*

Teidän L.

P. S. ... Kootkaa Aleksinskin ja Lunatsharskin kaikki polemiikit...** ja tuokaa mukanaan. Mitä arvelette, voitaisinko pyytää Aleksinskia »kouluun»***? Gr. puoltaa, minä olen vastaan. Harkitkaa asiaa. Voisitko järjestää hienotunteisen tète-à-tête Aleksinskin kanssa yhteistä keskustelua varten, mutta älkää suinkaan puhuko hänelle toistaiseksi mitään koulusta. Kirjoittakaa, mitä Lozovski on saanut leivotuksi lakoista?

» *Sovremennyi Mir* »,

jossa on Plehanovin artikkeli Ropshinin romaanista

» » » » Bogutsharskista (N. Voljan hist. [käsittely] kirja)

L. I. Axelrodin resensio ...

V. Iljinin kirjasta »Materialismi ja empiriokritisismi» ja muita mielenkiintoisia artikkeleja...

Artikkelit maanjärjestelystä ja Stolypinin agraaripolitiikasta.

» *Russkoje Bogatstvossa* » vv. 1910—1911—1912.

ja » *Sovremennyi Mirissä* »

» *Zavetyssa* »

» *Severnije Zapiskissa* »²⁷⁶.

} Samoilta vuosilta.

Kirjoitettu huhtikuun 7 p:nä 1913
Läheletty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Näkemiin. Toim.

** Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Tässä ja alempana on muutamia sanoja jäänyt selvittämättä. Hakasuluissa oleva sana on ennallistettu ajatussällön perusteella. Toim.

*** Kysymyksessä on puoluekoulu, jonka VSDTP:n KK aikoi järjestää Poroniniin. Toim.

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Lähetän pyytämämme »*Proletarin*» 1.—20. numerot *koottuina*.

Osan olen lukenut uudestaan. Älkää unohtako laittaa ehdottomasti legaaliseen kirjaseenne (»Kahdesta puolueesta») ²⁷⁷ lukua kansansosialistilikvidaattoreista. (*Peshohonov*, »Russkoje Bogatstvo» n:ot 7 ja 8, 1906 — vrt. »*Proletari*n n:o 4, »Eserräläiset menshevikit»*).

Väki on nyt unohtanut *kaiken*. Uudet tulokkaat eivät tiedä *mitään*.

Kertokaa kansansosialistien likvidaattoruudesta (ja »*avoimesta puolueesta*») *alusta alkaen*.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 17 pnä 1913
Läheletty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Lähetän sekin. Kun on kerran palautettava, ei voi olla antamatta, vaikka asiat olisivat kuinka hullusti. Järjestäkääpä, isäkulta, *heti* esitelmätilaisuuksia tännetulomatkallanne. Palasin tänään Leipzigistä ²⁷⁸: *64 markkaa* — onhan sekin rahaa! Ja kertyisi paljon enemmän, jos pidettäisiin useammassa kaupungissa.

Lähetän Teille tänään duumaa koskevaa aineistoa. Duuman jäseniä (6) on autettava *puheiden kirjoittamisessa*. Ehdottomasti. Istukaa itse kirjoittamaan (24. IV v.l. duuma alkaa toimintansa, on *pidettävä kiirettä*) ja pankaa *Aleksinski* myös kirjoittamaan. Saatte sopivan syyn: kirjoittakaa hänelle pneu**, kuten »*Pravdan*» avustajalle ja järjestäkää tapaaminen. Olisi toivottavaa (mutta *ei ehdotonta*), että puheet lähetettäisiin Krakovan kautta.

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 11. osa, ss. 180—189. *Toim.*

** — putkipostitse. *Toim.*

Lähetän teemat.

Järjestäkää tämä asia *pikemmin* ja tarmokkaammin.
»Ottakaa yhteys» Aleksinskiin...

Tuhannet terveiset.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu 1913
huhtikuun 26 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

287

I. E. HERMANILLE

Hyvä toveri! Matkustamme *Poroniniin*, viivymme siellä lokakuun 1 päivään saakka (Galizien, osoite: Herrn Ulianow), 4—6 tuntia Krakovasta »Zakopanen» rataa. Kirjoittakaa uudella osoitteella.

Kiitos lähettämästänne KK:nne lehtisestä.²⁷⁹ Pohtikaa pikemmin ja ilmoittakaa päätettyänne minulle, haluatteko *agitaatiotyön yhtenäistämiseksi ennen* edustajakokousta julkaista latvialaisten bolshevikkien (tai *puoluemiesten* tai *antilikvidaattorien*) *toimintaohjelman*.

Minun nähdäkseni se pitäisi tehdä. Jollei ole varoja, voidaan hektografoida.

Toimintaohjelmassa pitäisi nähdäkseni korostaa erikoisesti kolmea kohtaa:

(1) likvidaattorit ovat luopuneet *vallankumoustaktiikasta*. Heidän tilanearvionsa on (peitetysti) liberaalinen. Selitettävä tämä.

(2) Likvidaattoreista; julkaistava uudelleen (tai siteerattava yksityiskohtaisesti »Lutshin» 101. numeron pääkirjoitusta) ja kerrottava Latvian työläisille totuus.

(3) Kansallisuuskysymys. Bundistien separatismi ja federalismi, he ovat »ostaneet» likvidaattorit. Kansallisen kulttuuriautonomian vahingollisuus.

Eikö olisi parasta, jos ryhmänne esittäisi myös *p ä ä t ö s l a u s e l m a e h d o t u k s e n* näistä kysymyksistä? Vai olisiko parempi kirjoittaa *toimintaohjelma*? Mikä on sopivampaa edustajakokousta edeltävässä agitaatiotyössä ja

äänestettäessä edustajakokoukseen lähetettävistä edustajaehdokkaista?

Kirjoittakaa, mikä on Teidän (ja ystävienne) mielipide. Mikäli päätöslauselma tai toimintaohjelma on tarpeen, me voisimme auttaa kirjoittamisessa. Mikä on määräaika? Milloin on edustajakokous?²⁸⁰

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1913,
ennen toukokuun 6 päivää
Lähetetty Krakovasta Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

288

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä Sh.! Kiinnittäkää huomiota osoitteeni muuttumiseen. Saavuimme tänne kylään Zakopanen lähistölle parantelemaan Nad. Konst. vuoristoilmalla (täällä on korkeutta lähes 700 metriä) basedowintaudista. Minua pelotellaan: jos nähkääs päästätte taudin kehittymään, se voi muodostua kohtalokkaaksi, pitää nähkääs viedä *heti* Berniin Kocherille, joka nähkääs on ensiluokkainen kuuluisuus... Toisaalta Kocher on kirurgi. Kirurgit pitävät leikkauksista, mutta tässä tapauksessa leikkaus tuntuu hyvin vaaralliselta ja hyvin epäilyttävältä... Toisaalta sairautta hoidetaan vuoristoilmalla ja *levolla*. Meidän on kuitenkin vaikea järjestää »lepoa» näin hermostuttavassa elämässä. Tautihan johtuu hermostosta. Kolme viikkoa otettiin sähköhoitoa. Tulos=0. Kaikki on entisellään: silmät pullistuneet ja kaula pöhössä, sydämen-tykytys, kaikki basedowintaudin oireet.

Voisitteko ottaa selvää Kocherista? En tiedä, *miten* se kävisi päinsä, ja haluaisin kysyä neuvoa. Voisiko käydä jonkun opiskelijan tai lääkärin kanssa Kocherin luona puhumassa? Vai kieltäytyykö hän puhumasta näkemättä potilasta? Tai voisiko neuvotella hänen kanssaan, jos hankitaan kirje lääkäritä, joka on hoitanut tautia täällä (t.s. Krakovassa)? Olisin hyvin kiitollinen, jos voisitte hankkia asiallisia tietoja Bernissä Kocherista tai Kocherilta (viimeksi mainittu olisi tietysti parasta). Mikäli tiedot *vaativat* matkustamaan

Berniin, kirjoittakaa, milloin Kocher ottaa vastaan, milloin hän matkustaa kesälomalle ja miten joudutaan sijoittumaan Bernissä, hoitolaanko (ja käykö se kovin kalliiksi) vai muuten. Puristan kättänne ja kiitän jo ennakolta vaivoistanne.

Teidän *N. Lenin*

Absender: Wl. Ulianow. *Poronin* (Galizien).

Kirjoitettu toukokuun 8 pnä 1913
Lähetetty Berniin

Julkaistu ensi kerran 1925
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 8. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

289

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Lähetän Trojanovskin kirjeen.²⁸¹

Minun mielestäni Semkovski ilkimykselle sietää vastata (Grigori lähettää Teille »Kampfin») *vain* täydellä äänellä *eikä siten*, kuin Stekloville »Neue Zeitissa».

Kirjoittakaa lyhyesti, mutta päättäväisesti ja lujasti niin sosialismin kuin demokratiankin kavaltajista, rikkurilehti »Lutshista», »Pravdaa» seuraavasta työläisenemmistöstä. Jos itävaltalaiset opportunistit eivät julkaise, siinä tapauksessa me julkaisemme sen selostuksessa vuoden 1914 Wienin edustajakokoukseen mennessä.²⁸² Vastustan jyrkästi »Neue Zeitin» ja »Kampfin» opportunistien »konnuutta myötäilevää» kirjoittelua.

Mikä on Teidän mielipiteenne?

Teidän *Lenin*

Kannatan sitä, että »Kampfin» puoleen käännytään *ilman* Rjazanovia. Tämä »rehellinen meklari» pilaa asian, tekee sen vaikeammaksi ulkonaisella ystävällisyydellään ja sisäisellä konnamaisuudellaan. Parasta on mennä suoraan ja

vaatia suoraa vastausta. Ja jos Rjazanov haluaa, »autta-
koon» (hm, hm) sivusta...*

*Kirjoitettu 1913,
ennen toukokuun 20 päivää
Lähetetty Poroninista Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

290

C. HUYSMANSILLE

Hyvä toveri Huysmans! IV duuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän rahastonhoitajana on ollut jo jonkin aikaa Muranov. Hän on julkaissut Pietarin sosialidemokraattisissa lehdissä selostuksia ryhmän saamista rahasummista. Lehti-tietojen mukaan Venäjän työläiset ovat Belgian yleislakon alettua suorittaneet varojen keräyksiä »Belgian työläisten avustamiseksi».²⁸³ Esimerkiksi »Pravda» lehden n:oissa 101, 102, 109, 116 on Muranovin allekirjoittamia selostuksia. Hän on saanut Belgian työläisten avustamiseksi noin 500 ruplaa, jotka Venäjän työläiset ovat keränneet joka puolella Venäjää. Olen varma, että 800+700 frangia, jotka Te olette saanut, ovat koonneet Venäjän työläiset Belgian työläisille. Kirjoitan Muranoville, ja mikäli nämä varat on tarkoitettu käytettäväksi muuhun (mikä ei ole kovinkaan luultavaa), niin tiedotan siitä Teille.

[Kirjeen variantti**]

On varsin luultavaa, että kysymyksessä olevat 1 500 fran-
gia ovat koonneet Venäjän työläiset *Belgian työläisille*. Mainitunlaisia keräyksiä on pantu toimeen Belgian yleis-
lakon alettua. Luettelot on julkaistu sosialidemokraattisissa
lehdissämme *Muranovin* allekirjoittamina. Hän on nykyään
IV duuman sosialidemokraattisen edustajaryhmän rahaston-
hoitaja. Kirjoitan Muranoville ja pyydän häntä selostamaan
tarkemmin asian.

* Käsikirjoitus on osaksi vaurioitunut. Muutamia sanoja on jäänyt selvit-
tämättä. *Toim.*

** Alempana julkaistaan teksti, joka on kirjoitettu edellisen kirjeen mar-
ginaalille. *Toim.*

[Merkintöjä Belgian työläisille kerättyistä varoista*]

Kerätty belgialaisille.

1 500 frs = noin 600 ruplaa.

»Pravda» n:o 116	36.30	}	42.10
	5.80		
n:o 109	24.60	}	136.99
	18.		
	1.60	}	291.99
	16.45		
	53.24	}	291.99
	1.40		
	7.25	}	291.99
	6.30		
	8.15	}	291.99
n:o 102	132.16		
(lauant. 4. V 1913) n:o 101	159.83		

471.08

Kirjoitettu 1913
kesäkuun 4 päivän jälkeen
Lähetetty Poroninista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 5. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta

I. RUDIS GIPSLISILLE

Hyvä toveri! Lähetin eilen Hermanille Berliiniin toimintaohjelman luonnoksen.**

Läheittämanne ote Berzinsin artikkelista²⁸⁴ osoittaa, että hän on ratki tyhmä sovittelija. Teidän on koottava ympärillen lujamielistä ja asioita ymmärtävää väkeä, jota vastoin Berzinsin kaltaiset miehet auttavat *itse asiassa likvidaattoreita*. He ovat likvidaattorien palvelijoita.

Läheittäkää Berzinsin *koko* artikkelin käännös (venäjän-
nös tai saksannos, kumpi on Teille helpompaa).

* Merkinnöt on tehty kirjeen kääntöpuolelle venäjän kielellä. *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, »Toimintaohjelman luonnos Läntinmaan sosialidemokratian IV edustajakokoukselle» (Teokset, 19. osa, ss. 93—102). *Toim.*

Berzinsille on annettava *seikkaperäinen* ja *jyrkkä* vastaus.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Toistaiseksi, koska minulla on vain yksi Teidän lähettämänne lyhyt öte, voin sanoa Berzinsiä vastaan vain seuraavaa:

Berzins yrittää esittää asian siten, että muka bolshevikit, t.s. oikeamminkin VSDTP:n vuoden 1912 tammikuun konferenssi, aiheuttavat hajaannusta rikkomalla Tukholman päätöstä vastaan. Siten Berzins paljastaa vain *tietämättömyytensä*. Hän *ei tiedä*, minkälainen Tukholman päätös on.

Tukholman edustajakokous *ei* hyväksynyt federaatiota. Se hyväksyi *sopimuksen* kansallisten (t.s. puolalaisten, latvialaisten ja Bundin) kanssa.²⁸⁵

Tämä sopimus vaati kansallisten yhdistymistä paikallisjärjestöissä. Miksi Berzins sivuuttaa tämän? Tietämättömyydesäänkö vai ottaakseen likvidaattorit suojelukseensa?

Todiste — *puolueen päätös vuoden 1908* joulukuun konferenssissa (t.s. kahden ja puolen vuoden kuluttua Tukholman edustajakokouksesta).

Tässä päätöksessä sanotaan (ks. s. 46 kirjasesta »VSDTP:n yleisvenäläinen konferenssi joulukuussa 1908») —

(kohta 1) »Konferenssi kehottaa KK:ta ryhtymään toimenpiteisiin *paikallisjärjestöjen* yhdistämiseksi... jota niissä tähän asti — *vastoin Tukholman edustajakokouksen päätöstä* — ei ole tapahtunut»,

(kohta 2) »yhdistämisessä tulee lähtökohtana olla *yhdenäisyys* periaatteen». Konferenssi »*vastustaa jyrkästi* sitä, että yhdistämisen perustaksi otettaisiin *federalismi* periaate». ²⁸⁶

Mitä on sanottava tämän jälkeen Berzinsin hävyttömyydestä, kun hän väittää, että Tukholman edustajakokous hyväksyi muka federaation??

Berzins vääristelee asiaa!

Bundilaiset *eivät* noudattaneet edustajakokouksen ja puolueen päätöstä, kun pitivät kiinni federaatiosta *vastoin puolueen päätöstä* *eivätkä suorittaneet yhdistämistä*.

Tammikuun konferenssi tuomitsi sekä bundilaiset että federaation.²⁸⁷ Kun Latvian KK ei tullut tammikuun konfe-

renssiin (*vastoin sille kutsun lähettäneen* konferenssin tahtoa), niin se on *sen oma* syy.

Berzins puolustelee likvidaattorihajottajia ja bundilaisia, puolustaa *federaatiota vastoin puoluetta*.

*Kirjoitettu 1913,
ennen kesäkuun 7 päivää
Lähetetty Poroninista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehdessä 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. RUDIS GIPSLISILLE

7/VI 1913.

Hyvä toveril Olen saanut ja lukenut Berzinsin *koko* artikkelin käännöksen.

Artikkeli on *hyvä*. Huonoa siinä on vain se kohta, joka sai minut suuresti kiukustumaan. Mutta pyysinhän Teitä *heti* lähettämään *koko* artikkelin ja osoitin siten, että katson tarpeelliseksi perehtyä siihen *kokonaisuudessaan*. Joskin haukkumalla haukuin Berzinsiä hänen artikkelinsa yhden osan vuoksi, pyysin Teitä lähettämään minulle *koko* artikkelin. Tästä seuraa, että Te *kiirehditte* suotta lähettämään Berzinsille äkäisen huomautukseni, joka koski hänen artikkelinsa yhtä osaa.

Berzins on kirjoittanut minulle kirjeen, jossa sanoo, että tunnen varmaankin huonosti asian. (Artikkelin *yhden* osan perusteella *ei* tietenkään *voi* tuntea hyvin *koko* artikkelial)

Berzinsin *koko* artikkelin perusteella päädyn siihen vakaukukseen, *että häntä ei voida rinnastaa Brauniin*. Toistan, Berzinsin artikkeli on *hyvä* artikkeli; sen nojalla täytyy olettaa, että meidän ja hänen erimielisyytemme (Tukholman päätöksen arvioinnissa j.n.e.) on melko yksityisluontoista. Tuskinpa kannattaa ryhtyä keskustelemaan tästä erimielisyydestä heti lehdistössä. Näyttää siltä, että Berzins on siirtymässä ja siirtyy puolellemme.

Jos olette jo lähettänyt vastauksen (julkaistavaksi) Berzinsille, niin kehotan *pidättämään sen* ja lähettämään minulle: neuvottelemme asiasta.

Kirjoittakaa pikemmin, miten olette menetellyt toiminta-ohjelmahahmotelmani suhteen.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Lähetetty Poroninista Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

293

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Unohdin lisätä, että liberaalien kanssa neuvottelemisesta en ole kirjoittanut enkä kirjoita »Prosveshtshe-nijeen».

Kirjoittakaa mainitusta aiheesta. Se on tarjottava pui-tuna ja pureksittuna, asiakirjojen kera, paisuteltuna, on esitettävä tunnus. Yrittäkää parastanne!

Teidän *V. U.*

*Kirjoitettu kesäkuun 8 pnä 1913
Lähetetty Poroninista Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

294

METALLITYÖLÄISTEN AMMATTILIITON JOHTOKUNNAN BOLSHEVIKKIRYHMÄLLE

Hyvät ystävät! Kumpikin kirje on saatu, kiitos. Autamme ilomielin, millä voimme. Erikoisia ohjeita ei kannata kirjoittaa. Julkaisemme lähipäivinä sarjan Gr:n artikkeleja tästä aiheesta. Koettakaa saada ne julkaistuksi myös »Metallistissa». Kirjoitamme myös itse »Metallistiin», sikäli kuin voimia riittää. Niiden pitäisi maksaa kirjoituspalkkio, silloin laajentaisimme heti avustajapiiriä. Nähtävästi lähipäivinä pidetään uusi ratkaiseva kokous. Meikäläiset kirjoittavat, että likvidaattorit kokoavat kaikki voimansa ryhtyäkseen ratkaisevaan taisteluun; meikäläisetkään eivät ole toruksissa eivätkä paneudu sattuman varaan. Kysymyksessä

on äärimmäisen tärkeä ja vakava asia. Saavutukset on suojattava hinnalla millä hyvänsä. Olemme koko sydämeistämme teidän puolellanne tässä taistelussa. Mutta miksi pääsitte sihteeriksi likvidaattorin?²⁸⁸ Ja miksi kävi niin vakuutuskomissiolle? Odotamme kirjeitä. Tiedottakaa aina, mistä meidän on sinne kirjoitettava. Pitäkää meitä selvillä asioista. Toivomme sydämeimme pohjasta menestystä.

Kirjoitettu kesäkuun 16 p:nä 1913
Lähetetty Poroninista Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa

Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen
(perlustraatio) mukaan

295

»PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE

Arvoisat kollegat! Sain vasta tänään, 16. VI 1913, »Pravdan» isompikokoiset numerot ja kiirehdin onnittelemaan toimitusta ja avustajia. Toivotan kaikkea menestystä. Nyt on nähdäkseni tärkeintä muistaa, että meidän on pyrittävä *kohottamaan* lukijamäärä 100 000:een. Sen vuoksi on välttämätöntä (1) julkaista pieniä, äärimmäisen kansanomaisia, kopeekan hintaisia sunnuntailiitteitä. Kirjoittakaa välttämättömästi mielipiteenne tästä ja samoin myös kulunkiarviota koskevat *tiedot*: t.s. paljonko *on otettu* varoja koon suurentamista varten? ja kuinka suuret ovat *nyt* kuukausikulungit, *kuinka paljon* entisiä suuremmat? *Suuri* (ja ainoa) »Pravdaa» uhkaava vaara on *nyt laajan* lukijakunnan menetys, asemien menetys taistelusta siitä.

Tämä on ensimmäinen asiallinen seikka, ja pyytäisin hartaasti, että julkaisija tutustutettaisiin *kaikkiin* asiallisiin seikkoihin eikä kieltäydyttäisi lähettämästä minulle vastausta.

(2) Toimitus on tehnyt ilmeisen erehdyksen kysymyksessä, joka koskee postivirkailijain 7-tuntista työpäivää j.n.e. Erehtyminen on ominaista kaikille, eikä siinä ole vielä mitään erikoisen pahaa. Mutta *pitämällä kiinni* erheellisestä kannastaan toimitus »jättää tikun sormeensa» *pitkäksi aikaa*, ellei ainiaaksi, pilaa maineensa ja asemansa niin Venäjällä kuin Euroopassakin. Oli hyvin ilahduttavaa havaita sihteerin kirjeestä, että kaikki *eivät* ole toimituksessa pitäneet kiinni erheellisestä kannasta. Kehotan vakavasti käsittele-

mään uudelleen kysymyksen ja ottamaan *julkisesti* toisen kannan (julkaisemalla G. Z:n artikkelin ilman allekirjoitusta *toimituksen nimissä*). Pari riviä riittää: »käsiteltyään uudelleen kysymystä toimitus on tullut seuraavaan johtopäätökseen» — G. Z:n artikkeli. Tai »käsiteltyään uudelleen kysymystä toimituskunnan ja avustajien laajemmassa piirissä». Tämä on huonompi *kuin pelkkä* »käsiteltyään uudelleen». ²⁸⁹

Annettakoon »Lutshin» valehtelijoiden tanssia *kerran* canania tämän oikaisun johdosta — vain *v ä ä r ä* häveliäisyys saattaa estää tekemästä oikaisua. On tuhat kertaa parempi, jos »Lutsh» voi *ian kaiken* vedota erehdykseen. Erehdys poistetaan oikaisemalla. Oikaisematta se muodostuu merkiväksi paiseeksi. Sellaisissa tapauksissa täytyy olla miehuutta suorittaa heti leikkaus. Eihän muuten ole kovinkaan miellyttävää, että monet »Pravdan» ystävät — niin yksityiset kirjoittajat kuin *julkaisutkin* — sanoutuvat irti »Pravdan» kannasta. Pyydän hartaasti pohtimaan kaikkea tätä ja kirjoittamaan viivyttelemättä pari sanaa.

(3) J. K:sta olen jo kerran kirjoittanut. Hänen Aleksejenkosta kirjoittamansa artikkeli on mainio. Ja hän voi tietysti kirjoittaa jatkuvasti tällaisia artikkeleja. Mutta se on hävytöntä, ettette maksa hänelle! Hän on kirjoittanut minulle lopettavansa kirjoittamisen. Toivottavasti ette ole saattaneet ajatella siten, että koon suurentaminen vaatii *ainoastaan lisämenoja* paperiin ja painatukseen. Olette tietenkin ottaneet lukuun myös *kirjallisen puolen* menojen väistämättömän suurenemisen. J. K. on asetettava ensi sijalle. Hänellä ei ole nykyään mitään toimeentulolähteitä. *Ei voida* menettää sekä »Pravdan» että »Prosveshtshenijen» avustajaa. Sen vuoksi kehotan mitä vakaammin hyväksymään heti päätöksen 75 (seitsemänkymmenen viiden) ruplan kuukausipalkkion maksamisesta J. K:lle. Lehden ja aikakausjulkaisun vakinaiselle avustajalle se on minimum; pitäkää mielessänne myös kirjallisuusarvosteluosastoa, joka on meillä yleensä ontuva, mutta jota ilman »suur»-lehti on sula mahdottomuus.

Pyydän hartaasti vastaamaan tähän viivyttelemättä. J. K:lta saamani kirje on sävyiltään ultimatiivinen, ja katson velvollisuudekseni varoittaa »Pravdan» toimitusta ja julkaisijaa, etten tiedä, kuka pitäisi mahdollisena julkaista isokokoista lehteä sellaisen avustajan kieltäytyessä.

(4) N:ossa 123 julkaistu Vitimskin artikkeli on mielestäni erikoisen onnistunut. Onnittelen kirjoittajaa. Ja *Stahl* olisi mielestäni painettava uudelleen: se on mainio!²⁹⁰

[Liitän vastauksen Vitimskille*, joka (vastaus) pitäisi nähdäkseni teidänkin lukea (en ole käsittänyt, onko Vitimskin kirje yksityisluontoinen; nähdäkseni ei).

(5) Saamiemme tietojen mukaan toimituksessa on ollut jo *kuukauden ajan* Aleksinskin kirje »Kiistakysymysten»** johdosta. Sellainen suhtautuminen on minusta käsittämätöntä! Toimitus ei nähtävästi tunne tilannetta, ei tunne »Vperjod»-ryhmän historiaa ja on joutunut *hakoteille* hra *Bogdanovin* kanssa (tästä erikseen). Miksei voitu lähettää Aleksinskin kirjettä tänne?? Se on välttämätöntä, voidaksemme neuvotella *ainoasta* »vperjodilaisesta», jolla on ollut kylliksi järkeä nousta vastustamaan inhottavaa empiriomonismia ja muita samantapaisia proletariaatin puoluetta häpäiseviä iljettävyymiä. Mutta julkaisemalla Bogdanovin vilpillisiä kirjeitä²⁹¹ toimitus *vaikeuttaa* yhteistä neuvottelua Aleksinskiin nähden: ehkäpä hänenkin kirjeensä on kelvoton, mutta *neuvotella pitää*. Sen vuoksi pyydämme hartaasti lähettämään tänne pikemmin hänen kirjeensä ja yleensä samantapaiset jutut.

(6) Hra Bogdanovin tapauksesta lähetän erikseen kirjelmän »Pravdan» toimituskollegiolle ja julkaisijalle.*** Tämä kysymys on tavattoman vakava. En haluaisi millään esiintyä julkisessa sanassa »Pravdan» toimitusta vastaan — olemme niin perin kauan olleet yhteistoiminnassa —, mutta otzovismin tukeminen on minusta 100 kertaa pahempi synty kuin likvidaattoruuden tukeminen, eikä ainoastaan pahempi, vaan myös häpeällisempi. Enkä suoraan sanoen voi olla vastustamatta myöskään julkisessa sanassa tätä tukemista, jota hra Bogdanovin kirjeen julkaiseminen ilmeisesti on. Jos kysymyksessä on erehdys, oikaiskaamme se. Ellei, ryhdymme taisteluun.

Lähetäkää Aleksinskin kirje. Se on hyvin tärkeää. Aleksinski puhuu ystävällisessä hengessä, mutta te tarjoatte hänelle... Bogdanovia!

(7) Olen saanut rahat huhtikuun ajalta. Pitäisi lähettää

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 19. osa, ss. 157—159. *Toim.*

** Sama, ss. 133—156. *Toim.*

*** Ks. V. I. Lenin, »Vielä hra Bogdanovista ja 'Vperjod'-ryhmästä ('Pravdan' toimituskollegiolle)» (Teokset, 19. osa, ss. 160—161). *Toim.*

toukokuun ajalta. Pyydän hartaasti lähettämään ajoissa. (Tarvitsen kipeästi rahaa vaimoni hoitoon, leikkaukseen.)

Palvelukseen valmis V. I.

Pelkään pahasti, että olette ehkä loitontaneet Plehanovin!! Potresov valehtelee ja ryvettää. Mutta Plehanov pakotetaan olemaan vaihi?? Se tulee olemaan auttamaton virhe.²⁹²

Suuret kiitokset, kun lupasitte lähettää »*Pravdan*» ja »*Lutshin*» puuttuvat n:ot. Mainitsette kuitenkin erehdyksessä toisen numeron 8. (kahdeksannen) asemesta vuodelta 1912 (kaksitoista). Pyydän hartaasti lähettämään tämän 8. n:on (1912). Sitä *palautettiin* toimitukselle arestista 180 kpl.

Kirjoitettu kesäkuun 16 pnä 1913
Lähetetty Poroninista Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

296

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä L. B.! Niin kauan kuin emme ole vielä riitaantuneet (ja toivon, ettemme riitannukaan) — leikkiä puhuen — »erikoisesta ja epämieluisasta» syystä, jutustelkaamme muusta.

Liitän mukaan KST:stä saadun kirjeen. Käykö UJK käsiksi asiaan vai ei? Jos käy, tiedottakoon siitä minulle *virallisesti*. Ellei, palauttakaa kirje.

Ilmoittakaa UJK:lle: on kähvelletty (tai yleensä hankittu) santarmien tiedotus, että jokin *Polonski*, joka on poistunut laillisesti Venäjältä, pidätetään takaisin palattuaan.

Jos käy päinsä, UJK ilmoittakoon asiasta kaikille ja koettakoon löytää Polonskin. En tiedä mitään sen enempää.

Aleksinskistä kirjoitin »*Pravdalle*», pyysin lähettämään hänen kirjeensä*. Hra Bogdanovin valehtelun johdosta lähetin kiukkuisen kirjeen ja vaadin ultimatiivisesti sen julkaisemista. Saadaanpa nähdä. Muussa tapauksessa menen »*Prosveshtsheni jeen*». ((Kirjoitin »*Prosveshtsheni jeen*» myös Teidän artikkelistanne: *yhädyn täydellisesti siihen*, mitä tulee liberaalien ja »*Pravdan*» sekä »*Lutshin*» neuvottelukokoukseen)).

* Ks. edellistä kirjettä. *Totm.*

Aleksinskiin nähden kehotan asettamaan kysymyksen suoraan ja rehellisesti, toverillisesti. Sinä olet valmis pitämään neuvoa *vastustaksesi* Lunatsharskia, niinkö? Bon! Mais alors de deux choses une*: *joko* nouset lehdistössä kapinaan » *V p e r j o d i n* » sekä filosofista (c'est déjà fait**) että otzovistista siipeä vastaan ja sanot, että ryhmän tendenssinä on filosofiassa taantumus ja politiikassa *a n a r k i s m i*. Minä (Aleksinski) olen iloinen, kun olen päässyt heistä eroon.

Siinä tapauksessa me voimme tehdä rehellisen liiton. Muis-
telematta entistä rettelöä otamme *ilomielin* sekä »Pravdan» että »Prosvestshenijen» avustajaksi (jonka arvo on 100 kertaa *pienempi* kuin Plehanovin).

Vai luikerteletko? Siinä tapauksessa kulje yksin. Tulet olemaan *satunnainen* avustaja, ja me pesemme kätemme.

Ei mitään diplomatiaa. On puhuttava suoraan. Ehdottomasti.

Teidän *Lenin*

P. S. 20. päivän tienoilla matkustan N. K:n kanssa *B e r n i i n*: saavun perille 27. VI. On odotettavissa nähtävästi leikkaus.

P. S. Huysmans on nimennyt Puolan edustajat oppositiosta sanomatta, että he ovat puolalaisia!!! Ja on merkinnyt Teidät (+minut+Plehanovin!!) edustajiksi KST:hen. (Viime Bulletin!²⁹³)

P. P. S. Olen jo aikaisemmin kirjoittanut »Pravdalle» palkkiostanne.*** Kirjoitan tänään 75 ruplasta Grigorin kirjeen mukaisesti.

Kirjoitettu kesäkuun 16 p:nä 1913
Lähetetty Poroninista Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

A. M. GORKILLE

Hyvä A. M.! Kirjoitin Teille jo ajat sitten Krakovasta, mutta vastausta ei ole tullut.

Venäjältä Odessasta tuli tänään kirje, että muka *Stark* (?)

* — Hyvät Mutta silloin jompikumpi. *Toim.*

** — se on jo tehty. *Toim.*

*** Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

(Caprilita) kummastelee, miksi minä en puhunut odessalaiselle Starkilta ja *Teiltä* (!) kuulemastani Odessan bolshevistisesta lehdestä!

Jokin väärinkäsityskö ja mistä se johtuu?? Sanoin odessalaiselle, että *Te* kirjoititte minulle Odessan bolshevistisesta lehdestä, josta minä en tiedä *mitään*.* Enkä tiedä vielä nytkään mitään. Odessalainen kirjoittaa, että siinä on mukana »Maljantovitsh nuorempi». Kuulen ensimmäistä kertaa. Kuka Maljantovitsh? »Nikititshiläinenkö?»²⁹⁴ (en tunne henkilökohtaisesti ketään Maljantovitshia). Onko hän moskovalainen asianajaja vai joku muu?

Kirjoittakaa, mitä tiedätte. Väärinkäsitys on selvitettävä.

Olen matkustanut kesäksi *Poroniniin* (Zakopanen lähistölle) parantelemaan vaimoani. Vien hänet leikattavaksi Berniin, jonne saavun 27. VI 1913. Osoitteeni: *Poronin* (Galizien). Austria.

Viivyn Bernissä 2—3 viikkoa. Sinne voi kirjoittaa minulle osoitteella: Herrn Schklowsky. 9. Falkenweg. 9. *Bern* (Leninille).

Kuinka on terveytenne laita? Oletteko tervehtynyt sitten kevään? Toivotan Teille kaikesta sydämestäni lepoa ja kunollista tervehtymistä.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1913,
ennen kesäkuun 22 päivää
Lähetetty Caprin saarelle (Italia)*

*Julkaistu ensi kerran 1924
I Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

»PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE

Arvoisat kollegat! Pyydän hartaasti lähettämään minulle tänne Berniin palkkioni toukokuun (ja myös kesäkuun) ajalta (100 rpl) osoitteella:

Herrn *Ulianow*. 4. Gesellschaftsstraße. 4. *Sveitsi*. *Bern*. Schweiz.

Joudun olemaan täällä kuukauden, sillä vaimolleni tehdään leikkaus. Tarvitaan kipeästi rahaa.

* On jäänyt selvittämättä, mistä lehdestä on kysymys. *Toim.*

Toivottavasti saan muutaman päivän kuluttua järjestetyksi myös täältä käsin kirjoituksiani »*Pravdaan*».

Mitä tulee Bogdanovia vastaan tähdättyyn artikkeliini, minua kummastuttaa kovin, että toimitus sivuuttaa asian *olemuksen*: Bogdanov on saattanut hakoteille *sen* ja sitä tietä 40 000 lukijaa! Voidaanko sellaista sietää?? Olen valmis poistamaan sanan »herra» ja jättämään *pelkästään* »Bogdanovin»*. Luulen sen tyydyttävän Teitä.

Tervehdyst V. Iljin

*Kirjoitettu 1913 kesäkuussa,
aikaisintaan 25 pnä
Lähetetty Pietariin*

*Julkaistu ensi herran 1933
XXV Lenin-rokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

299

L. B. KAMENEVILLE

29/VI 1913.

Hyvä L. B.!

Olen saanut pää-äänenkannattajan ja kirjeen. Suuret kiitokset.

Kocherin kanssa on paljon puuhaa: oikuttelija. Ei ole vielä kukaan ottanut vastaan, täytyy odottaa.

Patistakaa »*Pravdaa*», mikäli mahdollista. *Miron on pidätetty. Ei ole väkeä.* Minä en voi nyt kirjoittaa.

Pietarista on tullut hyviä tietoja PK:sta ja Metallityöläisten liitosta, samoin kuin koulua koskevista näköaloista: *kuutokset ovat luvanneet.* Samoilovin pitäisi saapua 10 päivän kuluttua Zakopaneen. Plehanovin sanotaan olevan Pariisissa. Jos voitte, käykää tapaamassa, se on erittäin tärkeää: kirjoitin hänelle (ehdottoman salaisesti — *vain* hänelle henkilökohtaisesti) koulusta ja pyysin tulemaan.** Ei ole vastannut, veijari, Ignatius Loyola, luikerteluraali. Sen pahempi hänelle. Koulu tulee olemaan. Gorki on jo melkein antanut suostumuksensa.

Au revoir!

Teidän *Lenin*

* V. I. Lenin, Teokset, 19. osa, ss. 160—161. *Toim.*

** Ks. Teokset, 35. osa, ss. 72—73. *Toim.*

P. S. Paljon terveisiä kaikille pariisilaisille ystäville.

P. S. Tuljakovista on suuria toiveita. Muista (ei-meikä-läisistä) vähemmän. Ovat »tiedon»janoisia ja vaativat Plehanovia. Hän on hölmö, jos ei matkusta.

Täällä liikkuu huhuja, että Plehanov matkustaa heinäkuun 10 päivän tienoissa Beatenbergiin*. Mitä kuuluu Pariisiin?

Aleksinskille *e i k a n n a t a* puhua toistaiseksi koulusta. Ehdimme, *j o s* käy tarpeelliseksi. Asia järjestyy vasta elokuussa.

Lähetetty Bernistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

300

L. M. KNIPOVITSHILLE

Hyvä Lidija Mihailovna!

Lähetän Teille Teitä varten ostamani kortin, jossa on Bernin asemakaava ja tarpeellisia osoitteita.

Kehotan ehdottomasti matkustamaan Berniin: pitää saada hoitoa, *ja vain Kocher* voi parantaa. Olen koonnut kaikenlaisia tietoja ja tutkinut lääketieteellistä kirjallisuutta (pojan, Albert Kocherin, paksua kirjaa basedowintaudista), neuvotellut Bernissä lääkärien kanssa ja puhun kokemukses-tani.

Kirjoittakaa syyskuussa kirje prof. Kocherille ja pyytäkää määräämään tarkka vastaanottoaika (ja osoittakaa, että käytävissänne on *v a i n* niin ja niin suuri summa: muutoin saatte sitten käydä epämieluisia kauppaa kulakkimaisen Frau Professorin kanssa). Kocher vastaa teille ja määrää vastaanottoajan. Ja sitten matkustakaa! Bernissä oleskelu ei tule kalliiksi. Me kirjoitamme kirjeet Shklovskille ja Shendero-

* — Sveitsissä. *Toim.*

vitshille: he auttavat. Muututte muutamassa kuukaudessa invalidista ihmiseksi.

Puristan kättänne, pikaisiin näkemiin.

Teidän V. I.

*Kirjoitettu 1913 elokuun 5 ja 7 päivän välisenä aikana
Lähetetty Münchenistä Simferopoliin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 2. n:o:ssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

301

V. M. KASPAROVILLE

Arvoisa toveri! Kirjoititte Shklovskille muuta. Piti kirjoittaa, miten on löydettävissä eikä elämäkertaa. Ettekä antanut osoitettanne Shklovskille. Tärkeää tehtävää täytettäessä on oltava sääntillinen, muuten olette satakertaisesti syyppää siihen, ettei löydetä tärkeää henkilöä, joka voi auttaa asiaa.

Oikaiskaa *heti* erehdyksenne.²⁹⁵

Teidän Lenin

*Kirjoitettu elokuun 21 pnä 1913
Lähetetty Poroninista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

302

»SEVERNAJA PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE ²⁹⁶

Arvoisat kollegat! Lähetin eilen »Prosveshtshenijelle» ison artikkelin »Kuinka V. Zsulitsh hävittää likvidaattoruutta».* Jos »Severnaja Pravda» vielä ilmestyy, kehotan julkaisemaan tämän artikkelin kuutena alakertakirjoituksena, luvun kerrallaan, mutta säilyttämään ehdottomasti käsikirjoituksen ja palauttamaan sen viivyttämättä »Prosveshtshenijelle».

* Ks. Teokset, 19. osa, ss. 389—412. Toim.

Toistan, etten voi tehdä työtä näkemättä lehtiä. Olen pyytänyt tuhat kertaa, mutta ette silti lähetä »Rabotshaja Pravdaa»²⁹⁷, »Zhivaja Zhizniä» (kaikkia numeroita)²⁹⁸, »Severnaja Pravdaa» ettekä »Novaja Rabotshaja Gazetaa»²⁹⁹. Aikaisemmin se tehtiin.

En käsitä, miksi pitää julkaista joka päivä. Kehotan muuttamaan viikkolehdeksi. Kuinka suuret ovat päivittäiset tappiot? Kuinka suuri on painosmäärä?

Terveisiä ja parhaat toivotukseni! Teidän *Lenin*

Luvattua ja *ajat sitten ansaittua* palkkiota *ei* ole tullut »Pravdalta!» Tämä alkaa näyttää pilkanteolta!!

*Kirjoitettu 1913 elokuun
21 päivän jälkeen
Lähetetty Poroninista Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

303

V. M. KASPAROVILLE

Hyvä toveri! Olkaa hyvä ja lähettäkää minulle *h e t i k a i k k i* »Severnaja Pravdan» n:ot (paitsi 1. n:oa) ja »Novaja Rabotshaja Gazetan» n:ot.

En ole nähnyt *ainoatakaan!!!*

Pyytäkää Avelia lähettämään minulle Pietarista joka päivä ristositeenä, mutta ehdottomasti käärittynä pariin porvarilliseen, sisällöltään ratki lauhkeaan ja ratki maltilliseen lehteen. Siihen asti kun Avel vastaa, lähettäkää minulle (luetuanne), *olkaa niin hyvä*, sekä »Novaja Rabotshaja Gazeta» että »Severnaja Pravda» ja moskovalainen »Nash Putj»³⁰⁰.

Teidän *Lenin*

P. S. Pieni väärinkäsitys: Te ette ole antanut Shklovskille *omaa* osoitettanne Shklovskin ja Teidän kirjeenvaihtoa ja Teille esitettäviä kyselyjä varten.

Abs.: Ulianow. Poronin (Galizien).

*Kirjoitettu elokuun 25 pnä 1913
Lähetetty Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

304

H. DIETZILLE

Poronin (Galizien), lokakuun 3 p:nä 1913.

Syvästi kunnioitettu toveri!

»Iskran» ja »Zarjan» toimituskunnan jäsenenä — Te teitte niille hyvin arvokkaita palveluksia kymmenen vuotta sitten — ja VSDTP:n edustajana — se ei unohda koskaan saaneensa Teiltä veljellistä apua puolueen silloisessa erittäin tärkeässä rakennusvaiheessa — kiiruhdan onnittelemaan mitä sydämellisimmin niin omasta puolestani kuin VSDTP:n KK:nkin puolesta Teitä 70-vuotispäivänne johdosta.

Toivon Teidän toimivan vielä kauan kansainvälisen marxismin hyväksi.

Puolueterveisin

N. Lenin (Vl. Uljanov)

Wl. Uljanow. Poronin (Galizien).

Lähetetty Stuttgartiin

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassaJulkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

305

»ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE³⁰¹

Arvoisat kollegat!

Luin vastikään 8. numeron enkä voi olla ilmaisematta kummastustani sen johdosta, että olette julkaisseet *sellaisen* artikkelin kuin »Marxilaisten neuvottelukokous»³⁰² j.n.e.!! Se on mielestäni järjettömyyden huippu, ja jos kohta kirjoittaja onkin ymmärrettävistä syistä »intoutunut», niin ette hän toki te ole voineet sikäläisinä olla huomaamatta tuon kirjoituksen mahdottomuuksia. Älkää herran nimessä olko niin varomattomia: te autatte *pirunmoisesti* kaikkia noita vastustajiamme.

On julkaistava ehdottomasti uudelleen 8. numerosta (vähin erin) Petrovskin ja entisen sovittelijan artikkelit.³⁰³

Parhaat terveiseni V. I.

Pyydän hartaasti osoitteeni muutosta: olen pyytänyt, kirjoittanut, ei ole tehonnut!!

Ulianow. 51. Ulica Lubomirskiego. *Kraków*.

*Kirjoitettu 1913 lokakuussa,
alkaisintaan 27 pnä
Lähetetty Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

306

»ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE

Kirje toimitukselle

Arvoisa тов. toimittaja!

Sallikaa meidän vastata lehtenne palstoilla monille henkilöille, jotka ovat tehneet meille kaukaa pohjoisesta, lännestä, idästä ja muualta kyselyjä »kampanjan» johdosta, minkä likvidaattorit ovat aloittaneet »vakuutusmies» тов. X:ää vastaan.

Likvidaattorit ovat syyttäneet häntä kaksinaamaisuudesta: hän on muka palvellut sekä isäntiä että työläisiä.³⁰⁴

Millä tavalla *järjestö* menettelee, kun on mainitunlaisia syytöksiä?

Se kokoaa edustajia eri laitoksista, jotka palvelevat työväenliikettä, ja antaa heidän tehtäväkseen tutkia asiaa, niin meneteltiinkin. »Za Pravdun» 12. n:ossa (17. lokakuuta) julkaistiin *viiden* laitoksen (1. »Pravdan» toimituksen, 2. »Prosveshtshenijen» toimituksen, 3. puolalaisen marxilaisen julkaisun toimituksen, 4. Valtakunnanduuman kuuden sosialidemokraattisen jäsenen, 5. Metallityöläisten liiton puheenjohtajan) edustajista muodostetun komission *lausunto*.*

Komissio on todennut,

— — että *likvidaattorien väite »ei pidä paikkaansa»*;

— — että X. on täyttänyt velvollisuutensa *eroamalla isäntien palveluksesta*.

Hieman aikaisemmin (»Za Pravdu», n:o 11, 16. lokakuuta) A. Vitimski selitti yksityiskohtaisesti, että X. on »syypää» vain siihen, että on eronnut isäntien palveluksesta ja siirtynyt palvelemaan työväenliikettä. Vitimski lisäsi, että hän

* Kysymyksessä on artikkeli »Valehtelijoita», (ilman allekirjoitusta). *Toim.*

on ilmoittanut »Za Pravdun» sihteerille niiden *likvidaattorien nimet*, jotka ovat olleet *isäntien lehtien sihteereinä*. *

Mitä likvidaattorit ovat vastanneet? He eivät ole edes ajatelleet kiistää enempää Vitimskin ilmoitusta kuin sitä tosiasiaa, että X. on eronnut isäntien palveluksesta.

He eivät ole edes aikoneet muodostaa minkäänlaista »*omaa*» komissiotaan »oman» seitsikkonsa, jonkin ammattiliiton tai latvialaisten, juutalaisten, kaukasialaisten »johtavan» laitoksen nimissä.

Ei mitään sellaista!

Järjestölle uskolliset ihmiset muodostavat komission, suorittavat tutkimuksen, tekevät päätöksen.

Työväenjärjestöistä riippumattomat »Novaja Rabotshaja (??) Gazetan» liberaaliset kynäniekat jatkavat halpamaista valhe- ja parjauskampanjaa! He vetävät huulesta yksinkertaisia tai tietämättömiä ihmisiä sanomalla »kaksinaamaisuudeksi» sitä, että X. *alkoi* vaivihkaa, salanimeä käyttäen auttaa työläisiä jo silloin, kun *ei vielä ollut eronnut* isäntien palveluksesta! **

Työläiset kääntävät tietenkin halveksuen selkänsä näille porvariston avun varassa olevan likvidaattorilehden halveksittaville anonyymeille parjaajille.

Mutta se ei riitä. Selän kääntäminen ei riitä. Likvidaattorit, jotka tahtovat *hajottaa* työväenjärjestöt, ovat jo *kauan* käyttäneet menetelmänään mitä hävyttömintä eri henkilöiden parjausta.

Mikään järjestäytyminen *ei ole mahdollista* ilman moisen poliittisen »taistelun»-menetelmän *järjestöllistä* torjuntaa. Entä mitä on järjestöllinen torjunta?

Jokaisen työmiehen tulee vaatia, että likvidaattorit, joille marxilaiset ovat kääntäneet halveksuen selkänsä, muodostaisivat »oman» komissionsa, jossa ovat edustettuina sen »oma» seitsikko, »oma» juutalaisten, latvialaisten, kaukasialaisten »johtava laitos» *y.m.s.* Yrittäkööt tehdä »oman» päätöksensä ja ilmoittaa sen Internationaalille. Silloin me saamme nuo heittiöt ja parjaajat häpeään koko maailman silmissä.

* Kysymyksessä on A. Vitimskin (M. S. Olminskin) artikkeli »Rikollisista». *Toim.*

** »Novaja Rabotshaja Gazetan» artikkelit: n:ossa 55 ja 56 — »Edesvastuuseen!», n:ossa 60 — »Häpeäpaaluun!». *Toim.*

Mutta niin kauan kuin nuo heittiöt ja lurjukset piilottelevat likvidaattorien lehden anonyymien artikkelien takana, *jokainen työväenliitto* antakoon johtokuntansa tehtäväksi tutkia asiaa siten, että kootaan kaikki asiakirjat ja tiedot kaikkialta, *tarkastetaan viiden laitoksen* muodostaman *marxilaisen komission päätös* ja tehdään *oma päätös*.

Parjaajien yleinen tuomitseminen, yleinen vaatimus heille: »peruuttakaa halpamaiset parjaavat syytöksenne tai muutoin teitä ei päästetä yhteenkään järjestöön» — siinä työväenluokan vastaus, järjestöllinen vastaus järjestöjen hajottajille.

V. Iljin*

Tämä periaatteellinen kysymys on herätettävä duumassa.

P. S. Jos »Za Pravdu» lakkautetaan, on hinnalla *millä hyvänsä* lievennettävä *viisinkertaisesti* säävyä, muututtava legaalisemmaksi ja lauhkeammaksi. Se on *mahdollista* ja välttämätöntä. On kirjoitettava niin kuin »Voprosy Strahovanijassa»³⁰⁵ ja järjestettävä *oma sensurointi*. Tehkää niin herran nimessä, muuten ajatte *suotta* karille asian.

*Kirjoitettu aikaisintaan
marraskuun 1 p:nä 1913
Lähetetty Krakovasta Pietariin
Julkaistu ensi herran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

307

C. HUYSMANSILLE

Hyvä kansalainen Huysmans!

Te muistatte tietenkin, että tammikuussa 1912 pidetyn VSDTP:n konferenssin jälkeen, jossa puolueemme ennallistettiin, VSDTP:n KK nimitti minut puolueen edustajaksi KST:hen.

Pariisista lähtöni vuoksi olen joutunut pyytämään Pariisissa oleskelevaa тов. Kamenevia sijaisekseni. Krakova on liian kaukana Brysselistä, joten pyydän laittamaan Bulle-

* Kirjeen ovat allekirjoittaneet myös L. B. Kamenev ja G. J. Zinovjev.
Toim.

tiiniiin Kamenevin nimen ja Pariisissa olevan toimikuntamme virallisen osoitteen. Mr. Kouznetzoff (pour Kameneff). 102. Rue Bobillot. 102. Paris. XIII. Kamenev viipyy jonkin aikaa täällä, mutta pyydän Teitä olemaan osoittamatta hänen Krakovan-osoitettaan. Se olisi salaisuussyistä varomatonta.

Pyydän hartaasti, että kiireellisissä tapauksissa kirjoitaisitte nykyisellä osoitteellani.

Pyhään miesten päivän johdosta sain kirjeenne hieman myöhästyneenä.

Kirjoitettu marraskuun 3 p:nä 1913

Lähetetty Krakovasta Brysseliin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Käännös ranskasta

308

»ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE*

P. S. Rodzjanko vaatii M:ltä uutta nimitystä ryhmälle? Mainiotal Tässä olisi valittavana neljä toivomuksen mukaisessa järjestyksessä: 1) Venäjän sosialidemokraattinen työväenryhmä, 2) Venäjän sosialidemokraattinen ryhmä, 3) Venäjän työläissosialidemokraattien ryhmä, 4) Venäjän sosialidemokraattien ryhmä. Kirjoittakaa, minkä olette valinneet: suosittelen n:o 1:tä.

Terveiseni ja parhaat toivotukseni.

Kirjoitettu 1913 marraskuun

11 ja 28 p:toön välisenä aikana

Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran

X XV Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

309

»ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE*

Toimittajalle:

»Aineisto» on julkaistava uudelleen vaikkapa osa osalta, sillä n:oa *e i* takavarikoitu sen vuoksi.³⁰⁸ Legaalisuutta, legaalisuutta ehdottomasti!!

* Kyseinen kirje on lisäys kirjoitukseen, josta ei ole tietoa. *Toim.*

Jollei voida julkaista kerralla, ilmoittakaa heti lehdessä niille, jotka eivät ole nähneet lokakuun 29 pn numeroa, että se tullaan julkaisemaan.

*Kirjoitettu aikaisintaan
marraskuun 14 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXV Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

310

»ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE

Olisi pitänyt kirjoittaa: hra Koltsov, Te olette kiristäjä, kuten Gammakin. En vastaa Teille. »Keskustelu» Koltsovin kanssa on saanut minut kiivastumaan ja miltei raivostumaan!! Sanoa nyt sellaista heittiötä »arvoisaksi toveriksi». Mitä se on? Miten se on ymmärrettävä??³⁰⁷

*Kirjoitettu joulukuun
8 tai 9 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1962
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 1. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

311

»ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE

...* Eilen saamassani edustajamme sähkeessä sanotaan siitä kysymyksestä vain: »yhdistäminen on annettu toimeenpanevan komitean (eksekuutorin) tehtäväksi.»

Kysymys on siis epäselvä.³⁰⁸

Kaiken varalta — sillä äärimmäisen tärkeällä varauksella, että tätä ei pidä kiiruhtaa julkaisemaan — ehdotan seuraavanlaista toimituksen julkilausuman tekstiä (jos hra Bureninin-Gamman lehden likaisessa lasissa on jo nostettu »mysrky»).

Meitä tyydyttää täydellisesti Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston ratkaisu, että kutsutaan koolle Venäjän s.d. kon-

* Kirjeen alkua ei ole löydetty. *Toim.*

ferenssi — tietenkin Venäjällä työskentelevien eikä aaveel-
listen ulkomailla olevien konferenssi. Nimenomaan sellaisessa
konferenssissa tulee selvimmin paljastetuksi, miten herrat
likvidaattorit ovat kavaltaneet puolueen ja minkälaisia Bu-
reninin menetelmiä käyttävät Gamman tapaiset tyypit, jotka
olisi pitänyt häätää kauan sitten pois sosialidemokraattisesta
puolueesta.

Huomenna (tai äärimmäisessä tapauksessa ylihuomenna)
saanen Lontoosta seikkaperäisen kirjallisen ilmoituksen. Kir-
joitan siinä tapauksessa Teille heti lisää, ja jos nyt lähet-
tämääni (t.s. edellisellä 3:nalla sivulla olevaa*) tiedotusta
ei *tarvits*e julkaista, *sähkötän*: pidättäkää. Tämä sana
merkitsee siis, älkää julkaisko 3:ta sivua.

Kirjoitettu joulukuun 16 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran
osittaisesti 1961
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa

Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

312

SÄHKE »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE

Sääntöjen vuoksi kuutosten vaatimusta ei esitetty yleensä.
Toimisto ei ole tehnyt mitään tuomitsevaa päätöstä. Ku-
motkaa likvidaattorien julkeat valheet.³⁰⁹

Iljin

Kirjoitettu joulukuun 18 pnä 1913
Lähetetty Krakovasta Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1962 kirjassa
»V. I. Lenin ja Pravda. 1912—1962»

Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan

* Tarkoitetaan edellistä kappaletta. *Toim.*

V. S. VOITINSKILLE

20/XII 1913.

Artikkelin johdosta, jota Te *olette suosittelut* julkaistavaksi.

Hyvä kollega! Saatuani artikkelin »Yhteisen lipun puolesta»* minun on sanottava rehellisesti, että se ei kelpaa kerrassaan mihinkään. Avomielisyys ja suoruus ennen muuta — eikö niin?

Kirjoittaja ei ole ymmärtänyt lainkaan Venäjän asiaintilaa ja on viehättynyt... kuinka sen nyt sanoisin lievemmin?.. liialliseen tuttavallisuuteen, vai kuinka, poshehonjelaista menshevikkejä kohtaan.

Venäjällä on käynnissä marxilaisen työväenpuolueen ennallistamis- ja lujittamisprosessi. Väittelyillä ja päätöslauselmilla, jotka herättävät kirjoittajassa niin lyhytnäköistä ivailuhalua, on valtava kasvatuksellinen ja organisatorinen merkitys. Kirjoittajan »huudetaan hurraata» -ironia on aidon liberaalin ironiaa, työväenliikkeestä aivan erilleen joutuneen intellektuellin ironiaa. Miksi sitten missään muussa Venäjän oppositiopuolueessa puolueen paikallisryhmien jäsenet *eivät* selvittele julkisesti puolueen sisäisiä erimielisyyksiä?? Miksi??

Kirjoittaja on omaksunut eräänlaisen sentimentaalihysterisen näkökannan. Päätöslauselmissa ilmenee *työväenpuolueen* suuri yhtenäistymisprosessi, sillä kukaan maailmassa ei voi pakottaa työmiehiä *tekemään valintaansa* kahdesta hurraasta (puoluemiesten hurraasta ja likvidaattorien hurraasta) muuten kuin *tietoisien* sympatiansa perusteella ja suuntien erittelyn kautta. Ilmiömaistä sokeutta on se, kun ei nähdä, että muodoltaan karkeahko proletariaatin »kärhämä» merkitsee työväenluokan valtavaa kahdesta virtauksesta johtuvaa aatteellista ja organisatorista taistelua. En osaa ajatella tähän kirjoittajan sokeuteen sen parempaa selitystä kuin hänen eristyneisyytensä ja joutumisensa menshevikkilurjusten sakin »lumoihin».

Kirjoittaja ei ole käsittänyt lainkaan työväenkuuriaa koskevaa viittausta. 47%—50%—67% 2.—3.—4. duumassa.**

* Artikkelin »Yhteisen lipun puolesta» Voitinski lähetti julkaistavaksi aikakauslehdessä »Prosvestshenije». *Toim.*

** Bolshevikkien lukumäärän jatkuva kasvu II, III ja IV Valtakunnanduuman työväenkuuriassa. *Toim.*

Eikö tämä ole tosiasia?? Mitä tekemistä tässä on »kuurioiden taantumuksellisuudella» (josta veijarit ja Burenin pitävät silmään lumeeksi melua »Novaja Rabotshaja Gazetan» palstoilla)?? Eikö laki ollut kaikkien kolmen duuman kohdalta yhtä taantumuksellinen kuurioiden samuuden kannalta?? Pikkulapsikin ymmärtää, ettei kuurioiden taantumuksellisuudella ole tässä mitään tekemistä. Tosiasiana pysyy kuitenkin, että sivistyneistö lähti tiehensä (ja saavat huor... mennäkin), työläiset *itse* nousivat jaloilleen vastustaakseen likvidaattoreita. Uusi historian vaihe. Uusi aikakausi. Mutta kirjoittaja keksii »keskitien», mikä saattaisi naurattaa, jollei olisi niin murehdittava. Kirjoittaja ei ole ymmärtänyt likvidaattoreita vastaan käydyn taistelun syvyyttä sadasosaltaakaan. Puoluetta *ei voida* ennallistaa muutoin kuin *vastustamalla* likvidaattoreita. Työmiehet *itse* ovat sen nyt ymmärtäneet.

Kuukaudessa, 20. X—2. XI, — 4 800 *allekirjoitusta* (NB) kuutosten hyväksi ja 2 500 *seitsikon* hyväksi (siinä luvussa 1 000 bundilaisten allekirjoitusta. NB! NB!). Eikö tämä ole tosiasia?? Se on tosiasia eikä mitään intellektuellin marinaa, hyvä herra. Ei ole puoluetta näettekös, kun ei ole »yhteisymmärrystä» eikä ole »edustajakokousta»!!! Ha ha! Yhteisymmärrystä likvidaattorien ja bundilaisten kanssa *ei tule olemaankaan*, olisi aika ymmärtää se eikä tähyillä menneisyyteen, joka ei ole palautettavissa. Edustajakokouksen järjestäminen on äärimmäisen vaikeaa (senpä vuoksi puolueen *hajottajat* viittailevatkin »edustajakokoukseen» kuin ad kalendas graecas!*). Nuo *allekirjoitukset* ovatkin juuri vanhan puolueen *uusi* muoto. Ja sitäkö ei käsitetä??

Vanha kansallinen »pahimmantyyppinen federaatio» on *sirrynyt ainiaaksi* menneisyyteen. Sitäkään kirjoittaja ei käsitä.

Kirjoittajalla on virheellinen käsitys *kuutosten* ja *seitsikon* tasa-arvoisuudesta (kirjoittaja puhuu suotta kahdeksikosta, sillä puolue *ei* tunnusta kahdeksatta lainkaan sosialidemokraatiksi**). Miksei puolue voisi pitää *duumassa* tasa-arvoisena *puolueen liepeillä olevien* ryhmää??*** Kirjoittaja ei ole tajunnut käsitteen »puolueen liepeillä olevat» varsin vakavaa merkitystä.

* — johonkin, mitä on turha odottaa. *Toim.*

** Tarkoitetaan E. J. Jagielloa. *Toim.*

*** Sehän ei sido millään tavoin puoluetta, siten *voitaisiin* kasvattaa puolueen liepeillä olevia.

Aikakauslehtemme ei ole almanakka, vaan taisteluhenkkinen äänenkannattaja. Sen vuoksi artikkelin ja puheen julkaiseminen ei tule kysymykseenkään. Mutta minusta olisi hyvin ilahduttavaa nähdä kirjoittajan vastaväitteet arvosteluni johdosta, samoin kuin olisi yleensä tavattoman ilahduttavaa vaihtaa kaikin tavoin mielipiteitä vanhojen ystävien kanssa. Jos lienen »kirjoittanut liikaa» jotain tässä arvostelussa ja käyttänyt väliin vähemmän kohteliaita sanontoja, pyydän suomaan suopeasti anteeksi. En ole totta totisesti halunnut loukata, vaan ladella »yksinkertaisuudessani» vanhan ystävyiden vuoksi kaiken, mitä olen ajatellut ja ajattelen.

Miten erinomaisesti onkaan edistynyt kampanja, jota on käyty kuutosten puolesta seitsikköä vastaan! Kuinka suurenmoista työläisten yhdistämistä ja kasvattamista työväen liberaalisia poliitikkoja vastaan! Mikä mainio — ensimmäinen Venäjällä — esimerkki siitä, että työväenpuolue todella *päättää oman* duumaedustuksensa kohtaloista. Ei olla enää pelkkää »lukevaa» väkijoukkoa, vaan ollaan järjestynyt voima. Neuvottelukokous on päättänyt — kuutokset ovat panneet täytäntöön — tuhannet järjestäytyneet ovat hyväksyneet keskusteltuaan asiasta ja allekirjoittaneet — juuri sitä sanotaan *puolueeksi* vastoin sitä lehtipahasta, vanhan »Tovarishtshin» uutta laitosta, »Novaja Rabotshaja Gazetaa», joka pilaa ja saastuttaa työväenliikettä sivistyneistön p...lla. Ja kuinka suurenmoiseksi duuman työväenryhmä onkaan kehittänyt toimintansa! On otettu yhtäkkiä askel eteenpäin ei ainoastaan nimen mielessä, vaan myös kaikessa toiminnassa! Kuinka mainio olikaan Badajevin puhe yhdistymisvapaudesta verrattuna Tuljakovin toistelemiin liberaalien ajatuspasiini!

Näkemiin, hyvä toveri, sylkäiskää useammin mensheville, tutkikaa nykyisen työväenliikkeen *tositapah-tumia*, ajatelkaa syvällisesti niiden merkitystä, niin pääsette, suokaa anteeksi, hapanneisuudestanne, ette rupea etsimään »keskitietä», vaan ryhdytte auttamaan työläisten yhdistymistä vastoin kavaltajakoplaa.

Teidän V. I.

Lähetetty Krakovasta Irkutskiin

*Julkaistu ensi kerran 1938
»Bolshevik» aikakauslehden
2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

314

**KIRJELAPPU »PROLETARSKAJA PRAVDA»
LEHDEN* TOIMITUKSELLE**

Tämä artikkeli varustetaan kolmella K:lla (KKK).³¹⁰ Boikottitunnus on esitettävä kaikkialla ja yleisesti, mutta nimenomaan tässä muodossa, vain tässä muodossa, käyttämättä sanaa boikotti.

Älkää herran nimessä intoutuko antamaan »sattuvia» vastauksia mokomille herroille!

Kirjoitettu joulukuun

jälkipuoliskolla 1913

Lähetetty Krakovasta Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1962 kirjassa
»V. I. Lenin ja Pravda. 1912—1962»*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* »Proletarskaja Pravda» — yksi »Pravda» lehden nimistä. *Toim.*

1914

315

I. E. HERMANILLE

2/I 1914.

Hyvä toveri!

Ihmettelen kovin kirjeenne lyhyttä.

Minne («edelleen»?) edustaja matkusti?³¹¹

Hampuriinko? Brysseliinkö? Kööpenhaminaanko?

Kuka tuo edustaja on? Täysi bolshevikkiko? vai likvidaat-
tori? vai horjuva? Mitä hän on kertonut? Paljonko edustajia
on kaikkiaan? montako edustajaa on Riiasta? maa-
seudulta? Libausta? ja muista kaupungeista?

Oletteko sopinut kirjeenvaihdosta tuon edustajan kanssa?
Se on näet tärkeintä: hänen pitäisi kirjoittaa
Teille *joka päivä* mahdollisimman tarkasti ja yksi-
tyiskohtaisesti. Antoiko hän Teille jonkin osoitteen?

Sähköttäkää meille heti, kun saatte tietää edes jotain:
osoite — Uljanow. 51. Lubomirskiego. Krakau.

Sanat peitesanomaa varten:

ensimmäinen — Bryssel

toinen — Hampuri

kolmas — Kööpenhamina

edustajakokouksen avajaispäivä: päivämäärä (tammikuu)+10
(t.s. jos 11. I, niin 21)

j.n.e.

tai: »epävarmaa»

tai: »lykkäytyy»

plus = enemmistönä luultavasti bolshevikit

miinus = » » likvidaatторit

eks = ei tiedetä.

Kirjoittakaa joka kerta tavattuanne edustajia tai saatuanne
kirjeen. (Eivätkö useimmat edustajat matkusta meriteitse?)

Saimme tänään kirjeen Brysselistä (päivätty 29/XII), että meitä pyydetään edustajakokoukseen, joka pidetään 10—12 pn kuluttua; ajasta ja paikasta tullaan tiedottamaan erikseen. Siinä kaikki! Vähän!
Siis kirjoittakaa ja sähköttäkää!

Teidän V. U.

Jos edustaja on Brysselissä ja jos voitte kirjoittaa hänelle täysin luottamuksellisesti, antakaa hänelle osoite: Jean Popoff. Rue du Beffroi. 2. A. Bruxelles.

Tämä on meidän edustajamme, jolta voi saada tietää kaiken ja jonka kanssa voi keskustella. Täysin luottamuksen arvoinen.

Jos kutsutaan Tyszka (Puolan SD:n »Päähallitus»), niin pitäisi saada kutsutuksi myös »oppositio» = Varsovan ja Lodzin komiteat. Kirjoittakaa tästä Karlsonille.

Kirjoittakaa Karlsonille Brysseliin (jos hän on omia miehiä), että hän tiedottaisi sekä Popoville että meille sähköitse ja kirjeitse.

Lähetetty Berliiniin

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehdessä 5. n:o:ssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

316

I. E. HERMANILLE ja I. RUDIS GIPSLISILLE

7/1 1914.

Hyvät toverit! Sain juuri tiedon Popovilta, Brysselissä olevalta edustajaltamme (Jean Popoff, rue du Beffroi. 2. A. Bruxelles), että edustajakokous pidetään siellä (*tai lähitöllä*) »myöhäisintään viikon kuluttua» (kirjoitettu 4. tai 5. I).

Nykyinen tehtävä: on yritettävä yhdistää bolshevikit. Teitte *hyvin suuren* virheen, kun ette sopineet kirjeenvaihdosta (mikä ulkomailla on vaaratonta) matkustaneen bolshevikin kanssa. *Koettakaa korjata heti* tuo virhe: siinä tarkoituksessa lähettäkää *heti* kirje tuolle bolshevikille — 2:ssa kuussa Popovin osoitteella, sisäkuoreen kir-

joittakaa lätin kielellä: *henkilökohtaisesti sille ja sille.*

Popov etsii hänet käsiinsä ja antaa kirjeen hänelle henkilökohtaisesti.

Kirjeessä teidän pitää (1) suositella varauksettomasti Popovia (menen hänestä takuuseen) (ja antaa (NB) Popovin brysseliläinen (NB) osoite) ja (2) pyytää latvialaista bolshevikkiä kirjoittamaan heti teille kaikesta yksityiskohtaisesti (joko suoraan Teille tai Popovin välityksellä), varsinkin kokoonpanosta (1. paljonko on likvidaattoreita? 2. paljonko on bolshevikkeja? 3. paljonko on braunilaisia?* j.n.e. ja yksityiskohtaisesti jokaisen ryhmän suunnitelmista).

Oheistan Popoville tarkoitetun kirjelapun, kirjoittakaa hänelle venäjäksi.

Ilmoittakaa minulle *tarkoin* kapakan nimi, *katu* ja talon *numero* sekä tarkka kohtauksen *kellonmäärä*.

P. S. Pitääkö minun sähköittää Teille vai Hermanille vai kummallekin?

Olen ottanut selvää aikataulusta. Minun on sopivinta matkustaa täältä varhain aamulla. Berliinissä olen 4.40 Nachmittag* ja lähden 9.34 Abends** Friedrichstraßenbahnhofilta. Voidakseni tavata (*välttämättömästi* sekä Teidät että Hermanin) osoittakaa heti *kellonmäärä* (7—8—8¹/₂ illalla) ja jokin Friedrichstraßenbahnhofin läheisyydessä oleva *kapakka*. Ilmoitan Teille sähköitse lähtöpäivän, ja tapaamme toisemme siellä kapakassa.³¹²

Odotan pikaista vastaustanne. Teidän *N. Lenin*

P. S. Voisitte keksiä jotakin *henkilökohtaista* asiaa mainitulle latvialaiselle bolshevikille, jotta olisi aihetta aloittaa kirjeenvaihto hänen kanssaan.

Lähetetty Krakovasta Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
alkakauslehden 5. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Tarkoitetaan J. Janson-Braunin kannattajia, sovittelijoita. *Toim.*

** — jälkeen puolen päivän. *Toim.*

*** — illalla. *Toim.*

317

I. F. POPOVILLE

Mr. Jean Popoff.

Rue du Beffroi. 2. A. Bruxelles.

7/I 1914.

Hyvä toveri! Olkaa hyvä ja koettakaa täyttää Teille kirjoittavien latvialaisten tovereiden pyyntö. He ovat parhaita ystäviämme.

Teidän *N. Lenin**Kirjoitettu Krakovassa*

Julkaistu ensi kerran 1935
»*Proletarskaja Revoljutsija*»
aikakauslehden 5. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

318

I. RUDIS GIPSLISILLE
TAI I. E. HERMANILLE

11/I.

Hyvä toveri!

Tapaamistilaisuuden olette järjestänyt mainiosti!

Mutta edustajan vuoksi sadattelen Teitä kovasti. Hän on varmaankin joko tomppeli tai saapas, joka on altis likvidaattorilurjusten juoruille ja parjauksille. Popoville on lähetetty KK:n taholta muodollinen valtakirja, ja hän, Popov, on puhunut vain *Sauerin* (Ulkomaisen Toimikunnan virallisen henkilön!!) kanssa. Likvidaattorit parhaavat tietysti Popovia.

Mutta edustajanne! Aika hanhi, jos hän uskoo likvidaatoreita. Sellaisen sotajoukon kanssa on naurettavaa ryhtyä sotaan likvidaatoreita vastaan. Sellaiset »soturit» eivät ole ansainneet muuta kuin olla koko ikänsä likvidaattorien saappaanuolijoita.

Miksi Te, tietäessänne tämän edustajan epävarmaksi, kirjoititte hänelle, että *minä* tarvitsen tietoja??! Kysymyshän oli siitä, että *Te* pyytäisitte häneltä tietoja. Nyt tämä edus-

tajanne kääntää kirjeenne *minua vastaan*: se vielä puuttui!
Olen hirveän vihainen.

Teidän *N. Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 11 p:nä 1914
Lähetetty Krakovasta Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 5. n:ossa

Julkaistaan
käsitkirjoituksen mukaan

319

I. F. ARMANDILLE

...* Sain pää-äänenkannattajan. 8. sivu on kauhea. Piru ties, miksi ei ilmoitettu meille: aineistoa olisi kyllä löydetty lisää! Ja päivämääräksi ei olisi pitänyt laittaa 28/XII, vaan varhaisempi aika, kun ei ole sanaakaan kansainvälisestä toimistosta.

Monet ovat hermostuneita toimiston päätösten vuoksi.
Typerää!

»Mielipiteiden vaihto» on täysin hyväksyttävää, ja sellaista päätöslauselmaehdotusta ei sopinut ajaa karille.

Mutta se on *vale*, että kuutoset olisi hylätty. Kuutosryhmä *ei* edes *esittänyt* vaatimusta! Se *ei voinut* tehdä sitä sääntöjen vuoksi: kun duumassa on 7 eserrää + 6 sosialidemokraattia, niin parlamenttienvälisessä komissiossa äänivalta on vain 1 *eserrällä*.

KSToimisto voi vain ehdottaa meille »bons offices»** siinä mielessä, että neuvoteltaisiin, »vaihdettaisiin mielipiteitä» muiden puolueiden, ryhmien etc. kanssa. Sen se vain tekeekin. Vain sen! Konferenssin kutsuminen koolle etc. on likvidaattori- ja poroporvarilurjusten tyhmää asian Versimpelungia***. Nuo likvidaattorit ovat paskoja miehiä. Mutta kun me »vaihdamme mielipiteitä» — he tulevat olemaan tyytyväisiä!

Kuka kirjoitti pää-äänenkannattajaan artikkelin Beilisin jutusta?

* Kirjeen alkua ei ole löydetty. *Toim.*

** — »hyviä palveluksia». *Toim.*

*** — tekemistä typeräksi. *Toim.*

Miksi ette lähettänyt meille oikaisuvedoksia?? Olisi pitänyt sanoa, että porvarien tulee muodostaa *tasavaltalainen* puolue, jos he *todella* vastustavat Beilisin juttua.

*Kirjoitettu aikaisintaan
tammikuun 11 pnä 1914
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

320

V. P. MILJUTINILLE

Arvoisa kollega! Sain kirjeenne ja kiiruhdan vastaamaan, että Bogdanovin filosofisia latteuksia... ja »Tektologiaa» vastustavat artikkelit ovat äärimmäisen tarpeellisia. Pyydän lähettämään suoraan minulle, mieluummin kirjattuna ristisitteenä.³¹³ Vastaavanlaisia aiheita käsittelevät kirjoitukset ovat niin ikään tarpeellisia; olisin hyvin iloinen, jos suunnittelisitte niitä ja ilmoittaisitte.

Tervehdyksin V. Iljin

*Kirjoitettu tammikuun 14 pnä 1914
Lähetetty Krakovasta Vologdaan*

*Julkaistu ensi kerran 1924
»Sever» (Vologda) aikakauslehden
1. n:ossa*

*Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan (perluustraatio)*

321

I. F. ARMANDILLE*

P. P. S.

Äkkäsin vasta nyt, kun luin uudelleen Kuznetsovin sähköon, ettei kysymyksessä ole nähtävästi esitelmä, vaan tammikuun 9. päivälle omistettu juhlakokous! Sellaiseen kokoukseen *ei voida yleensä* ilmoittaa Malinovskia (sillä olenhan kirjoittanut *ehdottomasta* legaalisuudesta ja pyydän taaskin *pitämään kiinni* siitä

* Kyseisen kirjeen V. I. Lenin on kirjoittanut lisäykseksi I. F. Armandille lähettämäänsä kirjeeseen, jota ei ole löydetty. *Toim.*

mitä tiukimmin: *ei* puolueesta, *ei* ryhmästä, *ei* val-
lankumouksesta *eikä* sosialidemokratiasta saa *edes*
mainita). Mitä minuun tulee, niin minut voitte laittaa
puhujien joukkoon 9. päiväksi tammikuuta, jos siitä on
hyötyä menestyksellenne (rahalliselle), *mutta pidä-*
tän itselleni pettämisoikeuden (sanon
etukäteen, etten lähde 9. I joukkokokoukseen kaiken-
laisten eserien, Lederien & Kumpp. kaltaisten elukoiden
kanssa, vaikka tulisinkin Pariisiin).³¹⁴

*Kirjoitettu 1914,
ennen tammikuun 22 päivää
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

322

I. F. ARMANDILLE

25/I.

Hyvä ystävä! Kirjoitan lyhyesti asioista: Voitto!! Hurraa!
Enemmistö on puolellamme. Jään tänne noin viikoksi ja
joudun nähtävästi tekemään kovasti töitä.

Olen haltioissani voittomme johdosta.³¹⁵

Teidän uskollinen V. I.

Oulianoff, rue de la Tulipe. 11.
Bruxelles (Ixelles)

*Kirjoitettu tammikuun 25 pnä 1914
Lähetetty Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

323

I. F. ARMANDILLE

N:o 2.

... * Vastikään (klo 2 päivällä) tuotiin ylimääräistä li-
säpostia. Sinulta ei ollut taaskaan mitään...

* Kirjeen alkua ja loppua ei ole löydetty. *Toim.*

Olen saanut Buharinilta kirjeen Wienistä. Hän tapasi Burjanovin, joka oli matkalla Plehanovin luota. Plehanovilaiset ja muut ryhmien ulkopuolella olevat aikovat nähtävästi ryhtyä jonkinlaiseen yhteiseen »toimintaan»: Plehanov aikoo kaiketi julkaista lehteä. Trotski väkineen päästää julkisuuteen aivan kohdakkoin »Borba» julkaisunsa. He ovat tehneet sovun »Lutshin» kanssa; sen johdosta oltiin kirjeenvaihdossa. »Aidot» likvidaattorit jäävät »Nasha Zarjaan» — niin »toivoo» tämä väki.

Niin kirjoitti Buharin. Nämä uutiset ovat tärkeitä. Savua ei ole ilman tulta, ja nähtävästi havaittavissamme on uusi idioottimaisen sovitteluinnon aalto, jota KST aikoo varmaankin käyttää vuoden 1910 tammikuun kokouksen hengen mukaiseen ilveilyyn. No me olemme nyt jaloillamme ja paljastamme nuo hylkiöt.

On yritettävä *kaikin voimin* (tietenkin äärimmäisen tahdikkaasti) koota ja kerätä kaikenlaisia tietoja Pariisissa. Antonovin tompeli ei osaa kerätä juoruja Steklovilta, jota vastoin Steklov osaa lypsää häneltä rahaa. Meillä ei ole kopeekkaakaan, Kamenevillä perheineen ei ole *kerrassaan mitään*. Koeta siitä syystä saada aikaan, *ettei* UJK antaisi *kopeekkaakaan minnekään* muualle paitsi meille. Tarvitsemme *kohtapuoleen* ehdottomasti varoja pää-äänenkannattajan, erikoiskirjasen ja erään *mitä tärkeimmän* julkaisun painattamiseen (absolument entre nous: we will publish a special bulletin of the Central Committee — for Russia we've got a special transport possibility*).

Kaikenlaiset sovittelijat aikovat »pyydystellä» meitä! Bon!** saamme kyllä kiikkiin nuo heittiöt, mokomat narrit. He tuppautuvat suolle, liittoutumaan likvidaattorien kanssa? Bon! Taktiikkamme: vihollinen tekee virheellisen manööverin — annettakoon sille enemmän aikaa rämpiä kauemmas suolle. Yllätämme siellä nuo lurjukset. Toistaiseksi on siis koottava voimia ja varoja, — oltava pidättyväisiä (äärimmäisen!) — tiedusteltava enemmän. Pariisi on sopiva tiedustelu- ja »diversio»-keskus. Toivottavinta olisi, että *jaosto* hyväksyisi *iskevän* päätöslauselman Kautskya vastaan

* — (vain meidän kesken: aiomme julkaista Keskuskomitean erikoisen bulletiinin*) — meillä on nyt erikoisia mahdollisuuksia kuljettaa Venäjälle).
Toim.

** — Hyvä. *Toim.*

(hänen lausuntoaan puolueen kuolemista on sanottava *hävyyttömäksi, julkeaksi, hirveäksi, typeräksi*). Ja jaostomme eräät »miltei sovittelijat» hankkivat tietoja plehanovilaisilta, sovittelijoilta (Makar, Ljova, Lozovski & Co) ja trotskilaisilta, samoin kuin bundilaisilta ja latvialaisilta.

Herätä ja pane äänestykseen UJK:ssa kysymys Kautskyn löylyttämisestä: jos enemmistö torpedoi, minä tulen ja löylytän tuon enemmistön niin, että se muistaa koko pienen ikänsä. Mutta minun pitää tietää, kuka sellaiseen enemmistöön tulee kuulumaan, *kuka mihin* kykenee. Toimi siis täyttä päätä!

Nik. Vas. voi saada osoitteellaan (KST:stä tai latvialaisilta) tiedotuksia, jotka ovat meille arvokkaita. Hyvin tärkeää on, että hän antaisi ne *viivyttämättä* sinulle — sinä voit tutustua niihin sähköttääksesi minulle lyhyesti sisällön: tee niin, *mikäli se ei ole sopimatonta*, sillä juuri näinä päivinä (niin kauan kuin Malinovski on täällä) parin, kolmen vuorokauden myöhästymisellä (=kirjeen ja sähkeen välisellä aikaerolla) saattaa olla tavattoman olennainen merkitys. Luulen, että *voisit* vedota N. K:hon, mutta päätä muuten itse, sinähän sen paremmin tiedät.

Harkitkoon UJK, kuka Pariisissa olevista voisi auttaa kuutosia puheiden laadinnassa. Se on hyvin tarpeellista Krylenkon pidätyksen jälkeen. Lähetämme luettelon puheiden aiheista. *Kaikkien* erilaisten horjuvien ryhmien apu on tässä sopivinta ja mahdollisinta.

*Kirjoitettu 1914,
ennen tammikuun 26 päivää
Lähetetty Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

26/I.

Hyvä ystävä! Ystävällinen, herttainen, hyvä, lämminhenkinen kirjeesi ilahduttaa minua tavattomasti. Suunnattoman suuret kiitokset sinulle siitä!

Asiat ovat menneet täällä pilalle. Yksi on jo loikannut

sovittelijoiden puolelle, joten enemmistöä ei nyt ole ja kaikki käy mädän sovitteluhengen mukaisesti.

Matkustan täältä ensi viikon tiistaina tai keskiviikkona ja olen pian (vain yksi esitelmä Leipzigissä) Krakovassa.

Sieltä kirjoitetaan, että »Pravdan» asiat ovat huonolla tolalla — ei ole rahaa. Painosmäärä on pienempi. Vaillinki. Suorastaan onnetonta.

Uusi osoitteeni: Oulianoff, rue Souveraine. 18.

(Ixelles) Bruxelles.

Oheisesta Nik. Vas:lle tarkoitetusta kirjeestä löydät vastauksen kysymykseesi, olenko suutuksissani esitelmän epäonnistumisen takia. Ettenkö muka olisi! Se Antonovin idiootti! Ja ei osata järjestää käytännöllisiä asioita *ilman* häntä.

Pikalähetyksen olen saanut ja olen antanut kaikki Malinovskille. Hän on täällä ja viipyy vielä 2—3 päivää.

Säästä varoja UJK:ssa äläkä salli Antonovin haihatella.

Puristan lujasti, lujasti, lujasti kättäsi, hyvä ystäväni. Suo anteeksi että kirjoitan näin kiireesti ja lyhyesti. Ei ole aikaa.

Sinun V. U.

Bulletiini on kaikkein tärkein asia. *Rukoilen* sinua pitämään silmällä ja valvomaan tai järjestämään *ilman* Antonovia.

*Kirjoitettu tammikuun 26 pñä 1914
Lähetetty Pariisiin*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

N. V. KUZNETSOVILLE

Hyvä ystävä! Pariisiin en enää tule.

Suunnitellusta kansallisuuskysymystä koskevan esitelmän julkaisemisesta ei tule mitään.

Toistan: ei kopeekkaakaan *mihinkään muuhun*, paitsi KK:n bulletiineihin. Ne on painatettava *Riskinin kirjapainossa* (ei Stepanin), kun on sovittu hänen kanssaan asian ehdottomasta salaisuudesta. *Teidän itsenne* tai Inessan — **mutta ei Antonovin** — on otettava takaisin **kaikki** käsikirjoitukset ja **kaikki** oikaisuviedokset.

Lähetän huomenna aineistoa bulletiinia varten. Koko=
lentolehtinen 9. I 1914. Neljä sellaista sivua. Kirjasinlaji —
agitaatiolehtistä varten iso (1. sivu); 2. ja 3. sivua var-
ten pieni.

Järjestäkää asia täysin epäantonovilaisittain ja ilman An-
tonovia. Hassua ja häpeä on järjestää käytännöllisiä asioi-
ta sellaisen haihattelijan välityksellä. Siihen tarvitaan hom-
mamiehistä muodostettua komissiota eikä hai-
hattelijaa (hän on herttainen ja hyvä mies, mutta järjetön
haihattelija).

Lähetäkää viivyttlemättä kaikki muu kirjallisuus (pää-
äänenkannattaja, ohjelma, säännöt, Kamenevin lentokirja-
nen, Lontoon pöytäkirjat* j.n.e. kaikki) Leipzigiin.
Herrn Koiransky. Sophienstraße: 30¹ rechts. Leipzig. (Mer-
kitkää expéditeur**.) Tiedottakaa minulle heti lähetyk-
sestä: mitä ja milloin on lähetetty osoitteella Mr. Wladimir
Oulianoff. Rue Souveraine. 18. Bruxelles (Ixelles).

Puristan kättänne. Teidän V. Lenin

Kirjoitettu tammikuun 26 pnä 1914
Lähetetty Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

...*** Pariisissa on suoritettava eräs tärkeä asia — UJK:n
uudelleenjärjestely. Ja nyt se on vieläkin tärkeämpää.

Meillä on uusi, mainio kuljetusmahdollisuus. Uusi keino,
toimii hyvin, on jo kokeiltu (sain eilen kirjeen). Huokea.
Olemme kaikki haltioissamme. Ottavat 2 puutaa kuukau-
dessa.³¹⁷

Pitäisi julkaista. Meillä ei ole kuitenkaan
rahaa eikä kirjapainoa, paitsi Pariisissa. Sen vuoksi julkai-
sutoiminnan järjestäminen Pariisissa on puolueen

* Tarkoitetaan VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen pöytäkirjoja
Toim.

** — lähettäjä. Toim.

*** Kirjeen alkua ei ole löydetty. Käsikirjoitus on olemassa vain 3. sivulta
alkaen. Toim.

kannalta *ensisijaisen* tärkeä tehtävä. Pyydän sinua hartaasti »sekä viran että ystävyiden» vuoksi *tekevään* sen.

Lähetin eilen N. V:lle käsikirjoitukset »Bulletiin» 1. n:o:oa varten. Niin ikään lähetin ohjeet kohta kohdalta.

Lue ne. Koeta saada aikaan, että niitä noudatettaisiin *täsmällisesti*. Vakuuta väelle, että me lakkautamme totta vie UJK:n, t.s. sivuuttaen sen nimitämme oman komission (KK:n puolesta), en totta vie laske leikkiä, jollei »Bulletiin» julkaisemista ja lähettämistä (mikä on koko puolueen kannalta *ensisijaisen* tärkeä asia) järjestetä äärimmäisen tunnollisesti eikä Antonovin tapaan.

Vaadin »Bulletiinia» koskevien ohjeitteni *kirjaimellisen* tarkkaa noudattamista. Se ensiksi. Toiseksi: UJK:n tulee muodostaa toimelias *komissio*, että Antonov (herttainen mies ja toveri, mutta aivan *toimintakyvytön* haihattelija, naurettavan *saa maton*) ei hoitaisi asian käytännöllistä puolta.

Julkaistava ja painatettava *kirjapainossa*. UJK:n (+komission) tulee valvoa *erityisesti* ja joka päivä. Kirjoitakaa ohjeet uudelleen ja *noudattakaa niitä äärimmäisen tarkasti*.

Aja tämä asia läpi UJK:ssa, *järjestä komissio*. Toistan, että asia on ensisijaisen tärkeä. Vastaa minulle *pikemmin*, onko kaikki tehty. Olen vielä täällä Brysselissä, *odotan* oikaisuvedoksia.

Oheistan kirjeen Vl. Hr:lle. Lue, anna N. V:lle ja *toimittakaa edelleen*.

Nimittäkää avustuskomissio *ennen* kuin matkustan täältä (olen viikon verran, tiistaihin tai keskiviikkoon asti).

Olen varma, että käsität asian tärkeyden ja käyt käsiksi hommaan kaikin voimin.

Sinun V. U.

[NB. Meillä ei ole kopeekkaakaan.]
[UJK saa maksaa kaiken.]

P. S. Edisherov on eloton mies. Kamski samoin. Sinä matkustat. Kuka sitten jää?

Asiaa hoitamaan on pantava 2—3 *kätevää*, toimeliasta henkilöä, jotka olisivat liikkeessä ja pistäisivät touhuksi, kävisivät joka päivä 2—3 kertaa kirjapainossa ja julkaisisivat

ajoissa »Bulettiiniin» sekä pitäisivät äärimmäisen tunnollisesti yhteyttä meihin. Ja UJKj »valvokoon» ylhäältä käsin.

*Kirjoitettu tammikuun 28 pnä 1914
Lähetetty Brysselistä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

327

C. HUYSMANSILLE

Hyvä ystäväni Huysmans!

Kiitos ystävällisestä kirjeestänne.³¹⁸ Valitan suuresti sitä, ettette ollut kaikkien odotusten mukaisesti latvialaisten sosialidemokraattien edustajakokouksessa avajaispäivänä, vaan keskiviikkona, juuri silloin kun Teitä ei odotettu ja minä satuin olemaan poissa asioiden vuoksi. Valitan tätä sitäkin enemmän, koska menetin tilaisuuden varsin mielenkiintoisen puheenne kuulemiseen.

Mitä tulee Toimeenpanevan Komitean pyyntöön, että »laatisin omissa nimissäni» lyhyen selostuksen erimielisyyksistä, en voi täyttää pyyntöänne, niin kovin valitettavaa kuin se onkin.

Sen tapaista selostusta en voi esittää »omissa nimissäni», minulla ei ole oikeutta tehdä sitä. Sitä paitsi olen varma, että KST:n Toimeenpanevesta Komiteasta ei ole suinkaan tärkeä »minun oma» mielipiteeni, vaan KK:n mielipide. Mutta heti Krakovaan palattuani ja otettuani yhteyden KK:n kaikkiin jäseniin laaditaan ja toimitetaan Teille Keskuskomitean vahvistamana selostus, jonka Toimeenpaneva Komitea on halukas saamaan.*

En voi olla kirjeeni lopussa kiittämättä Teitä ystävällisestä kutsustanne. Valitettavasti juuri tänään joudun olemaan yhdessä puolueemme duumaryhmän puheenjohtajan kanssa edustajakokouksen istunnossa, jossa käsiteltävänä on nimenomaan Ven. SDT-puolueen yhdistymistä koskeva kysymys. Haluaisin sen vuoksi lykätä tapaamistamme (Ven. SDT-ryhmän puheenjohtaja olisi niin ikään halukas keskus-

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 20. osa, ss. 60—67 ja 223—226. *Toim.*

telemaan kanssanne), joka voisi tapahtua huomenna klo 4 päivällä Maison du Peuplessa.

Olkaa niin ystävällinen ja sähköttäkää minulle, sopiiko se Teille, osoitteella: Oulianoff. 18. Rue Souveraine. 18. Ixelles-Bruxelles.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuun 29 pnä 1914
Lähetetty Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
1.—2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran 1964 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

328

C. HUYSMANSILLE

Bryssel, helmikuun 2 pnä 1914.*

Hyvä Huysmans!

Sain juuri kirjoitetuksi selostuksen loppuun ja ilmoitan Teille ennen Brysselistä lähtöäni, että tov. Popov on ottanut sen käännettäväksi ja Teille toimitettavaksi.

Teidän *N. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran ranskan
kielellä 1963 »Cahiers du Monde
Russe et Soviétique» aikakauslehden
1.—2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran 1964 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 48. osassa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

329

V. M. KASPAROVILLE

Hyvä toveri! Vaitiolonne oudostuttaa ja vaivaa minua tavattomasti. Ilman »Vorwärtsia» on mahdoton työskennellä.

* Kirjeeseen oli merkitty erehdyksessä päivämääräksi 3. helmikuuta 1914. C. Huysmansille 7. maaliskuuta 1914 kirjoittamassaan kirjeessä (ks. tässä osassa olevaa 335. asiakirjaa) V. I. Lenin huomautti, että hän oli kirjoittanut kyseisen kirjeen 2. helmikuuta. *Toim.*

Olen jo 3—4 vuotta saanut aina ilmaiseksi »Vorwärtsin» — aina *helmikuuhun* 1914. Ja yhtäkkiä... lakattiin lähettämästä!

Mistä on kysymys? En kirjoita itse, koska pelkään saavani (jos tämä on likvidaattorien vehkeilyä) tölkeän vastauksen.

Mutta olisikohan se pelkkä erehdys?

Pyydän *hartaasti* käymään *ekspeditiossa* (ei suinkaan toimituksessa) ottamassa selvää asiasta ja vastaamaan minulle *heti*.³¹⁹ Nadja kirjoitti Teille tästä jo kauan sitten, mutta vastausta ei ole vain tullut. Mistä on kysymys? Ettehän vain ole sairastunut? Vastatkaa toki!

Teidän *Lenin*

Oheistan painetun osoitteen »Vorwärtsia» varten.

NB ||| Toistan: olen saanut 3—4 vuotta »*Sotsial-Demokrataa*», »*Rabotshaja Gazetaa*», Pietarin »*Pravdaa*» j.n.e. varten.

Kirjoitettu 1914 helmikuun 11 päivän jälkeen

Lähetetty Krakovasta Berliiniin

Julkaistu ensi kerran 1930

XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

330

L. B. KAMENEVILLE

Hyvä ystävä! 1.* Bogdanovin lähtö on kuulemma aiheuttanut tyytymättömyyttä (nähtävästi intellektuelleihetöiden keskuudessa). »Rakas kunnan» Galjorkamme taitaa hapata. Priboilaiset³²⁰ ovat äänestäneet Bogdanovia.

Vedotaan (intellektuellei-ilkimysten ainaiseen tapaan) siihen, että työläisypperjodilaisia on kaikkialla (miksei niitä ole näkynyt missään...). Kaikki tuo on tietenkin valetta. »Vpperjod»-ryhmän seikkailuhalusta on kerrottava »Prosvestshenijessa». Mutta nyt on välttämätöntä, että Te (1) ryhdytte toimenpiteisiin. Asiaa on selitettävä, on väiteltävä vpperjodilaisuutta ja Bogdanovia puolustavien tyhmeliinien kanssa (Danski kuuluu nähtävästi heihin), varoitettava heitä. (2) On saatava ehdottomasti julkaistuksi kirjeenne teoksesta

* Perlustraatiotekstissä on virheellisesti 2. *Toim.*

»Johdatus kansantaloustieteeseen».³²¹ Kirjoittakaa heti. Ellei mene Teidän, lähetän minä.

2. Miten on kokoelman laita? Kirjoittakaa (»Marxilaisuus ja likvidaattoruus»³²²).

3. Kuinka on ollut mahdollista sellainen törkyinen juttu kirjallisuusseuran valiokunnissa (kamppailu painolakia vastaan)³²³... Liberaalien+likvidaattorien liitto (Heisin, Stiva Novitsh, Guliko). N. D. Sokolovkin on siellä... Ryhtykää toimenpiteisiin. Ajakaa hänet pellolle. Ja mikä tärkeintä, on aloitettava tämän johdosta hinnalla millä hyvänsä kampanja likvidaattoreita vastaan. Kirjoittakaa.

4. Miten on puheiden laita? Budjettihan käsitellään duumassa vasta 20. III v. 1. Eikö niin? Kirjoittakaa tästä.

*Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1914
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

331

»PROSVESHTSHENIJE» AIKAKAUSLEHDEN TOIMITUKSELLE

Henkilökohtaisesti Andrei Nikolajevitshille*

Arvoisa kollega! Lähetin tänään lisäksi Buharinin artikkelin. Kaikki on tarkoitettu 2. n:oon.** Toivottavasti riittää toistaiseksi. Bogdanovin lähdistä näyttää olevan aivan virheellinen käsitys, jota vastaan on kamppailtava.

1. Kuka on lähtenyt hänen vuoksensa pois? Ei kukaan. Aivan kuin me olisimme siis sysänneet jonkun syrjään; tämä valhe on kumottava.

2. Hän itse on miinus (eikä 0). Ihmettelen, että Priboissa kannatetaan Bogdanovia puolustamatta hänen virheellisiä latteuksiaan, puolustamatta hänen teoksessaan »Johdatus kansantaloustieteeseen» esiintyviä latteuksia. Se ei ole kollegiaalista. Olette unohtaneet. Kirjoittakaa. Selittäkää. Perustelkaa. Johan nyt, kun äänestetään ilman kollegiaalista mielipiteiden vaihtoa. Pelkurimaista. Mieleöntä. Matala-

* — A. I. Jelizarova-Uljanovalle. *Toim.*

** Kysymyksessä on aikakauslehti »Prosveshtshentje». *Toim.*

henkistä. Vahingollista. Antakoot selityksen st. G. G.*, minkä vuoksi he pyrkivät propagoimaan mädännäisyyttä työväen keskuudessa.

3. On olemassa »Vperjod»-ryhmää puoltava päätös. Se ei ole totta. Missä se on? Näyttäkää minulle heidän »Pravdaan» lähettämänsä kirjeet... Niitä ei ole. Se on sivistyneistöön kuuluvien pehmeäsydämisten sotkijoiden loruilua...

Lähetän vain toimituksen hyväksymiä artikkeleja. Siinä luvussa myös Pavlovin artikkelin. Se on sopiva. Bogdanov on mitättömyys, jolle on naurettavaa osoittaa paljon huomiota.

*Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1914
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

332

F. N. SAMOILVILLE

Hyvä Fjodor Nikititsh! Sain kirjeenne ja olen hyvin iloinen asioittenne järjestymisen vuoksi.

Nyt — lepoa, aurinkoa, unta, *r a v i n t o a*. Pitäkää vaaria kaikesta siitä. Annetaanko ruokaa kylliksi?

Pitää juoda e n e m m ä n maitoa. Juotteko?

Punnituttakaa itsenne kerran viikossa ja merkitkää joka kerta muistiin, paljonko painoitte.

Pitää käydä vaikkapa kerran 10 päivässä sikäläisen lääkärin luona, jotta hän valvoisi hoidon edistymistä. Onko Teillä lääkärin osoitetta? Jollei ole, kirjoittakaa, järjestän asian.

Tärkeintä on kuitenkin uni (*m o n t a k o [t u n t i a]** n u k u t t e ?*), aurinko ja [ruoka] varsinkin *maito*.

Kirjoittakaa *tarkoin* kaikesta tästä.

Terveisiä Nadjalta! Puristan kättänne ja toivotan kunnon lepoa.

Teidän Lenin

* Ei ole onnistuttu saamaan selville, mitä tarkoitetaan. *Toim.*

** Käsikirjoituksen reunasta on repeytynyt pois palanen. Hakasuluissa olevat sanat on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

P. S. Käykö ehkä kovin ikäväksi? Jos käy, niin voin järjestää, että tuttavat käyvät Teitä tapaamassa Genèvestä ja Lausannesta. Etteivät käynnit vain rasittaisi Teitä? Kirjoittakaa!

Onko täysihoitolassanne kylpyamme?

*Kirjoitettu helmikuussa 1914
Lähetetty Krakovasta Montreaux'hön
(Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdien 2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

333

I. F. ARMANDILLE

2/III 1914.

Hyvä ystävä! Elämme yhä vielä raskaita aikoja: ei ole lehteä. Kamenevin matkustettua koko työjärjestelmässä tuntuu »käännös», mutta ei näy, *mitä* tämä uutuus antaa, *miten* asiat järjestyvät.

Pietarista on tullut viestejä 1) Mih. Step. (Olminskilta), joka valittaa sitä, että olemme haukkuneet ja ajaneet pois Bogdanovin, että muka väki itkeskelee etc. Aika hapatus, tuo herrtainen M. St.!

2) on saatu kirje Pietarin komitealta tai oikeamminkin P. K:lta. Elossa ja toimii hyvin. Se on kovin mieluista.

3) kirje eräältä KK:n jäseneltä, joka on »ylösnousemassa» Siperiassa 2 vuoden väliajan jälkeen (vankila ja karkotus).

Etten unohtaisi. Etkö satu tietämään, mitä on tapahtunut Popoville Brysselissä? Hän ei ole vastannut minulle 2—3 viikkoon (!) *kiireellisiin* ja *tärkeisiin* kirjeisiin. Tarvitsisin häntä! Olisiko ehkä sairastunut? Vai olisiko hänen »historiansa», love-story*, tehnyt hänelle jotain, karkottanut hänet pois Bryselistä j.n.e.? Jollet tiedä mitään, niin ole hyvä ja tee näin: odota pari päivää, ellei siinä ajassa minulta tule muuta sanomaa, kirjoita Bryseliin *muiden tuttavien kautta* hänelle ja hänestä, että saisin *varman* tiedon, mistä on kysymys. Jotain uskomatonta ja mahdotonta!

Jos tiedät jotakin hänestä, kirjoita heti minulle.

Puristan kättäsi. Sinun V. U.

* — rakkaushistoria. *Tolm.*

P. S. Samoïlov kirjoittaa olevansa hieman ikävissään Montreaux'ssä. Minua on huolettanut jatkuvasti se, mistä löytäisin hyvän lääkärin tarkkailemaan häntä siellä (hermosairaus). Tietäisikö ehkä Kamski?

Läheletty Krakovasta Parliisiin

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

334

VSDTP:n KK:n VENÄJÄN-TOIMIKUNNALLE

J:tä varten*

Hyvät ystävät, teiltä ei ole tullut pitkään aikaan mitään tietoja. Asiat eivät ole kehuttavia. Oikeastaan viime kuukausina vangitsemisten jälkeen teillä ei... ei ole ollut kollegiota organisatorista toimintaa varten. Sellainen tilanne on suorastaan mahdoton. Minun nähdäkseni teidän pitäisi kooptoida 3—4 pietarilaista työläistä (siinä luvussa yksi kauppapalvelija), kuten osoitti aiheellisesti... Muutoin asia ei luista. Ja kooptoidut on erotettava ja eristettävä ehdottomasti osuuskunnan johtokunnasta ja legaalista laitoksista. Vastatkaa pikemmin. Olemme kutsuneet tänne joitakin, mutta vastausta ei ole toistaiseksi.

Edelleen pyydämme hartaasti järjestämään meille välttämättä yhteyden välittömästi PK:hon. Se on äärimmäisen tärkeää. Sitten »kuljettajasta». Oletteko saaneet »Bullettiin» 1. n:on? Mitä on tapahtunut miehelle, hän ei ole kirjoittanut... Asiat ovat olleet jamassa jo miltei kuukauden. Se on anteeksiantamatonta. Tiedustelkaa ja ottakaa selville, onko hän kunnossa ja elossa. Kostjahan tietää hänen nimensä.

Lopuksi pyydämme vastausta myös raha-asioihin. 1) Mitä varmaa olette saaneet tietää prenikasta? Ottakaa selvää, kiirehtikää. Onko oltu kiertomatalla (ja -käynnillä) pohattojen luona rahankeruutarkoituksessa? Kirjoittakaa siitä...³²⁴ Kassa on työpötyhjä, eikä ole kopeekkaakaan organisatorisiin matkoihin ja yleensä organisatoriseen toimintaan. On henkilöitä, joita voitaisiin käyttää..., mutta varojen

* — J. F. Rosmirovitsh. *Toim.*

puutteen vuoksi emme voi toistaiseksi tehdä mitään. Kirjoittakaa, oletteko tyytyväisiä Volkoviin, onko kaikki järjestynyt, muun muassa puheiden osalta.

Terveisiä kaikille. *Frey*

*Kirjoitettu maaliskuun 4 pñä 1914
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Istoritsheski Arhiv»
aikakauslehdessä 2. n:ossa*

*Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen
mukaan (perlustraatio)*

335

C. HUYSMANSILLE

Kansalainen Huysmansille

Krakova, maaliskuun 7 pñä 1914

Hyvä Huysmans!

Ensiksikin, samalla kun jätän puhumatta kirjeenne kerrossaan sopimattomasta sävystä,³²⁵ esitän selostustani koskevat tosiasiat.

Helmiikuun 2 pñä 1914 matkustin pois Brysselistä; lupaukseni mukaisesti selostus *oli jo kirjoitettu*. Neljännestanti ennen lähtöäni kirjoitin Teille kirjeen (toveri Popovin läsnä ollessa) Pohjoisen aseman lähellä olevassa kahvilassa; mainitussa kirjeessä ilmoitin Teille, *että selostukseni on jo valmis* (20 pienikokoista sivua ja latvialaisten kongressin päätöslauselma*) ja että toveri Popov on ottanut sen käännettäväksi ja Teille toimitettavaksi.**

Kirjeen kuoreen oli painettu kahvilan osoite, ja jos kyseistä kirjettä ei ole Teille toimitettu, esitän vastalauseen Brysselin postikonttoriin.

Jos olette saanut tuon kirjeen, niin minua ihmetyttää suuresti, ettette mainitse siitä mitään.

Jollei toveri Popov ole toimittanut tähän mennessä Teille selostukseni käännoästä, niin siinä tapauksessa en ymmärrä mitään. Olen kirjoittanut hänelle jo monta kertaa luullen hänen sairastuneen, koska hän ei ole kirjoittanut minulle enää moneen viikkoon.

* Ks. V. I. Lenin, »Ehdotus päätöslauselmaksi Lätinmaan Sosialidemokratian suhtautumisesta VSDTP:hen» (Teokset, 41. osa, ss. 298—299). *Toim.*

** Ks. tässä osassa olevaa 328. asiakirjaa. *Toim.*

Lähetän hänelle tänään jälleen saantitodistusta edellyttävän kirjatun kirjeen saadakseni lopullisen selvytyden tästä kummallisesta tapauksesta. Kirjoitan myös toveri Karlsonille (256. Rue Grau. Bruxelles), jota pyydän käymään henkilökohtaisesti tapaamassa Popovia.

Toiseksi. Kirjeessä käyttämäne sanonnat (»luikertelu», »viivytyksipolitiikka» j.n.e.) ovat loukkaavia eikä Teillä ole mitään oikeutta käyttää niitä toverin suhteen. Sen vuoksi minun täytyy pyytää Teitä peruuttamaan varauksettomasti nämä sanonnat. Jos ette sitä tee, kirjoitan Teille viimeisen kerran.

Teidän *N. Lenin*

Lähetetty Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä 1963 »Cahiers du Monde Russe et Soviétique» aikakauslehden 1.—2. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi kerran 1964 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen 48. osassa

*Julkaistaan konekirjoitusjäljennöksen mukaan
Käännös ranskasta*

336

I. RUDIS GIPSLISILLE

Hyvä toveri Rude!

Minua kummastuttaa kovin, kun te kirjoitatte: »en käsitä tov. Leninin kantaa tässä asiassa» (t.s. kantaani, jonka olen ottanut latvialaisten edustajakokouksen sovitteluhenkisiin päätöslauselmiin³²⁶).

Eikö Herman sitten ole kertonut Teille, että taistelin kaikin tavoin? Mutta sovittelijat voittivat. Nyt on jatkettava taistelua edelleen, mutta on taisteltava järkevästi.

Vangitsemiset eivät ihmetytä minua, sillä likvidaattorit olivat järjestäneet edustajakokouksen *hävyttömän* julkisesti. Koko Bryssel tiesi! Koko Pariisi tiesi!

Opetus vastaisuuden varalta: kaihtakaa likvidaattoreita!

Näyttäkää tämä kirje Hermanille. Odotan sanomaa, milloin päätöslauselmat voidaan julkaista. »Pravdan» olisi saatava tehdä se ennen muita.³²⁷

N. K. lähettää terveisiä!

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1914
maaliskuun 12 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

337

GRANAT-VELJESTEN YHTIÖN TIETOSANAKIRJAN TOIMITUSSIIHTeerILLE

Krakova, maaliskuun 15 pnä 1914.

Suuresti kunnioitettu hra toimitussihteeril!

Hyväksyn toimituksen tarjouksen Marxia koskevan artikkelin kirjoittamisesta sanakirjaa varten.* Pyytäisin ilmoittamaan minulle, onko elämäkerta välttämätön artikkelin lopussa. Suuret kiitokset prospektista ja sanakirjaleikkeistä.

Vilpittömästi kunnioittaen

V. Iljin

Osoitteeni: Herrn Wl. Ulianow.

51. Ulica Lubomirskiego. *Krakau.*

(Toukokuusta 1914 alkaen: Poronin (Galizien). Itävalta.)

Lähetetty Pietariin

*Julkaistu ensi kerran 1959
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

338

C. HUYSMANSILLE

15/III 1914.

Hyvä Huysmans!

Olen vihdoinkin saanut Popovilta selityksen ja tiedon, että selostus on lopultakin lähetetty. Koska kerran olette »pelkästään sihteeril (ja kunnan mies)» ettekä »tärkeä persoona», voin sanoa, että tätä selkkausta ei olisi ollut, jos olisitte lähettänyt viikkoa tai paria aikaisemmin Popoville samanlaisen kirjeen kuin lähettitte 10. maaliskuuta 1914.

Mutta saatuani vitsikkään ja ystävällisen kirjeenne³²⁸, en

* Ks. V. I. Lenin, »Karl Marx (Lyhyt elämäkerrallinen katsaus ja marxilaisuuden esitys)» (Teokset, 21. osa, ss. 29—77 ja Valitut teokset neljässä osassa, 1. osa, ss. 5—34). Artikkelin kirjoittamisvaihetta koskevaa aineistoa ks. V. I. Lenin, Teokset, 35. osa, ss. 122, 123 ja tämä osa, ss. 356. *Toim.*

aio herättää mitään kysymystä ja minua ilahduttaa varsinkin se, että selkkaus on tyyten selvitetty.

Teidän V. L.

Lähetetty Krakovasta Brysseliin

Julkaistu ensi kerran ranskan kielellä
1963 »Cahiers du Monde Russe
et Soviétique alkakauslehdessä
1.—2. n:ossa

Julkaistu venäjän kielellä ensi
kerran 1964 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta

339

I. F. ARMANDILLE

...* Ja meillä pitäisi olla nyt vaikkapa pienikin *oma* ukrainalainen sosialidemokraattinen ryhmä. Kirjoita, onko sinulla tutustumismahdollisuuksia ja voitko tehdä jotakin tässä suhteessa.

Mikä suurenmoinen voitto Vakuutusneuvoston vaaleissa!³²⁹ Ihanaa! Koeta lancer** siitä kirjoitus Ranskan sosialistiseen (tai ammatilliseen) lehdistöön. Ja kuinka »Pravda» onkaan kaunistunut brother'in*** aikana, se on muodostumassa suorastaan kaunottareksi! Miellyttävä nähtävyys. *Ensimmäisen kerran* tuntuu sivistyneen, asioita ymmärtävän toimittajan johto itse paikalla.

Miltä sinusta vaikutti le geste de M-me Caillaux****?³³⁰ Myönnän, etten voi olla tuntematta tiettyä sympatiaa häntä kohtaan: olen luullut, että niissä piireissä on *pelkkää* korruptiota, pelkuruutta ja kataluutta. Ja sitten yhtäkkiä tarmokas nainen antaa päättäväisesti leçon*****!! Minua kiinnostaa, mitä sanovat valamiehet ja mitkä *ovat poliittiset* jälkiseuraukset. Eroakohan Caillaux? Suistetaanko radikaalit?

Puristan lujasti, lujasti kättäsi.

Sinun V. U.

*Kirjottettu 1914
maaliskuun 15 päivän jälkeen
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirjeen alkua ei ole löydetty. Käsikirjoitus on olemassa vain 3. sivulta alkaen. *Toim.*

** — sijoittaa. *Toim.*

*** — veljen. *Toim.*

**** — rva Caillaux'n ele. *Toim.*

***** — opetuksen. *Toim.*

I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE

24/III 1914.

Hyvä kollega! Taisitte noudattaa hieman liiaksi salaisuutta, joten en voinut pitkään aikaan arvata, kuka olette.

Olen sangen kiitollinen tiedosta.* Se on hyvin tärkeä. Mainitsemienne ehtojen mukainen osallistumisenne oli nähdäkseni varsin oikeaa ja asialle eduksi. Täytän mielihyvin pyyntönne (että ilmoittaisin tarpeen vaatiessa, ettette Te ole millään tavoin juonitellut aateveljien selän takana) ja luotan tietenkin *yksityiskohtaiseen* informointiin Teidän taholtanne. Toistan, asia on hyvin tärkeä oire; huomautuksenne »uuden kuohumisprosessin tarkkailun tavattomasta kiinnostavuudesta» ovat ehdottomasti oikeita. Tätä prosessia koskeva informointi on äärimmäisen välttämätöntä.

Katson Teidän tehneen virheen vain kutsumalla »huomatavan» j.n.e. »suuressa määrin menshevikkien puolelle kallistuvan, aivan turhamaisen korrektin» j.n.e. Te kirjoitatte: »Tarpeen vaatiessa hän todistaa, miten olen käyttäytynyt tapaamistilaisuuksissa.» Luulen, että mainitunlaiset herrat käsittävät korrektisuuden aivan toisin kuin me. Tämä ensiksi. He eivät kykene ymmärtämään, mikä on työläisten kavaltamista porvaristolle. Edelleen sellaisen tyypin puoltolauseita Te ette tule *koskaan* tarvitsemaan; jo yksin luulemalla sellaisen puoltolauseen mahdolliseksi Te tunnustatte (suotta, aivan suotta) heikkoutenne ja asenteenne horjuvaisuuden y.m.s. Siten osallistumisenne tapaamistilaisuuksiin saa väärän tarkoituksen ja merkityksen. Henkilölle, joka pystyy välittömästi informoimaan järjestyneen voiman keskusta, annetaan tietoja horjuvien ainesten ja vihollistenkin mielialoista. Siinä ei ole mitään pahaa, vain hyvää. Mutta ei olisi pitänyt kutsua (ja muuttaa siten »voimatekijäksi»!!) intellektuelliraiskaa, joka ei kykene erottamaan porvaristoa sen antipodista. Juuri siitä voi aiheutua väärintulkintoja, juoruja, rettelöitä.

Tämä ei ole kuitenkaan olennainen virhe. Itse asia (Teidän ja meidän informointi) on paljon tärkeämpi.

Pyydän hartaasti kirjoittamaan useammin ja järjestämään.

* Ks. V. I. Leninille osoitettua I. I. Skvortsov-Stepanovin kirjettä (aika-kauslehti »Istoritsheski Arhiv» n:o 2, 1959, ss. 14—17). *Tolm.*

sitä varten säännöllisen yhteydenpidon. Vastatkaa pikemmin. Voisiko siltä »tyypiltä»* saada rahaa? Sitä tarvitaan kovin. Ei kannata ottaa 10 000 rpl vähemmän. Vastatkaa. Tiedottakaa edelleen, kuinka avomielisesti voitte keskustella: a) »tyypin» kanssa, b) hänen ystäviensä ja tuttaviansa, keskustelukumppaniensa ja muiden kanssa, c) kaikkien »tapaa- mistilaisuuksiin» osallistuvien kanssa. Pitäisi nähdäkseni valikoida ne, joiden kanssa sopii puhua avomielisesti ja asettaa heille avomielisesti seuraavan laatuista kysymyksiä: aa) me menemme taistelukeinoissamme niin ja niin pitkälle; voisiko saada tietää, kuinka pitkälle menette te? epävirallisesti, kahdenkeskisesti! bb) meidän panoksemme on se ja se voimien, keinojen y.m. mielessä; voisiko saada tietää, minkä panoksen te voitte antaa »duuman ulkopuoliseen» taisteluun. Sanottehan, että »tyypin» mielestä »liberaalit muuttivat rintamaa liian aikaisin vuonna 1905» — onkin »otettava selville», kaikkiko ovat sitä mieltä ja *likimain kuinka pitkälle aiotaan lykätä rintaman muutosta* (tätä ei tietenkään voida sanoa ajan pituuden eikä määrääjän, vaan poliittisten muutosten mielessä).

cc) voivatko antaa varoja?

dd) » perustaa illegaalisen lehden?

j.n.e.

Tarkoituksemme on saada tietoja ja sysätä auttamaan kaikin tavoin aktiivisesti vallankumousta asettamalla mahdollisimman suoraan ja avomielisesti kysymyksen (a:lle tai b:lle tai jopa c:lle: Tehän sen parhaiten näette) nimenomaan vallankumouksesta. Teidänkin olisi hyvä, mikäli se on mahdollista, tehdä selostus, jonka teeseistä lausuisin mielelläni tarpeen vaatiessa mielipiteeni.

Läheletty Krakovasta Moskovaan

*Julkaistu ensi kerran 1959
»Istoritshesk! Arhiv»
aikakauslehden 2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on nähtävästi A. I. Konovalov. *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

...* Saksalaisten opportunistien opportunismista minä ja Grigori taidamme olla täysin samaa mieltä enkä ole havainnut erimielisyyttä heidän *iljettävyytensä* arvioinnissa. (En ole lukenut artikkeleita »Uusista tuulahduksista».)

Saksalaisilla on itse asiassa 2 *puoluetta*, ja tämä on pidettävä mielessä eikä suinkaan puolustettava opportunisteja (*kuten tekevät nyt »Neue Zeit» ja Kautsky*).

Ei ole kuitenkaan totta, että Saksan *puolue* olisi Euroopan opportunistisin. Se on silti parhain, ja tehtävämme on omaksua saksalaisilta *kaikki*, mikä on arvokasta (paljon lehtiä, iso puolueen jäsenmäärä, paljon jäseniä ammattiyhdistyksissä, säännölliset lehtitilaukset, tiukka valvonta parlamentaarikkoihin nähden — saksalaisilla tämä on sittenkin *paremmalla tolalla* kuin ranskalaisilla ja italialaisilla, puhumattakaan Englannista — j.n.e.), tämä kaikki on omaksuttava *tekemättä* myönnytyksiä opportunisteille.

»Sozialistische Monatsheften»³³¹ opportunisteja (ja siellä on *paljon* johtomiehiä) meidän ei pidä suojella (kuten tekevät »Neue Zeit» ja Kautsky sekä saksalaisten *Vors t a n d*), vaan *vainota kaikin voimin*. Grigorikin tekee aina niin saksalaisia koskeissa artikkeleissaan. Luen parhailaan Legieniä (ammattiliittojohtajaa), joka kertoo Amerikanmatkastaan, ja aion haukkua pahanpäiväiseksi tuon keljun opportunistin.**

Puristan lujasti kättäsi.

Sinun V. U.

Samoilov muuttaa nähtävästi lähipäivinä osoitetta. Kirjoitan heti kun saan tietää.***

*Kirjoiteitu 1914
huhtikuussa, ennen 8 pöivöä
Lähetetty Krakovasta Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirjeen alkua ei ole löydetty. Käsikirjoitus on olemassa vain 5. sivulta alkaen. *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, »Mitä Saksan työväenliikkeessä ei pidä jäljitellä» (Teokset, 20. osa, ss. 244—248). *Toim.*

*** G. L. Shklovski tiedotti 9. huhtikuuta 1914 päivätyssä kirjeessään V. I. Leninille, että hän oli sijoittanut F. N. Samoilovin Bernin kaupunginparantolaan. *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

Lauantaina 11/IV 1914.

Hyvä ystävä! En tiedä vielä, oletko saanut kirjeeni, joissa kirjoitin sinulle Rahmetovia koskevan kirjeen katoamisesta, ja mihin toimenpiteisiin olet ryhtynyt.

Olet saanut ristositeen (jossa oli »Natshalo» kokoelman³³² alku), *mutta kovin myöhään*. Jos olet säilyttänyt ristositeen, siinä pitäisi olla postileimoja, ja kehottaisin lähettämään valituksen ministeriöön ja oheistamaan tuon ristositeen: minua kuohuttaa pirusti Rahmetovia koskevan kirjeen katoaminen ja katsoisin välttämättömiksi valitukset, vastalauseet j.n.e. Epäilen kovasti, että Pariisissa varastellaan (ja otetaan ennen perille toimittamista poliisin luettaviksi) venäläisten emigranttien kirjeitä. On tarkkailtava kirjeiden saantipäiviä.

Toivottavasti Aleksinskin yli on vedetty roikat? *Ainoa* keino sellaisissa tapauksissa (sanon sen *pitkän*, yli 15 vuoden kokemuksen perusteella) on ehdoton boikotointi *koko* jaoston taholta (mutta siinä on paljon vetistelijoita, jotka eivät varmaankaan ryhdy boikottiin ja ovat siis itse syy-päitä »rettelöön»).³³³

Olen tavattoman iloinen, että lapset saapuvat luoksesi ja matkustat pian heidän kanssaan viettämään kesää.

Puristan lujasti, lujasti kättäsi. Sinun *V. U.*

P. S. Pyydän anteeksi tämänpäiväisen kirjeeni lyhykäisyyttä: minulla on kova kiire.

Kokoelmaa (»Natshaloa») en ole vielä saanut.

Olisikohan taas vika postissa!??

Lähetetty Krakovasta Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

SÄHKE »PUTJ PRAVDY» LEHDEN TOIMITUKSELLE LEHDEN KAKSIVUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA³³⁴

Avustajilta

Arv. tov.! Onnittelten palavasti »Putj Pravdy» lehteä sen juhlapäivän johdosta ja toivotan jatkuvaa menestystä työ-

väenlehdistölle sekä oheistan samalla kahden pravdalaisen lahjoittamat päivänsiot 6 rpl 68 kop. sekä pravdalaisen Haneckin erikseen päivänsionsa lisäksi lahjoittamat 2 rpl.

Toveritervehdyksin V. Iljin

*Kirjoitettu 1914,
ennen toukokuun 5 päivää
Lähetetty Krakovasta Pietariin*

*Julkaistu huhtikuun 22 p:nä (v.l.)
1914 »Putj Pravdy» lehden 67. n:ossa*

Julkaistaan lehden tekstin mukaan

344

G. L. SHKLOVSKILLE*

Hyvä G. L.!

Miksi ette ole vastannut mitään Samoilovin suhteen (järjestäkää hänet välttämättömästi ruumiilliseen työhön — löytäkää sosialistien välityksellä lähistöstä joku maanviljelijä tai puutarhuri³³⁵ — ja Zgr:n** suhteen?).

Tervehdys! Teidän V. I.

*Kirjoitettu toukokuun 12 p:nä 1914
Lähetetty Poroninista Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1925
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 8. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

345

I. F. ARMANDILLE

...*** eikä 1912, vaan 1911) saimme »Sotsial-Demokratin» toimitukseen Vinnitshenkon venäjänkielisen kirjasen, joka oli kirjoitettu puolustukseksi niiltä syytöksiltä, joita hänelle esitettiin sosdem. taholta kirjoituksen »Rehellisyys itseään

* Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

** — Zragenin. *Toim.*

*** Kirjeen alkua ei ole löydetty. Käsikirjoitus on olemassa vain 3. sivulta alkaen. *Toim.*

kohtaan» vuoksi. Vinnitshenko pyysi, että hänelle vastattaisiin lehdistössä ja kirjeellisesti. Muistan kirjaseen synnyttäneen minussa vaikutelmia ja mieleni teki vastata, mutta kaikenlaiset pikkuasiat estivät. (Oh noita asioiden kaltaisia »pikkuasioita», asioiden korvikkeita, asioiden haittoja, kuinka suuresti vihaankaan tohinaa ja touhua, noita pikkuasioita ja kuinka erottamattomasti olenkaan sidottu niihin ainiaak-sii! That's a sign more that I am lazy and tired and badly humoured. Generally I like my profession and now I often almost hate it.*) Olen muuten kadottanut tuon kirjaseen (joka julkaistiin Lvovissa) ja unohtanut sen nimen. Jos voit, hanki se, lue ja lähetä minulle.

Minusta tuntui, että Vinnitshenko on vilpittönn ja naiivi, kun hän asettaa kysymyksen: »onko sosialidemokraatilla oikeus (! sic!) käydä ilotalossa?» ja märehtii tätä kysymystä puolelta ja toiselta, mutta koko ajan *yksilöllisesti*. Hän on jonkinlainen puolianarkisti tai vallan anarkisti, ja vperjodilaisten luulisi saavan hänet tolaltaan. Pitihän hän Pariisissa jonkinlaisen referaatin »Rehellisyydestä itseään kohtaan» Lunatsharskin puheenjohdolla? Vai ovatko asiat siten, että Lunatsharski *kannattaa* Vinnitshenkoa, kun taas Aleksinski vastustaa? I would like to know some more details about it.**

Before leaving Paris you must*** neuvotella Nik. Vas:in, Kamskin, Ljudmilan kanssa Wienin kongressiin lähetettävää valtuuskuntaa koskevasta kysymyksestä. Olisi erittäin toivottavaa, että edustajia olisi enemmän. Vaikeutena on *rahakysymys* (matkakustannukset + 15 frs. kongressilipusta). Tehtävä: 1) tiedusteltava ennakolta henkilöitä, jotka sopivat edustajiksi ja voivat matkustaa omalla kustannuksellaan; 2) hankittava vielä varoja; 3) otettava selvää *paljonko* puutuu NN:ltä, MM:ltä j.n.e.

Puristan lujasti kättäsi. Your Lenin

*Kirjoitettu toukokuun
alkupuoliskolla 1914
Lähetetty Poroninista Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Tämä on jälleen merkki siitä, että olen laiskistunut, väsynyt ja huonolla tuulella. Yleensä pidän ammatistani, mutta nyt useinkin melkein vihaan sitä. *Toim.*

** — Haluaisin tietää enemmän yksityiskohtia siitä. *Toim.*

*** — Ennen Pariisista lähtöäsi sinun pitää. *Toim.*

346

I. RUDIS GIPSLISILLE

Hyvä ystävä!

Olen saanut 15/V päivätyn kirjeenne. »Pravdan» latvialaisen liitteen suhteen olen epäilevällä kannalla... eikö ole liian aikaista? Onko venäläisten yleensäkin sopivaa puuttua latvialaisten asioihin sellaisessa muodossa??

Lähetäkää, mikäli mahdollista, käännökset (1) Teidän julkaisematta jätetyistä artikkeleistanne, (2) »Zihņan»³³⁶ ja nykyisen legaalisen latvialaisen lehden pahimmista »sovittelemisistä» artikkeleista.

Pää-äänenkannattaja ilmestyy piakkoin. Lähetäkää latvialaisten edustajakokousta käsittelevä artikkeli.

Onnittelten onnistuneen, varsinkin Riiassa ja Pietarissa, vapunvieton johdosta!

Terveisiä Teille ja Hermanille (oletteko tosiaankin riitaantunut hänen kanssaan?).

Teidän Lenin

*Kirjoitettu 1914 toukokuun
15 ja 31 päivän välisenä aikana
Lähetetty Poroninista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

347

V. A. KARPINSKILLE

19/V 1914.

Hyvä ystävä! Minulla olisi Teille pyyntö: olisiko kirjastossanne tai voisitteko hankkia minulle Sveitsistä Rubakinin »Kirjojen parissa» *ensimmäisen* osan?

Muuten: Tekö lähettitte minulle ensimmäisen osan?³³⁷ Jos niin on laita, niin enhän ole lähettänyt Teille korvausta postikuluista! Ettekä Tekään ole muistuttanut siitä. Kirjoittakaa, olkaa hyvä, lähetän kummastakin osasta. (Ensimmäistä tarvitsen hyvin lyhyeksi ajaksi.)

Onko »Putj Pravdy» aina saatavissanne?

Miten on käynyt sen nuoren bolshevikin, wietmeriläisen,

hermostuneen kasvinsyöjän, jonka tapasin luonanne vuosi sitten?*

Voisiko kukaan tuttavistanne matkustaa Wieniin edustajana *omalla kustannuksellaan* (meillä ei ole varoja! sääli kylä!)³³⁸ Etsikää, tiedustelkaa. Meidän pitäisi muodostaa valtuuskunta.

Puristan lujasti kättänne. Terveisiä tov. Olgalle. Myös N. K. lähettää terveisiä kummallekin.

Teidän *Lenin*

Wl. Uljanow
Poronin (Galizien), Autriche.

Lähetetty Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

348

I. F. ARMANDILLE

25/V 1914.

Dear friend!** Malinovskin juttu paisuu. Täällä häntä ei ole. Näyttää tavallaan »paolta».³³⁹ Tämä tietysti saa ajattelemaan pahinta. Aleksei sähköttää Pariisista, että venäläiset lehdet sähköttävät Burtseville, että Malinovskia syytetään provokaatiosta.

You can imagine what it means!! Very improbable but we are obliged to control all »ouï-dire». Wiring does not cease between Poronin, Pietari et Paris.*** Petrovski sähkötti tänään, että »valheelliset huhut on hälvennetty. Likvidaattorit käyvät halpamaista kampanjaa».

»Russkoje Slovo» on sähköttänyt Burtseville, että epäilykset ovat huomattavassa määrin hälvenneet, mutta »toiset lehdet (???) (likvidaattorienko???) jatkavat syyttelyä».

* Kysymyksessä on A. F. Iljin-Zhenevski. *Toim.*

** — Hyvä ystävä! *Toim.*

*** — Voit kuvitella, mitä se merkitseell Hyvin epätodennäköistä, mutta me olemme velvollisia tarkistamaan kaikki »huhupuheet». Sähkötykset Poronin. Pietarin ja Pariisin välillä eivät lakkaa. *Toim.*

You can easily imagine how much I'am worried.*

Your V. I.

*Lähetetty Poroninista Lounaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

349

G. I. PETROVSKILLE

Suuresti kunnioitettu G. I.!

Saimme juuri Teiltä kirjoituksen, jonka olette ollut velkaa. Kiitos siitä. Ihmettelemme, kun ei ole tullut sanomia eikä kirjeitä.

Tervehdys ja parhaat toivotukseni!

V. Lenin

Toivottavasti kestätte lujina Malinovskin mielettömän lähdön ettekä hermostele. Erottaminen on tarpeetonta. Hän on itse vetäytynyt sivuun. Tuomittu. Poliittinen itsemurha. Mitä rangaistusta siinä enää tarvittaisiin?? Miksi?? Älkää hermostelko. Puheet ovat olleet erinomaisia. Rohkeasti eteenpäin. Likvidaattoreita on kuitenkin leimattu lokaamisen ja likaamisen johdosta *liian vähän*. Heistä käytettäköön joka päivä nimitystä: likainen lehti, likaiset pännäpyörittäjät. Heidän asiansa on likaaminen. Meidän asiamme on tehdä työtä. Malinovski on mennyttä miestä, juttu on selvä. Tuhoutunut. Itsemurha. Miksi pitäisi vielä märehtiä asiaa ja hukata aikaa? Työhön ja alas likaiset pännäpyörittäjät!

*Kirjoitettu 1914
toukokuun 25 päivän jälkeen
Lähetetty Poroninista Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1962
»Istoritsheski Arhiv»
alkauslehdessä 1. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Voit helposti kuvitella, kuinka huolestunut olen. *Toim.*

GRANAT-VELJESTEN YHTIÖN TIETOSANAKIRJAN TOIMITUSSIIHTEERILLE

Granat-yhtiön julkaisujen toimitussiihteerille

Suuresti kunnioitettu kollega!

Olen saanut 24. V päivätyn kirjeenne. Olkaa niin ystävällinen ja tiedottakaa, kuinka laajat elämäkerralliset tiedot haluaisitte saada ja mihin mennessä.

Pyydän muuten hartaasti ilmoittamaan myös, mihin mennessä Marxia koskeva artikkeli pitäisi *viimeistään* lähettää.

Ottakaa vastaan vakuutukseni, että olen valmis palvelukseen.

V. Iljin

Osoite: Uljanow. Poronin (Galizien). Itävalta.

*Kirjoitettu 1914 kesäkuun 6 ja
heinäkuun 21 päivän välisenä aikana
Lähetetty Pietariin*

*Julkaistu ensi kerran 1959
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:o:ssa*

Julkaistaan kästkirjoituksen mukaan

OTE »TRUDOVAJA PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE LÄHETETYSTÄ KIRJEESTÄ

... Onko totta, että huomattavien pravdalaisten työläisten keskuudessa on sovitteluhenkisiä pyrkimyksiä ja että eräällä heistä — sukunimeltään joko Malinin tai Dolinin — on ollut pitkä keskustelu tästä lehden avustajan kirjailija M. N:n kanssa? Olisi äärimmäisen tärkeää saada tietää, onko kysymyksessä virtaus ja minkälainen, mikä on sen olemus, mitkä ovat heidän yhtenäisyyshehtonsa, vai onko kysymyksessä yksityninen henkilö ja satunnainen mielikuvittelu.

Plehanoviin ja hänen »Jedinstvoonsa»³⁴⁰ nähden on otettava heti sellainen sävy, että huomattava teoreetikko, jolla on suuria ansioita taistelussa opportunistia, Bernsteiniä, antimarxilaisia filosofeja vastaan, mies, jota vuosien 1903—1907 taktilliset virheet eivät estäneet routavuosina 1908—

1912 ylistämästä »maanalaisuutta» ja paljastamasta sen vihollisia ja vastustajia, kääntää nyt valitettavasti jälleen heikon puolensa. Hänen ajattelunsa täydellinen epäselvyys johtuu kenties osaksi siitä, ettei hän tunne lainkaan asiain-tilaa: epäselvää on nimittäin, kenen kanssa hän haluaa yhteinäisyyttä, narodnikkien kanssa (ks. »Sovremennik», missä hänen nimellään jo koreilevat hrat Himmerit)? vai »Nasha Zarjan» likvidaattorien ja hra Potresovin kanssa ja millä ehdoin? Kun nämä kysymykset on asetettu, sanottakoon rauhallisesti: tuskinpa lukija saa selvää vastausta näihin luonnollisiin kysymyksiin. Kirjoitusten perusteella näet tiedetään, että *juuri* nämä kysymykset ovat Plehanoville *epäselviä*.

Vielä kerran terveisiä, onnittelen valtavan menestyksen johdosta (talous, talous!!!) ja toivotan kaikkea parasta.

»Putj Pravdyn» avustaja

Lehden sävyä on muutettava ennen Wienin edustajakokousta. Taisteluvaihe on alkanut. Hävyttömiä ryhmäkuntalaisia on lyötävä olan takaa, estettävä armotta heidän hajottamisyrityksensä. Että uskaltavatkin hajottaa $\frac{4}{5}$!!* Kirjoitakaa parilla sanalla, olemmeko samaa mieltä? milloin julkaisette?

Likvidaattoreita ja ryhmäkuntia vastaan on hyökättävä heti mahdollisimman voimakkaasti: 40 000:n tulee tietää varma kantamme. Velvollisuutemme on saattaa seikkailijat pilkan kohteeksi...

Kirjoitettu 1914 kesäkuussa,
18 päivän jälkeen
Lähetetty Poroninista Pietariin

Julkaistu ensi kerran huhtikuun
22 p:nä 1962
»Pravda» lehden 112. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Dear friend! Tänään saapui tieto, että KST:n Toimeenpaneva Komitea on määrännyt pidettäväksi 16., 17. ja 18.

* — t.s. bolshevikkien »Pravda» lehden ympärille ryhmittyneen valvutuneen työväen $\frac{4}{5}$. Toim.

heinäkuuta Brysselissä niin sanotun »yhdistävän» konferenssin.*

On muodostettava valtuuskunta. Emme tiedä, lähemmekö me. Ehkä Grigori, mutta luultavinta on, ettei hänkään lähde.

KK:n toimeksiannosta käännyn puoleesi ja pyydän osallistumaan valtuuskuntaan. Matkakulut maksamme.

Taktiikan suunnittelemme yksityiskohtaisesti.

Jos on suinkin mahdollista järjestää asiat lasten kohdalla 6—7 päiväksi (kenties lyhyemmäksi ajaksi, koska konferenssi kestää 3 päivää), niin *minä* pyytäisin sinua suostumaan. Tunnet hyvin asiat, puhut mainiosti ranskaa, luet »*Pravdaa*». Lisäksi olemme suunnitelleet Popovia, Kamskia, Juria. Heille kaikille on kirjoitettu.

Vastaa siis heti tuntiakaan viivyttelämättä. Suostu pois!

Very truly** V. I.

Emme ole vielä tehneet päätöstä emmekä muodostaneet valtuuskuntaa: *t u n n u s t e l e m m e* vain. Toistaiseksi on ollut ainoastaan alustavia neuvotteluja. Mutta aikaa on vähän.

On pidettävä kovaa kiirettä!

Suostu todellakin! Rentoudut kunnolla ja autat samalla asiaa!!

Grigorin vaimo on sairaana. Minä en halua matkustaa »periaatteessa». Nähtävästi saksalaiset (kiukustunut Kautsky ja Kump.) tahtovat tuottaa meille harmia. Soit!*** Me esitämme tyynesti (siihen minusta ei ole)^{8/10} käsittävän enemmistön nimissä mitä kohteliaimmin (siihen minusta ei ole) ranskan kielellä ehtomme. Sinähän olet nyt rohkeampi, olet pitänyt esitelmiä ja suoriutuisit mainiosti! Kas tässä Venäjän valveutuneiden työläisten *enemmistön* ehdot, jos *hyvät* toverit haluavat yhtenäisyyttä. Elleivät halua, mitenkä vain!!

»He» haluavat ryhtyä kanssamme »taisteluun» (ratkaisevaan) Wienissä. Pelkkää uhkailua!! He eivät *v o i* tehdä mitään!!

Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,
ennen 4 päivää

Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 20. osa, ss. 487—529. *Toim.*

** — Kunnioittaen. *Toim.*

*** — Olkoon menneksil *Toim.*

353

KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE

Arvoisa toveri!

KK:n toimeksiannosta olen velvollinen tiedottamaan Teille, että KK:mme on erikoisessa päätöksessään katsonut täysin mahdottomaksi omalta kohdaltaan osallistua Brysselin konferenssiin 16.—18. heinäkuuta, ellei sinne kutsuta Puolan oppositiota samanlaisin oikeuksin kuin on muilla neuvottelukokouksen osanottajilla.³⁴¹ Me emme suorastaan voi keskustella edes Venäjän asioista, Puolan asioista puhumatkaan, ellei mukana ole Venäjän Puolan sosdem. työläisten ainoa reaalinen, kans. vap. järjestö.

Jään suureen kiitollisuuden velkaan, hyvä toveri, jos vastaatte tähän kirjeeseen sähkeellä. Toivottavasti mainitun järjestön kutsuminen ei kohtaa esteitä.

Olisimme erittäin halukkaita tietämään tarkoin, mitä järjestöjä ja keitä yksityisiä henkilöitä olette kutsunut.

*Kirjoitettu alkaisintaan
heinäkuun 4 p:nä 1914
Lähetetty Poroninista Brysseliin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

354

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Kävin eilen kävelemässä vuoristossa (viikkokausia kestäneiden sateiden jälkeen sää on mainio) enkä sen vuoksi vastannut eilen kirjeeseesi. Olen *sangen* iloinen, että olette kaikki terveitä ettekä sairastele ja että teillä on tekemistä.

Pyytäisin sinua varustamaan kongressia varten kaikki tarpeelliset viitteet (lainaukset) ja asiakirjat, jotka koskevat likvidaattoreita. Pariisi ja minä olemme halukkaita auttamaan sinua. Tukholman pöytäkirjat — maanalaista järjestöä koskevat lainaukset («Nasha Zarjan» 3. n:o³⁴² y.m.) — pää-äänenkannattajamme ja tärkeimmät likvidaattoreja vastaan tähdätyt artikkelit. Joudut mahdollisesti osallistumaan

»konferenssiin» (kaikkien »fraktioiden» konferenssiin) ja esiintymään julkisesti likvidaattorien syyttäjänä ja puolueen kannattajana (enemmänkin, KK:n edustajana).

En ole kirjoittanut enkä halua kirjoittaa mitään parii-silaisille »löylytyksestä», joka annettiin Aleksinskille. Mut-ta... oletteko lukaisheet lehtileikkeen, jonka lähetin teille? * Nik. Vas. oli väärässä: hän auttoi Aleksinskia, joka tekey-tyy nyt »uhriksi». Se on selvä. Boikotti ja yhteinen päätös-lauselma. Se on oikein. Löylytys on väärin: **kaikki** sivulliset asettuvat nyt Nik. Vas:ia *vastaan*. »Tavat» saattavat muodostua emigranttipiireissä kerrassaan huligaanimaisiki, jos tappelu muodostuu yleiseksi... Päätöslauselmat, boi-kotti — nämä ovat *ainoita* sopivia toimenpiteitä...

Täällä ei ole mitään uutta. Vieraat eivät ole vielä saapuneet. Grigorin vaimo on edelleenkin sairaalassa.

Teidän vilpittömästi uskollinen V. I.

Toivotan sinulle kaikkea hyvää ja parasta...

Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,

ennen 6 päivää

*Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

355

I. F. ARMANDILLE

Dear friend! Pelkään hirveästi, että kieltäydyt matkus-tamasta Brysseliin, millä saatat meidät *kerrassaan mahdotto-maan* asemaan. Niinpä olen keksinyt vielä yhden »kompromis-sin», ettet voisi enää mitenkään kieltäytyä.

Nadja arvelee, että vanhimmat lapsesi ovat jo saapuneet ja voit helposti jättää heidät 3 päiväksi (tai ottaa Andrju-shan mukaasi).

Siltä varalta, että vanhimmat eivät ole saapuneet eikä lapsia voi *mitenkään* jättää 3 päiväksi, ehdotan: mat-kustat *yhdeksi päiväksi* (16:nneksi, **vaikkapa vain puoleksi päiväksi**, lukeaksesi selostuksen) joko

* Kysymyksessä on G. A. Aleksinkin avoin kirje, joka julkaistiin »Nasha Rabotshaja Gazetan» 41. n:ossa kesäkuun 21 päivänä 1914. *Toim.*

niin, että jätät lapset yhdeksi päiväksi tai vaikkapa kutsut siksi päiväksi K-vitshin, jos se on tuiki tarpeellista. (Maksamme kulut.)

Kysymys on näet siitä, että edes perusselostus tulisi lue-
tuksi *todella kunnolla*. Se on *äärimmäisen*
tärkeää. Siihen tarvitaan ehdottomasti *erinomaista* ranskan
kielen taitoa, erinomaista, sillä muutoin vaikutus on oleva
nollan arvoinen, *ranskan kieltä*, koska muutoin $\frac{9}{10}$
jää käännettäessä *epäselväksi* Toimeenpanevalle Komitealle,
johon juuri onkin vaikutettava (saksalaisista *ei ole toivoa*
ja he *voivat jäädä* poisikin).

Erinomaisen ranskan kielen taidon lisäksi tarvitaan tien-
tenkin *asian olemuksen ymmärtämistä* ja
tahdikkuutta. Sinua paitsi *ei ole ketään*. Sen vuoksi
pyydän, pyydän niin hartaasti kuin suinkin voin suostumaan
edes yhdeksi päiväksi (luet selostuksen, pyydät anteeksi, että
perheessäsi sairastellaan, matkustat pois jätettyäsi muut
asiat Popovin hoidettaviksi). Jos olet kirjeellisesti jo kiel-
täytynyt, lähetä sähke (Uljanow, Poronin — 10 sanaa mak-
saa 60 helleriä): »suostun yhdeksi päiväksi», »suostun vain
16:nneksi» j.n.e.

Puristan lujasti kättäsi. Sinun vilpittömästi uskollinen

V. I.

Me kirjoitamme kyllä KK:n selostuksen.* Sinun tehtä-
väsi on kääntää ja lukea se *kommentaarien kera*,
joista sovimme.

P. S. The new chairman is not here but must come very
soon.**

Kamski, Popov, sinä. Safarov vain sihteerinä, sellaiseksi
olen suunnitellut valtuuskunnan kokoonpanon.

I hope you will not now decline my demand. A good »lec-
ture» in French, in good French will help our party *extre-
mely****

Olen kovin huolissani Brysselin vuoksi. *Ainoastaan*
sinä voisit hoitaa asian mainiosti. Grigori tuskin voi mat-

* Ks. V. I. Lenin, »VSDTP:n KK:n selostus ja ohjeet Brysselin neuvot-
telukokouksessa Keskuskomiteaa edustavalle valtuuskunnalle» (Teokset, 20. osa,
ss. 487—529). *Toim.*

** — Uutta puheenjohtajaa ei vielä ole, mutta hänen pitäisi saapua hyvin
pian. *Toim.*

*** Toivottavasti et enää evää pyyntöäni. Hyvä ranskaksi, hyvällä rans-
kan kielellä pidetty »luento» auttaa tavattomasti puoluettamme. *Toim.*

kustaa: Zina on yhä vielä sairaalassa (paha »flegmoni») ja Grigori on perin hermostunut. *Minä en ole nyt sopi va.* Ja sitä paitsi Grigori puhuu vain saksaa (sitäkin huonosti), ja ilman »ranskalaista» me menetämme ⁹/₁₀!!

*Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,
ennen 6 päivää
Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1959 »Voprosy Istorii KPSS»
alkakauslehdessä 5. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

356

S. G. SHAUMJANILLE

Hyvä Suren!

Ihmettelen, kun ette ole vastannut olennaiseen seikkaan (tai huomannut sitä) lakiehdotuksessa. *Minikä mukaan* määritellään eri kansakuntien sivistysmenojen suhteellinen osuus? (jos vaaditaan, ettei tämä osuus saa olla pienempi kuin on kyseisen kansakunnan osuus väestöstä).

Teidän tulee miettiä sitä. On koottava tietoja. Tutkiskeltava kirjallisuutta. Detaljoitava. Esitettävä numerotietoja Kaukasian elämästä.

Teillä ei kuitenkaan ole sanaakaan siitä!

Autonomian sisällyttäminen itsemääräämiseen *ei ole oikein*. Se on suoranainen virhe. Ks. »*Prosvestsheni jessa*» olleita artikkelejäni.* Te epäröitte ja »etsitte» jotakin. Suotta. On *tajuttava* ohjelma ja pidettävä kiinni siitä.

Kirjoittakaa minulle arvostelu »*Prosvestsheni jessa*» olleista artikkeleistani, niin jutustelemme.

On häpeä pitää kiinni valtakunnankielestä. Se on poliisivaltaisuutta. Mutta venäjän kielen *suosittelemisessa* pienille kansakunnille ei ole mitään poliisivaltaisuutta. Ettekö tosiaankaan ymmärrä poliisipatukan ja vapaan ihmisen suosituksen välistä eroa? Hämmästyttävää!

* Ks. »Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä» ja »Kansakuntien itsemääräämisoikeudesta» (Teokset, 20.osa, ss. 1—36 ja 385—446 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 201—252). *Toim.*

»Minä liioittelen suurvenäläisen nationalismin vaarallisuutta»!!! Sepä hullunkurista! Kärsivätkö ehkä Venäjän 160 miljoonaa *armenialaisten* tai *puolalaisten* nationalismista? Eikö *venäläisen* marxilaisen ole häpeä pitää kiinni armenialaisen kanakauppiaan kannasta? Isovenäläinenkö vai armenialainen, puolalainen nationalismi sortaa ja suuntaa Venäjän hallitsevien luokkien *politiikkaa*?? »armenialaisen» sokeuden vuoksi Te muututte Purishkevitshien ja *heidän* nationalisminsa hantlankariksi!

Muusta. Kootkaa viivyttelämättä ja lähettäkää tarkat tiedot: 1) siitä, milloin ja kuinka usein on ilmestynyt gruusian-, armenian- ja muunkielisiä sos.-dem. lehtiä Kaukasiassa (siitä ja siitä päivästä ja vuodesta siihen... asti). Niin ja niin monta n:oa. *Likvidaattorien* ja *meidän*. 2) Niiden kaikkien painosmäärä. 3) Raha-avustuksia antaneiden työläisryhmien lukumäärä. 4) Muut tiedot. — **Pitäkää kiirettä.** Wieniä varten tarvitaan *tosiasioita* eikä fraaseja. Vastatkaa heti.

Teidän V. I.

Kirjoitettu 1914, ennen heinäkuun
6 päivää Poroninissa

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Dear friend! Kehotan, ettei päätettäisi heti, t.s. ettei puhuttaisi siitä, tuleeko olemaan yhteinen vai likvidaattoreista erillinen valtuuskunta. »Edustajat päättävät itse.»³⁴³

(me tietenkin viemme läpi 2 erillistä: Internationaalien sääntöjen mukaan on kokeiltava ensin yhteistä, mutta *jollei suostuta*, niin äänten jakautuminen toimistossa ratkaisee).

Kollontain alustukseen nähden olen samaa mieltä kanssasi: tehkään hän sen, mutta ei Venäjän nimissä. Ja keskustelussa sinä otat ensimmäiseksi tai toiseksi puheenvuoron.

Best wishes. Yours truly* V. I.

* — Parhaat toivotukseni. Kunnioittaen. *Toim.*

Odotin tänään vastaustasi. Ei vain tule. Kirjeet kulkevat kauemmin kuin Brysseliin!

Olemme saaneet lähetyksen. Many thanks. I've got your despatch. Many, many thanks! M-r chairman is *not yet* here!! And I do not yet know, if my proposition (to send you) will be voted (if not, Gregory will go himself). More thanks!!*

*Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,
ennen 9 päivää*

*Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

358

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Olen juuri sopinut Grigorin kanssa, että hän ei matkusta (Zina on yhä sairaana!) (minäkään en matkusta) — ja että *Keskuskomitea on vahvistanut sinut ja Popovin* (ja luultavasti +Kamskin +Safarovin vain sihteeriksi).

Lähetän huomenna selostuksen alun ja lopun. Valmistelen sinua varten lisäksi joukon ohjeita: olen varma, että lyöt mainiosti sekä Plehanovin (hän matkustaa!!) että Kautskyn (matkustaa). Annamme heille opetuksen... suurenmoista!

Sinun V. I.

*Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,
ennen 9 päivää*

*Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

359

I. F. ARMANDILLE

Dear friend!

Lähetin juuri kirjeen papalle (Mr. Harrison. 35. Mornington Crescent. 35. London. N. W.), hän on KST:n jäsen, että

* — Paljon kiitoksia. Olen saanut sähköesi. Paljon, paljon kiitoksia! Hra puheenjohtajaa *ei ole vielä kukaan!* Enkä tiedä vielä, hyväksytäänkö ehdotukseni (sinun lähettämisesi) (ellei, niin Grigori matkustaa itse). Vielä kerran kiitoksia! *Toim.*

hän lähettäisi Popoville (Popoff, rue du Beffroi. 2. A. Bruxelles) valtakirjan 5 hengelle.

{ Petrova (=Inessa; ei kannata sanoa nimeä likvidaattoreille!)

{ Popov

{ Vladimirski

{ Jurjev

{ Volodin* (Safarov).

Kaksi viimeksi mainittua *eivät luultavasti matkusta.*

Suo jalomielisesti anteeksi, että kirjeeni on sekava. We have many guests and I am extremely nervous, almost ill.**

Lähetän kirjattuna KK:n selostuksen. Käännä se, ole hyvä, t.s. ryhdy heti kääntämään (ja tee *mahdollisimman kohteliaaksi, vähennä* jyrkkyyksiä ja haukkumisia) — ja lähetä venäläinen teksti *Popoville* sitä mukaa kuin olet kääntänyt.

(Jätin itselleni oman konseptini, jotta voisin lähettää korjauksia ja lisäyksiä ja että I could take a counsel of Mr. Chairman who is not yet here but *must* come soon.***)

Käännöksen kehotan tekemään puhettasi, en lehdistöä enkä toimistoa varten (Popov ottaa sitten puhtaaksikirjoitetun kopion konseptistasi ja esittää sen Toimistolle) — yritä tehdä niin, että vaikuttaisi siltä kuin puhuisit käyttäen hyväksesi muistiinpanoja. (Ota venäjänkielinen teksti mukaasi, mutta *älä anna* sitä likvidaattoreille, joille voit sanoa, että et ottanut sitä mukaasi, vaan otit mukaasi ainoastaan käännöksen.)

Aloita kääntäminen IV osasta («ehdot»). Se on tärkein ja se pitää lähettää pikemmin Popoville (jonka täytyy tutkia ja valmistautua ja keskustella Berzinsin kanssa).

NB [Kirjoittaessasi selostuksen ranskankielistä konseptia jätä tilaa korjauksille ja lisäyksille.

Brysseliin olisi paras saapua 15:s. Mutta jollet voi, niin myös 16:s sopii. Ota kirjeysteys Popoviin.

* Nimet Jurjev, Volodin on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

** — Meillä on paljon vieraita, ja olen hirveän hermostunut, miltei sairas.

Toim.

*** — voisin neuvotella hra puheenjohtajan kanssa, joka ei ole vielä täällä, mutta jonka pitäisi kohta tulla. *Toim.*

NB [Lyijykynällä merkityt numerot tarkoittavat täkäläisen konseptini sivuja oikaisujen ja korjausten varalta.

Tiedota, ole hyvä, useammin (vaikkapa aivan lyhyissä kirjeissä) valmistautumisestasi, epäselvistä kohdista etc.

Yours very truly V. I.

P. S. Kehotan sinua pyytämään ensimmäisen puheenvuoron selostusta varten ja esittämään tarpeen vaatiessa syyksi sen, että lapsesi ovat sairaana, mikä voi pakottaa sinut, jos tulee sähkösanoma, matkustamaan heti kotiin.

Kirjoitan Kamskille ja pyydän häntä kokoamaan kaiken aineiston. Lähetän täältä huomenna ja ylihuomenna *n i p u t* sinulle ja Popoville.

Lue kääntöpuolelta, saattaa olla hyödyksi, kirjoitin vahingossa sinulle tarkoitetun kirjeen kääntöpuolelle Popoville!!*

*Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,
ennen 10 päivää*

*Lähetetty Poroninista Louvraan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

Julkaisu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkastaan käsikirjoituksen mukaan

360

I. F. POPOVILLE

Säilyttäkää erittäin huolellisesti konferenssissa suoritettavia töitänne varten ja *palauttaka*a sitten *täsmällisesti minulle* kaikki asiakirjat, joita Teille lähetetään Pariisista, Pietarista ja muualta.

Jos Pietarista lähetetään »Stoikaja Myslin»³⁴⁴ 18. n:o ja 4. IV ja 5. IV 1914 ilmestyneitä porvarilehtiä, niin ne on liitettävä aineistona *KK:n selostukseen* (kysymykseen likvidattorien suhtautumisesta huhtikuun 4 pn mielenosoitukseen³⁴⁵). Selostus lähetetään Inessalle.

Teidän ja Vladimirskin tärkein velvollisuus (Inessan tehtävä on pitää ranskankielinen puhe) on kirjoittaa mahdollisimman tarkasti muistiin kaikki tapahtumat, varsinkin saksalaisten puheet, *erikoisesti Kautskyn*, ja lähettää siitä selostus *KK:lle*.

* Ks. seuraavaa kirjettä. *Toim.*

On vaadittava erityisesti kaiken kääntämistä ranskaksi ja oltava (siinä mielessä) tunnustamatta saksan kieltä.

Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,

ennen 10 päivää

Lähetetty Poroninista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran osittaisesti

1959 »Voprosy Istorii KPSS»

aikakauslehden 5. n:ossa

Julkaistu täydellisesti 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen

48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

361

KUSTANTAMO PRIBOILLE

Arvoisa kollega! Olen teille hyvin kiitollinen siitä, että lähetitte loppuosan kirjasta »Marxismi ja likvidaattoruus». Minulla olisi teille vielä eräs hyvin tärkeä pyyntö. Olkaa hyvä ja lähettäkää viivyttelämättä tämän kirjan kaikki painetut arkit (t.s. koko kirja) osoitteella: rue du Beffroi. 2. A. Bruxelles. M-r Jean Popoff. Asia on äärimmäisen tärkeä eikä siedä hetkenkään viivytystä. Lähettäkää pikajunnassa, palkatkaa lähetti ja lähettäkää varta vasten Varsovan asemalle. Maksan heti teille kaikki kustannukset lähettämällä postiosoituksen, jos vaaditte.

Pyydän kokoamaan, jos on suinkin mahdollista (asia on tärkeydeltään sellainen, jollaisia on kerran kahdessa vuodessa), lisäaineistoa (»Pravdan» ja »Severnaja Rabotshaja Gazetan»³⁴⁶ n:ot kahden viime viikon ajalta, »Nasha Zarjan», likvidaattorien kirjalliset *helmet*, neuvotelkaa asiasta »Trudovaja Pravdan»³⁴⁷ toimittajan kanssa). Lähettäkää samassa paketissa. Toivottavasti ette kieltäydy. »Nasha Zarjan» 3. n:ossa olleet Bulkinin ja Martovin artikkelit, Axelrodin artikkelit puolureformista — elikkä vallankumouksesta, »Stoikaja Myslin» 18. n:o, Pietarin porvarilliset *iltalehdet* 4. IV 1914 ja *aamulehdet* 5. IV 1914, artikkelit narodnikkien ja likvidaattorien liittoutumisesta vakuutuskampanjassa. Kaikki, minkä *ehditte* ennen Varsovan radan postijunan (kaiketi iltajunan) lähtöä.

Kirjoitettu heinäkuun 11 pnä 1914

Lähetetty Poroninista Pietariin

Julkaistu ensi kerran 1959

»Istoritsheski Arhiv» aikakauslehden

4. n:ossa

Julkaistaan

konekirjoitusjäljennöksen mukaan

(periustraatio)

362

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Pääkaupungistamme tuli tänään (sunnuntaina) kaksi työmiestä, erittäin hyviä poikia. Parlamenttiryhmämme uusi puheenjohtaja* tulee huomenna tai aivan lähipäivinä.

On hyviä uutisia. Osallistumisesi Brysselin »yhdistävään» konferenssiin on nyt äärimmäisen tärkeää. Sinä voit tehdä matkan hyvin, hyvin nopeasti — saapua 16. pn aamulla ja lähteä Brysselistä 18. pn illalla. Sinä suostut, eikö niin?

Suostu, ole hyvä.

Sinun V. I.

P. S. Kirjoitan tästä lähtien sinulle useammin pitääkseni sinua tietoisena tapahtumien kulusta.

*Kirjoitettu helmäkuun 12 pnä 1914
Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkarl, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

363

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Olen sinulle tavattoman kiitollinen, kun suostuit. Olen ilman muuta varma, että suoritat erinomaisesti tärkeän osasi ja annat ansaitun vastauksen Plehanoville, Rosa Luxemburgille ja Kautskylle sekä Rubanovitshille (hävytön!), jotka matkustavat Brysseliin toivoen voivansa järjestää mielenosoituksen yleensä meitä ja muun muassa minua vastaan.

Olet kyllin hyvin perillä asioista, puhut hyvin ja olen varma, että voit olla nyt kyllin »julkea». Älä missään nimessä käsitä »väärin päin», jos annan sinulle muutamia yksityisiä neuvoja helpottaakseni vaikeaa tehtävääsi. Plehanov saattaa mielellään »hämilleen» naistovereita puhumalla heille »yhtäkkiä» kohteliaisuuksia (ranskaksi y.m.s.). Sinun on oltava

* — G. I. Petrovski. *Toim.*

valmis vastaamaan siihen nopeasti — olen aivan ihastuksisani, toveri Plehanov, olette todella vanha hurmuri (tai kohteliaas kavaljeeri) — tai jotakin samaan tapaan *höyhentääksesi* häntä kohteliaasti. Tiedä se, että kaikki tulevat olemaan hirveän kiukkuisia (olen hyvin iloinen siitä!) nähdessään minun olevan poissa ja haluavat luultavasti kostaa sinulle. Olen kuitenkin varma, että näytät »kyntesi» parhaalla mahdollisella tavalla. Riemuitsen jo ennakolta kuvitellessani, miten he ällistyvät julkisesti kohdatessaan kylmäjärkistä, rauhallista ja hieman halveksivaa vastustusta.

Plehanov »esittää» mielellään »kysymyksiä» tehden pilaa kyseltävästä. Neuvoni: anna heti nenälle — Teillä on muka samoin kuin jokaisella konferenssin osanottajalla oikeus esittää kysymyksiä, mutta vastaukseni ei ole suinkaan tarkoitettu Teille henkilökohtaisesti, vaan koko konferenssille, jonka vuoksi pyydän nöyrimmästi olemaan keskeyttämättä minua — jotta »kysymysten esittäminen» tulisi heti muutetuksi *hyökkäyksi* häntä vastaan. Sinun tulee olla koko ajan hyökkäyskannalla. Taikka näin: vastauksen asemesta tai vastausta varten (pidän *tätä* parempana) *pyydän* vuoromukaisessa järjestyksessä *puheen* vuoron ja saatte täysin tyydyttävän vastauksen. Kokemuksestani tiedän tämän parhaaksi menettelytavaksi hävyttömiin henkilöihin nähden. He ovat pelkureita ja asettuvat, talttuvat heti.

He eivät pidä siitä, että siteeraamme päätöslauselmia. Sehän on paras vastaus: olen tullut tänne näet etupäässä tiedottamaan työväenpuolueemme *virallisista* päätöksistä. Niinpä kerronkin yhdestä niistä, mikäli joku on kiinnostunut noista päätöksistä.

Erikoisesti nota bene ja lue etukäteen:

1) vuoden 1912 tammikuun konferenssin päätöslauselma konferenssin konstituomisesta.* Se koskee vuoden 1912 tammikuun konferenssin *laillisuutta* (Rosa Luxemburg herättää luultavasti kysymyksen laillisuudesta, ja samoin myös toiset). (Olen muuten iloinen, että... saksalaiset tulevat ymmärtämään huonosti tai eivät tule ymmärtämään ollenkaan puhettasi — istuudu lähemmäksi Toimeenpanevaa Komiteaa ja puhu *sille*. Itselläsi on kuitenkin *täysi* oikeus pyytää Huysmansilta joka saksalaisen puheen jälkeen: olkaa hyvä, käännös!)

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 17. osa, ss. 433—434. *Toim.*

2) 1912 ja 1913 hyväksytyt päätöslauselmat *joustavista* muodoista* (Kautskyta varten: se hölmö ei jaksa käsittää, että *maalalaisen järjestön* hyväksyminen ja yritykset löytää *uusia* muotoja tämän maalalaisen järjestön ja sen organisaation suojelemiseksi ovat eri asia).

3) II 1913 hyväksytty päätöslauselma *perusjärjestöjen yhtenäisyydestä*** (»Te muka erotatte 670 työläisryhmää??») Höpötystä! *Me kutsumme heitä* mukaan. — »Enemmistöllä ei ole muka oikeutta erottaa vähemmistöä.» — Paitsi siinä tapauksessa, kun vähemmistö rikkoo enemmistön tahtoa vastaan eikä alistu virallisiin päätöksiin. Meidän tapauksemme onkin juuri sellainen).

Sinun V. U.

Muista, ettet unohda konferenssin *virallisesti* määriteltyä tarkoitusta (ota Popovilta tai Huysmansilta KST:n XII 1913 hyväksymän päätöslauselman ranskankielinen teksti):

Esitettävä yhteisesti oma mielipide
kiistakysymyksistä!!

Eikä muuta! Esitettävä yhteisesti oma mielipide, sinä teet juuri sen.

Hyvin tärkeä, *populääriä* (ranskalaisiin nähden on oltava äärimmäisen populääri) selitystä kaipaava aihe on niin ikään illegaalinen järjestö, *sen* vaatima äärimmäinen luottamuksellisuus, salaisuus etc. Teidän eurooppalaisten on hyvä olla: puolue on julkinen, legaalinen, ovat olemassa luettelot puolueen jäsenistä, julkinen valvonta ja tarkastus!! Silloin *kaikki* on helppoa!!

Meillä sitä vastoin puolueen illegaalisten järjestöjen jäsenistön tarkka ja julkinen määrittely *on mahdotonta*, samoin kuin on mahdotonta julkinen valvonta. Sen vuoksi tarvitaan maximum luottamuksellisuutta, jotta voitaisiin säilyttää kuri ja toimia yksimielisesti, kun taas likvidaattorit hävittävät itse yhteistoimintamahdollisuudenkin luopumalla maalalaisesta järjestöstä.

Erheellinen on kuitenkin käsitys, ettei Venäjällä voida nyt määrittellä aatevirtausten *voimakkuutta* eikä sitä, *kenen* puolella on enemmistö.

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 17. osa, ss. 452—453 ja 18. osa, ss. 448—450. Toim.

** Ks. V. I. Lenin, Teokset, 18. osa, ss. 453—455. Toim.

Se voidaan määritellä kyllin varmasti ja epäilyksettömästi lehden ansiosta, *työläisryhmien tekemien lahjoitusten perusteella* etc.

(Lähetin Popoville joukon taulukoita ja asiakirjoja otosikoiden kääntämistä varten ja toimistolle esitettäviksi.)

Grigorin mielestä ei saa poistua sen perusteella, että kieltäydyttään pitämästä ja julkaisemasta pöytäkirjoja; kirjallinen julkilausuma pitää kuitenkin jättää. *Toimeenpaneva Komitea on välittäjä*. Tämä on muistettava visusti (se on sanottu Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston XII 1913 hyväksymässä virallisessa päätöslauselmassa). Ei tuomari, vaan *välittäjä*. Niinpä onkin tarpeen vaatiessa sanottava: kiitämme välittäjäntoimesta, olemme hyväksyneet sen mielihyvin, ja siteerattava KST:n päätöslauselmaa (XII 1913). Sana »välittäjäntoimi», mutta välittäjää pyydämme ilmoittamaan vastapuolelle: 1) *ehtomme* ja 2) *objektiiviset tiedot*. Siinä kaikki!!

NB. Me olemme *autonominen* puolue. Muista se visusti. *Kennelläkään* ei ole oikeutta pakottaa meitä muiden tahtoon eikä Kansainvälisellä Sosialistisella Toimistollakaan *ole* siihen *oikeutta*. *Uhkaukset* ovat *pelkkää sanahelelinää*, mikäli niitä tulee olemaan.

Lähetän huomenna selostuksen loppuosan. Sinulla on nyt totta totisesti kova kiire, aikaa on vähän, työtä on paljon! Kiitän jo etukäteen.

Kunnioittaen V. I.

*Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,
ennen 13 päivää*

*Lähetetty Poroninista Lovranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1959 »Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 5. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Hyvä ystävä! Pidämme parhaillaan erikoisistuntoa uuden puheenjohtajan ja muiden työmiesten kanssa.³⁴⁸ Tilanne on

erinomainen. Olen äärettömän iloinen vuoksesi ja kiitollinen sinulle siitä, että vapautit minut täyttämästä velvollisuuksiani Brysselissä (Martov on Brysselissä. Tehtäväsi on kovin vaikea, mutta tavattoman tärkeä). Olen sinulle hyvin, hyvin kiitollinen niin epämieluisan ja niin taidokkaasti suorittamasi työn johdosta.

Edustajakokouksemme pidetään elokuussa. Meillä on jo miltei kaikki tarvittavat varat.

Pyydän sinua keskustelemaan Berzinsin kanssa. Mikä on hänen mielipiteensä ja mitä suunnitelmia hänellä on? Kuka heistä voi osallistua? Heidän KK:nsako? Vai eikö? Tai voivatko ehkä heidän paikallisjärjestöjensä edustajat? Edustajakokouksemme pitää sujua hyvin. Keskustele avomielisesti hänen kanssaan, muusta sovimme sittemmin kirjeitse.

Sähkötä välttämättömästi ja seikkaperäisemmin *lauan-taina yöllä* yhteenvedot, tulokset y.m. Lennätintoisistomme on sunnuntaisin auki *vain* aamulla klo 8—10.

Puheenjohtajamme viipyy täällä sunnuntaihin asti. Hänen täytyy tietää tulokset.

Jos konferenssissa kysytään, kutsummeko me (t.s. KK:mme) edustajakokoukseen *kansallisia* järjestöjä, vastaa: *kyllä*.

Vilpittömästi kunnioittaen V. I.

Kirjoitettu viimeistään

heinäkuun 16 pñä 1914

Lähetetty Poroninista Brysseliin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Lenin'n Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Käännös englannista

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä ystävä! Varmaankin tiedätte, miten Brysselin konferenssi päättyi. Puolan oppositio siirtyi likvidaattorien puolelle!

Nyt alkaa petturuuden kausi, mutta se ei muuta mitään.

Selvää on, että me emme rupea sekaantumaan »yhteiseen kdustajakokoukseen» — likvidaattorit + Rosat + Aleksins-eit + Plehanovit.³⁴⁹

Miten on Samoilovin terveyden laita? Onko hyvinkin paranemaan päin? Paraneeko hän Wieniin mennessä? (Valmis-

taudutteko Te muuten Wieniin? Vastatkaa seikkaperäisemmin.) Kirjoittakaa mahdollisimman yksityiskohtaisesti Samoilovista.

Mitä vikaa hänen vatsassaan on löydetty?

Terveisiä perheelle! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1914 heinäkuun
18 päivän jälkeen
Lähetetty Poroninista Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

366

V. M. KASPAROVILLE

Hyvä ystävä! Pyydän Teitä hartaasti ottamaan tehtäväksenne meidän informoimisen *Venäjän vallankumouksellisten päivien*³⁵⁰ aikana.

Olemme ilman lehtiä.

Pyydän Teitä

1) lähettämään joka päivä (tavallisena ristositeenä) *berliiniläisiä* lehtiä, joissa on *eniten* tietoja Venäjältä («Vorwärts» ja ehkä sitäkin mieluummin »Berliner Tage blatt»³⁵¹: valitkaa se, missä on enemmän sähköitä Venäjältä).

2) samoin Pietarin ja Moskovan venäläisiä lehtiä (meillä on vain »Kijevskaja Mysl») — »Retsh», »Novoje Vremja» (*heinäkuun päiväistä alkaen*)...

3) sähköitä *erikoisen*, poikkeuksellisen tärkeistä tapahtumista, mikäli niitä tulee olemaan, sellaisista kuin sotilaskapinoista y.m.s.

Osoite kaikkea varten (myös sähköitä varten) *Ulianow* (vain kaksi sanaa). *Poronin*.

Menot kustannamme. Kirjoittakaa heti postikortti, otatko tehdäkseenne (toivottavasti ette kieltäydy) ja paljonko on lähetettävä rahaa.

(Täkäläiset posti- ja sähkösanomamaksut ovat samat kuin Saksan rajojen *s i s ä l l ä*.)

Odotamme siis vastaustanne. Teidän *Lenin*

P. S. Olkaa hyvä ja lähettäkää niin ikään »Vorwärtsista» saksittuja leikkeitä kaikesta, mikä koskee Brysselissä 16.—18. VII 1914 pidettyä konferenssia ja sikäläistä »blokkia» (Rosa + Plehanov + Aleksinski + likvidaattorit j.n.e.).

*Kirjoitettu 1914 heinäkuun
18 päivän jälkeen
Lähetetty Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

367

I. F. ARMANDILLE

Huysmans ja Vandervelde turvautuivat *kaikkiin* uhkauksiin. Säälittäviä diplomaatteja! He luulivat pelästyttävänsä meidät (tai teidät). Siinä he eivät tietenkään onnistuneet.

Minä ja Grigori olemme sitä mieltä, että viisainta olisi yleensä kieltäytyä osallistumasta. Venäjän työläiset eivät kuitenkaan ymmärtäisi sitä, ja *oppikoot* nyt käytännöllisen esimerkin perusteella.

Sinä hoidit asian paremmin, kuin mitä minä olisin pystynyt sen tekemään. Ei vain kielen puolesta, olisin varmasti *räjähtänyt*. En olisi sietänyt ilveilyä ja olisin sanonut heitä lurjuksiksi. *Ja sitä hän he vain halusivatkin* — siihenhän he provosoivatkin.

Sitä vastoin te ja sinä hoiditte asian rauhallisesti ja lujamielisesti. *Extremely thankful a greeting you.**

Kummastelen, kun tänään (sunnuntaina) ei ole tiedotusta konferenssin *päättymisestä*. Se lienee päättynyt jo lauantaina klo 4. Esitittekö te (kolme edustajaa, te, latvia-laiset + Puolan oppositio) kirjallisen julkilausuman?

Odotan kuvausta vaikutelmistasi. Sinun *V. U.*

*Kirjoitettu heinäkuun 19 p:nä 1914
Poroninissa*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Mitä suurimmat kiitokseni ja tervehdykseni sinulle. *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

Sunnuntaina. 19/VII.

Hyvä ystäväni! Sain tänään ensimmäisen kerran hyvän sanoman (erittäin, erittäin hyvän!) — sen on kirjoittanut nähtävästi Kamski. Tuhannet kiitokset sinulle!! Tehtäväsi oli vaikea ja ... Huysmans teki kaikkensa vastustaessaan sinua ja valtuuskuntaamme, mutta sinä torjuit hyvin onnistuneesti hänen metkunsä. Olet tehnyt hyvin suuren palveluksen puolellemme! Olen kiitollinen sinulle varsinkin sen johdosta, että esiinnyit minun edestäni. Sähkösanomassa (eilisessä) sanotaan, että »te (me) ja latvialaiset» *olitte mukana* äänestämässä laajaa päätöslauselmaa, joka koski taktiikkaa ja organisaatiota (ei ole enää erimielisyyttä taktiikasta etc.). Olen varma, että tässä on kirjoitusvirhe. Te ja latvialaiset *e t t e* olleet mukana (kuten myös ohjelmassa).

Likvidaattorien *v i i m e i s e n ä* valttina on ulkomainen apu, mutta sekin valtti lyödään.

Lähetin pojalle 150 fr. Taitaa olla liian vähän? Ilmoita, ole hyvä, viivyttelämättä, paljonko suuremmat ovat menosi olleet. Lähetän heti.

Edustajakokouksemme pidetään täällä likimain 20.—25. elokuuta uutta lukua. Sinun pitää edustaa

1) UJK:ta

2) Brysselin valtuuskuntaa.

Olisi parempi, jos tulisit aikaisemmin. On hyvin paljon tehtävää. Sovitaan kirjeitse etukäteen.

Sinun V. U.

...P. S. Vandervelde ja Kautsky levittävät juorua, että Lenin muka »piileskelee Brysselissä»!! Sanos muuta! Voi noita iljettäviä juoruakkoja, heillä on vain *y k s i* taistelukeino.

Sinä ja Popov höyhensitte erinomaisesti Huysmansin. Sen hän kyllä ansaitseekin. Kirjoita, oletko kovinkin väsynyt ja kiukkuinen. Oletko ehkä vihainen minulle siitä, että sain sinut matkustamaan?

*Kirjoitettu heinäkuun 19 p:nä 1914
Poroninissa*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl! Sain tänään kirjeesi ja kirjeen Popovilta. En jaksakaan käsittää kunnolla, mistä olette eri mieltä, ja luulen, ettei se ole kovin tärkeä asia. Tärkeää on *vain* äänestys, ja teit oikein, kun et osallistunut siihen. Se on kaikki kaikessa.

Miksi sinusta on niin »äärimmäisen epämieluisaa» kirjoittaa valtuuskunnan jäsenen velvollisuuksien täytöstä? — En ymmärrä. Sinun ja Popovin riita on mitätön asia. Miksi olet vastahakoinen olemaan edustajana??? Kirjoita, ole hyvä, avoimielisesti!!

Kiitän sinua konferenssin yksityiskohdista! Täällä on toveri Latvian puolueesta. Sovimme hänen kanssaan tarkoin heidän osallistumisestaan edustajakokoukseen.

Olisi erittäin hyvä, jos ryhtyisit kirjeenvaihtoon Kautskyn kanssa (hän on katala, aivan selkärangaton, vaikutuksille altis mies, joka muuttaa alinomia kantaansa salassa pitämiensä vaikutteiden mukaisesti ja kantaa kaunaa minua vastaan »rahajutun» vuoksi: varsin katalaa on tekeytyä »puolueettomaksi» tai esiintyä »puolueettomana», kun itse on puolueellinen ja kiukuissaan pääasiassa minulle sen jälkeen, kun riiteli henkilökohtaisesti kanssani rahoista. Katalaal). Jos hän on pyytänyt sinua kirjoittamaan hänelle ja jos sinä voit ryhtyä kääntämään ranskaksi kaikkia alustuksia ja lähettää ne hänelle (*p ä ä a s i a s s a s i i t ä , m i k ä k o s k e e 4. I V 1914*) — niin se olisi varsin hyvä. Mutta se on tietysti hyvin mutkallinen juttu, ja mitä minuun tulee, en pyydä sinua sitä tekemään. Jos sinä haluat, tee niin! (Henkilökohtainen mielipiteeni: olisi hyvä informoida Kautskya ja *e s i t t ä ä* erikoisen yksityiskohtaisesti etupäässä 4. IV 1914 koskeva kysymys ja tilastotiedot ryhmistä: noita tilastotietoja on osaksi julkaistu »Leipziger Volkszeitungissa» 21. VII 1914. Lähetän sen sinulle, jos tahdot, ja *autan sinua yksityisesti laatimaan kirjeen Kautskylle*, jos tahdot. Katalien vehkeilyjen paralysoiminen on nyt kuitenkin varsin vaikeaa ja Kautsky on Rosa Luxemburgin, Plehanovin ja Kumpin vehkeilyjen uhri. Plehanov on mitä katalin yliloikkari, niin kuin aina. Oletko nähnyt häneen kohdistamani iskut »Rabotshin»³⁵² 7. n:ossa ja »Prosveshtshenijen» 6. n:ossa?*)

* Ks. »Seikkailupoliitikasta» ja »Porvarillisen sivistyneistön menetelmät taistelussa työläisiä vastaan» (Teokset, 20. osa, ss. 349—352 ja 447—478). *Toim.*

En voi löytää nyt »Neue Zeitin» osoitetta. Halutessasi voit kirjoittaa »Neue Zeitin» *kustantamon osoitteella: Stuttgart, Furtbachstraße, 12 für* Genossen Karl Kautsky.

Idiootit ja vehkeilijät aikovat ajaa Wienin kongressissa Kautskyn avulla läpi päätöslauselman, joka on tähdätty meitä *vastaan*. Ajakoot!! Emme voi estää sitä. Mutta pysymme tyyninä. Tämä viimeksi mainittu »lepyttää» opportunisteja, jotka niin ikään tahtovat voittoa.

Menettelitte konferenssissa oikein ja teitte suuren palveluksen puolueelle. Popov kirjoittaa minulle, että olit sairas. Äänesi oli kovin heikko. Mikä sinua vaivaa? Kirjoita, ole hyvä, tarkemmin!! En saa muutoin rauhaa.

Sydämellinen tervehdykseni ja parhaat toivotukseni sinulle. Toivotan terveyttä ja rauhaa.

Sinun V. I.

Kirjoitettu 1914 heinäkuussa,

ennen 24 päivää

*Lähetetty Poroninista Louranaan
(Itävalta-Unkari, nyk. Jugoslavia)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista*

370

JANSSONILLE TAI STIETZILLE

Poronin, heinäkuun 25 pnä 1914.
(Galitsia)

Suuresti kunnioitettu toveri!

Pyydän mitä kohteliaimmin anteeksi, että rohkenen kääntyä puoleenne pyynnöllä, vaikka en tunne Teitä henkilökohtaisesti. Siihen minua pakottavat Venäjän viimeaikaiset valankumoukselliset tapahtumat.

Huomasin osoitteenne, samoin kuin toveri K. W. K. Janssonin osoitteen »Vorwärtsissa» (Berliini), 1913 n:o 33 (8. II 1913) (»Puolue-elämästä»: »Tukholmassa asuvat saksalaiset puolueen jäsenet»). Yhteydenpitomme Pietariin tavanomaista tietä (Varsovan kautta) on käynyt nykyään mahdottomaksi.

Pyydän sen vuoksi Teitä antamaan meille muutamia hyviä salaisia osoitteita tai yhden hyvän salaisen tukholmalaisen osoitteen. Osoitteenomistajan pitää olla luotettava ja *hyvin*

täsmällinen toveri. Vakituksen osoitteen saanti olisi toivotavaa. Voimme käyttää saksan, ranskan tai englannin kieltä.

Mainitun toverin pitäisi liimata ruotsalaiset postimerkit meiltä saamiinsa kirjeisiin ja lähettää ne Suomeen (tai Pietariin). Hänen olisi niin ikään lähetettävä Suomesta (tai Venäjältä) saamansa kirjeet (*kuorineen*) osoitteellamme: Ulianow. Poronin (Galizien). Sähkösanomat olisi välitettävä lennättimitse, mikäli niitä tulee olemaan.

Lähetän Teille viivyttelämättä tarpeellisen rahasumman posti- ja lennätinkuluihin (samoin kuin kirjekuoriin y.m.s.) käytettäväksi, jos olette niin ystävällinen ja järjestätte asian.

Oheistan kansainvälisen vastauskupongin.

Henkilöllisyyteni toteamiseksi ilmoitan, että olin 1907—1911 VSDTP:n edustajana Kansainvälisessä Socialistisessa Toimistossa. Puoluenimeni on Lenin, oikea sukunimeni Uljanov. Entinen osoitteeni, joka on monissa Kansainvälisen Socialistisen Toimiston painetuissa asiakirjoissa: Oulianoff. 4. Rue Marie Rose. Paris. (XIV).

Siirryttyäni Galitsiaan maaseudulle luovuin mainitusta toimesta. Edustajanamme Kansainvälisessä Socialistisessa Toimistossa on nykyisin tov. Harrison (35. Mornington Grescent. London. N. W.).

Toveri Branting, Ruotsin puolueen johtomies, tuntee minut. Voitte soittaa hänelle puhelimitse. Siltä varalta, ettei hän ole Tukholmassa, oheistan henkilöllisyyteni vakuutteenksi saamieni sosialistilehtien ristisiteitä.

Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen
Keskuskomitean toimeksiannosta
puolueterveisin ennakolta kiitollisena

N. Lenin
(*VI. Uljanov*)

P. S. Pyydän mitä kohteliaimmin Teitä lähettämään oheisen kirjeen Suomeen.

WI. Uljanow.

Poronin (Galizien).

Lähetetty Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
48. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

I. RUDIS GIPSLISILLE³⁵³

Hyvä toveri Rude! Tapasin hiljattain erään hyvin kunnioitettavan ja arvokkaan latvialaisen sosialidemokraatin*, joka kertoi minulle Latvian puolueen n.s. »vasemmisto-oppositiosta». Hän katsoi Teidän kuuluvan siihen.

En tiedä, missä määrin Te ja ystävänne olette todella »vasemmisto-oppositiossa» Latvian' KK:ta vastaan. Joka tapauksessa olen varma, että mikäli menettelette siten, menettelyenne on ehdottoman lojaalia.

Tosiasia on ainakin, että Latvian KK on siirtynyt vasemmalle päin. Sitä todistaa »Trudovaja Pravdan» 32. n:ossa ollut päätöslauselma ja kieltäytyminen äänestämästä Brysselissä mätää, typerää, likvidaattoreita suojelevaa päätöslauselmaa. Puolan oppositio äänesti *jaa*; minusta se on petturuutta tai katalaa »peliä» tai pahinta lajia diplomatiaa.

Riian 4:nnessä piirissä kannatetaan kuulemma kiinteämpää yhteyttä meidän KK:homme?

Onko se totta?

Kannattaako sitä latvialaisten työläisten enemmistö vai ei?

Latvialaisten työläisten tutustuttaminen »14 ehtoomme» olisi nähdäkseni tärkeää. Olen lähettänyt ne Hermanille. Hän ei toivottavasti kieltäydy antamasta niitä Teille vähäsi aikaa luettavaksi.

Edelleen olisi tärkeää selittää periaatteellista suhtautumistamme federaatioon. *Me vastustamme federaatiota periaatteessa*. Olemme demokraattisen sentralismin kannalla. Kun kerran niin on laita, niin mitä syytä on säilyttää vanhaa, mätää, latvialaisten sosdemien kanssa 1906 tehtyä »sopimusta», jossa on sellaisia *federatiivisia* kohtia kuin Latvian KK:n *edustajisto* yhteisessä KK:ssa?? Yksinpä puolalaisetkin torjuivat periaatteessa Tukholmassa (1906) tämän *federalistisen* kohdan.

En usko, että valveutuneet latvialaiset työläiset kannataisivat tätä kohtaa, sillä se on omiaan helpottamaan kaikenlaista peluuta, diplomaattista vehkeilyä ja kerholaisuutta. Toiminnalle siitä on vahinkoa.

* Kysymyksessä on E. Zvirbulis. *Toim.*

Edelleen. Onko totta, että valveutuneiden latvialaisten työläisten keskuudessa esiintyy horjuvaisuutta siinä suhteessa, onko välttämätöntä taistella Bundin separatismia ja kansallista kulttuuriautonomiamia vastaan?? Se olisi kovin murehdittavaa!

Onko käännetty lätin kielelle ja julkaistu kesällisen (1913) neuvottelukokouksemme päätöslauselma kansallisuuskysymyksestä?³⁵⁴

Puolan oppositio siirtyi Brysselissä likvidaattorien ja »tyszkalaisen» diplomaattipelin kannalle: se on pravdalaisien kamppaamista, takaisku heille, erottautumista heistä »Euroopan nähden». Se tahtoo nyt Tyszkan tapaan puolustaa sopimusten federaalisia kohtia ja »suojella» Bundin nationalismia (kansallista kulttuuriautonomiamia), puolustaa mätää (likvidaattoreille edullista) puolueen »laillisuutta», joka oli olemassa vuoteen 1912 (t.s. siihen saakka, kunnes puolue ennallistettiin *vastoin* likvidaattoreita).

Toivon, etteivät latvialaiset lähde sille tielle. Haluaisin tietää, mitä mieltä olette Te ja riikalaiset, 4. piiriin kuuluvat ja muut ystävämme.

Puristan kättänne. Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun 26 pnä 1914
Lähetetty Poroninista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1935
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 5. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. M. KASPAROVILLE

Hyvä toveri!

Minulla ei ole »Vorwärtsia», ja siinä kun on nykyään (muista sosialistisista lehdistä lainatuista otteista päätellen) tärkeitä asioita — esimerkiksi lausuntoja (ja uutisia) Pietarin työläisten liikehtimisestä, mielenosoituksista etc.

Se on ehdottoman välttämätön meille (sekä pää-äänenkannattajaa että muuta työtä varten).

Voisitteko laatia (myös vastedes) ja lähettää meille koelman »Vorwärtsista» saksittuja leikkeitä, joissa kosketel-

laan näitä kysymyksiä (ja osoittaa lehden ilmestymispäivän)?

Jos voitte, niin lähetän rahaa menoihin (kirjoittakaa paljonko).

Ilmoittakaa, jos aikanne on varattu tai ette yleensä voi sitä tehdä.

Toivottavasti olette tarkkaillut »Vorwärtsia». Onko siinä ollut käännös »Za Partijussa» julkaistusta Plehanovin artikkelista?³⁵⁵

Jään kiitollisuudenvelkaan, jos saksitte myös porvarilehdistä Pietarin nykyisiä myrskyisiä tapahtumia käsitteleviä tietoja.

Pitäkää kiirettä!

Odotan vastaustanne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun
jälkipuoliskolla 1914
Lähetetty Poroninista Berliiniin*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

373

SÄHKE KRAKOVAN KAUPUNGIN POLIISIPÄÄLLIKÖLLE³⁵⁶

Täköläinen poliisi epäilee minua vakoilijaksi. Asuin kaksi vuotta Krakovassa, Zwierzyniecissä ja Lubomirskiego-kadulla 51. Olen antanut henkilötietoni Zwierzyniecien poliisikomis-saarille. Olen emigrantti, sosialidemokraatti. Pyydän sähköttämään Poroniniin ja Nowy Targin staarostalle väärinkäsitysten välttämiseksi.

Uljanov

*Kirjoitettu elokuun 7 p:nä 1914
Lähetetty Poroninista Krakovaan*

*Julkaistu ensi kerran 1924
II Len'in-kokoelmassa*

*Julkaistaan tuntemattoman henkilön
kirjoittaman sähkösanomalomakkeen
mukaan
Käännös saksasta*

374

GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUSSIHTEERILLE

Berne, le 15 sept. 1914.

Arvoisa toimitussihteeril! Tiedotan Teille osoitteeni muutoksesta. Olen juuri päässyt vapautteen oltuani lyhyen ajan vankeudessa Itävallassa ja tulen nyt asumaan Bernissä. Tiedottakaa, olkaa hyvä, tämän kirjeen saannista ja ajasta, johon mennessä artikkeli on luovutettava (toivottavasti sota on kyllin pätevä syy lykkäykseen).* Jos on kiire, niin sähköellä, jossa yksi sana (kuukauden päivä v. l.) merkitsisi luovutuspäivää. En ole vielä täysin varma, saapuvatko käsikirjoitukset nykyään hyvin perille.

Olen valmis palveluksiin.

V. Iljin

*Kirjoitettu syyskuun 15 pnä 1914
Lähetetty Moskovaan*

*Julkaistu ensi kerran 1959
»Voprosy Istorii KPSS»
alkakauslehdessä 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

375

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! *Paljon* terveisiä Abramille meiltä kaikilta. Käyköön hän ystävien luona Lausannessa. Hän saa sieltä mielenkiintoisia asiakirjoja**, ja pyydän Teitä kääntämään nuo asiakirjat ranskan kielelle, lähettämään »Sentinelle» lehdelle (ja toimittamaan ne kaikki minulle nyrkkipostissa).³⁶⁷ (Mikä puolue sitä julkaisee? Missä se ilmestyy? Onko se kunnan lehti? Lähettäkää minulle, olkaa hyvä, tuon lehden luonteenomaisimpia numeroita, kappale kutakin.)

Olen kovin huolestunut ja levoton asenteen vuoksi, jonka Euroopan sosialistit ovat omaksuneet nykyiseen sotaan nähden. Olen varma, että kaikki — ennen muuta ja etupäässä saksalaiset sosialistit — ovat muuttuneet »shovinisteiksi». Saksalaisten ja ranskalaisten (»L'Humanité»!!) sosialistilehtien

* Kysymyksessä on artikkeli »Karl Marx (Lyhyt elämäkerrallinen katsaus ja marxilaisuuden esitys)» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 29—77 ja Valitut teokset neljässä osassa, 1. osa, ss. 29—64). *Toim.*

** Kirjeen alku on kirjoitettu venäjäksi. *Toim.*

lukeminen suorastaan tympäisee!! Äärimmäistä »shovinismia»! Pelkään, että nykyinen kriisi on saattanut monet, liian monet sosialistit päästään pyörälle (jos niin voi sanoa) ja että tähän Euroopan sosialismin tavattomaan »häpeään» on viime kädessä syypää opportunisti. Minulle on sanottu, että Martynov (likvidaattori) kutsui Zürichiin koolle neuvottelukokouksen (luullakseni yksityisluontoisen) ja hyökkäsi ensin saksalaisia sosialisteja vastaan, mutta muutti sitten (seuraavana keskustelupäivänä) mieltään (Axelrodin turmiollisen vaikutuksen seurauksena) ja perui kaikki aikaisemmat puheensa!!! Häpeää!! Meidän täytyy tavalla tai toisella ilmaista mielipiteemme — se on kuitenkin äärimmäisen vaikeaa, kovin vaikeaa tällaisena aikana. Pyydän, että Abram kävisi Lausannessa ja toisi Teille uutiset.

Grigori perheineen on tullut. Jäämme Berniin. Ikävä pikkukaupunki, mutta... sittenkin Galitsiaa parempi eikä parempaa olekaan!! Ei väliä. Mukaudumme kyllä. Kuljeskelen pitkin kirjastoja: olenkin ikävöinyt niitä.* Toivotan parasta ja puristan sydämellisesti kättänne. Kirjoittakaa, olkaa niin hyvä, enemmän itsestänne.

Teidän uskollinen V. Lenin

Toivottavasti tapaamme piakkoin toisemme? Mitä Te siitä arvelette?

P. S. Minkälainen sää on Lez-Avanissa? Käyttekö kävelemässä?

Onko ruokapuoli nyt parempaa? Onko Teillä kirjoja? sanomalehtiä?

Lausannessa on ryhdyttävä kokoamaan säännöllisesti *kaikkia* Sveitsin ranskankielisiä lehtiä, joissa on sosialistien lausuntoja sodasta, Saksan ja Ranskan sosialisteista j.n.e. Pankoon Abram touhuksi. Asiakirjoja on koottava kaikin mokomin!!**

Kirjoitettu 1914, ennen syyskuun

28 päivää

Lähetetty Bernistä Lez-Avaniin
(Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös englannista

* Kappaleen ensimmäiset rivit on kirjoitettu venäjäksi. Toim.

** Viimeinen kappale on kirjoitettu venäjäksi. Toim.

376

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän Teille loput artikkeleista. Latokaa kaikki petiitillä.

Käyttäkää pää-äänenkannattajan *entistä* formaattia. Olisi toivottavaa saada mahtumaan 48 000 kirjainta.

Järjestys: 1) KK:n julkilausuma*

2) Venäjän sos.-demien vastaus

3) *vastavirtaan*

4) Internationaalia koskeva artikkeli**

5) Internationaali ja isänmaan puolustus

6) *Pietari*. Kirje Pietarista

7) R. V. Malinovski.

Lähetäkää *taitettu* numero ehdottomasti tänne ennen painatusta.

Pidän *maanantaina* esitelmän Montreux'ssä: voin pistäytyä matkalla? Vai tuleeeko valmiiksi aikaisemmin?

Lähetäkää kirjoituksenne: tuskinpa sopii *1:sen* tyyppiin n:oon. Ehkä jätetään 2. n:oon?

Teidän Lenin

Kirjoitettu lokakuun 20 pnä 1914

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

377

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Suokaa jalomielisesti anteeksi, kun en ole vastannut Teille pitkään aikaan: olen koko ajan laatinut kiireellistä artikkelia Granatia varten. Voin ilahduttaa Teitä mieluisalla tiedolla, että pää-äänenkannattaja on toimitettu erääseen rajan läheisyydessä sijaitsevaan paikkaan ja lähetetään näh-

* Tarkoitetaan VSDTP:n KK:n manifestia »Sota ja Venäjän sosialidemokratia» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 11—20 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 253—259). *Toim.*

** Kysymyksessä on V. I. Leninin artikkeli »Sosialistisen Internationaalinen tila ja tehtävät» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 21—27). *Toim.*

tävästi kohta toiselle puolen. Onnittelten! Ja vielä kerran sydämelliset kiitokset kaikesta lehden tuottamasta vaivannäöstä! Alamme suunnitella kohta toista n:oa. Ensimmäinen leviää hyvin. (Pelkään, ettei Sveitsin vaaleista kirjoittamanne artikkeli sovi *luonteensa puolesta*: annoin sen kollegalle tarkasteltavaksi.) Lähetän Teille lähipäivinä La Chaux-de-Fondsissa ilmestyvän de »La Sentinellen» 265. (13. XI 1914 julkaistun) n:on. Siinä on julkaistu lyhenneltynä pää-äänenkannattajassa ollut manifesti. Kunpa saisi sijoitetuksi samari Genèveen lehteen!!

Parhaat terveiset Nadezhda Konstantinovnalta ja kaikilta tšekäläisiltä tovereilta.

Teidän V. U.

*Kirjoitettu marraskuun 14 pñä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

378

V. A. KARPINSKILLE
JA S. N. RAVITSHILLE*

Hyvät ystävät! Olisiko latomus säilynyt (purkamatta)?** Painos osoittautui vähäiseksi. Jollei vielä ole purettu, vastatkaa (ja viivyttelämättä); päätämme sitten, mitä teemme.

Teidän Lenin

*Kirjoitettu marraskuun 18 pñä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

379

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Olkaa niin hyvä ja käskekää painamaan vielä 1 000 kappaletta. Pyytäkää sitten purkamaan latomus heti ja kirjoitta-

* Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

** Kysymyksessä on »Sotsial-Demokratian» 33. n:on latomus. Mainitussa numerossa julkaistiin VSDTP:n KK:n manifesti »Sota ja Venäjän sosialidemokratia». *Toim.*

kaa, milloin voidaan aloittaa seuraavan n: on latominen.*
Se on jo puoleksi kirjoitettu.

Salut!** Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 20 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

380

V. A. KARPINSKILLE JA S. N. RAVITSHILLE***

Saimme juuri kirjeenne. Kuka on sika, Sigg vai Plehanov? Vai molemmat? Yksityiskohtaisemmin, olkaa hyvä. Plehanovin katalan nationalistisen agitaation vuoksi pyydän *h a r t a a s t i* panemaan liikkeelle *k a i k k i* voimat ja järjestämään niin, että Inessa voisi pitää *r a n s k a n* kielellä esitelmän: »Venäjän sosialistien keskuudessa esiintyvät erilaiset kannanotot sotaan.»

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 21 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

381

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

En tiedä, paljonko Teillä on ohutta (mikä ei maksa meille mitään). Painattakaa puolet ohuelle. Kirjoittakaa, *m o*

* Kysymyksessä on »Sotsial-Demokratin» 34. n:o. *Toim.*

** — Terve! *Toim.*

*** Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

neen konumeroon teillä on ohutta paperia. Jos sitä on paljon (Pariisista saamme kai hankituksi lisää) ja jos se ei ole kovin huonoa tšekäläiseen käyttöön, niin nostamme ohuen % - määrää.

Kaikkea parasta! Teidän *Lenin*

Aineiston lähetämme huomenna. Kuluuhan aikaa kuitenkin vielä purkamiseen.

Oletteko saanut »La Sentinellen»? saadaanko mahtumaan?

Kirjoitettu marraskuun 22 pnä 1914

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

382

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetämme osan aineistosta 34. n:oa varten (noin 25 000 45:stä). Loput huomenna tai ylihuomenna.

(Meillä on tuhattomasti aineistoa: aiomme julkaista heti kohta 35. n:on).

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu marraskuun 25 pnä 1914

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

383

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

25/XI.

Hyvä ystäväl Luimme illalla tiedon Pietarin läheisyydessä tapahtuneesta 11 henkilön (siinä luvussa VSDTRYhmän 5 jäsenen³⁵⁸) pidätyksestä ja lähetimme tänään Brantingille sähkösanoman, että Te ottaisitte selville (le cas échéant*

* — tilaisuuden sattuessa. *Toim.*

suomalaisten kautta), onko VSDTRYhmän 5 jäsentä pidätetty.

Onnetonta, jos on!

Mutta sitäkin suuremmalla syyllä lähtönne Tanskaan on sopimaton. Vastustan yleensä jyrkästi sellaista muuttoa. Juuri nyt Teidän itsenne pitää olla Tukholmassa voidaksenne järjestää yhteydenpidon säännöllisemmäksi, kiinteämmäksi ja laajemmaksi. Se on vaikea tehtävä ja vaatii kokenutta miestä, joka taitaa edes yhtä vierasta kieltä. Sitä *ei voida jättää »jonkun» huoleksi.*

Jos Teitä ruvetaan ahdistelemaan (poliisi) Tukholmassa, Teidän pitää piiloutua Tukholman *lähistöön* pikku kylään (se käy helposti, siellä on joka paikassa puhelin). Luullakseni Kollontaikin voisi helposti incognito* siirtyä kohdakkoin Tukholmaan tai kaupungin lähistöön.

Julkaisemme kohdakkoin pää-äänenkannattajan 34. ja siten myös 35. n:on.

Vastatkaa pikemmin. Olemme saaneet kaikki kirjeenne. Niin ikään olemme saaneet likvidaattorien asiakirjan (*heidän vastauksensa Vanderveldelle*)³⁵⁹. Kiitos.

Puristan lujasti kättänne ja odotan tietoja. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 25 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

384

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä ystäväl!

Lähetän aineistoa pää-äänenkannattajaa varten.

Jollei kaikki sovi, ilmoittakoon latoja *tarkoin*, paljonko on liikaa. Jätämme jotakin pois, ennen muuta lykkäämme Vanderveldea koskevan kirjoituksen (jo lähetetyn) julkaisemista.

Monet terveiset! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun
26 tai 27 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* -- salaa. Toim.

385

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetämme lisää aineistoa.

Julkaisemme kaksi numeroa perättäin. Aineistoa on yletömästi. Artikkelit kokouksen osanottajien ja VSDTryhmän vangitsemisesta on valmis ja välttämätön 34. n:ossa, mutta viivytämme sitä, koska lähetimme sähkeen (emme tiedä, onko 5 jäsentä pidätetty vai ei).

Luotan Teihin siinä suhteessa, *että kirjasimia riittää 2 n:oon*: sen vuoksi latokoon kaikki, ja lähimpäivinä tiedotamme 34. ja 35. n:on sisällön (kirjoittakaa *h e t i*, jollei kirjasmia riitä kumpaankin numeroon).

Teidän *Lenin**Lähetätkää oikaisuvedokset.*

*Kirjoitettu 1914,
ennen marraskuun 28 päivää
Lähetetty Bernistä Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Jull.aistaan käsikirjoituksen mukaan

386

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Vastaan kohdittain

- 1) oheistan 34. ja 35. n:on artikkelien sijoitusjärjestyksen
- 2) oikaisuvedokset lähetätkää
- 3) painettava 2 000 kappaletta kumpaakin
- 4) ohuelle paperille 250 kappaletta kumpaakin (kunnes tulee lisää Pariisista)
- 5) rahaa *älkää* lähettäkö.

Kirjoittakaa, paljonko olemme velkaa.

Kirjoittakaa heti, milloin 34. ja 35. n:o *voivat* ilmestyä.

Niiden ilmestymispäivämerkintöihin noin viikon ero.

Julkaistava nyt heti.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

34. n:o	tuh.	35. n:o	tuh.
1) Sota ja VSDTRYh- mä (Taistelupaikal- la)	8	1) Shovinismi ja so- sialismi****	12
2) Vallankumoukselli- sen s.d. tunnus.	15	2) Isovenäläisten kan- sallisylpeys*****	9
3) Saksalainen ääni*	4	3) Ylioppilaat polvil- laan	3
4) Iordanski	4	Gruusialaisten pää- töslauselma ³⁶⁰	2
5) Gorki**	2	Alakertakirjoitus: Internationaali ja »isänmaan puolus- tus»	14
6) Nainen ja sota***	5	Pietarin kronikkaa. 10. ja 11. X päi- vätyt kirjeet Pieta- rista	5 ¹ / ₂
7) Pietarin kronikkaa (likvidaattorien asiakirja ja arvio)	5 ¹ / ₂		

Jos *joudutaan* poistamaan, niin 34. n:osta jätetään pois »Saksalainen ääni» ja 35. n:osta »gruusialaisten päätöslauselma»: kirjoittakaa heti, jos laskuissamme on paha virhe.

Kirjoitettu marraskuun 28 p:nä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän tänään saamamme vangitsemista koskevan hallituksen tiedonannon tekstin (**palauttakaa välttämättömästi**).

Se on pantava pääkirjoitukseen (sen asemesta, jonka olemme lähettäneet) ja kirjoituksesta on pyyhittävä pois lauseet, joissa sanotaan, että emme tiedä, onko duuman jäsenet vangittu y.m.s.

* Ks. V. I. Lenin, »Eräs sodasta puhuva saksalainen ääni» (Teokset, 21. osa, ss. 78—79). *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, «Авторы »Песни о Соколе»» («'Haukka-laulun' tekijälle») (Сочинения, 5. изд., том 26, стр. 96—97 (Teokset, 5. painos, 26. osa, ss. 96—97)). *Toim.*

*** Kohdat 2—6 ovat tuntemattoman henkilön kirjoittamia. *Toim.*

**** Ks. V. I. Lenin, »Kuollut shovinismi ja elävä sosialismi (Kuinka Internationaali voidaan jälleenrakentaa?)» (Teokset, 21. osa, ss. 80—87). *Toim.*

***** Ks. V. I. Lenin, »Isovenäläisten kansallisylpeydestä» (Teokset, 21. osa, ss. 88—92 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 260—263). *Toim.*

Kirjoittakaa vaikkapa postikortti (oletteko saanut tämän).
 Milloin voi ilmestyä 34. n:o
 ja 35. n:o.

Nyt on pidettävä kovaa kiirettä: on saatu *hyvin mielelenkiintoista* aineistoa eräästä Organisaatiokomitean »esiintymisestä». ³⁶¹

Tämä on toistaiseksi salaisuus.

J ä t t ä k ä ä p o i s gruusialaisten päätöslauselma.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu joulukuun 1 pnä 1914
Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

388

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä ystävä!

Sain kirjeenne, jossa ilmoitatte lähtevänne (sunnuntaina, tänään on perjantai) Kööpenhaminaan.

Kirjoittakaa (1) *mistä* ovat peräisin tietonne ja huhupuheet, joista Te ilmoititte? Mistä lähteistä? Kuka on kertonut?

(2) Onko Teillä *nykyään* omia lähteitä? vaikkapa yksi pietarilainen osoite? Vai eikö ole? Onko jonkun kanssa salakirjoitus- ja kemiayhteys vai eikö ole nyt kenenkään kanssa?

Jollei yhteyksiä ole, *voitteko* solmia niitä?

Jos ette voi, ajatelkaamme, *miten* ja kenen välityksellä otettaisiin yhteys. Edelleen, oletteko ottanut kirje yhteyden Lontooseen Litvinoviin?

Beleninin puhe ruotsalaisten kongressissa oli *mainio*.³⁶² Eiköhän sovittaisi heti kirjeitse Kööpenhaminassa (vuoden 1915 tammikuun konferenssissa)³⁶³ pidettävästä puheesta.

Teidän *Lenin*

Uljanow. Distelweg. 11. Berne (Suisse).

Kirjoitettu joulukuun 11 pnä 1914
Lähetetty Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan.

M. W. KOBZKYLLE

Hyvä toveri!

Oheistan tov. »Aleksandrille» tarkoitettun kirjeen.

Ellei hän ole vielä käynyt Teillä, niin kirjoittakaa ja lähettäkää hänelle kaupungin postin välityksellä (osoite Fru Alexandra Kollontay. Poste restante. Kjobenhavn) kirje, että Teillä on kirje *Aleksandria* varten ja että Te pyydätte häntä käymään luonanne *silloin ja silloin*.

Miksi ette kirjoita, mitä *uutta* on Skandinavian työväenliikkeessä? *K u k a j a m i t e n* on esittänyt vastalauseita sosialistien shovinismin johdosta?

Kirjoittakaa.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1914,
ennen joulukuun 16 päivää
Lähetetty Bernistä Kööpenhaminaan*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

1915

390

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

3/I 1915.

Hyvä ystävä! Olen saanut kaksi kirjettänne, joissa tiedotatte lähdistänne.

Todisteet, jotka olette esittänyt olettamustani vastaan (että Kööpenhaminaan voi olla menemättä ja jäädä Tukholmaan) ovat minusta täysin vakuuttavia. Huomaan, etten ole tosiaankaan ottanut huomioon varsin tärkeää seikkaa. Olen valmis pyytämään kaikin tavoin anteeksi, jos olette loukkaantunut, ja pyydän ettette pahastuisi kovin.

Maaseutu* on nykyään tosiaankin vielä paljon vaarallisempi (*ja toiminnan kannalta sopimattomampi*) kuin kaupunki.

Tilanne on muuten yleensä sellainen, että taistelu tsarismia vastaan vaatii nykyään erityistä varovaisuutta varsinkin reservien säilyttämisen kannalta. Uudet yhtaikaiset voimien menetykset (*suunnattomien* menetystemme jälkeen) merkitsisivät voimiemme lopullista ehtymistä siihen hetkeen mennessä, jolloin on toimittava päättäväisemmin tsarismia vastaan. Sen vuoksi pyydän mitä hartaimmin Teitä noudattamaan salaisuutta kahta, kolmea kertaa tiukemmin ja 1) *joko* korkeintaan kutsumaan jonkun Ruotsiin 2) *tai* rajoittumaan hyvin lyhytaikaiseen käyntiin. Pyytäisin kaikin mokomin rajoittumaan ensimmäiseen ja jättämään toisen tekemättä (mikäli siihen on pieninkin mahdollisuus).

Skandinaavien konferenssiin (16/I) *on paras olla menemättä*: olen vastikään pohtinut sitä jälleen Grigorin kanssa. Sveitsiläiset eivät menneet. Kysymyksessä on siis ilmeisesti saksalaisten ja Troelstran + Brantingin vehkeily. He sotkevat kaikin voimin *eivät kukaan Teidän pi-*

* Tarkoitetaan Ruotsia. *Toim.*

t ä ä r u o t s a l a i s t a p u h e t t a n n e. Olkaa mieluummin yleensä menemättä, jollei ole **ehdottomia** takeita siitä, että saatte pitää *sellaisen* puheen. Meidän on sitä vastoin lähetettävä (Litvinovin välityksellä) α) manifestimme täydellinen käännös, β) VSDTRYhmän vangitsemista koskeva hallituksen tiedonanto käännettynä — ja kaikki tämä lähetettäköön ei rapport'ina eikä **selostuksena** (ettei kävisi niin, että me *hyväksymme* konferenssin), vaan *i l m o i t u k s e n a*.

Puristan lujasti kättänne ja toivotan kaikkea, kaikkea parasta. *Varovammin* ja sans rancune, n'est-ce pas?*

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuun 3 p:nä 1915
Lähetetty Bernistä Kööpenhaminaan*

*Julkaistu ensi kerran 1924
II Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

391

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri!

Lähetän oikaisuvedokset.

Asian jouduttamiseksi julkaiskaa n:o** ilman, että lähettätte uudelleen tänne: kirjoitusten järjestyshän tuli jo anetuksi? Eikö niin? Jollei, niin kirjoittakaa heti.

Selviääkö Kuzma joka viikko ilmestyvästä pää-äänenkannattajasta?

Milloin on lähetettävä aineistoa seuraavaa n:oa varten ja paljonko on sitä varten ladottu?

P. S. Onko Genèvessä toimisto, josta voi saada tietoja Saksassa olevista venäläisistä sotavangeista?

Salut! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1915 tammikuun 3 ja 9
päivän välisenä aikana
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — sovitaan pois, eikö niin? *Toim.*

** Kysymyksessä on »Sotsial-Demokrat» lehden 36. n:o. *Toim.*

392

D. B. RJAZANOVILLE

Hyvä toveri! Saimme eilisiltana artikkelinne. Emme ole vielä ehtineet lukea emmekä käsitellä.

Aikaa nyrkkipostin lähtöön on kovin vähän. Olkaa hyvä ja suokaa sen vuoksi anteeksi, että kirjoitan tavattoman lyhyesti. Uutisia ei ole tullut Venäjältä. Asiantilan huomaatte 35. ja 36. n:osta*.

»Sovremennyi Miriä» meillä ei ole.

»Nasha Zarjaa» on vain yksi kappale Bernissä, joten emme voi valitettavasti lähettää.

»Golosista»³⁶⁴ ei näy Teilläkään olevan kylliksi tietoja: lukekaa koko »Golos».

Emme voi lähettää vuosikertaa. Koetamme saada pariisilaiset tekemään sen, joskaan se ei ole helppoa.

Parvusta emme ole nähneet!

Parhaat terveiset minulta, Nadezhda Konstantinovnalta ja kaikilta berniläisiltä.

N. Lenin

P. S. Oheinen kirje on vaimollenne.³⁶⁵

*Kirjoitettu tammikuun 9 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Wieniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

393

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri!

Lähetän oikaisuvedokset.

Hirveää viivästymistä!

Miettikää, mitä pitäisi tehdä. Kuzma taisi latoa bundilaisille.

Mitä olisi tehtävä, jotta voitaisiin julkaista joka viikko?

Oletteko saanut *kaiken* aineiston 36. ja 37. n:oa varten?

* Kysymyksessä on »Sotsial-Demokrat» lehti. *Tolst*

Pyysin suunnittelemaan *likipitäen* sijoituksen. Jollei se käy päinsä Teille, niin teemme sen täällä, mutta siinä tapauksessa lähettäkää luettelo *k a i k i s t a* artikkeleista ja kirjoituksista.

Salut fraternell* Teidän *Lenin*

»Golosin» lakkauttamisesta lähetämme 4—5 rivin pituisen kirjoituksen. Ilmoittakaa kirjeessä tarkka *m ä ä r ä a i k a*.

Kirjoitettu 1915 tammikuun

17 päivän jälkeen

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

394

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri!

Lähetän vielä artikkelin 38. n:oa varten.

Toivottavasti riittänee nyt kumpaankin (37. ja 38.) n:oon. Tiedustin Teiltä jo ajat sitten, riittääkö aineistoa kumpaankin numeroon. Te olette olleet kuitenkin vaiti.

Mutta Kuzma on mahdo-ton!!!

Salut! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu 1915, ennen helmikuun

1 päivää

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

395

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Sain juuri 37. n:on (lähettäkää minulle, olkaa hyvä, 2—3 kappaletta kirjapainosta *heti* lehden ilmestyttyä, sillä toimituksen kannalta on tärkeää saada aikaisemmin).

Miksi ei oikaistu 36. n:on päivämäärää?⁸⁶⁶

Pyydän kovin kirjoittamaan heti,

* — Veljellinen tervehdys! *Toim.*

- 1) miten edistyy 38. n:on latominen?
- 2) milloin lopetetaan?
- 3) » voi ilmestyä?
- 4) » on lähetettävä 39. n:oa varten
- 5) mahtuuko aineisto n:oon vai ei?

Asianlaita on siten, että 37. n:on tavattoman myöhästymisen vuoksi on paljon lisättävää.

Lähetäkää *luettelo siellä olevista kirjoituksista*.

Oletteko puhunut latojan kanssa? Onko selvinnyt *täysin*, voidaanko julkaista joka viikko?

Odotan kärsimättömänä vastausta.

Parhaat terveiseni! Teidän *Lenin*

P. S. Oheistan ladottavaksi kirjoituksen »Vielä sosialishovinismista».

Kirjoitettu helmikuun 3 pnä 1915

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929

XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

396

J. S. HANECKILLE

Werter Genossel*

Kirjoitin juuri Skaretille (Haidukiewichista). Mutta kun Te ette antanut minulle Haidukiewichin osoitetta, niin kirjoitin Skaretille, että Haidukiewich *käyväisee hänen luonaan* vedoten postikorttiini. Kirjoittakaa siis heti Haidukiewichille.

Sairastin influenssaa enkä ole vieläkään täysin terve; siitä syystä en vastannut itse, toivottavasti suotte anteeksi.

Lontoon konferenssi muodostui odotusten mukaisesti äärimmäisen iljettäväksi.³⁶⁷ Sitä ei tietenkään voitu estää. Beste Grüsse an Ihre Familie und an alle Freunde in Zürich.

Ihr *Lenin***

Kirjoitettu helmikuun 17 pnä 1915

Lähetetty Bernistä Zürichiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Arvoisa toveri! *Toim.*

** — Parhaat terveiseni perheellenne ja kaikille Zürichissä oleville ystäville. Teidän *Lenin*. *Toim.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri!

Olemme hirveän huolestuneita sen johdosta, kun Teiltä ei ole tullut kirjeitä eikä oikaisuvedoksia. Jokohan latoja on taas »juomapäällä»? vai onko hän ottanut taas muita töitä?? Nykyään on hiton tärkeää julkaista *viivytyksittä* (sillä Lontoon konferenssista on äärimmäisen olennaista ja kiireellistä aineistoa*). Vastatkaa herran nimessä pikemmin. Tämä ensiksi. 2) Jouduttakaa kaikin voimin n:on julkaisemista. Oikaisuvedokset nopeammin. 3) Kootkaa ryhmänne ja ryhtykää yhdessä kaikkiin toimenpiteisiin, että pää-äänenkannattaja alkaisi *kerta kaikkiaan* ilmestyä säännöllisesti. Nämä myöhästymiset ovat tosiaankin mahdottomia: vievät kaikki työhalut!!

Salutations!***

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu helmikuun 20 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Lähetän oikaisuvedokset ja uutta aineistoa. *Lontoon konferenssia* koskeva aineisto on pantava *ehdottomasti* tähän n:oon.

Tehkää herran nimessä *kaikkenne* julkaisemisen jouduttamiseksi. (*Jollei voida* julkaista ennen neuvottelukokoustamme³⁶⁸), niin tuokaa *v ä l l t ä m ä t t ö m ä s t i* mukananne *o i k a i s u v e d o k s e t* (varsinkin isänmaan puolustus- ta käsittelevät artikkelit).

* Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

** — Terveisiä! *Toim.*

NB: Martovia koskevan kirjoituksen *lykkäämme tuonnemmaksi.**
Älkää unohtako!! t.s. älkää julkaisko.

Au revoir!**

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 24 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

399

G. J. ZINOVJEVILLE

Minun mielestäni § 3 ei kelpaa.³⁶⁹ Sen *asemesta* on mielestäni kerrottava helppotajuisesti, *millä* tavalla tulee auttaa pää-äänenkannattajaa kirjoituksilla (on korostettava, että ei avusteta kirjoituksilla) ja varustautua julkaisemaan *entistä useammin*.

Baugylaisiin*** nähden on pidettävä kädet vapaina ja jätettävä pieni mahdollisuus sopia heidän kanssaan. Sellaisessa muodossa siitä ei ole vahinkoa ja se on kokonaan meidän vallassamme.

»*Julkaista useammin* (jopa joka päivä)» — eiköhän tämä riittäne?

Sanomme *sekä* niin *että* näin: julkaistaan joka päivä tai jopa rinnakkaisesti.

»Rinnakkaisuus» on ehdottomasti vahingoksi: siten auttaisimme heitä *kaappamaan* sisaren.

Kirjoitettu 1915 helmikuun 27 ja
maaliskuun 4 päivän välisenä aikana
Bernissä

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Artikkelin »Vielä Martovista» julkaistiin toukokuun 1 pnä 1915 »Sotsial-Demokrat» lehden 41. n:ossa. *Toim.*

** — Näkemiini! *Toim.*

*** Baugylaiset — N. I. Buharin, J. F. Rozmirovitsh, N. V. Krylenko. Ryhmä sai nimensä asumispaikkansa mukaan — Baugyn kauppala (Sveitsi). *Toim.*

400

S. N. RAVITSHILLE*

Hyvä toveri! Lähetän päätöslauselmat lyhyine alkusanoinen.** Jouduttakaa herran nimessä *niiden latomista!*

Onko Lontoon konferenssissa esitetty julkilausuma ladottu?

Lähetäkää pikemmin oikaisuvedokset.

Lähipäivinä lähetämme VSDTRyhmän oikeusjuttua käsittelevän artikkelin***. He käyttäytyivät *huonosti*. Se on tunnustettava suoraan.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 9 pnä 1915
Lähetetty Bernistä Genèveen.

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

401

D. WIJNKOOPILLE

Bern, maaliskuun 12 pnä 1915

Arvoisa toveri!

Oheinen kirje on toveri Inessalta, jonka tehtäväksi olemme antaneet toimia vasemmistolaisten naissosialistien yhdistämiseksi.³⁷⁰ Pyydän hartaasti Teitä löytämään jonkun Teidän kannallanne olevan hollantilaisen naistoverin, joka voitaisiin lähettää puolueenne edustajana naissosialistien konferenssiin (ellette henkilökohtaisesti, niin edes kirjeitse).

Parhaat onnitteluni Gorterin kirjasen johdosta, joka lyö niin mainiosti opportunisteja ja Kautskya.³⁷¹

Jään suureen kiitollisuudenvelkaan, jos vastaatte mahdollisimman pikaisesti.

Veljellinen tervehdykseni! *N. Lenin (VI. Uljanov)*

* Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

** Kysymyksessä ovat VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssin päätöslauselmat (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 145—151). *Toim.*

*** Tarkoitetaan Leninin artikkelia »Mitä todisti VSDT:n Duumaryhmän oikeusjuttu» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 159—165). *Toim.*

Wl. Uljanow. Distelweg. 11. Berne (Suisse).

Lähetetty Amsterdamiin

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

402

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän *heti* oikaisuvedokset. Pyydän tekemään korjaukset.

Ette tee tosiaankaan hyvin, kun kieltäydyste ottamasta rahaa kirjeenvaihtokuluihin. Se on ensiksikin jo suoraan epätoverillista *selvän* sopimuksen rikkomista: Tehän suostuitte lähettämään tariffin!

Toiseksi, mihin Te minua nyt pakotatte?

Siihenkö, etten enää lähettäisi Teille?

Ajatelkaa asiaa, kun ette ole kiukustunut ettekä hermostunut. Olen varma, että huomaatte olevanne väärässä. Ei saa sillä tavalla!

Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1915,
ennen maaliskuun 23 päivää
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

403

D. WIJNKOOPILLE

Arvoisa toveri Wijnkoop!

Lähetän oheisena toveri Inessan kirjeen. Tervehdin palavasti Teitä ja kaikkia marxilaisia puoluetovereita ja pyydän Teitä antamaan toveri Gorterille mukaan liittämäni kirjeen*.

Parhaat terveiseni. Teidän *N. Lenin*

* Ks. seuraavaa kirjettä. *Toim.*

Wl. Uljanow. Waldheimstrasse 66. Bern.

*Kirjoitettu toukokuun 5 pnä 1915
Lähetetty Zwolleen (Alankomaat)*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

404

H. GORTERILLE

Toveri H. Gorterille

Arvoisa toveri Gorter!

Toveri Radek on näyttänyt minulle kirjeenne.

Olisi ehdottomasti varsin hyvä, jos onnistuttaisiin perustamaan kansainvälinen s.d. aikakauslehti, jonka toimittajana olisi Pannekoek. Meidän tulee vastustaa »Neue Zeiten» iljettävää tapaa puolustaa sofismeilla pahimmanlaatuista oportunismia.

Kysymys on vain siitä: onko meillä riittävästi varoja ja kirjallisia voimia voidaksemme perustaa heti aikakauslehden?

Ellei ole, niin meidän tulee ehdottomasti, sodan loppumista odottelematta julkaista saksankielinen lentokirjanen (tai pari kirjasta). Kirjaseen tulee ottaa sellaisten venäläisten, hollantilaisten, saksalaisten (Radek), ranskalaisten (ehkä Merrheim), englantilaisten (ehkä Rothstein) tovereiden artikkeleja, jotka katsovat välttämättömäksi taistella mitä armottomimmin opportunistipettureita (siinä luvussa myös Kautskya) vastaan.

Tätä hanketta *ei* pitäisi nähdäkseni *missään tapauksessa* viivyttää. *Jo nyt*, vielä sodan aikana on sanottava koko toisuus, ei tietenkään Saksassa, vaan Sveitsissä, jotta voitaisiin puhua vallankumouksellisesta taistelusta vapaasti, ilman sensuuria.

Ei ole syytä odotella, jollei heti voida löytää ranskalaista tai englantilaista avustajaa; parempi on, että julkaisemme ensimmäisen kirjaseen itse (t.s. ilman ranskalaisia ja englantilaisia). Me voimme tyytyä esittämään käännöksenä Merrheimin mielipiteen (nimittäin, että »vapaussodasta» puhuminen on *pettämistä*).

Radek sanoi kirjaseenne ilmestyneen *englanninkielisenä*. Se on minusta hyvin ilahduttavaa: saatan nyt lukea ja ymmär-

tää kaiken. Hollannin kielestä ymmärrän noin 30—40%. Onnittelien Teitä opportunistia ja Kautskyä vastaan tekemienne erinomaisten rynnäköiden johdosta. Trotskin päävirhe on siinä, ettei hän hyökkää tuota joukkiota vastaan.

Sydämellisin terveisin. Teidän *N. Lenin*

Osoitteeni: Wl. Uljanow, Waldheimstrasse 66. Bern.
Kirjoittakaa minulle postikortti, *milloin* Te tulette.

*Kirjoitettu toukokuun 5 p:nä 1915
Lähetetty Zwolleen (Alankomaat)*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:o:ssa*

*Julkaistaan
D. Wijnkoopin kirjoittaman
käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

405

I. F. ARMANDILLE

Dear friend!*

Kirjoitin Teille kahdesti, mutta on myönnettävä, että täällä on niukalti uutisia. Venäjältä saadut sanomat eivät ole hullumpia, mutta toivottavasti luette ne pian kaikki itse, kun tulette. Miksi ette kirjoita sanaakaan siitä, kuinka pitkän hoitoajan hammaslääkärinte on määrännyt? vaikkapa likipitään? On matkustettava joko postihevosilla (Flühliin — 2 kertaa päivässä, klo 9 aamulla ja klo 4 iltapäivällä Schüpffheimistä, mutta meille saakka, *Sörenbergiin*, vain kerran päivässä, klo 9 aamulla Schüpffheimistä). Ehtiäksenne aamupostiin (t.s. postivaunuihin) pitäisi *nähtävästi* lähteä Bernistä klo puoli 6 aamulla ja odottaa 1½ tuntia Schüpffheimissä. Jos lähdette Bernistä klo 2.05, kuten me, niin postivaunut kulkevat vain Flühliin asti, sitten on otettava kyytihevosek (sitä varten on *soitettava puhelimitse* Schüpffheimistä — siellä on ravintola aseman vastapäätä. Ravintoloitsija soittaa 10 pfennigistä meille tänne, *Hotel Marienthal* in Sörenberg, ja ilmoittaa, että ollaan tulossa *minun luokseni* ja että on lähetettävä hevonen: silloin täältä ehditään pariksi Flühliin ja Teidät kyyditään Flühlistä tänne).

* — Hyvä ystävä! *Toim.*

Maksu postivaunuissa 1 frs 20 Flühliin asti+2 frs Flühlistä Sörenbergiin.

Täkäläinen hevoskyyti Flühlistä Sörenbergiin maksaa 4 frs hengestä (6 frs 2:sta).

Kirjeenne on käynyt jostain syystä Luzernissa! En käsitä, miksi. Johtuisiko ehkä siitä, että kirjoititte samalle riville Sörenberg? Olisiko lisättävä *via Schüpflheim?*

Puristan kättänne.

Pikaisiin näkemiin. Teidän *Lenin*

P. S. Kirjoitin Grigorille eilen Grimmin kutsumisesta »*Kommunistiin*». Luin tänään Trotskin vastauksen (»*Kommunistille*») »*Nashe Slovoista*». ³⁷² On oltava äärimmäisen varovainen Grimmia kutsuttaessa, jottei saataisi kieltävää vastausta. Sanokaa se Grigorille.

Vielä pyyntö: kun tapaatte Kasparovin, pyytäkää häntä ottamaan selville, mitä *virallista* osoitetta käyttää se toimisto (onko se Genèvessä? vai Bernissä?), joka ottaa toimittakseen Saksassa oleville venäläisille sotavangeille *rahaa* (sekä rahaa että kirjeitä, mutta etenkin rahaa). Erittäin tärkeää on saada juuri virallinen osoite, jotta voisin kirjoittaa sinne ja olla varma, etteivät rahat joudu hukkaan.

Vielä tehtävä (voi voi! asioittemme ja tehtävien paljous vallan musertaa Teidät, vai kuinka?): ostakaa kiteistä sitruunahappoa (Zitronensäure). Huono juttu, kun joutuu matkustamaan maalle muita *myöhemmin!*

Neufchâtelista *ei ole tullut vielä kään vastausta*. ³⁷³

Ihme ja kummal! Au revoir.*

Teidän *Lenin*

Kysäiskää tilaisuuden sattuessa ennen lähtöänne Radekilta, olisiko hän ehkä halukas tulemaan. Jos on, niin *lähetämme* hänelle *kutsun*.

Tuokaa mukananne 15—20 kappaletta »*Kommunistin*» »*Tiedonantoa*» ³⁷⁴.

Kirjoitettu 1915 kesäkuun 4 päivän
jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Näkemlin. *Toim.*

406

G. J. ZINOVJEVILLE

Hyvä ystävä!

Lähetän »*Neue Zeitung*».

Luin »*Izvestijan*». Mainiota! Varsinkin mitä on sanottu »*Nashe Slovo*sta». ³⁷⁵ Pää-äänenkannattaja on nyt välttämätön.

Kirjoittakaa, miten aiotaan jaotella aiheet. Haluaisin ottaa »*tappion*» ja Potresovin+OK:n+Tshheidzen liiton vs* »*Nashe Slovo*on».

»*Egoismi*n» nähden... liioittelette. Te lähetitte minulle *osan siitä, mitä Teillä oli*. Minulla taas ei ollut mitään!! Olen lähettänyt Teille kaikki uudet nimikkeet, mutta Te ette ole *tähän saakka* lähettänyt minulle *yhtäkään*.

Olen saanut »*Nashe Delon*» ³⁷⁶ 2. n:on. Lähetän, kun olen lukenut ja käyttänyt hyväkseni.

Miten on Radekin artikkelin laita? Eikö hän vain petkuta? Aleksandrin kanssa käymme neuvotteluja. Entä Te?

Kirsikoista olisivat tavattoman kiitollisia kaikki (eivätkä yksinomaan naiset). Miksi olette vaiti tänne tulosta ja Rothorniin menosta?

Kaikenlainen saluti!

N. Lenin

Kirjoitettu 1915 kesäkuun 24 päivän
jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

407

G. J. ZINOVJEVILLE

Hyvä ystävä! Olen saanut ja lukenut artikkelin ja lähettän sen Buharinille.

Trotskia koskevasta kirjoituksesta on nyt tietenkin poistettava kohta, jossa puhutaan »*Kommunistin*» sisällä ta-

* — suhteesta. *Toim.*

pahtuneesta äänten jakautumisesta. Mutta onko poistettava kaikki, mitä puhutaan Tshheidzen ryhmästä? sehän on poliittisen tilanteen *k e s k i ö* ja tulee olemaan melko kauan!

Kirsikoista *kaikki* ovat erittäin kiitollisia!

Minulla ei ole ranskalaisia eikä muunlaisiakaan kirja-uutuuksia, joten tässä asiassa ette livistä vaikka kuinka yrittäisitte.

»Nimi»: *La Chesnais*: »Le groupe socialiste du Reichstag et la déclaration de guerre» (Paris. 1915 »L'Humanité», 1 fr. 50)*. *Pyydän Grishaa lähettämään.*

Lähetän Radekin kirjeen: kirjoitan hänelle, että *Grimmin on kirjoitettava KK:lle.*** Meidän ei pidä tuppautua. Kautskyn ja Kumpp. käänne on p.... käänne, minkä tarkoituksena on saada vasemmistolaisin fraasein työläiset *luopumaan* vallankumouksesta. Se on selvä.

Lähetin J. F:lle sähkösanoman, jossa kutsuin tänne, ja kirjeen. Virkoja ei pidä antaa, mutta täytyy tietenkään hie-roa sovintoa ja me olemme »hieroneet sovintoa» jo kauan. Parasta olisi, jos Te ajaisitte tänne polkupyörällä. Se on *t ä y s i n* mahdollista Schüpheimin kautta (lasku 20 min. Flühliin saakka!). Lähettäkää oma (tai naapurinne) puhelinnumero: soittaisin siinä tapauksessa Teille, milloin J. F. saapuu tänne. Puhelinnumeromme *1 1 1* (Hotel Marienthal).

Sopivinta on soittaa klo 8¹/₂ aamulla. Jos *ette* lähetä puhelinnumeroanne, niin sähkötän Teille (Kommt*** sinä ja sinä päivänä): se tarkoittaa: tulkaa tapaamaan J. F:ää.

Terveisiä kaikille!

Teidän N. L.

*Kirjottettu 1915, ennen heinäkuun
5 päivää
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteinin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* »Valtiopäivien sosialistiryhmä ja sodan julistus» (Pariisi 1915, »L'Humanité», 1 fr 50). *Toim.*

** Teokset, 36. osa, ss. 307—309. *Toim.*

*** — Tulkaa. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Hyvä ystäväl! Ihmettelen kovin sitä, että jätite — jostakin käsittämättömästä syystä — pois tapaamistilaisuudestalt!

Sovinnonteko oli tarpeetonta, sillä vieraat olivat äärimmäisen sopuisia (vain Kamenevin on muuan vieras halukas erottamaan puolueesta). Sovittiin mainiosti (ilman virkoja).³⁷⁷

Radekin käännöksen, joka ei ole aivan hyvä (I osa on ikävä) (mutta silti *tarpeellinen* edustavuuden vuoksi), lähetin N. I:lle.³⁷⁸

Jotten unohtaisi! Vieraat saivat minut vakuuttumaan, *ettei painetussa sanassa kannata* puhua erimielisyyksistä, joita meillä on ollut »Kommunistin» toimituksessa (että minä ja Te äänestimme Trotskia vastaan). He ovat oikeassa. *Pyyhkiäkää yli!!*

Mutta Tshheidzen ryhmää³⁷⁹ *vastaan* on aloitettava *sotaretki*. Ja sen vuoksi (äänestystä koskevan kohdan tultua poistetuksi) herätän *jälleen* kysymyksen pikku artikkelistani »Opettava kokemus» (vieraiden kanssa käymäni keskustelu todisti jälleen, että *asian ydin* on nyt Tshheidzen ryhmässä).

N. B. Kukaan meistä ei ole vastannut Masloville! Eikö Radek kirjoittaisi edes arvostelua?³⁸⁰

Parhaat terveiset!

Teidän Lenin

Radek on jostakin syystä vaitii! Odotan vielä.

Oletteko saanut »Nashe Delon» ja »Izvestijan» 2. n:on?

Eikö käännetä Gorterin kirjasesta lukua, jossa puhutaan Kautskysta ja Kumpp.? Sietää tehdä niin!

Lähetän Abramian artikkelin³⁸¹. *Puollan sitä*. Tarvitaan ehdottomasti *tosiasioita* eikä vain »taktiikkaa». *Hänellä on hyödyllinen kokoelma tosiasiota*. Olen paikka paikoin korjailnut. Suosittelen salaisuussyistä (kirjoittajan turvallisuus) käyttämään nimimerkkiä A. B.

P. S.

Tänne tulonne varalta lisää: Schüpffheim — 720 metriä, Flühli — 8 km:n päässä siitä — 893 m ja Sörenberg 10 km:n päässä Flühlistä — 1 165 m. Tie on *ajokunnossa*. Voi *pyörällä* ylös $\frac{1}{3}$ matkasta Flühlistä Sörenbergiin. (Alamäkeä Flühliin asti=20 minuuttia pyörällä.)

P. S. Missä pisteessä ovat Teidän ja Jurin neuvottelut kuljetukseen tarvittavista varoista? Aleksandr varustautuu. Kirjoittakaa, *paljonko* ja *koska* voidaan saada.

P. S. Miten on Karpinskin avustajana olon laita? Hän taitaa *olla loukkaantunut*.

Edellä oleva on kirjoitettu eilen.

En ehtinyt lähettää eilen. Olen saanut »Vorwärtsin»+ Adlerin. *Suuri kiitos!*

N. I. pyytää Abramian artikkelia.

Lähetän N. I:n artikkelin ja arvostelun (huomautuksineeni).³⁸²

Arvostelua suosittelen *kirjoitusten* joukkoon. Puollan tietenkin *N. I:tä*, en Abramia, jos pitää valita.

Lähetän Radekin kirjeen. Minun mielestäni on ehdottomasti tartuttava molemmin käsin kirjasta koskevaan suunnitelmaan.³⁸³ *Kirjoitan Radekille*.

Ehdotan julkaistavaksi kirjasen »Venäjän sosialidemokratian suhtautuminen sotaan»: 1) Manifesti; 2) Päätöslauselma; 3) Erikoinen artikkeli tunnuksista etc; 4) Samoin VSDTP:n hajaannuksen historiasta ja *VSDT Ryhmästä* ((pää-äänenkannattajan artikkelit eivät sovi *lainkaan*)). Sopikaamme asiasta pikemmin kirjeitse ja *jakaaamme teemat*.

Antaisikohan *Juri* rahaa tätä kirjasta varten? *Hyvin tärkeää*.

Terveisiä kaikille! Teidän *Lenin*

Onko Teillä »Voprosy Strahovanijan» 3. ja 4. n:o? Lähetämme, jollei ole.

Kirjoitettu 1915 heinäkuun 5 päivän

jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

409

G. J. ZINOVJEVILLE

Grigorille

Kehotan erityisesti muuttamaan *erityisen* huomattavasti artikkelinne (Lemberg) loppua etc. (*ei ole hyvä viehättyä siinä* päätöksellisyyteen — *sävy muodostuu vääräksi*).

Lisätkää vastaus 2. n:olle (»Izvestijan») seuraavista kysymyksistä: ranskalaisten sosialishovinistien »OK:n» ja saksalaisten sosialishovinistien sovinto (erityisesti) bundileinen shovinismi (veijari Ionov) kaukasialaisten veijarien (»yhtenäisyys» Annin kanssa!) (Huomautus tai P.S.)

Nadja ihmettelee kovin, kun ette palauta hänelle kirjettä, joka on tarpeellinen (pää-äänenkannattajaa varten), ettekä *vastaa*!??!

Aion vaatia »Kommunistin» toimituksessa äänestettäväksi Trotskille osoitetun vastauksen, joka koskee *Tshheidzen ryhmää*.* Äänestäkööt nurin!
(Silloin »Sotsial-Demokratiin»)

Vielä matkasta: Schüpheimistä Luzerniin *nii n i k ä ä n* alamäkeä — voi varmaankin lasketella pyörällä *jalkavaivoilla!*

Lähetän kolme juttua pää-äänenkannattajaa varten. Kuka tulee pitämään yhteyttä kirjapainoon? Kirjoittakaa.

Kirjoitettu 1915, ennen heinäkuun
11 päivää

Lähetetty Sörenbergistä
Hertenstelnin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on V. I. Leninin artikkeli »Onko Organisaatiokomitealla ja Tshheidzen ryhmällä omaa linjaa?» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 123—128). Toim.

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän muistikirjan: Inessa pyytää *palauttamaan*, kun olette kopioinut.*

Lähetän Wijnkoopin kirjeen. *Palauttakaa heti* (näyttäkää Jurille, jos on hyödyksi). Takerrun molemmin käsin *tähän* vasemmistolaisen Internationaalien »piskuiseen kantajoukkoon». On pyrittävä *kaikin voimin* lähentymään heitä. Kiirehdin Radekia kääntämään Bernin päätlauseimat**.

Lähetän kirjasein *konseptin* alun sopiaksemme siitä, miten jatkamme työtä ja saamme »*eheän*» kahden tekijän jutun (näyttäkää Jurille, jos on *hyödyksi*: ehkä antavat rahaa *sellaista* juttua varten? Elleivät anna, konseptia ei kannata näyttää).***

Lähetäkää huomautukseen *eri* paperilla.

Palauttakaa heti.

Arvelen, että muokattuna saadaan ehkä populääri ja tärkeä (sekä Venäjän että Euroopan kannalta) todiste- ja aineistokokoelma.

Terveisiä. *Lenin*

Ottakoon *Zina* vielä jäljennöksiä Vorkonferenzia koskevasta selostuksesta³⁸⁴. Pitäähän näet jakaa!!

*Kirjoitettu 1915 heinäkuun
11 ja 30 päivän välisenä aikana
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Meillä vierailee Ljudmila (matkustaa Venäjälle). Utinen Pariisista: Trotski ja Kumpp. aikovat heti vasemmistolaisten kansainvälisen konferenssin jälkeen järjestää venäläisten (t.s. nähtävästi OK:n+KK:n+»Nashe Slovon») konferens-

* Ei ole saatu selville, mistä on kysymys. *Toim.*

** Ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151. *Toim.*

*** Kysymyksessä on kirjanen »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 289—333 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 281—318). *Toim.*

sin. Ensin hyväksytään vasemmistolaisen konferenssissa yleinen vasemmistolainen päätöslauselma, sitten (kun on täten todistettu vasemmistolaisiksi »Nashe Slovo» ja OK, joka »uultavasti äänestää *k a i k k e a* — Mädchen für alle*) kehoitetaan meitä (»kaikkien nähden») osallistumaan yhdessä heidän kanssaan venäläisten yleiseen konferenssiin ja kieltäytymistämme meitä vastaan...

Juoni ei ole hullumpi! Kopioikaa *h e t i* itseänne varten Radekin luonnos³⁸⁵ (palauttakaa luonnos heti minulle!) ja harkitkaamme tarkoin taktiikkamme.

Esitämmekö heti *korjausehdotuksemme* Radekille? (+ *p ä ä t t ä v ä i n e n* taistelu opportunisteja vastaan; + kansalaisota; + ero opportunisteista). Vai esitämmekö oman ehdotuksemme ja äänestämme sen tultua hylätyksi Radekin ehdotusta? Tai sekä niin että näin?

»Nashe Slovon» osallisuutta vastaan on esitettävä kirjallinen vastalause (kaksi motiivia: 1) osallistua saavat puolueet — he *eivät ole* puolue — tai »puolueen osat». Sanokoot, että he ovat osa OK:sta. 2) kaksinainen edustus: Martov kuuluu sekä OK:hon että »Nashe Slovoon»).

Ehdottomasti näin.**

On muodostettava KK:n valtuuskunta. *K a i k k i* kielet ovat tarpeen: Inessa hoitaa ranskan ja englannin kielen. Kuka saksan kielen? Olisiko ehkä otettava Haritonov Zürichistä, jos Kinckel on matkustanut? (Ljudmila taitaisi olla halukas matkustamaan, mutta...). Kustannukset? Missä konferenssi pidetään? Kestääkö kauan? Harkitkaamme etukäteen.

On koottava huolellisesti kaikki Tshheidzeä ja Kumpp. koskevat asiakirjat (heitä vastaan). Jos vasemmistolaiset (Radek+Thalheimer+Wynkoop+??) *pyytävät* kokoontumaan epävirallisesti ja »keskustelemaan» »Nashe Slovon» kanssa — ei taida olla aina sopivaa kieltäytyä? (niin ikään yleensä kaikki ja kaikenlaiset asiakirjat. Sovitaan kirjeitse etukäteen).

Olisiko ehkä ryhdyttävä valmistelemaan omaa manifestiluonnosta, joka olisi yhtä seikkaperäinen kuin Radekin, mutta jossa julistettaisiin sota opportunistille? Vai olisiko otettava pohjaksi Radekin luonnos?

* — joka miehen tyttö. *Toim.*

** Vai olisiko mentävä kolmihenkisen UJK:n valtuuskunnan kanssa (KK:n 3:n Iisäksi) ja vaadittava *helle* äänivaltaa. Missä suhteessa he ovat huonompia kuin »Nashe Slovon» ryhmä? Naisjärjestö niin ikään.

Olen kirjoittanut Kollontaille* ja Blagoeville. Kirjoitan Wijnkoopille: ellei tee — hitto hänestä, minä täytän velvollisuuteni.

Kirjoittakaa Grimmille, että hän tiedottaisi *Teille sähkeellä*, jos tulee *v i e l ä* Vorkonferenz (mahdollisesti he rustaavat sen, sillä missä, kenen toimesta ja milloin määritellään muutoin kokoonpano ja muu?). Olisiko ehkä kirjoitettava Grimmille myös, että hänen *velvollisuutensa* on ilmoittaa heti (kaiken varalta) norjalaisille ja ruotsalaisille vasemmistolaisille? pitää tehdä se! (Osoite: välittäjänä Fru A. Kollantay. Turisthotel. Holmenkollen. *Kristiania*. Norwegen).

Tervehdys! Teidän *Lenin*

P. S. Konferenssi saattaa ehkä muodostua Kautskyn ja Renaudelin »kõijäämiseksi paikalle» heidän »rauhantekoaan» varten?? No siinä tapauksessa järjestämme skandaalin ja poistumme jätettyämme vastalauseen.

Kaikki minun (»Kommunistiin» tarkoitetut) kirjoitukseni lähettäkää Jurille. Kamenski lähettäkää minulle. N:o 1:sen (96 s.) kehotan julkaisemaan elokuussa 1915.³⁸⁶ N:o 2. (syyskuu 1915) — samoin 96 s. Gorter 2. n:oon. Varinin sain ⁹/₁₀:ltaan puolustetuksi: heitä on uhattava, ja he perääntyvät. Tämä 3. n:oa varten.

*Kirjoitettu 1915 heinäkuun
11 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensielniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Novaja i Noveishaja Istorija»
aikakauslehdessä 2. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Hyvä ystävä!

Oletteko saanut Abramkin artikkelin (takaisin) ja pää-
äänenkannattajaan tarkoitetun artikkelin?

Lähetän vielä kirjoituksia »Kommunistiin». (Kokoa ei olisi mielestäni rajoitettava. *Abramkin on saatava ehdottomasti mahtumaan*. Tarvitaan tosiasioita. Tarvitaan monipuoli-

* Ks. Teokset, 35. osa, ss. 161—162. *Toim.*

suutta. Olkoon 1. n:o mieluummin paksumpi. Tarpeen vaa-
tiessa 5% lisäys ja toisen latojan palkkaaminen.)

Lähetän aineistoa pää-äänenkannattajaa varten.

Laskekaa koko (pää-äänenkannattajahan tulee olemaan nyt
pienempi?) ja tehkää loppuun.

Luulen, että vasemmistolaisen konferenssia ei nyt tule:
Kautsky & K^o kutsuvat koolle *yleisen*.

Radek on vaitti.

En hyväksy artikkelinne loppua («Nashe Slovošta»). «*Nashe Slovošta*» «rauhan» kantaa on arvosteltava 100 kertaa jyrkem-
min. Ei ole puolustauduttava («kysymys ei ole siitä», «myön-
nämme»), vaan hyökättävä: nasheslovolaiset esittävät pelki-
ä fraaseja «rauhasta» *pyrkien sopimaan so-
sialishovinistien kanssa*. Heidän tunnuksen-
sa ydin: rauha on *rauhaa sosialishovinistien
kanssa*. On huomautettava (ja selitettävä laajemmin),
että rauha *ilman ehtoja* on nonsens, fraasi, *pötyä*.
Edelleen on selitettävä laajemmin, että *sivistymättömät jou-
kot* käsittävät rauhan toisin (à la «gaponadi»³⁸⁷), mutta puo-
lueen tunnuksena se on petkutusta. *Me kannattamme*
sitä, että osallistutaan Gaponin liittoihin, mutta vastustam-
me «gaponilaisia» tunnuksia. Kehottaisin vaihtamaan vielä
kirjeitse mielipiteitä tästä asiasta.

Teidän *Lenin*

Lähetän Fridolinin kirjeen. Kehotan tekemään hänelle
tarjouksen; tiedottakaa, Tekö kirjoitatte hänelle vai haluat-
teko minun kirjoittavan. ((Palauttakaa *kaikki* Radekin,
Fridolinin etc. kirjeet.))...

Ettepä taitanut ilmoittaa *kaikkien* uutuuksienne «nimiä»?
vai kuinka??

Pitäisi nähdäkseni hankkia Aleksinskin kirja «*La Russie
et la guerre*»*.

Mikä on Teidän mielipiteenne?

Mielestäni on parempi, jos «*Kommunistin*» «bibliografia ja
huomautukset» ovat *ilman* allekirjoituksia (monipuoli-
suuden vuoksi ja ettei olisi aina samoja nimiä).

Äänestäkää tästä ehdotuksesta. Juri pankoon nimensä

* — «Venäjä ja sota». *Toim.*

(»Pjotr Kijevski»), jos haluaa: ehdotan sijoittamaan hänen kirjoituksensa³⁸⁸ samaan osastoon.

*Kirjoitettu 1915 heinäkuun
11 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

413

D. WIJNKOOPILLE

Sörenberg 15/VII 1915.

Arvoisa toveril

Lähetän Teille edustajamme тов. Zinovjev'in selostuksen, joka koskee Bernin alustavaa konferenssia. Tutustuttakaa, olkaa hyvä, siihen toverit Pannekoek ja Gorter ja tiedottakaa mahdollisimman pian oma mielipiteenne sekä puolueenne mielipide (tai päätös).

Tämä alustava konferenssi on mielestäni varsin tärkeä ja hyödyllinen vain siinä mielessä, että se on paljastanut *lopullisesti* eräiden Saksan »vasemmistolaisten» (ja m.m. rva Clara Zetkinin) »kummallisen» (lievästi sanoen) osuuden. Kysyin muutamia kuukausia sitten тов. Radekin läsnä ollessa eräältä Saksan »vasemmistolaiselta», lähteekö Clara Zetkin, jos asiat kehittyvät niin pitkälle, että puolue jakautuu, vanhan vai uuden (t.s. vallankumouksellisen eikä kansallis-liberaalisen, nykyisen kaltaisen) puolueen mukaan. »Vanhan», tuo »vasemmistolainen» vastasi empimättä.

Toveri Radek suuttui kovasti tuolle vasemmistolaiselle ja vakuutti minulle, että tämä on erehtynyt ja että Zetkin on ehdottomasti ja vilpittömästi taisteleva Saksan halpamaisia sosialishovinisteja vastaan.

Tämä kiista on ratkennut nyt kuitenkin lopullisesti toisin, kuin Radek väitti. Zetkin haluaa kulkea yhdessä Haasen — Kautskyn kanssa, ja Haase — Kautsky haluavat »yhtenäisyyttä» (Südekumin kanssa: me sanomme venäjäksi sitä »lakeijoiden yhtenäisyydeksi, vallankumousmiesten hajottamiseksi», t.s. yhtenäisyydeksi kansallisen porvariston kanssa, kansainvälisen työväenluokan hajottamiseksi)! Olen varma,

että tämä »vasemmistolaisten» konferenssi, johon osallistuvat Zetkin, Haase, mutta *ei* »Lichtstrahlen» eivätkä »tribuunalaiset», on kauttaaltaan teeskentelyä: konferenssin objektiivinen merkitys on yksinomaan siinä, että »vasemmistolaisten» (à la Zetkin) *näennäinen taistelu* »oikeistolaisia» vastaan (nykyisen Englannin whigiä ja torya vastaan) lujittaa vanhaa katalaa puoluetta.

Meidän tulee (yhdessä tribuunalaisten ja Saksan *eräiden* vasemmistolaisten — *ei à la Zetkin* — sekä kenties myös Latvian puolueen ja Puolan sosialidemokratian (n.s. opposition) kanssa) ryhtyä johonkin *varsin kiireellisesti*, mikäli emme halua menettää tätä hyvin tärkeää tilaisuutta.

Toveri Radek lupasi kääntää saksaksi päätöslauselmamme*. Meidän (Keskuskomitean) manifestin Te tunnette jo (se on julkaistu — valitettavasti lyhenneltynä — »Tribunessanne»). David siteeraa kirjassaan tätä manifestia *erittäin* tunnollisesti (niin tunnollisesti, ettei sellaista juuri uskoisi opportunistista). Lähetämme Teille Radekin käännöksen ja pyydämme tiedottamaan *mahdollisimman pikaisesti*, katsotteko mahdolliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi, että valmistetaan yhteinen päätöslauselma ja esitetään yhteinen vastalausejulistus »vasemmiston» (Zetkinin ja Kumpp.) konferenssia *vastaan*. Minun mielestäni me teemme sen muodossa tai toisessa.

Parhaat terveiseni.

N. Lenin

P. S. Pyydän tutustuttamaan tähän myös toveri Luteraanin, jonka kanssa olemme esiintyneet kerran »suota» (keskustaa) vastaan (jos tietenkin katsotte hyödylliseksi näyttää kirjeen myös tov. Luteraanille).

Wl. Uljanow *in Sörenberg* (Kanton Luzern) Schweiz. Kaikki tämä on aivan luottamuksellista!

Lähetetty Zwolleen (Alankomaat)

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

* — Tarkoitetaan VSDTP:n ulkomaisten jaostojen Bernin konferenssin päätöslausemia (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 145—151). *Totm.*

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveril

Lähetän oikaisuvedokset.

Jos n:o on täysi (t.s. jos aineistoa on *aivan* riittämiin), julkaiskaa heti. (Päättäkää itse kirjoitusten järjestyksestä: pääkirjoitukseksi »Tappiosta»*.)

Lisätäkää oheinen jälkikirjoitus artikkeliin »Asiaintilasta»**, jos suinkin on vapaata tilaa.

Julkaisemme heti tämän n:ön jälkeen seuraavan, johon tulee pasifismia käsittelevä artikkeli (onko se ladottu?). Kirjoittakaa pikemmin, paljonko on tätä (seuraavaa) numeroa varten aineistoa ja paljonko sitä puuttuu!

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu helmäkuun 21 pnä 1916
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

D. WIJNKOOPILLE

Sörenberg (Luzernin kantoni)

22/VII 1915.

Arvoisa toveri Wijnkoop!

Lähetän toveri Radekin kääntämät puolueemme päätöslauselmat***. Luettuani päätöslauselmanne minusta tuntuu, että olemme periaatteessa ehdottomasti solidaarisia.

Toveri Radek kirjoittaa minulle, että meidän pitää laatia yhdessä teesit eikä päätöslausemia (me — t.s. Alankomaiden

* Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia »Oman hallituksen tappiosta imperialistisessa sodassa» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 267—273). *Toim.*

** Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia »Asiaintilasta Venäjän sosialidemokratiassa» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 274—279). *Toim.*

*** Tarkoitetaan VSDTP:n ulkomaisten jaostojen Bernin konferenssin päätöslausemia (ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151). *Toim.*

Sosialidemokraattinen Puolue, meidän puolueemme, Puolan sosialidemokraattinen »oppositio» sekä luultavasti myös Latvian sosialidemokratia). Minun mielestäni ei ole tärkeää, laadimme teesit vai päätöslauselmat: tärkeää on se, että määrittelemme selvästi, yleistajuisesti vallankumoustaktiikkamme, selitämme tarkemmin sodan imperialistista luonnetta, suojaamme marxilaisuuden Kautskyn, Plehanovin ja Kumpp. vääristelyiltä.

Radek ei ole valitettavasti vieläkään lähettänyt minulle julistusluonnostaan. Toivon, että luettuanne päätöslauselmamme vastaatte minulle *aivan kohdakkoin*, oleteko periaatteessa samaa mieltä kanssamme. Kaiken tulee olla valmista elokuun 7—10 päivään mennessä.

Jos voisitte sanoa *aivan* varmasti, että joku teistä voi olla Bernissä 7.—10. elokuuta, niin ehkäpä kävisi mahdolliseksi pitää Bernissä pientä neuvottelua ja laatia yhdessä teesit. Jos ette voi, niin joudutaan sopimaan asioista kirjeitse, mikä vaatii *runsaasti aikaa*.

Parhaat terveiseni. Teidän *N. Lenin*

P. S. Radek on kertonut minulle, että olette varsin hyvissä väleissä *chicagolaisen* kustantajan *Charles Kerrin* kanssa. Me julkaisemme venäjän kielellä (ja sitten saksan kielellä) pienen kirjasen (noin 100 000 kirjainmerkkiä), jossa on päätöslauselmiamme ja selityksiä. Ettekö voisi tiedustella Charles Kerriltä, suostuisiko hän (ja millä ehdoin) julkaisemaan kirjaseamme englannin kielellä?*

P.P.S. Koetan muotoilla ja lähettää Teille luonnoksen. Hyväksymme varauksettomasti ja täydellisesti ehdotuksenne, että otettaisiin yhteys muihin vasemmistolaisiin (Englanti, Ruotsi, Ranska j.n.e.).

Lähetetty Zwolleen (Alankomaat)

Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

* Tarkoitetaan kirjasta »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)» (V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 289—333 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 281—318). *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Wijnkoopin.

Palauttakaa heti. Miten menettelemme heidän suhteensa? He luikertelevat ilmeisesti. Ei kannata sättiä, parasta lie-
nee olla vaiti.

Lähetän Kollontain. *Palauttakaa.* Siinäpä vasta toimekas nainen!

Lähetän Yhdysvaltoja koskevan artikkelin. Ei tarvitse palauttaa. *Soi t t a k a a* (joko itse tai Zinan taikka Shklovskin välityksellä) *heti minulle, jos ette hyväksy.*

Ettekö muista *K o b a n* sukunimeä?

Tervehdys! *Uljanov*

N. B. Lähettäkää »Voprosy Strahovanija», jossa on arvostelu Maslovista³⁸⁹.

Kirjoitettu 1915 heinäkuun

23 päivän jälkeen

Läheletty Sörenbergistä

Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Lähetin Teille tänään sähkeen, jossa pyydän panemaan pää-äänenkannattajan tekeillä olevaan n:oon minun »Asiaintilasta sosialidemokratiassa»* artikkelini asemesta pasifismia käsittelevän (Grigorin) artikkelin. Jos se on jo myöhäistä, olkaa niin hyvä ja antakaa ladottavaksi koko muu aineisto — julkaisemme *heti* vielä yhden n:on pää-äänenkannattajaa.

Miten on kirjasen laita?** Voiko Kuzma sen latoa? (Noin

* »Asiaintilasta Venäjän sosialidemokratiassa» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 274—279). *Toim.*

** Kysymyksessä on kirjanen »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)». *Toim.*

100 000 kirjainta. Mieluummin *pienin kustannuksin* — 2-palstaiseksi, jotta menisi vähemmän paperia! Esittäköön tarkan kustannuslaskelman ja määräajan.)

Parhaat terveiseni! Teidän *N. Lenin*

Olen saanut Stepkolta postiosoituksen. Suuren suuret kiitokset.

Kirjoitettu heinäkuun 24 p:nä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

418

G. J. ZINOVJEVILLE

Suotta olitte sähköttämättä Olgalle, vaikka pyysin. Saat-
taa myöhästyä nyt.

Sain takaisin Abramtshikin artikkelin. En lähetä sitä,
sillä se ei mene.

Lähetän luonnoksen (tiivistelmä päätöslauselmistamme) —
vasemmiston julistusluonnoksen*. Olen lähettänyt sen hol-
lantilaisille ja Radekille ja niin edelleen.

Sain Anin artikkelin lopun käännöksen. Lähetän.

Samoin myös Gorterin käännöksen. Lähetän.

Terveisiä. *Lenin*

P. S. Toivottavasti sienet saapuivat hyvin perille.

Lähetän oman osani lopun kirjasesta**. Palauttakaa pi-
kemmin.

NB: Inessan osoitteista («Kommunistia» varten) *poistetaan*

K. M:n Genovan osoite

ja Sorokinin Toulousen osoite.

Kirjoitettu 1915
heinäkuun 24 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 340—343. *Toim.*

** Kysymyksessä on kirjanen »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)». *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

(Palauttakaa Wijnkoop: kelpo mies, eikö niin!)

Lähetän venäläiset kirjat (luettelon).

Olen kahden vaiheilla ranskalaisten suhteen: suuren osan voi saada, kun pyytää jotakuta berniläistä tilaamaan Genèveen ja Neuchâtelin kirjastoista (paljon rojua: olen nähnyt osan Pariisissa). Rahakysymyksestä seuraavan yhteydessä.

Oheinen Jurin kirje (palauttakaa) — hävytöntä, typerää kulakkimaisuutta. Täällä *on päätetty virallisesti* sijoittaa Golay ja Varin.³⁹⁰ »Julkaisukomissio» on *velvollinen* panemaan päätöksen täytäntöön. He menettelevät kuitenkin omavaltaisesti!! »Minun kukkaroni, teen niin kuin tahdon». Selvä se, ettei näin voi tehdä työtä. Matkustakoot, piru heistä. Julkaisemaan (jos haluavat) joudutaan täällä, meidänkin *olomme helpottuu*, kun olemme kauempana kulakeista.

Täällähän on päätetty *virallisesti*, että he kustantavat puolet kuljetusmenoista ja kirjoittavat meille *viiikon kuluttua* maksuajoista.

Ei sanaakaan! — Sehän on pilkantekoa!

Buharinin kirje (palauttakaa!) osoittaa, että meidän on tällaisten vaikeuksien vuoksi *mahdoton* matkustaa (vieraalla passilla? *meidät* paljastetaan ja pannaan istumaan *palvelukseksi* tsaarille!)* Rahaa on yhä vähemmän: pää-äänenkannattajan kahteen n:oon + kirjaseen menee suurin osa jäljellä olevasta tuhannesta. Entä matka? Entä Tukholman kalliit hinnat? Ja siellä on *huonompi* tehdä työtä (kirjasto).

On harkittava harkitsemasta päästyä.

Eiköhän ole paras antaa noiden kulakkimaisten tomppelien tuulettaa?

Lähetäkää Golay pää-äänenkannattajaan (Golay pitää julkaista). Jurille en halua edes vastata: hänen typerä kaupmiesmäisen julkea kirjeensä on mahdoton. Missä on raja? Lupauksia, virallisia päätöksiä — ja »Minä olen isäntä, minä en maksa»!! Ei, rajansa kaikella! Tuo valehtelu on jo ylettömän hävytöntä!

Tervehdys kaikille. Teidän *Lenin*

* Kysymyksessä on suunnitelma »Sotsial-Demokratin» toimituksen siirtämiseksi Tukholmaan. *Toim.*

Sitä »Retshin» n:oa meillä *ei ole*. Eikö liene Jurilla?

*Kirjoitettu 1915
heinäkuun 26 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

420

G. J. ZINOVJEVILLE

»Bibliografiaan ja huomautuksiin» nähden olen julkaisemisen *kannalla*. No mikä merkitys on 100—200 (vähemmänkin) frs lisämenoilla?

Tärkeää on kirjasen* *e h e y s*. Tärkeää on, että *kaikkialta* olisi (Golay, Sinclair, »*Die Internationale*») sosialishovinisteja vastustavia *ä ä n i ä*.³⁹¹

Mitenkäs se on, matkustavatko Juri ja japanilaiset^{392?} Milloin?

*Kirjoitettu 1915
heinäkuun 26 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

421

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Pannekoekin artikkelin.³⁹³ Kehotan hartaasti varustamaan sen oheistamallani toimituksen huomautuksella (ja lähettämään kirjoittajalle tämän huomautuksen).^{**}

Lähetän kirjasen jäsenysluonnokset (palauttakaa).^{***} Kehotan (meitä kumpaakin) ryhtymään toimeen, harkitsemaan jokaista lausetta, korjailemaan, tiivistämään ja — julkaisemaan *venäjäksi* (sodan vuosipäiväksi). Ja sittemmin vielä *kolmella* kielellä.

* Tarkoitetaan »Kommunist» aikakauslehden 1. n:oa. *Toim.*

** Ks. kirjeen lopussa olevaa liitettä. *Toim.*

*** Kysymyksessä on kirjanen »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 289—333 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 281—318). *Toim.*

Luulen, että yhdistettävissä on kaksi tarkoituksperää:

1) Vademekum Venäjän sosialidemokraateille, agitaattoreille ja »työmiesjohtajille». Selvä, yleistajuinen, tarkka, **k a i k k i e n** todisteiden lyhyt esitys. Selvä yhteenveto: »Nasha Zarjan» erottaminen oikeaa, taistelu sitä ja Organisaatiokomiteaa + *Tshheidzeä* vastaan [Vademekum Valtakunnanduuman vaaleja varten].

2) Tarkka esitys ulkomaita varten, mikä III Internationaalien yhdistämisen kannalta on tärkeämpi *poliittinen* teko kuin tusinan verran keskusteluja ja tapaamistilaisuuksia, joihin osallistuu tusina Grimmejä, Zetkinejä ja muita housullisia ja hameellisia Klatsch-Weibereitä*.

Vastatkaa pikemmin. Jos olette samaa mieltä, pohdimme *vielä yksityiskohtaisemmin jäsennyistä*, jaamme sitten teemat.

3) OK:n ruoja on saatava esittämään »omansa», mutta niillä *ei ole* omaa!

Ettekö lähettäisi »Hamburger Echosta» saksittuja *helmiä*? Wiener »Arbeiter-Zeitungissa» *on helmi*: Venäjältä saatu kirje, että *Axelrod tekee myönnetyksiä* »oportunisteille». ³⁹⁴ *Lähetän.*

LIITE KIRJEeseen

Toimitukselta. Olemme täysin samaa mieltä toveri A. Pannekoekin erinomaisen artikkelin kaikesta pääasiallisesta ja olennaisesta sisällöstä, mutta pidämme viimeisiä rivejä liian pessimistisinä. Meidän puolellamme ovat joukot, opportunistien, sosialishovinistien ja »kautskylaisten» puolella vähemmistö, usein mitätön vähemmistö, johon kuuluu virkamiehiä, ylhäisöä, pikku- ja poroporvareita. Oikea opportunisteja vastaan tähdätty taktiikka, t.s. heidän erottamisensa ja johdonmukainen taistelu heitä vastaan, takaa meille sekä suurten järjestöjen että vallankumouksellisen puolueen legaalisen ja illegaalisen koneiston kannatuksen.

*Kirjoitettu 1915,
ennen heinäkuun 28 päivää
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran:
liite kirjeeseen 1915 »Kommunist»
aikakauslehdessä 1.—2. n:o:ssa;
kirje 1964 V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 49. osassa*

*Julkaistaan:
kirje — käsikirjoituksen mukaan;
liite — »Kommunist» aikakauslehden
tekstin mukaan*

* — juoruakkoja. *Toim.*

422

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Hyväksymme Kuzman ehdot. Kirjanen on *jo kokonaisuudessaan* kirjoitettu.* Voin lähettää käsikirjoituksen *aikaisemminkin*, jos se saattaa nopeuttaa julkaisemista. Pyydän sähköttämään (tai soittamaan — mieluummin klo 8 $\frac{1}{2}$ —9 aamulla — Hotel Marienthal in *Sörenberg*, Kanton Luzern), jos kirjasen lähettämistä voitte nopeuttaa. Ja sen nopeuttaminen on meistä *äärimmäisen* tärkeää.

Julkaisemme siis vielä yhden numeron pää-äänenkannattajaa (pääkirjoitukseksi pasifismia koskeva artikkeli; lähetän lisää aineistoa) ja sitten heti kirjasen. (Kirjainmerkkejä siinä lienee noin 115 000. Tämä ero on kuitenkin vähäinen.)

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 28 pnä 1915
Lähetetty *Sörenbergistä (Sveitsi)*
Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

423

G. J. ZINOVJEVILLE

Kirjasen lähetän Genèveen (ottavat tehdäkseen hintaan 150 frs 100 000 kirjaimesta ja hyvin nopeasti).

Olen hyväksynyt miltei kaikki korjauksenne.

Teidän osaanne olen tehnyt *mitättömän* vähän korjauksia: lähetän oikaisuvedoksessa (mutta jos haluatte, vaa-dimme aikaisemminkin).

Pää-äänenkannattajan n:oa on *joudutettava kaikin voimin*. Artikkelistanne kertyy 375 riviä!!! Kronikkaa ei ole (miltei lainkaan). Kirjoittakaa $\frac{1}{2}$ palstaa »Sodasta»? Minä — itsemääräämisestä ja Euroopan Yhdysvalloista.** *Golay on*

* Kysymyksessä on kirjanen »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)». *Toim.*

** V. I. Lenin tarkoittaa nähtävästi artikkeleja »Vallankumouksellinen proletariaatti ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» ja »Euroopan Yhdysvaltojen tunnuksesta» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 402—411 ja 334—338 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 319—322). *Toim.*

*otettava pää-äänenkannattajaan, jolleivät japanilaiset suostu panemaan »Kommunistiin», sillä Go-
layta on mainostettava täyttä päätä, ehdottomasti!**

Vastatkaa pikemmin, mitä pää-äänenkannattajaan tulee,
pitäkää kovaa kiirettä.

Kannattaako julkaista Quarckia koskevaa kirjoitustani? **

Kuinka julistusluonnos on saattanut kadota (sehän on = tiiviste päätöslauselmista)?? Se oli pantu kirjekuoreen Teitä varten!!!

Kysytään Radekilta. *[Jos se löytyy Teiltä, palautta-
kaa pikemmin!]*

Oheistan Jurille osoitetun kirjeen ja Varinin.

Tervehdys!

Teidän Lenin

*Kaikki oikaisuvedokseni olen lähettänyt Bentelille ***. Jos kirje on hukkunut, lähettäkööt vielä kerran.*

*Kirjoitettu 1915
heinäkuun 28 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Olga kirjoittaa, että pää-äänenkannattajan suhteen on pidettävä *hirmuista* hoppua, muutoin Kuzma ottaa muuta työtä!

Mutta aineistoa on vähän!! Skandaali!!

Lähetän tänään suoraan kirjapainoon pikku artikkelin »Euroopan Yhdysvaltojen tunnuksesta» (pyynnöin, että lähettäisivät oikaisuvedoksen Teille) — (kirjoitettu neuvotte-

* Ks. V. I. Leninin artikkelia »Ranskalaisen sosialistin rehellistä puhetta» (Teokset, 21. osa, ss. 344—352). *Toim.*

** Kysymyksessä on V. I. Leninin artikkeli »'Rauhan' tunnuksen arvioinnista» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 280—282). *Toim.*

*** Kysymyksessä on Bentelin kirjapaino. *Toim.*

lujemme hengessä. On ehdottomasti korjattava virhe ennen kirjaseen ilmestymistä ja pantava kirjaseen manifestia koskeva huomautus*). [Lisään kirjaseen vielä vuoden 1913 päätöslauselman kansallisuuskysymyksestä.]

Lähetän Teille artikkelin kansallisuusohjelmasta (olisin halukas muuttamaan sitä; ei nähdäkseni onnistunut; mieluummin lykkäisin). ** Olgalla on aineistoa 400 r. + 125 Euroopan Yhdysvaltoja ja n:oon kaikkiaan 736 riviä!!

Lähetäkää ehdottomasti maanantaiaamuun mennessä (yleensä seuraavassa postissa) Olgalle lisää aineistoa. Quarkin*** arvelen tarpeettomaksi Teidän artikkelinne oessa.

Oli »Nashe
Slovon»
111. n:ossa³⁹⁵

Eiköhän Braun ollut »Nashe Slovossa»?
Nadja otti selvää ja sanoo, että oli.

Venäjältä pitäisi saada edes pieni kirjoitus.
(Olin sairas ja kykenin työhön vasta eilen.)

Terveisiä kaikille!

Teidän Lenin

P. S. Kiitos kirjasista.

Lähetäkää Golay pää-äänenkannattajaan, ellei ole mitään muuta.

Unohditte laittaa kirjaseen numerotiedot »meidän» ja likvidaattorien kuvernementtien työläisten lukumäärästä. *L ä h e t t ä k ä ä*.

Kirjoitettu 1915 heinäkuun 28
ja elokuun 2 päivän välisenä aikana
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. »Euroopan Yhdysvaltojen tunnuksesta. 'Sotsial-Demokratin' toimituksen huomautus VSDTP:n Keskuskomitean manifestiin sodasta» (V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, s. 339). *Toim.*

** Kysymyksessä on nähtävästi V. I. Leninin artikkeli »Vallankumouksellinen proletariaatti ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 402—411). *Toim.*

*** Kysymyksessä on V. I. Leninin artikkeli »'Rauhan' tunnuksen arvioinnista» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 280—282). *Toim.*

425

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Lähetän artikkelin 44. n:oa varten* (sen oikaisuvédos lähettäkää — olkaa niin hyvä — sekä Grigorille että minulle yhtäikaa (samoin pasifismista), käskekää ottamaan 2 vedosta. Grigorin osoite: Herrn Radomyslski bei Fr. Aschwanden *Hertenstein in Kanton Luzern*).

Grigori lähettää maanantaihin mennessä lisää aineistoa 44. n:oa varten.

On saatava *kaikin mokomin aikaan* (siitäkin huolimatta, että olisi maksettava Kuzmalle työpäivästä y.m.s.), että heti, ilman keskeytystä työssä, ilmestyisi 44. n:o ja ryhdyttäisiin sen jälkeen latomaan kirjasta. Toistan, että se on minulla valmiina. Lähetän ensi viikon puolivälissä, mutta jos julkaisemista voidaan nopeuttaa, niin lähetän vaikka heti, kun sähkötätte.

43. n:o on julkaistu erinomaisesti! Suuri kiitos ja terveisiä!

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1915 heinäkuun 28 ja elokuun 2 päivän välisenä aikana
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

426

D. WIJNKOOPILLE

30/VII 1915.

Arvoisa toveri! Olen saanut kirjeenne ja postikorttinne. Lähetän Teille manifestimme täydellisen ranskankielisen käännöksen; olen jo lähettänyt Teille puolueemme päätöslauselmien käännöksen, jonka Radek on tehnyt. Teillä ovat nyt kaikki asiakirjat (mitä tulee »Euroopan Yhdysvaltoihin», niin luulen, että otamme Gorterin kannan).

Olen erittäin iloinen, että olemme pääasiasta samaa mieltä. Emme tarvitse johtomiesten juhlallisia julkilausumia (joita vastaan Pannekoek on kirjoittanut niin hyvin), vaan joh-

* Kysymyksessä on artikkeli »Euroopan Yhdysvaltojen tunnuksesta» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 334—338 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 319—322). *Toim.*

donmukaisen vallankumouksellisen periaatejulistuksen auttaaksemme työläisiä löytämään oikean tien. Se on äärimmäisen tarpeellista. Minua ilahdutti erikoisesti se, että Teillä on yhteys belgialaisiin ystäviin (voisimme lähettää heille P. Golayn kirjasen, jollette ole tutustunut siihen jo aikaisemmin³⁹⁸) ja haluatte keskustella *henkilökohtaisesti* eräiden toisen maan vasemmistolaisten kanssa. Jos Belgian maanalainen Tähti-ryhmä ja vielä toinen, saksalainen, antaisivat yhdessä teidän ja meidän puolueemme kanssa periaatejulistuksen, niin se olisi hyvä ja tuntuva alku. Höglundin ruotsalainen vasemmisto on meidän puolellamme: sain tänään kirjeen siitä. Olisi hyvä, jos kirjoittaisitte Englantiin ja taivuttaisitte jonkin sikäläisen ryhmän (vaikkapa pienekin) laatimaan yhteistä julistusta.

Tervehdin sydämellisesti ja toivotan menestystä.

Teidän *N. Lenin*

P. S. Toisen alustavan konferenssin pitäisi olla elokuun 7 pnä, mutta se pidettäneen myöhemmin.

*Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Amsterdamiin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

427

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Olen kovin huolissani kirjasen vuoksi. Olette toivottavasti saanut kaiken (koko käsikirjoituksen ja manifestia koskevan huomautuksen)? Miten edistyy latominen ja milloin luulette saavanne julkaistuksi? *Jään odottamaan oikaisuvedoksia.* (Lukujen pienten alajaksojen otsikot pitäisi latio joko kursiivilla tai aivan pienellä kirjasinlajilla, nonparellilla, mutta ei suinkaan lihavalla kirjasinlajilla.)

Entä pää-äänenkannattajan 44. n:o? En ole saanut oikaisuvedoksia ja katsoin syyksi sen, että haluatte nopeuttaa julkaisemista (niin kuin meillä oli puhe). Mutta totta kai Yhdysvaltoja koskeva artikkeli otettiin siihen?

Kirjoittakaa pari sanaa.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Löysittekö kotoa vuoden 1913 päätöslauselman kansallisuuskysymyksestä?

*Kirjoitettu elokuun 11 p:nä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

428

D. WIJNKOOPILLE

Arvoisa toveri!

Oheisena seuraa julistus, jonka olemme saaneet Norjan nuorisoliitolta. Bulgarian sosialidemokraatit (»tesnjakit») esiintyivät periaatteessa samassa hengessä II Balkanin konferenssissa (kuluvan vuoden heinäkuussa).³⁹⁷ Vasemmistolainen kansainvälinen periaatejulistus on siis *mahdollinen*. Elokuun 20 päivään mennessä sen pitäisi olla jo valmis.

Odotan kärsimättömänä vastaustanne ja luonnostanne.

Parhain toivotuksin

(Allekirjoitus).

*Kirjoitettu 1915
elokuun 15 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Amsterdamiin*

*Julkaistu ensi kerran saksan
kielellä 1959 »Beiträge
zur Geschichte der deutschen
Arbeiterbewegung» nimisen
aikakauslehden 2. n:ossa*

*Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

*Julkaistaan
perilustraatiojäljennöksen
mukaan
Käännös saksasta*

429

G. J. ZINOVJEVILLE

Palauttakaa »Peuple». Eikö olekin hyvin sanottu Vander-veldesta? Sellaista tulee olemaan heidän *k a i k k i e n t a k - t i i k k a*.

Radekilta ja Karpinskilta en ole saanut riviäkään. Kä-sittämätöntä! Kirjoitan heille.

Grimm soitti, että Vorkonferenz on lykätty 5:nteen IX ja että Zetkin on pyytänyt vankilasta häntä lähettämään Bernin konferenssin vähemmistön päätöslauselman*. Lähetin venäjänkielisen tekstin. Jos Teillä on saksankielinen, lähettäkää Grimmille.

Jaurèsin lähetämme luettuamme.³⁹⁸

»J'accusen» olen antanut *Radekille*.³⁹⁹

Palauttakaa Kolb.⁴⁰⁰

Hollantilaisilta *nill!***

P. S. Kehotan päästämään (ks. tekstiä), mutta saksalaiset sanonnat käännettäköön.

Puolustatte aivan suotta japanilaisia. Aleksandr kirjoittelee *paheksuvia* kirjeitä, ja hän on oikeassa paheksuessaan. Hyväksytyjä päätöksiä on noudatettava: päätettiin (3 viikkoa sitten) *viikon kuluttua!!* Ja nyt vielä *kuukauden kuluttua!??*

He ovat veijareita, enkä minä rupea auttamaan heitä veijauksessa. Minulla on oikeus vaatia ja tulen vaatimaan heiltä *kirjallisia* lausuntoja ja sihteerien *pöytäkirjanpitoa* yleisistä päätöksistä (jotta saataisiin kiikkiin veijarit, jotka tahtovat hajottaa ja vierittää syyn meidän niskoillemmel).

Matkustavatko he? milloin? vai eivät? Kaksi tomppeleä, joiden toimenä on laskea rahoja, 3 kuukaudessa olisivat kyllä voineet laskea, paljonko 100 ruplaa on frangeina tai paljonko maksaa 1 n:o. Ne ovat vain *pelkkiä* verukkeita, joita on *naurrettavaa* kuunnella. He rupeavat tilaamaan Venäjältä 10 frs kerralla ja ruokkimaan meitä lupauksilla sekä vetämään nenästä kuljettajia!! Tehdä nyt päätöksiä pilan vuoksi!! Ei, sellaisesta metkusta he saavat maksaa.

Lenin

N B: Buharin on jättänyt *paikoin* (ss. 133, 132, 129 alaotsikoissa) vanhan sanonnan yhteiskunnallis-valtiollinen trusti (korjattu muissa kohdin valtiokapitalistiseksi trustiksi).⁴⁰¹

Huomaamattomuudessaanko vai tarkoituksellisesti??

Kirjoitatte, että viivytätte kirjoituksia »toivossa saada aikaan». *Vanhojen päätösten* noudattamisenko?? Millä tavalla se saadaan aikaan?? »Puheillako»?

* Кс. В. И. Ленин. Сочинения, 5. изд., том 26, стр. 206—208 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 26. osa, ss. 206—208). *Toim.*

** — *ei mitään!! Toim.*

En hyväksy sellaisia suhteita.

P. S. Lentolehtiä (ja -lehtisiä) on kirjoitettava ja toimitettava Aleksandrille.

*Kirjoitettu 1915,
ennen elokuun 19 päivää
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

430

D. WIJNKOOPILLE

Arvoisa toveri Wijnkoop!

Radek kirjoittaa minulle, että hän on jo kirjoittanut Teille, että konferenssi (ei alustava, vaan varsinainen konferenssi) pidetään 5. IX. Luultavasti olette jo tutustunut myös Radekin luonnokseen. Mainittu luonnos tuntuu minusta liian akateemiselta (tämä vastaväite ei ole tietenkään tärkeä) ja — mikä on paljon tärkeämpää — epätydyttävältä tärkeimmältä kohdaltaan, joka on osoitettu niin hyvin esim. Gorterin kirjasessa, nimittäin: päättäväinen taistelu opportunistia vastaan. Jos olemme vaiti tästä työläisten edessä, niin olemme silloin vaiti seikasta, jota ilman ei luoda *mitään* reaalista.

Tiedottakaa, olkaa hyvä, mielipiteenne ja Keskuskomiteanne mielipide minulle. Sitten vielä, tuleeko puolueenne edustaja varmasti (jollei, niin annatko valtuudet Radekille vai lähetätkö julkilausuman y.m.). Kirjoittakaa, mikäli suinkin mahdollista, Englantiin Britannian Sosialistisen Puolueen vähemmistölle; lähettäköön tämä vähemmistö edustajansa tai ainakin julkilausumansa. Jos konferenssin tuloksena ei ole ainoastaan johtomiesten diplomaattisia temppuja (joista Pannekoek on tehnyt mainiota pilaa), vaan myös vasemmistolainen marxilainen internationaalinen periaatejulistus, niin se on oleva varsin hyödyllinen aikaansaannos.

Tuntemanne belgialaisten internationalistien ryhmän pitäisi myös lähettää julkilausuma tai sitten antaa Teille valtakirja (puolueen *osat* päästetään niin ikään ehdottomasti). Vandervelden vastainen antishovinistinen oppositio — jopa

vähäisinkin — olisi äärimmäisen tärkeä. Vain ensimmäinen askel on vaikeal

Jään odottamaan vastaustanne
sos.-dem. terveisin *N. Lenin*

P. S. Oheistan julkilausuman luonnoksen (ranskankielisen) — en ole vielä ehtinyt keskustelemaan siitä ystävien kanssa. Lähetän tämän luonnoksen huomenna toveri Radekille.

*Kirjoitettu 1915
elokuun 19 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Amsterdamiin*

*Julkaistu ensi kerran 1960
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:o:ssa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

431

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Lähetän 200 frs. Jos »voitelisitte» Kuzmihaa. Suuri merci vaivoistanne. Olen saanut Olgan kirjeen. Koba on lähettänyt terveisitä ja ilmoittanut olevansa terve. Kirjasesta tiedottakaa aika ajoittain postikortilla, jos on edistymisen »toiveita» (ehdin vielä tehdä vedoksiin joitakin korjauksia).

Salut! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 21 p:nä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

432

G. J. ZINOVJEVILLE

Kannatan 1. (elokuun) ja 2. (syyskuun) n:o:a.* 50 sivua artikkelia on Teidän — pardon — fantasiaanne.

* Kysymyksessä on aikakauslehti »Kommunist». *Toim.*

Juria ei pidä ottaa valtuuskuntaan.⁴⁰² Hän ei taida kieltä. Tarpeetonta. On vahingollista liehitellä heitä. Meillä on yksi »toimittajatar» — haluatteko vielä yhden »edustajan KK:n valtuuskunnasta»? Ei tarvitse.

En voi kirjoittaa Venäjältä. Lähettäkää Buharinin kirje. Lehtiä *en näe lainkaan*. (On vain »Retsh».)

Harmillista, kun ette panneet pois Radekia. Jos korjataan, niin pitää lisätä vielä: 1) maininta Baselista

2) illeg. järj. y.m. Mutta kannattaako lähettää *hänelle* korjauksia? (Trotskia vartenko?)

Juri kirjoittaa, että »*Nashe Slovošta*» tulee *vain* Trotski. Se helpottaa entisestään heidän veijaushommiaan.

Tuleeko Kamenski? *T u s k i n p a ! !* Kirjoittakaa hänelle heti, sillä *Te* olette keskustellut hänen kanssaan.

Sanoitte muistaakseni, että Grimm *ei* halua Berniin konferenssia? Onko Berniin mentävä? Jos on, niin I. IX on *aikais-ta*. (Kenties *Te* matkustatte aikaisemmin, vai onko Teillä siellä erikoisia tehtäviä.)

Aleksandr aikoo matkustaa Venäjälle. Kirjoitan hänelle kannattavani tätä suunnitelmaa.* Säälä, kun ei ole keskuskomitealaisia. Otettaisiin hänet, ellei Kollontai (tämä matkustaa Amerikkaan esitelmöimään ja harjoittamaan internationalistista agitaatiota).

Ljudmila *osoittautui olevan* (sic!) ilman rahaa ja passia!! Luullakseni hän ei matkusta minnekään.

Hän toi ranskalaisia kirjoja, jotka lähettämme luettuamme Teille (ja *Te* palauttakaa *luettuanne* Rappoport: lähetin sen Teille ehtimättä lukea).

Tervehdys. Teidän *Lenin*

Miten on artikkelin laita, jonka Karpinski kirjoitti »Komunistiin»?

Päätöslauselmaehdotuksesta: minähän lähetin Teille (=ehdotuksen päätöslauselman supistamisesta)? Otitteko *Te* kopian? Jos ette, voin lähettää. On pidettävä kiirettä, jos aiomme valmistaa oman ehdotuksen.

* Ks. Teokset, 35. osa, s. 170. *Toim.*

P. S. »300 vuotta» ei mielestäni sovi. Muokattava uudelleen legaalista varten.

*Kirjoitettu 1915,
ennen elokuun 23 päivää
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

433

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveril!

Lähetän Teille *hirveän* tärkeän lisäyksen kirjaseen. Ollitteko hyvä ja valvoisitte, että se lisättäisiin ilman virheitä.* Lähettäkää Shklovskille 10—20 kappaletta *p i k a j u n a s s a*, jos kirjanen ehtii ilmestyä tiistaina tai keskiviikkona.

Parhaat terveiseni! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1915
elokuun 23 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

434

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga!

Lähetän oikaisuvedokset.

Oletteko löytänyt vuoden 1913 päätöslauselman kansallisuuskysymyksestä? Ellette, lähetän täältä (sitä ei ole vielä käännetty saksaksi).

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1915 elokuun 23 päivän
jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)» nimisen kirjaseen II luvun alku »Luokat ja puolueet Venäjällä». *Toim.*

435

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga!

Vaaleihin nähden minun on hyvin vaikeaa antaa vastausta. Miksei tasavallassa voitaisi valita kaikkialla näin ensi silmäykseltä katsoen? Mutta ensi silmäystä lukuun ottamatta en tiedä mitään: en sen laitoksen luonnetta, johon on valittava, en siinä olevien puolueiden suhteita, en kysymyksen historiaa enkä aikaisempaa käytäntöä. Päätelmien teko on näin ollen vaikeaa, sillä »ensi silmäys» ei tietenkään riitä.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

P. S. Auttoivatko 200 frs Kuzmihan voitelua? Tiedotakaa postikorteilla: »bulletiini Kuzmihan mielialasta ja menestymismahdollisuudet». Käsitän, että Kuzma kyllästyttää sekä Teitä (että meitä), mutta minkäpä teet?

Kirjoitettu elokuun 26 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

436

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä tov. Olga!

Pyyntö Teille: kirjasemme käännöstä (saksankielistä) varten tarvitaan sitä manifestiin liittyvää huomautusta (mikä koskee tunnusta: Euroopan Yhdysvallat), jonka lähetin Teille.* Ottakaa siitä, olkaa hyvä, mahdollisimman selvä kopio (kääntäjää varten) ja lähettäkää osoitteella: Herrn Lialine (bei Fr. Eicher-Müller) Freie Strasse 15. *Bern* (liittäkää mukaan kirje, että lähetätte sen minun pyynnöstäni kirjasen saksankielistä käännöstä varten).

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 27 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 36. osa, s. 316. *Toim.*

437

P. GOLAYLLE

28/VIII 1915.

Hyvä toveri!

Olen tavattoman suureksi tyydytyksekseni huomannut kirjeestänne, että Te ylipäänsä hyväksytte luonnokseni. Konferenssin pitäisi olla 5. syyskuuta. Toivomme, että siellä tulee olemaan muutamia ranskalaisia vasemmistososialisteja. Koko tätä asiaa järjestämässä ovat Grimm ja Morgari. Teidän läsnäolonne olisi mielestäni erittäin hyödyllistä, ja pyydän Teitä kirjoittamaan heti Grimmille.

Sydämellinen tervehdykseni.

Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Lausanneen

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta

438

G. J. ZINOVJEVILLE

Tänään — maanantaiamuna — Radekilta ei ole vielä vastusta maksettuaun sähkeeseen!! Olisikohan »Grimmin ympärillä» jonkinlaista juonittelua latvialaisia vastaan?? Voidaanko heidät tosiaankin jättää kutsumatta!? Jos lähdän huomenna*, lähetän sähkeen, ja silloin Te matkustakaa seuraavassa junassa. Ottakaa mukanne *k o k o* aineisto (älkää unohtako mitään: myös »Voprosy Strahovanija» ja »*N a s h e D e l o*» sekä »*Nashe Slovo*» ja *N o r j a n k i r j e* ja yleensä kaikki).

Kollontailta on tullut kortti. Hän puuhaa täyttä päätä.

Saluti Lenin

Kirjoitettu elokuun 30 pñä 1915
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä on V. I. Leninin matka Zimmerwaldiin ensimmäiseen kansainväliseen sosialistikonferenssiin. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Vastatkaa Meshtsherjakoville.

Grimmin kimppuun kehottaisin laskemaan Shklovskin (tai jos hän matkustaa 1. IX) taikka käymään puhelimitse. Grimmiltä on saatava vastaus.

Kirjoitakaa Te toimintakertomus (tai selostus Venäjäästä)⁴⁰³ (lähetän »*R e t s h i n*», jos on tarpeen).

Arvelen päätöslauselman riittävän meille (luonnos on: »tiivistelmä». Voidaan korjailla). Minkä vuoksi vielä julistus? Kirjoitamme siellä, jos pääsemme Radekin kanssa yhteisymmärrykseen. Ellemme pääse ja jos tulemme olemaan yksin, niin ketä varten pitäisi olla *v i e l ä* ja *v i e l ä* julistus?

Terveisiä kaikille!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu elokuun 30 tai 31 pnä

1915

Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteinin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

On ryhdyttävä valmistelemaan pää-äänenkannattajan numeroa, joka on *kokonaan* omistettu konferenssille. *T e e m a t* tai *a r t i k k e l i t*.⁴⁰⁴

- Etwa:* 1. Vorgeschichte** ja vastaavasti III Internationaali.
2. Selostukset (Balkanit *e r i t t ä i n*).
3. Keskustelu Ledebourin kanssa (periaateväittely yleensä). (Saksalaisten kolme suuntavivahdetta.)
4. Konferenssin merkitys (ensimmäinen askel III Internationaalia kohti; arka ja epäjohdonmukainen askel opportunistista-eroamisen suuntaan. »Residiivin» mahdollisuus).

verrat-
tuna
naisten

* — likimain. *Toim.*

** — Esihistoria. *Toim.*

5. Päätöslauselmamme ja manifestiluonnoksemme, manifestia koskeva julkilausumamme.
6. Bund ja OK-laiset + Trotski (Massenaktion*).
7. Virallinen manifesti.

Suostutteko, jos otan 3. ja 4. kohdan?

Pitäkäämme kiirettä tämän pää-äänenkannattajan n: on kanssa.

Lähetän Bauerin.

Lähetäkää *v ä l t t ä m ä t t ö m ä s t i*

- 1) Legienin kokoelma + ...**
- 2) Liebknehtiä käsittelevä kirjanen.

P a l a u t t a k a a Radekin kirje.

Lentolehtisen jäsenitys on laadittu; lähetän huomenna; seikkaperäinen.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

P. S. Olen *h u k a n n u t* KK:lle osoitetun hollantilaisten kirjeen!⁴⁰⁵ Tuiki tarpeellisia todisteita konferenssiin osallistumista vastaan.

Kirjoitettu 1915 syyskuun 8 päivän

jälkeen

Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

441

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Radekin kirjeen ja hänen *selostuksensa*⁴⁰⁶. Palauttakaa viimeksi mainittu hänelle mahdollisimman pikaisesti (arvostelkaa: se on heikohko. Ei sanaakaan kirjastamme***, siitä, että Axelrod puolustaa »Nasha Zarjaa», y.m.).

Teillä on paljon apulaisia: järjestäkää Radekin selostuksen jäljentäminen.

Lähetän lentolehtisen jäsenyyksen: palauttakaa *pikemmin*.⁴⁰⁷

Tervehdys. *Lenin*

* — Joukkotoiminnot. *Toim.*

** — Seuraava sana on jäänyt käsikirjoituksessa selvittämättä. *Toim.*

*** Kysymyksessä on kirjanen Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss 289—333 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 281—318). *Toim.*

NB

Kysäiskää Inessalta, olisiko hän ottanut minulta »Journal de Genève»⁴⁰⁸, jossa on Romain Rollandin artikkelil
Etsikää sitä herran nimessä joka paikasta, että se löytyisi.

Kirjoitettu syyskuun 18 tai 19 pnä
1915

*Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

442

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Jurin vastauksen — ja artikkelin pää-äänenkannattajaa varten (muokkaan uudelleen vielä kerran). Olgalle olen kirjoittanut. Pelkään, ettei sieltä käsin ole toivoa. Ottaa selvää Bentelin suhteen.

Lähetän kirjases: sain vastikään.

Miten on 2 saksalaisen kirjauutuuden laita?

Tervehdys.

Teidän Lenin

Lähetän 2 sosialistivallankumouksellisten kirjettä.⁴⁰⁹

Kuvaavaa, eikö?

Palauttakaa molemmat, kun olette näyttäneet väelle.

Mutta Radekilta en kykene saamaan päätöslauselmaluonnosta.

*Kirjoitettu 1915, ennen syyskuun
19 päivää*

*Lähetetty Sörenbergistä
Hertensieiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

443

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Emme ole vielä saaneet kirjasta. Aikomuksemme on julkaista pää-äänenkannattajan kaksoisnumero, jossa

selostetaan Bernin kansainvälistä vasemmiston konferenssia. Miten on Kuzmihan laita? Voitaisiinko häntä voidella maksamalla kirjasesta (teillähän on rahaa kasassa?). Vai onko toivotonta? *eikö voida* julkaista edes lähitulevaisuudessa? Kirjoittakaa, olkaa niin hyvä, voidaanko saada tietää jotain vai eikö mitään tietoa ole saatavissa.

Olen saanut Jegorin kirjeet ja *vastaan hänelle lähipäivinä* Teidän kauttanne.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu syyskuun 19 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

444

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.! Lähetän »Journal de Genève» — osoittautui, että olin laittanut lähdön edellä sen päälle muuta ja unohtanut. Olen tavattoman iloinen, että se löytyi ja etten osoittautunut kerrassaan siaksi Teidän silmissänne.

Mitä pää-äänenkannattajaan tulee, Grigori kehottaa julkaisemaan sen Bernissä (tämä n:o on kaksoisnumero — 4 sivua vasemmiston konferenssista), jollei Kuzmihaan nähden ole toivoa. Kirjoittakaa siitä »vakuudeksi» (sillä tiedän erinomaisesti jo meidän kaikkien voimattomuuden Kuzmihan edessä).

Referaatista. Haluaisin esitelmöidä noin lokakuun puolivälissä aiheesta: »Kansainvälinen sosialistikonferenssi 5.—8. IX 1915». *Jos sopii, järjestämme etukäteen* (ehkäpä painatatte ilmoituksia myös *muuta kaupunkteja varten* siten, että jää tyhjä paikka kaupungin nimeä ja päivämäärää varten) — onko odotettavissa tuloja (tarvitsisin pirusti rahaa), sopiiko aika j.n.e. Konferenssista tulevat *julkaisemaan* aineistoa **kaikki** (socialistivallankumoukselliset, »Nashe Slovo y.m.), mutta minä kertoisin *yksityiskohdista*.

Kirjoitan Zürichiin Haritonoville.*

Parhaat terveiseni! Teidän *Lenin*

P. S. Oheistan kirjeen eserrä »Jegorille». Olkaa hyvä, *luhekaa* se ja antakaa hänelle. Jos Teidän sopii, keskustelkaa hänen kanssaan ja kirjoittakaa mielipiteenne hänestä ja hänen ystävistään. Mitä he ovat miehiään?

*Kirjoitettu syyskuun 19 pnä 1915
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Geneveen*

*Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

445

ALEKSANDROVITSHILLE

19/IX 1915.

Arvoisa toveri! Toveri Kollontai on lähettänyt minulle kirjeenne. Olen lukenut sen huomaavaisesti kahteen kertaan. Palava vastalauseenne emigraatiota vastaan, joka ei nähtävästi ole tyydyttänyt Teitä ollenkaan, on minusta käsitettävä. Vuoden 1905 kokemus on kuitenkin nähdäkseni todistanut, että on emigrantteja ja emigrantteja. Osa heistä, joka ennen 1905 kehitti vallankumouksellisen sosialidemokratian tunnukset ja taktiikan, osoittautui heti vuosina 1905—7 olevan kiinteässä yhteydessä työväenluokan vallankumoukselliseen joukkoliikkeeseen tämän *kaikissa* muodoissa. Samoin käy mielestäni nytkin. Jos tunnukset ovat oikeita, jos taktiikka on oikeaa, niin työväenluokan valtaosa *päätyy* väistämättömästi vallankumousliikkeen tietystä kehitysvaiheesta noihin tunnuksiin. Kirjoitatte, että kansalle »Plehanov on pelkkä sana». En voi yhtyä mielipiteeseen, vaikka erimielisyytemme tässä suhteessa on ehkä vain näennäistä. Plehanov on näkyvin ja Venäjällä porvariston ja likvidaattorien lehdistön ansiosta *tunnetuin* varsin levinneen »kansan» patriotismin ilmentäjä. Paljastaessamme Plehanovin vastamme oikeastaan lukemattomiin kansan keskuudessa herääviin kysymyksiin,

* Ks. Teokset, 36. osa, s. 331. *Toim.*

ajatuksiin, epäilyihin j.n.e. Viisaan propagandistin ja agitaattorin tehtävä on kuitenkin *siirtää* vallankumouksellisen marxilaisen internationalistin ja Plehanovin kiista *toiselle* kielelle, käsitellä asiaa toisin, ottaa huomioon ympäristön ominaisuudet j.n.e. j.n.e.

Taidatte muuten ajatella samoin itsekkin, koska erotatte vain »*vasemmistovirtaukset*» (sosialistivallankumoukselliset ja sosialidemokraatit), ja kiistamme Plehanovin ja Kumpin kanssa on nimenomaan virtausten määrittelyä ja erottelua.

Olette täysin oikeassa siinä, että ajankohtainen tehtävä on lähettää väkeä Venäjälle. Ja nimenomaan viime aikoina *olemme tehneet* tässä suhteessa, minkä suinkin olemme voineet.

Sain hiljattain kirjeen myös eräältä sosialistivallankumoukselliselta, joka kirjoittaa, että Venäjällä olleen trudovikkien + kansansosialistien + sosialistivallankumouksellisten konferenssin (shovinistisen konferenssin)⁴¹⁰ jälkeen hän viittaa kintaalla sosialistivallankumouksellisten puolueelle. Minustakin tuntuu, että *tässä* puolueessa tuskin lienee elinkykyisiä aineksia. Pidän joka tapauksessa tosiasiassa, että Venäjällä on nyt 2 *vallankumouksellista* perusvirtausta: vallankumoukselliset shovinistit (tsaari on kukistettava, jotta voitettaisiin Saksa) ja vallankumoukselliset proletaariset internationalistit (tsaari on kukistettava *sitä varten, että* edistettäisiin proletariaatin internationalistista vallankumousta). Näiden virtausten erinäisiä aika-ajoittaisia »yhteistoimia» pitemmälle menevä läheneminen on mielestäni mahdotonta ja vahingollista. Sota on liittänyt yhteen Euroopan *kaikkien* suurvaltojen proletariaatin, sota on asettanut *ajankohtaiseksi* tehtäväksi proletaarisen solidaarisuuden toteuttamisen. Tehtävä on tietenkin vaikea, mutta sen on asettanut elämä eikä sitä voida välttää.

Mikäli tullette toimimaan Venäjällä ja aiotte auttaa vasemmistolaisia sosialistivallankumouksellisia ja vasemmistolaisia sosialidemokraatteja, kehottaisin auttamaan erikseen niitä ja näitä, auttamaan niiden ja näiden ryhmien keskinäisten *yhteyksien järjestämistä** niin eri paikkakunnilla kuin myös ulkomailla sijaitseviin keskuksiin. Erikseen sosialidemokraatteja, erikseen sosialistivallankumouksellisia. Siitä

* Sellaisten yhteyksien järjestämisestä *volttaa* niin sosialistivallankumouksellisten kuin sosialidemokraattienkin kirjallisuus muodostuen elävämmäksi, hyödyllisemmäksi, kansalle läheisemmäksi.

on silloin oleva varmasti *hyötyä*, rettelöintiä on oleva *vähemmän*. Läheneminen, *silloin kuin se on mahdollista*, tapahtuu normaalisemmin. Luottavaisuutta tulee olemaan enemmän. Toivotan kaikkea menestystä ja kaikkea parasta.

Sos. terveisin *Lenin*

P. S. Minulle sopii kirjoittaa osoitteella, joka on julkaistu geneveläisessä »Sotsial-Demokratissamme».

*Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Kristianiaan (Osloon)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

446

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Axelrodin*, »*Neue Zeitung*» (älkää kadottako älkääkään antako muille) sekä Bulleteiniin 1. n:on⁴¹¹. Odotan saksalaista kirjasta.

Minun mielestäni ei käy päinsä kirjoittaa siten japanilaisille. Sävy on välejä rikkova: jos rikotaan välit, niin ei tämän vuoksi. Joko lähetätte sellaisen kirjeen omissa nimissä tai muokkaamme sen tyyten uudelleen (ystävällisen neuvonnan ja *varovaisen* virheiden osoittamisen hengessä).

Lähetän Radekin kirjeen (palauttakaa). Hän on itse pyhä yksinkertaisuus. Grimm on lurjus, jota on pidettävä visusti silmällä. (En ole tähän mennessä kyennyt saamaan meidän Resolutionsentwurfiamme!!!)

Oheistan Kamenevin kirjeen. Vastasin hänelle ja osoitin, että tilanne on vakavalaatuinen (pilattu) ja sitä on tofisesti parannettava.

Kirjoittakaa pääkirjoitus pää-äänenkannattajaan, *mutta älkää 10 000 kirjainta laajempaa*. (Ei mahdu muutoin!) Siinä on lisäksi arvosteltava ehdottomasti Organisaatiokomitean lentolehtistä (3. IX 1915 »Venäjän proletariaatin tehtävät»), jossa tunnuksena (liberaalisena) on *perustava kokous*. Puollettava *3 valastamme*, kadetteja vastaan, vallan-

* Siinä vasta idioottii »Taktiikan internationalisointi»-työlainsäädännön internationalisointii! Siihen pyrki »Nashe Slovo» ja Martushka, mutta paljon taitavammin. Haluaisin paljastaa kunnolla Axelrodin »Kommunistissa».

kumouksellisia shovinisteja vastaan ja proletariaatin kansainvälisen vallankumouksen puolesta.*

Vartokaa päivä (älkää kirjoittako toistaiseksi Venäjstä pää-äänenkannattajaan).

Lähetän Teille huomenna »Venäjän proletariaatin tehtävät» ja ehkä oman luonnokseni.

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu 1915
syyskuun 21 päivän jälkeen
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteinin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

447

G. J. ZINOVJEVILLE**

Lähetän Grimmin kirjeen⁴¹² ja vastauksen luonnoksen.

Meidän on *painettava päälle ja näytettävä voimamme.*

Pää-äänenkannattajan suhteen asiat ovat hullusti. On lähetetty aineistoa 75 000 merkkiä (kaikkiaan $84\frac{3}{4}$ tuhatta), mutta *u n o h d i n* ranskalaisten + saksalaisten julkilausuman⁴¹³.

Se täyttää kaiken.

Ehdotan: tämä n:o omistetaan *yksinomaan* konferenssille (ja seuraava Venäjälle).

»Zhiznin» julkaistujen liitteiden joukossa on vain Bulletinin 1. n:ön käännös. »*Nashe Slovo*» on kokonaan valkoinen.⁴¹⁴

Tervehdys! *Lenin*

Buharinille olen vastannut yksityiskohtaisesti.

|| Hänelle pitää kirjoittaa yksityiskohtaisemmin, useammin.

Jos hyväksytte Grimmille tarkoitetun vastauksen, lähettäkää se *Shklovskille*, jotta tämä kävisi Radekin luona ja kääntäisi sen *hänen kanssaan*. Ellette hyväksy, palauttakaa. Matkustamme Berniin sunnuntaina tai maanantaina.

* Tämä kappale on käsikirjoituksessa pyyhitty yli. *Toim.*

** Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjeeseen. *Toim.*

Lähetän japanilaisten kirjeen. *Palauttaka*a. Mitent menettelemme toimituskunnan kokouksen suhteen? (»Kommunistin» 3. n:oon pitäisi saada 2 artikkelia konferenssista.)

*Kirjoitettu 1915 syyskuun 26
ja lokakuun 5 päivän välisenä aikana
Lähetetty Sörenbergistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

448

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri!

Lähetän loput aineistosta. Tässä on artikkelien järjestys. Lähettäkää oikaisuvedokset ja kaikki muu minulle *uudella* osoitteella:

Herrn Wl. *Uljanow*

Poste restante Bern.

Lähettäkää Grigorille kaikki oikaisuvedokset.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

Artikkelien järjestys n:ossa 45—46:

1. Manifesti.

(1^a)

I b i s: Päätöslauselma + myötätuntoisuudesta

(1^b)

1. ter Ranskan ja Saksan valtuuskuntien julkilausuma (deklaraatio) *lato-*

NB: *kaatämä* julkilausuma »Zhiznistä» otetun oheisen painetun tekstin mukaan

2. Sota ja Venäjän vallankumouksellinen kriisi.

3. Ensi askel.*

4. 1 kansainvälinen konferenssi.

* »Ensi askel» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 379—385). *Toim.*

5. Vallankumoukselliset marxilaiset.*
6. Selostuksista.
7. Päätöslauselmaluonnos.
8. Manifestin »
9. Meidän venäläiset myös-internationalistit.
10. Plehanov ja hänen toverinsa.

Kirjoitettu 1915, ennen lokakuun
6 päivää
Lähetetty Sörenbergistä (Sveitsi)
Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

449

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. K.!

Lähetän oikaisuvedokset.

Pyydän hartaasti Olgaa vastaamaan *yksityiskoh-
t a i s e m m i n* eiliseen postikorttiini.

Suuri pyyntö: ottakaa selville (Stepkon tai Mihan y.m.s. kautta) »*K o b a n*» sukunimi (Josef Dzh.....??) olemme unohtaneet). Erittäin tärkeää!

Ettekö ostaisi minulle (pää-äänenkannattajan laskuun) Romain Rollandin kirjasta »*Au dessus de la mêlée*»**?

Vai eikö sitä ole Genèveessä?

Parhaimmat terveiseni! Teidän *Lenin*

Kiitos »*Appeal to Reasonin*» lähettämisestä!⁴¹⁵

Lähetäkää se *u s e a m m i n i*

Kirjoitettu 1915, ennen marraskuun
9 päivää

Lähetetty Bernistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* »Vallankumoukselliset marxilaiset kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 p:nä 1915» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 21. osa, ss. 386—390).
Toim.

** — »Kärhämää korkeammalla». *Toim.*

G. L. SHKLOVSKILLE

Hyvä G. L.!

Olkaa hyvä ja lähettäkää heti *mahdollisimman huokealla tavalla* 500 kappaletta kirjasta (Absenderin* nimellä varustettuna ja *kirjattuna***) osoitteella:

Mr L. Lore. (for A. Kollontay)
 German Language Federation Socialist Party
 Spruce Street. 15. New-york (N. Y.)
 United States of America.

Laskuistanne päätellen tilauksia on $500 + 500 = 1\ 000$ (I.S.D.*** ilmaiseksi vai 10 pfennigiä kappaleelta?) $+ 1\ 500$ Jugend = $2\ 500 + 500$ Amerikka = $3\ 000$.

Olisi hyvä järjestää 2. painos, niin kauan kuin latomus on purkamatta, *mutta meillä ei ole rahaa*. Eikö saataisi Jugendia****, antamalla sille nyt 500 kpl 1 500 asemesta, tekemään *omissa nimissä*än kauppoja Bernin kirjapainon kanssa 2. painoksesta? (Mitä se tulee maksamaan? Jos hyvin vähän ja jos voidaan olla varmoja, ettei Jugend puijaa, niin ehkäpä meidän itsemme sopii tehdä velkaa ja julkaista?)

Pyydän *hartaasti* ajattelemaan *kunnolla* asiaa ja järjestämään koko tämän jutun.

Tervehdysl Teidän V. Uljanov

P. S. Olkaa hyvä ja antakaa oheistamani kirje *sille lättiläiselle* (joka otti Teiltä noin 5.—8. IX osoitteeni ja kävi luonani Sörenbergissä 10. tai 11. IX 1915). Erittäin kiireellistä: pyydän hartaasti etsimään hänet mahdollisimman pikaisesti ja luovuttamaan kirjeen hänelle.

Älkää käyttäkö enää *kopeekkaakaan* varoja. *Älkää antako kenellekään*.

Kirjoitettu 1915, ennen marraskuun

9 päivää

Lähetetty Bernistä (paikalliskirje)

Julkaistu ensi kerran 1929
 XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — lähettäjän. Toim.

** — Kysymyksessä on kirjanen »Sosialismi ja sota (VSDTP:n suhtautuminen sotaan)». Toim.

*** I. S. D. — »Internationale Sozialisten Deutschlands» — »Saksan Internationalistiset Sosialistit». Toim.

**** Kysymyksessä on »Jugendverein», Sveitsin sosialistinen nuorisoyhdistys. Toim.

M. M. HARITONVILLE

Hyvä toveril

*Olen hyvin iloinen Aaraussa pitämänne puheen vuoksi ja onnittelen Teitä sydämeni pohjasta menestyksenne johdosta. Kaikki kävi mielestäni mainiosti.*⁴¹⁶

(Jos saatte täydellisen pikakirjoiteselosteen edustajakoukuksesta, lähettäkää se vaikkapa vain lyhyeksi ajaksi.)

Radek kertoi minulle, että *hän* oli kehottanut Teitä olemaan pyytämättä puheenvuoroa ensimmäisenä, koska muka venäläisen esiintyminen olisi ollut »tahditonta» (*Radek oli kokonaan vääärässä*), sopivampi oli muka Plattenin y.m.s.

Osoittauduite olevanne täysin oikeassa!

Nähdäkseni ei kannata nostaa Gezänkiä* Radekin kanssa »härkääpään» y.m.s. vuoksi. Pikkuseikkojal Mitättömyyksiäl Juoruilua, johon turvautuvat kuten ovat turvautuneet aina OK-laiset, Dymkat etc. ja varsinkin nykyään Rjzanov (Radek kertoi niin ikään, että hän on hurjan kiukkuinen: hupsu, miksi hän pisti nenänsä asiaan, josta on huonosti perillä?).

Älkää välittäkö juoruista, käyttäkää vähemmän aikaa Zürichin siirtokuntalaissuohon ja *enemmän kanssakäymiseen Plattenin kanssa* ja »Internationale Flugblätterin»⁴¹⁷ julkaisu- ja levitystyöhön (kun hukkaatte vähemmän aikaa OK-laisiin + Kump., niin sitä jää enemmän »Internationale Flugblätteriä» varten).

Rahat »Internationale Flugblätteristä» (370 kappaletta?) ja *lasku* (paljonko on jäljellä? paljonko jaettu velaksi? Yhteenvedot etc.) lähettäkää suoraan *m i n u l l e* (Plattenin osoite on annettu vain sivullisia varten).

Mitä tulee »Internationale Flugblätterin» I. n: on kääntämiseen italian kielelle, niin luulen Teidän saavan apua yhteiseltä ystävättäreltämme**. Hän ja Siefeldt ovat jo löytäneet muutamia italialaisosoitteita, hän on löytänyt italialaisen tarkastamaan käännöksen, Te samoin. Minun mielestäni nyt on ennen kaikkea tehtävä italiankielinen käännös ja annettava käännös italialaisen tarkastettavaksi. Sitten on ryhdyttävä (*ilman Balabanovaa*, sillä hän ei nähtävästi rupea auttamaan, saattaa jopa haitata) etsimään Sveitsistä italialaisten

* — riitaa. *Toim.*

** Ei ole saatu selville, kenestä on puhe. *Toim.*

lehteä tai liittoa, jotka suostuvat julkaisemaan omalla kustannuksellaan: se ei ole luullakseni utopiaa, sillä 2 000 kpl:n painos maksaa 80 frs ja voidaan saada tuloakin, kun kapalehinta on 10 cts*.

Jollei kustantajaa löydetä, siinä tapauksessa yritämme julkaista itse, mutta silloin on erikoisen voimaperäisesti järjestettävä levitys: siinä auttaa yhteinen ystävättäremme, jolle kirjoitan.

Pyydän Teitä erikoisesti pitämään yllä ja kehittämään *kaikin tavoin* Teidän ja Plattenin välistä »läheistä tuttavuutta»: hän on nyt *ä ä r i m m ä i s e n t ä r k e ä* mies »Internationale Flugblätterin» julkaisemisen kannalta.

Käykö Platten puolueen hallituksen istunnoissa? Onko hänellä pöytäkirjoja? Onko hän päätösvaltainen vai ei? Suostuuko hän *kehittämään* päätöstä »*revolutionäre Aktioneista*»**, ettei se jäisi kuolleeksi kirjaimeksi? (siinä tapauksessa on järjestettävä julkaisuja, lentokirjasia, sveitsiläisten sanomalehtien liitteitä, joissa konkretisoidaan käsite »revolutionäre Aktionen» ja kuljetettava kaikkia niitä salaa Saksaan). Suostuuko hän auttamaan meitä »Internationale Flugblätterin» 1. n:on kuljetuksessa Saksaan?

Entä kuinka on »Sozialismus und Krieg»*** kirjaseen myynnin laita? Kirjoittakaa. Heittäkää hyvästit Zürichin siirtokunnalle ja käykää käsiksi der Zimmerwalder Linken asioihin!****

Kaikkea parasta! Terveisiä vaimollenne ja kaikille ystäville.

Teidän *Lenin*

P. S. Kirjoittakaa suoraan osoitteellani:

*Wl. Uljanow. Seidenweg. 4-a.^{III}.
(bei Frau Schneider) Bern.*

*Kirjoitettu 1915 marraskuun
21 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — centimes. *Toim.*
** — »*vallankumouksellisista toimista*». *Toim.*
*** — »*Sosialismi ja sota*». *Toim.*
**** — Zimmerwaldin vasemmiston. *Toim.*

452

G. J. ZINOVJEVILLE

Minun mielestäni on käytävä Grimmin luona ja pyydetävä häntä *osoittamaan täsmällisesti* (punakynällä) ne kohdat, jotka hän »haluaisi poistaa»!⁴¹⁸

Polemiikkiako?

Entä Trotski ja »Vie Ouvrière»?⁴¹⁹

Onko viittaus Longuet-Pressemanneen *v ä h e m m ä n* pooleminen kuin viittaus Tshheidzeen? Begründung?* Samoin tekee Trotski ja »Vie Ouvrière».

En ole varma, miksi pitäisi neuvotella Grimmin kanssa. Olisin valmis myöntymään, jos hän rajoittuisi aivan vähäisiin korjauksiin. Mutta se ei ole uskottavaa.

Siinä tapauksessa joko tai: joko yleensä kieltäydytään pänemästä Bulletiniin ja julkaistaan lentolehtisenä.

Tai julkaistaan Bulletinissa niin, kuin Grimm haluaa, mutta sen lisäksi julkaistaan *kokonaisuudessaan* lentolehtisenä ja *merkitään*: »Tämä on sensuroimaton julkaisu».

Tärkeintä on joka tapauksessa saada Grimm merkitsemään *ky n ä l l ä*, mitä hän haluaa poistaa. Se on tärkeintä. Koetakaan saada se aikaan *h y v ä s s ä* äänilajissa.

Muuhun vastaan illalla tai huomenna, *e n o l e* vielä *e h t i n y t* lukea kaikkea.

Salut! Lenin

Kirjoitettu 1915, ennen marraskuun

27 päivää

Lähetetty Bernistä (paikalliskirje)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

453

G. J. BELENKILLE**

Jos siellä on edes jonkinlainen Zimmerwaldin vasemmiston *kannalla* oleva ranskalaisryhmä, tuolta ryhmältä pitää *e h d o t t o m a s t i* saada ja lähettää *heti* vaikkapa lyhykäinen

* — Perustelu? Tolm.

** Kyseinen kirje on lisäksi N. K. Krupskajan kirjeseen. Tolm.

artikkeli (tai julkilausuma) aikakauslehteen. Pitäkää kiirettä!

Edelleen tarvitaan mainitun ryhmän kirjeitä. Herran nimessä!

Lopuksi *täydellinen selostus* Bourderonin ja Merrheimin puheista (1) itse federaatiossa

(2) koko oppositiosta puolueen *edustajakokouksessa* 27. XII.

Kirjottettu 1915

joulukuun 27 päivän jälkeen

Lähetetty Bernistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

1916

454

I. F. ARMANDILLE

15/I 1916.

Hyvä ystäväl! Täällä saatiin tänään takaisin postilähetys, papiers d'affaires*, kolme vihkoa, jotka oli lähetetty kirjattuina Bernistä Pariisiin Belinskille**. Lähettäjä unohiti merkitä talon n:on, ja kirotut postimiehet palauttivat tänne!! Lähetin sen heti tänään kirjattuna Belinskille.

Meillä on syntynyt »hankausta» puolalaisen ystävän*** kanssa, joka taisi »loukkaantua» väittelyn vuoksi eikä halua päästää teesejämme aikakauslehden 2. n:oon⁴²⁰. Tämä enteilee *sotaa* häntä vastaan. Roland Holstilta on tullut hyvin ystävällinen kirje ja ilmoitus, että hänen alankomainen liittonsa liittyi 2. I 1916 yksimielisesti Zimmerwaldin vasemmistoon. Trotski on menettänyt vielä yhden liittolaisensa!! Aikakauslehteä, alankomaalais-saksalaista, jo ladotaan; kaitvataan tavattomasti muunmaalaisia avustajia, mutta kaikki on lähetettävä ja kaikki yhteydet annettava vain minulle, yksinomaan minulle tai nuorelle *venäläiselle* ystävälleni (ei suinkaan ei-venäläiselle, vous comprenez?****).

Ja nyt muuta:

Tänään on mainio aurinkoinen luminen päivä. Ensimmäisen kerran influenssan jälkeen kävin vaimoni kanssa kävelemässä sillä Frauen-Kapelleniin johtavalla tiellä, jota pitkin — muistatteko? — teimme kerran kolmisin niin ihanan kävelymatkan. Muistelin sitä koko ajan ja säählittelin, ettei Teitä ollut.

Ilhmettelen muuten hieman, ettei Teiltä ole tullut mitään tietoa. Teen samalla synnintunnustuksen: täytyy myöntää,

* — asiapapereita. *Toim.*

** Kysymyksessä on G. J. Belenki. *Toim.*

*** Tarkoitetaan K. B. Radekia. *Toim.*

**** — ymmärrättekö? *Toim.*

että mieleeni välähti ajatus, ettehan vain »pahastunut», kun en tullut Teitä saattamaan lähtöpäivänänne? Kadun, kadun näitä ajatuksia ja luovun niistä, olenkin jo karkottanut ne.

Kirjoitan Teille toista postikorttia. Ettei ensimmäinen vain ole hukkunut? Toistan tärkeän neuvon: lukekaa erittäin tarkasti toistamiseen »Nashe Slovon» 5. ja 6. n:o! Kollontai on lähettänyt *hyviä* sanomia Amerikasta, *julkaisee* »Internationale Flugblätteriä». Venäjältäkin on *hyviä* sanomia. Puristan lujasti kättänne.

Teidän V. Lenin

Lähetetty Bernistä Parliisiltä

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

455

I. F. ARMANDILLE

19/I 1916.

Hyvä ystävä!

Lähetän Teille jo kolmannen kortin. Tällä kertaa ranskankielisen helpottaakseni sensorien työtä, jos he ovat syy-päitä kirjeiden myöhästymiseen. Olen totta puhuen ollut jo useita päiviä huolissani, kun Teiltä ei ole tullut mitään tietoa! Jos olisitte pahastuksissanne minulle, kirjoittaisitte varmaankin muille ystäville, mutta sikäli kuin tiedän, Te ette ole kirjoittanut kenellekään! Jollen lähipäivinä saa Teiltä kirjettä, kirjoitan ystävillemme saadakseni tietää, oletteko ehkä sairastunut. Olen jo usean kerran käynyt kysymässä postista kirjeitä, ei ole ollut mitään.

Selkkkaus nuoren ystävämmen — puolalaisen — kanssa on selvitetty onnellisesti; oli vain eräänlainen »väärinkäsitys» (siksi hän sitä sanoo). Kaikki sujuu nyt hyvin; on jo alettu laatia aikakauslehteä; se pitäisi julkaista jo tammikuussa.*

Olemme kirjoittaneet »teidän» toimittajallenne erääseen romanisen Sveitsin kaupunkiin.** Hän ei ole vastannut kerrassaan mitään. Kummallista, eikö totta? Odotamme kaikki kärsimättöminä, että Te järjestäisitte jollain tavoin asiat

* Kysymyksessä on aikakauslehti »Vorbote». *Toim.*

** Kysymyksessä on nähtävästi P. Golay, Lausannassa ilmestyneen »Le Grutléen» lehden toimittaja. *Toim.*

romaanien ja novellien suhteen Pariisissa, missä löydetävissä on varmasti paljon väkeä, kirjailijoita, kustantajia ja niin edelleen, koska toimitte Kansalliskirjastossa ja tunnette hyvin tuon väen.

Sää on erinomainen. Suoritimme viime sunnuntaina mailion kävelymatkan »meidän» pikku vuorellemme. Näköala Alpeille oli tavattoman kaunis; säälittelin kovin sitä, ettei Teitä ollut kanssamme.

Viime päivinä Camille Huysmans piti Alankomaiden puolueen kongressissa hyvin pitkän ja »diplomaattisen» puheen.⁴²¹ En tiedä, voitteko saada sen tekstin ranskalaisista lehdistä. Ellette, niin saatte sen täältä. Hän kosketteli »sivumennen» syyskuun konferenssia, hän vastusti sangen voimaperäisesti »ekspropriaatioyrityksiä» (hän, tuo sihteeri, ei halua tulla »eksproprioituksi!») ja niin edelleen ja niin edelleen. Suuri diplomaatti, poliitikko!.. Kuinka sopimattomia keinoja!

Kuinka Te voitte? Oletteko tyytyväinen? Ettekö ikävöi? Onko paljon puuhaa? Tuotatte minulle paljon mielipahaa, kun ette anna kerrassaan mitään tietoa itsestänne!.. Missä asutte? Missä ruokaillette? Kansalliskirjaston »bufetissako»?

Pyydän vielä kerran »noudettavia» kirjeitä.

Teitä kunnioittaen *Bazilinne*

P. S. Taaskaan ei mitään! Ei ole kirjeitä Teiltä.

Lähetetty Bernistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös ranskasta*

I. F. ARMANDILLE

Perjantaina.

Hyvä ystävä!

Saimme vasta tänään pitkän kirjeenne, josta olemme olleet erittäin iloisia. Kirjoitan Teille neljättä kirjettä: kaikki kolme edellistä olivat poste restante -kirjekortteja. Ellette ole niitä saanut, ne ovat siis hukkuneet tai sitten on olemassa noudettaviin kirjeisiin nähden joitakin erikoisia sääntöjä (tai säännöttömyyksiä). Trotski on kirjoittanut nuorelle puolalaiselle ystävallemme, ettei hän itsekään aio kirjoit-

taa alankomaalaiseen aikakauslehteen* eikä voi kehottaa siihen ystäviään siitä kansakunnasta, jonka keskuudessa hän elää. Taistelu Trotskia vastaan ei ole siis tässäkään kysymyksessä vältettävissä!!

Saimme tänään kirjekortin veljeltänne**. On varsin mieluista, että hän on jotain saanut (joko kirjeen tai maalis-kuun lopulla ilmestyneen lehtemme n:on) ja kirjoittaa »myötämielisyydestä». Siellä hänen asumaseudullaan on muka myötämielisyyttä enemmän kuin hän oli odottanutkaan.

Niin. Olin vähällä unohtaa (minulla on kova kiire junalle). Mikäli noudettaviin kirjeisiin nähden on olemassa erikoisia säännöttömyyksiä, niin saattaa olla, etten minäkään niitä saa (en ole saanut Teiltä *a i n o a t a k a a n*), vaikka Te kirjoitattekin? Kirjoittakaa heti: jos alleviivaatte päivämäärän kahdesti, niin se merkitsee, että *saatte* kirjeeni ja *kirjoitatte* minulle. Kirjoittakaa samalla osoitteella, jolla saimme pitkän kirjeenne.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Miksi ette lähettänyt aikaisemmin osoitettanne???

*Kirjoitettu tammikuun 21 p:nä 1916
Lähetetty Bernistä Pariisiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

457

M. M. HARITONOVILLE

Sunnuntai-iltana.

Hyvä toveri! Sain juuri tietää, että *keskiviikkona* Zürichissä pidetään nuorisoliittotoimikuntien kansainvälinen konferenssi. Osallistuvat varmaan norjalaiset ja ruotsalaiset (sikäläiset nuorisoliitot ovat yhtyneet Zimmerwaldin vassemmistoon, kuten tiedätte).

Pyydän Teitä 1) ottamaan (*t a h d i k k a a s t i*: kaikki tämä *o n s a l a i s t a*) tarkemmin selvää siitä: päivämäärästä, paikasta, pituudesta, osanottajistosta; 2) tiedustamaan,

* Kysymyksessä on aikakauslehti »Vorbote». *Toim.*

** I. F. Armandin »veljeksi» V. I. Lenin sanot salaisuussyistä L. B. Kameņevia. *Toim.*

voisiko meidänkin puolueemme edustaja osallistua; koetta-
kaa saada siihen lupa ja *päästä itse mukaan*; 3) koettakaa
erikoisesti tiedustaa mahdollisimman pikaisesti, nimenomaan
ketkä osallistuvat Skandinaviasta, ottaa yhteys heihin, ta-
vata heitä ja *saattaa* mahdollisimman pikaisesti heidät
yhteyteen kanssamme.

Tiedottakaa parilla sanalla tämän kirjeen saannista ja sii-
tä, mitä luulette voivanne tehdä.

Salut! Teidän *Lenin*

P. S. Olkaa niin hyvä ja kiittäkää Siefeldtiä minun puo-
lestani kirjoista ja sanokaa, että toivon saavani *Zürichissä*
häneltä »Przegład S.-D:n».

P. P. S. Tulen luultavasti ennen 10.—11.; ehkäpä 7.—9.
pnä.

Kirjoitettu tammikuun 30 pnä 1916
Lähetetty Bernistä Zürichin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoutuksen mukaan

458

K. B. RADEKILLE

Olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että »*Gazeta Robot-
niczan*» ilmestymisestä asti (II 1916) yhteinen taistelumme
Venäjän ja Puolan asioissa on *mahdotonta*. Eikä siihen ole
syytä »hyökkäys» »stappion toivoja» vastaan (se on vain
oire), vaan Venäjän asioita koskeva P. S. D:n päätöslausel-
ma.⁴²² Joskaan P. S. D. ei puolla helmikuussa 1916 avoimes-
ti ja selvästi hajaannusta Venäjällä, niin se on vain valmis-
tautumista uuteen 16. VII 1914.

Siis minun mielestäni — taistelu Venäjän, Puolan ja Sak-
san lehdistössä — ja (ainakin minä kannatan sitä) yhteiset
esiintymiset Sveitsissä (missä kansallisuuskysymys ei ole
lainkaan nykytärkeä, sen vuoksi se on *mahdollisuuksien* mu-
kaisesti erotettava).

Koska tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni, niin lähetän *kaikki* Teidän kirjeenne Grigorille.

*Kirjoitettu 1916
helmikuun 1 päivän jälkeen
Lähetetty Bernistä (paikalliskirje)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

459

G. J. ZINOVJEVILLE

Liebe Freunde! Lähettäkää, olkaa hyvä, *mahdollisimman* pikaisesti »Tagwacht», jossa ovat Radekin artikkelit Gortesta ja *kaksi* artikkelia Australian työväenliikkeestä. Odotan niin ikään (1) pää-äänenkannattajaan kirjoittamieni artikkeleiden ja (2) saksalaisten teosten oikaisuvedoksia (*älkää* julkaisko teesejä, ennen kuin olette saanut vastaukseni: harkitsen yhä erästä muutosta).**

Odotan samoin pää-äänenkannattajaan kirjoittamaanne artikkelia ja n: on tarkkaa suunnitelmaa.

Antakaa, olkaa hyvä, osoitteeni Radekille ja pyytäkää lähettämään minulle *luvassa ollut* leike 12. I 1916 ilmestyneestä »Vorwärtsista» (Rühlen artikkeli hajaannuksesta ja toimituksen vastaus). Esitelmöin täällä keskiviikkona, joten aikaa on aivan vähän. Täällä löpötellään, että »5 sihteerin»*** asema on kerrassaan tukala (Venäjä vastustaa heitä) ja heidän koko toivonsa on siinä, että Tshheidze julistaa »opituolistaan»: Zimmerwaldin *puolesta!*

Beste Grüßel!

Ihr Lenin****

*Kirjoitettu helmikuun 12 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Hyvät ystävät! *Toim.*

** Kysymyksessä ovat teesit »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

*** Kysymyksessä on menshevikkien OK:n ulkomainen sihteeristö. *Toim.*

**** — Parhaat terveiset! Teidän Lenin. *Toim.*

460

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Tiedän, että olette kiinnostunut tieteestä ettekä politiikasta. Mutta en epäile lainkaan, että sympatianne ovat kuitenkin Ranskan puolella. Kahtiajako Saksan sosialistien keskuudessa ei ole Ranskalle merkityksetöntä, kuten eräs ranskalainen ministeri on sanonut. Sen vuoksi on autettava tiedottamaan siitä sekä ranskalaisille että venäläisille. Otto Rühle, valtiopäivämies, on puoltanut »Vorwärtsissa» avoimesti kahtiajakoa. Mutta lisättäköön ehdottomasti, ettei »ainoastaan» Otto Rühle, vaan myös »Saksan internationalististen sosialistien» ryhmä (myös »L'H u m a n i t é» on kirjoittanut siitä). Lisätkää tämä, olkaa hyvä, kun kirjoitatte Pietariin. Ja samoin seuraava: vain O. Rühle ja »Saksan internationalistiset sosialistit» ovat kiertelemättä kannattaneet kahtiajakoa ja vastustaneet »suota»; »Internationalaali» ryhmässä (saksalainen ryhmä, josta niin ikään *Hommo* on kirjoittanut »L'H u m a n i t é s s a»: mainio lehti!) ollaan horjuvalla kannalla: sen enemmistö kääntyy ilmeisesti jälleen suota kohti. Sen näkee tuon ryhmän äskettäisistä »teeseistä»⁴²³ ja »Neue Zeitissa» olleista Ströbelin kirjoituksista ja »Die Gleichheit» lehdestä⁴²⁴. Älkääpäs unohdako lisätä tätä! Tiede on Teille kaikki kaikessa, mutta tunnette tietenkin hieman sympatiaa, jopa *paljonkin* sympatiaa Ranskaa kohtaan!

Salutations cordiales!* *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 26 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Pariisiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

461

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen lähettänyt »Itsepuolustuksen»⁴²⁵.

Olen samaa mieltä, että on julkaistava 52. n:o, ja otan kirjoittaakseni artikkelin huhtikuun 23. p:n konferenssin⁴²⁶

* — Sydämelliset tervehdykseni! *Toim.*

tehtävistä (tai »rauhanohjelmasta» y.m.s. —yleensä pääkirjoituksen aiheeksi sopivista vuorossaolevista tehtävistä)*.

Nadja on kääntänyt manifestin.⁴²⁷ Lähetään lähipäivinä, ja Te lähettäkää niiden artikkelien ja kirjoitusten käsikirjoitukset, joita kirjoitatte 52. n:oa varten. Valmistamme kaikki käsikirjoitukset ja annamme sitten kerralla ladottavaksi.

On supistettava artikkelia, jossa kerrotaan 5.—8. II pidetystä neuvottelukokouksesta, ja lisättävä vielä kirjoitus »Nashe Slovon» 51.—2. n:ossa julkaistusta *Ornin* kirjoituksesta⁴²⁸ ja yleensä »Nashe Slovosta» (kirjoitan).

Lähettäkää vakuutusneuvostoissa saamaamme voittoa koskeva leikelmä »*Denistä*»** (ja pyytäkää Kasparovia seuraamaan »*Novoje Vremjaa*» ja *muitta lehtiä*, samoin Abramia ja muita, jotta tästä asiasta tulisi kootuksi kerrassaan kaikki).

Erittäin tärkeää on saada tietää, onko Tshheidze puhunut Valtakunnanduudessa *Zimmerwaldista*. Olen lukenut hänen puheensa vain »*Leipziger Volkszeitungista*»: siellä *ei ole saanaakaan Zimmerwaldista*. Koettakaa Radekin välityksellä tarkkailla Saksan sosialidemokraattista lehdistöä *täydellisempien* tietojen saamiseksi Tshheidzen puheesta (Martov ja Kumpp. spekuloivat sillä, että Tshheidze on sanonut tai sanoo *kannattavansa Zimmerwaldia*).

Laadin »rauhanohjelmaa» koskevan »*Antragimme*»*** teesejä huhtikuun 23:nneksi.

Pitäisikö käyttää Radekia tässä työssä? Arvelen, että ei. Radek käyttäytyy niin katalasti! *Minulla ei ole vielä käännöksi useampia* kappaleita teesejä ja minun *on vastenmielistä* kirjoittaa Radekille, koska hän keran *haluaa* rettelöintiä.

Miksi ette vastannut, oletteko antanut ladottavaksi teeseihin tekemäni lisäyksen? Olisitte voinut *itse* antaa sen kirjapainoon ja *itse* ottaa sieltä oikaisuvedoksen (ja tilata *useampia* kappaleita: no piru hänestä, tuosta Dreckseele von Radekl). Kirjoittajina meillä *on oikeus* tilata teesien oikaisuvedokset.

* V. I. Lenin kirjoitti artikkelin »Rauhanohjelmasta» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 154—161). *Toim.*

** Minulla on vain »*Retshistä*».

*** — »*Ehdotuksemme*». *Toim.*

**** Oli luvassa 10. II 1916!! Asia kärsii jumalattomasti. Suoranaista *pitkän tekoa*.

Grimmiltä pitää ottaa *enemmän* Bulletinin 3. n:o:aa⁴²⁹ sekä ranskan- että saksankielistä ja jakaa *kaikkialle*, muun muassa myös *kaikkille* ulkomaisille ryhmillemme. *Myös tänne.*

Ette ole lähettänyt minulle »*Berner Tagwachtin*» n:o:aa, jossa on *bremeni läisten* päätöslauselma, ettekä yleensä koko lehteä, kun taas täältä en sitä saa.⁴³⁰

Mitä Abramovitsh kirjoittaa »*Internationale Flugblätterin*» 1. n:on julkaisemisesta *ranskaksi* La Chaux de Fondsisissa? Mitä on sovittu tästä asiasta?

Saluti *Lenin*

P. S. Rybalka kävi luonani Genèvessä ja sanoi, että *kaikki* dzviniläiset⁴³¹ ovat langenneet patriotismiin, mistä tulee puhe »*Borotban*» 6. n:ossa⁴³². (Ovatko Teillä n:ot 1.—5.?) Levinski taas sanoo, että Rybalka vain valehtelee!??

Lähetäkää latvialainen aineisto⁴³³. Kuinka menettelemme sen suhteen? Julkaisemmeko ja miten?

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun
2 ja 25 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

HENRIETTE ROLAND HOLSTILLE

8/III 1916.

Hyvä toveri! Pyydän anteeksi, että vastaan näin myöhään kirjeeseen. Olin esitelmämatkalla Sveitsin eri kaupungeissa.

Olen erittäin kiitollinen Teille ystävällisestä vastauksestanne. Tulen olemaan hyvin iloinen, jos yhteistoimintamme tulee sujumaan hankauksitta.

Suoraan sanoen ei ole ollut mitään syytä epäillä, että Te ja tov. Pannekoek olette sanontanne mukaisesti »kunnon ihmisiä». Meitä on huolestuttanut *toimituksen ohjesäännön* äkillinen muutos. Ensimmäisen luonnoksen mukaan meille myönnettiin toimittajan oikeudet (toimitus = Teidän ryhmänne (Te + Trotski) ja »*Zimmerwaldin vasemmiston*» liitto; ja

kuten tiedätte, tämän vasemmiston toimikunnassa meillä on ollut kaksi ääntä kolmesta: Radek, Zinovjev ja minä). Luonnosta muutettaessa me menetimme toimittajan oikeudet ja muutuimme avustajiksi. Emme tietenkään voineet kiistää oikeuttanne sääntöjen laadintaan. Mutta silti on täysin luonnollista — eikö totta? — että avustajina me silti haluamme saada jonkinlaiset *oikeustakeet*?

Toivottavasti asia on nyt selvinnyt ja ratkaistu lopullisesti.

Heti kirjeenne saatuani käskin ekspeditöörejä lähettämään Teille äänenkannattajamme (»Sotsial-Demokrat» *ei ole säännöllisesti ilmestynvä*; sodan alusta lähtien ovat ilmestyneet n:ot 33—51). Tuleeko se Teille?

Käytän tilaisuutta hyväkseni keskustellakseni tärkeistä yhteistoimintaamme koskevista kysymyksistä.

(1) Teesimme (itsemääräämisoikeudesta)* lähetti Teille Radek (lähettäkää ne, olkaa hyvä, myös Gorterille: kirjoitan hänelle tästä tarkemmin samalla kun hänen kirjastaankin). Pidän hollantilaisten ja puolalaisten näkökantaa teoreettisessa suhteessa hyvin virheellisenä ja käytännöllisessä suhteessa pikkuvaltioiden politiikan tuloksena. Eikö yhteinen taistelumme entisiä ja uusia *aluevaltauksia* vastaan (mikä on aluevaltaus?) voi hieman lähentää meitä? Saksalaisten, englantilaisten ja venäläisten näkökanta on sittenkin tärkeämpi (ja objektiivisesti *oikeampi*) kuin hollantilaisten ja puolalaisten! Gorter vaatii Alankomaiden Intialle »kansallista itsenäisyyttä». Erittäin hyvä! Mutta sehän *juuri* onkin itsemääräämisoikeutta! Jos Kautsky ja venäläiset kautskylaiset (siinä luvussa Trotski) asettavat kysymyksen väärin, niin se on vain lisätodistus kautskylaisia vastaan! (Mikäli tämä kysymys kiinnostaa Teitä, pyytäkää Gorteria lähettämään Teille kirjeeni. Keskustelisin varsin mielelläni tästä kysymyksestä yksityiskohtaisemmin hollantilaisten marxilaisten kanssa.)

(2) Saksalainen »Die Internationale» ryhmä. Oletteko lukeut sen teesit Grimmin Bulletinin 3. n:osta?⁴⁹⁴

Se on mielestäni ratkaiseva askel *oikealle* sitten »Die Internationale» aikakauslehden ensimmäisen numeron jälkeen. Ei sanaakaan kautskylaista »keskustaa» vastaan, vaikka se on tärkeintä Saksan puolueelle. Ei sanaakaan kahtiajaosta

* Ks. »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (V. I. Lenin, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

(Otto Rühle on aivan oikeassa — että voidaankin olla vaiti siitä hänen artikkelinsa jälkeen!!). Ei sanaakaan *ilmeisistä* taistelukeinoista, — *illegaalisesta* järjestöstä j.n.e.

Entä lause: »imperialismin aikakaudella ei voi olla enää kansallisia sotia!» Tämä on teoreettisesti väärin. Siirtomaasodat *ovat* kansallisia sotia. (Intia Englantia vastaan j.n.e.) Tämä on käytännössä *shovinismia*: me suurvaltojen edustajat *k i e l l ä m m e* sorrettuja kansoja käymästä kansallisia sotia!!

Johtopäätökseni on seuraava: »Die Internationale» haluaa *päästä sopimukseen* kautskylaisten kanssa. Noita teesejä ei voida tulkita muulla tavalla. Ja lisäksi vielä: Ströbel *kehuu* »Neue Zeitissa» Bernsteiniä!⁴³⁵ Zetkin *vastustaa* »Gleichheitissa» »Zimmerwaldin vasemmistoa»: diplomaattinen fraasi »bolshevikkien lahkokuntaisuutta» vastaan (!!). Fraasi on rakennettu niin diplomaattisesti, ettei kukaan kykene käsittämään, *m i s s ä s e* »lahkokuntaisuutemme» on!! Zetkin kannattaa Ledebourin ja »Zimmerwaldin vasemmiston» välistä »aurea mediocritasta»*. Mutta ei sanaakaan siitä, *m i t e n* se on toteutettavissa. Mikä on virheemme? — siitä ei ole ollut tähän asti sanaakaan, ei riviäkään Sveitsissä, jossa ei ole sensuuria.

Mistä muusta voitte selittää tämän johtuvan, paitsi halusta päästä sopimukseen Kautskyn ja Kumpp. kanssa?

(3) Teidän ja S. D. P:n laatima »luonnos» (Bulleetiini n:o 3) tuntuu minusta varsin huonolta.⁴³⁶ Radek itse ei kyennyt puolustamaan tuota luonnosta. Mitä merkitystä on tuolla puolueen ohjelman supistuksella? Sosialistisen vallankumouksen ohjelma? Sitä ei tällä haavaa tarvita, — ja moisesta ohjelmasta puuttuu valtiovallan valtaamista koskeva kohta, kovin kummallisia ovat moisessa ohjelmassa § 6 (A) ja § 5 (B); outo on sävyiltään myös § 6 (B): nimenomaan sosialistisen vallankumouksen tapahduttua me tarvitsemme miliisiä uuden järjestyksen *suojaamiseksi*. Mehän emme ole pasifisteja. Mehän emme voi toivoa voittoa heti koko maailmassa (ilman kansalaissotia? ilman sotia?)! Siirtomaaojelma puuttuu kokonaan.

Moista ohjelmaa tarvitsemme vain siinä tapauksessa, jos olemme *täysin varmoja*, että olemme välittömästi *sellaisen*

* — kultaista keskittietä. *Toim.*

vallankumouksen kynnyksellä, mutta silloinkin aivan toisin muotoiltua.

Nykyään tarvitsemme kuitenkin jotakin vallan muuta: työväenliike kaipaa selviä käsityksiä siitä, että on katkaisu-tava väliä sosialishoviniteihin ja kautskylaisiin, käsityksiä illegaalisesta järjestöstä, joukkotaistelukeinoista ja -menetelmistä j.n.e.

(4) Lähetämme Teille kohdakkoin toisen konferenssin päiväjärjestyksen 5.—8. kohtiin liittyvät teesimme.* Olisi erittäin hyvä, jos voisimme päästä yksimielisyyteen, jollei kaikista kohdista, niin vaikkapa muutamista.

(5) Mistä olemme eri mieltä Trotskin kanssa? Se varmaan-kin kiinnostaa Teitä. Muutamini sanoin: hän on kautskylainen, t.s. hän haluaa yhdistyttävän kautskylaisien kanssa Internationaalissa ja Tshheidzen ryhmän kanssa Venäjällä. Me vastustamme jyrkästi sellaista yhdistymistä. Tshheidze *hämää* puheillaan (hän kannattaa muka Zimmerwaldia: katso hänen viime puhettaan, »Vorwärts» 5/III) sen tosiasian, että hän on samaa mieltä »Organisaatiokomitean» ja *s o t a k o m i t e o i h i n* ** *o s a l l i s t u v i e n* henkilöiden kanssa. Trotski vastustaa nykyään »Organisaatiokomiteaa» (Axelrod ja Martov), mutta on valmis yhdistymään Tshheidzen duumaryhmän kanssa!

Me vastustamme sitä ehdottomasti.

Parhaat terveiset Teille, toveri Pannekoekille ja muille hollantilaisille tovereille!

Teidän *N. Lenin*

Osoitteeni: Wl. Ulianow
Spiegelgasse. 12.
(Schuhladen Kammerer)
Zürich. I.

P. S. Onko lehtitiedoissa »New Reviewsin» (New York) yhteydestä »Vorboten» edes pisaran verran totuutta (katso »Internationale Korrespondenzin»⁴³⁷ 69. n:o)?

Eikö Teidän mielestänne ole tavattoman tärkeää julkaista »Vorboten» 2. n:o jo maaliskuussa?

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

* Ks. »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» (V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

** Tarkoitetaan sotateollisuuskomiteoita. *Toim.*

463

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen erittäin iloinen, että onnistuttiin Grimmiin nähden. Toivottavasti hän painattaa *myös Julkilausuman Organisaatiokomitean Ulkomaista Sihteeristöä vastaan?*⁴³⁸ Ette puhu mitään siitä! Vastatkaa.

Olen tiedustanut *kahdesti Suhanovia* (kirjasta), mutta Te ette vastaa (lähetittekö Olgalle?).

Miten on »Vorboten» 2. n: on laita? Milloin ilmestyy? Tuleeko »Internationalen» päätöslauselmien arvostelu?
NB || Jos tulee, niin eikö saisi silmäillä *käsikirjoitusta?* Juniusta *en ole vielä* nähnyt⁴³⁹; voitteko lähettää? (yritän saada Plattenilta).

Mihin kysymyksiin en ole vastannut? Kollontaille *olen kirjoittanut* ja kirjoitan vielä.

(Jos näkyvissä on »Vorboteen» tarkoitettuja käsikirjoituksia, niin eikö niitä voisi lähettää tänne $1/2$ päiväksi?)

Salut. Lenin

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun 16 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

464

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän aineistoa ladottavaksi. Lopettelen artikkeliä »rauhanohjelmasta» ja niin edelleen (pääkirjoitukseksi) ja lähettän huomenna.*

*I. S. K:n »vetoomukseen» on lisättävä suppea esitys päiväjärjestyksestä, osallistumisehdoista y.m.*⁴⁴⁰

*Me emme voi millään muotoa paljastaa »Spartacus» salanimeä.*⁴⁴¹ Emme voi *millään muotoa*: auttaisimme

* Kysymyksessä on artikkeli »Rauhanohjelmasta» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 154—161). *Totm.*

siten »Internationale Korrespondenzia» julkaisemaan uudelleen *meiltä lainattuna; auttaisimme* ilmiäntajia.

On pantava *ehdottomasti* kokonaan meidän ilmoituksemme (5.—8. II), »varauksemme», jonka teimme äänestäessämme kiertokirjeen *puolesta*.

»Kynäveij.» ei kelpaa. Esitän muutosehdotuksen (alkaen 1, 2, 3).⁴⁴² Siitä on kirjoitettava mahdollisimman vähin haukkumisin, ratki *selvittävästi*. Olisi hyvä luetella tosiasiat, *koota* OKUS:n *viitteet* (Bulletiin 2. n:o) (+»Izvestijan» 3. n:o), jotka koskevat *Samaraa, Kaukasiaa, Nadia* y.m., ja *todistaa*, että Venäjällä kaikki OK-laiset ovat osanottajia. Kehotan hartaasti korjailemaan tätä artikkelia *vielä kahdesti ja kolmasti*kin, *lähettämään vielä kerran minulle*, mutta pyrkimään hyvään ja tarkkaan esitykseen: se on *tuiki tärkeää*.

Antakaa »Itsepuolustus» pariaksi kolmeksi päiväksi Shklovskille, Kasparoville ja Kumpp. ja palauttakaa sitten *heti*.

Minulla ei ole vielä kään vedoksia (saksalaisista itsemääräämisteseistä). Kuinka kauan tämä oikein jatkuu???

Jos Radek viivyttää »Vorboten» 2. n:oa, niin se on hänen taholtaan *veijausta*. Täytyy harkita, *miten* sitä on vastustettava. Lähettäisimmeköhän yhteisen kirjeen Roland Holshtille? Miksikäs ei? Mitä syytä on kainostella koko miestä? Tämä on näet lupauksen rikkomista, se on vahingoksi asialle, se on epälojaalista, se jarruttaa nimenomaan huhtikuun konferenssin *merkeissä käytävää*, nimenomaan *siellä* käytävää väittelyä!

Palauttakaa minulle *viivyttämättä* teesini (rauhasta ynnä muusta): on tehtävä muutoksia.* Niitä on paras olla näyttämättä Radekille *ennen* muutosten tekoa.

Salut! *Lenin*

Miksi ette lähetä »*Nash Golosia*»?⁴⁴³ En ole nähnyt sitä sen jälkeen, kun siinä oli Martovin artikkelit »itsemääräämisestä». Onko siinä ollut hänelle luvattu vastaus?

* Kysymyksessä on »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

Mitä tehdään Zimmerwaldin vasemmiston toimikunnalle? *Senhän* pitäisi valmistaa selostus huhtikuun konferenssia varten?⁴⁴⁴ Ja teesit?? Mitä tehdään tässä tapauksessa?

*Kirjoitettu 1916,
ennen maaliskuun 19 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

465

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän teesit*.

Niitä on vielä korjailtava — palauttakaa *mahdollisimman pian*.

On pidettävä *kovaa kiirettä*: kun olemme saaneet ne loppuun tehdyksi, Zina lyököön koneella** 4—5 kappaletta (ottaako hän tehdäkseen?), jotta voisimme lähettää heti Ranskaan, Englantiin, Ruotsiin ja muualle.

Ne pitää sitten heti saksantaa (ehkä Te teette sen, minä taas toimitan Haritonoville ja sitten Plattenille) (lyömme itse) ja *julkaista*. Samoin ranskantaa (italialaisia ja ranskalaisia varten).

Kaikkien vasemmistolaisten ja heille myötämielisten pitää nähdä ja käsitellä ne muutama viikko ennen konferenssia. Hollantilaisten samoin.

Antakaa Radekille, mutta *vain 1/2 päiväksi* jäljentämistä varten *eikä muutoin*. En kerta kaikkiaan hyväksy mitään muutall!

Annamme Grimmille Bulletiin 4. n:ossa julkaistavaksi***: jollei hän julkaise niitä + protestia (Martov vs**** Tshheidze), siinä tapauksessa hän *ei saa kopeekkaakaan* rahaa.⁴⁴⁵

Tshheidzen puhe *on julkaistu*. »Vorwärtsissa» on selostus: *kannattaa* »Zimmerwaldin päätöstä ja rau-

* Kysymyksessä on »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus toiselle sosialistikonferenssille» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

** Yhdelle puolelle, mutta tuki tiheään, ilman marginaalia ja levittämättä rivinväliä.

*** Ottakaa selvää, mikä on *viimeinen* määräaika? 20. vai 25. III? Olisiko kirjoitettava virallisesti: olemmeko ymmärtäneet oikein, että määräaika on 30. III, ja että pidämme »*p a i k k a a*» Bulletiin 4. n:ossa varattuna?

**** — versus — verrattuna. *Toim.*

haa ilman aluevaltauksia». *Ei* nähtävästi *sanaakaan* gvozdevilaisuutta vastaan!!!

Korostan tätä protestissa.
Palauttakaa kirjekortit.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu 1916, ennen maaliskuun
20 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

466

G. J. ZINOVJEVILLE

Unohdin lisätä yhden asian niin *teeseihin* kuin myös *artikkeliin* »Rauhanohjelmasta», mutta se pitää lisätä *ehdottomasti*.

Etsikää sopiva paikka (minulla ei ole käsikirjoitusta) ja lisätkää *v ä l t t ä m ä t t ö m ä s t i*:

Ainoana ehdottomana vaatimuksena, jonka sosialidemokraatit saattavat esittää rauhanohjelman suhteen pelaamatta opportunistien pussiin on *kieltäytymisen sotavelkojen maksusta*. Ja me esitämme sen vallankumouksellisen joukkotaistelun yhteydessä.*

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 20 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

467

G. J. ZINOVJEVILLE

Minulla oli käänös hollantilaisesta »Annullierung der Staatsschuldenista»**. Sopii laittaa sota-sanana asemesta valtio-; ero ei ole mielestäni varsin olennainen.

* Ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 160 ja 169. *Toim.*

** »Valtionvelkojen annulointi» (näin nimitetään ensimmäistä kohtaa Alan-komalden Vallankumouksellisen Sosialistisen Liiton ja Sosialidemokraattisen Puolueen ohjelman luonnoksessa, joka julkaistiin helmikuun 29 p:nä 1916 »ISK:n Bulletinin» 3. n:osssa). *Toim.*

Miten olisi rangaistava »vivahteja»? Niiden osuus velka-summasta on mitättömän vähäinen, ja niille voidaan myöntää *eläke* valtionkassasta (mikäli ovat palvelleet kauan ovi-vahteina).

Jos »emmitte» edelleenkin, älkää lisätkö *tai lykät-kää 2 päivällä numeron ilmestymistä*. Arvelen *tämän* hollantilaisen pykälän *kelpaavan* poikkeuksellisesti »rauhanohjelmaan» (sopii lisätä) ainoana myönteisenä vaatimuksena *vallankumouksen* tai joukkotaistelun *yhteydessä* (en muista, lisäsinkö tämän?)... luultavasti...

Ei ole mukavaa lisätä *myöhemmin*, kun *tätä aihetta* käsittelevässä pää-äänenkannattajan artikkelissa ei tule olemaan. Mieluummin lykättäköön parilla päivällä ja sovittakoon kirjeitse.

Wiener »Arbeiter-Zeitungin» suhteen järjestän asian, Tyszkasta otan selvää (olisikohan se »*Schriften des Vereins für Sozial-Politikissa*»?*).

Sopimisesta Aleksandrin kanssa (hän on matkustanut Norjaan, missä on A. K., ja *nyt on patistettava häntä erityisesti*).

»Kommunistiin» nähden en voi mitenkään hyväksyä I:stä + II:sta.

Todisteenne ovat äärimmäisen epäjohdonmukaisia.

»...Vain manöveroida...»? Jos niin on laita, miksi pitäisi vaarantaa *asiaa*.

»Olemme syypäitä, että ryhdyimme tekemisiin akan kanssa... Tietysti! Mutta syypäät myös korjaavat ensimmäisinä erehdyksensä. Mitä logiikkaa tämä on: olen syypää *enkö sen vuoksi* korjaa erehdystä!!!

En katso itseäni »syypääksi»: liitto *oli* silloin hyödyksi. Solmin sen. Se on *nyt vahingoksi*. Tulen olemaan syypää, jos en riko sitä.

Ette ole kajonnut lainkaan *asiallisiin* todistehini: avustajien rettelö (3:sta kysymyksestä), valitukset KK:hon; kirjeet toimitukselle; »*Nashe Slovolle*» lähetetyt kirjeet (Bronskin, kenties Radekin ja muut) ΣΣ=rettelöintiä eikä asiainhoitoa.

Minkä vuoksi? »Firman» vuoksiko?? Se on hassua.

Olen saanut *N. I:ltä* vastauksen teeseihin: äärimmäisen *porsasmaista*, ei ainoatakaan harkittua sanaa.

* — »Sosiaalipolittisen yhdistyksen kirjoitelmissa». *Toim.*

Aleksandriin nähden on asetettava kysymys periaatteellisesti: 1.—2. n: on jälkeen *he* esittivät »eriävät mielipiteensä». *Ei sovi* myöntää toimituksessa tasavertaisuutta (eli paikkaa), kun on *sellaisia* eriäviä mielipiteitä. Se ei käy päinsä. On koottava samaa kysymystä (demokratiaa) koskevat N. I:n entiset horjahdukset ja asetettava vaatimus: harkitkoot, sulattakoot, kirjoittakoot kaikkien *eriävien mielipiteidensä* perustelun KK:ta varten (pienen kirjasen). Ei julkaistavaksi, vaan KK:ta varten. Analysoimme sen ja *torjumme*, mutta toistaiseksi »*Sbornik 'Sotsial-Demokrata'*»⁴⁴⁶.

Salut,

Vastatkaa.

Kirjoitettu maaliskuun 20 tai

21 p:nä 1916

Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

468

G. J. ZINOVJEVILLE

Sain juuri (klo 8 illalla) kirjekorttinne. Vaadin ehdottomasti lisäystä: »kieltäytyminen *vallion*velkojen maksusta».

Vasta tänään näin artikkelin »Berner Tagwachtissa», kannattaa niin ikään tätä vaatimusta. Siinäkään ei ole sanaakaan pienomistajista, ovivahdeista etc. Meidänkään ei ole syytä huolehtia heistä. On sanottava vain: »*kaikkien* valtionvelkojen maksun lakkauttaminen vallankumouksen vuoksi, sen yhteydessä» — siinä ainoa tuntuva isku finanssipääomalle, ainoa »demokraattisen rauhan» tae. Ettekö se ole mahdollista ilman vallankumousta? Ei tietenkään. Se ei ole peruste sellaista pykälää *vastaan*, vaan vallankumouksen *puolesta*.

Ehdottomasti. *Tässä suhteessa* ei ole kerrassaan mitään järkisyytä erota hollantilaisista ja »Berner Tagwachtista».

Huomenna lähetän pitkän kirjeen*.

* Ei ole saatu selville, mistä kirjeestä on kysymys. *Toim.*

Täällä ei ole Tyszkaa vuodelta 1912; on vain vuodelta 1914 (Löhne* etc.), se on myös Bernissä »Schriften des Vereins für Sozial-Politikissa». Band 145.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 21 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsittekirjottuksen mukaan

469

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän lisää (O. Rühle ja Liebknecht) — pitäisi mielestäni *ehdottomasti* laittaa pannaksemme merkille Liebknechtin *historialliset* sanat.

Lähetän ehdotuksen 37 rivin supistamisesta. Toivottavasti löydätte vielä supistettavaa, jotta voitaisiin laittaa Rühle ja Liebknecht**.

»Pyryharakka» on *joka tapauksessa* jätettävä pois, sillä 1) ei ole onnistunut; 2) pitää odottaa (sillä se ei koske vain Trotskia, vaan lisäksi »*La Vie Ouvrière*»***: näistä se saattaa olla edistystä).⁴⁴⁷

3) Otamme Trotskin mieluummin »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'», hänet pitää ottaa perusteellisemmin.

Salut. *Lenin*

Lähetäkää teesit *välttämättömästi henkilökohtaisesti* Grimille (olisi hyvä pyytää häntä *keskustelemaan* siitä).

Harkitsen vielä yhtä lisäystä teeseihin. Ilmoittakaa *ajoissa*, koska niitä aletaan taittaa.

LIITE KIRJEESEEN

Otto Rühle ja Karl Liebknecht

Rühle on »*Vorwärtsissa*» 12/I 1916 kannattanut avoimesti puolueen *kahtiajakoa*. Puhuessaan 16/III 1916 Preussin maapäivillä Liebknecht kehotti suoraan »taisteluhaidoissa kamp-

* — Palkka. *Toim.*

** Ks. kirjeen lopussa olevaa liitettä. *Toim.*

*** »*Työväen Elämä*». *Toim.*

pailevia» »laskemaan aseensa ja kääntymään yhteistä vihollista vastaan», minkä johdosta häneltä riistettiin sanavalta. — Kukahan venäläisistä sosialidemokraateista on osoittanut »ryhmäkuntahenkeä»: nekö, jotka ovat puoltaneet ainoita johdonmukaisia bolshevistisiä tunnuksia: kansalaisota ja ero opportunistista, vai ne, jotka ovat kiistäneet näiden tunnusten ilmeisen oikeellisuuden, tunnusten, joihin tapahutumien kulku johtaa internationalistit *kaikissa* maissa?

*Kirjoitettu 1916,
ennen maaliskuun 23 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran:
kirje — 1964 V. I. Leninin
Teosten 5. painoksen 49. osassa;
liite kirjeeseen — maaliskuun
25 pnä 1916 »Sotsial-Demokrat»
lehden 52. n:ossa*

*Julkaistaan:
kirje — käsikirjoituksen mukaan;
liite — »Sotsial-Demokrat» lehdessä
tekstin mukaan*

470

G. J. ZINOVJEVILLE

Pokrovskin ehdotus on tietenkin hyväksyttävä.⁴⁴⁸ Ryhdyn työhön (kirjasto on täällä parempi varsinkin uusimman taloustieteellisen kirjallisuuden osalta: jos voitte lainata pariksi päiväksi, vaikkapa sunnuntaiksi, uuden luettelon oikovedoksen, koettakaa hankkia se minulle).

Pokrovski vastatkoon *minulle* ja Teille *virallisesti*, että ehdot *on hyväksytty* (N. B. lähettäkää hänen vanhat kirjeensä, jotka koskevat kokoa ynnä muuta); määrääjasta *olkoon vaiti* (kenties ehdin V:een tai VI:een).

En ole nähnyt Rakovskin puhetta enkä *I. S. D:n kirjasta joulukuun 21 pn vähemmistöä*.⁴⁴⁹ Lähettäkää *mollemmat*.

Lähettäkää *m a h d o l l i s i m m a n* pikaisesti 25 vedosta.

Lähetän teisien* oikaisuvedoksen. Olen hyväksynyt yhden korjauksenne. *Puolueeseen kuulumattomuudesta olen ehdottomasti* eri mieltä. 1) Lukekaa teksti uudelleen ennen sitä, 2) lukekaa Austerlitz ja K. Kautskyn kirjoitus

* Tarkoitetaan »Sotsial-Demokratin» toimituksen teesejä »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

»*Neue Zeitista*» (3. III 1916) niin huomaatte heti, että olette väärässä. Meidän, *toimituksen*, on sanottava välttämättömästi suoraan: *meidän mielestämme* ei sovi yhteen puolueeseen-kuulumisen kanssa — vain siten vedämme *oikean* Trennungslinien* meidän ja *nimenomaan* shovinistien, nimenomaan *Martovin* (+Plehanovin) + *Axelrodin* ja Kumpp. välille, jotka *eivät voi* hyväksyä kantaamme. Mutta Buharin mieltii asiaa ja *hyväksyy*. Lyödäänkö veto?

Salut. *Lenin*

N. B. Olisiko mahdollista saada »*Chemnitzer Volksstimme*» edes 2 päiväksi? Koettakaa!! Ellei käy mitenkään päinsä, lähettäkää minulle *lehden* osoite ja *n:o* (jossa artikkeli on) ja ilmestymispäivä: tilaan sen.

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun 23 ja
25 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Teidän esittämänne »erimielisyyden» »historia» on asiallisesti epätarkka. Esimerkiksi me puhuimme tästä kohdasta jo ennen Bernistä lähtöä *emme* viimeksi tavatessamme enkä minä suinkaan »päästänyt ohi korvien» mitään, vaan vastailin yksityiskohtaisesti ja *moneen kertaan*, jota paitsi Te ette huomauttanut *sanallakaan* silloin ettekä sitten koko kuukautteen, että kysymys on Teistä ratkaisematta, ultimaatumien luontoinen y.m.s. Mutta jos te tietenkin haluatte ehdottomasti jonkinlaista »rettelöä», niin mitäpä te tosiasioista enkä minä pysty Teitä estämään. Minun ei auta muu kuin valita jompikumpi ehdottamastanne ulospääsystä. Valitsen ensimmäisen. Laittakaa nimeni ja ottakaa vedokset (25) mahdollisimman pikaisesti, sillä vasemmistolaisiin on äärimmäisen vaikeaa ottaa yhteyttä sinä lyhyenä aikana, joka nyt on

* — välirajan. *Toim.*

jäljellä. Teidän »oma lausuntonne» menee tietenkin »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'» samalla, kun julkaistaan *venäjänkielinen* teksti, eikä pää-äänenkannattajaan.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 maaliskuun
23 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin*

* Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

472

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Sain juuri kirjekorttinne; kiirehdin vastaamaan ennen kuin posti suljetaan. Ette tunnu olevan kovin tyytyväinen samo-vaarin ystävien »porukkaan»⁴⁵⁰, kun taas tämä nuorten »porukka» on *ihastunut* Teihin: niin kirjoittaa meille samovaari *heidän* sanojensa mukaan. Onnittelen sydämeni pohjasta *m e n e s t y k s e n* johdosta ja toivon samanlaista ja vielä suurempaakin vastaisuudessa. Poliitiikka ei Teitä kiinnosta, mutta olettehan kuitenkin myötämielinen Ranskaa kohtaan: meillä on *erinomaisia* tietoja saksalaisten sosialistien keskuudessa tapahtuvasta hajaannuksesta ja asioiden kulusta »Saksan internationalististen sosialistien» keskuudessa. Tämä sanoma on *eduksi* Ranskalle.

Puristan vielä kerran lujasti kättänne. Onnittelen menestyksen johdosta ja toivotan kaikkea parasta, Olja samoin.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu maaliskuun 31 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Pariisiin*

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

473

G. J. ZINOVJEVILLE

Vaikka tiedänkin Teidät taipuvaiseksi äkillisiin »mielennäköisyyksiin» ja hermostumiseen, mutta että *siinä määrin...*

En osannut odottaa, että ottaisitte todesta Kaltstellung!*-tarun (kenen?). Olen vastannut Aleksandrin *kaikkiin* kirjeisiin; olen kirjoittanut hänelle *kolmesti* (varmaankin 2:nen kirje on kadonnut Ruotsissa ja 3:s ei ole vielä saapunut perille). On naurettavaa puhua Kaltstellungista, kun miestä pyytämällä *pyydetään* kirjoittamaan, mutta *hän* kieltäytyy (ei sanaakaan hänen nimittämänsä »kollegion» *kokoonpanosta...*) ja vain joko uhittelee tai äkäilee: »Amerikkaan»??? Mitä sellainen uni merkitsee??

Ei sanaakaan Venäjälle lähdöstä, mutta onpas ottanut puheeksi Amerikan?! Keskustelu on tietenkin hyödyksi, kun hänen mielialansa on tuollainen, mutta se olisi ollut sopivinta Venäjälle lähdön edellä. Mutta sehän on nyt jo tehty.

Lupasiko Radek Teille teesinä 1) itsemääräämisestä ja milloin? 2) hänen vasemmistolaisestesinä on luvattu lauantaksi; tänään on tiistai...

Milloin ilmestyy »Sotsial-Demokratin» Venäjän-numero, t.s. se, jossa on Tshhenkeliä koskeva kirjoitus?⁴⁵¹

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu huhtikuun 4 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän teesit. *Lisäyksiä* ks. ss. 21 ja 22 (ne pitää laittaa myös saksaksi).

Olen Teidän kanssanne eri mieltä Aleksandrista. Jollemme (minä ja Te) pääse yksimielisyyteen, *minä pidättäydyn*, ja

*— boikotointiii *Toim.*

Te voitte ratkaista yhdellä äänellä, että »me olemme päättäneet kutsua».

(1) Hänen asettamisensa näkyville konferenssissa olisi miehen *saattamista tuhoon*. Se on selvä. Venäjän hallituksella ei ole käytyreitä Ruotsissa eikä Norjassa, mutta täällä niitä on tuhottoman paljon. Martov ja Kumpp. antavat tiedon.

Vastustan ehdottomasti hänen ilmaantumista konferenssiin, en pidättäydy, vaan vastustan.

(2) *Aleksandr itse vaatii* miestä Venäjälle (kirjoitan Ljudmilalle).

(3) Koska *Aleksandr* ei matkusta, on *odotettava* ja kutsuttava *hänet* lähtönsä *edellä*. Muutoin kaikki on *turhaa*.

(4) Kiirehtiminen on turhaa sitäkin \gt , koska *Kijevs-killä* on vaikutusvaltaa *Aleksandriin*; on odotettava, sovitettava kirjeitse ynnä muuta. (Kiirehtimällä Aleksandrin kutsumista Te kiirehditte hänen siirtymistään Buharinin ja Kumpp. pariin, sillä Aleksandr on nyt vireessä; mutta kun odotetaan, ilmestyy pää-äänenkannattaja, hän ryhtyy kirjeenvaihtoon *Kijevska ja n* kanssa; minä laadin asiakirjakokoelman Buharinin ja Kumpp. horjumisista; *Aleksandrilla* tulee olemaan aikaa ajatella ja huomata, minne *Buharin ja Kumpp.* pyrkivät, mihin suohon.)

Jos Aleksandr kutsutaan *nyt*, se merkitsee, että hänen kanssaan on *kamppailtava nyt*. Miksi? Minkä vuoksi? Jollei hän matkusta, meillä ei ole mitään syytä kamppailla. (Yhteydet saamme sovelteli Jamesin kautta j.n.e.) (James on tietysti syyppää.)

Miten on Radekin teesien laita?

Itsemääräämistä koskevan n: on suhteen on odotettava, jos »Vorboten» 2. n:o ilmestyy ennen konferenssia. *Äärimmäisen* tärkeää on torjua *heti* Radekin teesit. Radekia on peitettava välttämättömästi, hänen »corpore vilinsä»* kustannuksella voidaan *»säästää paljon»* tukholmaisten peittoamisessa.

Ottakaa tarkemmin selvää, milloin Kedrov matkustaa? ** Onko hän vielä Bernissä? Onko hänen vaimonsa Lausannessa?

* — »vähäärvoisen ruumiinsa». *Toim.*

** Tarkoitetaan suunniteltua M. S. Kedrovin Venäjän-matkaa *Toim.*

Bundilaisen suhteen kehotan olemaan **r a t k i** varovainen!!! **Gardez-vous!***

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916
huhtikuun 4 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

475

G. J. ZINOVJEVILLE

Dolgolevskille on tietenkin *heti* lähetettävä 100 frs. Tehkää se. Rjazanov on jo luvannut kirjoittaa Dolgolevskista Kautskylle.

Kirjoitan vielä Rjazanoville Greulichistä.

Olkaa hyvä ja pitäkää tarkasti silmällä Bulletinin ilmentymistä (jotta saisin sen *heti*: minulle on äärimmäisen tärkeää saada se heti voidakseni *keskustella tšekäläisten vasemmistolaisten* kanssa). Koettakaa saada jonkin teko-syyn nojalla meidän Stellungnahmen** *oikaisuvedos* ja lähettäkää minulle *mahdollisimman pikaisesti*.

Lähetin Teille tänään ison paketin.

Salut. *Lenin*

N. B. Vastatkaa: lähetittekö Karpinskeille Suhanovin?

*Kirjoitettu huhtikuun 10 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

476

G. L. PJATAKOVILLE, J. B. BOSCHILLE, N. I. BUHARINILLE⁴⁵²

Te sivuutatte suotta kirjeessänne pääasian — ette rohkene kiistää tosiasiaa, jonka tunnette mainiosti. Nimittäin: että järjestön perustaksi otettiin (väliaikaisesti) *federaatioperiaate* — olemme sanoneet sen kaikin sanoin, selvääkin selvemmin

* — Olkaa varuillannel *Toim.*

** Tarkoitetaan asiakirjaa »Die Stellungnahme des Zentral — Komitees der S. D. A. P. Russlands zu der Tagesordnung der zweiten internationalen sozialistischen Konferenz» (julkaistu huhtikuun 22 pnä 1916 »Bulletin I. S. K.» nimisen julkaisun 4. n:ossa; julkaistiin venäjän kielellä kesäkuun 10 pnä 1916 »Sotsial-Demokrat» lehden 54.—55. n:ossa otsikoituna »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotus 2:selle sosialistikonferenssille») (ks. V. I. Lenin, Teokset, 22. osa, ss. 162—172). *Toim.*

ja monta kertaa. Pitkät puheenne eivät voi muuttaa sitä vähääkään. Ja edelleen, että tuo periaate on epänormaali, puolueenvastainen. Sekin on sanottu. Asian ydin onkin siinä.

Epänormaalisuutta saatettiin sietää väliaikaisesti yhteisymmärryksen saavuttamiseksi. Muuttonne jälkeen ilmeni, että Te kolme olitte päässeet yhteisymmärrykseen »teesien» pohjalla⁴⁵³, joista emme voi suoranaisesti emmekä välillisesti — emme edes niiden naapuruudesta puolueessamme, puhumattakaan tasavertaisuudesta — ottaa vastuuta.

Meistä on kovin valitettavaa, jos aiotte pitää kiinni niistä ja sellaisesta »yhteisymmärryksestä» ja federaatiosta.

Kysytte, osallistummeko — mihin julkaisuun? »Kommunist» on lakkautettu väliaikaisen sopimuksen rauettua. Siis uuteenko? toisin sanoen Teidänkö, »teesien» *pohjalta*? Siihen me emme voi osallistua ja meidän on pakko taistella sitä vastaan, sillä Teidän suhtautumisenne puolueen ohjelmaan (§ 9) on meistä paitsi virheellistä ja vahingollista, myös kevytmielistä. Todellakin. 8 kuukautta kestäneen yhteisymmärryksen ja yhteiselämän aikana Te *kolme ette ole kertakaan* esittäneet mielipiteitänne tästä kysymyksestä, jolla on puolueessa 12-vuotinen historiansa, *ette ainoatakaan julkilausumaa* pää-äänenkannattajan toimitukselle, *ette ole yrittäneet kertakaan* muistaa puoluekirjallisuutta y.m.s.

Niin ikään kevytmielisiä ja sitäkin pahempi: puolueenvastaisia ovat todisteenne, joilla puollatte »vapaata» (puolueen ohjelmastako? puolueen keskustelimestäkö?) aikakauslehteä.

Mikäli aiotte pitää kiinni teeseistänne, me (1) olemme valmiit julkaisemaan ne (2) *velvollisuutemme* on esittää mielipiteemme: julkaiskaa itse (ellette halua meidän julkaisevan) ja varustakaa väittelykirjasella, jossa te kaikki kolme voitte selittää puolueelle esiintymisenne motiivit.

P. S. Kirjoitatte, että rahakysymys on »epämieluisa». Ei aina. Puolueesta on mieluista, kun rahoihin suhtaudutaan puolueen etujen mukaisesti. Todella »epämieluisista» ja pahempaakin kuin epämieluisista on se, kun rahaa käytetään *aseena* puoluetta *vastaan*.

Kirjoitettu 1916
huhtikuun 10 päivän jälkeen
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetin Teille tänään *paketin*.

(1) Lähetän teesimme; niistä *on jätetty pois* kokonaisia lauseita. Lisätkää ne, olkaa hyvä, *heti* (teillähän on käsikirjoitus) ja palauttakaa minulle *viivyttelämättä* (Plattenia varten).

(2) Onko Teillä vielä kappale? Pelkään, kunhan Grimm ei vain puijaisi? Ja silloin me olemme konferenssin edellä ja *konferenssissa ilman* omia teesejämme!

(3) Epäröin hieman, kannattaako minun matkustaa konferenssiin. Valtakirjaa en ole saanut (latvialaisilta) enkä varmaan saakaan. »Vieraana» taas taitaisi olla epä mukavaakin; ja ehkäpä ajetaan poisikin (5.—8. II 1916 pidetyn neuvottelukokouksen päätös ei ole velvoittava konferenssille).⁴⁵⁴

Mitä Radek arvelee siitä?

(4) »Piilottaako» Radek Fröhlichin vai ei? Tarvitaan *useita* vasemmistolaisten neuvottelukokouksia ja *virallisia* neuvottelukokouksia.

(5) Fröhlich ja muut *palavat* (siitä menen takuuseen), jos tulevat asumaan Bernissä. Meidän velvollisuutemme on sanoa Fröhlichille ja muille: *jollette* halua palaa, matkustakaa hiljaiseen paikkaan (jonnekin konferenssin *läheiseen*, Grimmin pitää sanoa *helle*, missä se pidetään); vain silloin voidaan välttyä palolta. Ja siellä voitaisiin järjestää *vasemmistolaisten* neuvottelukokous.

Keskustelkaa Radekin ja Fröhlichin kanssa (entä mitä serbialainen*? Te olette vaiti hänestä) ja vastatkaa.

(6) Ledebourilaiset, t.s. kautskylaiset, pilaavat varmaan *koko* konferenssin!! *Kaikki* tulevat katsomaan heitä!!

Paljonko tulee I. S. D:stä? 2 (Fr + ...**)?

Entä »Internationalesta»?

(7) Meidän on varustauduttava *taistelemaan* Martovia ja Axelrodia vastaan valtakirjasta. Otatteko kootaksenne aineistoa Bulletinin 2. n: on *pykälien mukaan* (»Nashe Golosista»+»Itsepuolustuksesta»+Tshheidzen ja Tshhenkelin puheet ja niin edelleen?)? Pitäisi näet alkaa *heti*.

* Kysymyksessä on Katzlerowitch, Serbian sosialidemokraattien edustaja.

Toim.** Seuraava sana on jäänyt käsikirjoituksessa selvittämättä. Toim.

(8) Pitäisi kääntää ranskaksi teesimme (Inessa varmaan suostuu), sillä Grimmhän ei sitä tee.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916,
ennen huhtikuun 18 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

478

G. J. ZINOVJEVILLE

En lähetä pikaista, sillä se vain herättäisi Teidät laskujeni mukaan suotta nopeuttamatta oleellisesti saantia.

Olen täysin yhtä mieltä kanssanne siitä, että *k u t s u - t a a n* ranskalaiset ja luvataan 50 frs.

Kehottakaa brestiläisiä matkustamaan Georgen *k a u t t a* : on tärkeää, että heidät »tavoitamme» ensin hän ja me eikä Grimm (mikäli mahdollista, pariisilaisiinkin nähden olisi paras menetellä samoin⁴⁵⁵).

En ole vielääkään kyennyt lukemaan syytekirjelmää⁴⁵⁶. Olkaa kärsivällinen!

Mikäli haluatte, lähetän Suhanovin uuden kirjasen, jos lupaatte minulle (vaikkapa 1/2 päiväksi) Juniuksen* (hankikaa Radekilta, mutta älkää puhuko minusta). Sitä *ei ole* Plattenilla eikä Nobsilla.

Asian kannalta Aleksandrin on erittäin hyödyllistä toimia ensin Englannissa. Venäjällä *on* nyt *vaarallista*, saatamme suotta tuhoon kunnan miehen (sekä Ruotsissa että Venäjällä). Tänne tulo on nyt vahingoksi, sillä hän ja Te ette jaksaa pysyä alallanne, ja konferenssissa *ryvetämme* suotta arvokkaan miehen. Sitä paitsi 1—2 kuukauden kuluttua hänen on paljon hyödyllisempää olla Venäjällä, ja siihen mennessä selviää ja tulee ilmi paljon *tärkeää*.

Salut. *Lenin*

P. S. Hän saa »virkistystä» vain Englannissa työssä, kun taas toimettomana rasittuu suotta aikojaan.

NB: P. S. Mikäli Grimm ei julkaise vastalauseita, on otet-

* Kysymyksessä on lentokirjanen Junius (Luxemburg), »Die Krise der Sozialdemokratie» (»Sosialidemokratian kriisi»), Zürich 1916. *Toim.*

tava siitä *heti* selvää ja meidän itsemme on se *julkaistava muutettuamme tekstiä*.⁴⁵⁷

P. P. S. Mutta missä ovat ja milloin tulevat Radekin toiset teesit Zimmerwaldin vasemmiston sovittaviksi???

*Kirjoitettu 1916,
ennen huhtikuun 18 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

479

G. J. ZINOVJEVILLE

(1) Ilmeistä on, ettei »Vorbote» ilmesty ennen konferenssia. On *tilattava heti enemmän* teesiemme painettuja kappaleita. Ja mitä pikemmin.

(2) Onko niihin laitettu saksaksi lisäykset?

(3) *En tiedä*, mitä aineistoa *minun* olisi koottava. Teidän pitää koota ja kirjoittaa minulle siitä, mitä puuttuu. Muutoin ei synny mitään.

(4) Lähettäkää Martovia vastaan tähdätyn protestin oikaisuvedos.

(5) Skandinaaveista en tiedä mitään.⁴⁵⁸ Kollontaille on kirjoitettu kahdesti. Tukholman tapahtumien jälkeen toiveet ovat vähäiset.

(6) Henkilökohtaiset raha-asiani eivät ole suinkaan toivotomia: mistä sellaisia »vääriä huhuja» on tullut???

(7) Oletteko saanut paketin?

(8) Lähetättekö tänne saksalaiset teesit (korjatun kappaleen), jotka olen Teille lähettänyt?

(9) En voi saapua perjantaina. On paljon työtä, olen myöhästynyt tavattomasti siinä.

Koska kerran Radekillä ei ole teesejä eikä ole toivoa päästä hänen kanssaan yhteisymmärrykseen (kysymys aluevaltauksista ja itsemääräämisoikeudesta), niin »toimikunta» on *toistaiseksi* hyödytön. Siitä tulee olemaan hyötyä konferenssin toisen istuntopäivän illalla, kun on selvillä osanottajisto.

(10) Ettetekö voisi antaa minulle tarkempaa osoitetta eikä vain kylän nimeä, jonka olette ilmoittanut?⁴⁵⁹

Aineiston kokoaminen Martovin vastaista sodankäyntiä varten on hyvin tärkeää.

Käykää käsiksi asiaan mahdollisimman huolellisesti ja *ajoissa*, muutoin emme ehdi löytää puuttuvaa aineistoa.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun 18 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

480

G. J. ZINOVJEVILLE

Radekilla ei ole mitään syytä pahastua, ja se on selitettävä hänelle mahdollisimman tyyneästi ja seikkaperäisesti. Teidän on järjestettävä neuvottelu hänen kanssaan mahdollisimman pikaisesti (minua odottamatta) (hänen »pahastuksensa» hälventämiseksi) — Te voitte kyllin hyvin edustaa KK:ta tuossa neuvottelussa, kuten yleensä edustatte KK:ta Bernissä. Ja olemmehan jo *kauan* sitten sopineet kirjeitse, että neuvottelette Radekin kanssa teeseistä.

Asian laita on samoin kuin Zimmerwaldin edellä: meillä on omat »pääteslauselmamme», mutta emme suinkaan kieltäydy *vasemmistoblokista*.

Yritän tulla suoraan Kientaliin (koettakaa ottaa selvää hotellin nimestä, niitä on siellä kaiken kaikkiaan pari kolme).

Suututtaa hirmuisesti, kun en ole saanut Juniusta!

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 huhtikuun 18
ja 24 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

481

G. J. ZINOVJEVILLE

Eserrille on vastattava *kielteisesti*. »Emme voi suositella yhdistymistä.» Ovatko he antaneet osoitteen vastausta varten? (Jätettävä ehdottomasti kopio.)

Kirjoitan Aleksandrille, mutta en tietenkään niin, kuin Te »olette muuntanut» sopimustamme, vaan niin, kuin se oli: (1) entinen sopimus puretaan; (2) toimituksen suorittaa pää-äänenkannattajan toimituskunta *sopimalla* kustakin vihkosta *julkaisijain* kanssa; (3) julkaistaan Bernissä*.

Kirjoittakaa Te tovereille kirje 25.—29. IV pidetystä konferenssista⁴⁶⁰, Teillä on enemmän aineistoa (muuten: lähettäkää, olkaa hyvä, meidän ja Radekin yhteinen päätöslauselma, jonka hän luki kokouksessa: tarvitsen kovin, mutta minulla ei ole).

Ehkäpä laaditte tästä samasta kirjeestä ranskalaisille taroitettun vetoituksen luonnoksen (josta puhuimme Inessan kanssa), minulta *e i* synny.

Ehdottivatko Meyer ja Kumpp. Erweiterten Kommissiionissa hyväksyttäväksi Leitsätze**⁴⁶¹

Lausanneen ja Genèveen matkustan esitelmöimään muusta, *en* konferenssista, joten siitä ei ole Teille haittaa.⁴⁶²

Hyväksyn pää-äänenkannattajan konferenssi aiheisen *n*:on julkaisemisen.⁴⁶³ Lähettäkää artikkelien jako. On kirjoitettu ehdottomasti siitä, että Martov harhauttaa *Internationaalia*.

Rybalkaa *e n* ole saanut.

Salut. *Lenin*

NB P. S. Natanson sanoi minulle, että he aikovat »lähestyä» *n i i t ä* »isänmaanpuolustuksen kannattajia», jotka sanovat: *ensin* vallankumous, *sitten* puolustus. Kysäiskääpä häneltä (vastauksessa), *olisiko hän halukas tiedottamaan meille näiden neuvottelujen lopputuloksesta*.

Kirjoitettu 1916 toukokuun 2 ja kesäkuun 2 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymys on »Kommunist» aikakauslehden julkaisemisen jatkamista koskevista ehdoista. *Toim.*

** — teesit. *Toim.*

482

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

16. V 1916. Hyvä Aleksandr! *Minun* kirjeessäni* esitetty ehdot eivät olleet diplomatiaa eivätkä kaupankäyntiä, vaan viimeinen yritys. Koska näitä ehtoja ei ole kokonaisuudessaan hyväksytty, niin katson, ettei sopimukseen ole päästy. Se on jo lopullista. Siitä on turha puhua ja kirjoittaa enemmän. Tuo väki on vahvistanut oikeiksi pahimmat oletukseni: halutaan piiloutua Radekin selän taakse, olla toimimatta itsenäisesti ja vierittää vastuu minulle!

Loppu!

Kirjoittakaa yksityiskohtaisemmin matkastanne. Eikö Skandinaviassa ole *missään* työtä? Uskomatonta.

Kirjoitan Teille tarkemmin lähipäivinä. Nadja on kirjoittanut monta kertaa jakelukomissiolle⁴⁶⁴, ja hänelle on vastattu, että Teille on *kaikki* lähetetty.

Kirjoitamme vielä.

Parhaat terveiset. Teidän *Lenin*

*Lähetetty Zürichistä
Kristianiaan (Osloon)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

483

G. J. ZINOVJEVILLE

On lähetettävä *ehdottomasti vielä* kerran *itse* teksti Kameneville ja *odotettava* häneltä vastausta, *niin ikään kirjeellistä* eikä yksinomaan lennättimitse lähetettyä.⁴⁶⁵ Asia on erittäin tärkeä, vähäisinkin varomattomuus on vahingoksi. Mieluummin *myöhemmin*, mutta perustellummin.

Kientalia koskevaa n:oa *ei saa* julkaista panematta siihen *meidän* Stellungnahmeamme *Bulletiinistä*.

*Kirjoitettu 1916,
ennen toukokuun 17 päivää
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 36. osa, s. 376. Toim.

G. J. ZINOVJEVILLE

Olette 1 000 kertaa väärässä japanilaisten suhteen. Julkaisukoot *omissa nimissään* erikseen. Ei saa vierittää vastuuta sellaisesta typeryydestä *meidän niskoillemme*: vastatkoot itse. *Kannatan* väittelyä, mutta en sopimusta »imperialististen ekonomistien» *toimituskunnan* kanssa enkä osallistu *missään nimessä* sellaiseen aikakausjulkaisuun, kuten olen jo monesti kirjoittanut.

Siitä on tehtävä loppu. Ei ole mitään syytä vitkutella. Pitää ilmoittaa »Sbornik 'Sotsial-Demokratasta'».

Jakelukomission siirtämistä tänne on turha ajatella. Täällä ei ole väkeä, kun taas Bernissä ovat Zina+Inessa (kuinka *saatoitte* sallia hänen lähtevän?? Ihmettelen!)+ Shklovski+Iljin+Karpinski+Kasparov. Heidät on järjettävä eikä saa päästää ketään lähtemään.

Olisin kovin halukas saamaan »Avantil» lehden, sillä sitä näen täällä vain kirjastossa. En ole nähnyt sitä, mistä kirjoitatte.

Ei saa luvata 100—150 frs A-ndrille.⁴⁶⁶ Ei saa leikkiä lupauksilla, entä kun rahaa ei tule olemaan (»ryhmien patistaminen» on pelkkää puhetta). Puolen vuoden matka on vain hyödyksi, sillä kotiin hän ei lähde kuitenkaan aikaisemmin ja Norja on vain juorupaikka.

Stellungnahme pitää laittaa, sillä manifesti ja *kaikki* muu on *kehnoa*. Meidän tulee näyttää, että olemme *kaiken* sanoneet aikaisemmin ja *tarkemmin*. Se on artikkelia tärkeämpää. Paljonko ottavat tilaa asiakirjat (manifesti+teesit+KST:tä koskeva päätöslauselma)⁴⁶⁷? Kirjoittakaa tarkemmin.

Aineiston lähetän lähipäivinä.

Olette siis lähettänyt Suhanovin? Vastasitte vihdoinkin... 20 tiedustelun jälkeen! Ihmettelen niin kovin säntillisyyttä, että kirjoitan siitä aivan erikseen Mininille: hurraa!⁴⁶⁸

Salut. *Lenin*

Olen saanut konferenssia käsittelevän »Demainin».⁴⁶⁹ Onko Teillä se?

P. S. Minin ehdottaa, että julkaistaisiin kokoelma kansainvälisten kongressien päätöksiä.⁴⁷⁰ On jo 300 kpl (70 sivua)

vuoteen 1904 asti. Lisätään (liimataan) 1904—1912 ja esipuhe. Myydään 50 centimen kappalehintaan. Korvautuu varmasti.

Minä kannatan. Vastatkaa.

Kirjoitettu toukokuun 17 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

485

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä A.! Olen saanut hermostuneen kirjeenne⁴⁷¹ ja kiihedin heti vastaamaan. Olette nähtävästi liikaa hermostuksissa. Suotta. Teille on lähetetty kaikki. Jollette ole saanut, niin sikäläinen tai muu sensuuri on pidättänyt. Zina vakuuttaa lähettäneensä kaikki; on siis lähettänyt.

Täytyy olla kärsivällisyyttä, kärsivällisyyttä ja sisua, jos sensuuri ei päästä. Odottakaa vielä kirjettä N.K:lta.

Aineiston olen lukenut.⁴⁷² Paljon hyvää. Erittäin hyvä on sotateollisuuskomiteoita käsittelevä artikkeli. Aineiston kokooja on tehnyt yleensä suuren työn; sanokaa hänelle sydämelliset terveiseni vielä ja vielä kerran.

Olen jo kirjoittanut Teille ja pidän kiinni siitä, että on ehdottoman välttämättömästi lopetettava kaikki neuvottelut japanilaisten ja Kumpp. kanssa. »Erimielisyys» on jatkunut vuoden (!!), eivätkä miehet ole ajatelleet eivätkä toimineet, ovat vain piilotelleet toisten selän takana ja juorunneet. Heistä ei ole toivoa, jos he tähän mennessä eivät ole käsittäneet, että se on epärehellistä (vierittää vastuu meidän niskoillemme, sillä vastuussa olen minä, jos minä liittoudun toimituskunnan kanssa, jonka katsomukset ovat äärimmäisen sekavia). Mutta jos he haluavat »tulla julkaistuksi» ja itse kantaa vastuun, niin julkaiskoot itse kirjasen, rahaa on; älkööt piilotelko toisten selän takana. Antakoot itse artikkelin pää-äänenkannattajaan — julkaisemme kyllä!!

Beleninin asiaa on ajateltava vakavasti⁴⁷³, pyydän hartaasti Teitä ajattelemaan. Japanilaiset ovat ilmeisen kykenemättömiä kuljetushommassa. Onko joku vielä siinä kaupun-

gissa*, jossa Belenin oli hiljattain? Eikö hän voi uskoa asiaa jonkun ulkomaalaisen hoidettavaksi (ulkomaalaiset ovat venäläisiä parempia; ehkä hitaampia, mutta sen sijaan varmempia)? Jos Belenin matkustaa, niin korkeintaan $\frac{1}{2}$ vuodeksi. Parasta olisi kuitenkin löytää työtä Kööpenhaminasta: se lienee mahdollista. Paljonko Belenin tarvitsee kuukaudessa toimeentuloon? *Vastatkaa*. Jättäkää syrjään kaikki henkilökohtaiset asiat ja harkitkaa asian kannalta, miten Belenin olisi paras järjestää olonsa $\frac{1}{2}$ vuoden ajaksi. Sanon avoimesti: japanilaisten parissa hän tulee suotta hermostelevaan, he ovat totta tosiaan tyhjänpäiväistä ja vahingollista väkeä! Puristan lujasti kättänne ja pyydän vastaamaan heti vaikkapa parilla sanalla.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 19 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan
(Osloon)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

486

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän »Demainin».

Vaadin Stellungnahme**.

Olen toista mieltä kokoelmasta (kansainvälisiä kongresseja koskevasta), sillä *ei ole* esimerkiksi *Baselin* päätöslauselmaa. Ja se on varmaa, että korvautuu. Koituu sekä sotavankien että puolueytöntekijäin hyödyksi.

Jollei Inessa ole lähtenyt jakelukomissiosta, niin naurettavaa on puhua, ettei Bern tule toimeen (Zina+ In.*** lähetyshommassa, suorastaan naurettavaa. Aleksandr on raivoissaan, kun ei saa mitään. *Pitää lähettää vielä kerran kirjattuna* ja postittaa lähetykset yleensä kirjattuina.

Olette peräti väärässä japanilaisten suhteen. Ette halua käsittää, että he karttavat väittelyä, vierittävät vastuun

* Tarkoitetaan Kristianiaa (Osloa). *Toim.*

** Ks. tätä osaa, 484. asiakirja. *Toim.*

*** Inessa. *Toim.*

minun niskoilleni ja piiloutuvat halpamaisesti Radekin selän taakse. Jos he haluavat väittelyä, julkaiskoot kirjasen (kantakoot *itse* vastuun!!) tai antakoot artikkelin pää-äänenkannattajaan — *julkaisemme kyllä!* Ne lurjukset ovat luikerrelleet vuoden, mutta te emmitte ja annatte myöten. Suotta. Minä *en* mene heidän toimituskuntaansa *enkä* osallistu heidän kokoelmaansa ja toistan ehdotukseni: tuosta kataluudesta on tehtävä kerta kaikkiaan loppu.

Mitä tulee »A:n turvaamiseen 1/2 vuodeksi», otan selvää, paljonko hän tarvitsee rahaa.* Tässä suhteessa ei käy päättäminen silmämitan mukaan. »Matkoihin» ja elämiseen 1/2 vuotta *ei* riitä; sen huomaa *yhden* matkan perusteella. Kuljetukset ovat tapahtuneet ja tulevat tapahtumaan ilman häntä hänen asiamiestensä välityksellä. Ja koska hän ei matkusta kotiin, on hyödyllisempi pistäytyä 1/2 vuodeksi Amerikkaan kuin istua toimettona toimeettomien lurjusten parissa ja hermostella.

Juoruilijat ja Kumpp. saavat terveenkin miehen tuskastumaan, ja Teidän suunnitelmanne eivät hyödytä, vaan vahingoittavat asiaa.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 19 pnd 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

487

G. J. ZINOVJEVILLE

Jurin kirje teki mielialani äärimmäisen pessimistiseksi... se on veijarimainen.⁴⁷⁴

En hyväksy korjauksianne ja sen vuoksi päätin toistaiseksi lähettää ilman niitä kirjeeni Aleksandrille** (sillä kauppahierontaa ei yleensä saa aloittaa alirajasta, koska nuo kaupustelijat asettavat kaiken kauppamieshengessä).

Olen valmis tekemään myönnytyksiä vain väittelyn ja tulojen osalta.

Firman muutos on välttämätön, sillä luonne on *periaatteel-*

* Ks. tätä osaa, 484. asiakirja. *Toim.*

** Ks. Teokset, 36. osa, ss. 379—382. *Toim.*

lisesti toisenlainen (ei sellainen, jollainen »Kommunist» tahoi olla); sitä paitsi hyvin tärkeät käytännölliset näkökohdat puhuvat firman muutoksen puolesta.

Toimituskuntaan ei saa ottaa Aleksandria: se merkitsisi *kaiken* asettamista kyseenalaiseksi ja meidän ja A:n suhteiden saattamista *välirikon* vaaraan. Se on äärimmäisen vahingollista.

Asia lähtee sujumaan *vain*, jos meillä *täällä* on enemmistö. Muutoin *kaikki on turhaa*.

(Jos s'il vous plaît syrjäyttää Jurin, niin sekin on hyvä; mutta tuskinpa.)

Lähetetään »Nash Golos», jossa on Martovin ja Kumpp. julkilausuma.⁴⁷⁵

Salut. *Lenin*

Kiirehdin, toistaiseksi vain nämä muutamat rivit.

Ei ole aikaa postittamiseen.

Nadja ehdottaa 2 toimitusta: laajempaa ja suppeampaa (Te ja minä+Buharin). Mutta siitä ei tule mitään.

Kirjoitettu toukokuun 24 pnä 1916

Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

488

A. G. SHLJAPNIKOVILLE

Hyvä A.!

Lähetän japanilaisten luonnoksen. Heidän kanssaan ei nähtävästi päästä yhteisymmärrykseen.

Vastaan lyhyesti:

Ylipyyhittyä en kerta kaikkiaan hyväksy.

Olen valmis tekemään myönnytyksiä

(1) 7:stä toimituskunnassa,

(2) 15% normista KK:ta varten,

(3) julkaisupaikasta.

Jos pääsemme yksimielisyyteen muusta, toisin sanoen:

(1) 6:n ja 7:n kooptoi pää-äänenkannattajan toimitus,

(2) kokoelman nimi uusi,

(3) sopimus *yhdestä* kokoelmasta.

Kuljetuksesta ja muusta laadittekin ja laitate toivottavasti jo Te lisäyksen sopimukseen (heidän on annettava ehdottomasti kuljetusvarat, ja tämä on lisättävä ehdottomasti; Te ette voi muutoin toimia, ja katsoisin sen halpamaisuuden huipuksi, jos kapitalistit eivät »omia» varoja antaessaan antaisi mitään pääjärjestäjälle hengenpitimeksi. Se olisi halpamaisuuden huippu! Sellaiseen minä en suostu!)

Nadja on vastannut kysymyksiinne (olin esitelmämatkalla). Toivottavasti on vastattu kaikkeen? Ellei, kirjoittakaa!

Olkaa kärsivällisempiä kulakkien suhteen, älkää olko suotta levoton, ei kannata!

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

NB: Palauttakaa, olkaa hyvä, minulle tämä kappale sopimustekstiä.

*Kirjoitettu 1916 kesäkuun 3
ja 6 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Kristianiaan
(Osloon)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

489

G. J. ZINOVJEVILLE

Selvä se, etteivät japanilaiset ole luopuneet *kerrassaan mistään*. Kirjoitin An-drille*, että olen valmis tekemään myönnytyksiä (1) 7:stä (7 eikä 6); (2) 15%:sta; (3) julkaisupaikasta, *jos* pääsemme yksimielisyyteen muusta, toisin sanoen (1) pää-äänenkannattajan toimitus kooptoi sekä 6:nnettä että 7:nnettä (ilmeistä veijausta ilman sitä; ja turha on ryhtyä koko hommaan ellei toimituksessa ole tärkeitä enemmistöä); (2) *kokoelman* nimi uusi; (3) sopimus 1:stä kokoelmasta.

Ylipyyhitty on poistettava: avustajan väittelyn »suorittamiseen» *ei saa* antaa oikeutta enempää 2:lle kuin 3:llekaan. Siinä suhteessa vaatimukseni on ehdoton.

* Ks. edellistä kirjettä. *Tolm.*

Pyydän A:ta lisäämään §:n kuljetuksesta ja muusta.
Mutta tokkopa noiden kulakkilurjusten kanssa päästään yhteisymmärrykseen.

Salut. *Lenin*

*Kirjoitettu kesäkuun 6 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

490

G. J. ZINOVJEVILLE

No nyt näkyy Aleksandrkin huomanneen⁴⁷⁶, ettei J:n* ja Kumpp. kanssa päästä yhteisymmärrykseen.

Ehdotan, että

(1) päätetään julkaista meidän kokoelma (Sb. S-D);

(2) laaditaan heti luettelo artikkeleista;

(3) pyydetään mukaan Buh. + Jur. + A. M. ** + Saf. + Varin.

Latominen aloitetaan heti.

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 kesäkuun 17
ja 25 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

491

G. J. ZINOVJEVILLE

(1) Kirjoitamme Grishalle, että hän ehdottaisi kirjanpajalle julkaistavaksi *o s a n* (eli vihkon) »Sbornik 'S-D:tä'». Se olisi asiaa. Siihen voitaisiin valikoida sensuurin kestäviä (ranskalaisten näkökannalta katsoen) artikkeleja. Kirjoittakaa Tekin hänelle siitä.

* G. L. Pjatakovin. *Toim.*

** A. M. Kollontai. *Toim.*

(2) *E i p i d ä* vastata Rade-
 Eivätkö kin kysymykseen, mistä johtuu On suorastaan
 valmiste- »Bruch»* Buharinin ja Ljalinin katalaa piilou-
 le omaa kanssa. On ensin sovittava. Onko tua Jurin selän
 kokoel- Teillä kopio pää-äänenkannatta- taakse itsemää-
 maansa? jan toimituksen kirjeestä (vuoden räämiskysy-
 1915 loppu, Buharinille ja myksessä.
 Kumpp.)?⁴⁷⁷

(3) Venäjältä (KK:n toimikunnasta) kirjoitetaan, että Bu-
 harin ja Kumpp. yrittävät järjestää *o m i a y h t e y k s i ä*
 PK:hon sivuuttaen toimikunnan.⁴⁷⁸ Aika poikia, vai mitä?
 He eivät ainoastaan »informoi» Radekia, kuten olette kir-
 joittanut, vaan tekevät yhtä ja toista pahempaakin.

(4) »Neue Zeitista» on tullut vastaus: freie Exemple**
 on kielletty. Tilaan neljännesvuodeksi.

(5) Mistä teemoista otatte kirjoittaaksenne venäläi- ||| NB
 seen laitokseen?

(6) Odotan vastausta, paljonko nyt on *t a r k a l l e e n*
 aineistoa »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'».

(7) Mistä ihmeestä johtuu, että Grisha ja Varin kirjoitta-
 vat »Kommunistista» eivätkä »Sbornik 'Sotsial-Demokratas-
 ta'»!

(8) Mikä »Bruderorgan»*** artikkeli on »Berner Tagwach-
 tissa»?

Lähettäkää!

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu 1916 kesäkuun 20 päivän
 jälkeen
 Lähetetty Zürichistä

Julkaistu ensi kerran 1964
 V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
 49. osassa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olen vihdoinkin tavoittanut Plattenin: sanoo toivottomak-

* — »välirikko». *Toim.*
 ** — vapaakappaleet. *Toim.*
 *** — »Veljeslehti». *Toim.*

si. Guilbeaux on sanonut samat sanat Olgalle (etsimisyri-
tysten jälkeen). Nadja sanoo, että hänen passinsa ovat *kaikki*
kelvottomia. Teidän ei siis auta muu kuin kirjoittaa Olgalle
ja muille ja etsiä venäläistä.

Puolatar sanoi eilen Nadjalle, *ettei* Saksan konsulaatista
nyt anneta kenellekään kulkulupaa. Valitettavaa!

Olette unohtanut lähettää (1) Ulkomaisten Järjestöjen Ko-
mitean päätöslauselman puolalaislehdestä (»Gazeta Robot-
niczasta*»), (2) Grishan kirjeet Pariisin asioista, Brizonin
puheesta⁴⁷⁹ y.m. y.m. j.n.e.

Salutations amicales. ** *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 4 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

493

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen erittäin iloinen kokoelmaa koskevan suunnitelmanne
johdosta.⁴⁸⁰ Ei tosiaankaan kannata sääliä 2 000 frs (tulee
jonkin verran tuloja ja ne tulevat *meille* eivätkä kulakeille)
voidaksemme olla pilaamatta hermojamme ja riitelemättä
kerrassaan kurjien miesten kanssa. Ja totta maar nuo miehet
viisastuvat saamastaan opetuksesta.

Olen täysin samaa mieltä kanssanne, että Buharinille (*ja*
Jurille) on ehdotettava *virallisesti*, että he antaisi-
vat heti väittelykirjoituksensa itsemääräämisestä. Julkaisem-
me sen. Ettekö Te ottaisi kirjoittaaksenne heille? Olen ny-
kyään Buharinillekin niin kiukkuinen, etten voi kirjoittaa.
Kirjoittakaa heti. Buharinille vielä: Höglundista ja Norjan
lakosta.

Koosta on annettava mahdollisimman *tiukat* määräykset
niin muille kuin *itsellemekin*. Se on välttämätöntä!!

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 150—153. *Toim.*

** — Ystävälliset terveiseni. *Toim.*

Hyväksyn täydellisesti myös sen, että Radekin teesit on laitettava.

Olisin halukas kirjoittamaan itsemääräämisestä — Juniuksesta — ja tappiontoivomisesta (+»imperialismista ja oppor-tunismista») + Tshheidzen ryhmästä).

Varinilta on vaadittava viivyttelämättä artikkeli. Tilat-taisiinkohan häneltä vielä Irlantia koskeva kirjoitus? Pitäisi tehdä sel

Georgelta ja *Tinskiltä* (jälkimmäiseltä ehdollisesti) pitää tilata jotakin: nuorisoa on kannustettava.

»*Internationalesta*» mieluummin 3—4 lyhyttä kirjoitusta ja pieni *johdanto* toimitukselta.⁴⁸¹

Sopikaamme tarkemmin koosta.

Paljon terveisiä! *Lenin*

Kirjoitettu helinäkuun 4 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

494

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Nadjan passit* ovat aivan kelvottomia. (Hänen terveytensä ei ole kehuttava; sää on huono, ei voida matkustaa vuoristoon.) Kysytte neuvoani Graberin suhteen. Minun nähdäkseni hänen kanssaan *ei ole* sovittava enempää toimituksen kokoonpanosta kuin artikkeliemme ehdottomasta julkaisemisesta (sen jälkeen kun hän veti sillä tavalla huulesta v. 1915⁴⁸²), sillä se olisi nyt itsemme häpäisemistä ilveilyllä. Ilman pitkäaikaista, kuukausia kestäväää käytännöllistä (Teidän tai Abramovitshin taikka teidän kummankin vakituista, jonkun heikäläisen satunnaista) yhteistoimintaa ei nähdäkseni kannata edes puhua vakavasta sopimuksesta. Nykyään on 10 kertaa »koeteltava kepillä jäätä» ja vasta sitten »mentävä jäälle».

* Tarkoitetaan henkilöllisyyspapereita, jotka N. K. Krupskaja hankki I. F. Armandille tämän aikoessa matkustaa Norjaan. *Toim.*

Vangeille tarkoitetut kyselykirjeet *eivät ole* menneet perille. Kirjoitin kerran Malinovskille ehdottaen yksinkertaista ohjelmaa: kotipaikka; ammatti; ikä; elinkeino; suhtautuminen sotaan y.m.s. Vastausta ei tullut: sensuuri ei päästä, selvä se! Popoville terveisiä minulta ja Nadjalta. Onnistuisitteko Te välittömästi tai jonkun välityksellä lähettämään hänelle korppuja y.m.s.?

Puristan kättänne ja lähetän parhaat terveiseni! *Lenin*

*Kirjoitettu heinäkuun 7 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä Berniin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

495

I. F. ARMANDILLE

Inessalle

Hyvä ystävä! Otamme selvää kirjeenvaihdosta.

En tiedä, mitä sanoisin Guilbeaux'sta. Suunnitelma on minulle epäselvä: kuka on toimituksessa? (Guilbeaux+??) Guilbeaux on *m e l k o* heikonlainen ja pilaa kaiken (pelkään!)...

Mitä minulla voisi olla sitä vastaan, että artikkelinne tulisi kokoelmaan?* Tietysti kannatan.

Puristan kättänne. *Lenin*

P. S. Mistä ihmeestä johtuu, ettei Radek vastaa Teille? En ymmärrä.

Mutta Grigorillehan hän vastaa, eikö?

*Kirjoitettu heinäkuun 20 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä lienee I. F. Armandin artikkeli »Kuka on maksava sodasta?» Artikkelia ei julkaistu. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän käsikirjoitukset artikkelianne koskevine huomautusliuskoiheen (artikkelinne on jumalattoman pitkä. Mah-doton-ta...) ja Variniin tehtyine supistuksineen (hän *antoi* luvan supistaa »ei-sotilaallisia kohtia» ja yleisiä järkeilyjä. Sitä pitäisi nähdäkseni *vieläkin* supistaa).

Näyttää syntyvän jotain määrätöntä. Se on hirveää. En tiedä, mitä pitäisi tehdä. Ja olisi kirjoitettava vielä oppor-tunismista (minulla on $1/2$ valmiina), tappiontoivomisesta ja trotskismista (siinä luvussa duumaryhmä+P. S. D.).⁴⁸³

Laskekaa mahdollisimman pian ja tarkasti, paljonko jo on.

Italialaiset leikkeet olen taitanut palauttaa Teille. Ellen ole, niin olen jättänyt ne Zürichiin eikä niitä saa ennen paluuta.

Buharinista ja Kumpp. pitäisi lähettää ryhmille (+Rade-kille??) luottamuksellisesti pää-äänenkannattajan toimituk-sen kirje sen kieltäytymisestä (sillä muutoin Buharin ja Kumpp. jo ilmeisesti »antavat nuuskaa»). Vai olisiko odotet-tava viikon verran? Ja Radek, jos hän haluaa saada »meidän» selityksemme, lähettäköön Teille heidän.

Jos Rjabovski on Stark⁴⁸⁴, silloin on odotettava Jamesin vastausta. Sekä Starkin että Mironin suhteen on näet *ollut* epäilyksiä. (Kamenev ja Malinovski ovat sanoneet, että Miron miltei tunnusti sopimattoman poliisijutun.)

Salut! *Lenin*

P. S. Olette oikeassa, kun ette luota Buhariniin.
Sopiiko oheinen (»lenkki»)?* Palauttakaa.

*Kirjoitettu 1916
heinäkuun 23 päivän jälkeen
Lähetetty Flümsistä
Hertensleinin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ei ole onnistuttu selvittämään, mistä on kysymys. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän kirjan »Entisen lipun alla». Lähettäkää se, olkaa hyvä, luettuanne (ei enempää kuin 6 päivää) osoitteella: Herrn Ussievitsch (bei Frau Frey) Nelkenstr. 21.II

Zürich

(osoittaen Absenderin*).

Lähettäkää käsikirjoituksenne (kirjan). Luen sen.

Kirjoitan Pokrovskille.** Minulla on 200 sivua. Miten niiden lähettäminen kansissa on mahdollista? Olen ymmällä. 1) hyvin ohutta paperiako? 2) erikoiskokoako? 3) kirjoitetavako kummallekin puolelle?

»Volnalle» pitäisi nähdäkseni kirjoittaa seuraavaa:

1) pyydetään heitä kirjoittamaan salaisesti (salamusteella kirjaan) *k a i k k i* ja yksityiskohtaisesti (suhde »Priboihin» y.m.) ja lähettämään nyrkkipostissa.

2) J. Kamenevin *voi* päästää.⁴⁸⁵

3) N. Suhanovin? vastustamme (mutta jos se on *v ä l t - t ä m ä t ö n t ä* varojen vuoksi tai muusta syystä), niin selvitetäköön ensin, päästetäänkö hänet avustajana vai toimittajana.

4) Onko toimitus täysin oma (suunnan mielessä) vai yhteinen? (jos se on yhteinen, niin kenen kanssa ja nimenomaan miten).

5) Lupaamme toimittaa teemat kokoelmia ja lentokirjasia varten.

6) Itsemääräämistä käsittelevästä artikkelistani: suostun tarjoamaan sen kirjasena (muutoksin); pyydän asettamaan mahdollisimman pian tarkan määrääjän.***

Saluti *Lenin*

Onko Teillä OK:n Ulkomaisen Sihteeristön saksankielinen kirjanen (jossa on heidän Kientalin ehdotuksensa ja hävyttömästi »supisteltu» Danin ja Kump. julkilausuma⁴⁸⁶)?

* — lähettäjän. *Toim.*

** Ks. seuraavaa asiakirjaa. *Toim.*

*** Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia »Itsemääräämisestä käydyin väitelyn yhteenvedoja» (Teokset, 22. osa, ss. 311—352). *Toim.*

NB || *Tarvitsen* artikkeliani varten sitä Lichtstrahlen n:o:aa, jossa julkaistiin Radekin artikkeli »Selbstbestimmungsrecht der Völker». ⁴⁸⁷ Ettekö voisi lähettää tai hankkia?

Kirjoitettu heinäkuun 24 p:nä 1916

*Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

498

M. N. POKROVSKILLE

24/VII 1916.

Arvoisa M. N.! G. Z. kirjoitti minulle, että olette saanut kirjeeni, mutta ette käsikirjoitusta (t.s. Te ette ole kirjoittanut siitä). Käsikirjoitus lähetettiin kirjattuna ristisiteenä samalla kertaa kuin kirjattu kirjekin, heinäkuun 2 p:nä. Jollei sitä ole saatu, niin mitä tehdään? Te ette tosiaankaan voi käydä ottamassa selvää. Voin tehdä sen postin kautta, mutta se vie tavattoman paljon aikaa. Olisiko kirjoitettava vielä kerran uudelleen? (ehkä kaksi kappaletta, joista toisen voisi lähettää varmuuden vuoksi Ruotsin kautta?). Käsikirjoituksessani on kaikki *t ä y s i n* sensuurin kestävä, joten en käsitä lainkaan, minkä vuoksi ja kuinka on saattanut käydä näin. Kirjoittakaa, olkaa hyvä, heti tai sähköttäkää. Parhaat terveiseni!

Teidän *V. Uljanov*

*Lähetetty Flümsistä (Sveitsi)
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)*

Julkaistu ensi kerran 1958

*»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

499

G. J. ZINOVJEVILLE

Jeniseiskistä saadun sähkösanoman johdosta* on tiedustettava kirjeitse. Järjetöntä on julkaista arvelujen perusteella. On *saatava* kirje.

* Ks. tätä osaa, 483. asiakirjaa. *Toim.*

En tiedä, kannattaako julkaista lausuntoa (Grimmin jutusta). Jos kuitenkin julkaistaan nyt, tekstiä on muutettava jyrkemmäksi.

Lähetän OK:n saksankielisen kirjasen. Palauttakaa.

Lähetän artikkelini. Laskekaa *tarkoin*, paljonko nyt on *kaikkiaan* aineistoa. On päätettävä lopuista. (Jos Juri lähettää, täytyy vastata hänellekin, suorastaan onnetonta.)

Safarovin artikkeli ei sovi. Minun mielestäni pitäisi kehoittaa häntä muokkaamaan se *legaaliseksi* (mikä ei ole *lainkaan* vaikeaa) »Letopisia» tai Volnaa varten. Eikö olisi paras tehdä se suullisesti, jos tapaatte hänet piakkoin?

Miten on toimitettava lähetykset Volnalle? Suoraan ja ilman muutako heidän osoitteellaan? kirjattuna ristisiteenäkö? Onko ehkä sovittu heidän kanssaan uudesta salanimestä?

Lähetäkää tänne Plehanovin ja Potresovin legaaliset kirjaset.⁴⁸⁸

»Neue Zeitista» olen kirjoittanut kyselyn ekspedition.

*Kirjoitettu 1916 heinäkuussa,
24 päivän jälkeen
Lähetetty Flümsistä
Hertensleinin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

500

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Palautamme Grishan⁴⁸⁹ ja ranskalaisten kirjeet. Viimeksi mainittujen kirje osoittaa suureksi mielihyvääkseni, että olette vaikuttanut suuresti ranskalaisiin ja jättänyt pysyvän jäljen.

Guilbeaux'hon nähden odottakaamme tapahtumien kehitystä; jollei häntä kerran »kukaan pyytänyt toimittajaksi», niin itsekö hän sitten tuppautui toimittajaksi?

Odotamme Graberin vastausta Teille ja Teidän selityksiänne!

Suunnitelmanne, että järjestätte *meille* (!?) ranskalaisen lehden »Sentinellen» *lisäksi* (!?), on minusta hyvin *epäselvä*... Hm, hm...

Ottakaa Grigorilta (ellette ole vielä ottanut) Georgen ja minun artikkeli itsemääräämisestä ja Juniuksesta.

Puristan kättänne ja pyydän *ottamaan hoitoa*, että olisitte talven tullen *a i v a n* terve. Matkustakaa etelään saamaan aurinkoa!

Onko Teillä »La Feuille», »Ce qu'il faut dire», »The Call»?⁴⁹⁰
Voin lähettää.

Salut. *Lenin*

Kirjoitettu heinäkuun 25 p:nä 1916

*Lähetetty Flämsistä
Hertensteinin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsitkirjoituksen mukaan

501

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän Engelsin artikkelin.⁴⁹¹ Ei tarvitse palauttaa *tois-
laiseksi*.

Lähetän Juniuksen kirjasta käsittelevän artikkelin.* Lopettelen itsemääräämisaiheista.**

Ettekö kirjoittaisi kokoelmaa varten Saksan ja Itävallan sosialishoviniistien neuvottelukokouksesta? (pöytäkirjat, jotka Te lähettitte minulle).

Lyhyt kirjoitus olisi nähdäkseni tarpeen.

Miksi olette vaiti:

1) Buharinista (ja hänelle lähettämätänne kirjeestä)?

2) Samoin Varinista.

3) Onko »Entisen lipun alla» lähetetty Usijevitshille? (*Lä-
hettäkää kokoelmaamme tarkoitettujen artikkelien luet-
telo*).

4) »Voprosy Strahovanijasta».

5) Volnan kokoelmista. Onko kirjoitettava (ja mitä?) vai odotettava?

Onko Teillä »Berner Tagwacht»? Minulla ei ole. Ettekö lähettäisi leikkeitä (Grimmin ero *y n n ä m u u t a s e l -
l a i s t a*).⁴⁹²

Salut. Teidän *Lenin*

* Ks. Teokset, 22. osa, ss. 295—310. *Toim.*

** Ks. sama, ss. 311—352. *Toim.*

P. S. Olisiko tilattava Safarovilta jotakin »Sbornik 'Sosial-Demokrataan'»?

P. P. S. Mutta kuinka heikko Guilbeaux onkaan »Demain» viime n:ossa!⁴⁹³ Oletteko nähnyt?

*Kirjoitettu 1916 heinäkuussa,
26 päivän jälkeen
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 6. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

502

G. J. ZINOVJEVILLE

Olen saanut käsikirjoituksen.

Lähetän »Neue Zeitung»+2 itäv. teosta (pyydän niitä vielä, mutta myöhemmin: kirjoitan erikseen).

Jamesille* on kirjoitettu.⁴⁹⁴

Mitä tulee siihen, että kirjoittaisin legaalista kokoelmaa varten, niin pelkään, etten ehdi.

Lähetäkää meidän »Sbornik 'Sotsial-Demokratan'» artikkelien luettelo.

Guilbeaux'ltä ei saa tilata: lörpöttelijä; voimme häpäistä itsemme. Odottakaamme.

Onko »Entisen lipun alla» lähetetty Usijevitshille?

Fru Alexandra Kollontay.

Turisthotel. *Holmenkollen*.

Kristiania.

Oletteko kirjoittanut Buharinille *virallisesti*, että *ehdotamme* hänelle väittelyartikkelin julkaisemista?⁴⁹⁵ On välttämättä kirjoitettava hänelle virallisesti ja jätettävä *kopio* (lähetäkää se minulle). On tietenkin kirjoitettava ystävällisesti: että me vastaamme kaikesta huolimatta Radekin teeseihin (vihjaistaksemme, että hän voi odottaakin *t ä t ä* väittelyä, mikäli haluaa).

Onko Teillä kaikki »Nashe Slovon» n:ot?

Koska kerran Kriegs-Parteitag on korvattu Konferenzilla, niin haiskahtaa siltä kuin tehtäisiin puolittainen lehmäkauppa kautskylaisten kanssa.

* A. I. Jelizarova-Uljanova. *Toim.*

Mitä Te nyt sairastelemaan? Matkustakaa *v ä l t t ä m ä t - t ö m ä s t i* Sahlin puheille ja noudattakaa *t i u k a s t i* kaikkia määräyksiä! Näyttäkää tämä Zinalle.

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu aikaisintaan
heinäkuun 30 p:nä 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

503

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

30:een frs nähden olen *kokeilun* kannalla (ei enempää kuin 3 n:oa, ei enempää kuin 100 frs), mutta ensin olisi nähtävä heidän lehtisensä, joko lähettäkööt vuosikerran tai informoikoon Abramovitsh meitä tarkemmin.

On aloitettava varovaisesti, hyvin varovaisesti (sanomatta kenen, kuka, nimiä ei tarvita), sillä häpäisemme itsemme hitonmoisesti, jos käymme käsiksi (koettamatta kepillä jäätä) ja sitten luovumme.

Häpäisemme itsemme mah-dot-to-mas-til!

Salutations amicales.* Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 1 p:nä 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

504

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän julkilausuman. Valitettavaa, kun ette lähettänyt tänne Radekin kirjettä. Niinpä en tiedäkään, mikä on Grimmin »puolustamista!» (Ettekä lähettänyt *kaikkia* leikkeitäkään.)

* — Ystävälliset tervelteni. *Toim.*

Olkaa hyvä, tiedottakaa heti osoite, jolla lähetit-
te kirjat Pokrovskille. ||| NB

Olen kirjoittanut loppuun itsemääräämistä käsittelevän artikkelin; kertyi 79 sivua

+ kirjoitan »imperialismia ja sosialistisen liikkeen haajaannusta».

+ »kansan aseistariisuminen vai aseistaminen?» (olen kirjoittanut saksaksi). Noin 25 sivua.

Minne tämä mahtuu? Mitä pitäisi tehdä? Missä oikaisuvedokset ovat?

Kirjoitan lähipäivinä venäläisestä kokoelmasta.

Itsellänikään ei ole »*Neue Zeitia*».

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 elokuun 2 ja
11 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

505

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa M. N.!

Olen saanut kummankin kirjekorttinne. Suuri kiitos niistä. Hirmuisen murehdittava tieto katoamisesta on pakottanut tuntemanne plehanovilaishenkisen teoksen tekijän turvautumaan G. Z:n menetelmään⁴⁹⁶ (oh noita saksalaisia! heidän ovat syypäitä katoamiseen! kunpa edes ranskalaiset voitaisivat heidät!).

Tekijä toivoo kovin, että Te koetatte saada koon säilymään viitenä arkkina, sillä muutoin menetetään aikaa, työtä, eheys ja paljon muuta. Sydämellinen tervehdykseni.

Teidän *Iljin*

*Kirjoitettu elokuun 5 p:nä 1916
Lähetetty Flämsistä (Sveitsi)
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:osssa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa toimittaja!

Mahdottomalta ja uskomattomalta tuntuva *mitä sensuurinkestä vimman* käsikirjoituksen katoaminen on säikäyttänyt minut niin, että pelkään jopa nimennekin mainitsemista.

Pelkään, että kirjeestäni on otettu jäljennös. Pyysin siinä, mikäli tavanomaista salanimeä (V. Iljin) ei sovi ottaa, ottamaan: N. Lenivtsyn. Nyt on otettava toinen: vaikkapa V. I. Ivanovski.

Kehotin muuttamaan siinä nimeä (jos »imperialismi» sana on »pelottava») vaikkapa näin: »Uusimman kapitalismin erikoisuudet».

Se on nyt muutettava taas toiseksi: »Uusimpia taloustieteellisiä tietoja nykyaikaisesta kapitalismista» tai jotenkin siihen tapaan.

Poistettava nimi (lukujen otsikko) (Venäjälle lähetettäväksi). Kenties olisi lukujen otsikkoja muutettavakin? Se käy päinsä.

Pyydän hartaasti säilyttämään kyseisen koon (sillä minulta on tilattu sellainen). Supistaminen on eheyttä rikkomatta mahdotonta.

(Ellei ehkä jätetä lopusta pois kokonaisia lukuja? voidakseni julkaista ne toisaalla? Näin vasta pahoista pahimmassa tapauksessa! Vastustan kaikin voimin supistamista.)

Pyydän hartaasti jättämään huomautukset, sillä ne ovat tärkeitä (varsinkin n:o 101*), ja kirjallisuuskin on osoitettava, sillä Venäjällä lukijoina on sekä ylioppilaita että muuta sellaista väkeä.

Toimitusluontoiset muutoksenne ja parannukset hyväksyn tietenkin mielihyvin.

Parhaat terveiseni *Lenin*

*Kirjoitettu 1916 elokuun 5 ja
31 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä (Sveltsi)
Ranskaan*

*Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehdessä 4. n:ossa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. myös M. N. Pokrovskille osoitettua V. I. Leninin kirjettä, joka on päivätty 2. heinäkuuta 1916 (Teokset, 35. osa, ss. 194—195). *Toim.*

507

M. M. HARITONOVILLE

Hyvä toveri! Nadja ilmoittaa Teille Marcua varten⁴⁹⁷ kohtaupaikan, tunnuksen ja sen, miten saa yhteyden meihin.

Kutsukoon hän Pietariin jonkun ranskan tai saksan kielen taitoisen (kohtaupaikan kautta) ja kertokoon tälle *mahdollisimman seikkaperäisesti* kaikki ulkomaiset uutiset *vasemmistolaisten* liikkeestä, »Vorboten» 1. ja 2. n:osta, aseistariisumiskiistoistamme (lähetän artikkelini*; näyttäkää se hänelle ja vastatkaa muuten minulle, *missä Nobs oikein on*), saksalaisesta »Arbeiterpolitikista»⁴⁹⁸, Saksassa suoritetuista pidätyksistä, Ranskan Longuet'sta ja longuetlaisista, Macleanin vangitsemisesta Englannissa, yleensä mahdollisimman seikkaperäisesti *kaikki* Euroopan ja Amerikan vasemmistolaisten ja internationalistien liikkeestä.

Tarjoutukoon sitten tekemään palveluksia (siellä Pietarissa): matkustamaan Moskovaan, Kijeviin, Odessaan (jonne hän on menossa) samassa tarkoituksessa ja antaakseen kirjeosoitteemme.

Opettakaahan hänet (*perusteellisesti*) kirjoittamaan salamusteella ja käyttäytymään Venäjällä *äärimmäisen ille-gaalisesti*: olen muka sotamies, matkustan Romaniaan soittimaan ja siinä kaikki!

En vielä tiedä, milloin palaamme. Nähtävästi parin viikon kuluttua.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun alussa 1916
Lähetetty Flümsistä (Sveltsi)
Zürichin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

508

G. J. ZINOVJEVILLE

Ehdotan lähetettäväksi Jurille seuraavanlaisen vastauksen.**

* Nobs itse tekee kielikorjaukset.

** Ks. seuraavaa kirjettä. *Tolm.*

(Hänen ydinajatuksensa lienee 2. §:n lopussa: »ilman mitään hyväksikäyttöä». Hän on oikeassa, jos haluaa, ettemme sättisi hänen artikkeliaan nyt lehdistössä.

Entä myöhemmin? Jos muodostuu heidän ryhmänsä ja taistelu leimahtaa liekkiinsä?

Mikäli hän haluaa, ettemme ottaisi kopiota hänen artikkelistaan ja näyttäisi sitä puolueen jäsenille, niin siihen *ei saa suostua*.

Me emme rupea salaamaan sitä puolueen jäseniltä.)

Luulen ehdottamani vastauksen toistaiseksi riittävän. Saat takoon hän itsensä naurunalaiseksi.

Meillä täytyy olla hänen artikkelinsa näyttääksemme sen Aleksandrille, toimikunnalle y.m. Se on välttämätöntä.

Hyväksyn Buharinille kirjoittamanne kirjeen. Ehdotan (*en* ultimaatumina) yhtä lisäystä.⁴⁹⁹ Parempi on lähettää se toistaiseksi vain Teidän nimissänne, vähemmin virallisesti ja se on sopivampi sellaisen sävynsä vuoksi. Harkitkaamme: se ei ole yhtä kiireellinen kuin vastaus Jurille (eikö olisi parempi saada ensin vastaus Jurilta ja lähettää sitten kirjeen ne Buharinille?).

Salut. *Lenin*

P. S. Ellette tarvitse »Le Tempsissä» ja »Daily Telegraphissa» olleita kaikkien sotänäyttämöjen *karttoja*, leikatkaa ja lähettäkää ne tänne.

*Kirjoitettu 1916 elokuun 10 ja
20 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaisu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

509

G. L. PJATAKOVILLE

Arvoisa toveri!

Te vaaditte itsellenne varsin kummallisia etuoikeuksia puolueessa. Ennen näkemätöntä ja ennen kuulumatonta ja, kun suhtaudutaan asiaan jossain määrin puolueen hengen mukaisesti, myös mahdotonta on, että avustajat asettaisivat artikkelinsa lähettämisen ehdoksi uhkavaatimuksen, että toi-

mituksen on pyydettävä avustajan valinnan mukaisesti sivullisia henkilöitä tai »taattava», että avustaja tunnustaa »toverilliseksi» toimituksen vastauksen (artikkeliin, josta toimituksella ei ole tietoa!) ynnä muuta sellaista.

Asian edun vuoksi katsomme kuitenkin tarkoituksenmukaiseksi myöntyä poikkeuksellisesti uhkavaatimukseenne nimenomaan sikäli, että:

1. kohdan osalta — pyydämme nimeämäänne toveria* ja ketä tahansa puolueeseemme kuuluvaa henkilöä toivomuksenne mukaisesti;

2. kohdan osalta — taataan kaikille avustajille ja aina, että joko artikkeli julkaistaan ilman muutoksia, koska he sitä toivovat, tai artikkeli palautetaan. Tässä suhteessa toivomukseenne ei ole etuoikeus, vaan tarpeeton vaatimus;

3. kohdan osalta — voimme korkeintaan lähettää Teille toimituksen (tai toisen avustajan) vastauksen artikkeliinne, jotta ratkaisisitte itse, haluatteko vai ette molempien artikkelien julkaisemista.

Sosialidemokraattisin terveisin

*Kirjoitettu 1916 elokuun
10 ja 20 päivän välisenä aikana
Lähetetty Flämsistä (Sveitsi)
Norjaan*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

510

G. J. ZINOVJEVILLE

Lecoin ei kelpaa minnekään. Ei saa julkaista.

Broutchoux⁵⁰⁰ on mitä typerin anarkisti; hänen kirjoituksensa voidaan julkaista *vain varustettuna toimituksen huomautuksella*. (Kirjoitan korhettuurivaiheessa.)

Naisliike (?) — lähettäkää käsikirjoitus. Se täytyy ehkä jättää myöhäisempään ajankohtaan, jollei tilaa riitä.

Lähetän imperialismin ja aseistariisunnan.** Palauttakaa viimeksi mainittu *viivyttelemättä*. Se on pantava ehdotto-

* J. B. Bosch. *Toim.*

** Ks. V. I. Lenin, »Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus» ja »Aseistariisutumis-tunnuksesta» (Teokset, 23. osa, ss. 100—115 ja 88—99). *Toim.*

masti Bernin kokoelmaan, sillä se ei kestä kerta kaikkiaan sensuuria ja on hyvin kiireellinen (nuoret ja muut ovat sotkeneet jumalattomasti tässä suhteessa).

Jos haluatte päästä yhteisymmärrykseen merkillle panemistanne erimielisyyksistä, lähettäkää pikemmin toistamiseen artikkelinne ja tarkat merkinnöt, mistä olette eri mieltä.

Puheet »aikakaudesta» ovat muodostuneet lauseparsiksi — Radek ja muut ovat osoittaneet sen. Tekikö »aikakausi» 1789—1871 ei-kansalliset sodat *mahdottomiksi*?

»Isänmaan puolustuksesta» puhuminen *yleensä* on teoreettisessa mielessä typerää. Isänmaan puolustus on näet = *y l e e n s ä* sota. Siinä on asian ydin.

Juniusta* ei saa viedä Pariisiin, sillä tämä artikkeli on *erottamattomassa* yhteydessä sekä *itseääräämiseen* että aseistariisuntaan.

Kirjoittakaa tarkoin, *mitä nimenomaan* on ladottavana.

P. S. Lähetään »Neue Zeitin», »Gallin» *Innessalle*.

Salut! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916,
ennen elokuun 22 päivää
Lähetetty Flümstästä
Hertensteiniin (Sveitst)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Lähetään Tinskin ja lisäykset siihen (*eserrien vastaisessa* hengessä, pitää edes vähän sanoa. Muutoin juttu *ei ole* sosialidemokraattinen. Ja mottonne ovat sitä paitsi kelvottomia). (Jos mottoja tarvitaan, niin *toisenlaisia*.)

2) Olen alkanut kirjoittaa venäläisiä kokoelmia varten »kautskylaisuudesta». ⁵⁰¹ Olen *jo* kirjoittanut siitä Teille.

3) Koetan kohtapuolin istuutua kirjoittamaan vastausta Jurille. ⁵⁰²

4) Kokoelmien painosmääräksi *riittää* 1 500 kappaletta.

5) *Vastustan* sitä, että päätettäisiin heti 2. kokoelmasta.

* Ks. V. I. Lenin, »Juniuksen kirjaseen johdosta» (Teokset, 22. osa, ss. 295—310). *Toim.*

Grishan kirje on epäselvä: 500 frs + paperi? Kirjoitan hänelle. *Odottakaa me vastausta*. Piru viekoon hänet!! Kun ei kirjoita kunnolla!

6) Päästäkää Saf-tshikin kirjoitus *ryhmäkunnasta* menemään (sillä sotavangeista on jo ladottu ja se menee *inde**).

7) Naisliikettä käsittelevästä artikkelista olen jo kirjoittanut Teille, että olen kahden vaiheilla (lähettäkää de Ms**, tilaa on vähän). Mutta, *vaikka ette ole vastannut*, kirjoitatte: »tilattu», joskin tiedätte, etten minä ole tilannut!! Se ei ole laitaa. Ellei artikkeli ole kirjoitettu, on *ensin* ilmoitettava teema, suunnitelma ja yksityiskohdat, ennen kuin kehotetaan kirjoittamaan.

8) Kansallisuuskysymyksestä olisin *varsin* halukas julkaisemaan uudelleen itsemääräämisen *lisäyksineen*. Ottaako *Volna* julkaistavakseen? *Oletteko kirjoittanut sille tästä?*

9) Gniewiczzin kokoelma??⁵⁰³ Puolan vai venäjän kielelläkö?? On otettava selvää, samoin kuin siitä, kuka kirjoittaa vielä ja mistä?? *On otettava selvää*. Mitä Te kirjoititte hänelle?

Tervehdys! *Lenin*

10) Oheistamani »Tribuunasta» tehdyn käännöksen ehdotan julkaistavaksi *Sbornikissa*.⁵⁰⁴

Kirjoitettu 1916 elokuun 22 päivän
jälkeen
Lähetetty Flūmsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

Hyvä toveri!

Ehkäpä käytämmekin hyväksi matkaa, mutta ensin on harkittava ja otettava selvää, ja missä määrin hän ansaitsee

* — sen perään. Toim.

** — de manuscrit — käsikirjoitus. Toim.

yleensä luottamusta niin täsmällisyyden kuin salaisuudenkin kannalta. *Ei ole mukava* kysyä Grimmiltä. Tiedottakaa oma käsityksenne ja voitteko saada hänestä tietää jotain Zürichissä (varovaisesti). Voin lähettää Teille imperialismia käsittelevän kirjasen. Minulla ei ole *aavistustakaan* »neuvottelusta» (Gr. + Radek + ??). Ottakaa selvää kaikesta, mistä voitte, mahdollisimman tarkasti ja tiedottakaa.

Artikkelin »Volksrechtii» varten* lähetän Teille niin ikään heti kun saan tietää, että Nobs on palannut Zürichiin. Nobs kirjoitti minulle matkustaneensa Ferienille** näille tienoilille ja aikoi antaa tiedon, *mutta on ollut vaiti*. En tiedä, missä hän on. Ettekö Te tiedä?

Lähetän »Ausland-Politikin», jossa on Semkovskin artikkeli.

Onko »Volksrechtissä» ollut Entwaffnungia*** vastustavia Radekin artikkeleja? Jos on ollut, ettekö voisi lähettää tänne? Kuka Teille on sanonut, että minun pitäisi olla sunnuntaina Zürichissä?? Se on tavattoman pikanttia, *kuka* on mahtanut puhua sellaista!

Voisitteko hankkia Zürichistä Varsovan puolalaisia ja bündilaisia lehtiä, joissa on tietoja (mahdollisimman tarkkoja, piireittäin) Varsovan vaaleista? Kiinnostaa kovin! Kirjoitin Bronskille, mutta hän on vaiti. Puristan kättänne ja terveisiä vaimollenne ja tyttösellenne.

Teidän Lenin

P. S. Ette ole vastannut mitään Nadjan pyyntöön, joka koski »Neues Lebeniä». Ehkä Usijevitsh voisi ottaa selvää, jollei Teillä ole aikaa? Vai onko hänellä nyt *erityisen* paljon tehtävää?

Kirjoitettu elokuun 31 p:nä 1916
Lähetetty Flümsistä (Sveitsi)
Zürichiin

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Tarkoitettaneen artikkelia »Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 70—81). *Toim.*

** — lomalle. *Toim.*

*** — aseistariisuntaa, *Toim.*

513

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa M. N.!

Hyväksyn ehdotuksenne. Vain ajatus loppuosan tyypistämistä masentaa minua tavattomasti. Eikö siinä tapauksessa voitaisi panna loppuosaa aikakauslehteen ilman muutoksia? ja toimituksen huomautuksin, että nämä johtopäätökset ja yhteenvedot ovat kirjasesta? sillä on perin harmillista, kun *kokonaisuus* rikkoutuu! perin harmillista! Tulen olemaan hyvin kiitollinen, jos autatte asiassa. Kirjoitan tästä myös itse, mutta kirjeeni kulkee kauan ja pääsee perille vasta muutama kuukauden kuluttua, jos pääsee.

Parhaat terveiseni!

Teidän *Uljanov*

P. S. Sanovat Potresovin olevan mukana kustantamossa! Ja kuuluisa kaunokirjailijakin* on suostunut!! Sehän on skandaali, uskomaton skandaali, vai mitä?

Kirjoitettu elokuun 31 p:nä 1916
Lähetetty Plümsistä (Sveitsi)
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Julkaistu ensi herran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

514

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Suotta Te salaatte olleenne väärässä »tilattua» artikkelia koskevassa kysymyksessä. Ette ole voinut olla käsittämättä sitä, että huomautin ei-aivan-tyytyväisyydestäni äärimmäisen varovaisesti enkä jyrkästi 1:ssä kirjeessäni (johon Te ette ole vastannut).

En ole kirjoittanut epälojaalisuudesta; ei ole laitaa on myöskin vielä varovainen eikä jyrkkä sanonta, johon sisältyy sekä tavallinen muistamattomuus että huomaamattomuus, mikä on vielä kaukana epälojaalisuudesta. Minkä vuoksi pitää liioitella ja puhua jopa »epälojaalisuudesta»?

* A. M. Gorki. *Toim.*

Milloin minä olen kirjoittanut omakätisesti 5 sivusta? Lähettäkää tänne, jos ette vielä ole vakuuttunut, että Te olette ollut väärässä.

2) Franzista⁵⁰⁵ olemme päässeet täyteen yksimielisyyteen (sekä minä että Nadja) Teidän kanssanne: alussa näyttää pahemmalta kuin myöhemmin.

3) Lähetän N. I:lle tarkoitetun kirjeen luonnoksen.* En vastusta kohteliaisuuden lisäämistä: lähettäkää korjauksia ja lisäyksiä, jos katsotte tarpeelliseksi.⁵⁰⁶

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu elokuussa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

515

G. J. ZINOVJEVILLE

Luin juuri ruotsalaiset ja norjalaiset artikkelit.

Niitä ei pidä erottaa. Ne on julkaistava *yhtaikaa*, mutta niitä ei saa julkaista *ilman* aseistariisuntaa vastustavaa omaa artikkeliämme. Tämä muuttaa suunnitelmia.

Ryhdyn kirjoittamaan (muokkaamaan uudelleen) tätä artikkelia *Sbornikia* varten, jonka kokoa on laajennettava väistämättömästi sen puitteissa, samalla kun on supistettava *mahdollisimman paljon* kaikkea muuta. Aikamoista typeryyttä tuo aseistariisunta, mutta se alkaa eksyttää eräitä *meidänkin puolueessamme!*

NB ||| P. S. Pariisilaista kokoelmaa koskeva kysymys on vielä ratkaisematta, Strannikin artikkelia on *viivyteltävä*, sillä jos on valittava, niin ehdottomasti Aleksandrin.

*Kirjoitettu elokuussa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. Teokset, 35. osa, ss. 198—199. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Tämä on Nadjan supistamissuunnitelma.⁵⁰⁷

Luin artikkelin toistamiseen (olin jo kerran lukenut). Vastustan jyrkästi supistamista. Se olisi artikkelin pilaamista. Eheä yleistävä artikkeli (jossa on pikkuseikkoja, viittauksia osanottajaan tai keskustelukumppaniin) on tuiki tärkeä.

Tuota artikkelia ei rehellisesti puhuen sovi supistaa.

Mitäs tehdään?

Jos puhutaan totta, niin »kuormaa voidaan keventää» tuntuvasti vain lykkäämällä Teidän artikkelinne julkaisemista; perusteet:

1) Se *ei ole* kirjoitettu tätä kokoelmaa varten.

2) Se sisältyy kirjaan, jonka julkaisemisesta on jo sopimus; julkaisemismahdollisuudet ovat siis tuntuvia. Kahteen kertaan julkaiseminen on ylellisyyttä, varsinkin kun olemme köyhiä.

3) Olette sanonut jo »Sotsial-Demokratissa» julkaistussa artikkelissanne sen, mikä Internationaalinen historiassa on tärkeintä ja perustavinta.

4) Kokoelmassa on rajoitettava (a) Venäjää koskevaan aineistoon + (β) ajankohtaisiin väittelykysymyksiin, *puolueen* kiistanalaisiin kipeisiin kysymyksiin.

5) Entä missä ja miten ilmaista tappiontoivomista?

Kirjoittakaa *avomielisesti*, miten suhtaudutte tähän ehdotukseen: asiallisten toimitusnäkökohtienko kannalta (ja millaisten) vai loukkaantumisen kannalta?

{ Mutta *joka* tapauksessa väittelyjämme ja »yhteislaulu-harjoituksiamme» on jatkettava *välittämättömästi*. }

160-sivuisessa kokoelmassa tulisi olemaan suunnitelmani mukaan *runsaasti* erittäin arvokasta Venäjää koskevaa aineistoa + keskustelua itsemääräämisestä (ilman Juria*)

+ tappiontoivominen + Trotski,

+ *Internationaalista* (Tshheidze),

toisin sanoen kaikkea, mikä ei siedä *lykkäystä*.

Kustannukset noin 2 500 frs + 400 Ljudmilalle (= myös kuljetusta) + noin 500 kuljetukseen = za** 3 400. Sen

* sillä Jurille pitää vielä kirjoittaa vastaus⁵⁰⁸ ja se pitää vielä lähettää hänelle!

** — noin. Tolm.

me vielä pystymme suorittamaan, mutta *e m m e m i l l ä ä n* enempää.

Olen suostuvainen pää-äänenkannattajan n:on julkaisemiseen (+ vielä 100—200 frs).

Kirjoitettu elokuussa 1916

Lähetetty Flümsistä

Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 6. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

517

G. J. ZINOVJEVILLE

No jopahan sanoittel! Niin, en tosiaankaan voinut pidettyä hymyilemästä. Että ihanko »tuomioistuin»... Kyllä jokainen »tuomioistuin» katsoisi ihan joka tapauksessa, että artikkelin lykkäämistä koskevan ehdotuksen julistaminen »päpöverilliseksi» olisi kollegiaalisen toiminnan tekemistä mahdottomaksi.

»Tuomioistuinta» ei onneksenne ole, muutoin se »tuomitsisi» Teidät varmasti.

Mutta oli miten oli pitäähän toki »supistaa». Olemme paittaneet ja paisutamme *aikaisempaa* »kokoelman» suunnitelmaa (Venäjää koskeva aineisto + keskustelu itsemääräämisestä). Tiedustakaa tarkoin ja virallisesti Benteliltä arkin hintaa. Sitten laskemme *t a r k o i n*, paljonko voidaan painattaa (sillä ilmaiseksi *ei* paineta: älkää unohtako sitä!)

Salut! *Lenin*

Pitääkö »Hamburger Echo» palauttaa Teille?

Lähetän Aleksandrin artikkelin: en ota lyhentääkseni!

Lisäksi tulevat ruotsalaiset ja norjalaiset artikkelit!!⁵⁰⁹
Skandaali!!

Ja Safartshik on *pantava*, olette oikeassa. *P a n e m m e s e n!*

Tuleeko Teille »Arbeiterpolitik»? En ole nähnyt 5. n:oa 7. n:oa enkä ff.*

Kirjoitettu elokuussa 1916

Lähetetty Flümsistä

Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — folgende — seuraavia. *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE

Selkkausta ei ole: Teistä on totta vie vain »ylen määrin» näyttänyt siltä. Johdattakaapa mieleenne (tai lukekaa uudelleen) kirjeeni: en sanonut *äänestäväni* artikkelianne vastaan, vaan kirjoitin ainoastaan: »kirjoittakaa avomielisesti», miten suhtaudutte sellaiseen ja sellaiseen suunnitelmaan.* Ja Te kirjoititte.

Siinä kaikki.

Artikkeli siis menee.

Luulen, että Juri »sovittaa» meidät sitäkin paremmin⁵¹⁰, sillä *h ä n e n* johtopäätöksensä on nimenomaan: »imperialismin *kaudella*» ei voi olla »isänmaan puolustusta».

Mutta itse asiassa: »imperialismin kauden synnyttämässä *i m p e r i a l i s t i s e s s a s o d a s s a* isänmaan puolustus on petosta».

Näiden kahden välillä on *suuri* ero.

Tervehdys! *Lenin*

P. S. Eiköhän olisi aika lähettää yhteinen kirje N. I. B:lle ryhmäkunnasta? Luulen, että on. Entä hänen artikkelistaan?

Kannatan pää-äänenkannattajan julkaisemista, *olen samaa mieltä!*

*Kirjottettu elokuussa 1916
Lähetetty Flämsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Lähetän Roland Holstin. Sitäkään ei mielestäni ole julkaistava.

* Ks. tätä osaa, 516. asiakirjaa. *Toim.*

2) Vastaus Buharinille.* Suostun muutoksiinne, mutta *pitää* lisätä *yksi seikka*, nimittäin, että *meistä artikkelin periaatteelliset vajavaisuudet ovat pääasia*.

Muutoin näyttää kuin kieroilisimme.

Mikäli hyväksytte tämän lisäyksen, lähettäkää siinä tapauksessa kirje (kun on siloteltu ajatuksen käännteitä).

Ellette, pohtikaamme vielä.

3) *En* löydä lehtistä, johon Te vetoatte sanoen, että olen siihen vetänyt jonkin viivan tilauksen hyväksymisen merkiksi. Tässä on tullut erehdys Teidän [taholtanne]**.

4) Franz on jättänyt artikkelin, joka on mielestäni varsin hyvä ja *lyhyt*. Puollan julkaisemista. Lähetän sen.

5) Pariisin kokoelmaan nähden *ei ole* pidettävä kiirettä. Laskemme tarkoin, *mitä* mahtuu (5 arkkia à 50 000 = 250 000 kirjainta *yhteensä*).

6) Jurille kirjoitan vastauksen. Se on kuitenkin *pitkä* juttu.

Tervehdys. *Lenin*

*Kirjoitettu elo- ja syyskuun
vaihteessa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
»Bolshevik» aikakauslehden
22. n:o:ssa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

520

G. J. ZINOVJEVILLE

1) Lähetän kirjoituksen — Georgen lentolehtisen. Se on minusta kamalan epäonnistunut. En tiedä edes, kannattaako korjailla... Kirjoitettu vulgäärästi, ajattelemattomasti, tökerösti, teennäiseen »rahvaan» tyyliin. Esimerkki siitä, miten *ei saa* kirjoittaa kansantajuisia juttuja...

Keskustelisitteko ehkä hänen kanssaan tavatessanne?

2) Olen kahden vaiheilla aseistariisunnasta. Jos kokoel-

* Tarkoitetaan Buharinille osoitettua vastausta, ettei hänen artikkeliaan »Imperialistisen valtion teoriasta» voida ottaa »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'» (ks. V. I. Lenin, 35. osa, ss. 198—199). *Toim.*

** Tässä käsikirjoituksen teksti on osaksi vaurioitunut. Hakasuluissa oleva sana on ennallistettu ajatussisällön perusteella. *Toim.*

maan pannaan ruotsalainen + norjalainen, *s i n n e* on laitettava ehdottomasti myös artikkeli aseistariisunnasta. Kirjoittaminen ei vie minulta paljon aikaa, muokkaan uudelleen omani⁵¹¹. Mutta mahtuuko?

Asiasta on päätettävä. Vastatkaa.

Laskekaamme vielä kerran, paljonko paisuu siinä tapauksessa kokoelmamme, joka on paisunut muutenkin.

3) Vastaus Buharinille. Siitäkin on päätettävä. Ellette halua sanoa, että periaatteelliset erimielisyydet ovat *p ä ä - a s i a*, niin suostun muuttamaan siihen tapaan, että syyt (julkaisematta jättämiseen) ovat *k a h d e n l a i s i a*:

(α) teknisiä ja rahallisia

(β) periaatteellisia.

L ä h e t i ä k ä ä sellainen variantti (älkää unohtako sovitaa kirjeen molempia osia tyyllillisesti mahdollisimman hyvin yhteen) ja tehkäämme pikemmin ratkaisu. Pidätte tietenkin mielessänne, että Buharinille annettavalla vastauksellamme on *suuri* merkitys: pitää harkita ja säilyttää kopio.

4) Pariisiin kokoelmaan nähden on päätettävä sisällöstä ja koosta.

Jos 2 000 kappaletta à 5 arkkia (= 10 000 arkkia) maksaa 500 frs, niin $6\frac{2}{3}$ arkin kokoista voidaan julkaista 1 500 kappaletta (enempää ei tarvita)

$$\begin{array}{r} \times 50\,000 \\ \hline 330\,000 \text{ kirjainta} \end{array}$$

Luultavasti vähemmän kuin 330 000, noin 300 000?
Eikö niin?

NB || Lisäksi on otettava selville, ottavatko he Pariisissa vastaan myös illegaalisen? t.s. painavatko salaa?

Tämä on erittäin tärkeää! Grishalta taas ei ole tullut vieläkään *t y h j e n t ä v ä ä* vastausta!!!

Laatikaamme luettelo aineistosta Pariisia varten, kun olemme saaneet selville kaiken tämän.

(Jurin artikkelin ja hänelle tarkoitetun vastauksen voi luullakseni jättää *p o i s* laskuista, sillä 1) vastausta ei ole vielä kirjoitettu; 2) ei tiedetä, vahvistaako hänen kauppiallinen majesteettinsa julkaisemissuostumuksen?)

5) Ryhdyn käsiksi Radekin teeseihin⁵¹² (silmailemään niitä): en ole vielä lukenut niiden oikaisuviedosta.

6) Palautan Strannikin lisäykset.⁵¹³ Mitäs teemme niille??

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu elo- ja syyskuun
vaihteessa 1916
Lähetetty Flümsistä
Hertensteiniin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran osittaisesti
1932 »Bolshevik» aikakauslehden
22. n:ossa*

*Julkaistu täydellisesti 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

521

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän käsikirjoituksen. Palauttakaa, olkaa hyvä, *niin ikään kirjattuna*: ainoa kappale (ja tarvitsen sitä melko pian jälleen).

Aseistariisuntaa käsittelevän artikkelin lähetän lähipäivinä, se ei ole nyt kotona. Olemme alkaneet täällä tehdä hieman tuttavuutta nuorten kanssa ja säälitelleet kovin sitä, kun emme taida täydellisesti ainoatakaan kieltä. Siinä sitä olisi mielenkiintoista ja hedelmällistä työtä! Nuorisojärjestö kasvaa kaikkialla Sveitsissä. Puristan kättänne, kaikkea parasta.

V. Lenin

*Kirjoitettu syyskuun 15 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

522

G. J. ZINOVJEVILLE

Buharinille on kirjoitettu.

Lähetän artikkelin; sekin on toimitettava Berniin, sillä Pariisi on vaihi.

Pitää laskea tarkemmin (sekä käsikirjoitukset että oikaisuvedokset ovat Teillä), *paljonko* tulee Berniä varten.

En tietenkään voi olla »tyytyväinen» siihen, että pidättelette niin kauan artikkelejani. Lähettäkää ne heti kirjapainoon: Tehän hoputitte minua sanomalla, että latoja hoputtaa Teitä!!

Entä missä ovat teesimme? Missä on niiden oikaisuvedos?

»Sotsial-Demokratian» suhteen kysymys on vaikea, sillä *pelkään viivästytettävän* siten »*Sbornik* 'Sotsial-Demokratia'»!!

Kun palautatte »Aseistariisuutumisen»**, mietin asian loppuun. Punnitsemme *tarke mm in*, mitä siihen voi mennä, paljonko se viivästyttää *Sbornikia*.

En kirjoita toistaiseksi »Voprosyyn»***. Mutta haluan kirjoittaa kokoelmaan (»Entisen lipun alla») kautskylaisuudesta⁵¹⁴ (palauttakaa muuten *pikemmin* imperialismia käsittelevä kirjanen: tarvitsen siteeraamiseen).

Salut! *Lenin*

P. S. Asiallisiin kysymyksiin jätätte useimmiten vastaimmatta.

Kirjoitettu syyskuun puolivälissä

1916

Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

523

A. G. SHLJAPNIKOVILLE****

Hyvä ystävä! Nadja on kirjoittanut niin yksityiskohtaisesti,⁵¹⁵ ettei minulla ole mitään lisättävää. Puristan lujasti kättänne, onnittelen Amerikassa saavuttamanne menestyksen johdosta ja pyydän pitämään parempaa kirjeysteyttä. Jos Belenin aikoo matkustaa, hänen on oltava *kolme kertaa* varovaisempi (vaara on suuri) ja suunniteltava paremmin

* Ks. »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus» (Teokset, 22. osa, ss. 135—149). *Toim.*

** Ks. »'Aseistariisuutumis'-tunnuksesta» (Teokset, 23. osa, ss. 88—99). *Toim.*

*** Aikakauslehti »Voprosy Strahovanija». *Toim.*

**** Kyseinen kirje on lisäys N. K. Krupskajan kirjoittamaan kirjeeseen. *Toim.*

yhteydenottomatkat. Sitä puuttuu. Entä missä on A. M.?
Tervehdys!

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 3 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

524

G. J. ZINOVJEVILLE

Lähetän artikkelin.⁵¹⁶ Se on todella onnistunut! Eikö olisi lisättävä pari asiaa?

(1) että saksalaistenkin keskuudessa on tappiontoivoja, joista historiassa tullaan puhumaan (palauttakaapa mieleenne Segerin kertomus ja Bloch);

(2) »Gazet Robotniczan» sopimaton metku meitä vastaan tappiontoivomisen johdosta.

KST:hen nähden on luullakseni parasta odottaa kutsua!

»Avanti!» on ollut näkösälläni, mutta en seuraa säännöllisesti. Kirjoittakoon George *tarkoin* n: on ja päivämäärän.

(Ettei se vain ollut *parlamentaarikkojen* kohtausta, josta puhuttiin muistaakseni Kientalissa?)

Parlamentaarikothan ovat *kaikki* kautskylaisia.

Olemme vaikeassa asemassa, jos kerran Aleksandr on jo ladottu. Mitä tehdään?

En voi supistaa Strannikia! Olen lukenut *kahteen* kertaan!! En jaksa lukea enää.

Jurille kirjoittamani vastauksen lähetän Teille lähipäivinä.*

Eikö ensin olisi sovittava tarkemmin Pariisin kanssa?

Eikö synny puuroa, jos *alamme* lähettää, mutta *emme* voikaan lähettää keskeytyksittä?

Sätin pirusti Grishaa epätäsmällisyyden ja epätarkkuuden johdosta: ei osaa kirjoittaa kunnolla! Lähettelee typeriä sähköitä!

* Tarkoitetaan kirjoitusta »Vastaus P. Kijevskille (J. Pjatakoville)» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 11–17). *Tolm.*

Zürichissä ei ole ketään, joka voitaisiin panna hoitamaan kirjeenvaihtoa.

Tervehdys! *Lenin*

Grishaltahan pitäisi tulla lähipäivinä salainen kirje? Eikö niin?

*Kirjoitettu lokakuussa 1916,
viimeistään 5 pnä
Lähetetty Zürichistä
Hertensteiniin (Sveltsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

525

N. I. BUHARINILLE⁵¹⁷

14. X 1916.

Hyvä N. I.!

Ajatukseenne »onnettoman», kuten Te sanotte, artikkelin johdosta ovat tosiaankin kovin kummallisia tai oikeastaan Te ette lainkaan ajattele, vaan kiivastelette ja hypitte ajatusten yli. Silmäilkääpä todellakin pitemmän matkan päästä sitä, mitä olette kirjoittanut:

»...Minulla on suorastaan sellainen tunne (!), ettei kysymys ole (!) syytöskohdista (!), vaan 'yleensä'...».

Olette kirjoittanut kirjaimellisesti niin!! Mutta voidaanko nyt tuolla tavalla ajatella? Sehän on samaa kuin tukkia jokaisen ajattelevaisen ja harkitsevaisen suu. Toimituksen kirjeessä on osoitettu ja muotoiltu *tarkoin* erimielisyydet, mutta Te tulistutte: tunne, syytös, yleensä...

Olette esitelmöinyt »samasta aiheesta» eikä kukaan OK-laisista kynäilijöistä »ole edes inahthanut anarkismista».

Taas: onko se mikään todiste? Ei toimitukseenkaan kirjeessä puhuta anarkismista. On mahdotonta todeta, mitä nimenomaan Te olette sanonut esitelmätilaisuudessa. Tosi-asia on se, että OK-laiset kynäilijät ovat tyhmiä. Te taas lisäätte: »olen tukistanut heitä muiden kohtien vuoksi»...

»Sen pelkääminen, mitä sanoo likvidatorisen keltainen Marja Aleksejevna» (Potresov), »on opportunistia.»

Kovaa. Kovaa puhetta. Mutta yliammuttua! Väitän näet, että tässä asiassa Potresov on *oikeassa* verrattuna Bazaroviin.⁵¹⁸

(1) Onko se totta vai ei? Te ette analysoi. — (2) Onko paha, jos keltaiset *ovat oikeassa*, mutta meikäläiset erehtyvät? Olette sivuuttanut asialliset kysymykset käyttämällä kovia sanasia. Siis juuri Te »pelkääte» ajatella, mitä merkitsee Potresovin oleminen oikeassa verrattuna Bazaroviin!

»...Ettehän voi väittää, että kiistan demokratiasta käytävän taistelun...» Minä väitän Teidän erehtyvän tässä kysymyksessä useissa kohdin ja osoitan tarkoin, missä. Te kuitenkin vältätte väittelemästä itse asiasta.

Te muotoillette kolme »väitettä», jotka ovat muka »ehdotoman kiistattomia ja ortodoksisen marxilaisia» ja joihin »voidaan tiivistää» ensimmäinen luku.

Nuo väitteet ovat kuitenkin (1) niin yleisluontoisia, että niistä on vielä pitkä matka konkreettisuuteen; (2):seksi ja mikä tärkeintä) ne *ei v ä t o l e s i t ä*, mitä on sanottu artikkelissal!

»Ei Gr. ettekä Te edes yritä sanoa minulle, mikä on kerettiläisyyttä.»

Anteeksi, mutta tuo ei ole totta. Se on sanottu toimituksen kirjeessä *aivan tarkasti*, mutta Te *ette* vastaa *sano- maamme* ja *osoittamaamme*. Ette ole vastannut sanallakaan yhteenkään monista tarkoista huomautuksistamme!

Eräs huomautuksistamme: katkaisette Marxilta ja Engelsiltä ottamanne lainaukset *siten*, että ajatus tulee tulkituksi väärin tai käyvät mahdollisiksi epätarkat johtopäätökset. Te vastaatte vain tähän pykälään, mutta miten? Siten, että muka »minä tunnen varsin hyvin jatkon (lainauksissa)». »Näiden kohtien osalta niiden ajatus ei ole ollut toisin tulkittavissa.»

Ja siinä kaikki!! Tämä olisi naurettavaa, ellei olisi murehdittavaa. Huomautimme *tarkoin* juuri »toisin tulkittamisesta»; analysoimatta todistetta, esittämättä *a i n o a t a k a a n* lainausta (minähän vertailin niitä *varta vasten*; en kirjoittanut Teille turhanpäiten; vertailin *useita* lainauksial!) te torjutte: »ei ole toisin tulkittavissa». Olette kokonaan itse syyppää — erimielisyyksien käsittelyn asemesta otatte torjuvan kannan.

Teitä ei ole tässä kysymyksessä syytetty enempää »kerettiläisyydestä» kuin »anarkismistakaan», vaan on kirjoitettu: »annetaan kypsyä». Näiden »kahden asian välillä on suuri ero». Te ette ainoastaan ole vastaamatta huomautuksiimme,

vaan vieläpä *muunnatte* niiden sisältöä. *Sellinen ei käy päinsä!*

»Artikkeli lojui kauan...» Tuo on jo saivarteleva jälkimoite. Sopiminen asiasta Gr:n kanssa kirjeitse vaati aikaa, sillä muut artikkelit aiheuttivat keskeytyksiä. Te ette ollut asettanut vielä mitään määräaikoja eikä kukaan voinut olla tietoinen mahdollisesta matkastanne. Tuo on saivartelua.

»Poispotkimisesta» ja ei-repivänsävyisestä polemiikista minun on sanottava, etten ole vielä polemisoinut *Teitä vastaan* lehdistössä, vaan *olen sopinut kirjeitse* ennen polemiikkia ja *välittäkseni* sitä. Se on tosiasia. Facts are stubborn things.* Juoruilulla ei kumota tosiasiaa. P. Kijevskille vastaan julkisessa sanassa (en Teille, vaan P. Kijevskille) ja hänelle teemme myönnytyksen, jota emme ole *koskaan* tehneet *kenellekään*: lähetämme hänelle ennakoita artikkelin saadaksemme hänen »suostumuksensa». (Puhtaaksikirjoittaja on onnettomuudeksi sairastunut kesken työn; sen vuoksi artikkeleja ei vielä ole ettekä Te varmaankaan näe sitä ennen lähtöänne; *Amerikkaan* on kuitenkin *postiyhtey*s, ja P. Kijevski lähettää sen varmaankin Teille. Artikkeleja ei voida ottaa pois kyseiseltä puhtaaksikirjoittajalta ja antaa toiselle, sillä hän on toisessa kaupungissa; toista henkilöä ei ole tiedossa; hän on puutteessa *eikä* häneltä *sovi* riistää luvassa ollutta, joskin vähäistä ansiomahdollisuutta.)

P. Kijevskin artikkeli on kerrassaan huono, ja hänen käsityksensä (yleensä demokratiakysymyksestä) on kamalan sekasotkuinen.**

Tiedätte sen, että olemme aina arvostaneet Teidät korkealle ja kirjoitelleet kuukaudesta toiseen toisillemme yksityiskohtaisesti osoittaen vuoden 1915 *keväästä* alkaen, että minimiohjelma- ja demokratiakysymyksessä kantanne on horjuva. Riemuitsen sydämeni pohjasta, jos polemiikkia tulee olemaan *vain* P. Kijevskin kanssa, joka on pannut sen alulle, ja jos erimielisyydet Teidän osaltanne hälvänevät. Mutta sitä varten Teidän on analysoitava kysymykset (kiistanalaiset) oleellisesti ja huolellisesti eikä otettava torjuvaa kantaa.

* — Tosiasiat ovat itsepintaisia. *Tolm.*

** En tiedä, mitä Grigori on kirjoittanut Teille, enkä voi vastata tämän kohdan osalta. Sanotte hänen kirjoitustaan »hävyttömän jonninjoutavaksi». Hm... hmi Ettekö pelkää, että tuo on »repivänsävyistä»? Polemiikkini P. Kijevskiä vastaan *ei ole* sävyiltään *lähestulkoonkaan* sellaista.

Olen erittäin iloinen, että olemme kanssanne yhtä mieltä »aseistariisunnan» vastustamisessa. Niin ikään erittäin ilahduttavaa oli tutustua Franziin: hänen kanssaan on nähtävästi tehty vakavaa työtä bolshevistisen propagandan mielessä; se lienee suurelta osalta Teidän ansiotanne. Mies yrittää syventyä asiaan ja antaa melkoisia toiveita.

Oheistan todistuksen. Kirjeenvaihto Amerikan kanssa on mahdollista *vain* Skandinavian kautta: muutoin *k a i k k i* joutuu hukkaan; Ranskan sensuuri *on hävytön*.

Amerikasta. Kirjoitin sinne v. 1915 useita kirjeitä: kirottu Ranskan ja Englannin sensuuri takavarikoi *kaikki*.

Tekisi kovin mieli

(1) Julkaista siellä englanniksi Zimmerwaldin vasemman manifesti.

(2) Samoin sotaa käsittelevä kirjaseemme (uusittuna laitoksena).

(3) Järjestää, mikäli mahdollista, Socialist Partyn ja Socialist Labour Partyn tärkeimpien julkaisujen ja kirjasten maksuton lähetys KK:lle (minulla on *v a i n* »Appeal to Reason»).

(4) New Yorkin *juutalaisen* lehden toimittaja Kagan kävi 1912 luonani Krakovassa ja lupasi muun muassa lähettää minulle Yhdysvaltojen virallisia taloustilastollisia julkaisuja (näitä julkaisuja jaetaan siellä toimituksille ilmaiseksi) ja sanoi, ettei muka heidän lehdelleen, jonka ekspediointi on valtava, sellainen lähetys tuota lainkaan vaikeuksia. Hän *ei ole* täyttänyt lupaustaan. Jos tapaatte, tunnustelkaa maa-perää: onko se toivotonta vai ei.

(5) Olisi hyvä muodostaa venäläisistä bolshevikeista ja latvialaisista bolshevikeista pieni ryhmä, joka pystyy seuraamaan *mielenkiintoista* kirjallisuutta, lähettämään sitä, kirjoittamaan siitä, *kääntämään ja julkaisemaan* täältä lähettämäämme kirjallisuutta ja edelleen käsittelemään ja »ajamaan» yhteisesti eri kysymyksiä, jotka koskevat III Internationaalia ja kansainvälisen sosialistisen liikkeen »vasemmistoa».

Asia saattaisi onnistuakin, jos pari aktiivista bolshevikkia yhdistettäisiin pariin latvialaiseen, jotka taitavat hyvin englantia.

(6) Kiinnittäkää yleensä erikoista huomiota latvialaisiin ja koettakaa muun muassa tavata *Berzinsia*. Häntä pitäisi etsiä luullakseni Strahdneksin kautta.

(7) Vuoden 1914 lopulla tai v. 1915 sain Amerikasta Socialist Propaganda Leaguen* lentolehtisen, jossa oli Zimmerwaldin vasemmiston *hengessä* laadittu profession de foi**. Liitän osoitteen. Lähetin heille *pitkän* englanninkielisen kirjeen. On varmaan joutunut hukkaan. Koetan etsiä ja lähettää Teille jäljennöksen, jos katsotte todisteiden perusteella, että se kannattaa. Samasta Leaguesta kirjoitin myös latvialaisille Strahdneksin kautta: lienee myös joutunut hukkaan.

(8) Amerikassa pitää olla *tukikohta*, josta voidaan toimia *Englannin* porvaristoa vastaan, joka on kehittänyt sensuroinnin kerrassaan hurjaksi. Tämä 5. §:ään.

(9) Koettakaa vastata meille heti vaikkapa pari riviä sisältävällä kirjekortilla, jotta voitaisiin yrittää *säännöllistä* yhteydenpitoa Amerikkaan; ja tiedottakaa *a jo i s s a* (1—1¹/₂ kuukautta ennen) paluuajasta.

Lähetetty Zürichistä
Krstianiaan (Osloon)

Julkaistu ensi kerran 1932
»Bolshevik» aikakauslehdessä
22. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

526

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olemme saaneet imperialismia käsittelevän kirjasen ja pitkän kirjeenne. Kaikki on saatu. Suuri kiitos. Lähettämme »The Callin». Grigori lähettäne lisää kirjauutuuksia Bernistä. Nadja on Liigan edustajakokouspuuhissa, pyytää lähettämään terveisiä. Hän lähetti Teille eilen pitkän kirjeen. *Ä l k ä ä* kököttäkö Sörenbergissä: palellutte ja vilustutte.

Paljon terveisiä!

Teidän *Lenin*

P. S. Kenties Teiltä puuttuu matkarahaa? Kirjoittakaa välttämättömästi: hankimme helposti niin paljon kuin tarvitsette...

Kirjoitettu lokakuun 21 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiltä (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Sosialistinen Propagandaliitto. *Toim.*
** — uskontunnustus, periaateohjelma. *Toim.*

527

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Lähetin Teille eilen »Letopisin»⁵¹⁹ 7. n:on. Käytettyänne palauttakaa tai lähettäkää Berniin ehdolla, että se palautetaan sieltä *välttämättömästi* antamatta muualle. Abramovitsh oli täällä, ja me keskustelimme aika kauan. Poika toimii hyvin *alhaalta käsin* riippumatta Huberista, jonka kanssa on tietenkin turhaa tehdä »*sopimuksia*». Lähettäkää väliin »L'Humanitén» n:oitaa, joissa arvostellaan »minoritöörejä» y.m.s., jos ovat *mielenkiintoisia*, tulen olemaan hyvin kiitollinen.

Ystävällinen tervehdykseni! Teidän *Lenin**Kirjoitettu lokakuun 28 pnä 1916**Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)**Julkaistu ensi kerran 1964**V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

528

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Aion pitää tervehdyspuheen Sveitsin puolueen edustajakokouksessa (lauantaina 4. XI).^{*} Oheistan tekstin. Pyytäisin Teitä hartaasti ranskantamaan sen^{**}; sitä varalta, ettette saisi selvää konseptitöheryyksestäni, lisää (s. 4) parin tuhruisimman kohdan uudelleenkirjoitetun tekstin.

Ellette vastoin odotuksia voisi tätä tehdä, *s ä h k ö t t ä k ä ä*, olkaa hyvä (Uljanow — Kammerer — Spiegelgasse. 14).

Jos voitte, vastatkaa *heti* kirjekortilla, oletteko saanut tämän kirjeen ja *m i l l o i n* lopetatte ja koska lähetätte käännöksen, jotta saisin sen perjantaina, sillä pelkään kovin myöhästäväni: aikaa on vähän ja postiyhteys Sörenbergiin keho.

^{*} Ks. Teokset, 23. osa, ss. 116—119. *Toim.*^{**} Ks. niin ikään tätä osaa, 530. asiakirjaa. *Toim.*

Sitaattien käännökset olen kopioinut kirjasesesta, mutta ne pitäisi yhdistää *s u j u v a s t i* puheen ranskankieliseen tekstiin.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu lokakuun 30 pñä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoit ksen mukaan

529

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl

Olkaa hyvä ja liittäkää kaksi seuraavaa lisäystä tekstiin: sanoihin:

sorrettujen luokkien väkivallan käytön

lisättävä: *»sortajiin kohdistuvan»*

sanoihin:

Me tuimme — esimerkiksi 4 vuotta ennen vallankumousta — väkivallan käyttöä joukkojen taholta

lisättävä:

*»sortajiaan v a s t a a n».**

Nadja aikoo kirjoittaa Teille huomenna.

Kirjoitettu lokakuun 31 pñä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä ovat lisäykset Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa pidettäväksi tarkoitettun Leninin tervehdyspuheen käännöstekstiin (ks. Teokset, 23. osa, ss. 116—119). *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Suuri kiitos käännöksestä. Se jäi minulta lukematta; puhuin aivan edustajakokouksen alussa, jolloin ranskalaiset eivät olleet vielä saapuneet eikä vielä mitään käännetty ranskaksi. Koetan silti käyttää käännöksen, lähettän sen Abramovitshille j.n.e., yritämme julkaista jossakin.

En ehtinyt tänään postiin: se suljettiin klo 7 illalla, jolloin olin vielä edustajakokouksessa.

Olen saanut hyvän vaikutelman edustajakokouksesta. Ensimmäisen kerran sodan aikana Sveitsin edustajakokouksessa vasemmisto ei ainoastaan hahmottunut (v. 1914 sitä ei ollut lainkaan; v. 1915 oli vasta hahmottumassa), vaan myös alkaa *suoranaisesti yhdistyä* niin oikeistoa kuin »keskustaa-kin» (Grimm) vastustavaksi oppositioksi. Tämä on suurelta osalta Radekin ansiota; aikaisemmin, kesällä, hän oli sotkenut jotakin, sillä Grigori kirjoitti minulle todenperäisesti, että Radek oli kirjoittanut hänelle kehuvasti muka »saaneensa Grimmin ja Plattenin sopimaan» (on sekin ansio!). Bronski taas ajaa sekä kolme kertaa horjuvampaa että kolme kertaa typerämpää linjaa kuin Radek.

Radek tuli ja minä ja hän »teimme sovinnon» (välimme olivat olleet kireät, miltei katkeamaisillaan). Edustajakokouksen edellä onnistuttiin järjestämään yksityisluontoinen vasemmistoedustajien neuvottelu (jota olin vaatinut jo kolme viikkoa, mutta siihen asti tuloksettomasti!). Neuvotteluun osallistuivat *kaikki* vasemmistijohtajat, siinä luvussa myös nuoret.* Minä ja Radek ajoimme helposti yhteistoimin läpi täysin meikäläisen päätöslauselman suostuttuamme hyväksyttävissä olleisiin myönnytyksiin. Edustajakokouksessa alkoikin sitten jo taistelu. Ensimmäinen ottelu käytiin »Nationalratin» jäsenryhmän arvostuksesta. Vasemmisto hyökkäsi. Naine'n ja Plattenin puheet olivat mainiot. Greulich puolusti oikeistolaisia äärimmäisen heikosti. Grimm omaksui jälleen keskustalaisen kannan ja sai »korjausehdotuksillaan» aikaan yksimielisen äänestyksen (sotkettuaan hieman kortteja). Hän huomasi enemmistön olevan ilmeisesti Plattenin puolella. Huomenna syntyy taistelu Kientalia koskevassa kysymyksessä: siitä vasemmiston päätöslauselmaehdotus on

* Ks. seuraavaa kirjettä. *Toim.*

laadittu yhdessä meidän kanssamme; se on paljon parempi kuin Nationalratia koskeva. Saadaanpa nähdä, kuinka käy! Olen vanhana hevosenä mukana taistelussa.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 4 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

531

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl »Imperialistisen ekonomismin» asemesta kirjoitatte, ettette ymmärrä sanontaa »ekonominen imperialismi».

Entinen »ekonomismi» asetti virheellisesti kysymyksen kapitalismin suhteesta poliittiseen taisteluun.

Uusi »ekonomismi» asettaa virheellisesti kysymyksen kapitalistisen imperialismin suhteesta poliittiseen taisteluun.

Käsittelen tätä tarkemmin Juria vastaan kirjoittamassani artikkelissa (mainittu kauppias on »suostunut» julkaisemiseen — menee siis *Sbornikin* 3. tai 4. n:oon).

Erimielisyyksillä, joita on Radekin kanssa, *ei ole Venäjän kannalta* (eikä Saksan, Englannin, siirtomaita omistavien maiden kannalta) pelkkä teoreettinen merkitys. Sveitsin kannalta kylläkin.

Grimm on hävytön mies ja ryökäle: hän hyökkää katalasti *Radekia* eikä minua vastaan (kuten Grigori erehtyy luulemaan Zinan huonosti informoimana). Asianlaita oli seuraavasti (entre nous): järjestimme perjantai-iltana vasemmistolaisten neuvottelun (jossa Radek ja minä esiinnyimme täysin yksimielisesti) ja hyväksyimme (nimitettyämme valiokunnan) Kientalia koskevan päätöslauselman. Läsneä olivat Platten, Nobs, Münzenberg ja lisäksi eräät muut, t.s. *kaikki* vasemmistijohtajat. *L a u a n t a i n a* päivällisen jälkeen, kun edustajakokous oli jo alkanut (se alkoi lauantai-aiamuna), »nuoret» (jotka samalla olivat edustajakokouksen osanottajia) pitivät kokouksen, *ei* edustajakokoushuoneistossa. Puhetta johti Münzenberg. *Radek* selosti päätöslauselmaehdotusta (*m e i d ä n*). Minä olin vaiti. Päätöslauselmaehdotus *hy-*

väksyttiin. Tähän kokoukseen tulivat (ovea ei lukittul!) *kutsumatta* rouva (Genossin Block (Bloch) Grimmin ystävätär ja juorukello), Dimka (samoin juorukello ja Martovin ystävätär) y.m.s. Nämä tietysti kielivät Grimmille. Niinpä Grimm päätteli (uskoen typeriä akkoja), että »tosiasiallinen laatija»=Radek, ja julkaisi painetussa sanassa, että kyseinen laatija (Urheber) esiintyi »Vor einem anderen Forum»⁵²⁰. Haritonov julkaisee kumoavan lausunnon »Volksrechtissä».

Olen agitoinut voimaperäisesti Plattenia ja Nobsia järjestämään (oikeamminkin: yhdistämään) vasemmistolaisia.* Teen siitä *näille* alustuksen (Platten on *luvannut* järjestää). Saanpa nähdä, selviänkö kielen puolesta ja syntyykö mitään asiallista.

Radek on *luvannut* esiintyä *avoimesti* Grimmia vastaan »Arbeiterpolitikissa»⁵²¹ (suosittelen Teille tämän viikkolehden tilaamista, numeron hinta 15 pfenn.=20 cent.).

Saa nähdä, pitääkö lupauksensa?

Älkää sairastelko.

(Artikkelin pää-äänenkannattajaan olen kirjoittanut minä.**)

Puristan kättänne. *Lenin*

P. S. »Teesini» olen lähettänyt Teille Berniin (Grigorin osoitteella) ja pyytänyt Teitä ranskantamaan ne (Genèveä, Lausannea, Chaux-de-Fondsia y.m. varten). Oletteko saanut ne? Mitä mieltä olette niistä?

Kirjoitettu marraskuun 7 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

532

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Entre nous*** — yksityisesti! — en suosittelen lähettämään *sellaista* kirjettä⁵²². *No i n* avomielisesti saa

* Marraskuun 20 ja 30 pnä 1916 Lenin piti keskustelutilaisuuksia vasemmistolaisien zimmerwaldilaisten kanssa teeseistä »Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemmiston tehtävät». *Toim.*

** Ei ole saatu selville, mistä artikkelista on puhe. *Toim.*

*** — meidän kesken. *Toim.*

puhua vain *äärimmäisen* luotettavien ja äärimmäisen ystävällismielisten vasemmistolaisten kanssa.

Missä he ovat? Keitä he ovat? Vai niitäkö???

»Aiomme ottaa huostaamme» — tämä kun joutuu lehteen, Teidät saatetaan naurunalaiseksi!!

Neuvoni: siten kirjoitettakoon *vain* parhaille ystäville (esimerkiksi Radekin välityksellä, jos hän ottaa vastuulleen, lähettää *ystävillle* ja vain heille).

Sos.-dem. yleisöä varten muokattava *yleensä* äärimmäisen varovaiseksi.

Tervehdys! *Lenin*

*Kirjoitettu 1916,
ennen marraskuun 26 päivää
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Delaisin kirjasta minun on valitettavasti sanottava, ettei sitä ole minulla. Kaiketi olen jättänyt Berniin tai joku »on viehättynyt» lukemaan sitä.

Naisille osoittamanne kirjeen johdosta taisitte pahastua huomautuksistani? Olette tulkinnut ne hieman toisinkin?

Kirjoitin, että kehottaisin poistamaan kohdan, missä sanotaan, että »aiomme ottaa huostaamme», sillä se vaikuttaa hassulta. *Ellette* suostu poistamaan, *siinä tapauksessa* kehoitan lähettämään *vain* läheisimmille, luotettavimmille ystäville Saksaan *esimerkiksi* Radekin välityksellä.

Jos taas suostutte muuttamaan varomattomat sanonnat (kirjehän saattaa joutua *vieraisiin* käsiin nykyisissä postioiloissa, Saksassa ja Ranskassa tapahtuvien vangitsemisten aikana j.n.e.), niin neuvonikin käy tarpeettomaksi. Sellainen oli neuvojeni ajatus. Ei kerrassaan mitään muuta. *Ei vähäisintäkään* »tyytymättömyyttä» kirjeeseenne, *ei mitään sen tapaista*.

Kysyitte mielipidettäni: sanoin sen ja *vain* ehdotin ja *vain* pieniä muutoksia.

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu marraskuun 26 pnä 1916
Lähetetty Zürichistä
Sörenbergiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

534

M. G. BRONSKILLE

Hyvä toveril

Minusta tuntuu toivottavalta seuraavanlainen päätöslauselman ajatusrakenne (joka perustuu Plattenin päätöslauselmaan⁵²³) (suluissa *kirjaimellisesti* Plattenin sanat):

1. »Nykyinen maailmansota on imperialistista sota.»

2. (»Rikollinen rauhanpolitiikka»), nimenomaan Sveitsin, joka *niin ikään* saattaa joutua vedetyksi imperialistiseen sotaan toisaalta tuon politiikan tuloksena ja toisaalta imperialistisen ympäristön vaikutuksesta.

3. »Isänmaan puolustus» on sen vuoksi myös Sveitsin osalta »ulkokultaista fraseologiaa».

4. Isänmaan puolustuksen periaatteellinen torjuminen ja »proletariaatin tehokkaimmat luokkataistelukeinot». Näiden keinojen mahdollisimman täydellinen luetteleminen.

Viivyttelämätön *kotiuttaminen*.

5. »Militarismin täydellinen hävittäminen» *ei* pasifistisessa mielessä, vaan kiinteässä yhteydessä sosialistiseen vallankumoukseen ja sen *seurauksena*.

Minun nähdäkseni me voimme tällä tavalla saada hyvän, viisi kohtaa sisältävän päätöslauselman.

On itsestään ymmärrettävää, etten esitä tässä mitään sanamuotoja, osoitan ainoastaan loogisen johdonmukaisuuden ja ajatusten kulun.

Sydämellisin terveisin. *Lenin*

*Kirjoitettu joulukuun alussa 1916
Lähetetty Zürichistä*

*Julkaistu ensi kerran 1931
XVII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

535

M. N. POKROVSKILLE

6/XII 1916.

Arvoisa Mih. Nik.!

Sain kirjekortin ja kaksi sataa frangia, jotka lähetin edelleen Zinovjevillä (olen saanut Pietarista 869 frs=500 rpl), t.s. nähtävästi koko palkkion; *mikäli* osa ei ole tarkoitettu maksuksi agraarioloja käsittelevästä kirjoituksesta.* Murehdittavaa, murehdittavaa on, että juonittelijat vehkeilevät julkaisujen »isännän»** liepeillä julkaisuja vastaan!...

Sydämellinen tervehdykseni! V. Uljanov

Lähetetty Zürichistä
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

536

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl Sain juuri postikorttini. Lähetin Teille Berniin poste restante*** lyhyen kirjekortin, jossa pyysin vain vastaamaan, sillä vaitiolonne alkoi jo hieman huolestuttaa.

Ajatuksiani askarruttaa nyt erityisesti lentolehtisten julkaiseminen Sveitsin asioista.

Täällä on järjestetty eräänlainen vasemmistolaiskerho. Sannon tani ei muuten ole tarkka: toistaiseksi on pidetty vain muutamia kokouksia (teeseistäni johtuvia). Mukana ovat Nobs, Platten, Münzenberg, lisäksi muutamat nuoret. Keskustelemme sotaa koskevasta päätöslauselmasta vasemmiston tehtävien kannalta. Nämä keskustelut ovat osoittaneet minulle erittäin havainnollisesti: 1) miten hiton heikkoja ovat (joka suhteessa) Sveitsin vasemmistolaiset; 2) miten keho on Bronskin ja Radekin vaikutus-»systeemi», jotka ovat kirjoittaneet ja kirjoittavat artikkeleja *muiden* maiden va-

* Kysymyksessä on palkkio teoksista: »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» ja »Uusia tietoja kapitalismin kehityslaeista maanviljelyksessä». *Toim.*

**A. M. Gorki. *Toim.*

*** — noudettavan. *Toim.*

semmistolaisista! Asian ydin onkin juuri siinä, että *ulko-maiden* suhteen kaikki ovat mielellään vasemmistolaisia: se ei käy kalliiksi!! Mutta Sveitsin suhteen... schwach!

Abramovitsh ottaa levittääkseen 1 500 kappaletta lentokirjasia ja -lehtisiä (*otatteko kääntääksenne?* säännöllisesti ja vakituisesti? Vastatkaa!), mutta Münzenberg, jonka kanssa keskustelin eilen, 4 0 0 0 !! saksalaista jäsentä käsittävän nuorten *järjestön* johtaja, ottaa levittääkseen *maximum* 1 500!!

Guilbeaux, jolle olen lähettänyt teesini*, kirjoittaa olevansa niihin erittäin tyytyväinen ja ottavansa ne vasta perustamansa internationalistien komitean *perustaksi*. Saamempa nähdä!

Olen lukenut Humbert-Droz'n »Plaidoirien»⁵²⁴!! Herrajesta sitä ajatusten sekavuutta! Ja näin vuonna 1916! Tolstoilainen — pelkään, että *auttamaton*.

Grigori on kirjoittanut minulle, että »Arbeiterpolitikin» 25. n:ossa on kirjoitus »'Kommunistin' kolmesta toimittajasta»⁵²⁵ ja että »Radek harjoittaa J. B:n+Buharinin kanssa samaa politiikkaa kuin Tyszka ja Ljova»... Grigorikin on vihdoin alkanut ymmärtää sen, vaikka pitääkin yhä kiinni siitä, ettei muka »silti pidä rikkoa välejä Radekiin». Hah hah!

Miten olette järjestänyt olonne? Kylmähän se Maison Vincentin asunto on? Käyttekö hiihtämässä? Suosittelen sitä ehdottomasti: se on erittäin hyödyllistä. Hiihdelkää vuorilla Rocher de Nayan läheisyydessä.

Parhaat terveiseni!

Lenin

P. S. Minkälainen Usijevitshin vaimo oikein on? Taitaa olla tarmokas? Saako hänen miehensä hänestä bolshevikin vai eikö hän omaksu mieheltään mitään?

Kirjoitettu joulukuun 17 p:nä 1916
Lähetetty Zürichistä Clarensiin
(Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Ks. »Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen zimmerwaldilaisen vasemiston tehtävät» (V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 132—143). *Toim.*

G. J. ZINOVJEVILLE*

»Kommunistista» ei kannata kinastella enempää, koska Te kerran kiistätte sen tosiasian, että he vaativat loppuun saakka *tasavertaisuutta eivätkä suostuneet* toimituskunnan kokoonpanon muutoksiin. Tosiasioitahan ovat nämä: (1) tasavertaisuus; (2) Tyszka im Hintergrunde**.

Olen lähettänyt 200 frs.

Shklovskin skandaali suututtaa ja huolestuttaa minua hemmetisti.⁵²⁶ Ja Te vielä halusitte luovuttaa hänelle koko kassan!! On toimittava tarmokkaasti: sanottava hänelle, että rahaa tarvitaan uuteen vuoteen mennessä, eikä saa jättää häntä rauhaan, ennen kuin hän on palauttanut kaikki! Pi-runmoinen skandaali! Meilläkin on ihan nenämme edessä oikea »panamajuttu».

Hyväksyn suunnitelmanne, että kirjoitetaan yhteinen kirje »Arbeiterpolitikiin».

Tervehdys. *Lenin*

P. S. entä kirje Pariisiin! || NB
Eikö Inessa ole tosiaan-
kaan vielä lähettänyt?

P. S. Lähettäkää tänne »*Työläisten edustajien neuvostoa*» ja muu vuotta 1905 koskeva aineisto.

Kirjoitettu 1916 joulukuun 20 päivän

jälkeen
Lähetetty Zürichistä Berniin

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kirjeen alkuosan muodostavat »Huomautuksia maksimalismia käsittelevän artikkelin johdosta» (ks. Teokset, 41. osa, ss. 352—355). *Toim.*

** — taustalla. *Toim.*

1917

538

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa M. N.!

Olen saanut kirjekorttinne ja olen Teille hyvin kiitollinen kirjasesi pelastamiselle uhraamastanne vaivannäöstä. Totta totisesti, suotta Te luulette, että syyttäisin Teitä edes jonkin verran. Ei sinne päinkään! Olen varma, että ilman Teidän sekaantumistanne olisi käynyt paljon hullummin, sillä kustantaja* taitaa kuunnella poroporvariien leiristä tulevia »satunnaisia» neuvoja. Minkäpä sille voi. Hyvä sekin, että onnistuitte kuitenkin säilyttämään tietyn (ja varsin suuren) osan. Parhaat uudenvuodentervehdykseni ja -toivotukseni!

Teidän *Lenin**Kirjoitettu tammikuun 3 p:nä 1917**Lähetetty Zürichistä
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)**Julkaistu ensi kerran huhtikuun**22 p:nä 1958**»Komsomolskaja Pravda» lehden
95. n:o:ssa**Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan*

539

I. F. ARMANDILLE

Tahdon vielä kertoa Teille ajatukseni seuraavasta suunnitelmasta.

Teesini Sveitsin vasemmistolaisten tehtävistä päästin liikkeelle sekä saksaksi että ranskaksi. Sen yhteydessä mieleeni tuli suunnitelma: on perustettava pieni kustannusliike ja julkaistava lentolehtiä ja -lehtisiä sekä *pikku* kirjasia näiden teesien kehittelyä silmälläpitäen.

* A. M. Gorki. *Toim.*

Kirjoitin Abramovitshille. Hän vastasi: otan levittäökseni 1 500 kappaletta. Minulla on Imprimerie coopérativessa* $\frac{1}{2}$ vuoden luotto. Lentolehtinen tulee maksamaan 50—70 frs. Otan muka selvää yksityiskohdista ja tiedotan (tiedustin yksityiskohtia: paljonko maksaa 2, 4, 8 sivua ja 2 000 ja 5 000 kpl; paljonko maksavat matriisit; kuinka nopeasti julkaistaan). *Mutta niinpä vain on jäänyt tiedottamatta!*

Vastasin Abramovitshille, että tätä suunnitelmaa joudutaan *toistaiseksi* lykkäämään: vaikeuksien vuoksi, joista alempana, minut pakotti tai oikeammin sai vastaamaan sillä tavalla se seikka, että Abramovitshia osoittautui vaivaavan jonkinlainen synkkämielisyys: hän on väliin *viikkokaupalla* vastaamatta!! Ei ole muka tottunut olemaan kirjeenvaihdossa ja on synkkämielinen!! Eihän sillä tavalla sovi toimia.

Minusta tuntui uskaliaalta perustaa koko hanketta yksinomaan Abramovitshin varaan.

Edelleen. Kirjoitin Guilbeaux'lle, hän vastasi: teesit ovat »erinomaiset». Hyvä: autatteko levittämään lehtisiä!? Montako kappaletta?

Vastausta ei ole ollut eikä ole! (Tietysti siksi, että suunnitteilla on oma aikakauslehtipahainen.)

Lähdin Münzenbergin luokse: autatteko? Autan. Emme kuitenkaan voi ottaa enempää kuin 1 500 (se on kamilan vähän!): meillä on ylen määrin kirjallisuutta!

Minulla ei ole saksantajaa. Nobs puoleksi lupasi, mutta ei *ilmeisesti ikään* täytä lupaustaan.

Sitä paitsi. Puolue (t.s. Parteivorstand**) päättää vasta huomenna (7. I), lykkääkö edustajakokousta vai ei. Paljon riippuu tietysti siitä.

Tällainen on asiointi, joka sai minut tekemään »rohkean suunnitelman» ja sitten luopumaan siitä (toistaiseksi).

Olisiko Teillä halua ryhtyä toimeen?

Suunnilleen ja likimain seuraavalla tavalla:

Teistä tulee ranskankielisten kirjasten julkaisija. Otan huolehtiakseni toimituspuolesta (kirjoittamisesta ja toimittamisesta). Te olisitte myös kääntäjä. Matkustaisitte (lyhyeksi ajaksi, muutamaksi päiväksi, luulen, ettei ole odotettavissa tarvetta asua siellä) La Chaux-de-Fondsiiin ja ottaisitte täyden selvyuden finanssipuolesta ja teknisistä seikoista. Ottai-

* — osuuskirjapainossa. *Toim.*

** — puolueen hallitus. *Toim.*

sitte niin ikään selville, voisitteko saada varoja (tai ennakkoa) tätä julkaisuutoimintaa varten (paljonko? en tiedä. Luullakseni alkaen 100 frangista *muutamaaan sataan*, aina 300, 500 frangiin saakka, mikä riippuu kirjapainon vastauksesta ja siitä, kuinka laajaksi yritys muodostetaan).

Voisitte käydä joissakin ranskalaisen Sveitsin keskuksissa (La Chaux-de-Fonds, Fribourg, Genève, Lausanne, Bern, Neuchâtel ynnä *muut sellaiset*, luettelen *vain esimerkiksi*) muodostelemassa levitysryhmiä, pitämässä esitelmää j.n.e., ottamassa yhteyksiä, järjestämässä, tarkastamassa.

Toistan: tämä on likipitäinen työsuunnitelma sen laajimmassa mitassa (se onnistuttaisiin toteuttamaan varmaankin vain osaksi). *Ehkäpä* ranskankielinen julkaisuutoiminta kannustaisi saksalaisia.

Abramovitsh ei luullakseni valehtele: kyllä hän levittää 1 500. Lisäämme minimum 500 Genèven y.m. osalle. Yhteensä=2 000. Voidaan valmistaa matriisit, ettei olisi suuren painoksen ottamisesta aiheutuvaa varojen menetyksen vaaraa. Nuorisoliitoille on maksettava 20% levityspalkkiota.

(a) Korvautuuko? (b) Ja missä ajassa varat palautuvat?

Kaikki riippuu näistä kahdesta kysymyksestä (*a+b*).

Jollei (a) yleensä korvaudu, silloin ei saa yrittääkään, sillä meillä ei ole varojen lahjoittajaa. Panoksena voi olla vain se, mikä korvautuu. Jos (b) rahankierto tulee olemaan hyvin hidas, t.s. kirjasisä maksetaan epäsäännöllisesti (tämä on erityisen tärkeää) ja hitaasti, silloin *joko* ei saa panna lainkaan hanketta alulle *tai* on sijoitettava suuri summa, jotta voitaisiin laskea liikkeelle *useita* lentolehtisiä (poleemisen vastauksen julkaiseminen saattaa aina käydä tarpeelliseksi, sillä viholliset eivät pysy vaiti, vihollisilla on sanomalehtiä; jotta voitaisiin vastata, täytyy olla mahdollisuus ylimääräisen kirjasen tai -lehtisen julkaisemiseen). [Tilanne on puolueessa sellainen, että voi syntyä *hurja taistelu*.]

Siinä plussat ja miinukset, ilahduttavat tulevaisuuden näköalat ja vaikeudet.

Ellei tämä ajatus yleensä kiinnosta Teitä tai ellette syystä tai toisesta katso omalta osaltanne mahdolliseksi tai sopivaksi ryhtyä julkaisuutoimintaan ja järjestämään asiaa, siinä tapauksessa, olkaa hyvä, repikää tämä *kursaille matta*. Tämä jää vain minun ja Teidän väliseksi keskusteluksi eräas-

tä suunnitelmastani (aina siihen saakka, kunnes ehkä myöhemmin löydän jonkin mahdollisuuden suunnitelmieni jatkamiseen).

Jos taas kiinnostaa, käykää tapaamassa Abramovitshia, ottakaa asiallisesti selvää kaikesta tästä ja kirjoittakaa minulle heti tuloksistanne. Harkitsemme sitten vielä kerran yhteisesti ja huolellisesti koko suunnitelmaa, vaihdamme kirjeitä.

Lehtisten pitäisi olla mielestäni kahdenlaisia: (αα) joukoille ja (ββ) sosialisteille tarkoitettuja.

Kummatkin olisivat pieniä: 2 — 8 *pienikokoista* (pienin kirjasimin ja tiheään) *painettua sivua*.

Aiheet (likimain):

(αα) — isänmaan puolustuksen vastustaminen; välillisten verojen vastustaminen; kallis aika; sosialismin asettaminen lähimmäksi tavoitteeksi; pankkien pakkoluovuttaminen y.m.s.

(ββ) — kehnot ja oikeat todisteet isänmaan puolustuksen hylkäämisen perustelussa; sosialipatrioottien ja »keskustan» vastustaminen; grütiläisten vastustaminen puolueen ulkopuolella ja puolueessa j.n.e. y.m.s.

Miten on valmistauduttava puolueen edustajakokoukseen; porvarillis-reformistinen vai sosialistinen työväenpuolue?

Kaikki lehtiset voitaisiin julkaista saman, sanokaamme »Svetin» tai minkä tahansa muun firman nimissä.

Münzenberg sanoi minulle, että he (»nuoret») ottavat levittääkseen jopa ilman levityspalkkiota, mutta luulen sen olevan mahdotonta. He levittäisivät varmaankin *tarmokkaasti* 20%:sta (1 centime myyntihinnan joka 5 centimestä).

Olen luullakseni selittänyt nyt Teille kaiken, t.s. kirjoittanut kaikesta, mitä minulla on (suunnitelmien ja tietojen mielessä) voidaksenne muodostaa mielipiteenne koko yrityksestä.

Minusta olisi erittäin tärkeää julkaista *s a m a a* aineistoa myös saksaksi ja italiaksi. Mutta siihen tarvitaan (1) kääntäjiä; (2) lisää varoja. Toistaiseksi puuttuu sekä niitä että näitä. Luulen, että jos ranskalainen alkaisi, saksalaiset *löytäisivät ehkä* kääntäjiä.

Kenties hankkeemme ei tule menestymään pelkästään sen vuoksi, ettemme osaa ottaa oikeaa sävyä ranskalaisen mentalitén* kannalta!

* — Mentaliteetin, mielenlaadun. *Toim.*

Se huolestuttaa ja pelottaa minua *k o v i n*.

Kirjoitettu tammikuun 6 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

540

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Suuri kiitos Genèven sanomista. Kirjoitin Olgalle hyvin kiihkoisan kirjeen, jota Karpinski sanoi haukkumakirjeeksi. Olga lienee loukkaantunut. Kirjoitan hänelle anteeksipyyntökirjeen.

Vaikeaksi kävi kestää sitä, että Briljantti »ryösti» Guilbeaux'n.

Huomaan kuitenkin kirjeestänne, ettei se ollut vältettävissä: Guilbeaux'n heikkouden vuoksi *emme* tietenkään *olisi* kyenneet kamppailemaan Lunatsharskin (runoilijal)+Briljantin (tällä on *rahaa*, kirjoittaa Grigori minulle)+Naine'n+Graberin yhteisvaikutusta vastaan.

Saammepa nähdä, minkälainen heidän äänenkannattajansa tulee olemaan.

Jos saatte »l'Humanitéta», olkaa hyvä lähettäkää luetuunne tänne, mikäli ette tarvitse, leikkeitä (kongressin päätöslauselmien *t e k s t i*; sitä koskevat kirjoitukset; Longuetin ja Kump. puheet; *heidän* päätöslauselmansa; *mielenkiintoiset* artikkelit, jotka ovat yleensä harvinaisia. J.n.e.).⁵²⁷

Kuinka häpeällisestä päätöslauselmasta ovatkaan päässeet yksimielisyyteen Longuet+Renaudel (2 800 120:tä vastaan!!) ja Bourderon+Raffin-Dugens *ovat loikanneet* heidän puolelleen!! Entä Merrheim? Hänhän äänesti yhdessä Jouhaux'n kanssa C. G. T:n pasifistisen päätöslauselmaehdotuksen puolesta!!

Häpeä!

Katson tämän olevan yhteydessä Kautskyn 5 rauhanaiheeseen artikkeliin (samaa matalahenkisyyttä)+Italian Sosialistinen Puolue ja Turatin puhe 17/XII 1916 (samaa matalahenkisyyttä).

Kautskylainen pasifismi *on saanut* Zimmerwaldista voiton,

jonka Grimm hämää (ISK:n vetoamus 30.XII 1916)⁵²⁸ ultravallankumouksellisilla fraaseilla! Aivan kuin II Internationaalissa: vallankumouksellinen kyltti+reformistinen olemus.

Yllytän (oikeamminkin: aion yllyttää) sotaan tuon valheen paljastamiseksi.

Entä sitä häpeää Sveitsin puolueessa! 10 päivää sitten sotilasvaliokunta (jonka puolueen Keskuskomitea oli varta vasten valinnut) laati 2 päätöslauselmaehdotusta: 5 äänesti isänmaan puolustusta vastaan ja 4 puolesta.

Kumpaakaan ei ole tähän mennessä julkaistut!

Opportunistit (ja Grimm!) tekevät kaikkensa saadakseen tämän kysymyksen poistetuksi ja edustajakokousta lykättyksi (työläiset eivät muka ole valmiita! mutta itse asiassa juuri he, opportunistit, *viivyttävät* valmistelua...)

He eivät halua toimittaa parlamenttivaaleja (vuoden 1917 syksy) isänmaan puolustusta vastustavin tunnuksin!!

Täydellinen häpeä ja turmelus...

Puristan lujasti, lujasti, lujasti kättänne ja toivotan reippautta ja kaikkea parasta uudeksi vuodeksi

Teidän Lenin

Kirjoitettu 1917 tammikuun 6 päivän

*jälkeen
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl! Lähetän »Volksrechtin» luvassa olleen n:on, jossa on edustajakokouksen lykkäystä vastustaneen vastalausekokouksen päätöslauselma.⁵²⁹ Jos Clarensissa ja Lausannes-
sa on sveitsiläisiä vasemmistolaisia, olisi hyvä kääntää tämä päätöslauselma ja saada heidätkin esittämään vastalause.

Palauttakaa Kamenev⁵³⁰ luettuanne suoraan minulle, sillä en ole sitä vielä lukenut.

Lähetän luettelot kahdeksi päiväksi: silmäilkää ja pankaa paperille (nimet ja numerot) se, *mikä Teitä kiinnostaa*. Voin lähettää Teille kirjan kerrallaan täältä

kirjastosta. Minulla on myös *p a k s u* varsinainen luettelo: voin lähettää *senkin*, jos se Teitä kiinnostaa ja jollei sitä ole paikallisessa yleisessä kirjastossa.

Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 7 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

542

M. N. POKROVSKILLE

Arvoisa M. N.!

Ehdin juuri lähettää Teille postikortin kirjasen johdosta (vastaukseksi Teidän korttiinne), kun aloin saada rahaa ja olen nyt saanut kahdessa erässä 500 frs, joista olen hyvin kiitollinen.

Sain niin ikään virallisen vastauksen (postilaitokselta), että taloustiedettä käsittelevän käsikirjoitukseni*, jonka lähetin Teille 2. VII 1916, *saisi l'authorité militaire!!!***

Suorastaan uskomatonta!! Voisiko vielä jossakin ajaa asiaa vai onko se toivotonta?

Parhaat terveiseni ja toivotukseni

Teidän *V. Uljanov*

Kirjoitettu tammikuun 8 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Sceaux'hon (Seine) (Ranska)

Julkaistu ensi kerran 1958
»Voprosy Istorii KPSS»
aikakauslehden 4. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

543

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. A.! »Haukuitte» minua aika lailla Nikolai II:n johdosta, vai kuinka?***

* Tarkoitetaan »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» teoksen käsikirjoitusta (Teokset, 22. osa, ss. 179—294 ja Valitut teokset neljässä osassa, 2. osa, ss. 329—429). *Toim.*

** — ovat takavarikoineet sotilasviranomaiset!!! *Toim.*

*** Ei ole saatu selville, mistä on kysymys. *Toim.*

Mitä *Garton Foundationiin* tulee, en ole huomannut viitteitä enkä tiedä, mistä ja miten sitä etsisi. Ettekö satu muistamaan, mistä nimenomaan olette lukenut? Ettekö voisi löytää sitä lehden n:oa — etsisin silloin tuon viitteen täältä kirjastosta.

Oheistan »*Volksrechtin*», jossa KK:n julkilausuman lisäksi kiinnittää huomiotaan *edustajakokouksen lykkäystä vastustavaan* Zürichin kokouksen päätöslauselmaan.⁵³¹ Pyydän hartaasti Olga esittämään sen Zimmerwaldin vasemmistolaisten Genève-ryhmälle ja kannattamaan kaikin tavoin, kääntämään päätöslauselman, hyväksymään samanlaisen y.m. (olemme valmistaneet tuon päätöslauselman täällä Zimmerwaldin vasemmistolaisten kerhossa. Toimintamme yhdistäminen olisi toivottavaa).

En olisi halukas matkustamaan Genèveen: (1) olen huonovointinen; hermot ovat pilalla. Pelkään *esitelmää*; (2) 22. I aikani on täällä varattu, ja minun on valmistauduttava selostamaan *saksaksi*. En lupaa sen vuoksi tulla. (Kirjoittakaa, mitä neuvottelukokousta Guilbeaux ehdottaa, *keiden*, milloin? Voisinko olla hyödyksi? Miten?)

Puristan lujasti molempien kättä ja paljon terveisiä.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu 1917 tammikuun 10 ja
22 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl

Pidimme eilen saksalaisten vasemmistolaisten kokouksen. Ovat enimmältä osaltaan työmiehiä, nuorisoakin on. Emme ole vielä saaneet toimintaa sujumaan: saamani vaikutelma on kaksinainen, epävarma. Aika hyväkäs tuo Nobs: eräs työmies lähetti hänelle vasemmistolaisen artikkelin sen iljetävän menettelyn johdosta, että lykättiin edustajakokousta. Nobs julkaisi artikkelin allekirjoitettuna ja seuraavana päivänä toisensuuntaisen, jota paitsi hän *pilasi vasemmistolaisen* artikkelin, rapsi sitä, minkä minä sain sattumalta

selville kokouksessa arvostellessani artikkelia *nimenomaan* niiltä kohdilta, jotka Nobs oli runnellut!

No jo ovat »vasemmistolaisia»!

Sivumennen sanoen kokouksessa selvisi, että on olemassa yhteyksiä Neuchâtelin vasemmistolaisiin, jotka ovat esiintyneet jo aikaisemmin opportunisteja vastaan. Niinpä ei olisikaan pahitteeksi käväistä siellä ja ottaa mukaan osoitteita (respective* suosituskirjeitä, joita voisinkin hankkia täältä) ja opettaa heitä, pitää pieni esitelmä, solmia yhteyksiä ynnä muuta.

Olenko kirjoittanut Teille, että Parteivorstandin kokouksessa (7.1) Naine oli kyllin tunnollinen puhuakseen Grimmiä vastaan, moittiakseen tätä nimenomaan »kansainvälisenä sihteerinä»!

Olga kirjoitti tänään minulle, että Guilbeaux teki selostuksen Ranskan edustajakokouksesta, haukkui ankarasti longuetlaisia (»Teitä kovemmin», kuten hän kirjoittaa) ja kannatti kahtiajakoa. Se on hyvä, mutta hänellä, Guilbeaux'lla, ei ole *pohjaa*, hän on tunneihminen, vailla perustaa ja teoriaa. Se on vaarallista. Hän odottaa Pariisista vaimoaan, joka on siellä agitoimassa. Guilbeaux ja Briljantti ovat suostuneet hyväksymään edustajakokouksen lykkäyksen johdosta vastalausepäätöksen. He pitävät 22. I edustajien kokouksen, jossa äänestetään tästä päätöslauselmasta.

Meillä on täällä ylihuomenna, sunnuntaina, vasemmiston toimikunnan kokous (Grigori, Radek ja minä), jossa käsiteltävänä on vastalause Grimmiä vastaan. Saammepa nähdä!

Puristan lujasti, lujasti kättänne ja pyydän vielä kerran matkustamaan jonnekin edes tilapäisesti, vaikkapa esitelmöimään tai muuten, jotta reipastuisitte ja paneutuisitte toimeen, joka on mukaansatempaavaa ja hyödyllistä uudelle ja verekselle välle. Toiminta ranskalaisten keskuudessa on totisesti tuiki tarpeellista ja ratki hyödyllistä.

Teidän Lenin

Kirjan ja luettelot olen saanut. Merci.

Kirjoitettu tammikuun 13 pnd 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — tal. Toim.

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Olen saanut kirjeenne ja »*Russkije Vedomosti*» saksitun leikkeenne. Suuret kiitokset kaikesta.

Hyvä ystävä! Tiedän, miten kamalan vaikea Teidän on olla, ja haluaisin tavattomasti auttaa kaikella mahdollisella tavalla. Mitä jos koettaisitte asettua asumaan sinne, missä on ystäviä ja missä voi jatkuvasti keskustella puolueasioista ja jatkuvasti ottaa osaa niihin?

Sain tänään lyhykäisen kirjeen Guilbeaux'ltä. Hän kirjoittaa valmistelewansa rauhankysymykselle omistettavaa joukkokokousta. Olen kirjoittanut siitä 4 kirjoitusta (eli lukua) »*Novyi Miriin*» (joka kuulemma maksaa 5 dollaria kirjoituksesta, mikä päälle päätteeksi olisi minulle nyt erittäin tarpeen).⁵³² Lähetän ne Teille: ettekö mieltäisi seuraavanlaista suunnitelmaa: voisin toimittaa Teille vielä lisääineistoa, ja Te laatisitte tästä äärimmäisen ajankohtaisesta aiheesta ranskankielisen esitelmän ja kiertelisitte esitelmöimässä ranskalaisessa Sveitsissä? Se olisi asian kannalta erittäin hyödyllistä, sillä kaikkien päässä *on tavattoman paljon* pasifistista sekasotkua ja tämä sekasotku voidaan selvittää vain vaikuttamalla hellittämättömästi, järjestelmällisesti. Pankaapa tosiaankin toimeksi, laatikaa *mahdollisimman tarkat* esitelmänne teesit (voisimme pohkia niitä yhdessä) tai jopa kirjoittakaa koko esitelmä. Sveitsissä *ei ole ketään*, joka esitelmöisi ranskalaisille työmiehille marxilaisten suhtautumisesta pasifismiin, mutta *Te* voisitte sen tehdä ja antaa työmiehille runsaasti ajattelunaihetta. Alkaka aivan heti *valmistautua* pikkuhiljaa; työ *tempaama mukansa*; uskokaa pois, että mukaansatempaava työ on tärkeintä tervehtymisen ja rauhoittumisen kannalta! Lähetän Teille »Bataillesta»⁵³³ saksittuja leikkeitä, päätöslauselmien tekstejä, »Avanti!» lehden kirjoituksia (voin hankkia vanhoja »Avanti!» lehden numeroita — opitte *helposti* lukemaan italiaa; sekin olisi *tuiki tärkeää*, sillä Sveitsissä on sängen paljon italialaisia työläisiä *eikä* niin ikään *ole ketään*, joka opettaisi heille marxilaisuutta).

Grimm kutsuu 23. I (tämä meidän kesken) koolle *Ententen* sosialistien konferenssin (keskustelemaan, miten heidän on meneteltävä Ententen shovinistisocialistien konferenssissa). Me valmistelemme Grimmiä vastaan jyrkkäsävyistä

vastalauseetta (jopa vaatien häntä eroamaan I. S. K:sta) sen johdosta, että hän on menetellyt mitä konnamaisimmin edustajakokouksen lykkäämistä koskevassa kysymyksessä.* Suosittelen erikoisestikin hankkimaan »Volksrechtin» (lähetän Teille n:on, jossa on päätöslauselma), »Berner Tagwachtin» (Teillehän lähetetään Bernistä? varsinkin tammikuun 8. tai 9. pn n:on) ja »Grütlianerin»⁵³⁴ (4. I ja 9. I). Kirjoitan tästä Teille vielä. Sveitsin puolueen hallituksen (Parteivorstandin) kokous 7. I 1917 oli *historiallinen*: lykättiin määräämättömäksi ajaksi juuri Militärfragelle** omistettua edustajakokousta! Ja Grimm oli ensimmäisenä *puoltamassa* yhdessä sosialipatriottien kanssa lykkäystä! Ei, sitä me emme anna hänelle anteeksi. Meillä on täällä tänään vasemmistolaisten kokous. Minä ja Grigori olemme kirjoittaneet Radekille, kehotamme häntä ja Roland Holstia sekä muita protestoimaan Grimmiä vastaan. Kehotamme myös Guilbeaux'ta, mutta hän on äärimmäisen valmistumaton ymmärtämään kysymystä, ja Teidän esitelmänne (joko sitten julkinen tai aluksi keskustelutilaisuus Genève'n vasemmistoryhmässä) olisi erittäin hyödyllinen.

Olga kirjoitti minulle, että joku vasemmistolainen ranskalainen on tulossa Guilbeaux'n luokse (ja Olga syöti Guilbeaux'lle ajatuksen kutsua minut neuvottelemaan tuon vasemmistolaisen kanssa: se on minusta noloa ja epämukavaa; en matkusta). Ettei hän vain ole sama ranskalainen, joka on matkalla tammikuun 23 pn konferenssiin?? Jos oleskelsitte *likipitäen* samoihin aikoihin (23. I) jonkin aikaa Genève'ssä ja pitäisitte siellä (tai valmistaisitte) esitelmänne, tapaisitte luultavasti parahiksi *sattumalta* (ja tässä on tärkeää tavata juuri sattumalta) myös Pariisin ranskalaisen ja opettaisitte hänelle paljon. Valmistautukaa pitämään esitelmä tai keskustelutilaisuus 25. I?? (ja jos »he» eivät palaa 25:nteen mennessä, niin lykätäkää sitä *sitten* keskusteltuanne Guilbeaux'n kanssa heidän paluuseensa saakka: siten voitaisiin »pyydystää» sekä Guilbeaux että ranskalainen, vai kuinka?).

Ehkäpä viivyttellette lähtöänne Abramovitshin luo, sillä hän kirjoitti minulle eilen *lähettävänsä* tiedot kirjapainosta. Sopi odottaa niiden saapumista.

* Ks. seuraavaa kirjettä. *Toim.*

** — sotakysymykselle. *Toim.*

Puristan lujasti, lujasti kättänne ja toivon Teidän ryhtyvän pikaisesti valmistelemaan esitelmää (se kelpaa Teille joka tapauksessa sittemmin).

Teidän *Lenin*

P. S. Juuri *pasifismi* on nykyään ajankohtaisin kysymys. Juuri *siinä*, t.s. tässä kysymyksessä on nyt opetettava (varsinkin Guilbeaux ja ranskalaiset) asettamaan kysymys marxilaisesti. Vastatkaa minulle viivyttämättä tähän kohtaan.

Kirjoitettu tammikuun 14 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

546

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Eilen alkaneen neuvonpidon Grimmin vastaisesta esiintymisestä lopetimme vasta tänään, maanantaina. Mukana oli myös saksalainen, »Die Internationale» ryhmän jäsen, täysin »vasemmistolainen».

Hyväksyimme niin jyrkkäsävyisen Grimmiä vastaan tähdätyn julkilausuman (jossa vaaditaan häntä poistumaan I. S. K:sta), että Platten sanoi sitä »poliittiseksi murhaksi».

Tämä toistaiseksi ehdottomasti vain meidän kesken.

Kuluu viikko ja toinenkin, ennen kuin se tulee lähetetyksi Roland Holstille ja muille ja saadaan heiltä vastaus.

Olen melko väsynyt — olen vieraantunut kokouksista!

Toivottavasti olette ollut vastaamatta ehdotukseeni, että lähtisitte esitelmöimään ranskaksi, vain siksi, koska harkitsitte perusteellisemmin tuota suunnitelmaa valmiina hyväksymään sen, ettekä siksi, että vastustatte sitä ehdottomasti. En kiirehdi Teitä enkä rupea toistamiseen todistelemaan, mutta tahtoisin niin kovin, että reipastuisitte kunnolla, muuttaisitte toiseen ympäristöön, oleskelisitte uusien ja vanhojen ystävien parissa, mieleni tekee niin kovin lausua Teille enemmän ystävällisiä sanoja, jotta Teidän olisi helppompaa olla, kunnes järjestätte itsenne työhön, joka tempaa kokonaan mukaansa. Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Toivon Grimmiiä vastaan suuntautuvasta esiintymisestä olevan melkoisesti hyötyä.

Kirjoitettu tammikuun 15 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

547

V. A. KARPINSKILLE
 ja S. N. RAVITSHILLE

Hyvät ystävät! Tarvitsen ehdottomasti VSDTP:n päääänenkannattajan »Diskussionnyi Listokin» (*Pariisi*, 1910 tai 1911), jossa oli Martovia ja Trotskia vastustava kirjoitukseni Venäjän vallankumouksesta (siinä oli tietoja lakoista ja %-lukuja ujesteista, joissa talonpojat liikehtivät).* »Diskussionnyi Listokin» n:oitä oli varsin vähän, ja Teillä *pitäisi* niitä olla, kirjoitus on helppo löytää. Olkaa hyvä, lähettäkää heti. Palautan sekä sen että aikaisemmin lähettämäne ihan lähiaikoina.

Parhaat terveiseni. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 15 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1925
saksaksi kokoelmassa
»Lenin, W. I. Rede über die
Revolution von 1905». Leipzig

Julkaistu venäjän kielellä
ensi kerran 1929
XI Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

548

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl

Jos Sveitsi vedetään mukaan sotaan, ranskalaiset miehittävät heti Genèveen. Sveitsissä oleminen merkitsee silloin Ranskassa olemista ja yhteyden pitämistä Venäjään sieltä.

* Ks. »Venäjällä käydyin puolueensisäisen taistelun historiallinen sisältö» (Teokset, 16. osa, ss. 375—393). *Toim.*

Sen vuoksi aion luovuttaa Teille *puolueen* rahavarat (jotta pitäisitte niitä *mukananne* varta vasten ommellussa pussissa, sillä sodan aikana niitä ei anneta pankista). Kirjoitan tästä Grigorille. Nämä ovat vain suunnitelmia, toistaiseksi meidän keskisiä.

Arvelen, että jäämme Zürichiin ja ettei sotaa ole odotettavissa.

Parhaat terveiseni ja puristan kättänne! Teidän *Lenin*

Kirjoitettu tammikuun 16 p:nä 1917

*Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

549

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olkaa hyvä, kääntäkää ranskaksi ja *palauttaka* minulle oheistamani päätöslauselma (kun olette antanut ottaa jäljennöksen Lausannen *saksalaista* ryhmää varten).⁵³⁵

Vasemmistolaiset ovat hyväksyneet täällä päätöslauselman ja se lähetetään kaikkialle Sveitsiin.

On koettava levittää sitä kaikin tavoin puolueen *jäsenistön* keskuuteen ja ajaa se läpi kaikissa, yksinpä pienimmisäkin puoluejärjestöissä.

Jos *yksikin*, vaikkapa pienikin puoluejärjestö hyväksyy tämän päätöslauselman, se on lähetettävä *virallisesti* puolueen sekä paikalliselle että keskusjohdolle (Geschäftsleitung der Soz. Partei. Zürich. Volkshaus) ja *vaadittava* julkaisemista. Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

P. S. Lähetän kappaleen myös Olgalle Guilbeaux'ta varten ja toisen Abramovitshille.

Kirjoitettu tammikuun 19 p:nä 1917

*Lähetetty Zürichistä
Clarensiin
(Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Oheistan Abramovitshin kirjeen (*palauttakaa heiti*) ja amerikkalaisen lentolehtisen (palauttakaa tutkittuunne: ei ole kiirettä).

Abramovitshin kirje osoittaa, että asiat sujuvat hyvin (samoin täälläkin: eilen hyväksyttiin päätöslauselma, jossa vastustetaan edustajakokouksen lykkäämistä ja vaaditaan edustajakokousta koskevaa yleistä jäsenäänestystä⁵³⁶).

Tästä näkee, että on pidettävä kovaa kiirettä *omassa* julkaisutyössämme (lentolehtien ja -lehtisten julkaisemisessa). Kovaa kiirettä! (ja järjestettävä saksankielinen julkaisutyö — *oma* — La Chaux-de-Fondsissa ja Lausannessa olevien saksalaisten ryhmien välityksellä).

Matkustakaa pikemmin La Chaux-de-Fondsiiin muutamaksi päiväksi, ottakaa kirjapainoilta mahdollisimman tarkat kustannusarviot (älkää itse, vaan Abramovitshin välityksellä) ja kirjoittakaa minulle mitä pikimmin. Paljonko voitte hankkia varoja ja miksi ajaksi: 50 frs? 100 vai 200?

Kiirehtikää! Tervehdys! Teidän *Lenin*

P. S. *Ei ole* sodan vaaraa: yleinen liikekannallepano on odotettavissa vasta keväällä.

*Kirjoitettu tammikuun 20 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaisu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Olen saanut käännöksen. Suuri kiitos. Lähetin sen edelleen.*

Olen totisesti kummastunut suorittamastanne ranskankielisen artikkelini sensuroinnista**. Koska ette lähettänyt tän-

* Ks. tätä osaa, 549. asiakirjaa. *Toim.*

** Ks. »Avoin kirje Boris Souvarinelle» (Teokset, 23. osa, ss. 195—205). *Toim.*

ne alkuperäiskappaletta, ja tokko yleensäkin olisin itse ryhtynyt ranskantamaan, niin lähetin tietysti Teidän mukaisenne, josta oli jätetty pois Engelsiä koskeva kohta.

»Pelkästään siitä ajatuksesta, että puollan Engelsing näkemystä sodasta ja silloisten saksalaisten asenteesta, verenne kuohahtaa ettekä voi sitä kääntää...»

Niinpä niin! En osannut odottaa! Mehän, sekä minä että Gr., olemme viitanneet monesti, suoraan ja välillisesti, vv. 1914 ja 1915 tuohon kohtaan, joka on enemmänkin kuin kohta: julkilausuma, esiintyminen, deklaraatio.

Engelshän kirjoitti sen ensiksi *ranskalaisia* sosialisteja varten, ja se julkaistiin näiden »Almanach du Parti Ouvrierissa». ⁵³⁷ Eivätkä ranskalaiset protestoineet silloin, koska tunsivat, elleivät käsittäneet selvästi, että Boulangerin + Aleksanteri III:n sota silloista Saksaa vastaan saattoi olla epädemokraattista *vain* heidän osaltaan, kun taas Saksan osalta (jonka imperialismista *ei* silloin *voinut olla puhettakaan!!*) se saattoi olla todellakin *vain* »puolustautumista», todella sotaa kansallisesta olemassaolosta.

Ja nyt sen yli, minkä ranskalaiset itse myönsivät v. 1891 oikeaksi, Te vedätte henkselit, ja vielä millä tavoin! Ja vasta hiljattain, vasemmistolaisten sveitsiläisten kokouksessa, he (ovat puoleksi pasifisteja, minkä heille mahtaa) osoittivat uskomatonta, *vain* heille ominaista kevytmielisyyttä viittaamalla kintaalla sille, että vetosin tuohon Engelsing lausumaan.

Ette ole sanonut mitään senkään artikkelini johdosta, jossa vastasin Kijevskille.

Toiminta Sveitsin vasemmistolaisten parissa samoin kuin niiden mahdottomuuksien mietiskely, joihin Radek on mennyt puheissaan, saavat minut varmistumaan yhä enemmän, että *vain* meidän kantamme on oikea siinä erittäin tärkeässä kysymyksessä, millä *perustein* on kieltäydyttävä isänmaan puolustuksesta. Oletteko nähnyt »Jugend-Internationalen» 6. n: on, josta olen kirjoittanut *Sb: n 2. n: oon* (oletteko saanut?), »Arbeiterpolitikin» 25. n: on? ⁵³⁸

Olen saanut kirjekortin Kamenevilta. Lähetän sen Teille. Olga kirjoittaa, että vasemmiston asiat ovat paranemaan päin, että on perustettu ranskalaisten + italialaisten (!! minua ilahduttaa erikoisesti tämä) + venäläisten zimmerwaldilaisten vasemmistolaisten järjestö ja että Guilbeaux kirjoittaa siitä minulle (lähetän Teille, jos haluatte). Olen koettanut seu-

rata »Avantia!» ja vakuutun, että Souvarine on oikeassa: Turati on täysin kautskyläinen ja ohjaa samoille raiteille Italian edustajakamarin koko sosialistista ryhmää. Hänen viime puheensa (17. I) on ovela: hän on ovela porvarillinen pasifisti eikä suinkaan sosialisti.

Puristan lujasti, lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu tammikuun 22 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

552

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Oltenissa kävi eilen varsin mielenkiintoisasti: ranskalaisten ja italialaisten poisjääminen antoi Radekille+Leville+Grigorille+Münzenbergille mahdollisuuden sanoa Grimmille koko totuuden päin naamaa. Radek kertoi tämän minulle tänään, ja Grigori kirjoittanee Teille.

Kirjoittakaa »Arbeiterpolitikista» Radekille, hän on jo matkustanut pois (Herrn Sobelsohn. Zur Stelle. *Davos-Dorf*).

En älyä, mihin »keskeiseen kohtaan» en antanut Teille vastausta.

Jään odottamaan lisäselvityksiä.

Olen tietoinen Marxin englantilaisista teoksista; ne ovat erikoisteoksia, jotka minun on luettava ajan oloon (osan niistä ostin Lontoossa ja aloin lukea, mutta en lukenut loppuun), mutta *nyt ei ole aikaa*.

Olette täysin oikeassa siinä, että Grimm »ei halua joukkoliikettä», oikeamminkin, ei halua vallankumouksellista toimintaa. Hänen kirjoituksensa on yleensä kokonaan kautskyläinen, »keskustalainen», se on petkuttamista.

Berniläinen kautskyläinen ja OK-lainen Spektator on julkaissut Bernissä »Vaterlands-Verteidigungia» käsittelevän kirjasen* (25 cts), jossa yrittää yllyttää minua ja Radekia toistemme kimppuun (en ole vielä lukenut kaikkea, olen

* Mitä iljettävin kautskyläis-organisaatiokomitealainen sepustus! Kyllä minä hänelle vastaan! Saa ihan kylläkseen!

huomannut vain tämän)⁵³⁹, kuten Martov yritti tehdä eilen (puolustaan!!! Grimmiä). Turhia, tuloksettomia pinnistyskiä! Puristan kättänne. *Lenin*

*Kirjoitettu helmikuun 2 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

553

K. B. RADEKILLE

Hyvä Radek! Spektatorin kirjanen* on niin typerä, että olin ensin kahden vaiheilla, kannattaako siihen vastata. Mutta koska tämä pikkujuonittelija yrittää pelata mitä iljettävimmällä ja typerimmällä tavalla erimielisyyksillämme, niin arvelen — varsinkin siksi, koska hän mainitsee henkilökohtaisesti minut *ja vain* minut, että *minun* oikeuteni ja *minun* velvollisuuteni on vastata hänelle. Teen kaikkeni, ettei vastaus tulisi julkaistuksi *yksinomaan* venäjän kielellä.

Mitä tulee isänmaan puolustusta vastustavaan *meidän* päättöslauselmaluonnokseemme (Sveitsiä varten)**, niin unohdin sanoa Teille seuraavaa: luonnokseni (teesieni ensimmäiset §§) tyydytti Teitä, t.s. onnistuin ilmaisemaan silloin yhteisen kantamme. Miksei *sitä* voitaisi ottaa yhteisen luonnoksen pohjaksi?

Parhaat terveiseni.

Uljanov

P. S. Olen saanut Amerikasta uuden »Internationalist» nimisen viikkolehden 1. n:oon. Manifestissaan he ilmoittavat olevansa solidaarisia »Euroopan vasemmistolaisten» kanssa. Julkaisija — Pannekoek »Vorbotesta». Lähetätkö Teille englanninkielisen originaalin vai venäjänkielisen käännöksen?

*Kirjoitettu helmikuun 3 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Davosiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

* Ks. edellistä asiakirjaa. *Toim.*

** Kysymyksessä ovat »Teesit Sveitsin sosialidemokraattisen puolueen suhtautumisesta sotaan» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 144—146). *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Teiltä ei ole tullut jostain syystä pitkään aikaan riviäkään. Miltei viikko sitten lupasitte kirjoittaa »huomenna» — eikä kirjaintakaan ole tullut. Olisikohan ollut jokin erikoinen este? Kirjoittakaa vaikkapa pari sanaa, jollei ole kirjoittamishalua, sillä olen jostain syystä levoton.

Taisin kirjoittaa Teille lyhyesti helmikuun 1 päivästä.

Grimm piti 3. II ystäviensä+Nobsin ja Plattenin kanssa neuvottelun (ratki yksityisluontoisen). (Münzenberg ja Bronski olivat saaneet kutsun, mutta kieltäytyivät menemästä näiden Zentrumsleuten* pariin ja tietysti hyvin tekivätkin.) Nobs ja Platten ovat aivan selkärangattomia (elleivät huonompia) miehiä ja »pelkäävät» Grimmiä pahemmin kuin tulta.

Hyväksyttiin jonkinlaisia korjauksia päätöslauselmaan (Grimm »huiputti» tietysti Nobsia ja Plattenia). En ole vielä nähnyt noita korjauksia. Niiden pitäisi tulla julkisuuteen huomenna (torstaina).⁵⁴⁰ Täkäläiset vasemmistolaiset ovat totta puhuen yleensä jonninjoutavia.

Eilen pidettiin kokous (kokoukset väsyttävät minua; hermot ovat pilalla, päätä särkee; olen aivan kuitti) — yleinen. Valittiin toinen hallitus koko Zürichin järjestölle. Valituksi tuli myös Bronski. Ajatelkaas: sosialipatrioottilurjukset (Baumann etunensänsä) ottivat ja lähtivät pois.** Emme halua toimia yhdessä Bronskin kanssa!

Ja Nobs+Platten pitivät hyvänään tuon korvapuustin ja järjestivät lykkäyksen! Häpeä, häpeä! Ja nuo ovat vasemmistolaisia! Nuoriso taas »pelkää» Nobsia ja Plattenia!!

Humbert-Droz on kuulemma luennoinut jo Genèvessä ja ihastuttaa nuorisoa idioottimaisella pasifismillaan. Teidän sopisi ryhtyä muutamiin julkisiin otteluihin häntä vastaan, osoittaa hänelle kohteliaasti, mutta järkähtämättömästi pasifismin koko häpeällisyys, koko sen matalahenkisyys ja esittää vallankumouksellinen ohjelma!

Parhaat terveiseni! Puristan kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu helmikuun 14 p:nä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — keskustalaisten. *Toim.*

** Ks. Teokset, 23, osa, ss. 294—295. *Toim.*

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä!

Olette oikeassa, mitä tulee »enemmistön» korjailtuun (Sveitsin puolueen) päätöslauselmaan: se on kehuakin kehnempi. Se on täysin »keskustalainen», kautskylainen; Grimm se pilasi asian, ja Nobs ja Platten *antoivat myöten*. Sunnuntaina pidettiin Zürichin kantonin sos.-dem. puolueen edustajakokous; meikäläiset (»nuoret») esittivät meidän valmistamamme vasemmistolaisen päätöslauselmaehdotuksen, joka sai 32 ääntä. Tämä on suuri voitto.

Abramovitshin piti lähettää Teille päätöslauselmani teksti (pätöslauselman käytännöllinen osa sisältyi suurimmalta osaltaan siihen päätöslauselmaehdotukseen, joka esitettiin toissapäivänä edustajakokoukselle (sen saatte tietoonne lehdistä, ellette ole vielä saanut)).⁵⁴¹

Minun mielestäni Teidän pitää valmistaa esitelmä (ranskankielinen) Sveitsin puolueen kolmesta virtauksesta. Aineisto: jäsenäänestys+kolme päätöslauselmaa (oikeiston, Grimmin ja vasemmiston). Kannattaa tosiaankin.

Humb.-Drozia vastaan, koska hän kerran on tolstoilainen, on otettava kautta *koko* linjan. Ehdottomasti!

Ei pidä paikkaansa, että vallankumoukselliset joukkoesiintymiset ovat Sveitsissä »mahdottomia». Entä Zürichin yleislakko v. 1912? Niitä on ollut sekä Genèveissä että La Chaux-de-Fondsissa. Ja nyt sodan aikana Sveitsissä ovat *entistä suuremmassa määrässä* mahdollisia myös joukkoesiintymiset ja jopa vallankumouskin (sillä olisi merkitystä Ranskalle ja Saksalle).

Sveitsin puolueessa on maaperää *vasemmistosuunnan* muodostamiselle. Se on tosiasia. Työ ei ole helppoa, mutta se on kiitollista.

Mistä löysitte luokkataisteluun liittyvät Engelsin esjpuheta koskevat asiakirjat? »*Neue Zeitistako*? Mutta tiedättekö, että berliiniläiset »johtajat» ovat *poistaneet* tuosta esipuheesta vallankumouksellisen lopun?

Sotaan (vuoden 91) nähden odotan huomautuksianne siitä »keskeisestä kohdasta», josta olen muka ollut vaiti.

Jaurès, Disc. parlem.* Toista osaa *ei ole*.

* — Parlamenttipuheita. *Toim.*

Ettekö voisi hankkia Fourier'n Teoksia ja etsiä minua varten, mitä hän puhuu kansallisuuksien yhteensulautumisesta?

Puristan lujasti kättänne. *Lenin*

P. S. Voidaanko vaikuttaa Belousovaan (*hänen miehensä* on tomppele) ja Usijevitshin vaimoon?

*Kirjoitettu helmikuun 14 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

556

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän Teille lentolehden ja pyydän hartaasti kääntämään sen ranskaksi ja englanniksi.⁵⁴² Saksaksi sen kääntävät minulle toivottavasti Bernissä.

Minua kiinnostaa tavattomasti ajatus sellaisesta propagandasta ja varsinkin vapunpäivän lakosta — sellaista lakkoa ehdotti muuan Sveitsin vasemmistolainen («Holzarbeiter-Zeitung», Schweizerische, von 27. I 1917). Minun tekee kovin mieleni lähettää tuo lentolehtinen Pariisiin: toivottavasti Grisha saa sen julkaistuksi, ja luulen sen joutuvan sitten myös Saksaan.

Olkaa hyvä käyttäkää käänöksessä voimakkaampaa kieltä, lyhyitä lauseita. Kirjoittakaa, olkaa hyvä, kaksi kappaletta ohuelle paperille ja mahdollisimman selvästi, ettei tulisi virheitä ladottaessa. Jos käy päinsä, ottakoon Usijevitsh (pitäen tämän salassa) jäljennöksen *venäläisestä* tekstistä Abramovitshille lähetettäväksi (yhdessä ranskankielisen käännökseen 1 kpl kanssa). Palauttakaa kumpikin englanninkielinen kpl, ranskankielinen ja minun venäjänkielinen *mahdollisimman pikaisesti* minulle: on pidettävä kiirettä, sillä ottaen huomioon lähetysvaikeudet vappuun ei ole enää kovinkaan paljon aikaa, mutta agitaatiotahan pitää harjoittaa etukäteen.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Nadja voi tänään paremmin, vaikka onkin vielä vuoteessa. Lähettää Teille hyvin paljon terveisiä. Oheinen lukekaa ja lähettäkää yhdessä venäläisen tekstin ja ranskan-kielisen käännöksen kanssa Abramovitshille.

*Kirjoitettu 1917 helmikuun
19 ja 27 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten
5. painoksen 49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

557

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Jos lähetätte sotakysymystä koskevat teesinne, niin keskustelen tietysti mielelläni niistä. En käsitä, miksi mieleenne saattoi juolahtaa, että esiintymisenne Golayta vastaan oli »sepämukavaa». Minusta se oli päinvastoin erittäin mukavaa ja erittäin hyödyllistä. Ranskalaisten naurettavaa pasifismia (sosialismin saavuttaminen ilman vallankumousta y.m.s.) ja naurettavaa demokratiauskoa vastaan on esiinnyttävä nimenomaan avoimemmin ja päättäväisemmin. Golayta sietäisi nähdäkseni varta vasten ruoskia julkisesti sen johdosta, että hän on luopunut arvokkaista tunnuksista kirjasessaan »Le Socialisme qui meurt»*. Tuo kirjanen tuntuu minusta erinomaiselta aineistolta, jonka pohjalta sopii arvostella ranskalaisten vasemmistolaisten heikkoutta ja ajattelemattomuutta.

Olen saanut Teiltä lentolehden venäjänkielisen tekstijäljennöksen (minua ilahduttaa suuresti, että se miellytti Teitä). Mutta ranskan-kielistä tekstiä ei vain ole!! Pyysinhän kirjoittamaan 2 kappaletta!!! Minua huolestuttaa ajatus, että myöhästymme — vappuunhan on enää vain 2 kuukautta, kun taas yhteydenpito sotaa käyviin maihin on äärettömän vaikeaa.

Kirjoitatte juuri Usijevitshista, että hän on »selkärangaton». En siis suotta haukkunut häntä (ja kirjeen pyysin näyttämään Teille nimenomaan siksi, että voisimme sopia, millä tavalla häneen olisi vaikutettava).

* — »Kuoleva sosialismi». *Toim.*

Jouduttakaa siis mikäli mahdollista *kaikin tavoin* lentolehden ranskan- ja englanninkielistä käännöstä. Jos jostakin syystä ja vastoin odotuksia ei tullut kirjoitetuksi 2 kappaletta, niin tiedottakaa minulle edes, nimenomaan milloin lähetitte lentolehden (ranskankielisen) Abramovitshille.

Olen ratki riemuissani siitä, että olette alkanut esiintyä useammin nuorison keskuudessa. Hyvä juttu! Vain nuorisoon kannattaakin uhrata työtä! On hajotettava kaikin tavoin heidän pasifismiaan ja joukkoliikkeeseen kohdistuvaa epäluuloaan (entä lakko Zürichissä 1912? entä Genèveässä 1900 tai 1902?). Teidän olisi hyvä koota aineistoa ranskalaisen Sveitsin työväenliikkeen historiassa olleista suurlakoista.

Nadja on tervehtynyt.

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Olen lukenut »Neue Zeitista» (1912) Pannekoekin väittelykirjoituksen Kautskya vastaan: Kautsky on äärimmäisen katala, ja Pannekoek on *miltei* oikeassa; hänen kirjoituksessaan on vain *epätarkkuuksia*, pikku virheitä. Sen sijaan Kautsky edustaa huippuunsa kehittyntä opportunistia.

Kirjoitettu helmikuun 27 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Teiltä ei ole tullut jostain syystä pitkään aikaan sanomaa.

Meillä täällä Zürichissä *saksalaisten* vasemmistolaisen laita on kerrassaan kehnosti. Nobsin ja Plattenin siirrettyä »jälleen Grimmin puolelle» ovat »nuortenkin» johtajat alkaneet seurata heitä. Münzenberg on *hylännyt* Grimmin-vastaiset Radekin artikkelit, Bucher ja Münzenbergin muut ystävät toistelevat samoja fraaseja »kahtiajaon» vaarallisuudesta!! Tuo naurattaisi, jollei olisi niin halpamaista...

Suostuttelen Grigoria yrittämään saksalaista lehteä (hänelle *annetaan* sitä varten 300 frs?), mutta tämä viimeinenkin kortti taitaa tulla lyödyksi.

Kadehdin Teitä ja Grigoria, sillä te molemmat voitte pitää julkisia esitelmiä. Julkisia esitelmiä pitäessäsi on sentään edessäsi *uusia* ihmisiä, työmiehiä, väkijoukko eikä virkamiehiä tai tulevia virkamiehiä taikka kourallinen virkamiesten säikyttelemää väkeä. Julkisia esitelmiä pitäessäsi puhut *joukoille*, joudut *välittömään* kosketukseen niiden kanssa, näet ne, tutustut niihin ja *vaikutat omalla tavallasi*.

Täällä Zürichissä taitaa tulla *loppu* touhusta saksalaisten vasemmistolaisten suhteen. Jäsenäänestyksen perustelu ja Tössissä hyväksytty vasemmistolaisten päätöslauselma — siinä *koko* tulos. En muuten sääli ajanhukkaa (olen juuri erittäin kiukkuinen, sillä olen palannut *pitämättä jääneestä* vasemmistolaisten kokouksesta: kuulijakuntamme on hajonnut!). En sääli sitä siksi, että Euroopan puolueiden mädännäisyydestä olen teoreettisen käsitykseni lisäksi saanut *käytännöllistä* tuntemusta, joka ei ole hyödytöntä.

Julkiset esitelmätilaisuudet ovat joka tapauksessa hyödyllisiä ja niissä on käytävä avointa sotaa niin »keskustaa» (Grimmiä ja Kumpp.) kuin »vasemmistolaisiakin» (Nobsin, Plattenin, Naine'n, Graberin, Droz'n y.m.s. tapaisia) vastaan.

Lentolehden kääntäminen englanniksi ei taida Teiltä sujua? Jättäkää siinä tapauksessa silleen: lähetän sen sellaisenaan Pariisiin, kenties löytävät sieltä englantilaisen. Abramovitsh on kelpo mies, häneltä jos keltä sujuu työ!

Puristan lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

Kirjoitettu maaliskuun 8 pnä 1917

*Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl! Aikaisemmat olettamukseni vaitiolonne syistä ovat nähtävästi erheellisiä.

Ettehän vain »loukkaantunut» siitä, että kirjoitin Teille Teidän jättäneen ranskankielisen tekstin tarkistamatta? Uskomatonta! Uskomatonta, sillä Abramovitshkin kirjoitti mi-

nulle samasta aiheesta, ja voidaanko yleensä *loukkaantua* sellaisesta?? Mahdotonta!!

Mutta toisaalta oudostuttaa täydellinen vaitiolonne mitä tulee esim. englanninkieliseen käännökseen...

En tietenkään rupea kyllästyttämään kysymyksilläni, jos ette halua vastata tai jopa »haluatte» ja olette päättänyt olla vastaamatta.

Sveitsin vasemmistolaiset ovat nyt karanneet meiltä niin täällä kuin Bernissäkin. (Asiat sujuvat hyvin vain Abramovitshin ja Teidän osalta, sillä Teillä on esitelmissänne ja Abramovitshilla henkilökohtaisissa suhteissaan *suora tie joukkoihin.*)

Jurin ja Kumpp. kanssa on sovittu lopullisesti siitä, että *he* julkaisevat KK:n ulkomaisen osan hyväksymyksestä lentokirjasia. *Tämä on mieluista!*

Venäjältä ei ole mitään, ei edes kirjeitä!! Järjestämme yhteyttä Skandinavian kautta.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

P. S. Kirjoitan tänään »sovinnon» hengessä Usijevitshille vastauksen hänen kirjeeseensä.

Kirjoitettu maaliskuun 13 pnä 1917

*Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

560

I. F. ARMANDILLE ⁵⁴³

Hyvä ystävä! Kirjoitan matkan varrelta: kävin pitämässä esitelmän. Luin eilen (lauantaina) tiedon armahduksesta⁵⁴⁴. Haaveilemme kaikki matkallelähdöstä. Käväiskää ensin meillä, jos lähdette kotiin. Olisi puhuttavaa. Olisin kovin halukas antamaan tehtäväksenne tiedustella Eng!annissa varovaisesti ja varmasti, olisiko minulla mahdollisuuksia kauttakulkuun.

Puristan kättänne.

Teidän *V. U.*

Kirjoitettu maaliskuun 18 pnä 1917

*Lähetetty Ambulantista
(Sveitsi) Clarensiin*

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Kirjoitan vastauksen tänään saamiini kirjeisiin ja puhelinkeskustelumme johdosta.

En voi salata Teiltä, että tunnen katkeraa pettymystä. Minun nähdäkseni jokaisen pitäisi ajatella nyt vain yhtä: pikaista matkallelähtöä. Mutta väki »odottelee» jotakin!..

Olen varma, että minut vangitaan tai yksinkertaisesti pidätetään Englannissa, jos matkustan omalla nimelläni, sillä juuri Englanti on paitsi takavarikoinut useita Amerikkaan lähettämiäni kirjeitä myös kysellyt (Englannin poliisi) papalta 1915, onko hän ollut kirjeenvaihdossa kanssani ja eikö hän ole minun välitykselläni yhteydessä saksalaisiin sosiaalisteihin.

Se on tosiasia! Sen vuoksi en voi itse liikkua ilman varsin »erikoisia» toimenpiteitä.

Entä muut? Olin varma, että laukkaatte heti Englantiin, sillä vain sieltä saa selville, miten on matkustettava ja onko riski suuri (riski on kuulemma vähäinen matkustettaessa Hollannin kautta: Lontoo — Hollanti — Skandinavia) j.n.e.

Lähetin Teille eilen matkan varrelta kirjekortin* luullen, että Te olette varmasti jo harkinnut asiaa ja päättänyt matkustaa Berniin konsulin puheille. Te sen sijaan vastaatte: olen kahden vaiheilla, mietin asiaa.

Hermoni ovat tietenkin erittäin kireällä. Kuinkas muuten! Täälläolo käy sietämättömäksi...

Teillä lienee erikoisia syitä, olette kenties huonovointinen j.n.e.

Koetan suostutella Valjan lähtemään (hän piipahti meille lauantaina vuoden poissaolon jälkeen!). Vallankumous kiinnostaa häntä kuitenkin vähän.

Niin, olin vähällä unohtaa. Clarensissa voidaan ja pitää tehdä heti näin: on ryhdyttävä passin etsintään (α) venäläisten keskuudesta, jotka olisivat suostuvaisia antamaan oman sa toiselle henkilölle (ei pidä sanoa, että minulle) maastalähtöä varten; (β) sveitsiläisten miesten ja naisten keskuudesta, jotka voisivat antaa sen venäläiselle.

Anna Jevg. ja Abram on saatava menemään *heti* lähetystöön hakemaan lupaa (jollei anneta, valitettava *sähkeitse*

* Ks. edellistä kirjettä. *Toim.*

Miljukoville ja Kerenskille) ja matkustamaan tai jollei matkustamaan, niin antamaan meille vastauksen *k ä y t ä n - n ö n* (eikä puheiden) perusteella, miten lupa annetaan ja hankitaan.

Puristan kättänne.

Teidän *Lenin*

Clarensissa (ja lähitienoilla) on paljon venäläisiä varakkaita ja vähävaraisia sosialipatriootteja y.m.s. (Trojanovski, Rubakin ja muita), joiden olisi pyydettävä saksalaisilta kulkulupaa — vaunua Kööpenhaminaan asti erilaisia vallankumouksellisia varten.

Miksikäs ei?

Minä en voi sitä tehdä. Olen »tappiontoivoja».

Mutta Trojanovski ja Rubakin + Kump. *voivat*.

O jospa voisin opettaa nuo lurjukset ja tomppelit mieleviksi!..

Kenties sanotte, *etteivät* saksalaiset anna vaunua. *Antavat*, lyödään vaikka veto!

Asia menee tietysti myttyyn, jos tulee tietoon, että tämä ajatus *on lähtöisin minusta* tai *Teistä*...

Olisikohan Genèvessä käytettävissä typeryksiä tähän tarkoitukseen?..

Kirjoitettu maaliskuun 19 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

562

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä toveri! Olen erittäin ja erittäin kiitollinen tiedotuksesta. En lähde nyt esitelmöimään enkä kokoustilaisuuksiin⁵⁴⁵, sillä on kirjoitettava joka päivä Pietariin »Pravdaan».

Parhaat terveiseni!

Teidän *Lenin*

Tiedottakaa minulle vastaisuudessaakin eri aatesuuntien kuulumisista ja puheista.

Kirjoitettu maaliskuun 21 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

563

J. S. HANECKILLE

22/III 1917.

Hyvä ystävä! Lähetin vastikään pikapostissa Kristianiaan (Widnes, »Sosialidemokraatti», Kollontaille) kaksi kirjettä, joissa on kaksi artikkelia* Pietarin »Pravdaa» varten. Toivottavasti kumpikin kirje tavoittaa Kollontain Kristianiasa ennen hänen lähtöään (hän matkustaa 27. III aamulla). Ellei niin kävisi, pyydän Teitä, olkaa niin hyvä, ensiksikin tarkastamaan, toimiiko välityskoneisto Kristianiasa kunnolla; toiseksi välittääkää kaikki *itse*, mikäli on tarpeen. Käytän toistaiseksi vain yhtä pietarilaista osoitetta: Kustannusliike Zhizn i Znanije, hra Vlad. Bontsh-Brujevitsh, Fontanka 38, as. 19, Pietari. Mainittu kustantaja välittää kaiken oitis »Pravdalle».

Toivottavasti lähetätte minulle aina *viivyttelemättä* »Pravda» lehdet ja *k a i k e n* muun samantapaisen, eikö niin? Pyydän sähköttämään minulle heti, kun olette saanut tämän kirjeen: »olen saanut kirjeenne, järjestänyt lähetyksen».

Terveisiä, puristan kättänne ja onnittelen!

Teidän Vl. Uljanov

P. S. Pyydän Teitä erittäin hartaasti informoimaan.

Lähetetty Zürichistä
Kristianiaan (Osloon)

Julkaistu ensi kerran tammikuun
21 pnä 1928 »Pravda» lehden
18. n:ossa

Julkaistaan käsikirjottuksen mukaan

564

RUOTSIN »SOSIALIDEMOKRAATIN»
TOIMITUKSELLE

»Sosialidemokraatin» toimitukselle

Arvoisat toverit!**

Te olette tietoisia Venäjän nykyisistä vakavista vallan-

* Kysymyksessä ovat kirjoitukset »Kirjeitä kaukaa. 1. kirje. Ensimmäisen vallankumouksen ensimmäinen vaihe. 2. kirje. Uusi hallitus ja proletariaatti» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 303—327). Toim.

** Kaksi ensimmäistä riviä on kirjoitettu N. K. Krupskajan käsialalla. Toim.

kumoustapahtumista. Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen Keskuskomitea pitää sen vuoksi erittäin tärkeänä, että ulkomaalaiset toverit saisivat totuudenmukaisia tietoja tästä liikkeestä. VSDTP:n Keskuskomitea suosittelee teille tov. A. Kollontaita, jonka tiedotukset ansaitsevat täyden luottamuksen.

VSDTP:n KK:n valtuuttamana sos.-dem. terveisin

Kirjoitettu maaliskuun 22 pnä 1917

Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta*

565

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Lähetän Kamenevin kirjekortit. Palauttaa luettuanne!

Huomasitteko »Frankfurter Zeitungissa» (ja »Volksrechtis-
sa») otteet KK:n manifestista? Nehän ovat hyviä!

Onnittelten.

Parhain tervehdykseni! Teidän *Lenin*

P. S. Ostakaa »Times»: parhaat tiedot.

Valjalle sanottiin (Englannin lähetystössä), ettei Englannin kautta yleensä päästetä.

Entä jos *ei* Englanti *eikä* Saksa *millään* päästä!!! Ja sekin on mahdollista!

P. S. Oheistamani artikkelieni jäljennökset* lukekaa heti, antakaa Usijevitshin lukea ja lähettäkää *h e t i* Genèveen Karpinskeille ehdolla, että hekin *heti* palauttavat!

N. B. Tarvitsen noita jäljennöksiä maanantaina.

Kirjoitettu maaliskuun 23 pnä 1917

*Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* Kysymyksessä ovat kirjoitukset »Kirjeitä kaukaa» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 303—327). *Toim.*

566

I. F. ARMANDILLE

Hyvä ystäväl Sain tänään Karpinskilta 1. kirjeeni, jonka Te siis ehditte lähettää hänelle. Kiitos.

Toista kirjettä ei ole. Olettehan Te sen saanut?? Missähän se on?

Lähetän Teille huomenna, keskiviikkona, »Pravdalle» kirjoittamani 3. ja 4. kirjeen. Kun olette lukenut ja näyttänyt Usijevitshille, lähettäkää ne, olkaa hyvä, Karpinskeille. Esitelmöin tänään täällä.*

Olisi hauska tietää, mitä Te sanotte 3. kirjeestä — keskustelujemme jatkoksi.

Puristan lujasti, lujasti kättänne. Teidän *Lenin*

P. S. Luulin Teidän tiedottavan minulle kirjekortilla, että kirje on lähetetty Karpinskille, ja kirjoitin eilen Usijevitshille, koska arvelin Teidän matkustaneen.

Kirjoitettu maaliskuun 27 pnä 1917

Lähetetty Zürichistä

Clarensiin (Sveitsi)

Julkaistu ensi kerran 1964

*V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

567

S. N. RAVITSHILLE

Hyvä Olga!

Huolehtikaa, olkaa hyvä, siitä, ettei Vjatsh. Al. enää nosta juttua puhtaaksikirjoituksen vuoksi***: hän saa huomenna Grigorilta käsikirjoituksen. *Sovittu*: maksu *ei ole* silloista *pienempi*.

Kirjoitettava *2 kpl* kooltaan toivottavasti (ei ehdottomasti) neljännesarkki.

Naimisiinmenosuunnitelmanne⁵⁴⁶ tuntuu minusta varsin järkevältä ja tulen vaatimaan (KK:ssa), että Teille annet-

* Maaliskuun 27 pnä 1917 Lenin esitelmöi Zürichin Kansantalossa sveitsiläisten työläisten kokouksessa »VSDTP:n tehtävistä Venäjän vallankumouksessa» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 363—369). *Toim.*

** Kysymyksessä on V. I. Leninin teoksen »Sosialidemokratian agrariohjelma Venäjän ensimmäisessä vallankumouksessa vuosina 1905—1907» käsikirjoituksen puhtaaksikirjoittaminen (ks. Teokset, 13. osa, ss. 205—413). *Toim.*

taisiin 100 frs: 50 frs asianajajalle ja 50 frs »sopivalle ukolle»* siitä, että hän menee naimisiin kanssanne!

Totta tosiaan!! Matkalupa sekä Saksaan että Venäjälle!
Hurraa! Olette tehnyt mainion keksinnön!

Parhaat terveiseni.

Teidän *Lenin*

»*Pravdalle*» osoitetut kirjeeni pyydän kirjoittamaan *k a i k e i n* ohuimmalle paperille.

Kirjoitettu maaliskuun 27 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

568

J. S. HANECKILLE⁵⁴⁷

Pyydän tiedottamaan minulle mahdollisimman yksityiskohtaisesti, ensiksikin myöntääkö Englannin hallitus kauttakulkevan Venäjälle minulle ja puolueemme, VSDTP:n (Keskuskomitean), eräille jäsenille seuraavin ehdoin: (a) Sveitsiläinen sosialisti Fritz Platten saa Englannin hallitukselta oikeuden kuljettaa Englannin kautta määräämättömän joukon henkilöitä riippumatta näiden poliittisesta aatesuunnasta ja kannanotosta sotaan ja rauhaan; (b) Platten yksin vastaa kuljetettavien ryhmien kokoonpanosta samoin kuin järjestyksestä ja saa Englannissa tapahtuvaa matkantekoa varten hänen, Plattenin, suljettavissa olevan rautatievaunun. Kenelläkään ei ole lupaa päästä tähän vaunuun ilman Plattenin suostumusta. Kyseinen vaunu nauttii eksterritoriaalioikeutta; (c) Englannin satamasta Platten kuljettaa ryhmän jonkin puolueettoman maan aluksella ja saa oikeuden ilmoittaa *kaikeille* maille tämän erikoisaluksen lähtöajan; (d) rautatiekuljetuksesta Platten maksaa tariffin ja paikkaluvun mukaisesti; (e) Englannin hallitus sitoutuu olemaan asettamatta esteitä venäläisten poliittisten emigranttien erikoisaluksen vuokraukselle ja lähdölle ja pidättämättä alusta Englannissa suoden mahdollisuuden nopeimpaan matkantekoon.

Toiseksi, jos tähän myönnytään, mitä takeita Englanti

* Ottakaa Axelrodi!

antaa näiden ehtojen noudattamisesta ja eikö se vastusta näiden ehtojen saattamista julkisuuteen.

Jos Lontooseen on lähetettävä sähkösanomakysely, otamme suoritettavaksemme kulut vastausosoituksellisesta sähkösanomasta.

Määräaika...

*Kirjoitettu 1917, ennen maaliskuun
30 päivää*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

569

I. F. ARMANDILLE

Edellisen liuskan kyhäsin toissapäivänä vastaukseksi kyselykirjeeseen, mutta en halunnut lähettää sitä kirjoittamatta lisää.

Puuhaa oli kuitenkin niin paljon, etten ehtinyt, en voinut kirjoittaa lisää aina tämän päivän iltaan saakka.

Matkustamme toivottavasti keskiviikkona — toivottavasti yhdessä Teidän kanssanne.

Grigori kävi täällä, sovimme, että matkustamme yhdessä. Aamulla pikapostissa lähetetyt rahat (100 frs) olette toivottavasti saanut.

Matkarahaa on meillä enemmän kuin luulinkaan, riittää 10—12 hengelle, sillä Tukholmassa olevat toverit ovat avustaneet meitä *aika lailla*.

Varsin mahdollista on, että Pietarissa työläiset ovat nyt *enemmistöltään* sosialipatriotteja...

Ryhdyimme taisteluun.

Ja sota on agitoiva meidän hyväksemme.

Tuhannet terveiset. Au revoir.*

Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu 1917 maaliskuun 31 ja
huhtikuun 4 päivän välisenä aikana
Lähetetty Zürichistä
Clarensiin (Sveitsi)*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

* — Näkemiin. *Toim.*

570

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Myöntäkää kaksi tuhatta, mieluummin kolme tuhatta kruunua matkaamme varten. Aiomme lähteä keskiviikkona* vähintään 10 henkeä. Sähköttäkää.

Uljanov

Kirjoitettu huhtikuun 1 pnä 1917
Lähetetty Zürichistä Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

571

V. A. KARPINSKILLE
ja S. N. RAVITSHILLE

Hyvät ystävät! Asiat sujuvat hyvin. Toteutetaan suunnitelmaa, jonka tov. Minin tuntee. Platten ottaa kaikki huolekseen. Alempana välitän teille jäljennöksen ehdoista, jotka Platten on asettanut. Ne nähtävästi hyväksytään. Muuten emme matkusta. Grimm suostuttelee edelleenkin menshevikkejä, mutta me toimimme tietenkin täysin itsenäisesti. Luulemme lähdön tapahtuvan perjantaina, keskiviikkona, lauantaina. Ja nyt sitten seuraavasta. Haluamme, että ennen lähtöä laadittaisiin seikkaperäinen pöytäkirja kaikesta. Allekirjoittajiksi pyydetään Plattenia, Leviä (lehdistön edustajaa »Berner Tagwachtista») j.n.e. Olisi erittäin toivottavaa, että ranskalaisetkin ottaisivat osaa. N. B. Puhukaa asiasta viivyttelämättä Guilbeaux'n kanssa, selittäkää hänelle tilannetta, näyttäkää ehdot ja, jos hän suhtautuu asiaan myötämielisesti, pyytäkää täältä sähköitse häntä *tulemaan* (kulut peitämme). Se olisi erittäin tärkeää. Varsin mahdollista on, että pyydämme myös Charles Naine'a (Platten sopii hänen kanssaan asiasta puhelimitse).

NB Ja sitäkin tärkeämpää: jos Guilbeaux suhtautuu asiaan myötämielisesti, niin eikö hän voisi saada allekirjoittajaksi myös Romain Rollandia. *Erittäin tärkeää:* »Petit Parisienissa» oli kirjoitus, että muka Miljukov uhkaa asettaa tuomioistuimessa syytteeseen jokaisen, joka matkustaa Saksan

* huhtikuun 4 pnä. Toim.

kautta. Sanokaa tämä Guilbeaux'lle. Ranskalaisten osallistuminen olisi tämän vuoksi erittäin tärkeää. Vastatkaa viivyttlemättä. Sydämellinen tervehdykseni. 4/IV — 1917.

Permistä on tullut sähkösanoma: »Salut fraternel Ulianow, Zinowieff. Aujourd'hui partons Petrograd etc.* Allekirjoitukset: Kamenev, Muranov, Stalin.»

Lähetetty Zürichistä Genèveen

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan jäljennöksen mukaan
(perlustraatio)*

572

SÄHKE V. A. KARPINSKILLE

Viivästyminen on kerrassaan mahdotonta. Tulkaa ilman papereita. Mihan, Brendistenin on niin ikään välttämättömästi lähdettävä Bernistä klo 10.40 aamulla.

Uljanov

*Kirjoitettu huhtikuun 6 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan
Käännös saksasta*

573

SÄHKE V. A. KARPINSKILLE

Lähdemme Bernistä huomenna klo 10.45 aamulla. Tulkaa viivyttlemättä.

Uljanov

*Kirjoitettu huhtikuun 6 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan
Käännös saksasta*

* — Veljellinen tervehdys Uljanoville, Zinovjevillä. Matkustamme tänään Pietariin j.n.e. Toim.

574

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Huomenna lähtee 20 henkeä. Lindhagen ja Ström odottakoot välttämättömästi Trelleborgissa. Kutsukaa Belenin, Kamenev kiireellisesti Suomeen.

Uljanov

*Kirjoitettu huhtikuun 7 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran 1924
»Proletarskaja Revoljutsija»
aikakauslehden 1. n:ossa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan
Käännös saksasta*

575

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Lopullinen lähtö maanantaina*. 40 henkeä. Lindhagen, Ström välttämättömästi Trelleborgiin.

Uljanov

*Kirjoitettu huhtikuun 7 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan
Käännös saksasta*

576

SÄHKE M. M. HARITONOVILLE

Plattenin hankittava lupa elintarvikkeiden mukaanottoon, täytöntönpästä soittakaa 12.11** huomenna klo 12.

Uljanov

*Kirjoitettu huhtikuun 7 pnä 1917
Lähetetty Bernistä Zürichiin*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan
Käännös saksasta*

* huhtikuun 9 pnä 1917. *Toim.*

** Numerot tarkoittavat puhelinnumeroa. *Toim.*

577

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. A.!

Oheistan kirjeen Teille ja *Guilbeaux'lle*. Pitäkää visusti silmällä, että Grimmille lähetettäisiin kopio ja että saisitte vastauksen. Radek on lähettänyt *Guilbeaux'lle* Grimmin vastalausekirjeen.⁵⁴⁸ Axelrod lähettää Teille jäähyväiskirjeen* venäjänkielisen tekstin (hänen uusi osoitteen: Ot-tikerstr. 37).

Teidän *Lenin**Oheistan* Plattenin tiedotuksen⁵⁴⁹

Kirjoitettu huhtikuun 9 p:nä 1917
Lähetetty Zürichistä Genèveen

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

578

SÄHKE M. G. BRONSKILLE

ja K. B. RADEKILLE

Warszawskille, Radekille. Klusweg, 8. Zürich.

On käännettävä heti kaikki asiakirjat.⁵⁵⁰ Alku lähettäkää ehdottomasti tänään, loput huomenna *Guilbeaux'lle*.**
 — — — Kopio Berniin.

Kirjoitettu 1917 huhtikuun 9 päivän
jälkeen
Lähetetty Zürichiin olttaessa
matkalla Sveitsistä Venäjälle

Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan
Käännös saksasta

* Kysymyksessä on »Jäähyväiskirje Sveitsin työläisille» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 376—383). *Toim.*

** Leninin käsikirjoituksen kääntöpuolelle on kirjoitettu H. Guilbeaux'n osoite: »Guilbeaux, 15. Rue Merle d'Auligne, 15. Genève.» *Toim.*

579

SÄHKE J. S. HANECKILLE

Saavumme tänään klo 6 Trelleborgiin.

*Platten, Uljanov**Kirjoitettu huhtikuun 12 pnä 1917**Lähetetty Tukholmaan oltaessa**matkalla**Sassnitzlsta (Saksa) Trelleborgiin**(Ruotsi)**Julkaistu ensi kerran 1924**»Proletarskaja Revoljutsija»**alkakauslehdin 1. n:ossa**Julkaistaan sähkösanomalomakkeen**tekstin mukaan**Käännös saksasta*

580

SÄHKE V. A. KARPINSKILLE

Saksan hallitus on suojannut lojaalisti vaunumme eksteritorialiteettia. Jatkamme matkaa. Julkaiskaa jäähyväiskirje. Tervehdys.

*Uljanov**Kirjoitettu huhtikuun 14 pnä 1917**Lähetetty Genèveen oltaessa**matkalla Venäjälle**Julkaistu ensi kerran 1930**XIII Lenin-kokoelmassa**Julkaistaan sähkösanomalomakkeen**tekstin mukaan**Käännös saksasta*

581

V. A. KARPINSKILLE

Hyvä V. A.! Olette toivottavasti saanut jo sähkeemme* (*l ä h e t i m m e s e n z ü r i c h e r » V o l k s r e c h t i s s a » j u l k a i s t a v a k s i*) ja antanut »Jäähyväiskirjeen» ladottavaksi.

Toivottavasti olette niin ikään jo lähettänyt Radekille (osoite: Fürstenberg — sisällä: Radekille — Birgerjarlsgatan, 8. Stockholm) pöytäkirjoja varten asiakirjan, jota häneltä on puuttunut, nimittäin menshevikkien, natshalolaisten⁵⁵¹ y.m. kokouksen päätöslauselman, jossa vastustettiin matkaa.

Olenko antanut Teille kotiväkeni osoitteen? Marija Ilji-

* Ks. edellistä aslakirjaa. *Toim.*

nitshna Uljanova (V. I. U:lle), Petrograd, Shirokaja ul., d. 48/9, kv. 24. Lähettäkää minulle postikortti tällä osoitteella, onko Abschiedsbrief* ilmestynyt (ja millä kielillä), onko se lähetetty Tukholmaan j.n.e.

Älkää unohtako ottaa yhteyttä Grishaan ja saada häneltä ranskalaisia ja englantilaisia oppositiolehtiä Radekia varten.

Tervehdys! Teidän *Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun 15 pnä 1917
Lähetetty Haaparannasta Genèveen*

*Julkaistu ensi kerran 1930
XIII Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

582

J. S. HANECKILLE

Hyvä toveri, kirjeen n:o 1 (päivätty 22. — 23. huhtikuuta) sain tänään 21/IV v.l..

Rahat (2 000) on saatu Kozlovskilta. Paketit ovat tähän mennessä saamatta. Maaseutulehdet saapuvat kamalan epä-säännöllisesti, joten meillä itsellämmekään ei ole niitä kaikkia, vaan on ainoastaan sattumalta saamiamme numeroita. Yleensä ilmestyy noin 15 bolshevistista lehteä: Helsingissä, Kronstadtissa, Harkovissa, Kijevissä, Krasnojarskissa, Samarassa, Saratovissa ja muissa kaupungeissa. Moskovassa ilmestyy päivälehti »Sotsial-Demokrat». Päivälehtiä on myös Harkovissa, Kronstadtissa ja Helsingissä. Huomenna alkaa yleisvenäläinen konferenssi, odotetaan saapuvan noin 300 edustajaa. Pietarissa on kaikkialla kuohuntaa; hallituksen nootin johdosta on eilisestä alkaen ollut joukkokokouksia ja mielenosoituksia. Järjestäytyminen on kaiken tämän kuohunnan keskellä äärettömän vaikeaa. Kaikilla on hommaa aivan kurkkua myöten. Kuriirijuttua ei ole helppo järjestää, mutta ryhdymme silti kaikkiin toimenpiteisiin. Eräs henkilö matkustaa nyt varta vasten järjestämään koko juttua, toivottavasti hän saa kaikki järjestykseen. Sähkösanomat kulkevat kamalan kauan, kotimaisissakin lennätinyhteyksissä on hankaluuksia. Koska henkilö on matkalla, kirjeen n:o 1 saannista ei lähetetty sähköä. Steinbergiin nähden ryhdymme toimenpiteisiin.

* — Jäähyväiskirje. *Toim.*

Terveisemme Radekille. Tänään on niin kuuma päivä, ettemme ehdi kirjoittaa seikkaperäisempää kirjettä emmekä resoluutioita konferenssin y.m. johdosta. Saatte tietää kaiken »Pravdasta», jonka lähetämme. Sähkösanomat eivät mene perille. Lennätinyhteyksien järjestäminen jää sen vuoksi avoimeksi kysymykseksi. On järjestettävä yhteydet toista tietä. Mitä olette saanut tietää Plattenista? Onko hän palannut ja päässyt onnellisesti perille?

Paljon terveisiä.

Juuri nyt tuli tietoja valtavista mielenosoituksista, lokaustenvaihdosta y.m.

*Kirjoitettu huhtikuun 21
(toukokuun 4) pnä 1917
Lähetetty Pietarista Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran 1923
»Proletarskaja Revoljutsija»
alkakauslehden 9. n:ossa*

*Julkaistaan
konekirjoitusjäljennöksen mukaan
(perluustraatio)*

583

TERVEHDYS TOVERI HÖGLUNDILLE

Vankilasta vapautumispäivänänne VSDTP:n KK tervehtii Teitä, imperialistisen sodan järkkymätöntä vastustajaa ja III Internationaalain rajattoman uskollista kannattajaa.

Keskuskomitea
*Lenin**

*Julkaistu ensi kerran huhtikuun 23
(toukokuun 6) pnä 1917
»Pravda» lehden 39. n:ossa*

Julkaistaan lehden tekstin mukaan

584

RINTAMAMIESTEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIEHISTÖLLE ⁵⁵²

Rintamamiesten edustajakokouksen puhemiehistölle

Hyvät toverit! Olen saanut kutsunne ja kiitän siitä koko sydämestäni. Pyydän hartaasti suomaan anteeksi, ettei puoleemme yleisvenäläisen konferenssin edessä ottamieni sitoumusten vuoksi minulla ole kerrassaan mitään tilaisuutta käydä tänään luonanne.

* Myös Zinovjev on allekirjoittanut tervehdyksen Z. Höglundille. *Toim.*

Konferenssi on pitkistynyt ja kestää varmaankin koko yön enkä minä voi poistua hetkeksikään.

Toveriterveisin
N. Lenin

*Kirjoitettu viimeistään
huhtikuun 29 (toukokuun 12) pnä
1917*

*Julkalstu ensi kerran 1958
kirjassa »VSDTP:n (bolshevikkien)
seitsemäs (huhtikuun)
yleisvenäläinen konferenssi.
VSDTP:n (bolshevikkien) Pietarin
kaupunkikonferenssi. Huhtikuu 1917.
Pöytäkirjat», s. 364, huom. 175*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

585

K. B. RADEKILLE ⁵⁵³

Tov. Radekille

29. V 1917.

Hyvä ystävä! Kirjoitan Teille ensimmäisen kerran, kirjeen n:o 1, ja pyydän, että vastaisitte, oletteko saanut. Koetta-kaa lähettää mahdollisimman pikaisesti bulletiiniin 1. n:o («Pravdan» bulletiini)⁵⁵⁴, vastatkaa edelleen, oletteko saanut Genèvestä Karpinskilta vastauksen (pyysin häntä lähettämään minulle lopun — »loppuyhteenvedon» — agraarikysymystä käsittelevästä kirjasta — ja kummankin artikkelin: Jurin, »Pjotr Kijevskin», ja omani, jossa käsitellään itse-määräämistä).

Olen täysin samaa mieltä Teidän kanssanne, että Zimmerwald on muodostunut lopullisesti jarruksi, että on sanouduttava pikemmin irti siitä (tiedättehän minun olleen tästä kohdasta toista mieltä kuin konferenssi).⁵⁵⁵ On kaikin tavoin joudutettava vasemmistolaisten ja *v a i n* vasemmistolaisten kansainvälistä neuvottelukokousta. Kirjoittakaa, mitä voitte tehdä sen hyväksi: varat (tietyn summan noin 3—4 tuhatta ruplaa) lähetämme kohdakkoin.

Jos olisi pidetty mahdollisimman pikaisesti vasemmiston kansainvälinen neuvottelukokous, niin III Internationaali olisi jo perustettu.

Voidaanko ottaa laskuihin Skandinavian vasemmistolaiset? Oletteko valistanut Höglundia ja Kumpp.? Onko toivoa englantilaisten ja amerikkalaisten mukaantulosta? Olisiko

ehkä tukholmalaisen kolmikkomne julkaistava heti meidän KK:imme, plus puolalaisten, plus »Arbeiterpolitikin», plus Höglundin ja Kump. nimissä kansainvälinen kehotus *v a i n* vasemmistolaisten (luettelo ks. päätöslauselmastamme) neuvottelukokouksen pitämiseen kansainvälisessä mitassa?

Kirjoitakaa, mihin ryhdytte.

Suokaa anteeksi, että kirjoitan harvoin: on niin pirun kiire. Toivottavasti Teille on nyt jo kerrottu kaikesta.

Puristan lujasti kättänne.

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu toukokuun 29

(kesäkuun 11) p:nä 1917

Lähetetty Pietarista Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran 1932

»Krasnaja Letopis» aikakauslehden

5.—6. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

586

JURIDISELLE KOMISSIOLLE⁵⁸⁶

Puolan ja Liettuan sosialidemokraattisten ryhmien Toimeenpanevan Komitean julkilausuman johdosta, joka on jätetty Juridiselle Komissiolle, pyydän Komissiota ottamaan huomioon, että mainitussa julkilausumassa olevaan kohtaan »selitysten vaatimisesta» Haneckilta sisältyy sinänsä kerrassaan sopimaton poissaolevan (*puolueasioiden* vuoksi poissaolevan) toverin ja lisäksi KK:n asiamiehen kunnian loukkaus.

»Selityksen vaatiminen» tunnetun panettelijan, lehdessä monesti panettelijaksi mainitun hra Zaslavskin osoituksesta on *yleensä* sopimatonta ja se on sopimatonta varsinkin painetussa sanassa.

Hra Zaslavski on menetellyt vain kuten juoruilija. Käsite juoruilija ja panettelijä on erotettava tarkoin, juridisesti käsitteestä paljastaja (joka vaatii tarkoin osoitettujen tosiasioiden toteamista).

On otettava periaatteeksi, ettei *puolueen* pidä vastata juoruihin ja panetteluun (muulla tavalla kuin toistamalla, että panettelijat ovat panetteliijoita), *ennen kuin* lehdissä osoitetaan (1) tarkka syytös, minkä on allekirjoittanut tietty henkilö, joka ei ole ilmeinen panettelijä, (2) minkä tulee antaa *kummallekin* osapuolelle mahdollisuus esiintyä le-

gaalisen tuomioistuimen edessä, (3) vakavanlaatuinen syytös, jota tukevat poliittiset järjestöt.

Muussa tapauksessa sopii vastata asianomaisen *toverin* eikä *puolueen* joko sitten erikoisessa lentokirjasessa (tai lentolehdessä: *asiakirjoin*) tai vain juorupuheen kumoamiseksi.

Erittäin sopimatonta on, jos pienimmässäkin määrässä asetetaan puolueen toimihenkilön rehellisyys epäilyksen alaiseksi tai pienimmässäkin määrässä yritetään kaivella hänen yksityiselämänsä («vaatia selityksiä») ilman *alustavaa* todistajien kuulustelua (Rozanov, Tshudnovski, Shter y.m. kööpenhaminalaiset) ja *asiakirjojen* tutkimista.

Pyydän Juridista Komissiota käsittelemään tämän ilmoitukseni, että toveruuden ja asian kannalta ovat kerrassaan sopimattomia sellaiset publikaatiot kuin Juridiselle Komissiolle jätetty julkilausuma (jota sitä paitsi ei ole tehty edes puolalaisten *KK:n* nimissä).

13.VI 1917.

N. Lenin

*Kirjoitettu kesäkuun 13 (26) pnä
1917*

*Julkaistu ensi kerran 1964
V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa*

Julkaistaan käsikirjotuksen mukaan

587

SÄHKE KESKUSKOMITEAN ULKOMAISELLE TOIMIKUNNALLE

Sunnuntaina on koko vallankumouksen manifestaatio. Tunnuksemme: alas vastavallankumous, IV duuma, Valtakunnanneuvosto, vastavallankumousta järjestelevät imperialistit. Kaikki valta Neuvostoille. Eläköön tuotannon saattaminen työläisten valvontaan. Koko kansan aseistaminen. Ei erillisrauhaa Vilhelmin kanssa, ei salaisia sopimuksia Englannin eikä Ranskan hallitusten kanssa. Neuvostojen julkaitava viivyttelämättä todella oikeudenmukaiset rauhanehdot. Vastustettava hyökkäyspolitiikkaa. Leipää, rauhaa, vapautta.

*Kirjoitettu kesäkuun 16 (29) pnä 1917
Lähetetty Pietarista Tukholmaan*

*Julkaistu ensi kerran 1937 kirjassa:
V. I. Lenin, Vuoden 1917 teokset
kolmessa osassa. II osa*

*Julkaistaan sähkösanomalomakkeen
tekstin mukaan*

K. B. RADEKILLE

17. VI 1917.

Hyvä Radek! En ole voinut sairauteni vuoksi tarkkailla viime päivien lennätinsanomia. Siksi minulla ei ole selvää kuvaa Zimmerwaldin asioista.

Jos on totta, että sotkeutunut, sääliittävä Grimm (suotta kos olemme aina olleet luottamatta tuohon ministerikelpoiseen lurjukseen!) on luovuttanut kaikki Zimmerwaldin asiat Ruotsin vasemmistolaisille ja että nämä viimeksi mainitut kutsuvat lähipäivinä koolle Zimmerwaldin konferenssin, niin omasta puolestani (kirjoitan tämän vain omasta puolestani) *varottaisin erittäinkin* sotkeutumasta Zimmerwaldiin.

»Nyt olisi hyvä kaapata Zimmerwaldin Internationaali», Grigori sanoi tänään.

Tuo on mielestäni ääriopportunistista ja vahingollista taktiikkaa.

»Kaapata» Zimmerwald? Toisin sanoen ottaa *niskoiille* turhana taakkana Italian puolueen (kautskylaiset ja pasifistit), Sveitsin Greulichin ja Kumpp., Amerikan S.P:n (vieläkin pahempi!), erilaiset Pelusot, longuetlaiset j.n.e. y.m.s.

Se olisi kaikkien periaatteidemme heittämistä yli laidan, kaiken sen unohtamista, mitä olemme kirjoittaneet ja puhuneet keskustaa vastaan, sotkeutumista ja itsemme häpäisemistä.

Ei, jos Ruotsin vasemmistolaiset ovat ottaneet huomaansa Zimmerwaldin ja jos heillä on halua sotkeutua, *heille* on esitettävä uhkavaatimus: *joko* he julistavat heti ensimmäisessä Zimmerwaldin konferenssissa Zimmerwaldin lakkautetuksi ja perustavat III Internationaalin *tai* me poistumme.

Pahanpäiväinen (»grimmiläinen»: se on sittenkin grimmiläinen) Zimmerwald on kaikin mokomin haudattava tavalla tai toisella ja perustettava *todellinen* III Internationaali *vain* vasemmistolaisista ja *vain kautskylaisia vastaan*. Mieluummin pieni kala kuin iso torakka.

Lukekaa tämä kirje Orlovskille ja Haneckille. Parhaat terveiseni.

Suokaa anteeksi, kun kirjoitan näin lyhyesti: olen sairas.

Täällä kaikki muistuttaa eniten vuoden 1848 kesäkuun

päivien aattoa. Menshevikit ja eserrät ovat luovuttaneet ja luovuttavat kaiken kadeteille (=Cavaignaceille). Qui vivra verra.*

Teidän *Lenin*

Kirjoitettu kesäkuun 17 (30) pnä

1917

Lähetetty Pietarista Tukholmaan

Julkaistu ensi kerran marraskuun

7 pnä 1932 »Pravda» lehden

309. n:ossa

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

589

TOIMEENPANEVAN KESKUSKOMITEAN TOIMISTOLLE⁵⁵⁷

Sain vastikään, heinäkuun 7 pnä klo 3¹/₄ päivällä, tietää, että asunnossani oli viime yönä kotitarkastus, jonka vastoin vaimoni vastalauseita suorittivat aseelliset henkilöt esittämättä kirjallista määräystä. Esitän vastalauseeni tämän johdosta ja pyydän TpKK:n Toimistoa suorittamaan tutkimuksen tämän suoranaisen lainrikkomuksen johdosta.

Samalla katson velvollisuudekseni vahvistaa virallisesti ja kirjallisesti sen, mistä varman vakaumukseni mukaan kennelekään TpKK:n jäsenellä ei voi olla epäilystä, nimittäin, että jos hallitus on antanut määräyksen pidättämisestäni ja TpKK on vahvistanut tämän määräyksen, tulen TpKK:n minulle osoittamaan paikkaan pidätettäväksi.

TpKK:n jäsen *Vladimir Iljitsh Uljanov*

(*N. Lenin*)

Pietari, 7/VII 1917.

Kirjoitettu heinäkuun 7 (20) pnä

1917

Julkaistu ensi kerran 1964

V. I. Leninin Teosten 5. painoksen
49. osassa

Julkaistaan

konekirjoitusjäljennöksen mukaan

* — Ken elää, saa nähdä. *Toim.*

590

K. ROVIOLLE

Toveri Rovio! Olkaa niin hyvä ja antakaa oheistamani kirje Smilgalle (vain henkilökohtaisesti, *e i* postitse).*

Toveri, joka antaa Teille tämän kirjeen, lähtee hyvin pian paluumatkalle: *lähettäkää hänen mukanaan* jäljellä olevat lehdet ja *mitä mahdollisesti olette saanut* minua varten.

Oletteko lähettänyt sen, minkä Teille annoin, pohjoiseen ruotsalaisille ystäville luovutettavaksi?*** Vastatkaa kirjeentuojan välityksellä.

Parhaat terveiseni!

Teidän K. Ivanov

*Kirjoitettu syyskuun 27
(lokakuun 10) pnä 1917
Lähetetty Viipurista Helsinkiin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

591

K. ROVIOLLE

Hyvä toveri Rovio!

Käytän hyväkseni nyrkkipostia tiedustaakseni, oletteko saanut kirjeeni, jonka sisään oli pantu Smilgalle osoitettu kirje?*** ja oletteko antanut hänelle kirjeen?

Nyrkkiposti lähtee parin päivän kuluttua paluumatkalle. Olkaa hyvä, antakaa tämä kirje Smilgalle, jotta hänkin tietäisi, että olen huolissani sen johdosta, onko hän saanut kirjeen, ja että odotan häneltä vastausta.

Tervehdys! Teidän K. Ivanov

Ettekö lähettäisi minulle (1) »*Priboin*»⁵⁵⁸ ja (2) »*Sotsialist-Revoljutsionerin*»⁵⁵⁹ kaikkia numeroita viimeksi kuluneiden 1½ viikon ajalta?

* Ks. »Kirje armeijan, laivaston ja työläisten Suomen-aluekomitean puheenjohtajalle» (V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, ss. 51—55). *Toim.*

** Kysymyksessä on nähtävästi V. I. Leninin kirje »Keskuskomitean Ulkomaiselle Byroolle» (Teokset, 35. osa, ss. 283—289). *Toim.*

*** »Kirje armeijan, laivaston ja työläisten Suomen-aluekomitean puheenjohtajalle» (Teokset, 26. osa, ss. 51—55). *Toim.*

P. S. Entä oletteko lähettänyt ystävien välityksellä kirjeen ja lehtiä Ruotsiin?

*Kirjoitettu 1917 syyskuun 27
(lokakuun 10) päivän jälkeen
Lähetetty Viipurista Helsinkiin*

*Julkaistu ensi kerran 1933
XXI Lenin-kokoelmassa*

Julkaistaan käsikirjoituksen mukaan

592

KIRJELAPPU M. V. FOFANOVALLE

Lähdin sinne, minne ette olisi halunnut minun lähtevän.
Näkemiin.

Iljitsh

*Kirjoitettu lokakuun 24
(marraskuun 6) pnä 1917*

*Julkaistu ensi kerran 1934 kirjassa:
Krupskaja N. K., Muistelmia
Leninistä, III osa, Moskova,
Partizdat*

Julkaistaan kirjan tekstin mukaan

HUOMAUTUKSIA

- ¹ Tarkoitetaan N. J. Fedosejevin artikkeleja, joissa eritellään Venäjän taloudellista ja poliittista tilannetta ja arvostellaan narodnikkien virheellisiä katsomuksia. Artikkelien käsikirjoitukset olivat V. I. Leninillä. — 1.
- ² »*Russkaja Myst*» (»Venäläinen Ajatus») — kirjallis-poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Moskovassa 1880—1918; vuoteen 1905 saakka suuntaukseltaan liberaalis-narodnikkilainen. 90-luvulla julkaisi palstoillaan aika ajoin marxilaisten kirjoituksia. — 2.
- ³ »*Russkoje Bogatstvo*» (»Venäjän Rikkaus») — kuukausijulkaisu, ilmestyi Pietarissa 1876—1918. Siirtyi 90-luvun alusta N. K. Mihailovskin johtamien liberaalisten narodnikkien käsiin. Aikakauslehti julisti sovintoa tsaarihallituksen kanssa ja kävi ankaraa taistelua marxilaisuutta ja Venäjän marxilaisia vastaan. — 5.
- ⁴ Kirjeessä puhutaan nähtävästi V. I. Leninin teoksesta »Mitä ovat 'kansan ystävät' ja miten he taistelevat sosialidemokraatteja vastaan?», joka aiottiin julkaista ulkomailla (ks. Teokset, 1. osa, s. 502). Kirjeessä mainitaan F. Engelsin artikkeli »Asuntokysymyksestä» (ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, I osa, Petroskoi 1958, ss. 493—562) ja »Nachwort (1894) zu 'Soziales aus Rußland'» (ks. kirjaa F. Engels, »Internationales aus dem 'Volksstaat' (1871—75)», Berlin 1894).
Lenin asui kesällä 1894 omaistensa huvilassa lähellä Moskovaa (Kuzminkissa), palasi elokuussa Pietariin. — 6.
- ⁵ »*Rabotsheje Delo*» (»Työväen Asia») — aikakauslehti, venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton äänenkannattaja; ilmestyi Genèvessä huhtikuusta 1899 helmikuuhun 1902 B. N. Kritshevskin, P. F. Teplovin (Sibirjakin), V. P. Ivanshinin ja sittemmin myös A. S. Martynovin toimittamana; kaikkiaan ilmestyi 12 numeroa (yhdeksän vihkoa). »Rabotsheje Delon» toimitus oli »ekonomistien» ulkomainen keskus.
Lenin on arvostellut »rabotshejedelolaisten» katsomuksia kirjassaan »Mitä on tehtävä?» (ks. Teokset, 5. osa, ss. 337—523 ja Valitut Teokset neljässä osassa, 1. osa, ss. 275—432). — 8.

- ⁶ *Työn Vapautus -ryhmä* — ensimmäinen venäläinen marxilainen ryhmä, jonka G. V. Plehanov perusti Genèvessä 1883. Paitsi Plehanovia ryhmään kuuluivat P. B. Axelrod, L. G. Deutsch, V. I. Zaslitsch ja V. N. Ignatov.
Työn Vapautus -ryhmä teki suuren työn levittämällä marxilaisuutta Venäjälle ja antoi ankaran iskun narodnikkilaisuudelle. VSDTP:n II edustajakokouksessa ryhmä ilmoitti lopettavansa toimintansa. — 8.
- ⁷ Kysymys on marxilaisesta tieteellis-poliittisesta »*Zarja*» («Sarastus») aikakauslehdestä, jota »Iskran» toimitus julkaisi legaalisesti 1901—1902 Stuttgartissa. — 8.
- ⁸ *Tshaikovskilaiset* — pietarilainen vallankumouksellisten narodnikkien kerho, joka oli saanut nimensä jäsenensä N. V. Tshaikovskin mukaan. Tshaikovskilaiset asettivat tavoitteekseen itseopiskelun ja vallankumouksellisen propagandatoiminnan nuorison keskuudessa; he julkaisivat K. Marxin, N. G. Tshernyshevskin, D. I. Pisarevin ja N. Flerovskin (V. V. Bervin) teoksia; heillä oli Sveitsissä oma kirjapaino. Myöhemmin tshaikovskilaiset harjoittivat vallankumouksellista agitaatiota työläisten ja talonpoikien keskuudessa, perehdyttivät työläisiä kansainvälisen proletariaatin liikkeen historiaan ja tutkivat kerhoissa Marxin »Pääoman» ensimmäistä osaa. Tshaikovskilaiset eivät kuitenkaan ymmärtäneet proletariaatin historiallista tehtävää ja pitivät sitä välittäjänä vallankumouksellisen sivistyneistön ja talonpoikaiston välillä. Tshaikovskilaisten toiminta katkesi 1874 alussa suoritettujen joukkopidätysten vaikutuksesta. — 8.
- ⁹ »23:n päätöslauselma» hyväksyttiin nähtävästi Vjatkan kuvernementin Orlovin kaupunkiin karkotettujen sosialidemokraattien (V. V. Vorovski, N. E. Baumann, A. N. Potresov y.m.) kokouksessa solidaarisuuden ilmauksena V. I. Leninin kirjoittamaa »17:n vastalauseetta» («Venäjän sosialidemokraattien vastalauseetta») kohtaan (ks. Teokset, 4. osa, ss. 151—165). — 9.
- ¹⁰ Tarkoitetaan Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian Keskuskomitean jäsenen S. S. Trusewiczin kanssa käytyjä neuvotteluja kirjallisuuden kuljetuksen järjestämisestä Puolan kautta; Steklov oli kirjoittanut neuvotteluista Leninille. Kuljetusta ei järjestetty. — 10.
- ¹¹ Kysymys on »*Iskra*» («Kipinä») lehdestä — ensimmäisestä yleisvenäläisestä illegaalista marxilaisesta lehdestä, jonka Lenin perusti 1900 ja jolla oli ratkaiseva merkitys Venäjän työväenluokan vallankumouksellisen marxilaisen puolueen perustamisessa.
»Iskran» toimitukseen kuuluivat V. I. Lenin, P. B. Axelrod, J. O. Martov, G. V. Plehanov, A. N. Potresov ja V. I. Zaslitsch. Toimitussihteerinä oli ensin I. G. Smidovitsh-Leman ja kevästä 1901 N. K. Krupskaja, joka hoiti samalla »Iskran» ja Venäjän sosialidemokraattisten järjestöjen välisen kirjeenvaihdon.
Puolueen II edustajakokouksen jälkeen, 52. n:osta lähtien, »Iskra» oli menshevikkien äänenkannattaja. — 12.

- ¹² Tarkoitetaan »Iskran» toimituksen neuvotteluja liberaalien kanssa »Zarja» aikakauslehden liitteen julkaisemisesta otsikoin »Sovremenneje Obozrenije». Ilmoitukset »Sovremenneje Obozrenijen» ilmestymisestä kirjoittivat G. V. Plehanov »Iskran» ja »Zarjan» puolesta ja P. B. Struve »demokraattisen oppositio»-ryhmän puolesta. Julkaisuhanke kuitenkin raukesi, koska Dietz kieltäytyi julkaisemasta ilmoitusta sensuurin vaatimuksia vastaamattomana. »Iskran» edustajien ja Struven myöhemmät neuvottelut keskeytettiin eikä niitä enää jatkettu (ks. V. I. Lenin, Teokset, 4. osa, ss. 363—365; 36. osa, ss. 39, 43—44; Сочинения, 5 изд., том 4, стр. 389—390 (Teokset, 5. painos, 4. osa, ss. 389—390)). — 14.
- ¹³ Tarkoitetaan *Borba* (Taistelu) -ryhmää (D. B. Rjazanov, J. M. Steklov, E. L. Gurevitsh); muodostui kesällä 1900 Pariisissa, järjestyi itsenäiseksi ryhmäksi 1901 »yhdistävän» edustajakokouksen jälkeen. Ryhmä väaristeli julkaisuissaan marxilaisuuden teoriaa, kiisti »Iskran» vallankumouksellisen taktiikan ja suhtautui vihamielisesti Leninin määrittelemiin puolueen järjestöperiaatteisiin. Ryhmää ei laskettu puolueen II edustajakokoukseen, koska se oli luopunut sosialidemokraattisista katsomuksista ja taktiikasta, harjoittanut hajotustoimintaa eikä ollut yhteydessä Venäjän sosialidemokraattisiin järjestöihin. VSDTP:n II edustajakokouksen päätöksellä Borba-ryhmä laskettiin hajalle. — 14.
- ¹⁴ Kysymyksessä ovat ylioppilaiden mielenosoitukset, jotka oli pantu toimeen vastalauseeksi vuoden 1899 heinäkuun 29 päivän väliaikaisten sääntöjen voimaansaattamisen ja hallituksen toimeenpaneman Kijevin yliopiston 183 opiskelijan sotaväkeen oton johdosta (ks. V. I. Lenin, Teokset, 4. osa, ss. 397—402). Lontoossa hyväksyttiin helmikuun 6 p:nä 1901 venäläisen siirtokunnan kokouksessa tuon hallituksen teon johdosta vastalause, joka julkaistiin »Nakanune» aikakauslehden 26.—27. n:ossa otsikoin »Lontoon vastalause». — 14.
- ¹⁵ »*Rabotshaja Mysl*» (»Työväen Ajatus») — sanomalehti, »ekonomistien» äänenkannattaja; ilmestyi lokakuusta 1897 joulukuuhun 1902; sitä toimittivat K. M. Tahtarev y.m. — 15.
- ¹⁶ Tarkoitetaan *Rabotsheje znamja* (Työväen lippu) -ryhmää, joka muodostui vuoden 1897 jälkipuoliskolla. Ryhmä suhtautui kielteisesti »ekonomismiin»; se piti toimintansa tarkoituksena poliittisen propagandan harjoittamista työläisten keskuudessa; julkaisi lehteä »Rabotsheje Znamja» (ilmestyi kolme numeroa); painatti muutamia kirjasia ja julistuksia. Ryhmän toimihenkilöitä olivat S. V. Andropov, V. P. Nogin, M. B. Smirnov y.m. Rabotsheje znamjan Pietarin ryhmä sulautui tammikuussa 1901 yhteen Socialist-ryhmän kanssa; Venäjällä olleet yhdistyneen ryhmän toimihenkilöt vangittiin kuitenkin tammi- ja huhtikuun välisenä aikana. Suurin osa Rabotsheje znamjan Pietarin ryhmän jäsenistä siirtyi »Iskran» järjestöön. — 15.
- ¹⁷ Kriisiä käsittelevä kirjoitus julkaistiin »Iskran» 1. n:ossa ilman alikirjoitusta »Yhteiskuntaelämästämme»-osastossa. Kirjoituksessa

kehotettiin työläisiä varomaan järjestymättömiä lakkoja pula-aikana, koska tehtailijat käyttivät niitä työläisten joukkoeroittamisen tekosyynä. — 15.

- ¹⁸ »Juzhnyi Rabotshi» (»Etelän Työläinen») — sosialidemokraattinen illegaalinen lehti, jota samanniminen ryhmä julkaisi tammikuusta 1900 huhtikuuhun 1903. Juzhnyi rabotshi -ryhmän edustajat asetettiin puolueen II edustajakokouksessa »keskustan» kannalle.

VSDTP:n II edustajakokous päätti laskea hajalle Juzhnyi rabotshi -ryhmän samoin kuin kaikki muutkin erilliset itsenäisesti toimineet sosialidemokraattiset ryhmät ja järjestöt.

Tässä tarkoitetaan Prohorovin kaivosten (Donetsilla) lakkoa käsitteleviä kirjoituksia, jotka julkaistiin »Iskran» 2. n:o:ssa (helmikuu 1901) ja »Juzhnyi Rabotshin» 3. n:o:ssa (marraskuu 1900). — 15.

- ¹⁹ V. P. Nogin ehdotti, että L. Martovin »Venäjän proletariaatin uudet ystävät» artikkelin lopussa olisi tähdennetty jyrkemmin S. V. Zubatovin julistuksen ja »Rabotshaja Myslin» ohjelman yhdenmukaisuutta taloudellisen taistelun ongelman tulkinnessa. — 16.

- ²⁰ V. P. Nogin kirjoitti, että »Iskra» ei ollut maininnut sanallakaan vuoden 1825 joulukuun 14 päivän kapinasta, vaikka oli ottanut motokseen dekabristien (joulukuun miesten) sanat. — 16.

- ²¹ »Byloje» (»Elettyä») — historiallinen aikakauslehti, joka käsiteli pääasiallisesti narodnikkilaisuuden ja varhaisempien yhteiskunnallisten liikkeiden historiaa; ilmestyi 1900—1904 ja 1906—1907 ensin ulkomailla ja sitten Pietarissa. — 16.

- ²² »Justice» (»Oikeus») — viikkolehti, ilmestyi Lontoossa tammikuusta 1884 vuoden 1925 alkuun saakka; sosialidemokraattisen liiton äänenkannattaja, vuodesta 1911 Britannian Sosialistisen Puolueen äänenkannattaja. Helmikuusta 1925 joulukuuhun 1933 lehteä julkaistiin »Social-Demokrat» -nimisenä. — 16.

- ²³ V. P. Nogin matkusti toukokuussa 1901 Venäjälle, hän poikkesi sitä ennen viikoksi Müncheniin V. I. Leninin luo neuvottelemaan vastaisesta toiminnastaan Venäjällä. — 17.

- ²⁴ »Nakanune» (»Aattona») — suuntaukseltaan narodnikkilainen kuukausilehti; julkaistiin Lontoossa venäjän kielellä tammikuusta 1899 helmikuuhun 1902 J. A. Serebrjakovin toimittamana; ilmestyi 37 numeroa. — 17.

- ²⁵ Kysymys on »Iskran» 1. n:o:aa koskevasta Borba-ryhmän (ks. 13. huomautusta) jäsenten lausunnosta. — 18.

- ²⁶ Tarkoitetaan Parvusien julkaisemaa viikkolehdistä »Aus Weltpolitik» (»Maailmanpolitiikasta»); ilmestyi Münchenissä 1898—1905. — 18.

- ²⁷ »Na slavnom postu» (»Kunniakkaalla paikalla») — kirjoituskokoel-

ma, jonka narodnikit julkaisivat narodnikkilaisuuden ideologeihin kuuluvan N. K. Mihailovskin kirjallisen ja yhteiskunnallisen toiminnan 40-vuotispäivän (1860—1900) kunniaksi. »Iskrassa» enempää kuin »Zarjassakaan» ei ollut arvosteluita tästä kirjasta. — 19.

²⁸ Tarkoitetaan »Iskran» kannatusryhmää, joka perustettiin Berliinissä syksyllä 1900. Ryhmä esitti suurta osaa »Iskran» kuljetuksen järjestämisessä ja varojen keräyksessä. Samanlaisia »Iskran» kannatusryhmiä perustettiin Euroopan muissakin kaupungeissa (Genèvessä, Zürichissä, Pariisissa y.m.), joissa asui Venäjältä saapunutta opiskelevaa nuorisoa sekä maanpaossa oleskelevia vallankumousmiehiä. Nämä ryhmät keräsivät varoja »Iskralle», järjestivät illegaalisten julkaisujen kuljetusta Venäjälle, hankkivat passeja, järjestivät yhteyksiä ja suorittivat muita tehtäviä »Iskran» hyväksi.

Sosialidemokraattien puolueeton Berliinin ryhmä muodostui V. A. Bazarovin ympärille syksyllä 1900; se asetti tavoitteekseen tehdä lopun »Rabotsheje Delo» aikakauslehden ja Työn Vapautus -ryhmän välisestä hajaannuksesta, joka oli tapahtunut Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton II edustajakokouksen jälkeen. Ryhmään kuuluivat myös M. G. Vetsheslov, I. B. Basovski y.m. Ryhmä lähetti Bazarovin sanojen mukaan vuoden 1900 alussa Genèven edustajansa suostuttaakseen »Iskran» järjestön ja Sotsialdemokrat -järjestön sovintoon liiton kanssa. Ryhmä julkaisi 3—4 julistuslehtistä poliittisista aiheista, sen toiminta jatkui vuoden 1901 kesään saakka. — 19.

²⁹ Ks. 13. huomautusta. — 20.

³⁰ Genèvessä pidettiin kesäkuussa 1901 ulkomaisten sosialidemokraattisten järjestöjen edustajien konferenssi. Siinä tehtiin päätös, jossa todettiin välttämättömäksi Venäjän kaikkien sosialidemokraattisten voimien yhteenliittäminen »Iskran» vallankumouksellisten periaatteiden pohjalta sekä ulkomaisten sosialidemokraattisten järjestöjen yhdistäminen. Päätöksessä tuomittiin kaikenmuotoinen ja -vivahteinen opportunisti: »ekonomismi», bernsteiniläisyys, millelandismi y.m. (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 22—24 («НКР edustajakokousten, konferenssien ja КК:n kokousten päätöslauselmina ja päätösinä», I osa, 1954, ss. 22—24)). Venäläisten Sosialidemokraattien Liitto ja sen äänenkannattaja, aikakauslehti »Rabotsheje Delo» tehostivat konferenssin jälkeen opportunistin julistamista, tekivät mahdolltomaksi iskralaisten ja rabotshejedelolaisien yhdistymisen ja tuomitsivat jo etukäteen »yhdistävän» edustajakokouksen epäonnistumaan. — 21.

³¹ Bulletiineja aikoi julkaista »Iskran» berliiniläinen kannatusryhmä, mutta hanke raukesi varojen ja aineiston puutteessa. — 21.

³² Tarkoitetaan R. E. Klassonin osallisuutta huhtikuussa 1895 painetun kokoelman «Материалы к характеристике нашего хозяйственного развития» («Aineistoa taloudellisen kehityksemme luonnehtimiseksi») julkaisemiseen. — 24.

- ³³ Kysymys on G. V. Plehanovin toimitusluontoisista huomautuksista, joita hän teki V. I. Leninin »Zemstvov vainoojat ja liberalismin Hannibalit» artikkelin johdosta (ks. Teokset, 5. osa, ss. 21–69). — 26.
- ³⁴ »*Vorbote*» (»Edelläkävijä») — kuukausijulkaisu, I Internationaalinen Saksan osastojen pää-äänenkannattaja; ilmestyi Genèvessä vuosina 1866–1871. — 26.
- ³⁵ Tarkoitetaan V. M. Tshernovin kirjoituksessaan »Kapitalistisen ja agraarievoluution tyypit» tekemää viittausta Rittinghausenin ehdotukseen maan luovuttamisesta »yhteisvastuullisten kyläyhteisöjen» käyttöön yhteiskunnan toimesta. Rittinghausen teki ehdotuksensa I Internationaalinen IV kongressin agraarivaliokunnalle Baselissa 1869, ja valiokunnan enemmistö hyväksyi sen. — 27.
- ³⁶ Ks. F. Engels. Die Mark. Anhang zu »Die Entwicklung des Sozialismus von der Utopie zur Wissenschaft». Vierte unveränderte Auflage. Zürich. 1894 (Markki. Liite teokseen »Sosialismin kehitys utopiasta tieteeksi». Neljäs muuttamaton painos. Zürich 1894). — 27.
- ³⁷ »*Die Neue Zeit*» (»Uusi Aika») — Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen teoreettinen aikakauslehti; ilmestyi Stuttgartissa vuosina 1883–1923. Julkaisua toimitti 1917 lokakuuhun saakka K. Kautsky ja sittemmin H. Cunow. — 27.
- ³⁸ »*Die schlesische Milliarde*» (»Sleesian miljardi») — W. Wolffin artikkelisarja, joka julkaistiin tällä otsikolla »*Neue Rheinische Zeitungissa*» maaliskuun–huhtikuussa 1849. Vuonna 1886 nämä artikkelit julkaistiin erillisenä kirjasena hiukan korjailtuina ja F. Engelsin johdannolla varustettuna »*Zur Geschichte der preußischen Bauern*» (»Preussin talonpoikaiston historiaa») (ks. W. Wolff, »*Die schlesische Milliarde*», Hottingen-Zürich, 1886).
- »*Neue Rheinische Zeitung*» (»Uusi Reinin Lehti») ilmestyi joka päivä Kölnissä K. Marxin toimittamana heinäkuun 1 päivästä 1848 toukokuun 19 päivään 1849. — 28.
- ³⁹ »*Vorwärts*» (»Eteenpäin») — päivälehti, Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen pää-äänenkannattaja; ilmestynyt Berliinissä vuodesta 1891. 90-luvun loppupuoliskolta, Engelsin kuoleman jälkeen, »*Vorwärtsin*» toimitus joutui puolueen oikeistosiiven käsiin ja julkaisi säännöllisesti opportunistien kirjoituksia. »*Vorwärts*» valaisi tendenssimäisesti VSDTP:n taistelua opportunistia ja revisionismia vastaan ja tuki siten »ekonomisteja» sekä myöhemmin, puolueessa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen, menshevikkejä. — 28.
- ⁴⁰ »*Vestnik Russkoi Revoljutsii. Sotsialno-polititsheskoje obozrenije*» (»Venäjän Vallankumouksen Sanomat. Yhteiskuntapoliittinen katsaus») — illegaalinen aikakauslehti; julkaistiin ulkomailla (Pariisi – Genève) vuosina 1901–1905. Ilmestyi neljä numeroa. Ensimmäisen numeron julkaisi »ryhmä vanhoja narodnajavoljalaisia» N. S. Rusanovin (K. Tarasovin) toimittamana; 2. n:osta lähtien julkaisusta tuli eserrien puolueen teoreettinen äänenkannattaja. — 29.

- ⁴¹ Tarkoitetaan VSDTP:n ulkomaisten järjestöjen »yhdistävää» edustajakokousta, joka pidettiin 4.—5. lokakuuta 1901 Zürichissä. Kokouksessa oli edustajina 6 »Iskran» ja »Zarjan» ulkomaisen järjestön jäsentä, 8 Sotsial-Demokrat -järjestön jäsentä (mukaan lukien 3 Työn Vapautus -ryhmän jäsentä), 16 Venäläisten Sosialidemokraattien Liiton jäsentä (mukaan lukien 5 Bundin Ulkomaisen Komitean jäsentä) ja 3 Borba-ryhmän jäsentä. V. I. Lenin piti mieleenpainuvan puheen päiväjärjestyksen ensimmäisestä kysymyksestä »Periaatesopimus ja ohjeet toimituksille» paljastaen liiton opportunistisen menettelyn. Sen jälkeen, kun edustajakokouksessa oli esitetty Venäläisten Sosialidemokraattien Liiton III edustajakokouksen hyväksymät opportunistiset korjaus- ja lisäysehdotukset kesäkuun päätöslauselmaan, edustajakokouksen vallankumouksellinen osa (»Iskran» ja »Zarjan» sekä Sotsial-Demokrat järjestön jäsenet) esitti lausuntonsa, jossa katsoi yhdistymisen mahdolltomaksi, ja poistui kokouksesta. Leninin aloitteesta nämä järjestöt yhdistyivät lokakuussa 1901 Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaiseksi Liigaksi. — 30.
- ⁴² V. I. Lenin tarkoittaa Moskovon sosialidemokraattisen järjestön jäsenten joukkopidätyksiä, joiden yhteydessä pidettiin marraskuun 11 p:nä 1896 A. J. Finn-Jenotajevski. Järjestön ilmituloon myötävaikutti provokaattori Ruma. — 32.
- ⁴³ Kysymys on VSDTP:n ulkomaisten järjestöjen »yhdistävästä» edustajakokouksesta (ks. 41. huomautusta). — 34.
- ⁴⁴ »Iskran» Pietarin ryhmään kuuluivat tuohon aikaan Berliinistä »Iskran» levitystä järjestämään lähetetyt J. E. Mandelstam, A. N. Minskaja ja R. M. Rubintshik sekä pietarilaisen Sotsialist-ryhmän jäsenet. Ryhmän toimintaa ohjasi V. P. Nogin pidätyksensä, t.s. vuoden 1901 lokakuun 2 päivään saakka. Ryhmän ja Pietarin liiton välisen yhteyden ylläpidosta huolehti S. I. Radtshenko. Kaikki ryhmän jäsenet pidätettiin joulukuun 4 p:nä 1901. — 35.
- ⁴⁵ Kysymys on kirjasen »Yhdistävän» edustajakokouksen asiakirjat laatimisesta. Lenin kirjoitti kirjaseen alkulauseen (ks. Teokset, 5. osa, ss. 292—295). Kirjanen painettiin Genèvessä Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan kirjapainossa. G. D. Leiteiseniä ja F. I. Dania koskevien V. I. Leninin sanojen perusteella voidaan päätellä näiden olleen edustajakokouksessa sihteerinä »Iskran» ja »Zarjan» järjestön puolesta. — 36.
- ⁴⁶ Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomainen Liiga perustettiin V. I. Leninin aloitteesta lokakuussa 1901; järjestön tarkoituksena oli yhdistää ulkomailla olevat vallankumoukselliset marxilaiset. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen liiga joutui menshevikkien käsiin. Lokakuussa 1903, liigan II edustajakokouksen jälkeen, bolshevikit erosivat siitä ja perustivat oman ulkomaisen järjestönsä. — 36.
- ⁴⁷ Leniniä oli pyydetty Berniin esiintymään tilaisuudessa, joka jär-

jestettiin Plehanovin joulukuun 6 p:nä 1876 Pietarissa Kazanin torilla pitämän puheen 25-vuotispäivän johdosta. — 40.

- ⁴⁸ Kysymys on Plehanovin matkasta Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston konferenssiin; Plehanov ja Kritshevski oli valittu toimiston jäseniksi II Internationaalin Pariisin kongressissa 1900. Puheena oleva toimiston konferenssi pidettiin joulukuun 30 p:nä 1901 Brysselissä. »Iskran» 15. n:ossa tammikuun 15 p:nä 1902 julkaistiin Plehanovin tiedotus konferenssin työstä heti sen päätyttyä otsikoin «Из Брюсселя. Письмо в редакцию »Искры»» («Brysselistä. Kirje 'Iskran' toimitukselle»). Ks. Г. В. Плеханов, Сочинения, т. XII, 1924, стр. 193—198 (G. V. Plehanov, Teokset, XII osa, 1924, ss. 193—198). — 41.
- ⁴⁹ Tarkoitetaan Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen pää-äänenkannattajan »Vorwärts» lehden toimituksen, K. Kautskyn ja »Zarjan» välistä polemiikkaa, joka puhkesi Martovin (Ignotusin) artikkelin »Saksan sosialidemokratian Lyypekin puoluepäivät» («Zarja» n:o 2.—3., joulukuu 1901) johdosta. — 44.
- ⁵⁰ Kysymys on F. I. Danin pidätyksestä; hän oli »Iskran» toimituksen edustajana VSDTP:n komiteoiden ja järjestöjen konferenssissa, joka pidettiin 23.—28. maaliskuuta (5.—10. huhtikuuta) 1902 Belostokissa. — 48.
- ⁵¹ Kysymys on VSDTP:n komiteoiden ja järjestöjen Belostokin konferenssin vahvistamasta Vappu-lehtisestä. Lehtisen pohjaksi oli otettu »Iskran» toimituksen laatima luonnos (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 28—31 («NKP edustajakokousten, konferenssien ja KKK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 28—31)). — 48.
- ⁵² Lenin piti eserrävastaisen esitelmänsä Pariisissa kesäkuun 27 p:nä 1902 venäläisten poliittisten emigranttien kokouksessa. — 49.
- ⁵³ Kysymys on nähtävästi Plehanovin matkasta Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istuntoon. — 50.
- ⁵⁴ J. O. Martov (Berg) kävi Pariisissa neuvotteluja Venäläisten Sosialidemokraattien Liiton jäsenten kanssa puolueen edustajakokousta valmistelevan Organisaatiokomitean ulkomaisen osaston perustamisesta Belostokin konferenssin päätöstä vastaavasti. — 50.
- ⁵⁵ Kysymys on erään ulkomailla kuolleen Venäjän alamaisen jälkeensä jättämästä perinnöstä. V. G. Shkljarevitsh, tiedottaessaan siitä V. I. Leninille kirjeessään kesäkuun 5 p:nä 1902, kehotti »Iskran» toimitusta hankkimaan asianajajan hoitamaan juttua, mistä »Iskran» olisi saanut vastineeksi kolmanneksen perinnöstä. »Iskran» toimitus hylkäsi tämän ehdotuksen. — 51.
- ⁵⁶ Kysymys on Krimin sosialidemokraattisesta järjestöstä, jolle

Shkljarevitsh järjesti yhteyden »Iskran» toimitukseen. »Iskran» 24. ja 25. n:o:ssa julkaistut Simferopolista, Feodosiasta ja Jaltasta saadut kirjoitukset valaisevat jossain määrin järjestön toimintaa. — 51.

- ⁵⁷ *Kolja* — VSDTP:n Pietarin komitean salanimi. Kyseisessä tapauksessa tarkoitettaneen Pietarin komitean jäsentä V. P. Krasnuhaa, joka kävi elokuussa 1902 Leninin luona Lontoossa. — 53.
- ⁵⁸ *Vanha ystävä*, joka oli tuonut rahaa G. V. Plehanoville, on nähtävästi P. A. Krasikov. Kyseisen 500 rpl suuruisen rahasumman olivat keränneet »Iskran» edustajat Pietarissa ja se oli tarkoitettu lehden julkaisemiseen. — 53.
- ⁵⁹ Kysymyksessä on Pietarin komitean uudelleenjärjestelykomissio, joka muodostettiin heinäkuussa 1902 »Iskran», Pietarin Taisteluliiton ja työväenjärjestön edustajien yhteisessä kokouksessa. — 55.
- ⁶⁰ Lenin tarkoittaa Lausannessa ja Genèvessä marraskuun 10 ja 11 p:nä 1902 eserrien ohjelmasta ja taktiikasta pitämiään esitelmiä. — 57.
- ⁶¹ »*Krasnoje Znamja*» (»Punalippu») — aikakauslehti, »ekonomistien» äänenkannattaja; Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomainen Liitto julkaisi sitä Genèvessä marraskuusta 1902 tammikuuhun 1903 »Rabotsheje Delon» asemesta. Ilmestyi kolme aikakauslehden numeroa. — 58.
- ⁶² Odessassa oli vuoden 1902 lopulla kaksi järjestöä: suuntaukseltaan »Iskran» vastainen sosialidemokraattinen komitea ja syyskuussa 1902 perustettu Sosialidemokraattien Vallankumouksellinen Etelän Liitto. Joulukuussa 1902 etelän liitto lakkautti toimintansa itsenäisenä järjestönä. »Iskran» kannattajien (K. O. Levitski, R. S. Zemljatshka y.m.) Odessassa käymä sitkeä taistelu »ekonomisteja» ja »borbalaisia» vastaan johti siihen, että etelän liitto yhtyi huhtikuussa 1903 »Iskran» järjestöön. V. I. Lenin käsittelee tätä kysymystä 18. joulukuuta 1902 päivätyssä L. I. Axelrodille osoittamassaan kirjeessä (ks. tämä osa, 60. asiakirja). — 58.
- ⁶³ Kysymys on Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnosta, joka pidettiin Brysselissä joulukuun 29 p:nä 1902. G. V. Plehanov ei ollut siinä läsnä. — 60.
- ⁶⁴ *Organisaatiokomitea* (OK), jonka tehtävänä oli kutsua koolle VSDTP:n II edustajakokous, muodostettiin V. I. Leninin aloitteesta Pskovissa 2.—3. marraskuuta 1902 pidetyssä sosialidemokraattisten komiteoiden neuvottelukokouksessa. Iskralaisilla oli uudessa komiteassa valtava enemmistö. OK:n jäsenistöön kooptoititiin »Iskran» Venäjän-järjestön puolesta P. A. Krasikov, F. V. Lengnik, P. N. Lepeshinski ja G. M. Krzhizhanovski sekä VSDTP:n Pohjoisen Liiton puolesta A. M. Stopani. — 61.
- ⁶⁵ *Luotaksi* sanottiin leikillisesti yhteistä huonetta V. I. Zaslutshin, J. O. Martovin ja I. S. Blumenfeldin Lontoon-asunnossa siinä vallinneen ainaisen epäjärjestyksen vuoksi. — 63.

- ⁶⁶ »Iskran» Venäjän-järjestöön kuuluivat Venäjällä toimineet iskralaiset. 15.—16. marraskuuta 1902 Pskovissa pitämässään neuvottelukokouksessa iskralaiset järjestöt perustivat Organisaatiokomitean (OK) huolehtimaan puolueen II edustajakokouksen koolle kutsumisesta ja luovuttivat sille kaikki yhteytensä. »Iskran» Venäjän-järjestö toimi puolueen II edustajakokoukseen saakka ja esitti tärkeää osaa kokouksen valmistelussa ja koolle kutumisessa; tässä edustajakokouksessa perustettiin Venäjän vallankumouksellinen marxilainen puolue. — 64.
- ⁶⁷ Tarkoitetaan Venäjältä saatuja »Zhizn» aikakauslehden toimituksen kokoamia kirjoituksia, jotka V. D. Bontsh-Brujevitsh luovutti aikakauslehden lakkauttamisen jälkeen »Iskran» toimitukselle. — 65.
- ⁶⁸ *Zhenja* — Juzhnyi rabotshi -ryhmän salanimi.
Julkilausuman, josta Lenin kirjoittaa edelleen, VSDTP:n II edustajakokouksen koollekutsumisesta huolehtiva Organisaatiokomitea hyväksyi joulukuussa 1902 (ks. Teokset, 6. osa, ss. 291—294). — 68.
- ⁶⁹ *Kolme ulkomaille saapunutta rostovilaista*: I. I. Stavski, Motshalov ja Z. Mihailov. »Iskra» julkaisi 35. numerossaan maaliskuun 1 p:nä 1903 VSDTP:n Donin komitean kirjeen, jossa komitea ilmoitti olevansa »Iskran» ja »Zarjan» kannalla kaikissa ohjelma-, taktiikka- ja järjestösyömyksissä. — 68.
- ⁷⁰ Tarkoitetaan »Tiedotusta 'Organisaatiokomitean' muodostamisesta», joka julkaistiin »Iskra» lehden 32. n:ossa tammikuun 15 p:nä 1903, ja L. D. Trotskin artikkelia »Jalomielisyyttä ohjelman asemesta ja hermostuneisuutta taktiikan asemesta», joka julkaistiin »Iskran» 33. n:ossa helmikuun 1 p:nä 1903. — 69.
- ⁷¹ Kysymys on A. N. Potresovin artikkelista »Kaksikasvoisesta demokradiasta», joka julkaistiin »Iskra» lehden 35. n:ossa maaliskuun 1 p:nä 1903. — 69.
- ⁷² »*Proletariaatti*» — armeniankielinen illegaalinen lehti, Armenian Sosialidemokraattien Liiton äänenkannattaja. Ilmestyi ainoastaan yksi numero lokakuussa 1902 Tiflisissä (illegalisuutta silmälläpitäen lehden julkaisupaikkana oli mainittu Genève). Lehden perusti S. G. Shaumjan, ja B. M. Knunjants oli järjestämässä sen julkaisemista. — 69.
- ⁷³ A. Rudinia vastaan suunnattu artikkeli jäi Leniniltä kirjoittamatta. Leninin kirjanen »Vallankumouksellista seikkailupolitiikkaa» (ks. Teokset, 6. osa, ss. 170—191) ilmestyi erillisenä laitoksena, mutta ilman hänen muita eserrävastaisia artikkelejaan (ks. sama, ss. 155—159). — 70.
- ⁷⁴ *Organisaatiokomitean ulkomainen osasto* oli jäsenistöltään seuraava: L. G. Deutsch »Iskran» toimituksen puolesta, A. I. Kremer Bundin

ja N. N. Lohov (Olhin) Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton puolesta. — 71.

- ⁷⁵ »S.-Peterburgskije Vedomosti» (»Pietarin Sanomat») — sanomalehti; ilmestyi Pietarissa vuodesta 1728 Venäjän ensimmäisen vuodesta 1703 lähtien julkaistun »Vedomosti» lehden jatkona. Lehti ilmestyi vuoden 1917 loppuun. — 74.
- ⁷⁶ K. Kautskyn kirjanen »Die soziale Revolution» (»Yhteiskunnallinen vallankumous») julkaistiin venäjän kielellä Genèvessä 1903 N. Karpovin kääntämänä ja Leninin toimittamana. Toimituskunta liitti ss. 129—130 seuraavan huomautuksen: »Esitämme kaksi esimerkkiä näyttääksemme lukijalle, miten suurta teollisuuden keskitys on nyky-Venäjällä. Euroopan Venäjällä oli vv. 1894—1895 tehtaita (t.s. konevoimaa käyttäviä tai vähintään 16 työläistä käsittäviä tuotantolaitoksia) 14 578, niissä työläisiä 885 555 ja tuotannon arvo 1 345 miljoonaa ruplaa. Näistä oli suurimpia tehtaita, t.s. sellaisia, joissa oli 100 työläistä ja siitä yli, vain 1 468, t.s. $\frac{1}{10}$, mutta niissä oli työläisiä 656 000, miltei $\frac{3}{4}$ työläisten kokonaismäärästä, ja tuotannon arvo 955 milj. rpl, t.s. $\frac{7}{10}$ koko tuotannosta. Tämän perusteella voidaan päätellä, kuinka suuresti voimme kohottaa työn tuottavuutta, korottaa palkkoja ja lyhentää työpäivää, jos pakkoluovuttaisimme kaikki tehtaanomistajat, sulkisimme pienyritykset ja säilyttäisimme vain puolisoitoista tuhatta suurinta tehdasta, jotka toimisivat kahdessa kahdeksan tunnin vuorossa tai kolmessa viiden tunnin vuorossa! — Toinen esimerkki. Euroopan Venäjällä oli v. 1890 n. 9 ja puoli tuhatta alkeellista nahkurinliikettä, niissä 21 000 työläistä ja tuotanto 12 milj. rpl. 66 höyryvoimaa käyttävää nahkatehdasta, joissa oli $5\frac{1}{2}$ tuhatta työläistä, valmisti samaan aikaan tuotteita samaten 12 milj. ruplan arvosta!». — 76.
- ⁷⁷ Kysymyksessä on F. Engelsin teos »Talonpoikaiskysymys Ranskassa ja Saksassa» (ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, ss. 378—397). — 77.
- ⁷⁸ Tarkoitetaan alustusta »Hajaannus ja lahkolaisuus Venäjällä», jonka V. D. Bontsh-Brujevitsh kirjoitti V. I. Leninin ja G. V. Plehanovin kehotuksesta VSDTP:n II edustajakokousta varten. Alustus julkaistiin myöhemmin lahkolaisille tarkoitettun sosialidemokraattisen »Rassvet» lehtisen 6.—7. n:ossa 1904. Päätöslauselmaehdotuksen lahkolaisille tarkoitettun lehden julkaisemisesta kirjoitti Lenin (ks. Teokset, 6. osa, s. 459). — 77.
- ⁷⁹ Tarkoitetaan V. I. Leninin ja J. O. Martovin välistä »henkilökoh-taista selkkausta» liigan II edustajakokouksessa. Martov syytti Leniniä, että Lenin oli muka liigan edustajakokouksessa tekemässään selostuksessa väittänyt Martovin juonitelleen ja valehdelleen puolueen toisessa edustajakokouksessa pää-äänenkannattajan toimituksen järjestämistapaa käsiteltäessä, ja haastoi Leninin välimiesoikeuteen. Lenin esitti vastalauseen tuollaisen taistelumenetelmän johdosta, otti vastaan Martovin haasteen ja haastoi vuorostaan

hänet välimiesoikeuteen asian johdosta. Selkkaus selvitettiin G. M. Krzhizhanovskin välityksellä tämän ollessa ulkomailla marraskuun jälkipuoliskolla 1903 siten, että Lenin ja Martov vaihtoivat kirjeitä. Leninin ja Martovin kirjeet julkaistiin kirjassa «Комментарии к протоколу второго съезда Заграничной лиги русской революционной социал-демократии», Женева, 1904 («Kommentareja Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan toisen edustajakokouksen pöytäkirjoihin», Genève 1904). — 78.

⁸⁰ Kysymyksessä on laholaisille tarkoitettu sosialidemokraattinen »Rassvet» lehtinen, jota V. D. Bontsh-Brujevitsh julkaisi Genève'ssä VSDTP:n II edustajakokouksen päätöksen perusteella. — 79.

⁸¹ Lenin tarkoittaa kysymystä KK:n »heinäkuun julkilausumasta» ja KK:n sovittelijajäsenten syyllistymisestä VSDTP:n II edustajakokouksen päätösten kavaltamiseen.

KK:n »heinäkuun julkilausuma» — päätös, jonka KK:n sovittelijajäsenet L. B. Krasin, V. A. Noskov ja L. J. Galperin tekivät heinäkuussa 1904. Päätös hyväksyttiin KK:n kahden jäsenen: V. I. Leninin ja R. S. Zemljatshkan tietämättä, joten heillä ei ollut mahdollisuutta puolustaa KK:ssa puolueen enemmistön kantaa. Sovittelijat tunnustivat tuossa päätöksessä G. V. Plehanovin kooptoiman »Iskran» menshevistisen toimituksen ja kooptoivat KK:n jäseniksi vielä kolme sovittelijaa: A. I. Ljubimovin, L. J. Karpovin ja I. F. Dubrovinskin. Sovittelijat vastustivat puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista ja hajottivat KK:n eteläisen toimikunnan, joka oli toiminut edustajakokouksen koollekutsumisen puolesta. He riistivät Leniniltä puolueen Keskuskomitean ulkomaisen edustajan oikeudet ja kielsivät julkaisemasta hänen teoksiaan ilman KK:n kollegion lupaa.

Puolueen paikalliskomiteat — Pietarin, Moskovan, Riian, Bakuun y.m. — kannattivat Leniniä ja tuomitsivat päättäväisesti »heinäkuun julkilausuman» (ks. tätä osaa, 86. asiakirjaa). — 81.

⁸² Kysymys on puolueen kirjepainoon julkaistavaksi jätetyn Galjorkan (M. S. Olminskin) ja Rjadovoin (A. Bogdanovin) kirjasen «Наши недоразумения» («Väärinkäsityksemme») palauttamisesta.

12. syyskuuta 1904 päivätyssä kirjeessä V. A. Noskov ilmoitti V. D. Bontsh-Brujevitshille, että kirjanen luovutetaan Galjorkalle (ks. Ленинский сборник XV, стр. 167 (XV Lenin-kokoelma, s. 167)). — 81.

⁸³ *KK:n eteläinen toimikunta* perustettiin helmikuussa 1904 Leninin välittömällä myötävaikutuksella. Siihen kuuluivat V. V. Vorovski, I. H. Lalajants y.m. Eteläisen toimikunnan vakituksena sijaintipaikkana oli Odessa. Eteläinen toimikunta taisteli johdonmukaisesti menshevikkejä ja sovittelijoita vastaan ja vaati vastoin keskuksen — KK:n, pää-äänenkannattajan ja puolueen — tahtoa kutsumaan viiрымättä koolle puolueen III edustajakokouksen.

KK:n eteläinen toimikunta toimi vuoden 1904 elokuun puoliväliin, ja se hajotettiin laittomasti hyväksytyyn KK:n »heinäkuun julkilausuman» perusteella. Syksyllä 1904 pidetyssä etelän ensimmäises-

- sä VSDTP:n komiteoiden bolshevistisessa konferenssissa toimikunta muodostettiin uudelleen. KK:n eteläinen sekä pohjoinen ja Kaukasian toimikunta muodostivat sitten joulukuussa 1904 perustetun Yleisvenäläisen Enemmistökomiteain Toimikunnan kantajoukon. — 83.
- ⁸⁴ Tarkoitetaan V. Bontsh-Brujevitshin ja N. Leninin *sosialidemokraattisen kirjallisuuden kustantamaa*, jonka bolshevikit perustivat maaliskuun lopulla 1904 »Iskran» menshevistisen toimituksen kielitäydyttyä julkaisemasta II edustajakokouksen päätöksiä puolustavien ja puolueen III edustajakokouksen koollekutsumista vaativien puoluejärjestöjen ja puolueen jäsenten ilmoituksia. — 86.
- ⁸⁵ Tarkoitetaan KK:n työryhmän ja sen ulkomaisen asiamiesverkon hajottamista sen yhteydessä, että kaikki asiat siirtyivät V. A. Noskovin hoidettaviksi. — 86.
- ⁸⁶ Lenin tarkoittaa F. V. Lengnikin kirjettä, jonka tämä oli kirjoittanut elokuun 22 p:nä 1904 Tagankan vankilassa Moskovassa (ks. Ленинский сборник XV, стр. 159—162 (XV Lenin-kokoelma, ss. 159—162)). — 87.
- ⁸⁷ Kysymys on V. A. Noskovin ja KK:hon kooptoidun menshevikin V. N. Rozanovin kirjeistä; I. A. Pjatnitski lähetti ne heti V. I. Leninille Genèveen. Lenin esittää mainitut kirjeet kirjassaan »Ilmoitus ja asiakirjoja keskustelinten erkaantumisesta puolueesta» (ks. Teokset, 7. osa, ss. 526—529). — 96.
- ⁸⁸ Tarkoitetaan syksyllä 1904 hyväksyttyä VSDTP:n Moskovan komitean päätöslauselmaa, jossa Moskovan komitea ilmoitti olevansa täydellisesti Leninin katsomusten kannalla, arvosti korkealle hänen toimintansa, joka tähtäsi »*todella lujan proletaarisen puolueen luomiseen*», ja lupasi Leninille kaikkinaista apuaan bolshevistisen kirjakustantamon perustamisessa. — 101.
- ⁸⁹ Kesällä ja syksyllä 1904 pidettiin useita Moskovan puoluejärjestön jäseniä. Sen vuoksi Lenin pelkäsi, että hänen käytettävissään oleva MK:n salainen osoite oli poliisin tiedossa ja kirje saattoi joutua sen käsiin. — 101.
- ⁹⁰ Tarkoitetaan VSDTP:n Bakun komitean menshevikkijäsenen laittonta menettelyä: hän oli kooptoinut komitean pidätettyjen jäsenten tilalle uusia menshevikkien keskuudesta. Kaukasian liittokomitean puheenjohtaja ja KK:n edustaja julistivat Kaukasian liiton sääntöjen perusteella Bakun komitean hajotetuksi väärin muodostettuna. Ks. tästä yksityiskohtaisesti Orlovskin (V. V. Vorovskin) kirjasta «Совет против партии», Женева, 1904, стр. 24—30 (»Neuvosto puoluetta vastaan», Genève 1904, ss. 24—30). — 103.
- ⁹¹ Kysymys on illegaalisen bolshevistisen »Vperjod» lehden julkaisemisesta. Lehteä julkaistiin Genéveissä Leninin johdolla joulukuun 22 päivästä 1904 (tammikuun 4 päivästä 1905) toukokuun 5 (18) päivään 1905. — 104.

- ⁹² Tarkoitetaan marraskuussa 1904 julkaistua menshevistisen »Iskran» toimituksen kirjettä. Menshevikit asettivat kirjeessään sosialidemokratian tärkeimmäksi tehtäväksi »vaikuttaa järjestyneesti porvarilliseen oppositioon» esittämällä hallitukselle vaatimuksia porvarillisten liberaalien ja zemstvomiesten välityksellä. — 105.
- ⁹³ »Iskran» 78. n:ossa julkaisemassaan artikkelissa »Vastoinkäymisemme» A. N. Potresov (Starover) viittasi V. I. Leniniä vastustaessaan G. Clemenceaun johtaman ranskalaisten radikaalien puolueen ohjelmaan. — 106.
- ⁹⁴ VSDTP:n KK:n jäsenille, sovittelijabolsheveikeille L. B. Krasinille, V. A. Noskoville ja L. J. Galperinille lähettämänsä ilmoituksen V. I. Lenin kirjoitti KK:n »heinäkuun julkilausuman» (ks. 81. huomautusta) johdosta.
- VSDTP:n KK:n jäsenet, sovittelijabolshevikit (L. B. Krasin, V. A. Noskov ja L. J. Galperin) tekivät heinäkuussa 1904 Leninin tietämättä päätöksen, jossa tunnustivat Plehanovin menetelleen laillisesti kooptoidessaan »Iskran» toimitukseen VSDTP:n II edustajakokouksen kumoon äänestämät menshevikit ja kielsivät Leniniä ryhtymästä KK:n ulkomaisena edustajana vastuullisiin toimenpiteisiin muuten kuin KK:n toimeksiannosta, t.s. riistivät häneltä puolueen ulkomaisen edustajan oikeudet.
- KK:n päätös julkaistiin »Iskran» 72. n:ossa elokuun 25 pnä, vaikka Lenin oli ilmoittanut elokuun 18 pnä 1904 kiistävänsä sen laittomana, koska häntä ei ollut kutsuttu KK:n istuntoon eikä hänelle ollut edes tiedotettu kysymyksen ottamisesta käsiteltäväksi.
- Sen jälkeen julkaistiin »Iskran» 77. n:ossa marraskuun 5 pnä VSDTP:n KK:n ilmoitus, jossa Leniniä syytettiin siitä, että hän pyrkii muka »aiheuttamaan puolueessa sekasortoa», koska pitää itseään edelleenkin KK:n jäsenenä ja ilmoittaa siitä avoimesti. KK kehotti jättämään selkkauksen kansainvälisen sosialidemokratian johtajien välitysoikeuden käsiteltäväksi. — 112.
- ⁹⁵ Kysymys on zemstvomiesten kokouksista, joissa liberaalien oppositio hyväksyi tsaarille osoitettuja kirjelmiä ja pyysi lahjoittamaan perustuslain. Lenin arvosteli »zemstvokamppailu»-suunnitelmaa artikkelissaan »Zemstvokamppailu ja 'Iskran' suunnitelma» (ks. Teokset, 7. osa, ss. 485—507). — 113.
- ⁹⁶ Lontoossa toimineet venäläiset sosialidemokraattiset järjestöt perustivat 1904 Venäjällä puhjenneiden lakkojen yhteydessä Venäjän lakkolaisten avustamiskomitean, joka lähetti Englannin ammattiyhdistyksille avunantokehotuksen. Päätettiin kääntyä myös Työväenedustuskomitean (Labour Representation Committee) puoleen, jonka sihteerinä toimi MacDonald. Työväenedustuskomitea suostui antamaan apua asettaen kuitenkin ehdoksi, että osa varoista käytettäisiin avustuksiin lukuisten 1905 tammikuun 9 (22) päivän uhrien leskille ja orvoille. — 113.
- ⁹⁷ Kysymyksessä on Ranskan sosialistien edustajakokous. Se pidettiin Pariisissa 23.—25. huhtikuuta 1905; guesdelaiset ja jaurèsilaiset yhdistyivät tuossa kokouksessa. — 115.

- ⁹⁸ Tarkoitetaan J. O. Martovin artikkelia »Puolueen vai kerhojen edustajakokous?», joka julkaistiin »Iskran» 94. n:ossa maaliskuun 25 p:nä 1905. Martov asetti tuossa artikkelissaan guesdeläisten menettelyn esikuvaksi »leniniläisille» ja samalla kirjoitti sellaisia perättömyyksiä, että guesdeläiset muka olivat pyytäneet välittäjiksi Beheliä ja Saksan sosialidemokratiaa. Leiteisen vastasi Martovin artikkeliin »Vperjodin» 15. n:ossa huhtikuun 20 (7) p:nä lyhyellä kirjoituksella »Pieni oikaisu!». — 115.
- ⁹⁹ »Die Neue Zeitin» 29. n:ossa julkaistu K. Kautskyn artikkeli »Die Differenzen unter den russischen Sozialisten» julkaistiin venäjän-nöksenä »Iskran» 97. n:ossa otsikoin »Разногласия между русскими социалистами». Artikkelissa sanottiin: »...Venäjän puolueessa ei ole lainkaan revisionisteja... Hän (Lenin. *Toim.*) puolustaa tiukkaa sentralismia ja Keskuskomitean diktatorisia oikeuksia, kun taas Axelrod ja hänen ystävänsä pyrkivät antamaan enemmän liikuma-alaa paikallisten komiteoiden toiminnalle.» — 116.
- ¹⁰⁰ »Esteiden voittaminen» merkitsi sitä, että oli estettävä menshevikkejä valtaamasta Samarassa bolshevikkien maanalaista kirjapainoa, mihin VSDTP:n KK:n menshevikkiasiamiehet pyrkivät sinnikkäästi. — 116.
- ¹⁰¹ Lenin oli A. A. Preobrazhenskin naapurina asuessaan 1889—1893 kesäisin Alakajevkassa. Preobrazhenski asui muutaman virstan päässä Alakajevkasta Schornelin maatalossa. — 116.
- ¹⁰² »Proletari» (»Proletaari») — illegaalinen bolshevistinen viikkolehti, VSDTP:n pää-äänenkannattaja puolueen III edustajakokouksen jälkeen. Huhtikuun 27 (toukokuun 10) p:nä 1905 pidetyn KK:n kokouksen päätöksellä pää-äänenkannattajan vastaavaksi toimittajaksi nimitettiin Lenin. Lehteä julkaistiin Genèvessä toukokuun 14 (27) päivästä marraskuun 12 (25) päivään 1905. Toimituksen työhön osallistuivat vakituisesti V. V. Vorovski, A. V. Lunatsharski ja M. S. Olminski. Suurta työtä tekivät toimituksessa N. K. Krupskaja, V. A. Karpinski ja V. M. Velitshkina. — 117.
- ¹⁰³ P. Lafargue muotoili kantansa kysymyksestä, onko Venäjän sosialidemokraattien osallistuttava väliaikaiseen vallankumouhallitukseen, haastattelussa, jonka hän myönsi G. D. Leiteiselle Ranskan yhdistyneen sosialistisen puolueen ensimmäisen kongressin aikana lokakuun 29 (16) p:nä 1905 (ks. tämä osa, 131. asiakirja ja 120. huomautus). — 118.
- ¹⁰⁴ Kysymys on V. G. Plehanovin venäjöntämän ja hänen alkulauseellaan varustetun F. Engelsin »Ludwig Feuerbach» kirjasen toisesta painoksesta. Plehanovin alkulausetta käsittelevä artikkeli jäi Leniniltä kirjoittamatta; Plehanovin alkulauseessaan esittämien erinäisten ajatusten arvostelua ks. kirjasta »Materialismi ja empiriokritisismi» (Teokset, 14. osa, ss. 143—145). — 121.
- ¹⁰⁵ »Euroopan proletariaatin vallankumoustaistelun historiaa» («Очерки

- из истории революционной борьбы европейского пролетариата») julkaistiin »Vperjod» ja »Proletari» lehdissä ja sittemmin erillisenä kirjaseinä Genèvessä tekijän loppusanoilla varustettuna. — 121.
- ¹⁰⁶ A. V. Lunatsharskin artikkeli »Helmikuun vallankumous ja sen seuraukset», jossa käsiteltiin vuoden 1848 tapahtumia, julkaistiin alakertana »Proletarin» 20. n:ossa lokakuun 10 (syyskuun 27) pñä 1905. — 121.
- ¹⁰⁷ Lenin mainitsee 26. toukokuuta 1905 päiväystä VSDTP:n KK:n jäsenen D. S. Postolovskin kirjeestä, jossa tämä kirjoitti: »Olisi erittäin toivottavaa, että Voinov kirjoittaisi Teidän ohjaamananne ainakin kerran viikossa yleispoliittisen lehtisen, joka lähetettäisiin käsikirjoituksina järjestöille painatettavaksi.» — 121.
- ¹⁰⁸ »Lushinin kirje» — »Avoin kirje III edustajakokouksen osanottajille». Konstantin Sergejevitsh (N. V. Doroshenko) erotettiin työstä Pietarin komiteassa sen vuoksi, että hän oli kirjoittanut nimensä »Lushinin kirjeen» alle. Leninin selityksen jälkeen hänet vedettiin jälleen mukaan työhön. — 122.
- ¹⁰⁹ Sopimus Maria Malyhin (Edelmannin) kustantamon kanssa laadittiin sen yhteydessä, että kyseinen kustantamo oli tehnyt Leninille tarjouksen useiden hänen teostensa sekä muiden bolshevikkikynäilijöiden tuotteiden julkaisemisesta.
M. A. Malyhin kanssa tehtyä sopimusta ei pantu täytäntöön, sillä VSDTP:n KK oli samaan aikaan ryhtynyt neuvotteluihin K. P. Pjatnitskin ja A. M. Gorkin perustaman Znanije-kustantamon kanssa, mistä P. P. Rumjantsev ilmoitti Leninille kyseiseen kirjeeseen vastatessaan. Rumjantsev pyysi Leniniltä lupaa allekirjoittaa sopimus Znanijen kanssa. Lenin ilmoitti lokakuun 2 (15) pñä sähköitse suostuvansa (ks. tätä osaa, 126. asiakirjaa). L. B. Krasin ja P. P. Rumjantsev allekirjoittivat sopimuksen Znanije-kustantamon kanssa lokakuun 21 (8) pñä 1905. — 123.
- ¹¹⁰ Konferenssista, jonka KST aikoi järjestää VSDTP:n yhdistämistä silmälläpitäen, ks. 16. syyskuuta 1905 päivätyä Leninin kirjettä KST:lle (Teokset, 9. osa, s. 238). — 123.
- ¹¹¹ VSDTP:n KK ilmoitti 3. (16.) lokakuuta 1905 päivätyssä kirjeessään Leninille KK:n valtuuttaneen konferenssiin V. I. Leninin, F. V. Lengnikin ja P. P. Rumjantsevin. Lenin saattoi sen KST:n tietoon lokakuun 14 (27) pñä 1905 (ks. Teokset, 9. osa, ss. 378—379). — 123.
- ¹¹² »Dnevnik Sotsial-Demokrata» («Sosialidemokraatin Päiväkirja») — epäsäännöllisesti ilmestynyt G. V. Plehanovin julkaisema lehti; ilmestyi Genèvessä pitkin väliajoin maaliskuusta 1905 huhtikuuhun 1912, kaikkiaan 16 numeroa. »Dnevnikiä» alettiin julkaista uudelleen Pietarissa 1916; ilmestyi yksi numero.
»Dnevnik Sotsial-Demokratan» 2. n:ossa (elokuu 1905) julkais-

tiin Plehanovin artikkeli »Valittuja kohtia ystävien kirjeenvaihdosta (Kirje 'Proletari' lehden toimitukselle)», jossa tekijä vastasi Leninin artikkeliin »Väliaikaisesta vallankumouhallituksesta. Ensimmäinen artikkeli. Plehanovin historiallinen selitys» (ks. Teokset, 8. osa, ss. 455—466) syyttäen Leniniä ja bolshevikkeja blanquilai-suudesta. — 124.

- 113 Kysymys on kirjasen »Maalaisköyhälistölle» (ks. Teokset, 6. osa, ss. 345—417) legaalisen julkaisun valmistelusta.

Kirjeessä mainitut ovat: *Petrov* — M. Malyhin kustantamo; *Belov* — Molot-kustantamo; *Nolin* — Znanije-kustantamo. — 124.

- 114 »Rabotshin» 2. n: on alakerran »Kirje työläisille. II» nimimerkkinä oli Tretii; artikkelin kirjoittajaa ei ole saatu selville.

»Rabotshi» (»Työmies») — illegaalinen yleistajuinen sosialidemokraattinen lehti; sitä julkaisi VSDTP:n Keskuskomitea Moskovassa puolueen III edustajakokouksen päätöksellä elo- — lokakuussa 1905; lehden tosiasiallisena toimittajana oli A. A. Bogdanov. — 126.

- 115 *Scholzin juttu* — juttu, joka aiheutui A. M. Gorkin »Auringon lapsia» näytelmän painatussopimuksen ehtojen rikkomisesta genevaläisen kirjapainon omistajan Scholzin taholta. Näytelmän oli otanut julkaistavakseen syyskuussa 1905 ulkomailla perustettu sosialidemokraattien Demos-kustantamo. Demoksen toimituskuntaan kuuluivat I. P. Ladyzhnikov, J. D. Stasova, V. D. Bontsh-Brujevitsh ja R. P. Avramov.

Gorkin näytelmää ladottiin puolueen kirjapainossa ja se viivästyi kirjakkeiden puutteesta; kun latomusta ei luovutettu määrääkänä Scholzin kirjapainoon painatettavaksi, Scholz pani viireille kanteen vaatien tappion korvaamista.

I. P. Ladyzhnikovin kertoman mukaan asia ei mennyt oikeuteen, sillä Scholzille maksettiin tietty rahasumma. — 126.

- 116 Sen jälkeen kun Lenin oli matkustanut Venäjälle marraskuun alussa 1905, Talouskomissio lopetti toimintansa ja lähetti Tukholmaan Brantingin osoitteella kirjaston ja puolueen arkiston, jota siellä säilytettiin jonkin aikaa Kansantalolla (ks. tämä osa, 136. asiakirja). — 128.

- 117 *Ulkomaisten Järjestöjen Komitea* (UJK) valittiin VSDTP:n ulkomaisten ryhmien neuvottelukokouksessa joulukuussa 1911. UJK:n jäsenistö vaihtui useita kertoja. VSDTP:n ulkomaisten ryhmien konferenssissa, joka pidettiin Bernissä 27. helmikuuta — 4. maaliskuuta 1915, UJK:hon valittiin N. K. Krupskaja, I. F. Armand, G. L. Shklovski ja V. M. Kasparov. UJK, joka sijaisi Sveitsissä ja toimi Leninin välittömällä johdolla, suoritti sotavuosina suuren työn VSDTP:n ulkomaisten osastojen toiminnan koordinoimiseksi, kävi taistelua sosialishovinisteja vastaan, kansainvälisen sosialidemokratian vasemmistointernationalistien yhteenliittämisen puolesta. — 129.

- ¹¹⁸ G. D. Leiteisen oli läsnä Ranskan yhdistyneen sosialistipuolueen ensimmäisessä Chalonin kongressissa, joka avattiin lokakuun 29 pnä 1905. Venäjän vallankumouksellista proletariaattia kohtaan tuntemansa myötämielisyyden merkiksi kokous valitsi hänet puhemiehistöön, ja hän otti paikkansa läsnäolleiden yksimielisten suosionsoitusten saattamana. »Proletarin» tervehdyssäke otettiin vastaan lämpimästi. Kongressi hyväksyi P. Lafarguen ehdotuksesta päätöslauselman ilmaisten siinä suhtautuvansa solidaarisesti Venäjän vallankumoukseen. — 130.
- ¹¹⁹ »*Novaja Zhizn*» («Uusi Elämä») — ensimmäinen legaalinen bolshivistinen sanomalehti; ilmestyi Pietarissa joka päivä lokakuun 27 (marraskuun 9) päivästä joulukuun 3 (16) päivään 1905. Leninin palattua marraskuun alussa maanpaosta Pietariin lehti alkoi ilmestyä hänen välittömällä johdolla. »*Novaja Zhizn*» oli tosiasiallisesti VSDTP:n pää-äänenkannattaja.
Lehden 27. numeron ilmestyttyä joulukuun 2 pnä tsaarihallitus lakkautti sen. — 130.
- ¹²⁰ G. D. Leiteisen haastatteli Ranskan sosialistipuolueen Chalonin kongressin aikana Bracke-Desrousseauja, P. Lafarguet ja J. Guesdea. Peruskysymykseen, mikä on heidän kantansa Venäjän sosialidemokraattien osallistumisesta väliaikaiseen vallankumouhallitukseen, he kaikki vastasivat, että pitävät tuota osallistumista välttämättömänä.
Vastaukset julkaistiin kokonaisuudessaan »*Proletarin*» 26. n:ossa marraskuun 25 (12) pnä 1905 kirjoituksessa, jonka otsikkona oli »Guesdelaiset ja Venäjän sosialidemokraattien osallistuminen väliaikaiseen vallankumouhallitukseen». — 130.
- ¹²¹ Paketissa, josta V. I. Lenin kirjoitti G. A. Kuklinille, olivat Aleksandr Iljitsh Uljanovin asiapaperit ja m.m. hänen valokuvansa, jotka oli otettu vankilassa M. A. Uljanovan pyynnöstä ennen teoitusta.
Kyseisiä valokuvia säilytetään nykyään NKP:n KK:n marxism-leninism-instituutin Keskuspuoluearkistossa. — 132.
- ¹²² Kirje »*L'Humanité*» kirjeenvaihtajalle E. Avenardille on kirjoitettu sen yhteydessä, että Avenard, joka oli helmikuun 17 (maaliskuun 2) pnä 1907 haastatellut Leniniä aiheesta »VSDTP:n taktiikka vaalikamppailun aikana», oli lähettänyt haastattelutekstin Leninin tarkastettavaksi.
Kirjeenvaihtaja otti tarkoin huomioon Leninin korjaukset ja huomautukset, kuten »*L'Humanité*ssa» julkaistusta haastattelutekstistä havaitaan (ks. Teokset, 12. osa, ss. 131—137).
»*L'Humanité*» («Ihmiskunta») — päivälehti, jonka J. Jaurès perusti 1904 Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen äänenkannattajaksi. Imperialistisen maailmansodan vuosina (1914—1918) lehden kanta oli sosialishovinistinen.
Lehden johtoon, sen poliittiseksi päätoimittajaksi tuli 1918 huomattava Ranskan ja kansainvälisen työväenliikkeen mies Marcel Cachin. Joulukuusta 1920, kun Ranskalaisessa Sosialistisessa Puo-

luessa oli tapahtunut hajaannus ja oli perustettu Ranskan Kommunistinen Puolue, lehdestä tuli kommunistisen puolueen päääänenkannattaja. — 133.

- ¹²³ »*Novoje Vremja*» (»Uusi Aika») — päivälehti; ilmestyi Pietarissa vuosina 1868—1917. Aluksi se oli maltillinen liberaalinen lehti, mutta sen jälkeen kun lehden kustantajaksi tuli vuonna 1876 A. S. Suvorin, se muuttui taantumuksellisten aatelis- ja virkamiespiirien äänenkannattajaksi. Vuodesta 1905 se oli mustasotnialaisten äänenkannattaja. — 133.
- ¹²⁴ »*R.*», »*Raduga*» (»Sateenkaari») — kirjallinen, tieteellinen ja poliittinen kuukausijulkaisu, ilmestyi Genèvessä kesäkuusta 1907 helmikuuhun 1908. Aikakausjulkaisua avustivat A. M. Gorki, N. A. Semashko, M. G. Tshakaja y.m. Lenin mahdollisesti keskusteli II Internationaalien Stuttgartin kongressin aikana bolshevikkien edustajistoon kuuluneen B. M. Knunjantsin ja kongressissa olleen N. A. Semashkon kanssa. — 134.
- ¹²⁵ Kirjeen tuoja oli A. I. Uljanova-Jelizarova, joka oli lokakuussa 1907 ulkomailla. Hän oli saanut tehtäväkseen lähettää Leninille Tukholmasta bolshevistiset lehdet (kaikki »Iskran» numerot sekä yksityisiä »Vperjodin» ja »Proletarin» numeroita vuoden 1905 ajalta), koska Lenin tahtoi koota näissä lehdissä julkaistuja artikkeleistaan kolmannen osan teostensa ensimmäiseen kolmiosaiseen laitokseen, jota hän tuolloin valmisteli. — 136.
- ¹²⁶ Kirje on osoitettu nähtävästi K. H. Brantingille, joka auttoi bolshevikkeja yhteydenpidossa Venäjälle. — 137.
- ¹²⁷ »*Proletari*» (»Proletaari») — bolshevikkien illegaalinen lehti, ilmestyi vuoden 1906 elokuun 21 (syyskuun 3) päivästä vuoden 1909 marraskuun 28 (joulukuun 11) päivään V. I. Leninin toimittamana. Lehden 20 ensimmäistä numeroa ladottiin Viipurissa ja painettiin matriiseista Pietarissa. Julkaisupaikan salaamiseksi lehdessä oli osoitettu, että se ilmestyy Moskovassa. Illegaalisen lehden julkaisu-ehdojen tavattoman huononemisen vuoksi Venäjällä »Proletarin» toimituskunta ryhtyi VSDTP:n Pietarin ja Moskovon komitean päätöstä vastaavasti julkaisemaan lehteä ulkomailla, ensin Genèvessä ja sitten Pariisissa. — 138.
- ¹²⁸ Lenin tarkoittaa G. V. Plehanovin artikkelia »Syndikalismin teorian ja käytännön arvostelua», joka julkaistiin vuonna 1907 »Sovremennyi Mirin» 11. ja 12. n:ossa. Plehanov yritti siinä todistaa, että poliittisten puolueiden ja ammattiyhdistysten keskinäisiä suhteita koskevassa kysymyksessä pääsi Stuttgartin kongressissa voitolle neutralistien kanta.
- »*Sovremennyi Mir*» (»Nyky maailma») — kirjallinen, tieteellinen ja poliittinen kuukausilehti; ilmestyi Pietarissa lokakuusta 1906 vuoteen 1918. Aikakauslehden julkaisemiseen osallistuivat lähinnä menshevikit. Bolshevikkien ja puolue mies-menshevikkien liiton aikana »Sovremennyi Miriä» avustivat myös bolshevikit. Vuodesta 1914 se oli sosialishovinistien äänenkannattaja. — 138.

- ¹²⁹ Kysymyksessä on toinen VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen pöytäkirjojen kahdesta virallisesta kappaleesta; se jäi ulkomaille eikä sitä ole sittemmin löydetty. — 139.
- ¹³⁰ »*Berner Tagwacht*» («Bernin Vartio») — sanomalehti, Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen äänenkannattaja. — 142.
- ¹³¹ Genèvessä suoritettut pidätykset liittyivät kesäkuun 13 p:nä 1907 Tiflisissä pakkoluovutettujen seteleiden vaihtoon. Pakkoluovutuksen järjestäjän Kamon (Ter-Petrosjanin) ja sen kaikkien osanottajien onnistui paeta. Mutta tsaarihallitus ilmoitti pakkoluovutettujen 500 ruplan seteleiden sarjat ja numerot poliisille ja ulkomaille; Berliinissä, Münchenissä, Pariisissa, Kööpenhaminassa, Tukholmassa ja Genèvessä pidätettiin joulukuussa 1907 samanlaisesti henkilöt, jotka olivat vaihtaneet näitä seteleitä. Tuon Tiflisissä suoritettun pakkoluovutuksen järjestäjä pidätettiin Berliinissä marraskuussa 1907 provokaattori J. A. Zhitomirskin ilmiannon perusteella. Selvitettyään Kamon henkilöllisyyden Venäjän hallitus ajoi läpi vaatimuksen hänen luovutuksestaan kriminaalirikollisena. Tiflisissä suoritettun pakkoluovutuksen osanottajia esittäessä toimeenpantiin pidätyksiä Berliinin, Pariisin, Münchenin, Genèven ja Tukholman venäläisissä sosialidemokraattisissa siirtokunnissa. Länsi-Euroopan maiden poliisin oli vapautettava pidätetyt lyhytaikaisen vankeuden jälkeen, koska sen toimet aiheuttivat vastalauseita poliittisten pakolaisten turvapaikkaolkeuden loukkaamisen johdosta. — 143.
- ¹³² Muistonumero oli »*Proletarin*» 24. n:o, joka oli omistettu Marxin kuoleman 25-vuotispäivälle. Lunatsharski ilmoitti Leninille, ettei hän voi kirjoittaa artikkelia Pariisin Kommuunista. — 144.
- ¹³³ Tarkoitetaan tutkimuksia, jotka puolue pani toimeen sen johdosta, että menshevikit olivat esittäneet herjaavia syytöksiä M. M. Litvinovia vastaan väittäen hänen vaihtaneen ulkomailta Kamon järjestämässä Tiflisin pakkoluovutuksessa kaapattuja seteleitä (ks. 131. huomautusta). L. Tyszka osallistui tutkimuskomission työhön tutkimusten ensimmäisessä vaiheessa. Sen jälkeen tutkimuksia jatkoi Ulkomainen Keskustoimikunta ja viimein, kun UKT:n jäsenet eivät pitäneet asiaa salassa, se otettiin VSDTP:n KK:n elokuun (1908) kokouksen päätöksellä pois UKT:ltä ja annettiin KK:n erikoiskomission tutkittavaksi (komissioon kuului 5 jäsentä: yksi bolshevikkien ja yksi menshevikkien puolesta sekä kansallisten järjestöjen edustajat). — 145.
- ¹³⁴ Lenin tarkoittaa »*Golos Sotsial-Demokrat*» 1.—2. n:ossa toimituksen nimissä julkaistua artikkelia »Eikö ole aika lopettaa?». Artikkelissa esitettiin parjaavia syytöksiä bolshevikkeja vastaan Tiflisin pakkoluovutusjutun yhteydessä.
- »*Golos Sotsial-Demokrata*» («Sosialidemokraatin Ääni») — sanomalehti, menshevikkien ulkomainen äänenkannattaja; ilmestyi helmikuusta 1908 joulukuuhun 1911 ensin Genèvessä ja sitten Pariisissa. Toukokuusta 1909 lehti muodostui lopullisesti likvidaattorien aatteelliseksi keskukseksi. — 146.

- ¹³⁵ *Ulkomainen Keskustoimikunta* — VSDTP:n kaikkien ulkomaisten kannatusryhmien keskus — oli tuohon aikaan menshevikkien kässissä. VSDTP:n KK:n kokous teki elokuussa 1908 yleisen päätöksen VSDTP:n ulkomaisista kannatusryhmistä sekä Ulkomaisen Keskustoimikunnan tehtävistä ja johtosäännöistä. UKT:n nimitettiin VSDTP:n KK, ja siihen kuului 10 henkilöä (m.m. yksi KK:n jäsen, jolla oli veto-oikeus); UKT:n toiminta rajoittui ulkomaisten kannatusryhmien tarpeiden tyydyttämiseen ja VSDTP:n KK:n Ulkomaisen Toimikunnan antamien yleisten puoluettehtävien suorittamiseen. — 146.
- ¹³⁶ Artikkelel *»Venäjän vallankumouksen arviointia»* julkaistiin *»Proletarin»* 30. n:ossa toukokuun 23 (10) pnä 1908.
»Przegląd Socialdemokratyczny» (*»Sosialidemokraattinen Katsaus»*) — Puolan sosialidemokraattien aikakauslehti, ilmestyi Krakovassa vuosina 1902—1904 ja 1908—1910. — 146.
- ¹³⁷ Kysymyksessä on nähtävästi M. M. Litvinovin lausunnot sisältävä pöytäkirja. Litvinov oli lähettänyt maaliskuun 10 pnä 1908 VSDTP:n KK:lle vastalauseen sen johdosta, että hänen lausuntonsa luovutettiin Ulkomaiselle Keskustoimikunnalle. Olettaen VSDTP:n KK:n ottavan vastalauseen käsiteltäväkseen L. Tyszka varoitti F. Konia, että asia oli pidettävä salassa. — 147.
- ¹³⁸ Lenin pysähtyi nähtävästi lyhyeksi aikaa Brysseliin ollessaan matkalla Lontooseen, jossa hän työskenteli Britannian museossa *»Materialismi ja empiriokritisismi»* kirjansa parissa. — 147.
- ¹³⁹ Venäjän historiaa käsittelevien teosten julkaisuhankkeen pani alulle Granatin veljesten Tietosanakirjan kustantamo. Lenin kutsuttiin osalliseksi tähän työhön syksyllä 1907, jolloin yksi sanakirjan toimituskunnan jäsenistä — A. V. Truptshinski — kävi varta vasten Suomessa neuvottelemassa Leninin kanssa. Lenin suostui kirjoittamaan artikkelin *«Аграрный строй России к концу XIX века»* (*»Venäjän agraarisuhteet XIX vuosisadan lopulla»*), joka näki päivänvalon vasta 1918 Zhizn i znaniye -kustantamon julkaisemana otsikoin *»Agraarikysymys Venäjällä XIX vuosisadan lopulla»*.
 Käydessään Genèvessä Leninin luona Truptshinski kehotti häntä nähtävästi kirjoittamaan artikkelin Venäjän tehdasteollisuuden historiasta. Artikkelel jäi kirjoittamatta. — 149.
- ¹⁴⁰ Ks. 131. selitystä. — 150.
- ¹⁴¹ Ei ole saatu selville, missä Lenin kävi vuoden 1908 syyskuun alussa. — 151.
- ¹⁴² Kysymys on VSDTP:n jokavuotisten jäsenmaksujen suorituksesta Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle. — 151.
- ¹⁴³ *»Le Peuple»* (*»Kansa»*) — päivälehti, Belgian Työväenpuolueen pää-äänenkannattaja; ilmestynyt Brysselissä vuodesta 1885; nykyään Belgian Sosialistisen Puolueen äänenkannattaja. — 152.

- ¹⁴⁴ Ryhdyttäessä julkaisemaan KST:n istuntoa koskevaa selostusta erillisenä laitoksena (ks. *Compte-rendu officiel. Cand, 1909, p. 44, 61–62*) Leninin korjausta K. Kautskyn ehdotukseen muutettiin tämän kirjeen oheen liitettyjä ohjeita vastaavasti.
Lenin esitti lyhyesti puheenvuoronsa, jotka hän oli käyttänyt KST:n istunnossa Englannin Työväenpuolueen (Labour Party) ottamisesta II Internationaalin jäseneksi, »Proletarin» 37. n:ossa lokakuun 16 (29) p:nä 1908 artikkelissaan »Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunto» (ks. Teokset, 15. osa, ss. 222–238). — 153.
- ¹⁴⁵ Kysymys on VSDTP:n KK:n edustuksesta Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian VI edustajakokouksessa. Kokous pidettiin jouluun alussa 1908. — 154.
- ¹⁴⁶ Kysymys oli III duuman sosialidemokraattiedustajien jäsenyydestä KST:n Parlamenttienvälisessä Liitossa ja heidän jäsenmaksusuorituksistaan. — 155.
- ¹⁴⁷ »Puoluekoulu» — koulu, jonka otzovistit, ultimatistit ja jumalanrakentajat perustivat Caprin saarella ja josta he pyrkivät tekemään uuden bolshevisminvastaisen ryhmäkunnan aatteellisen ja järjestöllisen keskuksen. Caprin koulusta ks. »Proletarin» laajennetun toimituskunnan neuvottelukokouksessa kesäkuussa 1909 hyväksytyjä päätöksiä »Puoluekoulusta, jota järjestetään ulkomailla NN:ssä» ja »Toveri Maksimovin erkaantumisesta» sekä Leninin artikkeleja »Otzovismmin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolueyhmästä» ja »Häpeällinen romahdus» (Teokset, 15. osa, ss. 447–448; 16. osa, ss. 16–49 ja 75–77). — 158.
- ¹⁴⁸ Kysymys on nähtävästi M. M. Litvinovin asian tutkimuksista, joihin osallistuivat myös eserrien puolueen edustajat (ks. tätä osaa, 147. asiakirjaa). — 160.
- ¹⁴⁹ Ei ole saatu selville, mikä oli tuo »Jurin ja Nikititshin» selkkaus. Salanimenä Juri käytti D. S. Grozhan, joka L. B. Krasinin toimeksiannosta hankki 1907 lopulla puolueen kassalle lainan eräältä yksityishenkilöltä. Selkkaus aiheutui mahdollisesti siitä, ettei lainaa palautettu ajoissa. — 160.
- ¹⁵⁰ Kysymys on Volskin kirjasta «Философия борьбы», М., 1909 (»Tais-telun filosofia», Moskova 1909). — 162.
- ¹⁵¹ Saatuaan V. I. Leninin kirjeen, jonka oli allekirjoittanut myös sosialistivallankumouksellisten puoluetta KST:ssä edustava I. Rubanovitsh, Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto kehotti kaikkia sosialistipuolueita vastustamaan tsaarin saapumista niiden kotimaihin ja vierailun tapahtuessa näyttämään, miten Euroopan työläiset suhtautuvat häneen.
Ruotsin, Englannin, Ranskan, Italian y.m. maiden edustuslaitosten sosialistiset ja työväenyhmät tekivät maidensa hallituksille välikysymyksen tsaarin vierailun johdosta; Ruotsissa, Saksassa, Englannissa, Ranskassa, Italiassa ja muissa maissa järjestettiin vastalausekokouksia ja mielenosoituksia. — 167.

- ¹⁵² »*Socialismi*» (»*Le Socialisme*») — aikakauslehti; ilmestyi vuodesta 1907 kesäkuuhun 1914 Pariisissa; kustantajana ja toimittajana oli ranskalainen sosialisti J. Guesde. — 167.
- ¹⁵³ B. Gertsikin juttua käsitellyt puolueidenvälinen tuomioistuin-johon kuului VSDTP:n (bolshevikkien ja menshevikkien), bundilaisten ja sosialistivallankumouksellisten Genèven ryhmien sekä Puolan ja Liettuan sos.-demokratian, Zürichin ryhmän ja Latvian sos.-demokratian edustajia, totesi Gertsikin arvottomaksi kuulu-maan mihinkään vallankumoukselliseen järjestöön; Genèven bol-shevikkiryhmä totesi hänet provokaattoriksi. — 169.
- ¹⁵⁴ »*Retsh*» (»*Puhe*») — päivälehti, kadettipuolueen pää-äänenkannat-taja; ilmestyi Pietarissa helmikuun 23 (maaliskuun 8) päivästä 1906. Pietarin Neuvoston Sotilaallinen Vallankumouskomitea lak-kautti lehden lokakuun 26 (marraskuun 8) pnä 1917. Sittemmin lehti jatkoi ilmestymistään (elokuuhun 1918) nimillä: »*Nasha Retsh*», »*Svobodnaja Retsh*», »*Vek*», »*Novaja Retsh*» ja »*Nash Vek*». — 171.
- ¹⁵⁵ Lenin tarkoittaa »*Materialismi ja empiriokritisismi*» kirjan arvoste-luja, jotka julkaistiin 1909 »*Vozrozhdenije*» aikakauslehden 7.—8. vihkossa toukokuussa nimimerkillä A—ov (A. I. Avraamov) ja »*Sovremennyi Mirin*» heinäkuun vihkossa nimimerkillä Ortodox (L. I. Axelrodin kirjailijanimi).
- »*Vozrozhdenije*» (»*Uudelleensyntyminen*») — likvidaattorimen-shevikkien legaalinen aikakauslehti; ilmestyi joulukuusta 1908 heinäkuuhun 1910 Moskovassa. — 172.
- ¹⁵⁶ Saksan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja »*Vorwärts*» jul-kaisi 1909 heinäkuun lopussa ja elokuussa joka päivä artikkeleja ja yksityiskohtaisia uutistiedotuksia Barcelonan kapinasta (alkaen heinäkuun 29 pnä ilmestyneestä 174. n:osta) ja Ruotsin yleisla-kosta (alkaen elokuun 2 pnä ilmestyneestä 178. n:osta). Lenin lä-hetti kyseisen aineiston Zinovjevillä »*Proletarin*» artikkeleja varten.
- Edelleen on kysymyksessä L. B. Kamenevin artikkeli »*Prole-tariaatin hegemonian likvidointi Venäjän vallankumouksen men-shevistisessä historiassa*» (Kuinka A. Potresov teki lopun G. Pleha-novista ja »*Iskrasta*»), joka koski L. Martovin, P. Maslovin ja A. Potresovin toimittamana ilmestynyttä menshevikkien viisiosaista kokoomateosta »*Общественное движение в России в начале XX века*» (»*Venäjän yhteiskunnallinen liike XX vuosisadan alussa*»); artikkeli julkaistiin »*Proletarin*» 47.—48. ja 49. n:ossa syyskuun 5 (18) ja lokakuun 3 (16) pnä 1909. — 172.
- ¹⁵⁷ Kysymys on nähtävästi syyskuussa 1909 ilmestyneestä »*Golos Bun-da*» lehden (Venäjällä illegaalisesti julkaistu Bundin KK:n äänen-kannattaja) 2. n:osta. »*Proletari*» ei kirjoittanut tästä aiheesta mi-tään. »*Sotsial-Demokrat*» julkaisi 9. numerossaan marraskuun 13 (lokakuun 31) pnä lyhyen tiedotuksen »*Golos Bundan*» 2. n:on joh-dosta. — 173.
- ¹⁵⁸ Vastauksessa »*NN:n kouluun saapuneille työläistövereille*», joka

julkaistiin »Proletarin» toimituksen nimissä »Proletarin» 47.—48. n: on liitteessä syyskuun 11 (24) p:nä 1909, ei ollut puhetta Caprin koulun valtuutetun tai oppilaiden kutumisesta Pariisiin neuvottelemaan. — 175.

- ¹⁵⁹ Lenin kirjoitti kyseisen kirjeen »Proletarin» toimituksen nimissä sen johdosta, että muutamat otzovistit levittivät ulkomailla lehtistä, jossa Bolshevistista Keskusta syytettiin siitä, ettei se muka ollut auttanut Uralilla toimitettuun pakko-ottoon osallistumisesta epäiltyjä henkilöitä.
»Proletarin» 47.—48. n: on liitteessä julkaistiin toimituksen kirjoitus, jossa syytökset todettiin valheellisiksi. »Proletarin» toimitus ilmoitti pyytäneensä VSDTP:n KK:ta, että se selvittäisi tämän asian. — 175.
- ¹⁶⁰ 20. elokuuta 1909 päivätty K. Kautskyn kirje, joka oli vastaus pyyntöön saapua luennoimaan Caprin koululle, julkaistiin erillisenä lehtisenä ja sen jälkeen Wienin »Pravdan» 5. n: on liitteenä syyskuun 20 (lokakuun 3) p:nä 1909. Kautsky kieltäytyi luennoimasta, mutta tervehti koulun perustamista. Kautsky kirjoitti, että »olisi ilahduttavaa, jos VSD kykenisi vihdoinkin tekemään lopun ryhmiin jakautumisesta, mikä niin heikentää sitä», ja kehotti välttämään filosofisten erimielisyyksien asettamista ensi sijalle propaganda- ja organisaatiotoiminnassa. — 177.
- ¹⁶¹ *Jeroginin asuntola* — asuntola, jonka suurmaanomistaja, duuman jäsen Jerogin perusti Pietarissa I Valtakunnanduuman talonpoikaisedustajia varten. Talonpoikaisedustajia muokattiin tuossa asuntolassa poliittisesti siinä hengessä, että he olisivat olleet uskollisia itsevaltiudelle (ks. V. I. Lenin, Teokset, 16. osa, ss. 33—34). — 177.
- ¹⁶² Kysymys on nähtävästi M. N. Pokrovskin asenteesta, joka kuvasi siinä, että hän kannatti (ehdollisesti ja osittaisesti) A. A. Bogdanovin ja L. B. Krasinin julkaisemaa lehtistä »'Proletarin' laajennetusta toimituskunnasta syrjäytettyjen jäsenten selostus тов. bolshevikeille». Lenin on eritellyt lehtistä artikkelissaan »Otzo-vismin ja jumalanrakentamisen kannattajain puolue ryhmästä» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 16—49). — 180.
- ¹⁶³ Caprin koulun neuvostolle lähetettiin seuraavansisältöinen kirje: »Arvoisat toverit! Kahdesta kirjeessämme hahmotellusta mahdollisuudesta toteutuu jälkimmäinen: te ette halua täyttää paikallisten järjestöjen päätöstä, vaan haluatte neuvotella erillisenä sulkeutuneena ryhmänä bolshevikkien äänenkannattajan kanssa. Ymmärrätte varsin hyvin, että tuolle kannalle asettuessanne te itse vaikeutatte vastaisia neuvotteluja. Voimme antaa teille vain yhden neuvon: julkaiskaa viimeisin meille osoitettu kirjeenne.»
Koulun neuvosto julkaisi kirjeen kuitenkin vasta opiskelun päätyttyä 1909 lopulla Pariisissa ilmestyneessä »Työläisten ensimmäisen korkeimman sosialidemokraattisen propagandisti- ja agitatorikoulun toimintakertomuksessa». — 181.

- ¹⁶⁴ Kysymys on »Venäläisen proletaarin kirjaston» siirtämisestä Genèvestä Pariisiin. Kirjaston oli koonnut 1905 bolshevikkeihin yhtynyt sosialidemokraatti G. A. Kuklin. Hän luovutti sen VSDTP:n KK:n täydelliseen omistukseen heinäkuussa 1905, mistä hän ilmoitti »Lausunossaan» (»Proletari» n:o 7, heinäkuun 10 (kesäkuun 27) pnä 1905).
18. lokakuuta 1909 päivätyssä vastauskirjeessään kirjastoa hoitanut V. A. Karpinski suostui kirjaston siirtämiseen ehdolla, että se säilyttää itsenäisyytensä ja tulee toimimaan johonkin Pariisiin kirjastoon sulautuneena eikä pää-äänenkannattaja »Sotsial-Demokratian» toimituksen yhteydessä. — 181.
- ¹⁶⁵ Tarkoitetaan V. D. Bontsh-Brujevitshin perustamaa bolshevikkien kirjastoa. Lenin luovutti sille heinäkuussa 1905 viidettäsatia niidosta omasta kirjastostaan. — 181.
- ¹⁶⁶ Lenin kirjoitti kyseisen kirjeen seuraavien asianhaarojen vallitessa. »Sotsial-Demokratian» toimitus kieltäytyi julkaisemasta hänen artikkeliaan »Puolueemme ja sen yhtenäisyyden lujittamismenetelmistä» toimituksen nimissä ja kehotti häntä panemaan sen alle oman nimensä. Vastaukseksi siihen Lenin asetti toimituksen käsiteltäväksi kysymyksen puolueen ja sen yhtenäisyyden lujittamismenetelmistä ja esitti tästä kysymyksestä päätöslauselmaehdotuksen (ks. Teokset, 16. osa, s. 66). Päätöslauselmaa kannattivat Lenin ja Kamenev, vastustivat Martov ja Warski. Zinovjev pidättyi äänestyksestä asettuen yleensä vastustamaan poliittisen päätöksen tekoa tästä kysymyksestä. Koska Leninin artikkeli ja päätöslauselma evätettiin, hän ilmoitti eroavansa pää-äänenkannattajan toimituksesta.
- Bolshevistisen Keskuksen Toimeenpaneva Komissio laati »Sotsial-Demokratian» toimitukselle osoitetun toimituksen bolshevikijäsenten ja Puolan sosialidemokratian edustajan yhteisen lausunnon, jossa sanottiin, että tämä väärinkäsitykseen perustuva »välikohtaus» on katsottava merkityksettömäksi (ks. В. И. Ленин, Сочинения, 5 изд., том 47, стр. 287 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 47. osa, s. 287)). — 184.
- ¹⁶⁷ Ei ole saatu selville, kuka oli pyytänyt Leniniä kirjoittamaan katsauksen Venäjän sosialidemokratian historiaan. Mahdollisesti pyynnön oli esittänyt »Schulthers'Europäischer Geschichts-Kalenderin» toimittaja. — 187.
- ¹⁶⁸ »Leipziger Volkszeitung» (»Leipzigin Kansanlehti») — sosialidemokraattinen päivälehti; ilmestyi vuosina 1894—1933; F. Mehring ja R. Luxemburg toimittivat lehteä useita vuosia ja se oli vasemmistosocialidemokraattien äänenkannattaja. Vuosina 1917—1922 lehti oli Saksan »riippumattomien» ja vuodesta 1922 oikeistosocialidemokraattien äänenkannattaja. — 187.
- ¹⁶⁹ »Der Kampf» (»Taistelu») — kuukausijulkaisu, Itävallan sosialidemokratian äänenkannattaja; ilmestyi Wienissä vuosina 1907—1934; oli opportunistisella, keskustalaisella kannalla, mutta naamioi sitä vasemmistolaisella sanahelinällä. — 187.

- 170 A. Eckin (Muhinin) *juttua* — syytöstä sopimattomista teoista — käsitteli 1909 erityinen komissio, joka totesi, että »ei ole mitään aineistoa Eckin haastamiseksi puolueoikeuteen». Päätöstä ei saattettu Eckin tietoon; kyselyyn, jonka hän lähetti F. E. Dzerzhinskille (Jozefille), hänelle vastattiin maaliskuun 9 p:nä 1910, että puolueen KK »vahvisti komission päätöksen sellaisenaan». Eckin juttu otettiin kuitenkin myöhemmin uudestaan esille; viimeinen komissio ei vinyt työtään päätökseen, koska alkoi ensimmäinen maailmansota. — 190.
- 171 Kysymyksessä on L. B. Kamenevin artikkeli »Vielä yksi proletarisen liikkeen 'arvostelija'», joka julkaistiin »Sotsial-Demokratin» 14. n:o:ssa kesäkuun 22 (heinäkuun 5) p:nä 1910. — 190.
- 172 VSDTP:n pää-äänenkannattajan — »Sotsial-Demokrat» lehden — toimituksen jäsenkunta määriteltiin VSDTP:n KK:n tammikuun kokouksessa 1910 seuraavaksi: 2 bolshevikkia, 2 menshevikkiiä sekä 1 Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian edustaja. Toimitukseen tulivat V. I. Lenin ja G. J. Zinovjev bolshevikkien, J. O. Martov ja F. I. Dan menshevikkien ja A. Warski Puolan sosialidemokraattien puolesta. Jäätyään jossakin kysymyksessä vähemmistöön Martov ja Dan järjestivät selkkauksia ja tekivät KK:n Ulkomaiselle Toimikunnalle valituksen bolshevikkeja ja Puolan Sosialidemokratian edustajaa vastaan. KK:n UT teki KK:lle kyselyn »KK:n UT:n toimivaltuuksien rajoista pää-äänenkannattajan toimituksessa puhkeavia selkkauksia koskevissa kysymyksissä». Bolshevikit myös kääntyivät KK:n puoleen kehottaen kutsumaan koolle KK:n kokouksen, joka nimittäisi pää-äänenkannattajan toimitukseen Martovin ja Danin tilalle puolueies-menshevikkejä (ks. V. I. Lenin, Teokset, 16. osa, ss. 185—188). — 191.
- 173 Moskovassa ryhdyttiin julkaisemaan »Mysl» nimistä aikakauslehteä joulukuussa 1910. Aikakauslehti lakkautettiin huhtikuussa 1911; viimeinen, 5. numero takavarikoitiin. — 191.
- 174 Kysymyksessä on vuosina 1908—1912 ilmestynyt likvidaattorimenshevikkien »Pravda» lehti, Trotskin ryhmäkunnan äänenkannattaja. Ensimmäiset numerot julkaistiin Lvovissa, 4. n:osta alkaen lehti ilmestyi Wienissä. — 191.
- 175 Tarkoitetaan sitä, että »Golos Sotsial-Demokrat» toimitus julkaisi helmikuussa 1910 Pariisissa Axelrodin, Danin, Martovin ja Martynovin allekirjoittaman erillisen lehtisen »Kirje tovereille!». Lehtisen laatijat esittivät »Sotsial-Demokrat» lehteä vastaan syytöksen, että se oli muuttunut »Proletarin» haaraosastoksi, ja ilmoittivat aikovansa julkaista edelleenkin »Golos Sotsial-Demokrat»a. Lenin analysoi tätä asiakirjaa ja esitti siitä poliittisen arvion artikkeleissaan »Likvidaattorien 'Golos' vastustaa puoluetta (Vastaus 'Golos Sotsial-Demokrata' lehdelle) ja »Puolueen yhdistyminen ulkomailla» (ks. Teokset, 16. osa, ss. 148—156 ja 178—181). — 192.
- 176 »Sotsial-Demokratin» 12. n:o:ssa julkaistiin ilman allekirjoitusta artikkeli »Puoluekonferenssikysymyksestä».

- »Kirje puoluejärjestöille (Sääntömääräisestä puoluekonferenssista)» oli komission kirjoittama; komissioon kuuluivat G. J. Zinovjev, I. F. Dubrovinski ja J. O. Martov. — 194.
- 177 Tarkoitetaan Bundin KK:n jäsenen M. M. Rosenin (Ezrin) kirjettä, joka oli osoitettu G. J. Zinovjeville. — 196.
- 178 *Azefilaisuus* — poliittista petturuutta, saanut nimityksensä eser-räpuolueen johtohenkilön, poliisin salaisen asiamiehen J. F. Azeffin nimen mukaan. — 197.
- 179 Tarkoitetaan Leninin artikkelia »Likvidaattorien 'Golos' vastustaa puoluetta (Vastaus 'Golos Sotsial-Demokrata' lehdelle)», jossa asiakirjojen perusteella todistettiin VSDTP:n KK:hon kuuluvien likvidaattorimenshevikkien kieltäytyneen osallistumasta KK:n työhön ja jopa istuntoon, joka oli kutsuttu koolle uusien jäsenten kooptoimiseksi (ks. Teokset, 16. osa, ss. 148—156). — 198.
- 180 L. B. Kamenev oli määrätty Trotskin »Pravda» lehden toimitukseen 1910 KK:n tammikuun kokouksen jälkeen; kokous oli päättänyt jättää lähimmän konferenssin ratkaistavaksi kysymyksen »Pravdan» muuttamisesta KK:n äänenkannattajaksi ja antaa »Pravdalle» raha-avustusta sekä valita sen toimitukseen oma edustajansa »kolmanneksi toimittajaksi». Kamenev erosi toimituksesta sen jälkeen, kun »Pravdan» 14. n:ossa julkaistiin »Pravdan' kirje ajatteleville työläisille», jossa Trotski julisti yhtenäisyyttä likvidaattorien ja otzovistien kanssa. — 198.
- 181 Tarkoitetaan »Dnevnik Sotsial-Demokratan» 11. n:ossa (maaliskuu 1910) julkaistua G. V. Plehanovin artikkelia »Keskuskomiteamme viimeinen täysistunto», jossa tekijä kirjoitti: »...mitä on 'Golos Sotsial-Demokrata' tiettyyn suuntaukseen lukeutuville menshevikeille? Se on heidän tosiasiallinen — ja lisäksi edesvastuuton — ryhmäkeskuksensa. Äänestäessään päätöslauselmaa, jossa luvataan lakkauttaa 'Golos'.., meidän 'menshevikkimme' — KK:n jäsenet — uhrasivat puolueen alttarille voisipa sanoa ryhmäkuntansa sydämen. Skeptikko sanoo, ettei jokaista lupausa täytetä. Mutta, toistan, meillä ei ole oikeutta ajatella, etteivät tämän lupauksen antaneet toverit ole vilpittömiä.» — 199.
- 182 B. Gorevin-Goldmanin (Igorin), KK:n Ulkomaisen Toimikunnan jäsenen, pyrkimys estää puolueen yhdistyminen ilmeni seuraavassa tapauksessa. KK:n UT julkaisi maaliskuun 16 p:nä 1910 erillisenä lehtisenä kirjeen »Kaikille ulkomailta oleville tovereille», jossa kehotti kaikkia puolueyhtymiä alistumaan VSDTP:n KK:n tammikuun (1910) kokouksen päätöksiin, ryhtymään tarmokkain toimenpiteisiin järjestöllisen hajaannuksen likvidoimiseksi sekä seuraamaan bolshevikkien esimerkkiä ja lakkauttamaan ryhmiensä äänenkannattajat. B. Gorev-Goldman ja KK:n UT:ssä oleva Bundin edustaja äänestivät kirjeen hyväksymistä vastaan. »Golos Sotsial-Demokratan» toimitus mainitsi tästä tapauksesta julkaisemasaan »Kirjeessä tovereille!». — 201.

- 183 Tarkoitetaan VIII Kansainvälisen Kööpenhaminan sosialistikongressin päiväjärjestyksen kysymyksiin liittyviä päätöslauselma- ja ehdotusluonnoksia sekä VSDTP:n selostusta.
Selostus julkaistiin ranskan kielellä erillisenä kirjasena otsikoin: »Rapport du Parti socialiste-démocrate ouvrier de Russie au VIII-e Congrès Socialiste International à Copenhague (28 août — 3 septembre 1910)» (»Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen selostus sosialistisen Internationaalien VIII Kööpenhaminan kongressille (28. elokuuta — 3. syyskuuta 1910)»). — 202.
- 184 Ks. 131. huomautusta. — 202.
- 185 Lenin sai kutsukortit Kööpenhaminassa; yksi niistä oli tarkoitettu I. F. Armandille. — 204.
- 186 Kysymyksessä on nähtävästi Kööpenhaminan kongressin koollekutsumisesta huolehtineen järjestelykomitean ilmoitus. — 204.
- 187 Lenin tarkoittaa matkaa Tukholmaan tapaamaan äitiään M. A. Uljanovaa. Hän lähti Tukholmaan syyskuun 12 p:nä ja palasi Kööpenhaminaan syyskuun 26 p:nä 1910. — 206.
- 188 Kysymyksessä on Trian (Vi. Mgeladzen) selostus, joka piti julkaista Kööpenhaminan kongressille tarkoitettuna VSDTP:n selostuksen liitteenä. Selostus julkaistiin myöhemmin venäjän kielellä päääänenkannattajan erityisellä päätöksellä (ks. 14. marraskuuta 1910 päivättyä kirjettä Gorkille. V. I. Lenin, Teokset, 34. osa, ss. 431—432). Kööpenhaminan kongressiasiakirjojen liitteissä ei ole Trian selostusta. — 207.
- 189 Tarkoitetaan »Vorwärtsin» 201. n:ossa II Internationaalien Kööpenhaminan kongressin avajaispäivänä, 28. elokuuta 1910, julkaistua nimetöntä artikkelia »Die russische Sozialdemokratie (Von unserem russischen Korrespondenten)», jonka kirjoittaja oli L. Trotski. Lenin mainitsi siitä 1912 artikkelissaan »'Vorwärtsin' anonyymi ja asiointila VSDTP:ssä» (ks. Teokset, 17. osa, s. 523). — 208.
- 190 Pää-äänenkannattajan toimituskunnan kokouksen puheenjohtajana oli todennäköisesti joko A. Warski tahi hänen sijaisensa V. Leder. — 212.
- 191 Tammikuussa 1910 pidetyssä KK:n kokouksessa oli esillä m.m. Bolshevistisen Keskuksen jäsenen V. K. Taratutan (Viktorin) juttu. Tämä oli vaatinut KK:ta panemaan toimeen tutkimuksen puolueessa levitettyjen häntä häpäisevien huhujen johdosta. KK:n kokous nimitti tutkimuskomission, joka tutki huolellisesti asian ja teki sen jälkeen yksimielisen päätöksen, jossa totesi, ettei ole kerrassaan mitään aihetta väittää Viktoria provokaattoriksi, ja rehabili toi hänet täydellisesti. — 212.
- 192 Kysymyksessä on »Zvezda» lehti, jonka julkaisuhanke oli pantu

- alulle Pietarissa. Lehti ilmestyi joulukuun 16 (29) päivästä 1910 huhtikuun 22 (toukokuun 5) päivään 1912. »Zvezdan» suoranaisena jatkona oli »Nevskaja Zvezda», jota ryhdyttiin julkaisemaan »Zvezdan» tuhkatuieheen takavarikoinnin vuoksi. »Nevskaja Zvezdan» viimeinen numero ilmestyi lokakuun 5 (18) pnä 1912. »Zvezdan» toimitukseen kuuluivat alkujaan V. D. Bontsh-Brujevitsh, N. I. Jordanski (plehanovilainen) ja I. P. Pokrovski (bolshevikkeihin myötämielisesti suhtautunut III Valtakunnanduuman sosialidemokraattiryhmän jäsen). Lehden kustantajana oli duuman jäsen bolshevikki N. G. Poletajev. — 213.
- ¹⁹³ Lenin tarkoittaa muutamien Venäjällä toimineiden bolshevikkien aikomusta tehdä »Zvezdasta» III Valtakunnanduuman sosialidemokraattiryhmän äänenkannattaja. Tämän perusteella sen avustajiksi kutsuttiin duuman jäsenet menshevikit Gegetshkori ja Kuznetsov. Siltä pohjalta toimituksessa syntyikin väärinkäsityksiä. — 214.
- ¹⁹⁴ »Nasha Zarja» (»Meidän Sarastuksemme») — likvidaattorimenshevikkien legaalinen kuukausijulkaisu; ilmestyi vuosina 1910—1914 Pietarissa. — 214.
- ¹⁹⁵ Syynä väärinkäsitykseen oli Bontsh-Brujevitshin tiedottaman mukaan ollut se, että Pokrovski ei ollut suostunut ottamaan »Zvezdan» toimitukseen bolshevikki Turutinia, mihin oli alustavasti saatu Leninin suostumus. — 214.
- ¹⁹⁶ Kysymyksessä on aikakauslehti »Mysl» (ks. 173. huomautusta). — 214.
- ¹⁹⁷ Kysymys on »Zvezda» lehden julkaisemiseen tarvittavista varoista. Lenin tiedotti 9. joulukuuta 1910 päivätyssä kirjeessään Bontsh-Brujevitshille (ks. tämä osa, 215. asiakirja) rahojen lähettämisestä lehden julkaisemiseen. — 215.
- ¹⁹⁸ Lenin sai joulukuun 17 pnä 1910 Kansainväliseltä Sosialistiselta Toimistolta II Internationaalin puolueille osoitetun 15. joulukuuta 1910 päivätyyn kiertokirjeeseen, jossa pyydettiin käsittelemään KST:n harkittavaksi jätetty korjaus Kööpenhaminan kongressin (1910) päätöslauselmaan välitystuomioistumesta ja aseistariisunnasta. Koska korjauksessa puhuttiin sotatarviketeollisuustyöläisten lakoista tarkoituksenmukaisena sodan vastustamiskeinona, KST kehotti kaikkia puolueita kääntymään vastaavien ammattiyhdistysten puoleen ja esittämään selostuksensa KST:lle. Lenin teki merkintönsä kiertokirjeeseen (ks. Ленинский сборник XXV, стр. 260, 261 (XXV Lenin-kokoelma, ss. 260 ja 261)). Lähettäessään KST:n kiertokirjeen julkaistavaksi »Sotsial-Demokratin» toimitukselle Lenin liitti ohkeen kyseisen kirjeensä. »Sotsial-Demokrat» ei julkaissut KST:n kiertokirjettä eikä Leninin kirjettä. — 216.
- ¹⁹⁹ Aikakauslehti »Mysl» julkaisi 5. n:ossaan huhtikuussa 1911 alun K. Kautskyn kirjasta »Taktische Strömungen in der deutschen

Sozialdemokratie» («Taktilliset suuntaukset Saksan sosialidemokratiassa»). — 217.

- ²⁰⁰ Kysymys on toisaalta Puolan sosialidemokratian ja toisaalta bolshevikkien ja sovittelijoiden kesken tehdyn »Sopimuksen kohdistam», jotka oli hyväksytty Pariisissa helmikuun 11 p:nä 1911 puolueen keskuselinten kokoonpanoa ja lähimpiä tehtäviä koskevasta kysymyksestä, m.m. seuraavansisältöisestä 2. sopimuskohdasta: »KK muodostetaan 4 bolshevikista+1 puolal. sos.-demista+2 plehanovilaisesta (variaatio: plehanovilainen+1 golosilainen)+1 bundilaisesta+1 latvialaisesta.» Edelleen seuraa varaus, jota Lenin arvostelee, koska se mitätöi täydellisesti mainitun kohdan alkuosan sisällön: »Vasta sen jälkeen, kun latvialainen ja bundilainen ilmoittavat virallisesti järjestöjensä nimissä, että he eroavat tuolla tavalla muodostetusta KK:sta, meikäiset vaativat kategorisesti minimaalisena: 3 bolshevikkia+1 puolal. sos.-demi+1 golosilainen+1 plehanovilainen+1 latvialainen+1 bundilainen.» Sopimuksen allekirjoittivat L. Tyszka, A. Rykov, G. Zinovjev y.m. — 220.
- ²⁰¹ »Rabotshaja Gazeta» («Työväenlehti») — bolshevikkien illegaalinen populääri äänenkannattaja; julkaistiin Pariisissa epäsäännöllisesti lokakuun 30 (marraskuun 12) päivästä 1910 heinäkuun 30 (elokuun 12) päivään 1912; ilmestyi 9 numeroa. »Rabotshaja Gazeta» perustamishankkeen alkuunpanijana oli Lenin. Lehden perustamisesta päätettiin virallisesti elokuussa 1910 VSDTP:n edustajien: bolshevikkien, puolue mies-menshevikkien, sosialidemokraattisen duumaryhmän edustajien y.m. neuvottelukokouksessa. »Rabotshaja Gazeta» johti ja toimitti Lenin.
- VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläinen konferenssi totesi »Rabotshaja Gazeta» puolustavan päättäväisesti ja johdonmukaisesti puoluetta ja puoluekantaisuutta ja julisti sen VSDTP:n KK:n viralliseksi äänenkannattajaksi. — 220.
- ²⁰² Kysymys on »Yhdistävän» kokouksen nimellä tunnetusta VSDTP:n KK:n kokouksesta, joka pidettiin Pariisissa 2.—23. tammikuuta (15. tammikuuta — 5. helmikuuta) 1910. Tarkemmin kokouksesta ks. В. И. Ленин. Сочинения, 5 изд., том 19, примечание 91 (V. I. Lenin, Teokset, 5. painos, 19. osa, 91. huomautus). — 220.
- ²⁰³ Tarkoitetaan B. Gorevin (Igorin) ilmoitusta, jonka hän jätti helmikuun 17 p:nä 1911 KK:n Ulkomaiselle Toimikunnalle KK:n kokouksen koollekutsumispaikkaa ja menshevikkien asettamia ehdokkaita koskevasta kysymyksestä (ks. Ленинский сборник XVIII, стр. 16—17 (XVIII Lenin-kokoelma, ss. 16—17)). — 222.
- ²⁰⁴ VSDTP:n KK:n tammikuun (1910) kokouksen hyväksymiä KK:n sääntöjä vastaavasti kokouksen työhön voitiin kutsua osallistumaan VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksen valitsemissa KK:n varajäseniä, »jotka suorittivat Venäjällä jotain puolueen tehtävää»; menshevikit ehdottivat varajäseneksi Romania (K. M. Jermolajevia), joka oli yhdessä muiden likvidaattorien kanssa jarruttanut

- 1½ vuoden ajan VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan työtä. — 222.
- 205 »58 menshevikkiä» — VSDTP:n »ensimmäisen» (menshevistisen) pariisilaisen kannatusryhmän jäsenet, jotka Pariisissa pitämässään ryhmän yleisessä kokouksessa hyväksyivät puolueessa vallitsevaa asiaintilaa koskevaksi päätöslauselmaksi vetoamuksen »Kaikille puolueen jäsenille», joka julkaistiin sittemmin helmikuussa 1911 ilmestyneen »Golos Sotsial-Demokratian» 24. n:ön liitteessä. — 223.
- 206 Kysymys on »Kirje tovereille» lehtisestä, jonka »Golos Sotsial-Demokratian» toimitus julkaisi helmikuussa 1911 Pariisissa. — 224.
- 207 Moskovassa toimitettiin maaliskuun 20 (huhtikuun 2) pnä 1911 III Valtakunnanduuman täydennysvaalit. Sosialidemokraatit olivat asettaneet näissä vaaleissa ehdokkaakseen I. I. Skvortsov-Stepanovin, joka oli vangittu helmikuussa ja miltei samanaikaisesti vaalien kanssa karkotettu 3 vuodeksi Astrakanin kuvernementtiin. — 225.
- 208 Kysymys on KK:n ulkomaisen kokouksen koollekutsumiseen liittyvistä bundilaisten Judinin (VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan jäsenen) ja Lieberin (Berin) (KK:n UT:n jäsenen) vastalauseista. — 225.
- 209 Helmikuun 9 (22) pnä 1911 Pietarissa pidettiin L. M. Knipovitsh, L. N. Radtshenko, V. D. Bontsh-Brujevitsh y.m. — 225.
- 210 Leninille ja Zinovjeville osoitetusta 20. maaliskuuta 1911 päivätyistä Tyszkan kirjeestä näkyy, että Judin ja Lindov vastustivat Noginin ehdotusta KK:n »Venäjän jäsenistön» kokouksen siirtämisestä ulkomaille; Nogin teki ehdotuksensa vuoden 1911 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa bolshevikkien ulkomaisen keskuksen vaatimuksesta. Judin matkusti jonkin ajan kuluttua Kaukasiaan hakemaan menshevikki Andrianovia järjestääkseen sieltä palattuaan kokouksen Venäjällä. Kokousta ei pidetty, koska Nogin poistui joksikin aikaa Tulasta havaittuaan, että häntä varjostettiin. — 227.
- 211 Kysymys on Trotskin wieniläisen »Pravdan» 18.—19. n:ön palstoilla 1911 aloitetusta muka »yleisen» puoluekonferenssin koollekutsumiskampanjasta. Kampanja johti myöhemmin likvidaattorien puolueenvastaisen Wienin konferenssin koollekutsumiseen elokuussa 1912. — 227.
- 212 Kysymys on Lindovista (G. D. Leiteisenistä), jota Rykov nimitti eräässä Leninille 1911 kirjoittamassaan kirjeessä »poroporvariksi ja pelkuriksi». Lindov, joka oli VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan jäsen, empi ja horjui KK:n kokouksen koollekutsumiskysymyksessä. — 228.

- 213 Toisin sanoen VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan kahdeksasta jäsenestä 4 bolshevikkia—Puolan sosialidemokraattien edustaja. — 228.
- 214 Puolueen koulukomission (perustettiin VSDTP:n KK:n tammikuun (1910) kokouksen päätöksellä) tehtävänä oli järjestää v. 1911 Pariisissa lisäluentoja Vperjod-ryhmän koulun kuuntelijoille, jotka olivat käyneet läpi koulun oppikurssin.
M. L. Weltmann-Pavlovitsh (Volontööri), Vperjod-ryhmän Bolognan koulun luennoitsija, kuului maaliskuussa 1911 puolueen koulukomissioon. Valaisemalla komission toimintaa yksipuolisesti ryhmäkuntaisuuden hengessä hän nostatti kuuntelijoita komissiota vastaan ja myötävaikutti opiskelun häiriytymiseen. — 228.
- 215 »Trybuna» («Tribuuna») — lehti, Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian äänenkannattaja; ilmestyi Varsovassa vuosina 1910—1911. Lehden tosiasiallisena toimittajana oli L. Tyszka. — 229.
- 216 10. maaliskuuta 1911 päivätyssä kirjeessään (ks. tämä osa, 221. asiakirja) V. I. Lenin kirjoitti A. I. Rykoville lähettävänsä jäljennöksen KK:n UT:n jäsenen N. A. Semashkon (Aleksandrovin) kirjeestä. Kyseisessä tapauksessa Lenin perää nähtävästi samaa kirjettä. — 230.
- 217 Suluissa olevat nimet — Pokrovski—Gegetshkori — merkitsevät nähtävästi allekirjoituksia, joiden tuli olla duumaryhmän virallisen vastauskirjeen alla. — 230.
- 218 *Hallussapitäjien rahat* — sovintotuomareiden hallussa olleet bolshevikkien varat.
Vuonna 1910 Pariisissa pidetyssä VSDTP:n KK:n tammikuun (n.s. »yhdistävässä») kokouksessa tehtiin sopimus, jonka mukaan bolshevikit laskivat ryhmänsä hajalle ja luovuttivat sen omaisuuden (rahat, kirjapainon y.m.) Keskuskomitealle ehdolla, että muutkin ryhmät lasketaan hajalle ja kaikki noudattavat yhtenäistä, likvidaattoruuden- ja otzovisminvastaista puolueen linjaa. Sovintotuomareina, varojen »hallussapitäjinä» olivat saksalaiset sosialidemokraatit K. Kautsky, F. Mehring ja C. Zetkin. — 231.
- 219 VSDTP:n II Pariisin kannatusryhmä perustettiin marraskuun 18 pnä (u. l.) 1908; se erkani yhteisestä Pariisin ryhmästä, johon kuului myös menshevikkejä. V. 1911 II Pariisin ryhmään kuuluivat bolshevikit V. I. Lenin, N. K. Krupskaja, N. A. Semashko, M. F. Vladimirski, I. F. Armand y.m.; sovittelijat A. I. Ljubimov, M. K. Vladimirov y.m. sekä muutamia vperjodilaisia.
Heinäkuun 1 pnä (u.l.) 1911 pidetyssä ryhmän kokouksessa käsiteltiin asiaintilaa puolueessa. Ryhmä hyväksyi enemmistön äänin (27 äänellä) Leninin kirjoittaman päätöslauselman (ks. Teokset, 17. osa, ss. 199—207). Ryhmän vähemmistön ehdottamaa sovitteluhenkistä päätöslauselmaa äänesti 10 henkilöä. Lenin nimitti »ekonomistien' kehuimpien puheiden kehuimmaksi toistoksi»

juuri niitä sovitteluhenkisiä puheenvuoroja, joita Ljubimov ja Vladimirov käyttivät tuossa kokouksessa. — 231.

- 220 *Sovittelijoiden ja puolalaisten sosialidemokraattien* (kyseisessä kirjeessä on puhe Tyszkasta ja Lederistä) »liitto» oli tähdätty bolshevikkeja vastaan. Sovittelijat Ljubimov ja Vladimirov yhdessä Puolan sosialidemokraattien edustajan Tyszkan kanssa aloittivat ulkomailta oleskelevien VSDTP:n KK:n jäsenten kesäkuun (1911) neuvottelukokouksen jälkeen kiistan konferenssin koollekutsumista valmistelevan ulkomaisen organisaatiokomission kokoonpanosta pyrkien Puolan sos.-demien tuella turvaamaan siinä enemmistön sovittelijoille.

»*Vehkeily*», jota sovittelijat ja Puolan sos.-demit harjoittivat golosilaisten kanssa, ilmeni siinä, että he kannattivat Martovia ja Dania, jotka olivat kesäkuun neuvottelukokouksen jälkeen eronneet pää-äänenkannattajan — »Sotsial-Demokratin» — toimituksesta. »Sotsial-Demokratin» toimituksen viides jäsen Leder vaati kategorisesti (uhaten »erota» toimituksesta) ottamaan toimitukseen kaksi muuta menshevikkiä. Sovittelijat olivat solidaarisia Puolan sos.-demien kanssa. — 231.

- 221 Tarkoitetaan VSDTP:n KK:n saamaa 5. joulukuuta 1911 päivättyä Persian Demokraattisen Puolueen Keskuskomitean sähköttä, jossa esitettiin vastalause sen johdosta, että Venäjän tsarismi ja Englannin imperialismi sekaantuivat Persian kansan sisäisiin asioihin. — 236.

- 222 »*Pravda*» (»Totuus») — legaalinen bolshevistinen päivälehti; lehden ensimmäinen numero ilmestyi Pietarissa huhtikuun 22 (toukokuun 5) pnä 1912.

Päätös työväen jokapäiväisen joukkolehden julkaisemisesta tehtiin VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisessä konferenssissa.

Lenin johti aatteellisesti »Pravdaa», hän kirjoitti lehteen melkein joka päivä sekä antoi ohjeita sen toimitukselle. Hän pyrki valamaan lehteen vallankumouksellista taisteluhenkä.

Poliisi vainosi »Pravdaa» jatkuvasti. Heinäkuun 8 (21) pnä 1914 lehti lakkautettiin.

»Pravdaa» ryhdyttiin julkaisemaan uudelleen vasta 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen. Maaliskuun 5 (18) päivästä 1917 »Pravda» alkoi ilmestyä VSDTP:n Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattajana. — 242.

- 223 »*Nevski Golos*» (»Nevan Ääni») — likvidaattorimenshevikkien legaalinen viikkolehti; D. F. Kostrov julkaisi lehtä Pietarissa toukokuun 20 (kesäkuun 2) päivästä elokuun 31 (syyskuun 13) päivään 1912 »Zhivoje Delo» lehden sijasta. Ilmestyi 9 numeroa. — 243.

- 224 »*Russkije Vedomosti*» (»Venäläiset Sanomat») — sanomalehti; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1863, ilmensi maltillisen liberaalisen sivistyneistön katsomuksia. Vuodesta 1905 lehti oli kadettipuolueen oikeistosiiven äänenkannattaja. »Russkije Vedomosti» lakkautettiin 1918 yhdessä muiden vastavallankumouksellisten lehtien kanssa. — 244.

- 225 »*Sovremennik*» (»Aikalainen») — kirjallis-poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa vuosina 1911—1915. Julkaisun ympärille ryhmittäytyivät likvidaattorimenshevikit, eserrät, »kansansosialistit» ja vasemmistoliberaalit. Lenin luonnehti 1914 »*Sovremennikin*» suunnan »narodnikkilaisuuden ja marxilaisuuden sekoitukseksi» (Teokset, 20. osa, s. 287). — 246.
- 226 *Wiener »Arbeiter-Zeitung»* (Wienin »Työväenlehti») — päivälehti, Itävallan sosialidemokratian pää-äänenkannattaja. Lehden perusti V. Adler 1889 Wienissä. Vuonna 1934 lehti lakkautettiin. Se alkoi ilmestyä uudestaan 1945 Itävallan Sosialistisen Puolueen pää-äänenkannattajana. — 246.
- 227 »*Kijeuskaja Mysl*» (»Kijevin Ajatus») — suuntaukseltaan porvarillisdemokraattinen päivälehti; ilmestyi vuosina 1906—1918. — 247.
- 228 »*Prosvestshenije*» (»Valistus») — bolshevikkien teoreettinen legaalinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa joulukuusta 1911 kesäkuuhun 1914. Julkaisu perustettiin Leninin aloitteesta »*Mysl*» aikakauslehden tilalle, kun viimeksi mainittu oli lakkautettu.
Tsaarihallitus lakkautti »*Prosvestshenijen*» ensimmäisen maailmansodan edellä. Syksyllä 1917 sitä ryhdyttiin julkaisemaan uudestaan, mutta ilmestyi vain yksi (kaksois-) numero. — 247.
- 229 Kysymys on V. I. Leninin kirjasesta »VSDTP:n nykytilanteesta» (ks. Teokset, 18. osa, ss. 188—205). Kirjanen lähetettiin 15.—21. syyskuuta 1912 pidetyn Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen Chemnitzin puoluepäivien osanottajille. — 247.
- 230 »*Russkoje Slovo*» (»Venäläinen Sana») — päivälehti; ilmestyi Moskovassa vuodesta 1895 I. D. Sytinin kustantamana. Lehti oli muodollisesti puolueiden ulkopuolella, mutta puolusti Venäjän porvariston etuja maltilliselta liberaaliselta kannalta.
Marraskuussa 1917 lehti lakkautettiin. Tammikuusta 1918 se ilmestyi jonkin aikaa »*Novoje Slovo*» ja »*Nashe Slovo*» -nimisenä; heinäkuussa 1918 se lakkautettiin lopullisesti. — 248.
- 231 Kysymys on likvidaattorien n.s. elokuun konferenssista, joka pidettiin Wienissä elokuussa 1912; konferenssissa muodostettiin puolueenvastainen elokuun blokki, jonka järjestäjänä oli Trotski. Tarkemmin likvidaattorien elokuun konferenssista ks. V. I. Lenin, Teokset, 18. osa, 60. huomautus. — 248.
- 232 »*Zavety*» (»Testamentti») — suuntaukseltaan eserräläinen legaalinen kirjallis-poliittinen kuukausijulkaisu; ilmestyi Pietarissa huhikuusta 1912 heinäkuuhun 1914. — 250.
- 233 »*Bremer Bürger-Zeitung*» (»Bremenin Kansanlehti») — sosialidemokraattinen päivälehti; ilmestyi vuosina 1890—1919; vuoteen 1916 lehti oli Bremenin vasemmistososialidemokraattien vaikutuksessa, sen jälkeen siirtyi sosialishoviniestien käsiin.
V. I. Leninin artikkelia ei ole tähän mennessä löydetty. — 253.

²³⁴ Kysymys on K. Radekin syyttämisestä Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian Päähallituksen perustamassa tuomioistuimessa useista epäeettillisistä teoista. Radek erotettiin tämän tuomioistuimen päätöksellä Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian sekä Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen riveistä.

Pariisissa perustettiin 1913 syyskuun alussa Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian ulkomaisten osastojen toimiston (»rozlamowylaisten») aloitteesta komissio tuomioistuimen päätöksen tarkistamista varten.

Lenin kannatti K. Radekin jutun uudelleen käsittelyä. Radekin syyttäminen Päähallituksen taholta liittyi Leninin mielestä siihen ankaraan taisteluun, jota Päähallitus kävi »rozlamowylaisia» vastaan.

Komissio työskenteli viiden kuukauden ajan ja tuli johtopäätökseen, ettei ollut syytä antaa K. Radekia puolueoikeuteen ja erottaa häntä puolueesta, ja kehotti edelleenkin pitämään Radekia Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian ja VSDTP:n jäsenenä (ks. kirjasta »Sprawozdanie komisji badające sprawę czlonka S. D. K. P. iL. Karola Radka» (»P ja LSD:n jäsenen Karl Radekin asiaa tutkivan komission selostus»), jonka Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian ulkomaisten osastojen toimisto julkaisi maaliskuussa 1914).

Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian Päähallituksen ja »rozlamowylaisten» erimielisyyksien vaiheista ks. V. I. Leninin artikkelia »Kahtiajakaantuminen Puolan sosialidemokratiassa» (Teokset, 18. osa, ss. 471–476). — 253.

²³⁵ Tarkoitetaan V. P. Litvinov-Falinskin kirjaa «Новые законы о страховании рабочих», Спб., 1912 (»Uudet työväenvakuutuslait», Pietari 1912) ja I. Tshistjakovin kirjaa «Страхование рабочих в России. Опыт истории страхования рабочих, в связи с некоторыми другими мерами их обеспечения», М., 1912 (»Työväenvakuutus Venäjällä. Työläisten vakuutuksen kehitysvaiheiden ja eräiden muiden heidän toimeentulonsa turvaavien toimenpiteiden antamaa kokemusta», Moskova 1912). — 256.

²³⁶ Lokakuun 17 (30) pnä 1912 pidettiin Pietarin työväenkuurian valtuutettujen toinen kokous, jonka tuli valita valitsijamiehet; näiden valitsijamiesten joukosta valittiin työväen edustaja IV Valtakunnanduumaan. — 256.

²³⁷ P. I. Sudakov — työmiehis; lokakuun 5 (18) pnä 1912 pidetyssä Pietarin kuvernementin työläisten valtuutettujen ensimmäisessä kokouksessa hän meni läpi »Pravdan» kannattajien äänin. Lokakuun 6 (19) pnä ilmestyi hänen kirjoituksensa »Valtuutettujen kokouksessa» (»Pravda» n:o 136), jossa hän puhui itsestään »Pravdan» ja »Zvezdan» kannattajana. Seuraavana päivänä, 7. (20.) lokakuuta, »Lutshin» 19. n:ossa julkaistiin hänen »Kirjeensä toimitukselle», jossa hän kieltäytyi »Pravdassa» olleesta lausunnostaan. Sudakovin välikohtauksesta ks. В. И. Ленин. «О политической бесхарактерности (Письмо в редакцию)» (Сочинения, 5 изд., том 22, стр. 144–145) (V. I. Lenin, »Poliittisesta selkärangatto-

muudesta (Kirje toimitukselle)» (Teokset, 5. painos, 22. osa, ss. 144—145)). — 256.

- 238 V. I. Leninin kirje on säilynyt V. A. Desnitskin yksityisarkistossa A. M. Gorkin vahvistamana konekirjoitusjäljennöksenä. Kirje oli vastaus Gorkin lähettämään vallankumoushistoriaa koskevan aineiston keräämissuunnitelmaan. Gorki kirjoitti mainitusta suunnitelmasta lokakuun 8 pnä (u. l.) 1912 V. V. Veresajeville (M. Горький. Собрание сочинений в 30 томах, т. 29, стр. 255 (M. Gorki, Kootut teokset 30 osassa, 29. osa, s. 255)).

A. M. Gorki otaksui saavansa museota varten sosialidemokraateille myötämielisen ruhtinas I. D. Bebutovin kokoaman arkiston ja kirjaston. Bebutov oli testamentannut kirjaston ja arkiston VSDTP:lle ja luovuttanut ne Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen Päähallituksen (KK:n) säilytettäväksi. Gorki kääntyi Pietarin »Sovremennik» julkaisun toimittajan välityksellä Bebutovin puoleen, ja tämä vastasi, ettei hän vastusta kirjastonsa luovuttamista luotetulle laitokselle, mutta kysymyksen ratkaiseminen lykkytyi henkilökohtaiseen tapaamiseen saakka.

Bebutovin kirjaston myöhempiä kohtaloa ei tähän mennessä ole saatu selville. — 257.

- 239 Kysymyksessä on Itävallan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen edustajakokous, joka pidettiin Wienissä 31. lokakuuta — 4. marraskuuta 1912. — 257.

- 240 J. J. Jagiello — Puolan Sosialistisen Puolueen (PPS) jäsen; valittiin IV Valtakunnanduuman jäseneksi Varsovasta. Bolshevikit vastustivat jyrkästi Jagiellon hyväksymistä sos.-dem. duumaryhmään, koska Jagiello tuli valituksi duumaan PPS:n ja Bundin vaaliliiton ja porvariston antaman tuen ansiosta. Jagiello hyväksyttiin sos.-dem. ryhmän jäseneksi yhden (menshevikki-) äänen enemmistöllä. Bolshevikiedustajien painostuksesta hänen oikeutensa ryhmässä olivat rajoitetut: kaikissa puolueen sisäisissä kysymyksissä Jagiello sai vain neuvotteluoikeuden. Tästä kysymyksestä ks. V. I. Leninin artikkelia »Työväenluokka ja sen 'parlamentti'-edustusto» sekä VSDTP:n KK:n ja puolueyöntekijäin Krakovan neuvottelukokouksen päätöslauselmaa »Sosialidemokraattisesta duumaryhmästä» (Teokset, 18. osa, ss. 427—428 ja 450—451). — 257.

- 241 Kysymys on *II Internationaalien ylimääräisestä kansainvälisestä sosialistikongressista*, joka pidettiin Baselissa 24.—25. marraskuuta (u. l.) 1912. Kongressi oli kutsuttu koolle päättämään taistelusta imperialistisen maailmansodan uhkaavaa vaaraa vastaan. Sodan uhka oli käynyt entistä suuremmaksi ensimmäisen Balkanin sodan alettua. Kongressiin osallistui 555 edustajaa. VSDTP:n KK lähetti 6 edustajaa.

Marraskuun 25 pnä kongressin istunnossa hyväksyttiin yksimielisesti sodanvastainen manifesti.

Manifesti kehotti sosialisteja käyttämään imperialistisen sodan syttyessä hyväkseen sodan aiheuttamaa taloudellista ja poliittista kriisiä taistelussa sosialistisen vallankumouksen puolesta.

Ensimmäisen maailmansodan puhjettua II Internationaalin johtajat unohtivat Baselin manifestin ja asettuivat maidensa imperiaalististen hallitusten puolelle. — 258.

- ²⁴² Lenin tarkoittaa K. Kautskyn artikkelia »Der Krieg und die Internationale» (»Sota ja Internationaali»), joka julkaistiin »Die Neue Zeit» aikakauslehden 6. n:ossa marraskuun 8 p:nä 1912, ss. 191—192. — 258.
- ²⁴³ 7. marraskuuta 1912 päivätyssä kirjeessään Huysmans tiedotti Leninille etukäteen Baselin kongressin koollekutsumispäivästä ja kehotti ryhtymään toimeen edustajien nimittämiseksi; hän kirjoitti mielenosoituksista, joita Euroopan suurissa kaupungeissa mahdollisesti puhkeaisi marraskuun 17 p:nä 1912 sotänäyttämön laajentumista vastaan; pyysi Leniniä antamaan suostumuksensa, mikäli jokin puolue pyytäisi häntä puhumaan joukkokokouksessa; ilmoitti kongressin päätöslauselmaehdotuksen toimituskomission kokoonpanon ja pyysi nimittämään siihen edustajan. — 258.
- ²⁴⁴ Kysymys on Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnosta, joka pidettiin Brysselissä 28.—29. lokakuuta 1912. Lenin ei ollut siinä läsnä. Istunnossa tehtiin päätös ylimääräisen sosialistikongressin koollekutsumisesta. Venäjän edustajina istunnossa olivat G. Plehanov ja I. Rubanovitsh. KST:n erityinen suljettu istunto oli omistettu Venäjän asioille. Tästä istunnosta ei julkaistu virallista selostusta. Lenin sai tietää istunnosta L. Martovin artikkelista »Kansainvälinen toimisto sos.-demien yhtenäisyydestä», joka julkaistiin »Lutsh» lehden 37. n:ossa lokakuun 28 p:nä 1912. Lenin vastasi Martoville artikkelissaan »Parempi myöhään kuin ei milloinkaan» (ks. Teokset, 18. osa, ss. 460—461). — 259.
- ²⁴⁵ »Lutsh» (»Säde») — likvidaattorimenshevikkien legaalinen päivälehti; ilmestyi Pietarissa 1912 syyskuun 16 (29) päivästä 1913 heinäkuun 5 (18) päivään. Ilmestyi 237 numeroa. Lehti pysyi pystyssä pääasiallisesti liberaalien lahjoitusten turvin. — 261.
- ²⁴⁶ Kysymys on IV Valtakunnanduuman jäsenen M. K. Muranovin nimen saamisesta sosialidemokraattisen duumaryhmän sodanvastaisen vastalausekirjeen alle. Sähkeen, jossa ilmoitettiin Muranovin allekirjoittaneen kirjeen, Lenin lähetti Baseliin marraskuun 24 p:nä (u. l.) 1912. — 262.
- ²⁴⁷ Tarkoitetaan »Pravdan» toimittajan N. N. Baturinin pidätystä marraskuussa 1912. — 263.
- ²⁴⁸ Tarkoitetaan VSDTP:n KK:n istuntoa, joka pidettiin Krakovassa marraskuun 12 tai 13 (25 tai 26) p:nä 1912 Leninin johdolla. — 266.
- ²⁴⁹ *Osuuskunta* — salaisessa kirjeenvaihdossa — IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattinen ryhmä. — 267.
- ²⁵⁰ »Den» (»Päivä») — »Pravda» lehden sovinnaisnimi. — 267.

- 251 »Numeroksi» nimitettiin salaisuussyistä IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattijäseniä: n:o 1 oli A. J. Badajev, n:o 3 R. V. Malinovski (myöhemmin paljastettu provokaattoriksi), n:o 4 N. R. Shagov, n:o 5 M. K. Muranov, n:o 6 G. I. Petrovski ja n:o 7 F. N. Samoilov. — 267.
- 252 *Mishan kollegio* — nähtävästi VSDTP:n Pietarin komitean salanimi. — 268.
- 253 »Pravdan» julkaisemiseen liittyneet hallinnolliset ja talousasiat olivat 1912 lopussa lehden toimiston työntekijöiden syystä pahasti epäjärjestyksessä, minkä vuoksi saatettiin olettaa tapahtuneen kähvellyksiä ja väärinkäytöksiä. — 268.
- 254 Kirjeet n:o 263 ja 265 julkaistiin 1960 »Istoritsheski Arhiv» aikakauslehden 2. n:ossa N. K. Krupskajan kirjeinä.
Teosten 5. painoksen 48. osaa valmisteltaessa on selvitetty niiden olevan Leninin kirjeitä ja että salaisuussyistä Krupskaja oli kirjoittanut ne salamusteella legaalisten kirjeiden rivien väliin. — 269.
- 255 Kysymys on IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisen ryhmän julkilausumasta, jonka pohjaksi otettiin V. I. Leninin teesit »Kysymyksen eräistä työläisedustajain puheista» (ks. Teokset, 18. osa, ss. 402—408).
Leninin ohjeita vastaavasti julkilausumaan sisällytettiin miltei kaikki minimiohjelman peruskohdat. Menshevikkien onnistui kuitenkin viedä läpi kansallisen kulttuuriautonomian vaatimus. Sosialidemokraattisen ryhmän julkilausuma luettiin Valtakunnanduuman istunnossa joulukuun 7 (20) pnä 1912.
IV Valtakunnanduuman sosialidemokraattisessa ryhmässä käytiin joulukuussa 1912 likvidaattorien vaatimuksesta neuvotteluja »Pravdan» ja »Lutshin» yhdistämisestä »ryhmien ulkopuolella olevaksi työväenlehdiksi». Näiden neuvottelujen tuloksena IV Valtakunnanduuman bolshevikkijäsenet A. J. Badajev, G. I. Petrovski, F. N. Samoilov ja N. R. Shagov ilmoittivat joulukuun 18 pnä 1912 »Lutsh» lehden 78. n:ossa liittyvänsä »Lutshin» avustajakuntaan, ja seitsemän likvidaattorijäsentä liittyi »Pravdan» avustajakuntaan. Bolshevikkijäsenet erosivat kuitenkin jo tammikuun 30 pnä 1913 »Lutshin» avustajakunnasta ja ilmoittivat, etteivät he hyväksy lehden likvidatorista suuntausta (ks. V. I. Lenin, Teokset, 35. osa, s. 60 ja 101. selitys). — 272.
- 256 5. joulukuuta (u. l.) 1912 päivätyssä kirjeessään C. Huysmans tiedotti Leninille, että hän katsoo VSDTP:n KST:n-edustajan vaihdon väliaikaiseksi, että lopullinen päätös edustuksesta voidaan tehdä vasta sitten, kun Lenin on sopinut asiasta »toisen sosialidemokraattiryhmän kanssa» (t.s. likvidaattorien kanssa). — 274.
- 257 Kysymyksessä on VSDTP:n KK:n ja puolueyöntekijäin neuvottelukokous, jota salaisuussyistä nimitettiin »helmikuun» neuvottelukokoukseksi. Kokous pidettiin Krakovassa 26. joulukuuta 1912—1. tammikuuta 1913 (8.—14. tammikuuta 1913). — 277.

- 258 »Pahimmantyyppiseksi federaatioksi» on vuoden 1912 Prahan puoluekonferenssin päätöksissä luonnehdittu suhteet kansallisiin sos.-dem. järjestöihin, joita oli VSDTP:ssä IV (Yhdistävästä) edustajakokouksesta alkaen, jolloin »kansalliset» toimivat »täydellisesti eristäytyneinä venäläisistä järjestöistä», mikä vaikutti äärimmäisen kielteisesti VSDTP:n koko toimintaan (tätä koskevaa aineistoa ks. Teokset, 17. osa, ss. 444–445 ja 18. osa, ss. 400–401). — 280.
- 259 Itävallan Sosialidemokraattinen Puolue lakkautettiin yhtenäisenä puolueena 1897 Wimbergin (Wienin) edustajakokouksessa ja sen tilalle muodostettiin federatiivinen liitto, johon kuului kuusi kansallista »socialidemokraattista ryhmää»: saksalainen, tshekkiläinen, puolalainen, ruteenilainen, italialainen ja eteläslaavilainen. Kaikkia näitä ryhmiä yhdistämässä oli vain yhteinen edustajakokous ja yhteinen Keskushallitus. Brunnin edustajakokouksessa 1899 puolueen Keskushallitus muutettiin federatiiviseksi elimeksi, johon kuuluivat kansallisten socialidemokraattisten puolueiden toimeenpanevat komiteat. — 281.
- 260 V. I. Lenin tarkoittaa »Bundin ja VSDTP:n yhdistymisehtojen luonnosta», joka hyväksyttiin 10.–25. huhtikuuta (23. huhtikuuta — 8. toukokuuta) 1906 pidetyssä VSDTP:n IV (Yhdistävässä) edustajakokouksessa (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 134–135 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmia ja päätöksiä», I osa, 1954, ss. 134–135)). — 282.
- 261 Ks. K. Marx, »Pääoma», II osa, Helsinki 1950, s. 404. — 283.
- 262 »Hamburger Echo» (»Hampurin Kaiku») — päivälehti, Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen Hampurin järjestön äänenkannattaja; perustettu 1875 »Hamburg-Altonaer Volksblatt» nimisenä; vuodesta 1887 alkaen tähän päivään asti lehti on ilmestynyt »Hamburger Echo» nimisenä. Natsihallitus lakkautti lehden maaliskuussa 1933. Se alkoi ilmestyä uudelleen huhtikuussa 1946. — 283.
- 263 V. I. Leninin kirje on vastaus G. M. Vjazmskin, Berliinissä olleen Venäjän socialidemokratian arkiston johtajan, kirjeeseen. Vjazmski pyysi kirjeessään Leniniä lähettämään arkiston täydennykseksi puolalaista illegaalista kirjallisuutta sekä VSDTP:n kaikki illegaaliset julkaisut; hän tarjoutui lähettämään vuoden 1907 ajalta »Izvestija TsK RSDRP» lehden numerot, jotka Lenin oli nähnyt käydessään ensimmäisen kerran arkistossa kesällä 1912 ja joita hän kipeästi tarvitsi. — 284.
- 264 »Izvestija TsK RSDRP» (»VSDTP:n KK:n Tiedonantoja») — illegaalinen bolshevikilehti, jota julkaistiin Pietarissa heinäkuun 16 (29) päivästä lokakuun 11 (24) päivään 1907. Ilmestyi 3 numeroa. — 285.
- 265 Kysymyksessä on N. V. Kuznetsoville (Sapozhkoville) Pariisiin

lähetyt, G. M. Vjazmenskin pyynnöstä kirjoitettu suosituskirje, jossa Lenin lienee pyytänyt Kuznetsovia antamaan Vjazmenskille Berliinin sosialistista arkistoa varten illegaalista sosialidemokraattista kirjallisuutta. Vjazmenski tiedotti käyneensä Pariisissa tammikuussa 1913 ja saaneensa Kuznetsovilta muutamia Uralin bolshevististen komiteoiden illegaalisten julkaisujen arvokkaita numeroita. — 285.

266 Kysymyksessä on V. I. Leninin artikkeli »Bolshevismista», jonka hän kirjoitti N. A. Rubakinin »Kirjojen parissa» nimisen teoksen toista osaa varten (ks. V. I. Lenin, Teokset, 18. osa, ss. 477—478). — 285.

267 V. I. Leniniä lienee kiinnostanut »Lutshin» 4. n:ossa tammikuun 5 p:nä 1913 ollut kirjoitus »Edustuksesta Kansainvälisessä Toimistossa», joka oli kirjoitettu vastaukseksi samannimiseen »Pravdan» 201. n:ossa joulukuun 23 p:nä 1912 julkaistuun kirjoitukseen. Likvidaattorit ilmoittivat »Lutshissa», että VSDTP:n edustus KST:ssä (Lenin ja Plehanov) on heidän mielestään yksipuolista ja herättivät kysymyksen siitä, että KST:ssä ei ole menshevistisen OK:n edustajaa. — 286.

268 Kysymys on VSDTP:n KK:n ja puoluetöytätekijäin Krakovan neuvottelukokouksen päätöksen mukaisesta »Pravda» lehden toimituksen uudelleenjärjestelystä. Leniniä huolestutti vakavasti tietojen puuttuminen toimituksen uudelleenjärjestelystä, sillä tammikuussa 1913 »Pravdan» toiminnassa ilmeni jälleen useita virheellisyyksiä. Tammikuun 15 ja 23 p:nä lehdessä julkaistiin duuman peepesläisen jäsenen Jagiellon toimitukselle osoittamat kirjeet, joissa hän mainosti itseään Puolan työväenluokan edustajaksi; tammikuun 17 ja 24 p:nä »Pravda» julkaisi etusivullaan mainosilmoituksen Bundin äänenkannattajan, likvidaattorian »Zeit» lehden vuoromukaisten numeroiden ilmestymisestä; lehdeltä puuttui päättävyyttä tais-telussa likvidaattoreja vastaan; Krakovan neuvottelukokouksen ohjeista huolimatta se ei julkaissut eräitä kirjoituksia, jotka KK:n Ulkomainen toimikunta oli lähettänyt lehdessä julkaistaviksi y.m.

Tammikuun 22 p:nä (v. l.) pidettiin VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan jäsenten ja »Pravdan» toimituksen työntekijäin yhteinen istunto, jossa oli läsnä 12 henkeä, m.m. KK:n jäsenet J. M. Sverdlov, G. I. Petrovski, F. I. Goloshtshokin, VSDTP:n KK:n toimikunnan sihteeri V. N. Lobova y.m. Istunnossa esitettiin selostus toimituksen uudelleenjärjestelyä koskevasta KK:n ja Krakovan neuvottelukokouksen päätöksistä. Lehden toimittajaksi vahvistettiin J. M. Sverdlov, jolle myönnettiin veto- ja sensuuri-oikeus kaikkiin kirjoituksiin nähden. Lehden toimituskuntaan otettiin Pietarin komitean jäsen, jotta yhteys Pietarin bolshevistiseen järjestöön olisi ollut kiinteämpi. Toimitussihteeriksi vahvistettiin K. N. Samoilova.

Näiden toimenpiteiden seurauksena lehden yleinen taso kohosi. Helmikuun 10 päivästä (v. l.) lähtien alettiin julkaista sunnuntailiitteitä. Lehden painosmäärä suureni. Lenin on useissa myöhemmissä kirjeissään pannut merkille toimituksen työn huomattavan parantamisen.

- »Zeit» («Aika») – päivälehti, Bundin äänenkannattaja, jota julkaistiin juutalaissaksaksi Pietarissa joulukuun 20 päivästä 1912 (tammikuun 2 päivästä 1913) toukokuun 5 (18) päivään 1914. – 286.
- 269 V. I. Lenin tarkoittaa nähtävästi kirjoitusta »Pientä panettelua», joka julkaistiin tammikuun 8 p:nä 1913 »Pravda» lehden 6. n:o:ssa. Mainituissa kirjoituksessa »Pravda» paljasti »Lutsh» lehden väärinkäytökset, mutta teki virheen riitaantuessaan »Rabotshi Golos» aikakauslehden toimituksen kanssa ei-periaatekysymyksissä.
Aikakauslehti »Rabotshi Golos», kutomatyöläisten ammattiyhdistyksen äänenkannattaja, jota valmisteltiin painokuntoon, ei ilmestynyt. – 286.
- 270 Kysymyksessä on N. G. Poletajevin virheellinen suhtautuminen duuman bolshevikkijäsenten eroamiseen likvidaattorien »Lutsh» lehden avustajakunnasta. Bolshevikkien ja likvidaattorien keskinäinen yhteistoiminta »Pravdassa» ja »Lutshissa» oli Poletajevin mielestä sallittavaa. Lenin tuomitsi tämän näkökannan. – 288.
- 271 »Pravdan» ensimmäisen numeron ilmestyttyä N. G. Poletajev matkusti pois Pietarista ja loittoni lehdestä. Kun häntä ei ollut »Nevskaja Zvezda» («isisisko») lakkasi ilmestymästä. Poletajevin osallistumista »Pravdan» julkaisutyöhön V. I. Lenin piti suurimerkityksisenä. – 288.
- 272 A. Bogdanov ryhtyi v. 1913 julkaisemaan teostaan «Всеобщая организационная наука (Тектология)» («Yleinen organisaatio-oppi (Tektoлогия)»), joka oli empiriomonistisen näkökannan edelleen kehittämistä. – 289.
- 273 Tarkoitetaan armahdusasetusta, joka annettiin Romanovien hallituskauden 300-vuotispäivän johdosta. – 290.
- 274 Kysymys on vastalauseesta, jonka Baselin kongressiin osallistunut VSDTP:n valtuuskunta esitti sen johdosta, että Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteeristö menetteli väärin ilmoittaessaan, ettei VSDTP:n edustajilla ollut oikeutta vahvistaa Puolan opposition edustajien valtuuksia Baselin kongressissa ja että istunnoissa läsnä olleiden Puolan opposition viiden edustajan nimen asemesta kongressin selostukseen tullaan laittamaan »X» kirjain. – 291.
- 275 Kysymys on leniniläisessä »Iskrassa», »Proletarissa» ja »Sotsial-Demokratissa» ilman allekirjoitusta julkaistujen artikkelien kirjoittajien nimien paljastamisesta. – 292.
- 276 »Severnije Zapiski» («Pohjolan Sanomia») – kaunokirjallinen ja poliittinen kuukausijulkaisu. Ilmestyi Pietarissa vv. 1913–1917. – 293.
- 277 Kysymyksessä on nähtävästi L. B. Kamenevin kirjanen «О сущности ликвидаторства» («Likvidaattoruuden olemuksesta»), jonka aikoi julkaista Priboi-kustantamo. – 294.

- 278 Huhtikuun 13 (26) pnä 1913 V. I. Lenin piti Leipzigissä esitelmän aiheesta »Yhteiskunnallinen nousu Venäjällä ja sosialidemokraattien tehtävät». — 294.
- 279 Ei ole varmaa tietoa, mistä Lätinmaan Sosialidemokratian KK:n »lehtisestä» on kysymys. Se lienee ollut Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksen koollekutsumista koskeva ilmoitus, joka ilmestyi vähää ennen tätä ulkomailla ja julkaistiin »Zihqa» nimisessä pää-äänenkannattajassa maaliskuun 29 pnä 1913.
Julkaistessaan tämän ilmoituksen äänenkannattajassaan »Bile-tens» lättiläisten bolshevikien johtajat tekivät useita arvostele-
via huomautuksia likvidaattorimielisen KK:n laatiman edustaja-
kokouksen päiväjärjestyksen johdosta, koska siinä yritettiin il-
meisesti karttaa tärkeitä periaatekysymyksiä: he arvostelivat eri-
koisen jyrkästi KK:n päätöksen sitä kohtaa, jossa KK ilmoitti
olevansa aikeissa ryhtyä valmistelemaan edustajakokousta vasta
sitten, kun KK:n kassaan on tätä tarkoitusta varten siirretty 3 000
ruplaa. Lättiläiset bolshevikit katsoivat tämän uudeksi yritykseksi
lykätä edustajakokousta, jota puolueen jäsenistön valtaosa päät-
täväisesti vaati. — 295.
- 280 Lättiläiset bolshevikit esittivät V. I. Leninin ohjeiden mukaisesti
Lätinmaan sosialidemokratian IV edustajakokouksessa oman toi-
mintaohjelmansa ja päätöslauselmaehdotuksensa. Toimintaohjelman
luonnoksen oli laatinut Lenin toukokuussa 1913 ja se julkaistiin
elokuussa 1913 »Ciras Biedrs» lehden 4. n:ossa (ks. Teokset, 19.
osa, ss. 93—102). — 296.
- 281 V. I. Lenin lähetti A. A. Trojanovskin kirjeen, joka oli päivätty
15. toukokuuta (u. l.) 1913. Kirjeessä Trojanovski pyysi Kamenevia
kirjoittamaan vastauksen menshevikkilikvidaattori S. Semkovskin
(S. J. Bronsteinin) artikkeliin »Venäjän proletariaatin uudestisyntyminen»
(»Die Wiederbelebung des russischen Proletariats»), joka
oli julkaistu »Der Kampf» aikakauslehden 8. n:ossa toukokuun 1 pnä
1913. Hän lupasi D. B. Rjazanovin myötävaikuttavan siihen, että
artikkeli julkaistaisiin »Der Kampf» aikakauslehdessä. — 297.
- 282 Kysymyksessä on II Internationaalin kansainvälinen kongressi,
joka aiottiin pitää Wienissä elokuussa 1914. Imperialistisen maail-
mansodan alkamisen vuoksi kongressia ei pidetty. — 297.
- 283 *Belgian yleislakko* kesti huhtikuun 14 päivästä 24 päivään (u.l.)
1913. »Pravda» lehdessä valaistiin säännöllisesti lakon kulkua ja
julkaistiin tietoja Venäjän työläisten lahjoittamista lakko-
avustuksista. Yksityiskohtaisempaa aineistoa lakosta ks. V. I. Le-
ninin artikkelista »Belgian lakon opetuksia» (Teokset, 36. osa,
ss. 207—208). — 298.
- 284 Tarkoitetaan J. A. Berzinsin toista artikkelia, joka kuului sarjaan
»Kirjoituksia taktiikasta» ja julkaistiin toukokuussa 1913 Lätin-
maan Sosialidemokratian ulkomaisten ryhmien toimikunnan »Bul-
lettiin» 2.—3. n:ossa alaotsikkonaan »Puolueen yhtenäisyyden

perusteet». Tässä artikkelissaan Berzins tulkitsi virheellisesti VSDTP:n neljännen (yhdistävän) edustajakokouksen (1906) päätöstä Lätinmaan SDTP:n ja VSDTP:n yhdistymisen ehdoista. — 299.

- 285 Tarkoitetaan VSDTP:n neljännen (yhdistävän) edustajakokouksen päätöksiä: 1) »Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian ja VSDTP:n yhteenliittymisen ehdot»; 2) »Lätinmaan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen ja VSDTP:n yhdistymistä koskevien ehtojen luonnos»; 3) »Bundin ja VSDTP:n yhdistymistä koskevien ehtojen luonnos» (ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 132—135 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, ss. 132—135)). — 300.
- 286 Ks. «КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК», ч. I, 1954, стр. 203 (»NKP edustajakokousten, konferenssien ja KK:n kokousten päätöslauselmina ja päätöksinä», I osa, 1954, s. 203). — 300.
- 287 Lenin tarkoittaa VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselmaa »Kansallisten keskusten edustajain poisjäämistä puolueen yleisestä konferenssista» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 17. osa, ss. 444—445). — 300.
- 288 Tarkoitetaan Pietarin Metallityöläisten Liiton johtokunnan vaaleja. Kokous pidettiin elokuun 25 (syyskuun 7) pnä 1913. Läsnä oli noin 3 000 henkeä. Vaikka likvidaatorit yrittivät yllyttää kokouksen osanottajia liiton bolshevistista johtokuntaa vastaan, valtaenemmistö hyväksyi suosionosoituksin päätöslauselman, jossa johtokunnalle annettiin kiitoslausunto toiminnastaan. Likvidaat torien lista sai vain noin 150 ääntä. Valtaenemmistö äänesti bolshevikkien listaa, joka oli julkaistu ennakolta »Severnaja Pravda» lehdessä.
Pietarin Metallityöläisten Liiton johtokunnan sihteerinä toimi vuoden 1913 elokuun 25 (syyskuun 7) päivään asti likvidaat tori V. Abrosimov, joka sittemmin paljastettiin provokaattoriiksi. — 303.
- 289 Toukokuun 22 (kesäkuun 4) pnä 1913 sen jälkeen, kun oli käsitelty posti- ja lennätinhallituksen menoarviota, IV Valtakunnanduumassa äänestettiin kadettien edustajaryhmän toivomusaloitteesta, jossa esitettiin 7-tuntista työpäivää posti- ja lennätinlaitoksen toimihenkilöille. VSDTP:n V (yleisvenäläisen) konferenssin 1908 hyväksymän päätöslauselman »Duuman sos.-dem. ryhmästä» 3.(h) kohdan perusteella sosialidemokraattien ryhmä pidättyi äänestyksestä. Tämän tuloksena posti- ja lennätinlaitoksen toimihenkilöiden 7-tuntista työpäivää koskeva kohta hylättiin äänestyksessä. Polemisoidessaan »Lutshia» vastaan »Pravda» puolusti duuman sos.-dem. ryhmän virheellistä menettelyä artikkeleissaan »Liberaalien epäonnea» ja »Lutsh' vastustamassa sos.-dem. ryhmää»,

jotka ilmestyivät vastaavasti n:ossa 117 toukokuun 23 pnä ja n:ossa 119 toukokuun 25 pnä 1913.

Leninin osoituksesta virhe korjattiin.

KK:n ja puolueytöntekijän Poroninin neuvottelukokouksessa 1913 hyväksytyssä päätöslauselmassa »Sosialidemokraattien duumatoiminnasta» 3. (h) kohta tarkistettiin ja vahvistettiin uudessa, parannetussa sanamuodossaan. — 304.

- 290 M. S. Olminskin (Vitimskin) artikkeli »Totuus», joka oli kirjoitettu sen johdosta, että lehti alkoi ilmestyä suurempikokoisena, julkaistiin 123. n:ossa toukokuun 30 pnä 1913.

»Pravdan» samassa numerossa julkaistiin L. Stahlin kääntämä katkelma amerikkalaisen runoilijan, entisen työmiehen Traubelin runoelmasta »Miehiä ja naisia vain...». — 305.

- 291 V. I. Lenin tarkoittaa A. Bogdanovin julkilausuman luontoista kirjettä »Asiallinen selitys», joka julkaistiin »Pravda» lehden 120. n:ossa toukokuun 26 pnä 1913. Bogdanov yritti kiistää siinä sen tosiasian, että kielteinen suhtautuminen duumatoimintaan ja muiden legaalisten mahdollisuuksien käyttöön oli yhteydessä »perjodilaisuuteen», mistä Lenin oli huomauttanut artikkelissaan »Kiistakysymyksiä» (ks. V. I. Lenin, Teokset, 19. osa, ss. 140—141).

Lenin lähetti »Pravdalle» kirjeen »Vielä hra Bogdanovista ja 'Vpejod' ryhmästä» (ks. sama, ss. 160—161) ja samalla kirjoituksen Bogdanovin harjoittamaa puolueen historian väärennystä vastaan (tätä kirjoitusta ei silloin julkaistu eikä sitä ole tähän mennessä löydetty). Bogdanov erotettiin »Pravdan» avustajakunnasta sen jälkeen, kun hän oli kirjoittanut artikkelin »Ideologia», jossa propagoitiin avoimesti machilaisia katsomuksia. — 305.

- 292 Huhti — kesäkuussa 1913 »Pravdassa» julkaistiin G. V. Plehanovin artikkelisarja »Kuulasateessa (Pikahavaintoja)». Eräs niistä oli suunnattu A. N. Potresovia vastaan: »Herra Potresov syyttäjänäni» (n:ot 112 ja 114, toukokuun 17 ja 19 pnä 1913). Edelleen kesäkuun 7 päivään asti »Pravda» ei julkaissut Plehanovin artikkeleja, kun taas Potresov alakertakirjoituksessaan »Entisyytensä puristuksessa (Plehanovista)», joka julkaistiin »Lutshin» 119., 121. ja 122. n:ossa toukokuun 25, 28 ja 29 pnä 1913, jatkoi Plehanovin »ryvettämistä». Potresovin esiintymistä Plehanovia vastaan Lenin on arvostellut artikkelissaan »Työväenpuolue ja liberaaliset ratsurit (Potresovista)» (ks. Teokset, 41. osa, ss. 256—257). — 306.

- 293 »Bulletin périodique du Bureau Socialiste International» (»Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston Periodinen Bulletin») ilmestyi ranskan-, englannin- ja saksankielisenä Brysselissä vuosina 1910—1914. — 307.

- 294 »Nikititshiläinen», t.s. Nikititshiin yhteydessä oleva. »Nikititsh» oli L. B. Krasinin vallankumoustoiminnassaan käyttämä salanimi. Kysymyksessä saattoi olla moskovalaisen asianajajan P. N. Maljantovitshin veli, sosialidemokraatti V. N. Maljantovitsh, joka asui Odessassa 1901—1907. — 308.

- ²⁹⁵ Kysymyksessä on insinööri B. N. Smirnov, joka niihin aikoihin asui Bernissä. Kasparovin mielestä Smirnovilta voitiin saada rahaa-puolueelle. — 311.
- ²⁹⁶ »*Severnaja Pravda*» (»Pohjolan Totuus») — bolshevistinen »Pravda» ilmestyi tämännimisenä elokuun 1 (14) päivästä syyskuun 7 (20) päivään 1913. Ilmestyi 31 numeroa. — 311.
- ²⁹⁷ »*Rabotshaja Pravda*» (»Työväen Totuus») — bolshevistinen »Pravda» lehti ilmestyi tämännimisenä heinäkuun 13 (26) päivästä elokuun 1 (14) päivään 1913. — 312.
- ²⁹⁸ »*Zhivaja Zhizn*» (»Elävä Elämä») — likvidaattorimenshevikkien legaalinen päivälehti, joka ilmestyi Pietarissa heinäkuun 11 (24) päivästä 1913 ja oli likvidaattorien »Lutsh» lehden jatkona. Kaikkiaan ilmestyi 19 numeroa. Lehti lakkautettiin elokuun 1 (14) pñä.
- V. I. Zasulitshin artikkelia »Erään kysymyksen johdosta» V. I. Lenin eritteli arvostelevasti teoksessaan »Kuinka V. Zasulitsh hävittää likvidaattoruutta» (ks. Teokset, 19. osa, ss. 389—412). — 312.
- ²⁹⁹ »*Novaja Rabotshaja Gazeta*» (»Uusi Työväenlehti») — likvidaattorimenshevikkien päivälehti, jota julkaistiin lakkautetun »Zhivaja Zhiznin» asemesta Pietarissa elokuun 8 (21) päivästä 1913 tammi-kuun 23 (helmikuun 5) päivään 1914. Lenin nimitti monesti lehteä »Uudeksi Likvidaattorien Lehdeksi». — 312.
- ³⁰⁰ »*Nash Putj*» (»Tiemme») — legaalinen työväenlehti, jota julkaisiin Moskovassa. Lehden ensimmäinen numero ilmestyi elokuun 25 (syyskuun 7) pñä 1913. Lenin osallistui toimeliaasti lehden julkaisutyöhön. Lehti lakkautettiin syyskuun 12 (25) pñä 1913; kaikkiaan ilmestyi 16 numeroa. Vastaukseksi lehden lakkautukseen Moskovon työläiset julistivat lakon, mutta lehteä ei saatu kuitenkaan ilmestymään. — 312.
- ³⁰¹ »*Za Pravdu*» (»Totuuden Puolesta») — bolshevistinen »Pravda» ilmestyi tämännimisenä lokakuun 1 (14) päivästä joulukuun 5 (18) päivään 1913. Kaikkiaan ilmestyi 52 numeroa, joista 21 numeroa takavarikoitiin ja kahdesta määrättiin sakkoa. — 313.
- ³⁰² Artikkelissa »*Marxilaisten neuvottelukokous*», joka ilmestyi »*Za Pravdu*» lehden 8. n:ossa lokakuun 12 pñä 1913, tiedotettiin yksityiskohtaisesti VSDTP:n KK:n ja puolueytöntekijäin Poroninin neuvottelukokouksesta, joka pidettiin 23. syyskuuta — 1. lokakuuta (6.—14. lokakuuta) 1913. Artikkelin kirjoitti M. Tshernomazov, joka sittemmin osoittautui ohranan asiamieheksi. — 313.
- ³⁰³ Kysymyksessä ovat G. I. Petrovskin artikkelit »Vaikutelmiani» (Kijeviin, Jekaterinoslaviin, Hersonin ja Odessan kuvernementteihin suoritetusta matkasta), »Likainen keino» (Beilisin juttu) ja »entisen sovittelijan» N. Borinin (N. Krestinskin) artikkeli »Kaksi moraalista mittapuuta». Näitä artikkeleja ei julkaistu uudelleen. — 313.

³⁰⁴ X — K. A. Komarovski (B. G. Danski). Komarovski liittyi 1911 VSDTP:hen, toimi »Zvezdan» ja »Pravdan» avustajana, osallistui vakuutustoimintaan. Vuosina 1913—1914 hän kuului »Voprosy Strahovanija» nimisen bolshevistisen aikakauslehden toimintuskuntaan. Saattaakseen bolshevikit huonoon huutoon likvidaattorit esittivät Danskia vastaan syytöksen, että hän kirjoittalee porvarilliseen lehdistöön. Tutkittuaan tätä asiaa puoluekomissio totesi, että Danski oli bolshevistisen puolueen riveihin liittyttyään lakannut toimimasta porvarillisessa lehdistössä, ja katsoi sen vuoksi hänet rehelliseksi puolueen jäseneksi ja likvidaattorien syytökset parjaaviksi.

Komarovskin juttua käsiteltiin toistamiseen komissiossa, johon kuului »Za Pravdu» lehden, »Prosvestshenije» ja »Voprosy strahovanija» aikakauslehden edustajia, duuman kuusi työläisjäsentä, Priboi-kustantamon työntekijöitä ja »järjestyneiden marxilaisten työläisten» edustaja. »Za Pravdu» lehden 32. n:o:ssa marraskuun 10 p:nä 1913 julkaistiin tämän komission lausunto otsikoituna »Parjaus lopetettava», jossa sanottiin: »Komissio ei näe kerrassaan mitään, mikä estäisi X:ää toimimasta edelleenkin marxilaisten julkaisujen avustajana ja kuulumasta toveripiireihin.»

Parjauskampanjasta, jota likvidaattorit kävivät Komarovskia vastaan, V. I. Lenin mainitsi VSDTP:n KK:n selostuksessa Brysselin neuvottelukokouksessa (ks. Teokset, 20. osa, s. 517). — 314.

³⁰⁵ »Voprosy Strahovanija» (»Vakuutuskysymyksiä») — bolshevistinen legaalinen aikakauslehti, joka ilmestyi Pietarissa lokakuusta 1913 maaliskuuhun 1918 epäsäännöllisesti. Aikakauslehden julkaisutyöhön osallistui vakuutuskampanjan huomattavat toimihenkilöt — bolshevikit N. A. Skrypnik, P. I. Stutshka, A. N. Vinokurov, N. M. Shvernik ja muut. — 316.

³⁰⁶ V. I. Leninin artikkelia »Sosialidemokraattisen duumaryhmän sisäistä taistelua koskevaa aineistoa», joka ilmestyi ensimmäisen kerran »Za Pravdu» lehden 22. n:o:ssa lokakuun 29 p:nä 1913 (ks. Teokset, 19. osa, ss. 455—472), ei julkaistu toistamiseen lehdessä. Artikkelin julkaistiin uudelleen 1914 kokoelmassa »Marxilaisuus ja likvidaattoruus» otsikoituna »Venäjän sosialidemokraattisen työväen duumaryhmän muodostumisen historiaa koskevaa aineistoa».

»Za Pravdu» lehden 22. n:o takavarikoitiin »Beilis todistettu syyttömäksi» nimisen pääkirjoituksen vuoksi. — 317.

³⁰⁷ Kysymyksessä on M. Tshernomazovin (Firinin) artikkeli »Vastaus D. Koltsoville», joka julkaistiin »Za Pravdu» lehden 42. n:o:ssa marraskuun 23 p:nä 1913. Artikkelin oli kirjoitettu vastaukseksi menshevikki Koltsovin (B. Ginsburgin) artikkeliin »Avoin kirje M. Firinille», joka oli julkaistu »Novaja Rabotshaja Gazetan» 87. n:o:ssa marraskuun 20 p:nä 1913. Koltsov, joka osallistui bolshevikien mustaamiseen Danskin jutun yhteydessä (ks. 304. huomautusta), syytti Tshernomazovia valehtelijaksi ja parjaajaksi sen johdosta, että viimeksi mainittu oli sanonut, että Koltsov itse oli Bakun öljyteollisuudenharjoittajien kokouksen neuvostossa palvellessaan esittänyt samanlaista osaa kuin Danski, jota »Novaja Rabotshaja

Gazetassa» syytettiin poliittisesta kaksinaamaisuudesta. Kirjoituksessaan »Vastaus D. Koltsoville», joka alkoi puhuttelulla »Arvoisa toveri», Tshernomazov huomautti lukeneensa »kivistävin sydämin» »Avoimen kirjeen M. Firinille», puolusteli kantaansa ja polemisoi Koltsovia vastaan.

Nyt julkaistu Leninin asiakirja on lisäys »Za Pravdu» lehden toimitukselle osoitettuun L. B. Kamenevin kirjeeseen. — 318.

- 308 Kirje »Za Pravdu» lehden toimitukselle oli toinen kirje, jonka Lenin kirjoitti saatuaan ensimmäiset tiedot II Internationaalin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston joulukuun istunnon päätöksistä, jotka koskivat VSDTP:n yhdistämistä (ks. Teokset, 19. osa, ss. 515—517).

Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston istunnossa, joka pidettiin Lontoossa joulukuun 13 ja 14 p:nä (u.l.) 1913, hyväksyttiin tätä kysymystä koskeva päätöslauselma, jonka Kautsky oli ehdottanut Saksan valtuuskunnan nimissä. Päätöslauselmaehdotuksensa perusteluksi Kautsky sanoi joulukuun 14 p:nä pitämässään puheessa, että »Venäjän entinen sosialidemokraattinen puolue on kadonnut». Se on ennallistettava nojaten Venäjän työläisten yhtenäisyyspyrkimykseen. Artikkeleissaan »Hyvä päätöslauselma ja huono puhe» ja »Kautskyn anteeksiantamattomasta virheestä» Lenin selitti päätöslauselman sisältöä ja arvioi Kautskyn puheen hirveäksi (ks. Teokset, 19. osa, ss. 527—530 ja 546—548).

KST:n päätöksen mukaisesti pidetyssä Brysselin neuvottelukokouksessa heinäkuussa 1914 II Internationaalin johtomiehet vaativat bolshevikkien ja likvidaattorien »sovittamisen» varjolla bolshevikkeja lopettamaan likvidaattorien arvostelun. Bolshevikit kieltäytyivät alistumasta tähän vaatimukseen ja jatkoivat leppymättömiä taistelua likvidaattoreita, työväenliikkeen vihollisia vastaan. — 318.

- 309 Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston joulukuun istunnon johdosta likvidaattorien »Novaja Rabotshaja Gazeta» julkaisi 97. n:ossaan joulukuun 3 p:nä 1913 Lontoosta saamansa sähkösanoman, jossa tiedotettiin, että KST on muka torjunut sen bolshevikkien vaatimuksen, että II Internationaalin parlamentaariliseen jaostoon otettaisiin »kuutosten» edustaja. Tämä kysymys ei kuitenkaan ollut KST:n käsiteltävänä eivätkä bolshevikit esittäneet sellaista vaatimusta, koska parlamentaarilaisen jaoston sääntöjen mukaan siinä oli lupa olla edustettuna vain yhdellä kunkin parlamentin sosialistisella ryhmällä, nimenomaan sillä, jolla oli eniten edustajia. Senpä vuoksi Venäjän Valtakunnanduoman puolesta jaostoon kuului muodollisen enemmistön omanneen likvidaattorien »seitsikon» edustaja. Lenin selosti tätä kysymystä yksityiskohtaisesti artikkelissaan »Kuinka likvidaattorit pettävät työläisiä» (ks. Teokset, 41. osa, ss. 274—276). — 319.

- 310 Kysymyksessä on nähtävästi jokin artikkeli, jonka V. I. Lenin kirjoitti KST:n joulukuun istunnon päätöksen ja sen parjauskampanjan johdosta, minkä likvidaattorien lehdet nostivat VSDTP:n

»yhdistävän» neuvottelukokouksen koollekutsumista koskevan, istunnossa hyväksytyyn päätöslauselman pohjalta.

VSDTP:n KK:n ja puolueytöntekijäin Krakovan neuvottelukokouksen päätöksessä »'Pravda' lehdien toimituksen uudelleenjärjestelystä ja työstä» osoitettiin, että kaikki »kirjoitukset, jotka KK:n mielestä on julkaistava välttämättömästi, pitää julkais- ta (nimimerkillä varustettuna) viivyttelämättä» (V. I. Lenin, Teokset, 41. osa, s. 242). Tänä nimimerkinä olivat juuri kirjaimet »KKK». Joulukuussa 1913 pitämässään istunnossa VSDTP:n KK vahvisti tämän päätöksen: »Edelleenkin pysyy voimassa se aikai- sempi päätös, että ne lähetetyt kirjoitukset, joissa on kolme sovit- tua kirjainta, julkaistaan viivyttelämättä ja ilman muutoksia» («Исторический Архив» № 4, 1959, стр. 42 («Historiallinen Ar- kisto», 4. n:o, 1959, s. 42)). — 323.

- 311 Kysymyksessä on edustajan matka Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokoukseen, joka pidettiin 13.—26. tammikuuta (26. tammikuuta — 8. helmikuuta) 1914 Brysselissä. Ei ole saatu sel- ville, kenestä nimenomaan on kysymys. — 324.
- 312 V. I. Lenin, I. Rudis Gipslis ja I. E. Herman tapasivat toisensa Berliinissä Hermanin asunnossa. — 326.
- 313 V. I. Lenin lienee pyytänyt V. P. Miljutinia lähettämään hänelle artikkelin »Eräistä A. Bogdanovin filosofian piirteistä». Kyseinen artikkeli ilmestyi helmikuussa 1914 »Prosvestsheniije» aikakaus- lehdessä 2. n:o:ssa allekirjoituksin Vl. Pavlov (V. P. Miljutin). — 329.
- 314 Tammikuun 9 (22) p:nä 1914 V. I. Lenin esiintyi Pariisissa kah- dessa vuoden 1905 tammikuun 9 päivän muistolle omistetussa so- sialidemokraattien kokouksessa. — 330.
- 315 Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokouksen edellä tam- mikuun 25 päivän illalla (u.l.) 1914 Lenin piti Brysselissä edusta- jakokouksen osanottajille esitelmän kansallisuuskysymyksestä. Sitä kuunneltiin suurella mielenkiinnolla. Hänen ja edustajakokouksen osanottajien kohtaustilaisuus oli erittäin sydämellinen.
- Seuraavana päivänä alkanut edustajakokous muodostui kään- nekohdaksi LSD:n historiassa. Miltei kaikista kysymyksistä se hyväksyi bolshevistisia päätöslausemia, mikäli ei oteta lukuun eräitä korjauksia, jotka menshevikkien ja sovitteijoiden onnistui ajaa läpi. Suurena saavutuksena oli se, että edustajakokous valitsi Keskuskomitean, jonka asennoituminen oli bolshevistista, samoin kuin LSD:n pää-äänenkannattajan »Zihnan» siirtyminen bolshe- vikkien kannattajien käsiin. — 330.
- 316 »VSDTP:n KK:n bulletiini» («Бюллетень ЦК РСДРП») julkaistiin Poronin neuvottelukokouksen päätöksen perusteella Keskuskomitean ja paikallisjärjestöjen toiminnan valaisemiseksi.
- »Bulletiinin» 1. n:o ilmestyi painosta tammikuussa 1914 Parii- sissa. Varojen puutteen vuoksi sen julkaiseminen lakkautui. — 331.

- 317 Brysselissä ollessaan tammikuussa 1914 I. F. Popov otti Belgian työväenpuolueen paikallisjärjestöjen välityksellä yhteyden belgialaisiin merimiehiin, jotka olivat lähdössä kauppa-aluksella Antwerpenista Venäjän eteläisiin satamiin. Popov pyysi merimiehiä toimittamaan Venäjälle illegaalisia puoluejulkaisuja. V. I. Lenin hyväksyi tämän Popovin ehdotuksen. Saavuttuaan Brysseliin Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokoukseen Lenin kävi tapaamassa kahta belgialaista merimiestä ja keskusteli heidän kanssaan vallankumouksellisen toiminnan edellytyksistä Venäjällä. — 334.
- 318 Tammikuun 29 pnä (u.l.) 1914 päivätyssä kirjeessään C. Huysmans sanoi valittavansa sitä, ettei ollut tavannut V. I. Leniniä Lätinmaan Sosialidemokratian edustajakokouksessa ja pyysi, että Lenin itse tekisi lyhyen selostuksen VSDTP:n asiaintilasta ennen Brysselistä lähtöään sekä ehdotti tapaamista klo 8.30 illalla Brysselin Kansantalossa. — 336.
- 319 V. I. Lenin sai »Vorwärts» lehteä bolshevististen julkaisujen vaihtokappaleina. V. M. Kasparov vastasi Leninille maaliskuun 4 pnä (u.l.) 1914, että hän oli käynyt »Vorwärtsin» ekspeditiossa, missä hänelle oli sanottu, että Leninille on lähetetty kirjallisuutta säännöllisesti ja jollei sitä ole saatu, niin se on siis takavarikoitu. — 338.
- 320 *Priboilaiset* — legaalisen bolshevistisen Priboi-kustantamon työntekijät. Mainittu kustantamo perustettiin Pietarissa vuoden 1913 alussa, ja se toimi puolueen KK:n johdolla. Imperialistisen maailmansodan alussa Priboin täytyi työväen julkaisuihin kohdistuneiden tsaarihallituksen vainotoimenpiteiden vuoksi keskeyttää toimintansa, jonka se aloitti uudelleen vasta maaliskuussa 1917. V. 1918 Priboi yhdistettiin Kommunist-kustantamoon, joka muodostettiin sulauttamalla yhteen useita kustantamoja (Voina, Zhizn i znanije ja muita). — 338.
- 321 »Prosveshtshenije» aikakauslehden 3. n:ossa maaliskuussa 1914 julkaistiin L. Kamenevin kirjoitus, jossa käsiteltiin kustantamo Priboin julkaisemaa A. Bogdanovin kirjaa «Введение в политическую экономию» («Johdatus kansantaloustieteseen»). — 339.
- 322 *Marxilaisuus ja likvidaattoruus. Kokoelma kirjoituksia nykyajan työväenliikkeen peruskysymyksistä. II osa* ilmestyi heinäkuussa 1914 puolueen kustantamon Priboin julkaisemana. Kokoelmaan piti kuulua kaksi osaa, joiden sisällöstä ilmoitettiin »Putj Pravdy» lehden 42. n:ossa maaliskuun 21 pnä 1914.
- Kokoelman ensimmäinen osa ei ilmestynyt. Muutamia kymmeniä kappaleita kokoelman toista osaa, joita kustantamo ei ollut ehtinyt kuljettaa aikanaan pois kirjapainosta, takavarikoitiin. Pääosa painoksesta ehdittiin levittää. Kokoelman toisessa osassa oli 14 Leninin kirjoitusta, joiden lisäksi hän oli kirjoittanut myös esipuheen ja loppukatsauksen. — 339.

- 323 Kysymys on neuvottelukokouksesta, jonka Yleisvenäläinen Kirjallisuusseura kutsui koolle tammikuussa 1914 syystä, että lehdistön vainoaminen voimistui ja taantumushallitus valmisteli uutta painolakiehdotusta. Neuvottelukokouksessa esittivät ratkaisevaa osaa liberaalien ja likvidaattorien edustajat ja hyväksyttiin liberaalin päätöslauselma. — 339.
- 324 Kysymyksessä on varojen keruu puolueen edustajakokouksen järjestämistä varten. Progressistien liberaalis-porvarillisen puolueen eräiden johtomiesten, m.m. A. I. Konovalovin (»Prenikka») kanssa oli sovittu raha-avustuksesta (ks. aikakauslehteä «Исторический Архив» № 6, 1958, стр. 8—13 (»Historiallinen Arkisto» n:o 6, 1958, ss. 8—13)). — 342.
- 325 C. Huysmans lähetti maaliskuun 3 p:nä (u.l.) 1914 V. I. Leninille kirjeen, jossa vaati häntä lähettämään mahdollisimman pikaisesti selostuksensa Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle ja ilmoitti saaneensa likvidaattoreilta tietoja VSDTP:ssä vallinneesta asiain-tilasta. — 343.
- 326 12. maaliskuuta (u.l.) 1914 päivätyssä kirjeessään I. Rudis Gipslin arvosteli Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokouksen eräitä sovitteluhenkisiä päätöslauselmia ja varsinkin ehdotusta, jonka sovittelija J. Jansons — Brauns esitti otettavaksi LSD:n ja VSDTP:n suhteita koskevaan päätöslauselmaan ja joka velvoitti Lätinmaan Sosialidemokratian pysyttelemään järjestöllisesti erossa sekä KK:sta että OK:sta väliaikaisesti »niin kauan kuin yhdistymisasiaa ei ole saatettu varmalle pohjalle». Hän tiedotti, että myös paikallisjärjestöissä toverit ovat tyytymättömiä edustajakokouksen sovitteluhenkisiin päätöslauselmiin ja katsovat, että on jatkettava taistelua sovittelijoita vastaan. — 344.
- 327 Lätinmaan Sosialidemokratian IV edustajakokousta käsittelevä artikkeli edustajakokouksen päätöslauselmista otettuine sitaatteineen julkaistiin »Putj Pravdy» lehden 50. n:on liitteessä maaliskuun 30 p:nä 1914 otsikoituna »Itämeren maakunnat». — 344.
- 328 10. maaliskuuta (u.l.) 1914 päivätyssä kirjeessään C. Huysmans pyysi I. F. Popovia toimittamaan mahdollisimman pikaisesti V. I. Leninin selostuksen Kansainväliselle Sosialistiselle Toimistolle.
Samana päivänä Huysmans lähetti Leninille kirjeen, jossa pyysi anteeksi edellisen epävirallisen kirjeensä ironista sävyä. — 345.
- 329 Pietarin *Vakuutusneuvoston* vaalit toimitettiin maaliskuun 2 (15) p:nä 1914. Vaalien pohjalta syntyi kärkevä taistelu toisaalta bolshevikkien ja toisaalta likvidaattorien ja eserrien välillä. Vakuutusneuvoston vaaleissa likvidaattorit kärsivät täydellisen tappion: kolme neljäsosaa valitsijamiesten kokouksen osanottajista asettui kannattamaan bolshevikkien evästyksiä ja torjui likvidaattorien ja eserrien ehdottamat evästykset. Myös Yleisvenäläisen vakuutuslaitoksen vaalit muodostuivat likvidaattorien tappioksi. Pravdalaisia oli 82% 57 valtuutetusta. — 346.

- 330 *Rouva Caillaux* — ranskalaisen valtiomiehen, radikaalin, vuoden 1913 aikaisen finanssiministerin Joseph Caillaux'n vaimo. Kiihlyteenä hyökkäyksistä, jotka nationalisti Calmette, »Le Figaro» lehden toimittaja, oli pannut alulle J. Caillaux'ta vastaan, rva Caillaux ampui revolverilla maaliskuussa 1914 Calmettea haavoittaen tätä kuolettavasti. Tämän johdosta J. Caillaux'n täytyi ottaa virkaero. — 346.
- 331 »*Sozialistische Monatshefte*» (»Sosialistinen Kuukausilehti») — aikausjulkaisu, Saksan opportunistien pää-äänenkannattaja ja yksi kansainvälisen revisionismin äänenkannattajista; ilmestyi Berliinissä vv. 1897—1933. Ensimmäisen maailmansodan aikana (1914—1918) sen asenne oli sosialishovinistinen. — 349.
- 332 Kokoelma »*Natshalo*» (»Alku») julkaistiin Saratovissa 1914. Ensimmäisenä oli kokoelmassa N. Vladimirovin artikkeli »Kohtauksia ja mietteitä», jossa kerrottiin G. V. Plehanovin, P. B. Axelrodin, V. I. Leninin, L. Martovin, A. N. Potresovin ja A. M. Gorkin kanssa olleista kohtauksista. — 350.
- 333 Kysymys on kampanjasta, jonka Vperjod-ryhmä ja G. A. Aleksinski aloittivat VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön Komitean jäsentä A. V. Antonovia (Britmania) vastaan syyttäen häntä siitä, että hän oli muka VSDTP:n Kronstadtin järjestön oikeusjutun yhteydessä 1906 antanut ilmi kuulusteluissa osatovereitaan. Tämän syytöksen oli kumonnut perusteettomana jo 1907 päätöksellään komissio, johon oli kuulunut kymmenen pakkotyövankia (bolshevikkia, menshevikkia ja puoluefonta), siinä luvussa kuusi Antonovin osatoveria. Komission päätöksestä tiedotettiin samana vuonna Leninille ja VSDTP:n KK:lle, joka katsoi Antonovin syyttömäksi eikä rajoittanut millään tavoin hänen oikeuksiaan puolueen jäsenenä. Vuosina 1912—1914 Aleksinski otti Antonovin »jutun» jälleen esille pyrkien käyttämään sitä bolshevikkeja vastaan, jotka muka »suojelivat kavaltajaa».
- VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön Pariisin jaosto-hyväksyi huhnikuun 18 p:nä (u.l.) 1914 päätöslauselman, jossa sanoi paheksuvansa Aleksinskin menettelyä ja ilmoitti katkaisevansa tyyten välinsä häneen. Kesäkuun 10 p:nä 1914 UJK kehotti päätöslauselmaansa Pariisin sosialistisia järjestöjä ja kaikkia puoluekeskuksia (venäläistä ja kansallisia) torjumaan päättäväisesti Aleksinskin ja Vperjod-ryhmän jäsenten provokaatioyriytykset, katsomaan, ettei Vperjod-ryhmä ole poliittinen järjestö, ja pidättymään kaikesta yhteydenpidosta siihen. VSDTP:n Ulkomaisen Järjestön Pariisin jaoston yleinen kokous yhtyi kesäkuun 20 p:nä kannattamaan tätä UJK:n päätöslauselmaa. Lenin kirjoittaa tästä asiasta VSDTP:n KK:n selostuksessa Brysselin neuvottelukokoukselle (ks. Teokset, 20. osa, s. 518). — 350.
- 334 V. I. Lenin lähetti sähkeen Työväenlehdistön päivän merkeissä, jonka vietto oli sovitettu »Pravda» lehden kaksivuotispäiväksi. — 350.
- 335 Toukokuun 3 p:nä (u.l.) 1914 F. N. Samoilov kirjoitti V. I. Leninil-

le kirjeen, jossa tiedotti olevansa Bernin kaupunginparantolassa ja lääkärin — hermotautispesialistin — kehottaneen häntä tekemään hieman ruumiillista työtä.

G. L. Shklovski tiedotti toukokuun 12 p:nä Leninille, että Samoiloville oli järjestetty ulkoilmatöitä. — 351.

- 336 »*Zihya*» (»Taistelu») — sanomalehti, Latvian sosialidemokraattien pää-äänenkannattaja, perustettu maaliskuussa 1904. Lehti ilmestyi vuoden 1909 elokuuhun saakka illegaalisesti Riiaassa suurin väliajoin ja sittemmin ulkomailla. Vuoden 1917 huhtikuusta alkaen sitä ryhdyttiin julkaisemaan legaalisesti Pietarissa Latvian bolshevikkien pää-äänenkannattajana, sitten Riiaassa ja muissa kaupungeissa. Vuoden 1919 elokuusta lähtien vastavallankumouksen voitettua väliaikaisesti Latviassa se alkoi ilmestyä jälleen illegaalisesti Riiaassa. Neuvostovallan voitettua Latviassa kesäkuussa 1940 siitä tuli Latvian Kommunistisen Puolueen KK:n ja Latvian SNT:n Korkeimman Neuvoston äänenkannattaja. — 353.
- 337 Kysymyksessä on nähtävästi N. Rubakinin »Kirjojen parissa» nimisen teoksen II osa, josta V. I. Lenin kirjoitti arvostelun, mikä julkaistiin »Prosvestshenije» aikakauslehden 4. n:ossa huhtikuussa 1914 (ks. Teokset, 20. osa, ss. 249—251). Leninillä ei ollut ensimmäistä osaa, kuten kirjeestä huomaa. — 353.
- 338 Kysymyksessä on matka kansainväliseen sosialistikongressiin, jonka piti kokoontua Wieniin elokuussa 1914. — 354.
- 339 Peläten paljastuksia R. V. Malinovski luopui edustajan valtuuksista ja matkusti toukokuussa 1914 ulkomaille. Myöhemmin selvisi, että Malinovski oli provokaattori. Hänet ammuttiin 1918 YTpKK:n Korkeimman sotatuomioistuimen langettaman tuomion perusteella. — 354.
- 340 »*Jedinstvo*» (»Yhtenäisyys») — legaalinen sanomalehti, jota ryhmä G. V. Plehanovin johtamia puoluemies-menshevikkejä ja sovitteluhaluaisia bolshevikkeja julkaisi Pietarissa vuoden 1914 toukokuusta kesäkuuhun. Kaikkiaan ilmestyi 4 numeroa. — 356.
- 341 VSDTP:n KK:n vaatimuksesta »Puolan oppositio» (J. S. Hanecki, A. M. Malecki y.m.) sai KST:ltä kutsun Brysseliin »yhdistävään» neuvottelukokoukseen. — 359.
- 342 Tarkoitetaan Tukholmassa huhti- ja toukokuussa 1906 olleen VSDTP:n neljännen (yhdistävän) edustajakokouksen pöytäkirjoja. »Nasha Zarja» aikakauslehden 3. n:ossa maaliskuussa 1914 julkaistiin F. A. Bulkinin ja L. Martovin artikkelit, jotka oli tähdätty bolshevikkeja vastaan. Lenin arvosteli jyrkästi Bulkinin ja Martovin kirjoituksia artikkeleissaan »Aatteellinen taistelu työväenliikkeessä», »Plehanov, joka ei tiedä, mitä hän haluaa», »Yhtenäisyyden rikkomisesta, jota peitellään huutamalla yhtenäisyydestä», »Porvarillisen sivistyneistön menetelmät taistelussa työläisiä vastaan» (ks. Teokset, 20. osa, ss. 268—271, 301—304, 317—339, 447—478). — 359.

- 343 Kysymys on Naisten kansainvälisen sosialistikonferenssin edustajista. Konferenssi oli määrätty pidettäväksi Wienissä elokuussa 1914, mutta se pidettiin sodan vuoksi vasta 26.–28. maaliskuuta 1915 Bernissä. — 363.
- 344 »*Stoikaja Myst*» («Kestäviä Ajatuksia») — yksi vasemmistonarodnikkien (eserrien) »*Trudovoi Golos*» lehden nimistä. Ilmestyi Pietarissa 1914 kolme kertaa viikossa. — 366.
- 345 Vastaukseksi Pietarin tehtaanomistajien julistamaan työnsulkuun Pietarissa järjestettiin huhtikuun 4 (17) p:nä 1914 VSDTP:n Pietarin komitean kehotuksesta mielenosoitus. Mielenosoitus sovitetiin Lenan verilöylyn kaksivuotispäiväksi. Mainittuna päivänä julkaistiin »*Putj Pravdy*» lehdessä Leninin kirjoittama toimituksen artikkeli »Työväenliikkeen muodoista (Työnsulku ja marxilainen taktiikka)» (ks. Teokset, 20. osa, ss. 199–202). Brysselin neuvottelukokoukselle tekemässään VSDTP:n KK:n selostuksessa Lenin kiinnitti runsaasti huomiota tämän mielenosoituksen merkityksen valaisemiseen ja paljasti likvidaattorien menettelyn (ks. samaa osaa, ss. 501–505). — 366.
- 346 »*Severnaja Rabotshaja Gazeta*» («Pohjolan Työväenlehti») — likvidaattorimenshevikkien päivälehti, jota julkaistiin Pietarissa »*Novaja Rabotshaja Gazeta*n» asemesta tammikuun 30 (helmikuun 12) päivästä toukokuun 1 (14) päivään 1914. — 367.
- 347 »*Trudovaja Pravda*» («Työn Totuus») — tsaarihallituksen vainoama bolshevistinen »*Pravda*» lehti ilmestyi tämännimisenä toukokuun 23 (kesäkuun 5) päivästä heinäkuun 8 (21) päivään 1914. Kaikkiaan ilmestyi 35 numeroa. — 367.
- 348 Vuoden 1914 heinäkuun 12 ja 19 päivän (u.l.) välisenä aikana Poroninissa pidettiin V. I. Leninin johdolla VSDTP:n KK:n istuntoja, joihin osallistuivat Venäjältä tulleet G. I. Petrovski, A. S. Kiseljov, N. P. Glebov-Avilov ja A. N. Nikiforova. Pääasiallisena kysymyksenä istunnoissa oli puolueen edustajakokouksen valmistelu — kokoontumisaika, edustajien toimittaminen rajan taakse j.n.e. Alkanut imperialistinen maailmansota esti kuitenkin edustajakokouksen koollekutsumisen. — 371.
- 349 Tarkoitetaan neuvottelukokousta, jonka kutsuivat 1914 koolle OK, Vperjod- ja Jedinstvo-ryhmä, Bund, P:n ja LSD:n Päähallitus, PPS y.m. — 372.
- 350 *Venäjän vallankumoukselliset päivät* — Pietarissa, Bakussa, Riiasa ja muissa kaupungeissa heinäkuussa 1914 olleiden lakkojen ja mielenosoitusten päivät. — 373.
- 351 »*Berliner Tageblatt und Handelszeitung*» («Berliinin Päivä- ja Kauppalehti») — saksalainen porvarilehti, ilmestyi vv. 1872–1939. — 373.

- ³⁵² »Rabotshi» («Työmies») — tsaarihallituksen vainoama bolshevis-
tinen »Pravda» lehti ilmestyi tämännimisenä huhtikuun 22 (touko-
kuun 5) päivästä heinäkuun 7 (20) päivään 1914. Julkaistiin 9 nume-
roa. — 376.
- ³⁵³ Vastatessaan kysymyksiin, joita Lenin oli kosketellut kirjeessään,
I. Rudis Gipslis kirjoitti heinäkuun 29 pnä 1914, että Latviassa
on todella sikäläistä KK:ta vastustava »vasemmisto-oppositio» ja
että hän, Gipslis, on sen kannalla; oppositio esiintyy KK:ta vas-
taan hyvin lojaalisti ja Latvian KK vasemmistolaistuu. Gipslis
tiedotti, ettei ainoastaan Riian suurin 4. piiri, vaan Latvian kaik-
ki valvutuneet työläiset pitävät välttämättömänä läheisimpien
suhteiden solmimista venäläisten KK:hon, että Bundin vaikutus
Latvian työläisten keskuudessa on aivan vähäinen ja työläisten
enemmistö »on aina tukeva venäläisten tovereiden tarmokasta ja
armotonta taistelua separatisteja, nationalisteja ja opportunisteja
vastaan, olkoot he keitä tahansa». Gipslis ilmoitti saaneensa »14
ehto», jotka Lenin oli muutoillut Brysselin »yhdistävää» neuvot-
telukokousta varten. — 379.
- ³⁵⁴ Kysymyksessä on »Päätöslauselma kansallisuuskysymyksestä», jö-
ka hyväksyttiin VSDTP:n KK:n ja puoluejohdettajien vuoden 1913
kesäliisessä neuvottelukokouksessa (ks. V. I. Lenin, Teokset, 19.
osa, ss. 423—425). — 380.
- ³⁵⁵ Kysymyksessä on G. V. Plehanovin artikkeli »Uusi nousu», joka
julkaistiin Pariisn menshevikki- ja sovitellijaryhmien »Za Par-
tiju» -nimisen lehtisen 5. n:ossa. »Vorwärtsin» 59. n:ossa maalisi-
kuun 1 pnä 1914 julkaistiin tämän artikkelin alkuosa käännetty-
nä. — 381.
- ³⁵⁶ Lenin lähetti sähkeen Krakovan poliisipäällikölle sen johdosta,
että hänen asunossaan Poroninissa elokuun 7 pnä 1914 oli suo-
ritettu kotitarkastus vakoilusyytöksen sisältävän väärän ilmian-
non perusteella. Kotitarkastuksessa santarmivahtimestari takava-
riko! Leninin agraarikysymystä käsittelevän käsikirjoituksen luul-
len siinä olleita tilastotaulukkoja salakirjoitukseksi ja velvoitti
hänet saapumaan seuraavana päivänä aamulla ujestin keskukseen
Nowy Targiin, missä olivat sotilasviranomaiset. Kun Lenin tuli
seuraavana päivänä Nowy Targiin, hänet pidätettiin ja pantiin
vankilaan. Leninin pidättäminen aiheutti Puolan edistysmieli-
sissä yhteiskuntapiireissä aktiivista vastustusta. Hänen puoles-
taan esiintyivät Puolan sosialidemokraatit J. S. Hanecki, S. J.
Bagocki, vanha narodnajavoljalainen zakopanelainen lääkäri Dlus-
ki, tunnetut puolalaiset kirjailijat Jan Kasproicz, Wladyslaw Or-
kan y.m. Itävallan parlamentin jäsenet Viktor Adler ja Hermann
Diamand, jotka tunsivat Leninin Kansainvälisen Sosialistisen Toi-
mistön jäsenenä, kääntyivät N. K. Krupskajan pyynnöstä halli-
tuksen puoleen menen takuuseen hänestä. Vakoilusyytös oli sii-
nä määrin perätön, että Krakovan poliisi myönsi: »Uljanovia vas-
taan ei täällä ole mitään paheksuttavaa» ja Lenin vapautettiin
elokuun 19 pnä. — 381.

- 357 Kysymyksessä on VSDTP:n KK:n manifesti »Sota ja Venäjän sosialidemokratia» ja »Vastaus E. Vanderveldelle», jotka V. I. Lenin aikoi painatuttaa ranskan kielellä »La Sentinelle» lehdessä.

»La Sentinelle» (»Vartio») — sanomalehti, Neuchâtelin kantonin (ranskalainen Sveitsi) sveitsiläisen sosialidemokraattisen järjestön äänenkannattaja, perustettu 1890. Ensimmäisen maailmansodan vuosina lehti oli kannanotoissaan internationalistinen. Lehden 265. n:ossa marraskuun 13 p:nä 1914 julkaistiin lyhenneltynä VSDTP:n KK:n manifesti »Sota ja Venäjän sosialidemokratia».

Vastaus E. Vandervelden sähköeseen, jonka hän oli lähettänyt duuman VSDTRYhmälle, julkaistiin marraskuun 1 p:nä 1914 »Sotsial-Demokrat» lehden 33. n:ossa. — 382.

- 358 Kysymyksessä on Pietarin lähellä Ozerkissa pidetyn bolshevikkien konferenssin osanottajien, siinä luvussa IV Valtakunnanduuman VSDTRYhmän jäsenten vangitseminen.

Ozerkin konferenssi pidettiin 2.—4. (15.—17.) marraskuuta 1914. Siihen osallistui IV Valtakunnanduuman bolshevikkijäsenten ohella Pietarin, Ivanovo-Voznesnskin, Harkovin ja Riian bolshevististen järjestöjen edustajia.

Kaikki konferenssin osanottajat vangittiin lukuun ottamatta duuman bolshevikkijäseniä, jotka välttyivät vangitsemiselta edustajan koskemattomuuden vuoksi. Mutta kahden päivän kuluttua heidätkin vangittiin ja luovutettiin sitten tuomioistuimen käsiin sekä karkotettiin eliniäksi Itä-Siperiaan (ks. V. I. Leninin artikkelia »Mitä todisti VSDT:n duumaryhmän oikeusjuttu?» — Teokset, 21. osa, ss. 159—165). — 387.

- 359 Pietarilaisten likvidaattorien (P. P. Maslovin, A. N. Potresovin, N. Tsherevaninin (F. A. Lipkinin) y. m.) vastaus E. Vandervelden sähköeseen, jossa kehoitettiin Venäjän sosialidemokraatteja olemaan vastustamatta sotaa. Vastauksessaan likvidaattorit katsoivat Belgian, Ranskan ja Englannin sosialistien osallistumisen porvarilliseen hallitukseen oikeutetuksi, hyväksyivät täydellisesti sosialishovinistien kannan ja ilmoittivat, etteivät he tule Venäjällä toiminnassaan vastustamaan sotaa. Likvidaattorien vastaus julkaistiin »Sotsial-Demokratin» 34. n:ossa varustettuna toimituksen huomautuksilla. — 388.

- 360 Tarkoitetaan päätöslauselmaa »Genèvessä ja sen lähistöllä asuvien gruusialaisten sosialidemokraattien, Venäjän Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen jäsenten vastaus erälle kansalliselle poliittiselle järjestölle, joka toimii eräässä sotaa käyvässä maassa». Tämä järjestö kääntyi gruusialaisten bolshevikkien puoleen ehdottaen, että sotaa käytettäisiin tsarismien sortamien kansojen yhdistämiseen ja kapinan järjestämiseen Venäjää vastaan erään sotaa käyvän valtion suojeluksen alaisina ja sen suoman aineellisen avun turvin. Gruusialaiset bolshevikit torjuivat vastauksessaan tämän ehdotuksen arvioiden sen imperialistien provokaatioksi.

Päätöslauselman teksti siihen liittyvine Leninin huomautuk-

- sineen julkaistiin 1931 XVII Lenin-kokoelmassa, ss. 321–322 (Ленинский сборник XVII, стр. 321–322). — 390.
- 361 Tarkoitetaan puhetta, jonka menshevistisen OK:n edustaja J. Larin piti Tukholmassa marraskuun 23 p:nä 1914 olleessa Ruotsin sos.-dem. puolueen edustajakokouksessa. Tätä koskevaa aineistoa ks. V. I. Leninin artikkeleista »Millaista 'yhtenäisyyttä' Larin julisti Ruotsin edustajakokouksessa» ja »Entä mitä edelleen? (Työväenpuolueiden tehtävistä opportunistin ja sosialishovinismin suhteen)» (Teokset, 21. osa, ss. 101–103, 93–100). — 391.
- 362 V. I. Leninin mainitsema Ruotsin Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokous pidettiin Tukholmassa marraskuun 23 p:nä 1914. Pääkysymyksenä edustajakokouksessa oli suhtautuminen sotaan. VSDTP:n KK:n tervehdysten esitti edustajakokouksessa A. G. Shljapnikov. Hän luki julistuksen, jossa kehoitettiin kamppailemaan imperialistista sotaa vastaan ja tuomittiin sosialishovinismin tielle lähteneet Saksan Sos.-dem. Puolueen ja muiden maiden sosialististen puolueiden johtomiehet. Edustajakokouksen työstä julkaistiin selostus »Sotsial-Demokrat» lehden 36. n:ossa tammikuun 9 p:nä 1915. — 391.
- 363 Kysymyksessä on suunnitteilla ollut puolueettomien maiden sosialistien konferenssi, joka kutsuttiin koolle P. Troelstran ja T. Stauningin aloitteesta. Konferenssi pidettiin Kööpenhaminassa tammikuun 17 ja 18 p:nä 1915. Siinä olivat läsnä Ruotsin, Tanskan, Norjan ja Alankomaiden sosialististen puolueiden edustajat. Konferenssissa hyväksyttiin päätöslauselma, jossa puolueettomien maiden sosialidemokraattisia puolueita kehoitettiin kannustamaan hallituksia ryhtymään välittäjiksi sotaa käyvien maiden kesken ja jouduttamaan rauhan palautumista. Muutamat sos.-dem. puolueet esittivät konferenssille julkilausumansa suhtautumisesta sotaan. VSDTP:n KK:n nimissä konferenssille jätettiin »Sotsial-Demokratin» 33. n:o, jossa oli manifesti »Sota ja Venäjän sosialidemokratia» sekä hallituksen tiedonanto Valtakunnanduuman bolshevikkijäsenien vangitsemisesta. — 391.
- 364 »Golos» (»Ääni») — menshevikkien päivälehti, ilmestyi Pariisissa vuoden 1914 syyskuusta vuoden 1915 tammikuuhun, jolloin Ranskan hallitus sen lakkautti. — 395.
- 365 Kysymyksessä on kirje, jonka N. K. Krupskaja kirjoitti A. L. Rjazanovalle pyytäen tiedottamaan Itävallan naissosialisteille suunnitteilla olleesta naisten kansainvälisen sosialistikonferenssin koollekutsumisesta. — 395.
- 366 Kysymys on »Sotsial-Demokratin» 36. n:on otsikossa olleen virheellisen päivämäärän oikaisusta. »Sotsial-Demokratin» 39. n:on lopussa julkaistiin seuraava oikaisu: »36. n:on otsikossa pitää olla: Genève, tammikuun 9 p:nä 1915 (eikä joulukuun 12 p:nä 1914)». — 396.

367 »Kolmisopimuksen» maiden Lontoon sosialistikonferenssi pidettiin helmikuun 14 p:nä 1915. Konferenssin työjärjestyksessä olivat seuraavat kysymykset: 1) kansakuntien oikeudet, 2) siirtomaat, 3) tulevan rauhan takeet.

Bolshevikkeja ei kutsuttu konferenssiin. M. M. Litvinov meni kuitenkin V. I. Leninin toimeksiannosta konferenssiin saattaakseen tietoon VSDTP:n KK:n julkilausuman. Sen pohjaksi oli otettu Leninin kirjoittama luonnos. Litvinovin lukiessa julkilausumaa hänet keskeytettiin ja häntä kiellettiin puhumasta. Hän jätti julkilausuman tekstin puhemiehistölle ja poistui konferenssista. Lontoon konferenssiaj koskevaa aineistoa ks. Leninin artikkeleista »Lontoon konferenssista» ja »Lontoon konferenssin johdosta» (Teokset, 21. osa, ss. 118—120 ja 166—168). — 397.

368 Kysymyksessä on VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssi, joka pidettiin Bernissä 27. helmikuuta — 4. maaliskuuta 1915. Se kutsuttiin koolle Leninin aloitteesta, ja se oli merkitykseltään puolueen yleisen konferenssin veroinen. Peruskysymyksenä konferenssin työjärjestyksessä oli sota ja puolueen tehtävät. Kysymyksen alusti Lenin.

Kaikki konferenssin tärkeimmät päätöslauselmat johdantoinen olivat Leninin kirjoittamia. Ne julkaistiin »Sotsial-Demokrat» lehdessä ja liitteenä Leninin kirjasessa »Sosialismi ja sota», joka ilmestyi venäjän ja saksan kielellä. Bernin konferenssin päätöslauselmat julkaistiin niin ikään ranskaksi erillisenä lentolehtisenä, jota jaettiin Zimmerwaldin sosialistikonferenssin osanottajille ja lähetettiin kansainvälisen sosialidemokraattisen liikkeen vasemmistoaineksille. Konferenssin päätöslauselmia ks. Teokset, 21. osa, ss. 145—151. — 398.

369 Kysymyksessä on Bernissä 27. helmikuuta — 4. maaliskuuta 1915 pidetyssä VSDTP:n ulkomaisten jaostojen konferenssissa käsitellyn päätöslauselmaluonnoksen »Pää-äänenkannattaja ja uusi lehti» kolmas kohta. — 399.

370 Kysymyksessä on kirje, jonka I. F. Armand kirjoitti »Rabotnitsa» aikakauslehden ulkomaanosaston nimissä tiedottaen suunnitella olleesta vasemmistolaisten naissosialistien konferenssin koolle kutsumisesta ja kehottaen Alankomaiden Sos.-dem. Puoluetta lähettämään naisedustajansa mainittuun konferenssiin.

Naisten kansainvälinen sosialistikonferenssi pidettiin Bernissä 26.—28. maaliskuuta 1915. Se kutsuttiin koolle »Rabotnitsa» aikakauslehden ulkomaisen järjestön aloitteesta Naissosialistien Kansainvälisen Toimiston silloisen puheenjohtajan C. Zetkinin ottaessa siihen läheisesti osaa. Konferenssin koolle kutsumiseen liittyvän valmistelutyön suorittivat kokonaisuudessaan I. F. Armand, N. K. Krupskaja y. m. V. I. Leninin johdolla.

Naisten kansainvälistä sosialistikonferenssia koskeva aineisto julkaistiin »Sotsial-Demokrat» lehden 42. n:n liitteessä kesäkuun 1 p:nä 1915. — 400.

371 Kysymyksessä on kirjanen: Gorter, H. »Het Imperialisme, de We-

reldoorlog en de Social-Democratie» («Imperialismi, maailmansota ja sosialidemokratia»), Amsterdam. — 400.

- 372 G. L. Pjatakov ja J. B. Bosch lähettivät vastoin V. I. Leninin mielipidettä L. D. Trotskille pyynnön osallistua avustajana »Kommunistiin». Trotski vastasi pyyntöön julkaisemalla »Nashe Slovo» 105. n:o:ssa kesäkuun 4 p:nä 1915 »Avoimen kirjeen aikakausjulkaisu 'Kommunistin' toimitukselle», jossa kieltäytyi ryhtymästä avustajaksi ja hyökkäsi kiivaasti bolshevikkeja vastaan.

Aikakauslehti »Kommunistin» järjesti V. I. Lenin ja sen julkaisijana oli »Sotsial-Demokrat» lehden toimitus yhdessä G. L. Pjatakovin ja J. B. Boschin kanssa, jotka rahoittivat julkaisutyön. Aikakauslehden toimitukseen kuului myös N. I. Buharin. Ilmestyi yksi kaksoisnumero.

Lenin aikoi tehdä »Kommunistista» vasemmistososialidemokraattien äänenkannattajan. »Sosial-Demokratin» toimituksen ja Buharinin, Pjatakovin sekä Boschin välillä syntyi kuitenkin pian vakavanlaatuisia erimielisyyksiä, jotka kärjistyivät aikakauslehden 1.—2. n:o:n ilmestyttyä.

»Nashe Slovo» («Sanamme») — menshevikkien lehti, jota julkaistiin Trotskin läheisellä osanotolla Pariisissa vuoden 1915 tammi-kuusta vuoden 1916 syyskuuhun »Golos» lehden asemesta. — 404.

- 373 Tarkoitetaan Neuchâtelin kirjaston vastausta V. I. Leninin pyyntöön, että hänelle lähetettäisiin kirjoja Sörenbergiin. — 404.
- 374 Tarkoitetaan »Kommunist» aikakauslehden ilmestymistä koskevaa tiedotusta, jonka kirjoittamiseen V. I. Lenin lienee osallistunut läheisesti. Tiedotus julkaistiin erillisenä lentolehtisenä, joka oli päivätty 20. toukokuuta 1915 ja jota jaettiin VSDTP:n järjestöille Venäjällä ja ulkomailla samoin kuin Länsi-Euroopan vasemmistososialidemokraateille. Tiedotuksen teksti otsikoituna »Toimitukselta» julkaistiin myös »Kommunist» aikakauslehdessä. — 404.
- 375 Tarkoitetaan artikkelia »Demagogiaa ja rajankäyntiä», joka julkaistiin »Izvestija Zagraniitshnogo Sekretariata Organizatsionnogo Komiteta RSDRP» -nimisen tiedonantolehden 2. n:o:ssa kesäkuun 14 p:nä 1915. — 405.

- 376 »Nashe Delo» («Meidän Asiamme») — menshevikkilikvidaattorien kuukausittain ilmestynyt äänenkannattaja; alkoi ilmestyä tammi-kuussa 1915 vuoden 1914 lokakuussa lakkautetun »Nasha Zarja» aikakauslehden asemesta. »Nashe Delo» oli sosialishoviniestien pää-äänenkannattaja Venäjällä.

Lenin käytti aikakauslehden toista numeroa laajalti hyväksien kirjoittaessaan »Vieraan lipun alla» (Teokset, 21. osa, ss. 121—144). — 405.

- 377 Kysymyksessä lienevät J. F. Rozmirovitsh, G. L. Pjatakov, J. B. Bosch, jotka kävivät V. I. Leninin luona Sörenbergissä heinä-kuussa 1915 neuvottelemassa »Kommunist» julkaisusta. — 407.

- 378 Lenin tarkoittaa K. Radekin artikkelia »Neljännesvuosisata imperialismiin kehitystä» (sen ensimmäinen osa julkaistiin »Kommunist» aikakauslehden 1.—2. n:ossa). — 407.
- 379 *Tshheidzen ryhmä* — N. S. Tshheidzen johtama menshevikkien edustajaryhmä IV Valtakunnanduudessa. Ryhmän kannanotot olivat keskustalaisia, mutta käytännössä se tuki kaikessa Venäjän sosialihovininisten politiikkaa. Lenin arvosteli Tshheidzen ryhmän opportunistista linjaa artikkeleissaan »Tshheidzen ryhmä ja sen merkitys», »Onko Organisaatiokomitealla ja Tshheidzen ryhmällä omaa linjaa?» ja muissa teoksissaan (ks. Teokset, 23. osa, ss. 167—171 ja 22. osa, ss. 123—128). — 407.
- 380 Kysymyksessä on P. Maslovin kirja «Экономические причины мировой войны» (»Maailmansodan taloudelliset syyt»), joka ilmestyi Moskovassa 1915.
N. I. Buharin kirjoitti arvostelun tästä kirjasta, mutta aikakauslehden ilmestymisen keskeytymisestä johtuen se jäi julkaisematta. — 407.
- 381 Kysymyksessä on N. V. Krylenkon artikkeli »Qui prodest?» (»Kenen eduksi?»), joka aiottiin julkaista »Kommunist» aikakauslehdessä. Artikkelia ei julkaistu. — 407.
- 382 Kysymyksessä on nähtävästi N. I. Buharinin artikkeli »Maailmantalous ja imperialismi» sekä arvostelu, jonka hän kirjoitti P. Maslovin kirjasta »Maailmansodan taloudelliset syyt» »Kommunist» aikakauslehteä varten. — 407.
- 383 Tarkoitetaan kirjettä, jonka Radek kirjoitti heinäkuun 5 p:nä 1915 Leninille ehdottaen kirjoitettavaksi kirjasen, jossa esitettäisiin VSDTP:n KK:n kannanotot sotaan nähden. — 408.
- 384 Kysymys on VSDTP:n KK:n edustajan kirjeestä. Siinä selostettiin alustavaa neuvottelukokousta, joka pidettiin heinäkuun 11 p:nä 1915 ensimmäisen kansainvälisen sosialistikonferenssin valmistelun merkeissä. Kirjettä jaettiin puoluejärjestöille (Ленинский сборник XIV, стр. 161—163 (XIV Lenin-kokoelma, ss. 161—163)). — 410.
- 385 Kysymyksessä on K. B. Radekin kirjoittama vasemmistososialidemokraattien päätöslauselmaluonnos tulevaa ensimmäistä kansainvälistä sosialistikonferenssia varten. Tämän luonnoksen arvostelua ks. V. I. Leninin K. B. Radekille kirjoittamasta kirjeestä (Teokset, 35. osa, s. 172). — 411.
- 386 Tarkoitetaan »Kommunist» aikakauslehdessä julkaistavaksi suunniteltuja artikkeleja: Kamenski, »Puolan sosialidemokratia ja sota», Gorter, »Proletariaatin nationalismiin syyt» ja Varin, »Tuki kohtamme sotaväessä». Artikkeleja ei julkaistu. — 412.
- 387 »Gaponadi» — saanut nimensä pappi Gaponin mukaan. Pappi Gapon perusti Venäjän ensimmäisen vallankumouksen aattona ohra-

- nan toimeksiannosta legaalisen järjestön, Venäjän Tehdastyöläisten Yhdistyksen, jonka tarkoituksena oli vieroittaa työläiset valtakumouksellisesta taistelusta. Gaponin ehdotuksesta työläiset järjestivät tammikuun 9 pnä 1905 rauhallisen kulkueen pyytääkseen tsaaria tyydyttämään heidän vaatimuksensa. Kulkue päättyi työläisten joukkoteloitukseen. — 413.
- 386 Tarkoitetaan arvostelua, jonka J. Pjatakov kirjoitti R. Luxemburgin ja F. Mehringin julkaiseman »Internationaali» aikakauslehden 1. n:on johdosta. — 414.
- 389 Arvostelu P. Maslovin kirjasta »Экономические причины мировой войны» (»Maailmansodan taloudelliset syyt») julkaistiin »J. Rus» nimimerkillä varustettuna »Voprosy strahovanija» aikakauslehden 5. n:ossa heinäkuun 10 pnä 1915. — 418.
- 390 Kysymys on V. I. Leninin artikkelin »Ranskalaisen sosialistin rehellistä puhetta» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 344—352) ja Varinin artikkelin »Tukikohtamme sotaväessä» julkaisemisesta »Kommunist» aikakauslehdessä. Tilan puutteen vuoksi viimeksi mainittua ei julkaistu »Kommunistissa». — 420.
- 391 Kysymyksessä ovat 1) P. Colayn kirjanen »Le Socialisme qui meurt et le Socialisme qui doit renaître», 2) U. Sinclairin artikkeli (manifesti) »A. Manifesto against it» kirjasessa U. Sinclair and R. Blatchford, »Socialism and War» ja 3) aikakauslehti »Die Internationale», jonka Saksan vasemmistososialidemokraatit julkaisivat hufikuussa 1915. — 421.
- 392 »Japanilaisiksi» sanottiin G. L. Pjatakovia ja J. B. Boschia, jotka lähtivät maanpakoon Amerikkaan Japanin kautta. Tässä on kysymyksessä heidän matkansa Norjaan. — 421.
- 393 Kysymyksessä on A. Pannekoekin artikkeli »Imperialismi ja proletariaatin tehtävät». Artikkelin julkaistiin »Kommunist» aikakauslehden 1.—2. n:ossa 1915 varustettuna Leninin kirjoittamalla huomautuksella »Toimitukselta». — 421.
- 394 Lenin tarkoittaa tässä artikkelia »Die innere Krise Rußlands», joka julkaistiin »Arbeiter-Zeitungin» 186. n:ossa heinäkuun 7 pnä 1915. Tälle artikkelille on omistettu kirjoitus »Axelrodin ryhmäliitossa sosialishovinistien kanssa», joka julkaistiin »Sotsial-Demokrat» lehden 43. n:ossa heinäkuun 26 pnä 1915. — 422.
- 395 »Nashe Slovon» 111. n:ossa kesäkuun 11 pnä 1915 julkaistiin artikkeli »Itämeren maakunnista» varustettuna nimimerkillä »Br.» (Braun). Artikkelin jatko julkaistiin »Nashe Slovo» lehden 112. ja 113. n:ossa kesäkuun 12 ja 13 pnä 1915. — 425.
- 396 Kysymyksessä on P. Colayn kirjanen »Le Socialisme qui meurt et le Socialisme qui doit renaître» (»Kuoleva sosialismi ja sosialismi, jonka täytyy elpyä»). Lausanne 1915. — 427.

- 397 *Balkanin sosialidemokraattien toinen konferenssi* pidettiin Bukarestissa 6.—8. heinäkuuta 1915. Siihen osallistui Romanian, Bulgarian ja Kreikan työväenliikkeen edustajia. Serbian Sosialidemokraattisella Puolueella ei ollut mahdollisuutta lähettää edustajaansa, mutta se lähetti konferenssille puolueen johdon nimissä tervehdyksen. Konferenssissa perustettiin Balkanin Sosialidemokraattinen Työväenliitto, hyväksyttiin »Balkanin Sosialidemokraattisen Työväenliiton periaatejulistus», päätöslauselma »Balkanin Sosialidemokraattinen Liitto ja Internationaali» ja erikoinen päätöslauselma »Provokaatioita vastaan, rauhan ja liiton puolesta!». — 428.
- 398 Kysymyksessä on Charles Rappoportin kirja »Jean Jaurès. L'Homme. Le Penseur. Le Socialiste» (»Jean Jaurès. Ihminen. Ajattelija. Sosialisti»), Pariisi 1915. — 429.
- 399 Tarkoitetaan avointa kirjettä, jonka E. Zola osoitti Ranskan tasavallan presidentille F. Faurelle Dreyfusin jutun johdosta. — 429.
- 400 Kysymyksessä on W. Kolbin kirjanen »Die Sozialdemokratie am Scheidewege» (»Sosialidemokratia tienhaarassa»), Karlsruhe 1915. Lenin arvosteli tätä kirjasta artikkelissaan »Wilhelm Kolb ja Georgi Plehanov» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 133—134). — 429.
- 401 Kysymyksessä on N. I. Buharinin artikkeli »Maailmantalous ja imperialismi». — 429.
- 402 Kysymys on ensimmäiseen kansainväliseen sosialistikonferenssiin lähtevän VSDTP:n KK:n valtuuskunnan kokoonpanosta. Valtuuskuntaan tulivat V. I. Lenin, G. J. Zinovjev ja I. F. Armand. — 432.
- 403 Kysymyksessä on »Selostus VSDTP:n KK:n sodanaikaisesta toiminnasta» ensimmäiselle kansainväliselle sosialistikonferenssille. Selostuksen kirjoitti G. J. Zinovjev, toimitti V. I. Lenin, ja se julkaistiin »Bulletin I. S. K:n» 2. n:ossa marraskuun 27 pnä 1915. — 436.
- 404 Tarkoitetaan *Zimmerwaldin ensimmäistä kansainvälistä sosialistikonferenssia*, joka pidettiin 5.—8. syyskuuta 1915. Konferenssissa käytiin kärkevää taistelua Leninin johtamien vallankumouksellisten internationalistien ja konferenssin katskylaisen enemmistön välillä, jonka johdossa oli saksalainen sosialidemokraatti G. Ledebour.
Konferenssin työn kulussa muodostettiin Zimmerwaldin vasemiston toimikunta, jonka johtoon tuli V. I. Lenin.
Zimmerwaldin vasemmisto teki huomattavan paljon Euroopan ja Amerikan maiden internationalististen aineiden järjestäytymisen hyväksi.
»Sotsial-Demokratin» n:ossa 45—46 julkaistiin Leninin kirjoitukset »Ensi askel» ja »Vallankumoukselliset marxilaiset kansainvälisessä sosialistikonferenssissa syyskuun 5—8 pnä 1915» (ks. Teokset, 21. osa, ss. 379—390). Kirjeen toista kohtaa vastaavasti lehdes-

sä julkaistiin valittuja otteita »Zimmerwaldin kansainvälisessä sosialistikonferenssissa esitetyistä selostuksista». Niissä ensimmäinen sija oli annettu Bulgarian edustajalle Vasil Kolaroville. Kirjeen 6. kohtaa vastaavasti »Kroniikkaa» osastossa julkaistiin seuraavat kirjoitukset: »Bundilla 'ei ole aikaa'», »OK:ssa on kaikki hyvin» »Trotski 'ei tiedä', mitä ovat vallankumoukselliset joukkotoiminnot». — 436.

- 405 Tarkoitetaan 6. elokuuta 1915 päivättyä D. Wijnkoopin kirjettä, jossa puheena oli kaksi asiakirjaa: 1) VSDTP:n KK:n edustajan selostus alustavasta neuvottelukokouksesta, joka pidettiin heinäkuun 11 p:nä 1915 kansainvälisen konferenssin koollekutsumisen merkeissä ja 2) Leninin kirjoittama Zimmerwaldin vasemmiston päätöslauselmaehdotus ensimmäistä kansainvälistä sosialistikonferenssia varten (ks. Teokset, 21. osa, ss. 340—343).

Wijnkoop kirjoitti, että »me hyväksymme täydellisesti ja kokonaan» VSDTP:n KK:n ehdottamat konferenssin koollekutsumisehdot. Sanoessaan, että todisteet konferenssiin osallistumista vastaan ovat »tuiki tarpeellisia» Lenin tarkoitti Wijnkoopin kirjeen seuraavaa kohtaa: »Puoluekomiteamme pyytää hartaasti Teitä ilmoittamaan... että Teidän samoin kuin meidänkään puolueemme ei tule osallistumaan *mihinkään* konferenssiin, joka ei hyväksy tätä minimiä koollekutsumisen perusteeksi, sillä silloin ei voida sanoa, että se on Internationaalin vallankumouksellisen osan konferenssi» (NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin Keskuspuoluearkisto). — 437.

- 406 Kysymyksessä lienee Radekin kirjoittama selostus Zimmerwaldin ensimmäisestä kansainvälisestä sosialistikonferenssista. — 437.
- 407 Kirjeen liitteenä oli Zinovjev'in kirjoittama suunnitelma lentolehtisiä varten, jotka VSDTP:n KK:n Ulkomainen toimikunta aikoi julkaista. — 437.
- 408 »*Journal de Genève*» (»Genèven Lehti») — suuntaukseltaan liberaalinen lehti, ilmestyi vuodesta 1826. — 438.
- 409 Kysymyksessä ovat vasemmistoeserrien Aleksandrovitshin ja Polubinin kirjeet V. I. Leninille. Niissä ehdotettiin yhteistoimintaa sodanvastaisessa kamppailussa. Aleksandrovitshille osoitettu Leninin vastauskirje on julkaistu tässä osassa (ks. 445. asiakirjaa). Polubinville kirjoitettua Leninin kirjettä ei ole löydetty. — 438.
- 410 Venäjän kansansosialistien, trudovikkien ja sosialistivallankumouksellisten konferenssi pidettiin heinäkuussa 1915 Pietarissa ja siellä hyväksyttiin päätöslauselma, jossa kehoitettiin joukkoja osallistumaan »isänmaan puolustukseen» imperialistisessa sodassa. — 441.
- 411 Kysymyksessä on Zimmerwaldin yhdistyksen toimeenpanevan elimen »Bernin Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan Buletiiini» (»Bulletin. Internationale Sozialistische Kommission zu Bern»). »Buletiiinia» julkaistiin syyskuusta 1915 tammikuuhun 1917 eng-

- lannin, ranskan ja saksan kielellä. Kaikkiaan ilmestyi 6 numeroa. »Bulletin I. S. K:n» I. n:ossa julkaistiin Zimmerwaldissa (Sveitsi) pidetyn kansainvälisen sosialistikonferenssin manifesti ja virallinen selostus konferenssista. — 442.
- 412 Kysymyksessä on R. Grimmin kirje, jossa Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan nimissä ehdotettiin laajemman ISK:n perustamista ja pyydettiin tiedottamaan, kuka tulee VSDTP:n KK:n edustajaksi siihen. V. I. Leninin vastauskirjettä ks. Teokset, 21. osa, ss. 368—373. — 443.
- 413 Kysymyksessä on »Ranskan ja Saksan valtuuskuntien yhteinen julkilausuma kansainvälisessä sosialistikonferenssissa Zimmerwaldissa (Sveitsi)», se julkaistiin »Sotsial-Demokratin» 45.—46. n:ossa lokakuun 11 p:nä 1915. — 443.
- 414 Kysymys on Zimmerwaldin konferenssin aineistosta. »Zhizn» lehden 15. n:ossa syyskuun 26 p:nä 1915 julkaistiin »Bulletin I.S.K:n» I. n:osta lainattu konferenssia koskeva aineisto. »Nashe Slovo» lehden syyskuun 25 p:nä 1915 ilmestyneestä 200. n:osta sensuuri oli poistanut kaiken konferenssia koskevan aineiston. — 443.
- 415 »Appeal to Reason» (»Vetoamus Järkeen») — Amerikan sosialistien sanomalehti, perustettu 1895 Kansain osavaltiossa Girardin kaupungissa (USA). Vaikka lehti ei ollut virallisesti yhteydessä Amerikan Sosialistiseen Puolueeseen, se propagoi sosialistisia aatteita ja oli hyvin suosittu työläisten keskuudessa. Lehden avustajana toimi amerikkalainen sosialisti E. Debs. — 445.
- 416 Lenin tarkoittaa M. M. Haritonovin puhetta *Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen edustajakokouksessa*, joka pidettiin Aarautsa 20. ja 21. marraskuuta 1915. Keskeisimpänä kysymyksenä edustajakokouksen päiväjärjestyksessä oli Sveitsin sosialidemokraattien suhtautuminen internationalistien Zimmerwaldin yhdistykseen. Bolshhevikki M. M. Haritonov, joka osallistui edustajakokoukseen päätösvaltaisena erään sveitsiläisen sosialidemokraattisen järjestön edustajana, ehdotti korjausta Grimmin keskustalaiseen päätöslauselmaehdotukseen. Korjauksessa kehoitettiin katsomaan välttämättömäksi sodanvastaisen vallankumouksellisen joukkotaistelun kehittäminen ja julistettiin, että vain voittoisa proletariaatin vallankumous voi tehdä lopun imperialistisesta sodasta. Edustajakokous hyväksyi äänten enemmistöllä (258 äänellä 141 vastaan) vasemmistolaisten korjausehdotuksen. — 447.
- 417 Zimmerwaldin vasemmisto julkaisi marraskuussa 1915 saksankielisen lentokirjasen nimeltään »Internationale Flugblätter» № 1 (Die Zimmerwalder Linke über die Aufgaben der Arbeiterklasse) (»Kansainvälisiä Lentolehtisiä») n:o 1 (Zimmerwaldin vasemmisto työväenluokan tehtävistä). — 447.
- 418 Kysymyksessä on »Selostus VSDTP:n KK:n sodanaikaisesta toiminnasta» ja sen valmistelu julkaistavaksi »Bulletin I.S.K:n» 2. n:ossa toista kansainvälistä sosialistikonferenssia varten. — 449.

- 419 »*La Vie Ouvrière*» (»Työväen Elämä») — Ranskan vallankumouksellisten syndikalistien aikakauslehti, jota julkaistiin vv. 1909—1914. — 449.
- 420 Kysymyksessä ovat V. I. Leninin kirjoittamat »Sotsial-Demokratian» toimituksen teesit »Sosialistinen vallankumous ja kansakuntien itsemääräämisoikeus». Teesit julkaistiin »*Vorbote*» aikakauslehden 2. n:ossa huhtikuussa 1916 ja »*Sbornik 'Sotsial-Demokratian'*» 1. n:ossa lokakuussa 1916 (ks. Teokset, 22. osa, ss. 135—149).
- »*Vorbote*» (»Edelläkävijä») — teoreettinen aikakauslehti, Zimmerwaldin vasemmiston äänenkannattaja, ilmestyi saksankielisenä Bernissä. Aikakauslehden virallisina julkaisijoina olivat H. Roland Holst ja A. Pannekoek. Lenin oli toimeliaasti mukana perustamassa aikakauslehteä ja sittemmin lehden 1. n:on ilmestynyttä järjestämässä sen kääntämistä ranskaksi pitäen silmällä sen leviämistä laajemmalle. — 451.
- 421 C. Huysmans teki Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräisessä edustajakokouksessa Arnheemissa tammikuun 9 p:nä 1916 alustuksen, jossa yritti todistaa, ettei II Internationaali ollut kärsinyt vararikkoa, ja esitti »demokraattisen rauhanohjelman». V. I. Lenin arvosteli C. Huysmansin puhetta referaatissaan »'Rauhanehdot' kansallisuuskysymyksen yhteydessä» (ks. Ленинский сборник XVII, стр. 237 (XVII Lenin-kokoelma, s. 237)). — 453.
- 422 »*Gazeta Robotniczan*», Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian Varsovan oppositiokomitean illegaalisen äänenkannattajan, 25. n:ossa julkaistiin »Heinäkuun 1 ja 2 p:nä 1915 pidetyn toimituskollegion neuvottelukokouksen päätöslauselmat». Lenin arvosteli päätöslauselmia kirjoituksessaan »Ulkomaisten järjestöjen komitean kirje VSDTP:n jaostoille» (Teokset, 22. osa, ss. 150—153).
- Alempana Lenin huomauttaa Puolan sosialidemokraattien (opposition) äänestäneen KST:n päätöslauselmaehdotusta Brysselin »yhdistävässä» neuvottelukokouksessa, joka pidettiin 16.—18. heinäkuuta 1914. — 455.
- 423 Tarkoitetaan teesejä »Kansainvälisen sosialidemokratian tehtävistä», jotka kirjoitti R. Luxemburg ja hyväksyttiin Berliinissä tammikuussa 1916 pidetyssä Saksan vasemmistolaisten konferenssissa. Ks. V. I. Leninin artikkelia »Juniuksen kirjasen johdosta» (Teokset, 22. osa, ss. 295—310). — 457.
- 424 »*Die Gleichheit*» (»Tasa-arvoisuus») — kahdesti kuukaudessa ilmestynyt sosialidemokraattinen aikakauslehti, Saksan työläisnaisliikkeen ja sittemmin kansainvälisen naisliikkeen äänenkannattaja, joka ilmestyi Stuttgartissa vuodesta 1890 vuoteen 1925. Sitä toimitti vv. 1892—1917 Clara Zetkin. — 457.
- 425 Kysymyksessä on V. Zsulitshin, A. Potresovin, P. Maslovin, Anin (N. Zhordanijan) ja muiden artikkeleja sisältänyt kokoelma »Itsepuolustus», joka julkaistiin Pietarissa 1916. — 457.

- 426 Kysymyksessä on niihin aikoihin suunnitteilla ollut toinen kansainvälinen sosialistikonferenssi. — 457.
- 427 Kysymyksessä lienee vetoamus »Rundschreiben an alle angeschlossenen Parteien und Gruppen», joka hyväksyttiin Bernissä 5.—9. helmikuuta 1916 pidetyssä laajennetun Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan neuvottelukokouksessa. Vetoamus julkaistiin »Sozial-Demokrat» lehden 52. n:ossa maaliskuun 25 pnä 1916. — 458.
- 428 Tarkoitetaan G. V. Tshitsherinin artikkelia »Kiistaa Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston koollekutsumisesta (Kirje Englannista)», jonka alla oli nimimerkki Orn. Artikkelin julkaistiin »Nashe Slovo» lehden 51. ja 52. n:ossa maaliskuun 1 ja 2 pnä 1916. V. I. Lenin on maininnut kyseisen artikkelin kirjoituksessaan »Kahtiajakautuminen vaiko mätäneminen?» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 173—174). — 458.
- 429 »Bulletin I.S.K:n 3. n:ossa helmikuun 29 pnä 1916 julkaistiin vetoamus »Rundschreiben an alle angeschlossenen Parteien und Gruppen». — 459.
- 430 Tarkoitetaan »Berner Tagwacht» lehden 49. n:oa, jossa helmikuun 28 pnä 1916 julkaistiin Bremenin erään sosialidemokraattiryhmän kokouksen päätöslauselma. Mainitussa päätöslauselmassa esitettiin muun muassa vaatimus, että »Bremer Bürger-Zeitung» lehden tulee johdonmukaisesti noudattaa sodan edellä omaksumaansa vasemmostoradikaalista kantaa. — 459.
- 431 »Dzviniläiset» — suuntaukseltaan menshevistisen legaalisen nationalistisen aikakauslehden työntekijät ja kannattajat. »Dzvinia» (»Kelloa») julkaistiin ukrainan kielellä Kijevissä tammikuusta 1913 vuoden 1914 puoliväliin. — 459.
- 432 »Borotba» (»Taistelu») — kerran kuussa ilmestynyt Ukrainan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen ulkomaisen järjestön äänenkannattaja, jota julkaistiin Genèvessä (Sveitsi) helmikuun 3 päivästä 1915 joulukuuhun 1916. Kuukausilehti vaati marxilaisuuden nimissä Ukrainan työläisten erottautumista erilliseksi sos.-dem. puolueeksi ja vastusti myös bolshevistista kansakuntien itsemääräämisoikeus-tunnusta. — 459.
- 433 Kysymyksessä lienee J. Ziemelin artikkeli »Lätinmaan sosialidemokratian sodanaikaisesta toiminnasta». Artikkelin julkaistiin sittemmin »Sbornik 'Sotsial-Demokratassa'» n:o 2. — 459.
- 434 Tarkoitetaan Internationale-ryhmän teesejä, jotka julkaistiin helmikuun 29 pnä 1916 »Bulletin I.S.K:n» 3. n:ossa otsikoituina »Ein Vorschlag deutscher Genossen» (»Saksalaisten toverien ehdotus»). — 460.
- 435 Tarkoitetaan Ströbelin artikkelia »Die Ursachen der sozialistischen Krise», joka julkaistiin »Neue Zeitin» 12. n:ossa joulukuun 17 pnä 1915. — 461.

- 436 Kysymys on »Vallankumouksellisen Sosialistiliiton» ja Alan-komaiden Sosialidemokraattisen Puolueen yhteisestä ohjelmaluonnoksesta, joka julkaistiin »Bulletin I.S.K:n» 3. n:ossa. — 461.
- 437 »*Internationale Korrespondenz*» (»Kansainvälinen Kirjeenvaihto») — Saksan sosialishovinitien viikkolehti; ilmestyi vuoden 1914 syyskuun lopusta vuoden 1918 lokakuun 1 päivään Berliinissä. — 462.
- 438 Tarkoitetaan Kansainväliselle Sosialistiselle Toimikunnalle osoitettua VSDTP:n KK:n vastalausekirjelmää, jossa Organisaatiokomitean edustus toisessa kansainvälisessä sosialistikonferenssissa todistettiin epäoikeutetuksi. Kirjelmässä huomautettiin, että kaikki OK:hon yhteydessä olevat Venäjän järjestöt ovat hyväksyneet osallistumisen sotateollisuuskomiteoihin ja siirtyneet siten »sosiaalipatriotismin maaperälle».
- NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin Keskuspuoluearkistossa on vastalausekirjelmän korrehtuurivedos, joka mitoitetaan vastaa »Sotsial-Demokrat» lehden palstoja. Lenin on saattanut osallistua tämän vastalauseen laatimiseen. Kesäkuun 10 p:nä 1916 »Sotsial-Demokratissa» oli ilmoitus: »OK:n edustusta koskeva I. S. K:lle osoitettu KK:n kirjelmä on jätetty seuraavaan numeroon». Asiakirjaa ei julkaistu siihen aikaan lehdistössä. — 463.
- 439 Kysymyksessä on R. Luxemburgin kirjanen »Die Krise der Sozialdemokratie» (»Sosialidemokratian kriisi»). Sen arvostelua ks. V. I. Leninin artikkelista »Juniuksen kirjasen johdosta» (Teokset, 22. osa, ss. 295—310). — 463.
- 440 Kysymys on siitä, että »Sotsial-Demokratin» 52. n:ossa julkaistiin Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan vetoomus »Rundschreiben an alle angeschlossenen Parteien und Gruppen» toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin koollekutsumisesta, esitettiin lyhyesti konferenssin päiväjärjestys ja osallistumisehdot, jotka oli julkaistu »Bulletin I.S.K:n» 3. n:ossa helmikuun 29 p:nä 1916. — 463.
- 441 Kirjeessä on kysymys »Vaihtoehto» nimisen artikkelin valmistamisesta julkaistavaksi. Tämä artikkeli julkaistiin sitten joulukuun 30 p:nä 1916 »Sotsial-Demokratin» 57. n:ossa varustettuna seuraavalla alaotsikolla: »Julkaisemme tämän artikkelin Saksan vallankumouksellisten sos.-demien illegaalisen äänenkannattajan 'Spartacuksen' 1. n:osta».
- Kirjeen seuraavassa kohdassa on puhe julkilausumasta, joka esitettiin ISK:n laajennetussa istunnossa helmikuussa 1916 käsiteltävässä vetoomusta »Rundschreiben an alle angeschlossenen Parteien und Gruppen». Äänestessään vetouksen tekstistä Zimmerwaldin vasemmiston edustajat ilmoittivat neuvottelukokouksessa, että vaikka he eivät pidäkään sitä joka kohdaltaan tyydyttävänä, he äänestävät sen hyväksymisen puolesta, koska se on heistä askel eteenpäin verrattuna Zimmerwaldin ensimmäisen kansainvälisen sosialistikonferenssin päätöksiin. — 463.
- 442 Kysymyksessä on Zinovjevin artikkeli »Kuinka likvidaattoruus

- muuttui sosialishovinismiksi» (julkaistu »Sbornik 'Sotsial-Demokrata'» kokoelmassa). — 464.
- 443 »Nash Golos» (»Meidän Äänemme») — menshevikkien legaalinen sanomalehti, ilmestyi Samarassa vuosina 1915—1916. Lehden kanta oli sosialishovinistinen. — 464.
- 444 Kysymyksessä on toinen kansainvälinen sosialistikonferenssi, joka suunniteltiin pidettäväksi huhtikuussa 1916. — 465.
- 445 Kysymyksessä ovat »Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan Bulletinin» 4. n:o:ssa julkaistut »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotukset toiselle sosialistikonferenssille». Martovia — Tshheidzeä vastaan tähdättyä vastalauseetta ei julkaistu. — 465.
- 446 »Sbornik 'Sotsial-Demokrataa'» (»'Sosialidemokraatin' Kokoelmaa»), jonka perusti V. I. Lenin, julkaisi »Sotsial-Demokrat» lehden toimitus. Kokoelmaa ilmestyi kaksi numeroa v. 1916. Niissä julkaittiin useita Leninin kirjoituksia. Aineistoa oli varattu myös kokoelman 3. n:o:aa varten, jossa aiottiin julkaista V. I. Leninin artikkeli »Marxilaisuuden irvikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'», mutta varojen puute esti kokoelman julkaisemisen. — 468.
- 447 Kysymyksessä lienee artikkeli, jossa arvosteltiin toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin hyväksyttäväksi tarkoitetun Manifestin luonnosta. Luonnos oli esitetty ISK:lle »La Vie Ouvrière» aikakauslehden ja »Nashe Slovo» lehden ympärille ryhmittyneiden henkilöiden nimissä. Se oli julkaistu helmikuun 29 p:nä 1916 »Bulletin I.S.K:n» 3. n:o:ssa. — 469.
- 448 M. N. Pokrovski tiedotti G. J. Zinovjeville kirjoittamassaan kirjeessä, että Pietarissa aiotaan julkaista sarja lentokirjasia imperialismista ja muista siihen liittyvistä kysymyksistä. Hän pyysi Leniniä kirjoittamaan kirjasen imperialismista. V. I. Lenin kirjoitti teoksen »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena». — 470.
- 449 Tarkoitetaan puhetta, jonka H. G. Rakovski piti helmikuun 8 p:nä 1916 Bernissä laajennetun Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan neuvottelukokouksen työn ohessa järjestetyssä kansainvälisessä joukkokokouksessa. (Puheen teksti julkaistiin Bukarestissa erillisenä kirjasena.)
Saksan internationalististen sosialistien ryhmä (I. S. D.) julkaisi kirjasen »Die Minderheit des 21. Dezember 1915» (»Vuoden 1915 joulukuun 21 p:n vähemmistö»), jossa analysoitiin valtiopäivien sosialidemokraattisen ryhmän vähemmistön äänestystä sotamäärärahoja vastaan joulukuun 21 p:nä 1915. — 470.
- 450 Kysymys lienee nuorista ranskalaisista sosialisteista, Pariisissa niihin aikoihin asuneen G. I. Safarovin tuttavista. — 472.
- 451 Huhtikuun 13 p:nä 1916 »Sotsial-Demokratin» 53. n:o:ssa julkais-

- tiin artikkeli »Tshheidze ja hänen ryhmänsä 'gvozdevilaisen' puolueen apureina». Mainitussa artikkelissa arvosteltiin shovinistisia puheita, jotka Tshheidze ja Tshhenkeli olivat pitäneet Valtakunnanduudessa. »Sotsial-Demokratin» »Venäjän» numeroksi Lenin sanoo 53. n:o, joka kokonaisuudessaan oli omistettu Venäjän tapahumille. — 473.
- 452 Kyseinen kirje on vastaus kirjeeseen, jonka G. L. Pjatakov, J. B. Bosch, N. I. Buharin kirjoittivat »Sotsial-Demokratin» toimitukselle »Kommunist» aikakauslehden toimituksessa esiintyneistä erimielisyyksistä. — 475.
- 453 Kysymyksessä on G. L. Pjatakovin, J. B. Boschin ja N. I. Buharinin siirtyminen Kristianiaan (Osloon) ja heidän teesinsä »Kansakuntien itsemääräämisoikeus -tunnuksesta», jotka oli lähetetty »Sotsial-Demokrat» lehden toimitukselle marraskuussa 1915.
»Teesien» laatijat vastustivat kansakuntien itsemääräämisoikeutta koskevaa VSDTP:n ohjelman 9. pykälää. — 476.
- 454 Kysymyksessä on matka toiseen kansainväliseen sosialistikonferenssiin. Laajennetun Kansainvälisen Socialistisen Toimikunnan neuvottelukokouksessa, joka pidettiin Bernissä 5.—9. helmikuuta 1916, tehtiin päätös, että Kientalin konferenssiin voivat osallistua kaikki, jotka olivat osallistuneet Zimmerwaldin konferenssiin. Lenin oli Kientalin konferenssissa VSDTP:n KK:n edustajana. — 477.
- 455 Kysymyksessä on Ranskan edustajien saapuminen toiseen kansainväliseen sosialistikonferenssiin. Safarov (George) oli siihen aikaan Sveitsissä. Selvittämättä on jäänyt, keitä V. I. Lenin sanoo »breskiläisiksi». — 478.
- 456 Kysymyksessä on IV Valtakunnanduuman bolshevikkijäsenten oikeusjutun syytekirjelmä. — 478.
- 457 Ks. huomautusta 438. — 479.
- 458 Kysymys on nähtävästi toiseen kansainväliseen sosialistikonferenssiin osallistuvista Skandinavian maiden (Ruotsin, Norjan) vasemmistolaisen sos.-dem. puolueiden edustajista. — 479.
- 459 Tarkoitetaan toisen kansainvälisen sosialistikonferenssin kokoukupaikan tarkkaa osoitetta. — 479.
- 460 VSDTP:n KKUT:n nimissä lähetettiin puoluejärjestöille kirje Kientalin konferenssin tuloksista. NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin Keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä kirjeen teksti I. F. Armandin ranskankielisenä käännöksenä. Venäjän kielellä kirje julkaistiin v. 1926 »Krasnaja Letopis» aikakauslehden 2. n:ossa. — 481.
- 461 Tarkoitetaan Internationale-ryhmän edustajan Meyerin esiintymistä toukokuun 2 p:nä 1916 pidetyssä I.S.K:n laajennetussa istunnos-

- sa, jossa vahvistettiin lopullisesti Kientalin konferenssin hyväksymien päätöslauselmien tekstit. — 481.
- 462 V. I. Lenin esitelmöi Lausannessa kesäkuun 3 p:nä ja Genèvessä kesäkuun 2 p:nä aiheesta »Kaksi virtausta kansainvälisessä työväenliikkeessä». — 481.
- 463 Kientalissa 24.—30. huhtikuuta 1916 pidettyä toista kansainvälistä sosialistikonferenssia koskeva aineisto julkaistiin kesäkuun 10 p:nä 1916 »Sotsial-Demokrat» lehdessä 54.—55. n:o:ssa. — 481.
- 464 Tarkoitetaan erikoista jakelukomissiota, jonka tehtävänä oli toimittaa VSDTP:n eri jaostoille puolueen asiakirjoja ja bolshevistista kirjallisuutta. Komissio oli Bernissä ja siihen kuului viisi henkeä. I. F. Armand kuului jonkin aikaa komissioon. Komission sihteerinä oli Z. I. Lilina (Zina). — 482.
- 465 Kysymyksessä on »Sotsial-Demokratiin» tarkoitetun kirjoituksen konsepti. Kyseisen kirjoituksen laati Jeniseisken kuvernementissa karkotusvankina olleen L. B. Kamenevin pyynnöstä G. J. Zinovjev, joka yritti pienennellä Kamenevin syyllisyyttä, mitä tuli tämän käyttäytymiseen IV Valtakunnanduuman bolshevikkiryhmän oikeusjutun aikana. — 482.
- 466 Sen johdosta, että A. Shljapnikov oli herättänyt kysymyksen muuttaman kuukauden Amerikan-matkasta, Zinovjev ehdotti Leninille, ettei pitäisi suostua Shljapnikovin lähtöön, vaan olisi luvattava lähettää hänelle kuukausittain 100—150 frangia lähimmän kuuden kuukauden aikana. — 483.
- 467 Kysymyksessä ovat »VSDTP:n Keskuskomitean ehdotukset toiselle sosialistikonferenssille» ja Kientalin konferenssissa hyväksytyt päätökset: manifesti »Häviöön ja kuolemaan saatetuille kansoille», teesit »Proletariaatin suhtautuminen rauhankysymykseen», päätöslauselma »Suhtautumisesta Haagin Kansainväliseen Sosialistiseen Toimistoon». — 483.
- 468 Tarkoitetaan Suhanovin teosta »Наши левые партии» («Vasemmispuolueemme»), joka piti lähettää Mininille (V. A. Karpinskille). — 483.
- 469 Kientalin konferenssia koskeva aineisto julkaistiin »Demain» aikakauslehden 5. n:o:ssa, joka ilmestyi toukokuun 15 p:nä 1916. Lenin lienee kirjoittanut tämän numeron pääkirjoitusta »Zimmerwald», jonka oli kirjoittanut H. Guilbeaux.
- »Demain» («Huomispäivä») — Ranskan internationalistien aikakauslehti, joka ilmestyi Genèvessä 1916—1918. Viimeinen, 31. n:o ilmestyi Moskovassa 1919 ranskalaisen kommunistiryhmän äänenkannattajana. — 483.
- 470 VSDTP:n Ulkomaisten Järjestöjen Komitean Sotavankien Avus-

tamiskomission piti julkaista kokoelma II Internationaalin kansainvälisten kongressien päätöksiä. Tarkoituksena oli levittää kokoelmaa Saksassa ja Itävalta-Unkarissa sijainneihin sotavankileireihin. Kokoelma ei ilmestynyt. — 483.

- 471 Toukokuun 13 p:nä 1916 kirjoittamassaan kirjeessä A. Shljapnikov pyysi hartaasti, että hänelle lähetettäisiin kaikki Kientalin konferenssia koskeva aineisto, ja toi ilmi tyytymättömyytensä sen johdosta, että »Bulletin I.S.K», sveitsiläiset lehdet ja muu tarpeellinen aineisto saapuvat hänelle suuresti myöhästyneinä. — 484.
- 472 Tarkoitetaan varsin runsasta aineistokokoelmaa, jonka A. Shljapnikov oli kerännyt Venäjällä ollessaan. Siinä oli huomattava sija sotateollisuuskomiteoiden toimintaa koskevilla asiakirjoilla. Osa aineistosta julkaistiin huhtikuun 13 p:nä 1916 puolueen pää-äänenkannattajassa »Sotsial-Demokrat» lehdessä otsikoituna »Tietoja Venäjältä». Samassa osastossa julkaistiin A. Shljapnikovin kirjoittama artikkeli »Työläiset ja sotateollisuuskomiteat». — 484.
- 473 Lenin sanoo Shljapnikovia salaisuussyistä Beleniniksi. Tässä kirjeessä on kysymys Shljapnikovin tulevasta Amerikan-matkasta. Hän lähti matkalle kesäkuun 25 p:nä 1916 ja palasi Eurooppaan saman vuoden syyskuun 29 p:nä. — 484.
- 474 Tarkoitetaan 18. toukokuuta 1916 päivättyä kirjettä, jonka Pjatakov lähetti Kristianiasta (Oslost) Leninille ja Zinovjevälle. Kyseisessä kirjeessä Pjatakov esitti muutamia ehtoja, joiden pohjalta hän katsoi mahdolliseksi jatkaa neuvotteluja »Kommunistin» julkaisun uudelleen aloittamisesta. — 486.
- 475 Tarkoitetaan nähtävästi L. Martovin artikkelia »Mitä seuraa 'kansakuntien itsemääräämisoikeudesta'», joka julkaistiin »Nash Golos» lehden 3. ja 4. n:ossa tammikuun 17 ja 24 p:nä 1916. — 487.
- 476 Tarkoitetaan Shljapnikovin kirjettä, jossa hän ilmoitti, että »japanilaiset» eivät halua nyt toimituksen laajentamistakaan, pistävät kukkaronsa piiloon. — 489.
- 477 »Sotsial-Demokratin» toimitus kirjoitti talvella 1915 Pjatakoville, Boschille ja Buharinille kirjeen, jossa ilmoitti kieltäytyvänsä osallistumasta »Kommunistin» julkaisutyöhön, koska ei voi ottaa puolevastuuta toisista toimittajista, jotka eivät suhtaudu asiaan puolueen etujen mukaisesti. — 490.
- 478 Pjatakov ja Bosch esittivät KKUT:lle vaatimuksen, että heidän ryhmänsä katsottaisiin virallisesti eri ryhmäksi, joka ei ole KK:n Ulkomaisen toimikunnan alainen, ja että sille myönnettäisiin oikeus pitää itsenäisesti yhteyttä KK:n Venäjällä olevaan osaan, julkaista lentolehtisiä ja muuta kirjallisuutta. Kielteisestä vastauksesta huolimatta he yrittivät KKUT:stä erillisinä ottaa yhteyttä VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikuntaan. — 490.

479 Tarkoitetaan G. J. Belenkin kirjeitä, joissa kosketeltiin VSDTP:n Pariisin-jaoston toimintaa, puhetta, jonka P. Brizon oli pitänyt Ranskan edustajakamarissa kesäkuun 24 pnä 1916.

Kientalin konferenssiin osallistunut P. Brizon esitti kolmen sosialistiedustajan nimissä julkilausuman, jossa edustajia kehoitettiin pyrkimään siihen, että hallitus tekisi viivyttelämättä rauhan ilman aluevaltauksia. Brizon äänesti yhdessä kahden muun sosialistiedustajan kanssa sotamäärärahojen myöntämistä vastaan. Brizon lopetti puheensa sanomalla: »Me äänestämme rauhan, Ranskan, sosialismin puolesta!» — 491.

480 Tarkoitetaan »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» suunnitelmaa.

Juri — G. L. Pjatakov — kirjoitti artikkelin »Proletariaatti ja kansakuntien itsemääräämisoikeus finanssipääoman kaudella», mutta sitä ei julkaistu kokoelmassa virheellisten väitelmiensä vuoksi.

Norjan lakkoa, joka alkoi kesäkuun 6 pnä 1916, valaistiin A. Hansenin artikkelissa »Norjan nykyisen työväenliikkeen eräitä momenteja», joka julkaistiin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» 2. n:ossa.

Tässä kirjeessään Lenin mainitsee kirjoituksensa »Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvetoja» ja »Juniuksen kirjasen johdosta», jotka otettiin sittemmin kokoelman 1. n:oon, ja artikkelinsa »Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus», »Tshheidzen ryhmä ja sen merkitys», jotka julkaistiin kokoelman 2. n:ossa.

»Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» 2. n:on kansilehdessä oli muiden artikkelien joukossa, jotka toimitus oli saanut »Sbornikin» 3. n:oa varten, mainittu Strannikin (Varinin) artikkeli »Mitä tapahtuu sotaväessä». — 491.

481 Kysymyksessä ovat »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'» tarkoitetut artikkelit Saksan Internationale-ryhmän toiminnasta. Kokoelman 2. n:ossa julkaistiin kaksi artikkelia tästä kysymyksestä: »Saksan vasemmisto-opposition illegaaliset lehdet», »Saksan vallankumoustaistelun tapahtumia». — 492.

482 Graber oli sodan alussa kannanotoissaan internationalisti, osallistui Zimmerwaldin ja Kientalin konferensseihin, mutta samalla kuitenkin, kun Vandervelde tuli 1915 Sveitsiin agitoimaan II Internationaalin ennallistamisen puolesta, hän piti Vandervelden selostustilaisuudessa tervehdyspuheen Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen nimissä. — 492.

483 Kirjeen alkuosassa on kysymys »Sbornik 'Sotsial-Demokrataan'» tarkoitetuista artikkeleista.

Lenin arvostelee opportunistia kirjoituksessaan »Imperialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus» ja duumaryhmää ja trotskismia kahdessa artikkelissaan: »Opportunismien puolustamisyrityksiä» ja »Tshheidzen ryhmä ja sen merkitys», jotka otettiin kokoelman toiseen numeroon. — 494.

484 *P. Rjabovski* — L. N. Starkin salanimi. Zinovjeville osoittamaan kirjeessä, joka on päivätty 12. kesäkuuta 1916, Rjabovski

tiedotti, että Pietarissa on perustettu uusi kustantamo Volna, ja kehotti häntä ja Leniniä lähettämään kirjoituksiaan kokoelmiin, joita kustantamo on julkaiseva.

Kun sittemmin selvisi, että »Rjabovski» on Starkin salanimi ja että häntä epäillään provokaattoriksi, Lenin kieltäytyi ryhtymästä mainitun kustantamon avustajaksi. — 494.

- 485 Kysymyksessä on L. B. Kamenevin kirjanen «Крушение Интернационала» («Internationaalinen romahdus»), jonka julkaisi Volna-kustantamo. — 495.

- 486 Tarkoitetaan kirjasta »Kriegs- und Friedensprobleme der Arbeiterklasse» («Työväenluokan sodan- ja rauhanongelmat»).

Tämän kirjan liitteenä oli sotaa koskeva menshevikkien julkilausuma, joka venäjänkielisenä oli julkaistu kesäkuun 10 p:nä 1916 sanomalehdessä »Izvestija ZSOK RSDRP» (n:o 5) otsikoituna »Pietarin ja Moskovan menshevikit sodasta». Julkilausumasta oli kirjassaan poistettu melko huomattava osa, jossa kehoitettiin ryhtymään yhteistyöhön liberaalisen porvariston kanssa, osallistumaan sotateollisuuskomiteoihin j.n.e.

»Izvestija ZSOK RSDRP» («VSDTP:n Organisaatiokomitean Ulkomaisen Sihteeristön Tiedonantoja») — menshevikkien sanomalehti; ilmestyi helmikuusta 1915 maaliskuuhun 1917 Sveitsissä. Kaikkiaan ilmestyi 10 numeroa. Lehti oli kannanotoissaan keskustalainen. — 495.

- 487 Leninin mainitsema K. Radekin artikkeli »Kansakuntien itsemääräämisoikeus» julkaistiin joulukuun 5 p:nä 1915 »Lichtstrahlen» aikakauslehden 3. n:ossa. Lenin arvosteli tätä artikkelia teoksessaan »Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvedoja» (ks. Teokset, 22. osa, ss. 341—342). — 496.

- 488 Kysymyksessä ovat mahdollisesti G. V. Plehanovin kirjanen «Интернационализм и защита отечества» («Internationalismi ja isänmaan puolustus») ja A. N. Potresovin kirjanen «Война и вопросы международного демократического социализма» («Sota ja kansainvälisen demokraattisen sosialismin kysymykset»), jotka julkaistiin Pietarissa 1916. — 497.

- 489 G. J. Belenki (Grisha) kirjoitti, että Ranskan työväenliikkeessä voimistui Zimmerwaldin vasemmiston vaikutus. — 497.

- 490 »The Call» («Kehotus») — sanomalehti, Britannian Sosialistisen Puolueen äänenkannattaja, jota julkaistiin Lontoossa vuodesta 1916 vuoteen 1920. — 498.

- 491 Tarkoitetaan F. Engelsin artikkelisarjaa »What have the Working classes to do with Poland?» («Mitä tekemistä työväenluokalla on Puolan kanssa?»), joka julkaistiin »The Commonwealth» lehden 159., 160. ja 165. n:ossa maaliskuun 24 ja 31 p:nä ja toukokuun 5 p:nä 1866. — 498.

- ⁴⁹² Tarkoitetaan Grimmin julkilausumaa, joka julkaistiin heinäkuun 26 p:nä 1916 »Berner Tagwacht» lehden 173. n:ossa. Grimm arvosteli julkilausumassaan Plattenin päätöslauselmaehdotusta, joka oli hyväksytty enemmistön äänin heinäkuun 24 p:nä 1916 Zürichin puoluekokouksessa käsiteltäessä Kansallisneuvoston sosialidemokraattisen ryhmän toimintaa. Hyväksytyssä päätöslauselmassa tuomittiin paitsi ryhmän oikeistosiiven reformistinen toiminta myös Grimmin johtaman keskustan toiminta ja arvosteltiin liittoneuvoston toimenpiteitä, jotka saattoivat johtaa Sveitsin neutraliteetin loukkaukseen. Grimm ei ollut läsnä kokouksessa. Pehdyttyään päätöslauselmaan hän ilmoitti olevansa eri mieltä siinä esitettyihin päätelmiin nähden ja aikovansa sen johdosta »luovuttaa puolueen käytettäväksi hänelle myönnetyn valtakirjan». Grimm pyysi julkilausumansa käsittelyä, jotta hän voisi ilmoittaa erostaan ennen seuraavaa liittokokousta. — 498.
- ⁴⁹³ »Demain» aikakauslehden heinäkuun (7.) numerossa oli ensimmäisenä Guilbeaux'n artikkeli »Guerre a la guerre». — 499.
- ⁴⁹⁴ Tarkoitetaan A. I. Uljanova-Jelizarovalle lähetettyä kirjettä, jossa häntä pyydettiin antamaan tietoja Volna-kustantamosta ja P. Rjabovskista, joka oli kehottanut Leniniä ja Zinovjovia lähettämään kirjoituksiaan tämän kustantamon julkaisemiin koelmiin (ks. 484. huomautusta). — 499.
- ⁴⁹⁵ Buharin kirjoitti »Sbornik 'Sotsial-Demokrataa'» varten artikkelin »Imperialistista valtiota koskevasta teoriasta», mutta toimitus hylkäsi artikkelin, koska siinä oli virheellisiä marxilaisvastaisia väitelmää valtiosta ja proletariaatin diktatuurista.
»Sbornik 'Sotsial-Demokratan'» 1. n:oon otettiin K. Radekin kirjoittamat »Teesit imperialismista ja kansallisuussorrosta», jotka oli julkaistu aikaisemmin huhtikuussa 1916 »Gazeta Robotniczan» toimituksen nimissä »Vorbote» aikakauslehdessä. Lenin vastasi teeseihin kirjoittamalla artikkelin »Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvedoja», joka sijoitettiin kokoelmaan välittömästi Radekin teesien jälkeen. — 499.
- ⁴⁹⁶ Lenin käytti salaisuussyistä tätä sanontaa teoksestaan »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena». »G. Z:n menetelmällä» tarkoitetaan sitä, että käsikirjoitus lähetetään ranskalaisen kirjan kansiin liimattuna. — 501.
- ⁴⁹⁷ Tarkoitetaan Valeriu Marcua, romanialaista sosialidemokraattia, joka asui sodan aikana Sveitsissä. Hän kävi V. I. Leninin toimeksiannosta 1916 Pariisissa, Moskovassa ja Romaniassa. — 503.
- ⁴⁹⁸ »Arbeiterpolitik» (»Työväenpolitiikka») — tieteellisen sosialismin kysymyksille omistettu viikkolehti, J. Kniefin ja P. Fröhlichen johtaman vasemmistoradikaalien bremeniläisen ryhmän äänenkannattaja. Mainittu ryhmä liittyi 1919 Saksan Kommunistiseen Puolueeseen. Lehteä julkaistiin Bremenissä vuodesta 1916 vuoteen 1919.

Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen jälkeen lehti valaisi laajalti Neuvosto-Venäjän elämää.

Alempana on kysymyksessä A. G. Shljapnikovin artikkeli »Työväen Venäjä 20 sotakuukauden aikana», joka julkaistiin sittemmin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» 1. n:ossa. — 503.

- 499 Kysymyksessä on G. J. Zinovjevin kirjoittama N. I. Buharinille lähetetyn kirjeen konsepti. Mainitussa kirjeessä arvosteltiin kantaa, jonka J. Bosch ja J. Pjatakov ottivat neuvoteltaessa »Kommunist» aikakauslehden julkaisemisen uudelleenaloittamisesta.

Zinovjevin kirjoittamiin sanoihin »...tahdomme toimia kansanne ja huolimatta erimielisyyksistä...» Lenin teki seuraavan lisäyksen: »joihin Te suhtaudutte nähtävästi kuitenkin varovaisemmin osaksi ehkä siksi, että olette kirjoittanut enemmän taloustieteellisistä kuin poliittisista kysymyksistä.» — 504.

- 500 NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin Keskuspuoluearkistossa on Broutchoux'n ranskankielinen artikkeli otsikoituna »En France. L'opposition contre la guerre» (»Ranskassa. Ranskan sodanvastaisesta oppositiosta»). Siihen on tehty merkintö: »kokoelmaa varten». »Sbornik 'Sotsial-Demokratassa'» ei Broutchoux'n artikkelia julkaistu.

Bernin kokoelmaksi Lenin sanoo »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» ensimmäistä numeroa, joka ladottiin Bernissä. Toinen numero aiottiin latio Pariisissa. Artikkelit »Juniuksen kirjasen johdosta» otettiin ensimmäiseen kokoelmaan. Mainittu Zinovjevin artikkeli on »Toinen Internationaali ja sodan ongelma». — 505.

- 501 Lenin aikoi julkaista kautskylaisuutta käsittelevän artikkelin kokoelmassa »Entisen lipun alla», mutta julkaisutyö keskeytyi ensimmäisen kokoelman ilmestyttyä. NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin Keskuspuoluearkistossa on artikkelin jäsenyys, jonka Lenin on otsikoinut «О kautскианстве» (»Kautskylaisuudesta») (ks. Ленинский сборник XXX, стр. 133—134 (XXX Lenin-kokoelma, ss. 133—134)). Lenin kirjoitti Kautskysta erikoisteoksen 1918 (ks. »Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky». Teokset, 28. osa, ss. 217—315). — 506.

- 502 Tarkoitetaan V. I. Leninin artikkelia »Vastaus P. Kijevskille (J. Pjatakoville)» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 11—17).

Kohdissa 4—7 on kysymys »Sbornik 'Sotsial-Demokratasta'». Viidennessä kohdassa tarkoitetaan Belenkin ehdotusta, että kokoelman 2. numero julkaistaisiin Pariisissa. Safarovin artikkeleja ei julkaistu kokoelmissa. Mainittu naisliikettä käsittelevä artikkeli oli Z. Lilinan. — 506.

- 503 Gniewicz — niihin aikoihin Pietarissa oleskelleen Fabierkiewiczin, Puolan työväenliikkeen erään toimihenkilön salanimi. Hänen osanotollaan julkaistiin 1916 puolan kielellä kaksi numeroa »Zycie»-nimistä aikakausjulkaisua. — 507.

- 504 »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» kokoelman toisessa numerossa oli

Roland Holstin artikkeli »Kaksinainen asenne», joka oli kään­nös »De Tribune» lehdessä elokuun 22 p:nä 1916 julkaistusta artikke­lista. — 507.

⁵⁰⁵ Tarkoitetaan F. Koritschonerin artikkelia »Itävallan sosialidemokra­tian elämästä» (julkaistu »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» toisessa numerossa). — 510.

⁵⁰⁶ Zinovjev teki Leninin kirjoittamaan kirjeen luonnokseen (ks. Teok­set, 35. osa, ss. 198—199) useita korjauksia ja muutti kirjeen lop­puosaa. Sitä, miten Lenin suhtautui näihin korjauksiin, ks. tässä osassa olevista asiakirjoista 519, 520 ja Teosten 35. osasta, ss. 196—197. Leninin sekä toisaalta Zinovjevin ja Buharinin kirjeenvaihto, joka koskee Buharinin artikkelia »Imperialistista valtiota koske­vasta teoriasta», julkaistiin vuonna 1932 »Bolshevik» aikakausleh­den 22. numerossa. — 510.

⁵⁰⁷ Ennen tätä Leninin kirjeitä on Krupskajan kirjoittama suunnit­telma, jossa ehdotetaan lyhennyksiä »Sbornik 'Sotsial-Demokra­ta'» kokoelmaan tarkoitettuun Zinovjevin artikkeliin »Toinen In­ternationaali ja sotaprobleemi» (artikkeli julkaistiin toisessa nu­merossa).

Kirjeen viidennessä kohdassa Lenin tarkoittaa Zinovjevin arti­kkelia »'Tappiontoivominen' ennen ja nyt» (julkaistiin kokoel­man ensimmäisessä numerossa).

Alempana Lenin luettelee omat kokoelmaan tarkoitettut artik­kelinsa: »Itsemääräämisestä käydyn väittelyn yhteenvetoja», »Im­perialismi ja sosialistisen liikkeen hajaannus», »Opportunismien puolustamisyhteyksiä», »Tshheidzen ryhmä ja sen merkitys». — 511.

⁵⁰⁸ G. L. Pjatakov (Juri) lähetti elokuussa 1916 »Sbornik 'Sotsial-Demokratia'» varten artikkelinsa »Proletariaatti ja 'kansakun­tien itsemääräämisoikeus' finanssipääoman kaudella». Tämä artik­keli ja Leninin vastaus siihen aiottiin julkaista kokoelman kol­mannessa numerossa, joka kuitenkin jäi silloin varojen puutteesta ilmestymättä.

Leninin vastauksena Pjatakovin artikkeliin oli kaksi kirjoitusta: »Vastaus P. Kijevskille (J. Pjatakoville)» ja »Marxilaisuuden ir­vikuvasta ja 'imperialistisesta ekonomismista'» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 11—17 ja 18—69). — 511.

⁵⁰⁹ Tarkoitetaan Karl Kilbomin artikkelia »Ruotsin sosialidemokratia ja maailmansota» ja Arvid Hansenin artikkelia »Eräitä Norjan nykyisen työväenliikkeen momentteja» (julkaistiin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» toisessa numerossa). — 512.

⁵¹⁰ Tällä ironisella sanonnalla Lenin korostaa, että Pjatakovin ja Zi­novjevin kirjoituksissa, jotka on omistettu isänmaan »puolustuk­selle», on virheellisyys­ ja jossain määrin samantlaatuisia sa­non­toja (ks. «Сборник Социал-Демократа» № 2, декабрь 1916 года, стр. 27 («'Sosialidemokraatin' kokoelma» n:o 2, joulukuu 1916, s. 27)). — 513.

- ⁵¹¹ Lenin sanoo aseistariisuntaa koskevaksi artikkeliksi kirjoitustaan »Proletaarisen vallankumouksen sotilaallinen ohjelma», jonka hän oli kirjoittanut saksaksi ja joka julkaistiin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» toisessa numerossa hieman muunneltuna ja otsikoituna »'Aseistariisuutumisen' -tunnuksesta». — 515.
- ⁵¹² *Radekin teeseillä* tarkoitetaan asiakirjaa »Teesit imperialismista ja kansallisuussorrosta», joka »Gazeta Robotnicza» lehden nimissä julkaistiin aikakauslehdessä »Vorbote» ja sitten uudelleen »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» ensimmäisessä numerossa. — 515.
- ⁵¹³ Tarkoitettaneen Strannikin (V. J. Fridolinin) artikkelia »Mitä tapahtuu sotaväessä». Kyseinen artikkeli mainitaan niiden kirjoitusten joukossa, jotka toimitus oli saanut »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» 3. n:o:aa varten. — 516.
- ⁵¹⁴ »Entisen lipun alla» -nimisen kokoelman toinen vihko, johon Lenin aikoi kirjoittaa artikkelin kautskylaisuudesta, ei ilmestynyt. — 517.
- ⁵¹⁵ Krupskajan kirje ja Leninin lisäys siihen olivat vastaus Shljapnikovin ensimmäiseen kirjeeseen, jonka Shljapnikov kirjoitti palattuaan Amerikasta Eurooppaan (hän palasi Kööpenhaminaan syyskuun 29 p:nä). Kirjeessään Shljapnikov teki selkoa Amerikassa suorittamastaan työstä ja ilmoitti olevansa aikeissa matkustaa Venäjälle. Sen vuoksi Lenin käyttää tässä Shljapnikovista salanimeä Belenin. — 517.
- ⁵¹⁶ Tässä Lenin esittää arvionsa Zinovjevin artikkelista »'Tappion toivominen' ennen ja nyt». Se julkaistiin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» ensimmäisessä numerossa. Zinovjev otti Leninin tekemät huomautukset varten vain osittaisesti.
- Kirjeen toisessa kohdassa Lenin puhuu siitä, että »Gazeta Robotnicza» oli 25. n:ossaan 1916 julkaissut »Toimituskollegion 1. ja 2. kesäkuuta 1915 pitämän neuvottelukokouksen päätöslauselman». Sodan alussa VSDTP:n KK:n esittämä, tsaarin monarkian tappiota vaativa tunnus joutui mainitussa päätöslauselmassa hyökkäyksen kohteeksi sen vuoksi, että se muka antaa »argumentteja Saksan sosialipatrioteille». — 518.
- ⁵¹⁷ Leninin kirje on vastaus hänen lokakuun alkupäivinä 1916 saamaansa Buharinin kirjeeseen, jossa Buharin kiisti kaikin tavoin »Imperialistisen valtion teoria» -nimistä artikkeliaan koskevat arvostelevat huomautukset. — 519.
- ⁵¹⁸ »Letopis» aikakauslehden 5. n:ossa toukokuussa 1916 julkaistiin V. Bazarovin artikkeli »Nykyinen ajankohta ja tulevaisuuden näköalat», jossa tarkasteltiin imperialistisen sodan aiheuttamaa Venäjän talouspulaa. Kyseisessä artikkelissaan Bazarov sanoi »anakronismiksi» puolueohjelman jakoa minimi- ja maksimiohjelmaksi ja puhui siitä, ettei taistelu demokraattisten uudistusten puolesta ole tarpeellista.

Elokuussa 1916 menshevikkien »Delo» aikakauslehden 1. n:ossa julkaistussa artikkelissaan »Publisistin huomautuksia» A. Potresov kirjoitti, että »maksimalistinen optimismi» (sellaiseksi hän luonnehti Bazarovin katsomukset), joka mitätöntää »demokratian kaikki ajankohtaiset tehtävät», on demokraattisen liikkeen pahin vihollinen, sen paras ja varmin hajottaja».

Lenin lienee tarkoittanut tässä tapauksessa varmaankin juuri näitä Potresovin artikkelin väitelmiä. — 519.

519 »Letopis» (»Aikakirja») — kaunokirjallinen, tieteellinen ja poliittinen aikakauslehti, jonka avustajina toimi entisiä bolshevikkeja (machilaiset V. A. Bazarov ja A. A. Bogdanov) sekä menshevikkejä. A. M. Gorki hoiti aikakauslehden kaunokirjallista osastoa. Aikakauslehti ilmestyi joulukuusta 1915 joulukuuhun 1917. — 524.

520 Tarkoitetaan marraskuun 7 p:nä 1916 »Berner Tagwacht» lehdessä ollutta pääkirjoitusta »Puolueen edustajakokous». Kirjoituksessa siinä kohdassa, missä selostettiin hyvin lyhyesti keskustelua, jota edustajakokouksessa oli käyty suhtautumisesta Kientalin konferenssiin, oli ilkeämielisiä vihjauksia tuntemattomasta päätöslauselmaehdotuksen laatijasta ja väitettiin ehdotuksessa olevien alikirjoitusten olevan laittomia.

Marraskuun 8 p:nä 1916 »Volksrecht» lehden 262. n:ossa julkaisiin E. Nobsin ilmoitus, jossa hän sanoi »yhtyvänsä täydellisesti» vasemmistososialidemokraattien päätöslauselmaehdotuksessa esitettyihin mielipiteisiin. — 528.

521 Grimmiä vastaan tähdätty arvosteleva kirjoitus julkaistiin »Arbeiterpolitikin» pääkirjoituksena joulukuun 2 p:nä 1916 otsikoituna »Nach den Parteitage der Schweizer Sozialdemokratie» (»Sveitsin sosialidemokratian puoluekokouksen jälkeen») ja varustettuna alikirjoituksella Arnold Struthahn. — 528.

522 Tarkoitetaan »Saksan eräälle naissosialidemokraatille» (luultavasti C. Zetkinille) lähetettävän kirjeen luonnosta, jossa Armand ehdotti »Rabotnitsa» aikakauslehden toimituksen nimissä mielipiteiden vaihtoa työläisnaisliikkeen kysymyksistä ja lausui toivomuksenaan, että kutsuttaisiin koolle vasemmistolaisien naissosialistien epävirallinen konferenssi.

Leninin siteeraamat sanat on otettu I. Armandin kirjeen seuraavasta tekstistä: »Meistä tuntuu, että tämä liike (t.s. naisliike. Toim.) saattaisi esittää sosialismin kannalta hyvin tärkeää osaa sodan aikana. Kun suuri osa proletariaatista — miehet — on rintamalla, tulee proletariaatin toisen osan — työläisnaisten — ottaa sodan aikana huostaansa sosialistinen asiamme». — 528.

523 Tarkoitetaan päätöslauselmaehdotusta, jonka Platten kirjoitti sotakysymyksestä pitäen silmällä tulevaa Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräistä edustajakokousta, missä keskustelukysymyksenä piti olla suhtautuminen sotaan.

(Plattenin päätösehdotusvariantteja Leninin tekemine huomautuksineen ks. Ленинский сборник XVII, стр. 57—64 (XVII Lenin-kokoelma, ss. 57—64)). — 530.

- 524 Tarkoitetaan Humbert-Droz'n kirjasta »Guerre à la Guerre. A bas L'Armée. Plaidoirie complète devant le Tribunal Militaire à Neuchâtel le 26 août 1916» (»Sota sodalle. Alas armeija. Neuchâtelin sotaoikeudessa 26. elokuuta 1916 pidetyn puolustuspuheen täydellinen teksti»). Humbert-Droz vangittiin sen johdosta, että hän kieltäytyi saapumasta kutsuntapaikkaan. — 532.
- 525 »Arbeiterpolitik» lehden 25. n:ossa joulukuun 9 p:nä 1916 osastossa »Poliittisesta päiväkirjastamme» julkaistiin anonyymi kirjoitus, joka oli päivätty 6. joulukuuta 1916. Puhuessaan väittelystä, jota käytiin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» 1. n:on palstoilla kansakuntien itsemääräämisoikeudesta, kirjoituksen tekijä sanoo, että »'Kommunistin', Venäjän vasemmistoradikaalien teoreettisen julkaisun, kolme toimituksen jäsentä» ovat tässä kysymyksessä eri mieltä Leninin kanssa. Tämä kirjoitus saattoi vain johtaa lukijoita harhaan, koska siinä ei ollut sanaakaan kyseisen ryhmän teoreettisista virheistä eikä puolueenvastaisesta ryhmäkuntahenkisestä käytäytymisestä »Kommunistin» ilmestymisen jälkeen.
- Samassa »Arbeiterpolitikin» numerossa julkaistiin pääkirjoituksena pienikokoinen Buharinin artikkeli »Der imperialistische Staat» (»Imperialistinen valtio»), jonka alla olevassa toimituksen huomautuksessa annettiin artikkelista myönteinen arvio. — 532.
- 526 »Shklovskin skandaalista» Zinovjev kirjoitti: »...Shklovski on josakin pulassa ja hän on pannut likoon kaikki puolueen varat *anomatta meille sanaakaan!*.. Olen varma, että hän palauttaa ne kohta. Mutta asian laita on toistaiseksi siten, *ettei ole centimeäkään* postikuluihin...». — 533.
- 527 Tässä tarkoitetaan äänestyksiä, jotka suoritettiin rauhankysymystä koskevista päätöslauselmista Pariisissa 25.—30. joulukuuta 1916 pidetyssä Ranskan Sosialistisen Puolueen kongressissa ja 24.—26. joulukuuta 1916 pidetyssä Ranskan ammattiyhdistysten keskusjärjestön (Confédération générale du Travailin) kongressissa. Yhteenvedot mainitusta kysymyksestä suoritetuista äänestyksistä Lenin on esittänyt teoksensa »Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi» 3. luvussa »Ranskan sosialistien ja syndikalistien pasifismi» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 185—190). — 538.
- 528 *Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan vetoamus »Työväenluokalle»* julkaistiin tammikuun 6 p:nä 1917 »Bulletin I. S. K:n» 6. n:ossa. Lenin on omistanut tämän vetoamuksen erittelylle »Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi» nimisen artikkelinsa 4. luvun, jonka otsikkona on »Zimmerwald tienhaarassa» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 190—194). — 539.
- 529 Tarkoitetaan tammikuun 6 p:nä 1917 ilmestynyttä »Volksrecht» lehden 5. n:oa, jossa julkaistiin Zürichin Kansantalossa tammikuun 5 p:nä pidettyä puoluekokousta käsittelevä artikkeli. Hyväksytyyn päätöslauselman eräässä kohdassa esitettiin vastalause puolueen edustajakokouksen lykkäämiseksi »harjoitetun kulissientakaisen agitaation johdosta». — 539.

- 530 Kysymyksessä lienee L. B. Kamenevin kirjanen «Крушение Интернационала» («Internationaalin romahdus»). — 539.
- 531 Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen KK:n ilmoitus puolueen edustajakokouksen lykkäämisestä julkaistiin »Volksrechtin» 7. n:ossa tammikuun 9 p:nä 1917 (ks. artikkelia »Der ausserordentliche Parteitag verschoben» — »Ylimääräisiä puoluepäiviä lykätty»), ja tammikuun 10 p:nä 1917 8. n:ossa osastossa »Vereine und Versammlungen» («Yhdistykset ja kokoukset») olleessa kirjoituksessa esitettiin Zürichin piirijärjestön erään puoluekokouksen päätöslauselma, jossa vaadittiin puolueen edustajakokouksen kutsumista koolle viimeistään vuoden 1917 keväällä. — 541.
- 532 Lenin tarkoittaa artikkeliaan »Porvarillinen pasifismi ja sosialistinen pasifismi», jonka hän aikoi julkaista New Yorkissa ilmestyneessä venäläisten sosialistiemigranttien »Novyi Mir» lehdessä. Artikkelia ei kuitenkaan julkaistu tässä lehdessä. Artikkelin kaksi ensimmäistä lukua julkaistiin uudelleenmuokattuna »Sotsial-Demokrat» lehden viimeisessä, 58. n:ossa tammikuun 31 p:nä 1917 otsikoituna »Käänte maailmanpolitiikassa» (ks. Teokset, 23. osa, ss. 268—277). — 543.
- 533 »La Bataille» («Taistelu») — sanomalehti, ranskalaisten anarkosyndikalistien äänenkannattaja, joka ilmestyi Pariisissa 1915—1920. Ensimmäisen maailmansodan vuosina lehden kanta oli shovinistinen. — 543.
- 534 »Grütli» («Grüttiläinen») — sanomalehti, sveitsiläisen porvarillis-reformistisen »Grütli-liiton» äänenkannattaja, perustettu Zürichissä 1851. Imperialistisen maailmansodan aikana (1914—1918) lehti oli kannanotoissaan sosialishovinistinen. Lenin sanoi tätä lehteä »työväenliikkeessä olevien johdonmukaisten ja avomielisten porvariston palvelijain sanomalehdeksi». — 544.
- 535 Lenin tarkoittaa Sveitsin vasemmistolaisten päätöslauselmaa, jossa vaadittiin yleisen jäsenäänestyksen suorittamista puolueen ylimääräisen edustajakokouksen koollekutsumisesta, minkä Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen hallitus oli lykännyt määräämättömäksi ajaksi. Päätöslauselman saksankielinen teksti V. I. Leninin tekemine korjauksineen on säilytettävänä NKP:n KK:n marxismin-leninisin instituutin Keskuspuoluearkistossa. Vasemmiston päätöslauselma otettiin pohjaksi jäsenäänestyksessä, joka toimeenpantiin sitten, kun paikallisjärjestöt olivat sanoneet kannattavansa, että edustajakokous kutsuttaisiin koolle keväällä. Yleistä jäsenäänestystä järjestävä aloiteryhmä julkaisi tammikuun 23 p:nä 1917 »Volksrecht» lehden 19. n:ossa vetoomuksen otsikoituna »Das Referendum gegen den Parteivorstandsbeschluss ergriffen» («Jäsenäänestys puolueen hallituksen päätöstä vastaan alkanut»). — 547.
- 536 Tarkoitetaan yleistä jäsenäänestystä siitä, onko kutsuttava koolle Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen ylimääräinen edustaja-

kokous käsittelemään kysymystä, miten on suhtauduttava sotaan. Huolimatta kamppailusta, jonka puolueen johtomiehet R. Grimm, J. Schmidt, F. Schneider, H. Greulich, G. Müller (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 292—295) aloittivat tätä jäsenäänestystä vastaan, viimeksi mainittu sai osakseen innokasta kannatusta saksalaisen ja ranskalaisen Sveitsin työläisten keskuudessa. — 548.

537 Ks. F. Engels. »Le socialisme en Allemagne» (»Sosialismi Saksassa») (»Almanach du Parti Ouvrier pour 1892», Lille, p. 93—105). — 549.

538 Vuoden 1916 joulukuun 1 p:nä ilmestyneessä »Jugend-Internationale» aikakauslehden 6. n:o:ssa oli Buharinin (nimimerkki Nota Bene) artikkeli »Der imperialistische Raubstaat» (»Imperialistinen rosvovaltio»). Lenin arvosteli tätä artikkelia kirjoitelmassaan »Nuorisointernationale», joka julkaistiin »Sbornik 'Sotsial-Demokratian'» 2. n:o:ssa (ks. Teokset, 23. osa, ss. 159—162).

Sama Buharinin artikkeli otsikoituna »Imperialistinen valtio» ja hieman supisteltuna julkaistiin »Arbeiterpolitik» aikakauslehden 25. n:o:ssa joulukuun 9 p:nä 1916. — 549.

539 Tarkoitetaan Spektorin (M. I. Nahimsonin) kirjasta »Vaterlands-Verteidigung und auswärtige Politik der Sozial-demokratie» (»Isänmaan puolustus ja sosialidemokratian ulkopoliittikka»). — 551.

540 Tarkoitetaan »Sotilasvaliokunnan enemmistön päätöslauselmaa koskevia muutosehdotuksia», jotka julkaistiin helmikuun 9 p:nä 1917 »Volksrecht» lehden 34. n:o:ssa otsikoituina »Abänderungsanträge zu der Resolution der Mehrheit der Militärkommission». Tämän asiakirjan allekirjoittajien joukossa olivat Grimm, Nobs ja Platten.

Enemmistön alunperin ehdottama luonnos, jossa »isänmaan puolustus» torjuttiin, oli julkaistu tammikuun 9 p:nä 1917 »Volksrecht» lehden 7. n:o:ssa Affolterin, Graberin, Naine'n, Nobsin ja Schmidtin allekirjoittamana. — 552.

541 Tarkoitetaan Leninin kirjoittamaa ja Tössissä pidetyssä Zürichin kantonin sosialidemokraattisen järjestön edustajakokouksessa hyväksyttyä »Ehdotusta sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista».

Zürichin kantonin sosialidemokraattisen järjestön edustajakokous pidettiin Tössissä helmikuun 11 ja 12 p:nä 1917. Puolueen äänenkannattajan »Volksrechtin» 36. n:o:ssa helmikuun 12 p:nä 1917 sille omistettiin pääkirjoitus »Der Parteitag in Töss» (»Tössin puoluepäivät»).

Edustajakokouksessa esitettiin kaksi päätöslauselmaehdotusta: 1) sotilasvaliokunnan vähemmistön päätöslauselmaehdotus, jonka oikeistolaiset olivat laatineet sosialishovinismien hengessä ja 2) valiokunnan enemmistön keskustalainen päätöslauselmaehdotus. Edustajakokous hyväksyi äänestyksessä (93 äänellä 65 vastaan) enemmistön päätöslauselmaehdotuksen. Estääkseen sosialishovinisteja ajamasta läpi päätöslauselmaehdotustaan vasemmisto äänes

- ti enemmistön päätöslauselmaehdotuksen puolesta, mutta esitti V. I. Leninin kirjoittaman »Ehdotuksen sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista», jonka edustajakokous hyväksyi (ks. Teokset, 23. osa, s. 291). — 553.
- 542 Tarkoitetaan lentolehteä n:o 1 »Gegen die Lüge der Vaterlandsverteidigung» (»Isänmaanpuolustusvalhetta vastaan»), joka sittemmin julkaistiin varustettuna allekirjoituksella »Ryhmä Sveitsin zimmervaldilaisia vasemmistolaisia». Lenin osallistui läheisesti tämän lentolehden laadintaan ja toimitukseen. Siihen otettiin Leninin kirjoittama »Ehdotus sotakysymystä koskevaan päätöslauselmaehdotukseen tehtävistä muutoksista» sekä useita teesejä Leninin muista kirjoituksista. — 554.
- 543 Tämän kirjeen (kirjekortin) I. F. Armandille Clarensiin Lenin kirjoitti ollessaan matkalla La Chaux-de-Fondsista Zürichiin ja se on postitettu Ambulantissa (Sveitsi). La Chaux-de-Fondsissa, joka on Sveitsin huomattava työläiskeskus, Lenin esitelmöi työväentalossa (saksaksi) Pariisin Kommuunista ja Venäjän vallankumouksen kehityksen näköaloista (»Lähteekö Venäjän vallankumous Pariisin Kommuunin tietä?»). — 558.
- 544 Lenin tarkoittaa väliaikaisen hallituksen julistusta, jossa esitettiin hallituksen poliittinen ohjelma ja jossa muiden pykälien ohella oli pykälä poliittisista ja uskonnollisista syistä tuomittujen täydellisestä ja viivyttelemättömästä armahduksesta (ks. »Vestnik Vremennogo pravitelstva» n:o 1, maaliskuun 5 pnä 1917). — 558.
- 545 V. A. Karpinski pyysi V. I. Leniniä tulemaan Genèveen ja pitämään venäläisille emigranteille ja Sveitsin sosialisteille esitelmän aiheesta: puolueen tehtävät vallankumouksessa.
- Kirjeessä mainittu venäläisten ja sveitsiläisten internationalistien kokoustilaisuus pidettiin maaliskuun 9 (22) pnä 1917. Lenin ei ollut siinä läsnä. — 560.
- 546 V. A. Karpinski kertoo muistelmissaan: »Eräiden toverien matkustamisen suhteen oli m.m. seuraavanlainenkin suunnitelma: oli mentävä naimisiin Sveitsin kansalaisen kanssa ja saatava sillä tavalla matkalupa sekä Saksaan että Venäjälle. Tämä suunnitelma oli Vl. Iljitshistä varsin mukava. Hän kehotti tov. Ravitshia löytämään 'sopivan ukon' ja suositteli tähän tarkoitukseen menshevikki P. B. Axelrodia (joka oli Sveitsin kansalainen)». — 563.
- 547 NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin Keskuspuoluearkistossa säilytettävänä olevassa V. I. Leninin käsikirjoituksessa ei ole osoitettu kirjeensaajaa. Luultavinta on, että kirje oli tarkoitettu J. S. Haneckille tai I. F. Armandille. Maaliskuun 18 pnä 1917 Lenin pyysi Armandia ottamaan selvää, voisiko hän matkustaa julkisesti Sveitsistä Venäjälle Englannin kautta (ks. tämän osan 560. asiakirjaa). Maaliskuun 19 pnä Lenin sai kuitenkin tietää Armandin kieltäytyneen matkustamasta Englantiin. Leninillä ei ollut sen vuoksi mitään syytä lähettää kyseistä kirjettä Armandille

eikä hän seuraavissa Armandille lähettämissään kirjeissä enää palannut tähän asiaan.

Leninin käsikirjoituksessa ei ole päivämäärää. Sisällöstä päätellen kirje lienee kirjoitettu myöhemmin kuin mainitut Armandille osoitetut kirjeet. Siinä on muotoiltu ehdot sveitsiläisen sosialidemokraatin F. Plattenin välityksellä tapahtuvaa poliittisten emigranttien ryhmän matkaa varten. Nämä ehdot sisältyivät hieman muunneltuina F. Plattenin 4. huhtikuuta 1917 allekirjoittamaan asiakirjaan Saksan kautta tapahtuvasta »Poliittisten emigranttien Venäjälle-paluusta. Neuvottelujen perusteet» (ks. Ленинский сборник II, стр. 382—383 (II Lenin-kokoelma, ss. 382—383)).

J. S. Hanecki on maininnut muistelmissaan, että kun »saapui-
vat ensimmäiset tiedot helmikuun vallankumouksesta», hän kehotti Leniniä matkustamaan Venäjälle Englannin kautta. Sen vuoksi on luultavinta, että Lenin on saattanut kirjoittaa tämän asiakirjan VSDTP:n jäsenelle J. S. Haneckille, joka oli toimeliaasti mukana järjestämässä venäläisten poliittisten emigranttien muutttoa Sveitsistä Venäjälle. Käsillä olevassa osassa on julkaistu useita tätä kysymystä koskevia, Haneckille osoitettuja kirjeitä ja sähköitä. — 564.

- 548 Tarkoitetaan kirjettä, jonka R. Grimm kirjoitti huhtikuun 2 p:nä 1917 venäläisten emigranttien paluuta järjestävälle komitealle ja jossa hän esitti vastalauseensa »VSDTP:n KK:n Ulkomaisen kollegion päätöslauseman» johdosta (ks. V. I. Lenin, Teokset, 23. osa, ss. 374—375). — 569.
- 549 Tarkoitetaan kirjallisia ehtoja, jotka Platten esitti huhtikuun 4 p:nä 1917 Saksan lähettiläälle ja joiden ensimmäisessä pykälässä sanottiin: »Minä, Fritz Platten, otan täydellisesti ja pysyvästi vastatakseni henkilökohtaisesti vaunusta ja siinä olevista poliittisista emigranteista ja julkisista henkilöistä, jotka haluavat matkustaa Venäjälle Saksan kautta.» — 569.
- 550 Tarkoitetaan Venäjälle muuttoon liittyviä päätöslausemia ja pöytäkirjoja (ks. Ленинский сборник II, стр. 385—393 (II Lenin-kokoelma, ss. 385—393)). — 569.
- 551 *Natshalolaiset* — Pariisissa syyskuusta 1916 maaliskuuhun 1917 julkaistun menshevistis-trotskilaisen »Natshalo» lehden ympärille muodostuneen ryhmän kannattajat. — 570.
- 552 Toimivan armeijan rintamamiesten edustajakokous pidettiin Pietarissa 24. huhtikuuta — 4. toukokuuta (7.—17. toukokuuta) 1917. — 572.
- 553 K. Radek kuului niihin aikoihin VSDTP(b):n KK:n Ulkomaiseen toimikuntaan Tukholmassa. — 573.
- 554 »'Pravdan' bulletiini» ilmestyi saksankielisenä Tukholmassa ke-säkuusta marraskuuhun 1917 »Russische Korrespondenz 'Pravda'» (»'Pravdan' Venäjän-bulletiini») nimisenä. Sitä julkaisi VSDTP(b):n

Keskuskomitean ulkomainen edustajisto. Bulletiinissa julkaistiin artikkeleja Venäjän vallankumouksen tärkeimmistä kysymyksistä, asiakirjoja, katsauksia, kronikkaa, jotka valaisivat puolueen ja maan elämää. Bulletin ilmestyi myös ranskankielisenä. — 573.

- ⁵⁵⁵ Lenin tarkoittaa huhtikuun yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselman kohtaa »Tilanne Internationaalissa ja VSDTP(b):n tehtävät», jossa sanotaan: »Puolueemme jää Zimmerwaldin liittoon asettaen tehtäväkseen puolustaa siellä Zimmerwaldin vasemmiston taktiikkaa ja antaa Keskuskomitean tehtäväksi ryhtyä viivyttelämättä III Internationaalin perustamistoimiin» (ks. «Седьмая (Апрельская) Всероссийская конференция РСДРП (большевиков). Петроградская общегородская конференция РСДРП (большевиков). Апрель 1917 года. Протоколы». М., Госполитиздат, 1958, стр. 255 (»VSDTP:n (bolshevikkien) seitsemäs (huhtikuun) yleisvenäläinen konferenssi. VSDTP:n (bolshevikkien) Pietarin kaupunkikonferenssi. Huhtikuu 1917. Pöytäkirjat», Moskova, Gospolitizdat 1958, s. 255)). Tämän kohdan asemesta Lenin ehdotti seuraavaa sanamuotoa: »Zimmerwaldiin on jäätävä *ainoastaan* informaatio-tarkoituksessa» (Teokset, 24. osa, s. 66). — 573.
- ⁵⁵⁶ Venäjällä olevien Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosiaalidemokratian ryhmien Toimeenpaneva komitea jätti VSDTP(b):n KK:n juridiselle komissiolle julkilausuman sen johdosta, että porvarillinen lehdistö oli aloittanut parjaukseen J. S. Haneckia vastaan. NKP:n KK:n marxism-leninism-instituutin Keskuspuoluearkistossa on säilytettävänä jäljennös tästä julkilausumasta, jossa J. S. Haneckin poliittinen toiminta katsotaan moitteettomaksi, mutta eräissä kohdissa vaaditaan »Haneckilta ja muilta ulkoilla olevilta tovereilta, jotka tuntevat tov. Haneckin yksityiselämän, selitystä tov. Haneckin elämän tähän puoleen kohdistuvien syytösten johdosta».
- PKLSD:n Toimeenpaneva komitea aikoi julkaista julkilausumansa.
- Tutustuttuaan aineistoon Lenin kirjoitti kyseisen kirjeen Juridiselle komissiolle.
- J. S. Hanecki oli VSDTP(b):n KK:n Ulkomaisen toimikunnan jäsenenä niihin aikoihin Tukholmassa. — 574.
- ⁵⁵⁷ V. I. Lenin kirjoitti kyseisen kirjeen Yleisvenäläisen Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston Toimeenpanevan Keskuskomitean Toimistolle.
- Heinäkuun 7 (20) pnä illalla vanhan bolshevikin, työmies S. J. Allilujevin asunnossa, missä Lenin niihin aikoihin pilieskeli, pidettiin KK:n jäsenten ja eräiden puoluetöntekijäin neuvottelukokous. Siihen osallistuivat V. I. Lenin, V. P. Nogin, G. K. Ordzhonikidze, J. V. Stalin, J. D. Stasova y.m. Tehtiin päätös, ettei Leninin pidä mennä vastavallankumouksellisen väliaikaisen hallituksen tuomittavaksi. Vuoden 1917 heinäkuun 13 ja 14 (26 ja 27) pnä pidetyssä VSDTP(b):n KK:n laajennetussa neuvottelukokouksessa ja sitten puolueen VI edustajakokouksessa hyväksyttiin päätöslauselma, jossa vastustettiin Leninin menoa oikeuteen (ks. «Щедро»

съезд РСДРП (большевиков). Протоколы». М., 1958, стр. 270 (»VSDTP:n (bolshevikkien) kuudes edustajakokous. Pöytäkirjat», Moskova 1958, s. 270)). — 577.

- ⁵⁵⁸ »*Priboi*» (»*Tyrsky*») — päivälehti, VSDTP(b):n Helsingin komitean äänenkannattaja; julkaistiin Helsingissä heinäkuun 27 (elokuun 9) päivästä 1917 maaliskuuhun 1918 Kerenskin hallituksen lakkauttaman bolshevistisen »*Volna*» lehden asemesta. 57. n:osta (lokuun 19 päivästä) alkaen se oli VSDTP(b):n Suomen aluetoimikunnan ja Helsingin komitean äänenkannattaja. — 578.
- ⁵⁵⁹ »*Sotsialist-Revolutzioner*» (»*Sosialistivallankumouksellinen*») — sanomalehti, Suomessa olleiden vasemmistoeserrien äänenkannattaja. Ilmestyi Helsingissä heinäkuun 9 päivästä 1917 vuoden 1918 alkuun. — 578.
-

NIMIHAKEMISTO

A

- A., A-dr, Al-dr — ks. Shljapnikov, A. G.
- A. B. — ks. Krylenko, N. V.
- A. K. — ks. Kollontai, A. M.
- A. M. — ks. Gorki, A. M.
- A. M. — ks. Kollontai, A. M.
- A. N. — ks. Potresov, A. N.
- Abram, Abramtshik — ks. Krylenko, N. V.
- Abram — ks. Skovno, A. A.
- Abramovitsh, Aleksandr Jemeljanovitsh (synt. 1888) — puolueen jäsen vuodesta 1908. 1911—1917 poliittinen pakolainen, oleskeli Sveitsissä. Otti aktiivisesti osaa Sveitsin työväenliikkeeseen. Palasi Venäjälle 1917. — 459, 492, 500, 524, 526, 532, 535, 536, 537, 544, 547, 548, 553, 554, 555, 557, 558.
- Abramovitsh, R. (Rein, R. A., Movitsh) (1880—1963) — Bundin johtohenkilöitä. — 281.
- Absoluutti — ks. Stasova, J. D.
- Adler, Viktor (1852—1918) — Itävallan sosialidemokratian perustajia ja johtomiehiä. — 408.
- Adrianov — likvidaattorimenshevikki, 1910—1911 oleskeli ulkomailla. — 221, 222.
- Afanasjeva, Sofia Nikolajevna (Serafima) (1876—1933) — osallistui vallankumoukselliseen liikkeeseen 1890-luvulta lähtien. Kesällä 1904 muutti Sveitsiin, jossa tutustui N. K. Krupskajaan ja V. I. Leniniin. — 93.
- Akim — ks. Goldmann, L. I.
- Akimov (Mahnovets), Vladimir Petrovitsh (1872—1921) — sosialidemokraatti, huomattava »ekonomismin» puolustaja. Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton johtajia; vastusti Työn Vapautus -ryhmää ja sittemmin myös »Isk-
raa». VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen menshevismien äärioikeistolaisen siiven edustajia. — 51, 86.
- Albert — ks. Pjatnitski, M. A.
- Aleksandr — ks. Kremer, A. I.
- Aleksandr — ks. Shljapnikov, A. G.
- Aleksandrov, N. — ks. Semashko, N. A.
- Aleksandrova, Jekaterina Mihailovna (Jacques) (1864—1943) — Narodnaja Volja -järjestön jäsen, sittemmin sosialidemokraatti. 1902 ulkomailla oleskellessaan liittyi »Iskran» jär-

- jestöön, toimi sen asiamiehenä Venäjällä. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen aktiivinen menshevikki. — 76.
- Aleksandrovitsh, Vladimir Aleksandrovitsh** (1884—1918) — vasemmistoeserrä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Yleisvenäläisen Erikoiskomission varapuheenjohtaja. Osallistui aktiivisesti vasemmistoeserrien kapinaan heinäkuussa 1918. — 438, 440—442.
- Aleksanteri III (Romanov)** (1845—1894) — Venäjän keisari (1881—1894). — 549.
- Aleksei** — 354.
- Aleksei** — 241.
- Aleksei** — 286.
- Aleksei** — ks. Martov, L.
- Aleksein sisar** — ks. Kantsel, L.O.
- Aleksejenko, Mihail Martynovitsh** (synt. 1848) — lokakuulainen, suurmaanomistaja, III ja IV Valtakunnanduuman jäsen, toimi budjettivaliokunnan puheenjohtajana. — 304.
- Aleksejev (K.)** — 93, 94.
- Aleksejev, N. A.** (synt. 1873) — sosialidemokraatti, iskralainen, bolshevikki. Asui 1900—1905 Lontoossa. — 45, 46, 47.
- Aleksinski, Grigori Aleksejevitsh** (P., Pjotr) (synt. 1879) — vuosien 1905—1907 vallankumouksen aikana sosialidemokraatti, bolshevikki. Puolueenvastaisen Vperjod-ryhmän perustaja sen jälkeen, kun vallankumous oli kärsinyt tappion. Vuonna 1917 Leniniin ja bolshevikkeihin kohdistetun parjauksen kampanjan järjestäjä. Karkasi 1918 ulkomaille ja yhtyi maanpaossa ääritaanumuksellisten leiriin. — 134—136, 145—146, 163, 175, 177, 251, 267, 276, 289, 293, 294, 305, 306, 307, 310, 350, 352, 360, 372, 374, 413.
- An** — ks. Zhordania, N. N.
- An. V., An. Vas., Anatoli Vasiljevitch** — ks. Lunatsharski, A. V.
- Andrei** — ks. Sverdlov, J. M.
- Andrei Nikolajevitch** — ks. Jelizarova-Uljanova, A. I.
- Andrejeva, Maria Fjodorovna** (1868—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1904, tunnettu venäläinen näyttelijätär, yhteiskunnallinen toimihenkilö, A. M. Gorkin puoliso. Vuoden 1905 vallankumouksen osanottaja. Suoritti useita puolueen antamia tehtäviä välittömästi Leninin toimeksiannosta. Lokakuun vallankumouksen jälkeen osallistui aktiivisesti maan yhteiskunnalliseen elämään. — 207.
- Anna Jevg.** — ks. Konstantinovitch, A. J.
- Annenski, N. F.** (1843—1912) — taloustieteilijä ja tilastomies, yhteiskuntapoliittinen kirjailija, tunnettu liberaalisen narodnikkiliikkeen toimihenkilö. Oli perustamassa ja johtamassa kadetteja lähellä ollutta pikuporvarillista »kansansosialistien» puoluetta, joka oli erkaantunut eserrien oikeistosiivestä. — 203.
- Anton** — ks. Makadzjub, M. S.
- Antonov** — ks. Popov, A. V.
- Antonovitsh, Maksim Aleksejevitsh** (1835—1918) — suuntaukseltaan vallankumouksellisdemokraattinen yhteiskuntapoliittinen kirjailija, kirjallisuusarvostelija, filosofi, »Sovremennik» aikakauslehtien avustaja. Tshernyshevskin vangitsemisen jälkeen johti tosiasiallisesti »Sovremennikia» vuodesta 1862 vuoteen 1866. Lahjakas materialismin ja darvinismin julistaja ja tunnetuksi tekijä. Taisteli filosofista idealismia vastaan. — 203.
- Arkadi** — ks. Radtshenko, I. I.
- Armand, Inessa Fjodorovna** (Ines-

- sa) (1874—1920) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Ammativallankumouksellinen, kansainvälisen naisten työväen ja kommunistisen liikkeen toimihenkilö. Oli puolueetyössä Moskovassa, Pietarissa ja ulkomailla. Lokakuun vallankumouksen jälkeen puolueen Moskovan kuvernementtikomitean sekä Moskovan kuvernementin tpk:n jäsen ja Moskovan kuvernementin kansantalousneuvoston puheenjohtaja. Vuodesta 1918 VKP(b):n KK:n naisosaston johtajia. — 244, 328—333, 334—336, 341—342, 346, 349, 350, 357—358, 359—360, 360—362, 363—364, 364—366, 368—372, 374—377, 382—383, 386, 400, 401, 403—404, 410, 411, 419, 438, 451—454, 457, 478, 481, 483, 485, 490—491, 492—493, 497—498, 500, 506, 516, 523—530, 531—532, 534—540, 541—551, 552—560, 562—563, 565.
- Arsenjev — ks. Potresov, A. N.
- Astrahantsev, J. P. (synt. 1875) — sosialidemokraatti, Izhevskin ase tehtaan viilaaja. III Valtakunnanduuman jäsen, kuului sosialidemokraattien duumaryhmään, kannatti menshevikkejä. — 168.
- Austerlitz, Friedrich (1862—1931) — Itävallan sosialidemokraattisen puolueen johtomiehiä ja sen pää-äänenkannattajan »Arbeiter-Zeitungin» päätoimitaja; valittiin parlamentin jäseneksi Wienistä. — 470.
- Avel — ks. Jenukidze, A. S.
- Avenard, Etienne (synt. 1873) — Ranskan Yhdistyneen Sosialistisen Puolueen pää-äänenkannattajan »L'Humanité» lehden avustaja (1907). — 133—134.
- Avramov (Abramov), R. P. (1882—1937) — Bulgarian ja Venäjän vallankumouksellisen liikkeen osanottajia. 1905 oli bolshevikkien KK:n asiamiehenä ulkomailla, kuului KK:n Talouskomissioon. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi ulkomailla neuvostokauppaelimissä. 1925 liittyi VKP(b):n jäseneksi. — 128.
- Axelrod, Ljubov Isaakovna (Ortodox) (1868—1946) — filosofi ja kirjallisuudentutkija, sosialidemokraattisen liikkeen osanottajia. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen liittyi ensin bolshevikkeihin, mutta siirtyi sitten Plehanovia seuraten menshevikkien puolelle. Vuodesta 1918 vetäytyi syrjään aktiivisesta poliittisesta toiminnasta. — 24, 26, 34, 35—36, 40—41, 49, 57, 58, 59, 61, 66, 68, 293.
- Axelrod, N. I. (kuoli 1906) — P. B. Axelrodin vaimo.
- Axelrod, Pavel Borisovitsh (1850—1928) — menshevismien johtomiehiä. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen päätyttyä tappioon hänestä tuli likivdaattori. Ensimmäisen maailmansodan vuosina oli kannatoilta sosialishovinisti. — 9, 12—13, 18, 25—29, 31—33, 42, 43—44, 46—47, 80, 85, 112, 253, 367, 383, 422, 437, 442, 462, 471, 477, 569.

B

- B., Abr. — ks. Koltsov, D.
- B. N., B. N-tsh — ks. Noskov, V. A.
- Babin — 1912 plehanovilainen menshevikki. — 238.
- Badajev, Aleksei Jegorovitsh (n:o1) (1883—1951) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Pietarin kuvernementin työläisten valitsema IV Valtakunnanduuman jäsen, kuului bolshevikkien duumaryhmään; avusti

- bolshevistista »Pravda» lehteä. Marraskuussa 1914 vangittiin yhdessä duuman muiden bolshevikkijäsenten kanssa imperialistista sotaa vastaan harjoittamansa vallankumouksellisen toiminnan vuoksi ja karkotettiin 1915 eliniäkseen Turuhanskin aluepiiriin. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli johtavissa puolue-, neuvosto- ja taloustoimissa. — 269, 322.
- Basovski, Josef Borisovitsh (Dementjev)** (synt. 1876) — kuului 1896 Odessan sosialidemokraattisiin kerhoihin, sittemmin oli järjestämässä »Iskran» kuljetusta salateitse ulkomailta Venäjälle. — 71.
- Bauer, Otto** (1882—1938) — Itävallan sosialidemokratian ja II Internationaalien johtomiehiä. — 437.
- Baumann, Rudolf** (synt. 1872) — sveitsiläinen oikeistososialidemokraatti. — 552.
- Bazarov (Rudnev), Vladimir Aleksandrovitsh** (1874—1939) — kirjailija, taloustieteilijä ja filosofi, osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen vuodesta 1896. 1905—1907 osallistui bolshevistiseen julkaisutoimintaan, etäännytti sittemmin bolshevismista, lukeutui machilaisittain asennoituneisiin marxilaisen filosofian revisionisteihin.
- 1917 kuului menshevistisen »Novaja Zhizn» lehden toimittajakuntaan. Vuodesta 1921 työskenteli SNTL:n Valtion suunnittelukomiteassa. — 125, 519, 520.
- Bazil** — ks. Lenin, V. I.
- Bebel, August** (1840—1913) — Saksan sosialidemokratian ja II Internationaalien huomatuimpia toimihenkilöitä. Aloitti poliittisen toimintansa 1860-luvun alkupuoliskolla, oli I Internationaalien jäsen. 1869 perusti yhdessä W. Liebknechtin kanssa Saksan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen (»eisenachilaiset»); vastusti reformismia ja revisionismia Saksan sosialidemokratian riveissä. — 188—189, 235.
- Bebutov, I. D.** — ruhtinas, suhtautui myötätuntoisesti sosialidemokratiaan; kokosi Venäjän vapausliikkeen historiaa valaisevia asiakirjoja. Testamenttasi arkistonsa ja kirjastonsa VSDTP:lle. — 257.
- Bednyi, Demjan (Pridvorov, Jefim Aleksejevitch)** (1883—1945) — huomattava neuvostorunoilija, bolshevikkipuolueen jäsen vuodesta 1912. Vuodesta 1911 toimi bolshevististen »Zvezda» ja »Pravda» lehtien avustajana. — 263.
- Beilis, Mendel Tevjevitch** (synt. 1873) — juutalaissyntyinen kieviläisen tiilitehtaan liikeapulaanin, jota 1911 valheellisesti syytettiin kristityn pojan rituaalimurhasta. — 328.
- Bekzadjan, Aleksandr Artemjevitch (Juri)** (1881—1939) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1901. Bakun bolshevikkijärjestön johtohenkilöitä. 1906 siirtyi ulkomaille. 1912 bolshevikkien valtuuskunnan jäsenenä II Internationaalien Baselin kongressissa. Palasi Kaukasiaan 1915. — 244, 260, 265, 291, 358, 421.
- Belenin** — ks. Shljapnikov, A. G.
- Belenki, Grigori Jakovlevitch (Belinski, Grisha)** (1885—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1903. 1914—1917 bolshevikkien Pariisin-jaoston sihteerinä. Palasi Venäjälle toukokuussa 1917.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolueyössä. 1925—1927 yhtyi trotskilaisien oppositioon, minkä vuoksi erotettiin monta kertaa

- NKP(b):stä. — 406, 449—450, 451, 489, 490, 491, 497, 507, 515, 518, 519, 554, 571.
- Belinski** — ks. Belenki, G. J.
- Belousov, Terenti Osipovitsh** (synt. 1875) — likvidaattorimenshevikki, oli III Valtakunnanduomassa Irkutskin kuvernementin edustajana. — 168.
- Belousova** — 554.
- Belski** — ks. Krasikov, P. A.
- Benteli** — lähellä Berniä Bümplizissä sijaitsevan kirjapainon omistaja; siellä painatettiin puolueen pää-äänenkannattajan, »Sotsial-Demokrat» lehdessä yksityisiä numeroita. — 424, 438, 512.
- Berdjajev, Nikolai Aleksandrovitsh** (1874—1948) — kirjailija, taantumuksellinen idealistifilosofi ja mystikko. Ensimmäisissä kirjallisisa teoksissa hän oli »legaalisen marxilaisuuden» kannalla, myöhemmin hänestä tuli peittelemätön marxilaisuuden vihollinen. — 24, 25.
- Berg** — ks. Martov, L.
- Bernheim** — 150.
- Bernstein, Eduard** (1850—1932) — Saksan sosialidemokratian ja II Internationaalin ääriopporientistisen siiven johtaja, revisionismin ja reformismin teoreetikko. — 33, 356, 461.
- Berzins** (Berzins, Ziemelis), **Jan Antonovitsh** (1881—1938) — Latvian vallankumouksellisen liikkeen vanhimpia miehiä. 1908 siirtyi ulkomaille, oli VSDTP:n KK:n Ulkomaisen toimikunnan jäsen (1910) sekä Lätinmaan sosialidemokratian ulkomaisten ryhmien toimikunnan jäsen. Palasi kesällä 1917 Pietariin, otti aktiivisesti osaa Lokakuun vallankumoukseen. — 299—301, 365, 372, 522.
- Blagoev, Dimitr** (1856—1924) — Venäjän ja Bulgarian vallankumousliikkeen toimihenkilö. Hänen johdollaan perustettiin 1891 Bulgarian Sosialidemokraattinen Puolue ja 1903 muodostettiin sen vallankumouksellinen siipi, »tesnjakkien» puolue. Blagoev esitti suurta osaa »tesnjakkien» puolueen muuttamisesta Bulgarian Kommunistiseksi Puolueeksi (1919). — 412.
- Bloch** — ensimmäisen maailmansodan aikaisia Sveitsin naisasiialikkeeseen osanottajia. — 528.
- Bloch, Josef** (1871—1936) — saksalainen sosialidemokraatti, revisionisti, kirjailija. 1897—1933 oli saksalaisten opportunistien johtavan äänenkannattajan, »Sozialistische Monatsheften» toimittaja ja kustantaja. — 518.
- Blumenfeld, I. S. (Tsvetov)** (synt. 1865) — sosialidemokraatti, Työn Vapautus-ryhmän toimeliaita avustajia, sittemmin »Iskran» järjestön jäsen; ammatiltaan latoja. Hoiti Työn Vapautus-ryhmässä ja »Iskrassa» kirjapainoa ja kuljetusasioita. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen (1903) yhtyi menshevikkeihin. — 30, 40, 41.
- Bobrovskaja (Zelikson), Cecilia Samoilovna (Lenotshka)** (1876—1960) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Toimi »Iskran» asiamiehenä ja harjoitti muuta maanalaista toimintaa Venäjän monessa kaupungissa. — 102, 104.
- Bogdanov, A. (Malinovski, Aleksandr Aleksandrovitsh, Maksimov, Rahmetov, Rjadovoi, Sysoika, Werner)** (1873—1928) — sosialidemokraatti, filosofi, sosiologi, taloustieteilijä, ammatiltaan lääkäri. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen (1903) yhtyi bolshevikkeihin. Myöhemmin hänestä tuli ot-

- zovistien johtaja ja puolueen vastaisen Vperjod-ryhmän päämies. 1909 erotettiin bolshevikkien riveistä.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli perustamassa ja johtamassa Proletkult-järjestöä. Vuodesta 1926 toimi perustamansa Verensiirtoinstituutin johtajana. — 82, 84, 86, 93—94, 106, 109, 125, 147, 160, 161—162, 167, 177, 180, 289, 305, 306, 309, 329, 338, 339—340, 341, 350.
- Bogdasarjan, Tigran** — bolshevikien Genève-jaoston jäsen, ylioppilas. Ks. 131. huomautusta. — 150, 169.
- Bogutsharski (Jakovlev, V. J.)** (1861—1915) — liberaalis-porvarillinen toimihenkilö ja Venäjän narodnikkilaisuusliikkeen historioitsija. — 293.
- Bolshak** — ks. Skvortsov-Stepanov, I. I.
- Bontsh-Brujevitsh, Vladimir Dmitrijevitch** (1873—1955) — puolueen jäsen vuodesta 1895. Osallistui vallankumousliikkeen 1880-luvun lopulta, 1896 siirtyi Sveitsiin. Ulkomailla osallistui Työn Vapautus -ryhmän toimintaan ja avusti »Iskraa». 1904 hoiti KK:n ekspeditiota ja sittemmin järjesti bolshevistisen kirjallisuuden kustantamisen (kustantamo »V. Bontsh-Brujevitsh ja N. Lenin»). Seuraavina vuosina oli aktiivisesti mukana perustamassa bolshevistisiä lehtiä, aikakausjulkaisuja sekä puolueen kustantamoja. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi Kansankomissarien Neuvoston kansliapäällikönä ja muissa tehtävissä. — 62, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 72, 77, 79, 82, 83, 86, 89, 93, 94, 120, 126—127, 128, 131, 181, 182, 213—214, 215—216, 561.
- Boris** — ks. Noskov, V. A.
- Boroda** — ks. Desnitski, V. A.
- Bosch, Jevgenija Bogdanovna** (1879—1925) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Ensimmäisen maailmansodan vuosina kannatti kansallisuus- y. m. kysymyksissä Buharinin ja Pjatakovin leniniläisvastaisia katsumuksia. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kuului Ukrainan ensimmäiseen neuvostohallitukseen; myöhemmin oli puolue- ja neuvostotyössä. 1923 yhtyi trotskilaiseen oppositioon. — 421, 424, 429, 442, 444, 474, 475—476, 483, 484, 485—486, 487, 488, 505, 532.
- Boulanger, Georges** (1837—1891) — ranskalainen kenraali. 1886—1887 sotaministeri. Pyrkii sotilasdiktatuuriin ja asettui siinä tarkoituksessa johtamaan Ranskassa shovinistista liikettä, jonka tunnukseksi oli revanssista Saksaa vastaan. — 549.
- Bourderon, Albert** — ranskalainen sosialisti, syndikalistisen liikkeen vasemmistosiiven johtohenkilöitä. Otti osaa Zimmerwaldin konferenssiin. Joulukuussa 1916 Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen kongressissa äänesti keskustalaista päätöslauselmaa ja kannatti imperialistista sotaa. Katkaisi lopullisesti välinsä Zimmerwaldin kannattajiin ja siirtyi vallankumouksellisen työväenliikkeen vihollisten leiriin. — 450, 538.
- Bracke (Desrousseaux, Alexandre Marie)** (1861—1955) — Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen johtohenkilöitä, sen ulkomaansuhteita hoitanut sihteeri. Vuodesta 1900 RSP:n useiden aikauslehtien avustaja; »L'Humanité» lehden toimittaja; valittiin monta kertaa edustajakamarin jäseneksi. Imperia-

- listisen maailmansodan vuosina sosialishovinisti. Vastusti ranskalaisten sosialistien liittymistä III Internationaliin. — 118, 130.
- Branting, Karl Hjalmar** (1860—1925) — Ruotsin Sosialidemokraattisen Puolueen johtaja ja II Internationaalin johtohenkilöitä. Kannanotoiltaan opportunisti. Puolueen päääänenkannattajan, »Social-Demokraten» toimittaja, valtiopäivämies. Vuosina 1920, 1921—1923 ja 1924—1925 oli Ruotsin sosialidemokraattisen hallituksen päämiehenä. — 136, 166, 387, 393.
- Braun** — ks. Jansons, J. E.
- Brendisten** — 567.
- Briljantti** — ks. Sokolnikov, G. J.
- Britman** — ks. Popov, A. V.
- Brodjaga** — ks. Silvin, M. A.
- Bronowski, Julian** (1856—1917) — Puolan ja Liettuan sosialidemokratian Varsovan järjestön jäsen, vuodesta 1912 n.s. roslamowylaisten, bolshevikkeja lähimpänä olleen oppositio toimihenkilöitä. 1912 Varsovan työväenkuurian äänin valittuna valitsijamiehenä. — 280.
- Bronski, M. G. (Warszawski)** (1882—1941) — puolalainen sosialidemokraatti, myöhemmin bolshevikki. Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian jäsen vuodesta 1902. Osallistui Kientalin konferenssiin Puolan sosialidemokratian edustajana, yhtyi Zimmerwaldin vasemmistoon. 1917 toimi kesäkuusta lähtien Pietarissa VSDTP(b):n KK:n agitaattorina ja propagandistina. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli johtavissa neuvosto-toimissa, sittemmin teki opetus- ja tieteellistä tutkimustyötä. — 467, 508, 526, 530, 531, 552, 569.
- Bronstein, P. A. (Juri)** (synt. 1881) — sosialidemokraatti, menshevikki. Toimitti likvidaatiorien aikauslehteä »Delo Zhizni» ja avusti kirjoituksillaan likvidaatiorimenshevikkien muita äänenkannattajia. — 195, 196, 197.
- Broutchoux, B.** — Ranskan ammattiyhdistysliikkeen miehiä, anarkosyndikalisti. — 505.
- Brutus** — ks. Krzhizhanovski, G. M.
- Bucher, Alfred** — Sveitsin nuorisoliiton johtajia, ensimmäisen maailmansodan aikana oli Zürichissä Kegelklub-nimisen nuorisojärjestön jäsen. Kuoli 1920-luvun alussa. — 556.
- Buharin, Nikolai Ivanovitsh** (1888—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1906; toimi propagandistina Moskovan eri kaupunginosissa. 1911 siirtyi ulkomaille. 1915 oli »Kommunist» aikauslehden avustajia; hänen asenteensa valtiokysymyksessä sekä proletariaatin diktatuuria, kansakuntien itsemääräämisoikeutta y.m. koskevissa kysymyksissä olivat epämarxilaisia.
- Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen oli monissa johtavissa toimissa. Esiintyi moneen otteeseen puolueen leniniläistä politiikka vastaan. Vuodesta 1928 oli NKP(b):ssä muodostuneen oikeisto-opposition johdossa. 1929 erotettiin KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenyydestä ja 1937 puolueenvastaisen toiminnan vuoksi puolueen riveistä. — 331, 339, 399, 405, 408, 420, 429, 432, 443, 467—468, 471, 474, 475—476, 487, 489, 490, 491, 494, 498, 499, 504, 510, 513, 515, 516, 519—523, 532.
- Bukva** — ks. Gorki, Maksim.
- Bulgakov, Sergei Nikolajevitch** (1871—1944) — porvarillinen taloustieteilijä, idealistifilo-

sofi. 1890-luvulla oli »legaalin marxilainen» ja 1900-luvun alussa ryhtyi revidoimaan Marxin oppia agraarikysymyksestä. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen jälkeen yhtyi kadetteihin ja julisti filosofista mystisismiä. Vuodesta 1918 toimi kreikkalaiskatolisena pappina. 1922 karkotettiin vastavallankumouksellisen toimintansa vuoksi ulkomaille. — 19.

Bulkin (Semjonov), F. A. (synt. 1888) — sosialidemokraatti, menshevikki. — 367.

Burenin, V. P. (1841—1926) — taantumuksellinen lehtimies ja kirjailija. Vuodesta 1876 lähtien kuului »Novoje Vremja» lehden toimituskuntaan. Lenin käytti usein Bureninin nimeä tarkoittamaan epärehellisiä polemisointimenetelmiä. (Nimitys »Burenin-Gamma» tarkoittaa L. Martovia.) — 318, 319, 321.

Burjanov, Andrei Faddejevitsh (synt. 1880) — menshevikki. Valittiin IV Valtakunnan-duuman jäseneksi Taurian kuvernementin ehdokkaana; kuului sosialidemokraattiseen duumaryhmään. — 276, 331.

Burtsev, V. L. (1862—1936) — 1880-luvun vallankumousliikkeen miehiä, oli lähellä narodnajakolalaisia. Oli pidätettynä, sen jälkeen pakeni ulkomaille, jossa paljasti provokaattoreita, joita Venäjän poliisidepartementti lähetti vallankumouksellisiin järjestöihin. Hänellä oli läheiset suhteet eseriin, sittemmin kannatti kadetteja. — 170, 354.

C

Caillaux — Joseph Caillauxin vaimo. Hyökkäykseen, johon na-

tionalisti Calmette (»Le Figaro» lehden toimittaja) oli ryhtynyt hänen miestään vastaan, hän vastasi revolverinlaukauksella haavoittaen Calmettea kuolettavasti. Tämän vuoksi J. Caillaux erosi toimestaan. — 346.

Caillaux, Joseph (1863—1944) — ranskalainen valtiomies, Ranskan porvarillisen radikaalipuolueen johtaja. Ennen ensimmäistä maailmansotaa oli finanssiministerinä, ministerineuvoston puheenjohtajana sekä sisäministerinä. 1911 solmi sopimuksen, jonka mukaan Ranska ja Saksa jakoivat Afrikan siirtomaissa vaikutusalueensa ja Saksan pääoma sai pääsyn Ranskan pörssiin. Caillauxin »saksalaismielinen politiikka johti siihen, että Ranskan saksalaisvastaiset piirit ryhtyivät vastustamaan häntä. — 346.

Cavaignac, Louis Eugène (1802—1857) — ranskalainen kenraali. Kesäkuussa 1848 oli sotilasdiktattorina ja kukisti erittäin verisesti Pariisin työläisten kesäkuun kapinan. — 577.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — ranskalainen poliitikko ja valtiomies, toimi vuosikausia radikaalisen puolueen johtajana. Vuodesta 1906 vuoteen 1909 Ranskan hallituksen päämies, ajoi suurpääoman etuja, työväenluokan suhteen harjoitti ankarien vainoimenpiteiden politiikkaa. — 106.

D

Dan (Gurvitsh), Fjodor Iljitsh (1871—1947) — menshevikkien johtomiehiä. Johti ulkomailta likvidaatioriryhmää ja toimitti »Golos Sotsial-Demokrata» leh-

- teä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen taisteli neuvostovaltaa vastaan. Vuoden 1922 alussa karkotettiin ulkomaille. — 36, 46—47, 85, 191—196, 198, 199, 212, 495.
- Danski, B. G. (Komarovski, Konstantin Antonovitsh, X.)** (synt. 1883) — Puolan Sosialistisen Puolueen jäsen vuodesta 1901. 1911 liittyi VSDTP:hen, toimi »Zvezda» ja »Pravda» lehtien avustajana. 1913—1914 oli »Voprosy Strahovanija» aikakauslehden toimittajana. Lokakuun vallankumouksen jälkeen teki työtä neuvostovirastoissa ja toimi diplomaattialalla. — 314, 315, 338.
- David, Eduard** (1863—1930) — Saksan sosialidemokratian oikeistosiiven johtajia. 1919 oli Saksan tasavallan ensimmäisen kokoomushallituksen jäsen ja 1919—1920 sisäministeri; tuki Saksan imperialismin revanssienhankintaa pyrkimyksiä. — 179, 415.
- Davydov, N. M.** (synt. 1890) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1906. Toimi Jekaterinburgin bolshevistisessä puoluejärjestössä. 1909 pidätettiin ja karkotettiin Arkangelin kuvernementtiin. — 172.
- Dedushka** — ks. Knipovitsh, L. M.
- Delaisi, Francis** (synt. 1873) — ranskalainen pikkuporvarillinen taloustieteilijä. — 529.
- Dementjev** — ks. Basovski, I. B.
- Demidovski, Ivan** — poliittinen pakolainen, oli työssä Chitilan (Romania) lentokentällä. Hän oli nähtävästi 1905 kapinaan nousseen panssarilaiva »Potjomkinin» matruuseja. — 234.
- Demoni** — ks. Zemljatshka, R. S.
- Desnitski, Vasili Aleksejevitch (Boroda)** (1878—1958) — sosialidemokraatti. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi bolshevikkeihin. Oli puoluetöissä Nizhni Novgorodissa, Moskovassa, Uralilla ja Etelä-Venäjällä. — 94.
- Deutsch, Lev Grigorjevitch (Alleman, L. Gr., Leo)** (1855—1941) — osallistui narodnikkilaiseen ja sittemmin sosialidemokraattiseen liikkeeseen. 1883 oli perustamassa Työn Vapautus -ryhmää, sittemmin osallistui »Iskran» ja »Zarjan» julkaisemiseen ja levittämiseen. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) vähemmistöön jääneitä iskralaisia; edustajakokouksen jälkeen menshevikki. — 47, 49, 50, 67, 71, 72.
- Dietz, Johann Heinrich Wilhelm** (1843—1922) — saksalainen sosialidemokraatti, valtiopäivien jäsen vuodesta 1881 vuoteen 1918. Hoiti sosialidemokraattisen puolueen kustantamoa, joka julkaisi Marxin ja Engelsin teoksia; hänen kirjapainossaan julkaistiin »Iskran» ensimmäiset numerot, aikakauslehteä »Zarja» sekä V. I. Leninin teos »Mitä on tehtävä?». — 40, 47, 51, 52, 313.
- Dilon** — 84.
- Dimka** — ks. Smidovitsh, I. G.
- Dirks** — ks. Nasimovitsh, N. F.
- Dnevnitski, P. N. (Zederbaum, F. O.)** (synt. 1883) — sosialidemokraatti, menshevikki, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Vuodesta 1909 oleskeli ulkomailla, avusti kirjoituksillaan Plehanovin »Dnevnik Sotsial-Demokrata» aikakauslehteä ja kirjoitteli myös bolshevistisiin »Zvezda» ja »Pravda» lehtiin. — 250, 276, 289.
- Dolgolevski** — ks. Buharin, N. I.
- Domov** — ks. Pokrovski, M. N.
- Domski, Heinrich Germanovitsh (Kamenski)** (1883—1937) — sanomalehtimies, Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian jäsen

- vuodesta 1904. 1906 Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian Varsovan komitean jäsen, kirjoitteli useihin Puolan sosialidemokraattisiin julkaisuihin. Vuodesta 1912 toimi »Pravdan» ja »Prosvestshenijen» avustajana. Vuodesta 1915 Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian aluepiirihallituksen jäsen. — 412, 432.
- Doroshenko, Nikolai Vasiljevitch (Konstantin Sergejevitch)** (1881—1926) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1902, toimi Pietarissa ja Tiflisissä. Kirjoitteli »Vperjod» lehteen nimimerkillä Napoleon. — 122.
- Droz** — ks. Humbert-Droz, Jules.
- Dubreuil, Louis** (1862—1924) — sosialisti, Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen ja II Internationaalien Ranskan-osaston pääsihteri. Useiden sosialistilehtien avustaja ja toimittaja. — 144.
- Dubrovinski, I. F. (Innokentijev, Inok)** (1877—1913) — bolshevikki; kooptoitiin VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen KK:n jäseneksi. 1905 Moskovan aseellisen kapinan järjestäjä ja johtaja. VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokouksessa valittiin KK:n jäseneksi. 1908 kuului »Proletarin» toimituskuntaan. — 159—160, 162—165, 180, 185, 221.
- Dzerzhinski, Feliks Edmundovitsh (Jozef)** (1877—1926) — Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian perustajia. Harjoitti puolue toimintaa Puolassa ja Venäjällä. Puolueen IV edustajakokouksen (1906) ajoista lähtien VSDTP:n KK:n jäsen. Lokakuun vallankumouksen saavutettua voiton oli Vastavallankumousta, sabotaasia ja keinottelua vastustavan yleisvenäläisen erikoiskomission (YEK) puheenjohtajana ja muissa vastuullisissa toimissa. — 190.

E

- E.** — ks. Rozen, M. M.
- Eck, A.** — 189—190.
- Edisherov.** — 335.
- Eisenstadt, Isai Lvovitsh (Judin)** (1867—1937) — Bundin johtohenkilöitä. Vuodesta 1902 Bundin KK:n jäsen, toimi Minskissä ja Odessassa. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen aktiivisia menshevikkejä. — 226.
- Emma, Emmanuil** — ks. Korenevski, M.
- Engels, Friedrich** (1820—1895) — 6, 7, 27, 77, 498, 520, 549, 553.
- Essen, Eduard Eduardovitsh (Paroni)** (1879—1931) — puolueen jäsen vuodesta 1898, bolshevikki. 1903 toimi Jekaterinoslavissa, oli järjestämässä lakkoja etelä-Venäjällä. Syyskuussa 1904 otti osaa VSDTP:n etelän komiteoiden konferenssiin, jolla oli suuri merkitys etelä-Venäjän bolshevististen komiteoiden yhteenliittämiseksi ja Enemmistökomiteain Toimikunnan (EKT) perustamisessa. — 87, 94.
- Essen, Maria Moisejevna** (1872—1956) — sosialidemokraatti, VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Toimi Pietarin komiteassa; kooptoitiin vuoden 1903 lopulla KK:n jäseneksi. Helmikuussa 1904 lähetettiin ulkomaille informoimaan asiaintilasta Venäjällä. — 83.

F

- Fabierkiewicz, Zbigniew (Gniewicz)** (kuoli 1919) — Puolan työväenliikkeen toimihenki-

- löitä, Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian jäsen, sanomalehtimies. 1916 oli järjestämässä PK:n ja L:n Sosialidemokratian ryhmää Pietarissa, kuului sen äänenkannattajan »Trybunan» toimituskuntaan ja toimi venäläisten bolshevististen sanomaja aikakauslehtien avustajana. — 507.
- Falinski** — ks. Litvinov-Falinski, V. P.
- Fedorovitsh** — ks. Teodorovitsh, I. A.
- Fedosejev, Nikolai Jevgrafovitch** (1871—1898) — Venäjän ensimmäisiä marxilaisia, marxilaisten kerhojen perustaja ja ohjaaja. Kirjoitti useita Venäjän poliittista ja taloudellista kehitystä eritteleviä marxilaisia teoksia. — 1.
- Felix** — ks. Litvinov, M. M.
- Ferri, Enrico** (1856—1929) — Italian Sosialistisen Puolueen johtaja. Toimitti puolueen päääänenkannattajaa »Avantia!» vuonna 1898 ja sittemmin vuosina 1904—1908. — 144.
- Filippov, M. M.** (1858—1903) — venäläinen tiedemies, filosofi ja kirjailija; kuului »legaaliisiin marxilaisiin». Perusti 1894 aikakauslehden »Nautshnoje Obozrenije», jossa julkaistiin Leninin artikkelit »Huomautus markkinateoriakysymykseen», »Vieläkin realisoimisteoriakysymyksestä» ja »Epäkriittillistä kritiikkiä». — 67.
- Finikov** — 229.
- Finn-Jenotajevski, Aleksandr Juljevitsh** (»Hra») (1872—1943) — sosialidemokraatti, taloustieteilijä ja kynäilijä. 1903—1914 oli lähellä bolshevikkeja. Kirjoitti useita taloustieteellisiä artikkeleja. — 32—33, 36—40.
- Fofanova, Margarita Vasiljevna** (synt. 1883) — vallankumouksellisen liikkeen osanottaja, kommunisti. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen oli Pietarin Neuvoston jäsen. Lenin piileksi maanalaisen toimintansa viimeisenä kautena hänen asunnossaan. — 579.
- Fotijeva, Lidia Aleksandrovna** (Nekrasova) (synt. 1881) — puolueen jäsen vuodesta 1904. 1904—1905 työskenteli venäläisten bolshevikkien ulkomailta toimineessa ryhmässä; hoiti yhdessä N. K. Krupskajan kanssa kirjeellisiä yhteyksiä Venäjän maanalaisiin järjestöihin. Venäjän ensimmäisen vuosien 1905—1907 vallankumouksen ja vuoden 1917 Lokakuun vallankumouksen osanottaja. Vuodesta 1918 toimi Kansankomissaarien Neuvoston ja TPN:n sekä samanlaisesti Leninin sihteerinä. — 99.
- Fourier, Charles** (1772—1837) — suuri ranskalainen utopistisocialisti. — 554.
- Fram** — ks. Goloshtshokin, F. I.
- Franz** — ks. Koritschoner, Franz.
- Frey** — ks. Lenin, V. I.
- Fridolin, Vladimir Juljevitsh** (Varin, Strannik) (1879—1942) — liittyi VSDTP:hen 1904. 1907—1910 oli syrjässä poliittisesta toiminnasta. 1910—1917 maanpaossa ulkomailla. Ensimmäisen maailmansodan kaudella toimi menshevikkien ja trotskilaisten »Nashe Slovo» lehden avustajana; kirjoitti sodanvastaisia artikkeleja. — 412, 413, 420, 424, 489, 490, 492, 494, 498, 510, 516, 518.
- Frimu, I.** (1871—1919) — Romanian työläiskerhojen yhteentiittämisasiän ja työväenluokan poliittisen puolueen perustamisasiän ajaja; Romanian työläisten ammattiyhdistysten perustaja. Valittiin Sosialistisen Yhdistyksen sihteeriksi.

Vuodesta 1910 Romanian Sosialistisen Puolueen Toimeenpanevan Komitean jäsen. — 234.

Fröhlich, Paul (1884—1953) — saksalainen sosialidemokraatti, sanomalehtimies. Vuosina 1912—1916 toimitti »Bremer Bürger Zeitungia»; bremeniläisen »Arbeiterpolitik» viikkolehden perustajia; oli Kientalin konferenssissa Bremenin vasemmistolaisten valtuutettuna. — Vuosina 1919—1924 Saksan Kommunistisen Puolueen KK:n jäsen. Osallistui Kominternin III kongressiin Saksan Yhdistyneen Kommunistisen Puolueen valtuutettuna. Vuonna 1928 erotettiin Saksan Kommunistisesta Puolueesta ryhmäkuntalaistoinnin takia. — 477.

G

G., Gr. — ks. Zinovjev, G. J.
G. V. — ks. Plehanov, G. V.
G. Z. — ks. Zinovjev, G. J.
Galina — ks. Rozmirovitsh, J. F.
Galjorka — ks. Olminski, M. S.
Galperin, Lev Jefimovitsh (Valentin, Konjagin) (1872—1951) — sosialidemokraatti, oli vuodesta 1898 mukana vallankumouksellisessa liikkeessä. Lähetettiin keväällä 1901 »Iskran» asiamiehenä Bakuun, jossa järjesti VSDTP:n Bakun komiteaa, maanalaista kirjapainoa sekä illegaalisen kirjallisuuden kuljetusta ulkomailta ja sen levittämistä Venäjällä. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki, kuului jonkin aikaa Puolueen Neuvostoon pää-äänenkannattajan toimituksen edustajana, kooptoitin myöhemmin KK:n jäseneksi. Vuodesta 1906 siirtyi syrjään aktiivisesta poliittisesta toiminnasta. — 29—30, 112.

Gamma — ks. Martov, L.

Gegetshkori, Jevgeni Petrovitsh (synt. 1879) — gruusialainen menshevikki. III Valtakunnandumaan jäsen, sosialidemokraattisen duumaryhmän johtomiehiä.

Marraskuusta 1917 oli Taka-Kaukasian vastavallankumouksellisen hallituksen (Taka-Kaukasian komissariaatin) puheenjohtaja, sittemmin Gruusian menshevikkihallituksen ulkoministeri ja varapuheenjohtaja. Valkoemigrantti vuodesta 1921, jolloin Gruusiassa pystytettiin neuvostovalta. — 168, 230.

George — ks. Safarov, G. I.

Ger-n — 244.

Gertsik, Boris — provokaattori, 1903 Varsovan ohranalaitoksen palveluksessa, sittemmin ulkomaisen ohranan asiamies. — 169, 170, 171, 174, 176.

Gimmer, N. N. — ks. Suhanov, N.
Ginsburg, B. A. — ks. Koltsov, D.
Glebov, B. — ks. Noskov, V. A.
Gniewicz — ks. Fabierkiewicz, Zbigniew.

Gobi (Shnitnikova), L. H. (Irina) (1878—1944) — oli mukana sosialidemokraattisessa liikkeessä vuodesta 1901; 1902—1904 VSDTP:n Pietarin komitean toimitussihteeri. 1903 KK:n asiamies, huolehti yhteyksistä paikallisjärjestöihin. — 89.

Golay, Paul — sveitsiläinen sosialidemokraatti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Toimitti Lausannessa sosialistista »Le Grutléen» lehteä. — 420, 421, 423, 424, 427, 435, 452, 555.

Goldenberg, Josef Petrovitsh (Meshkovski) (1873—1922) — sosialidemokraatti, iskralainen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Ensimmäisen maailmansodan aikana yhtyi puolustuskannal,

- la olleisiin Plehanovin kannattajiin. 1920 hyväksyttiin uudelleen bolshevikkipuolueen jäseneksi. — 95—96, 163, 165.
- Goldendach, D. B.** — ks. Rjazanov, D. B.
- Goldmann, Lev Isaakovitsh (Akim)** (1877—1939) — oli mukana vallankumouksellisessa liikkeessä vuodesta 1893. Matkusti 1900 ulkomaille, jossa yhtyi »Iskran» järjestöön. Toukokuussa 1901 perusti Kishinjovissa maanalaisen kirjapainon, jossa painatettiin »Iskraa» ja muita sosialidemokraattisia julkaisuja. — 30, 31.
- Goloshtshokin, F. I. (Fram)** (1876—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1903, VSDTP:n Pietarin komitean ja Moskovan komitean jäsen. 1912 valittiin VI (Prahan) konferenssissa VSDTP:n KK:n jäseneksi. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 286.
- Golubeva, Maria Petrovna (Marja Petrovna, Jasneva)** (1861—1936) — oli mukana vallankumouksellisessa liikkeessä 1880-luvulta lähtien. VSDTP:n jäsen vuodesta 1901. Puolueen II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki; toimi VSDTP:n Saratovin komitean sihteerinä, sittemmin työskenteli Pietarissa. — 95, 108.
- Gorev, Boris Isaakovitsh (Goldman, B. I., Igorev, Igor)** (synt. 1874) — sosialidemokraatti. 1905 VSDTP:n Pietarin komitean jäsen, bolshevikki. 1907 yhtyi menshevikkeihin. — 154, 199, 201, 222, 231.
- Gorki, Maksim (Peshkov, Aleksei Maksimovitsh, A. M., Bukva, »Isäntä»)** (1868—1936) — venäläinen kirjailija, neuvostokirjallisuuden perustanlaskija. — 94, 106, 139, 140, 207, 250, 257, 276, 277, 284, 288, 290—291, 307—308, 309, 390, 531, 534.
- Gorter, Hermann** (1864—1927) — alankomaalainen sosialidemokraatti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Imperialistisen maailmansodan vuosina internationalisti, Zimmerwaldin vasemiston kannattaja. Kuului 1918—1921 Alankomaiden Kommunistiseen Puolueeseen ja osallistui Kominternin työhön; oli äärivasemmistolaisella lahkolaisella kannalla. Vuonna 1921 erosi kommunistisesta puolueesta ja loittoni aktiivisesta poliittisesta toiminnasta. — 400, 402—403, 407, 412, 418, 426, 430, 456, 460.
- Gots, Mihail Rafailovitsh (Rafailov, M.)** (1866—1906) — eserräpuolueen perustajia ja teoreetikkoja. — 19.
- Graber, Ernest Paul** (synt. 1875) — sveitsiläinen sosialidemokraatti. Osallistui Zimmerwaldin ja Kientalin konferensseihin. 1915—1925 toimitti Sveitsin sosialidemokraattien lehteä »La Sentinelle». Vuoden 1917 alussa asettui keskustalaiselle pasifistiselle kannalle ja 1918 siirtyi täydellisesti Sveitsin sosialidemokratian oikeistosiiven puolelle. — 492, 497, 538, 557.
- Greulich, Herman** (1842—1925) — Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen perustajia, sen oikeistosiiven johtaja; vuodesta 1890 Zürichin kantonin neuvoston jäsen ja vuodesta 1902 Sveitsin liittokokouksen jäsen. Ensimmäisen maailmansodan aikana kävi taistelua Zimmerwaldin vasemmistoa vastaan. — 26, 475, 526, 576.
- Grigori** — ks. Zinovjev, G. J.
- Grigorin vaimo** — ks. Lilina, Z. I.
- Grimm, Robert** (1881—1958) — Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen johtohenkilöitä.

- 1909—1918 sen sihteeri ja »Bernern Tagwacht» lehden päätoimittaja. Vuodesta 1911 Sveitsin liittokokouksen jäsen. Otti osaa Zimmerwaldin ja Kientalin konferensseihin, toimi Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan puheenjohtajana. Keskustalaisen (II 1/2) Internationaalien perustaja. — 404, 406, 412, 422, 429, 432, 435, 436, 442, 443, 449, 459, 460, 463, 465, 469, 477, 478, 479, 497, 498, 500, 526, 527, 528, 539, 542, 543, 544, 545, 546, 550, 551, 552, 553, 556, 557, 566, 568, 576.
- Grisha** — ks. Belenki, G. J.
- Gritsko** — 84, 86.
- Grozhan (Gvozdev), D. S. (Juri)** (synt. 1876) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1903. 1905—1906 perusti VSDTP:n KK:n teknisen taisteluryhmän. Marraskuussa 1906 osallistui VSDTP:n sotilas- ja taistelujärjestöjen ensimmäiseen konferenssiin. 1910 vetäytyi syrjään poliittisesta toiminnasta. — 160.
- Grumbach, Solomon (Homo)** (1884—1952) — saksalainen oikeistososialidemokraatti, myöhemmin Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen jäsen. Oli II Internationaalien Toimeenpanevan Komitean jäsen. Ensimmäisen maailmansodan aikana oleskeli Sveitsissä. Toimi »L'Humanité» ja »Bernern Tagwacht» lehtien avustajana. — 457.
- Guesde, Jules** (1845—1922) — Ranskan sosialistisen liikkeen ja II Internationaalien perustajalaskijoita ja johtajia. — 130.
- Guilbeaux, Henri** (1885—1938) — ranskalainen sosialisti, sanomalehtimies. Ensimmäisen maailmansodan aikana julkaisi aikakauslehteä »Demain». 1916 otti osaa Kientalin konferenssiin. 1920-luvun alusta oleskeli Saksassa, toimi »L'Hu-
- manité» lehden kirjeenvaihtajana. Sittemmin siirtyi trotskilaisuuden kannalle. — 491, 493, 497, 499, 532, 535, 538, 541, 542, 543, 544, 547, 549, 566, 567, 569.
- Guliko** — 339.
- Gurevitsh, Emmanuil Lvovitsh** (synt. 1865) — vuoteen 1890 saakka narodnajavoljalainen, sittemmin yhtyi sosialidemokraatteihin. — 10.
- Gurovitsh, M. I.** (1862—1915) — ohranalaitoksen salainen asiamies, soluttautui sosialidemokraattisen liikkeen riveihin harjoittaakseen provokaatiota. Pietarin komitea paljasti hänet 1902 provokaattoriksi, minkä vahvisti myös Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan, Venäläisten Sosialidemokratien Ulkomaisen Liiton ja Borba-ryhmän edustajista muodostettu komissio. Gurovitsh siirtyi sen jälkeen julkisesti Pietarin poliisidepartementin palvelukseen. — 55—56.
- Gurvitsch, I. A.** (1860—1924) — venäläinen taloustieteilijä. Siirtyi 1889 Amerikkaan. — 4.
- Gusjev, Sergei Ivanovitsh (Drabkin, J. D.)** (1874—1933) — puolueen jäsen vuodesta 1896. Oli edustajana VSDTP:n II edustajakokouksessa, enemmistön iskralainen. Joulukuusta 1904 toukokuuhun 1905 Enemmistökomiteain Toimikunnan ja puolueen Pietarin komitean sihteeri, sittemmin Odessan bolshevististen järjestön johtohenkilöitä. — 94.
- Gylka** — ks. Melenevski, M. I.

H

Haase, Hugo (1863—1919) — Saksan sosialidemokratien johtomiehiä, opportunisti. Valittiin 1911 Saksan Sosialidemokraattien

- kraattisen Puolueen hallituksen puheenjohtajaksi. 1897—1907 ja 1912—1918 oli valtiopäiväedustajana. Huhtikuussa 1917 oli perustamassa Saksan Riippumatonta Sosialidemokraattista Puoluetta. 1918 Saksan marraskuun vallankumouksen aikana kuului n.s. kansanvaltuuskuntaan, joka harjoitti vallankumouksellisen liikkeen lannistamisen politiikkaa. — 262, 263, 264, 266, 283, 414, 415.
- Haidukiewich** — 397.
- Halberstadt, Rosalia Samoilovna (Kostja)** (1877—1940) — 1896 Plehanovin ohjaaman Genèven sosialidemokraattisen kerhon jäsen. Palattuaan Venäjälle toimi Odessan, Kishinjovin, Harkovin ja Jekaterinoslavin sosialidemokraattisissa järjestöissä; kuului »Iskran» järjestöön. Puolueen II edustajakokouksen (1903) jälkeen menševikki. — 76.
- Hanecki (Fürstenberg), Jakub Stanislavovitsh** (1879—1937) — Puolan ja Venäjän vallankumouksellisen liikkeen huomattavia miehiä, sosialidemokraattisen puolueen jäsen vuodesta 1896, Puolan Kuningaskunnan ja Liettuun Sosialidemokratian Päähallituksen jäsen. Erosi päähallituksesta PK:n ja L:n SD:n VI edustajakokouksessa (1908) useissa puolue-elämän kysymyksissä ilmenneiden erimielisyyksien vuoksi; Puolan sosialidemokratiassa 1912 tapahtuneen hajaantumisen jälkeen oli n.s. rozlamowylaisten, bolshevikkeja lähinnä olleen opposition johtajia. 1917 VSDTP(b):n KK:n Ulkomaisen toimikunnan jäsen. — 291, 351, 397, 561, 564—565, 566, 568, 570, 571—572, 574, 576,
- Haritonov, Moisei Markovitsh** (1887—1948) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Vuodesta 1912 oleskeli Sveitsissä, kuului bolshevikkien Zürichin jaostoon, oli sen sihteerinä. Palasi Venäjälle huhtikuussa 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue-, talous- ja sotilastoimissa. — 411, 440, 447—448, 454—455, 465, 503, 507—508, 528, 568.
- Harlamov, V. A.** — 203.
- Heisin, Minei Leontjevitch** (1871—1924) — sosialidemokraatti, menševikki, ammatiltaan lääkäri. Toimi likvidaattorimenševikkien »Vozrozhdenije» ja »Nasha Zarya» aikakauslehtien, »Lutsh» y.m. lehtien avustajana. — 339.
- Herman, I. E.** (1884—1942) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Toimi VSDTP:n Riian bolshevistisessä järjestössä. Vuoden 1905 vallankumouksen aktiivisia osanottajia. 1909 siirtyi Berliiniin. Taisteli Läntimaan Sosialidemokratian ja bolshevikkipuolueen yhdistymisen puolesta. 1914 otti osaa Brysselissä pidettyyn Läntimaan SD:n IV edustajakokoukseen. Valittiin edustajakokouksessa KK:n, ulkomaisen komitean ja Läntimaan SD:n pää-äänenkannattajan »Zihnan» toimituskunnan jäseneksi. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli johtavissa puolue- ja neuvostotoimissa. — 295—296, 299, 324—326, 327—328, 344, 353.
- Herra puheenjohtaja** — ks. Petrovski G. I.
- Hodzhmirjan, Migran Hristoforovitsh** (1882—1938) — liittyi VSDTP:hen 1902, puolueen II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi bolshevikkeihin. Vuodesta 1905 vuoteen 1914 oleskeli maanpakolaisena ul-

- komailta. Ks. 131. selitystä. — 150.
- Hopfenhaus, Maria Germanovna** (M. G. H.) (1862—1898) — N. J. Fedosejevin ystävätär. Lenin oli hänen välityksellään kirjeenvaihdossa Fedosejevin kanssa. — 5.
- »Hra» — ks. Finn-Jenotajevski, A. J.
- Huber, Johannes** (1879—1948) — sveitsiläinen oikeistososialidemokraatti, asianajaja, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Ensimmäisen maailmansodan aikana kamppaili Zimmerwaldin liikettä vastaan. Sodan jälkeen vastusti kommunistista liikettä. — 524.
- Humbert-Droz, Jules** (synt. 1891) — sveitsiläinen sosialidemokraatti, lehtimies. Ensimmäisen maailmansodan kaudella sosialipasifisti; kieltäytyi palvelemasta armeijassa ja pantiin syytteeseen. — 532, 552, 553, 557.
- Hundadze, Gabriel Ivanovitsh** (Moskovski, Aleksei) (synt. 1877) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1898, menshevikki. Toimi 1909—1913 VSDTP:n pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokrat» lehden avustajana. — 196.
- Huysmans, Camille** (1871—1968) — Belgian työväenliikkeen vanhimpia toimihenkilöitä, filologian professori, sanomalehtimies. 1904—1919 oli II Internationaalien Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston sihteerinä. Vuosien 1914—1918 sodan jälkeen oli ennallistettuna II Internationaalien huomattuja toimihenkilöitä. Oli moneen otteeseen Belgian hallituksen jäsen. — 139, 140, 141—142, 144—145, 147—149, 150—154, 155—157, 167—171, 174, 176—177, 178—179, 202—203, 204, 210, 211—212, 233—234, 236—239, 254—255, 258—259, 264, 274—275, 279, 298—299, 307, 316—317, 336—337, 343—344, 345—346, 369, 370, 374, 375, 453.
- Höglund, Karl Zeth Konstantin** (1884—1956) — Ruotsin sosialidemokraattisen liikkeen vasemmistosiiven sekä sosialistisen nuorisoliikkeen johtaja. Zimmerwaldin sosialistikonferenssissa yhtyi Zimmerwaldin vasemmistoryhmään. 1917—1924 oli Ruotsin Kommunistisen Puolueen johtohenkilöitä. Erotettiin kompuolueesta 1924 opportunistin vuoksi sekä Kominternin V kongressin päätösten avoimen vastustamisen tähden. 1926 liittyi jälleen sosialidemokraattiseen puolueeseen. — 427, 491, 572, 573, 574.

I

- I. P., Iv., P.** — ks. Ladyzhnikov, I. P.
- Igorev, Igor** — ks. Gorev, B. I.
- Iija** — ks. Vilenski, I. S.
- Iljin, F. F.** — 1904 VSDTP:n KK:n kirjaston ja arkiston perustamishankkeen alkuunpanijoita ja toteuttajia. Toimi KK:n Talouskomissiossa sekä KK:n ja »Proletari» lehden eks-peditiossa. — 128.
- Iljin, F. N.** (1876—1944) — puolueen jäsen vuodesta 1897. 1907 siirtyi Ranskaan, sitten Sveitsiin. Osallistui aktiivisesti puoluetöimintään. — 483.
- Iljin, V.** — ks. Lenin, V. I.
- Iljin-Zhenevski, A. F.** (1894—1941) — sanomalehtimies, puolueen jäsen vuodesta 1912. 1913—1914 oleskeli maanpaossa. — 353—354.
- Inessa** — ks. Armand, I. F.
- Innokentjev, Inok** — ks. Dubrovinski, I. F.

Ionov (Koigen, Fjodor Markovitsh) (1870—1923) — sosialidemokraatti, Bundin johtohenkilöitä. — 409.

Isajenko, A. J. — 111.

Isetski — ks. Solomon, G. A.

Isv, Josef Andrejevitsh (Mihail) (1878—1920) — sosialidemokraatti, menshevikki. 1907 valittiin menshevikkien edustajana KK:n jäseneksi. Toimi »Nasha Zarja» aikakauslehden ja likvidaattorien muiden julkaisujen avustajana. — 195, 196, 197.

Isäntä — ks. Gorki, Maksim.

Ivan Vasiljevitsh — 124, 125.

Ivanov, K. — ks. Lenin, V. I.

Ivanovski, V. I. — ks. Lenin, V. I.

J

J. — 223—224.

J. B. — ks. Bosch, J. B.

J. F. — ks. Rozmirovitsh, J. F.

J., Jr., Juri — ks. Pjatakov, G. L.

J. K. — ks. Kamenev, L. B.

Jacques — ks. Aleksandrova, J. M.

Jagiello, J. J. (n:o 16) (synt. 1873) — ks. 240. selitystä. — 257, 266, 268, 269—270, 271, 272, 273, 276.

Jakubova, A. A. (1870—1917) — oli mukana sosialidemokraattisessa liikkeessä vuodesta 1893; »ekonomismin» edustajia. Kuului Pietarin Taisteluliittoon Työväenluokan Vapauttamiseksi. Kesällä 1899 muutti Venäjältä maanpakolaisena ulkomaille, auttoi VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) järjestämisessä ja osallistui siihen neuvotteluoikeuksin; puolueessa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen suhtautui myötämieleisesti menshevikkeihin. Vuoden 1905 jälkeen jäi syrjään poliittisesta toiminnasta, oli työssä työväen valistusjärjestöissä. — 11—12.

James — ks. Jelizarova-Uljanova, A. I.

Jansons (Braun), Janis Ernestovitsh (1872—1917) — Latvian sosialidemokraattisen liikkeen miehiä, yhteiskuntapoliittinen kirjailija ja kirjallisuusarvostelija. Latviassa 1905 käydyn vallankumouksellisen taistelun johtajia. 1906 muutti ulkomaille. Kuului puolueen vastaiseen elokuun blokkiin (1912). 1911—1914 johti Lätinmaan sosialidemokratian ulkomaista komiteaa. — 301, 326, 425.

Jansson, Wilhelm (1887—1923) — Saksan sosialistisen liikkeen osanottajia, kansallisuudeltaan ruotsalainen. Vuodesta 1905 vuoteen 1919 »Correspondenzblatt der Generalkommission der Gewerkschaften Deutschlandsin» toimittajia. — 377—378.

Japanilaiset — ks. Bosch, J. B. ja Pjatakov, G. L.

Jasneva — ks. Golubeva, M. P.

Jaurès, Jean (1859—1914) — Ranskan ja kansainvälisen sosialistisen liikkeen huomatuimpia johtajia. Oli perustamassa Ranskalaista Sosialistista Puoluetta, joka yhdistyi 1905 Ranskan Sosialistisen Puolueen kanssa. Jaurès johti Ranskan Yhdistyneessä Sosialistisessa Puolueessa oikeistosiipeä. 1904 perusti »L'Humanité» lehden ja oli sen toimittajana elämänsä loppuun. — 127, 144, 429, 553.

Jefron, J. A. (kuoli 1917) — ammatiltaan lääkäri, maanpaossa ollessaan tuki Työn Vapautusryhmää; myöhemmin oli »Iskran» Pariisin-järjestön jäsen. — 39.

Jegor — ks. Polubinov.

Jegorov, Nikolai Maksimovitsh (synt. 1871) — työmiehes, Permin kuvernementin edustaja

III Valtakunnanduudessa. Sosialidemokraattisen duumaryhmän jäsen. Bolshevikkien legaalisen »Zvezda» lehden avustaja, myöhemmin yhtyi trotskilaisiin. — 168.

Jelizarova-Uljanova, Anna Iljinitshna (Andrei Nikolajevitsh, James) (1864—1935) — Leninin sisar, oli mukana valankumouksellisessa liikkeessä vuodesta 1886. 1900—1905 toimi iskralaisissa järjestöissä, työskenteli bolshevikkien maanalaisten lehtien toimituksissa, oli »Vperjod» lehden toimituksen jäsen. Otti toime-
liaasti osaa Leninin teosten julkaisemiseen. 1912—1914 toimi bolshevikkien äänenkannattajien: »Pravdan», »Prosvestshenijen» ja »Rabotnitsan» avustajana. 1917 oli »Pravda» lehden toimitussihteerinä ja »Tkatsh» aikakauslehden toimittajana. 1918—1921 oli työssä Valistuskomissariaatissa. Osallistui aktiivisesti Lenin-instituutin perustamiseen ja oli sen tieteellisenä työntekijänä. — 32, 33, 125, 136, 339—340, 474, 494, 499.

Jenukidze, A. S. (Avel) (1877—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1898. 1910 toimi Bakun järjestössä, oli Bakun komitean jäsen. 1911 joutui pidätetyksi ja istui vankilassa vuoden 1912 heinäkuuhun saakka. Vapauduttuaan toimi Pietarissa vuoteen 1914.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli vastuullisissa sotilas-, neuvosto- ja puolue-toimissa. — 312.

Jermolajev, K. M. (Roman) (1884—1919) — sosialidemokraatti, menshevikki. 1910 allekirjoitti 16 menshevikin joukossa »Avoinen kirjeen», jossa vaadittiin puolueen likvidointia. 1917

valittiin menshevikkipuolueen KK:n jäseneksi. — 195, 196, 197, 222.

Jevsei — ks. Leibovitsh, M.

Jordanski, Nikolai Ivanovitsh (Negorev) (1876—1928) — sosialidemokraatti menshevikki, kynäilijä, 1921 liittyi VKP(b):n riveihin. — 229, 390.

Josephine — ks. Vorovski, V. V.

Jouhaux, Léon (1879—1954) — Ranskan ja kansainvälisen ammattiyhdistysliikkeen reformistisia toimihenkilöitä, Amsterdamin Ammattiyhdistys-internationaalin oikeistojohdajia. — 538.

Jozef — ks. Dzerzhinski, F. E.

Judin — ks. Eisenstadt, I. L.

Juli — ks. Martov, L.

Junius — ks. Luxemburg, Rosa.

Juri — ks. Bekzadjan, A. A.

Juri — ks. Bronstein, P. A.

Juri — ks. Grozhan, D. S.

Juri — ks. Kamenev, L. B.

Jurisson (Martna), M. (1860—1934) — lehtimies, tallinnalainen kirjapainon omistaja, menshevikki. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kaudella otti osaa Eestin, Suomen ja Pietarin sosialidemokraattisten järjestöjen toimintaan. — 140—141.

Jurjev — ks. Vetsheslov, M. G.

Jurkevitch (Rybalka), Lev (1885—1918) — ukrainalainen porvarillinen nationalisti, Ukrainan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen KK:n jäsen. 1913—1914 avusti toime-
liaasti suuntaukseltaan menshevististä nationalistien aikakauslehteä »Dzvin». Ensimmäisen maailmansodan vuosina julkaisi Lausannassa kuukausilehteä »Borotba». — 459, 481.

Juzhakov, Sergei Nikolajevitsh (1849—1910) — liberaalisen narodnikkilaisuuden ideologeja, sosiologi ja yhteiskunta-

poliittinen kirjailija. Avusti aikakauslehtiä »Otetshestvennye Zapiski», »Vestnik Jevropy» y.m. »Russkoje Bogatstvo» aikakauslehden johtajia. — 19.

K

K. M. — ks. Movshovitsh, M. I.
K-vitsh — ks. Konstantinovitsh, A. J.

Kagan, A. N. — New Yorkissa ilmestyneen juutalaisten sosialistilehden »Vorwärtsin» toimittaja. — 522.

Kamenev (Rosenfeld), Lev Borisovitsh (1883—1936) — puolueessa vuodesta 1901. Kuului »Proletarin» ja »Pravdan» toimituskuntiin. VSDTP(b):n VII (huhtikuun) Yleisvenäläinen konferenssi valitsi hänet puolueen KK:n jäseneksi. Vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattisen vallankumouksen jälkeen asettui vastustamaan puolueen leniniläistä, sosialistiseen vallankumoukseen tähtäävää linjaa. Julkaisi lokakuussa 1917 puolimenshevistisessä »Novaja Zhizn» lehdessä omissa sekä Zinovjevin nimissä lausunnon, jossa he vastustivat aseellista kapinaa koskevaa KK:n päätöslauselmaa, mikä merkitsi puolueen salaisen päätöksen saattamista julkisuuteen, vallankumouksen kavaltamista.

Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen toimi Moskovan Neuvoston puheenjohtajana, Kansankomissaarien Neuvoston varapuheenjohtajana, oli KK:n Poliittisen toimikunnan jäsenenä. Esiintyi toistuvasti puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan: marraskuussa 1917 kannatti sellaisen kokoomushallituksen muo-

dostamista, jossa menshevikit ja eserrät olisivat olleet mukana, v. 1925 toimi »uuden opposition» järjestäjänä ja 1926 puolueenvastaisen trotskiläiszinovjevilaisen blokin yhtenä johtavana hahmona. Vuonna 1927 NKP(b):n XV edustajakokous erotti hänet puolueesta aktiivisen trotskiläisen oppositiotoiminnan vuoksi, sittemmin hänelle palautettiin vielä kahdesti puolueen jäsenoikeudet ja taas erotettiin puolueenvastaisen toiminnan vuoksi. — 75, 107, 125, 162, 171—173, 189, 190—191, 231, 232—233, 235, 241, 243—244, 245—246, 247—254, 257, 259—262, 263—267, 276—279, 286—287, 289—290, 291—295, 297—298, 302, 304, 306—307, 309—310, 316—317, 331, 334, 338—339, 341, 407, 442, 454, 482, 494, 495, 539, 549, 562, 567, 568.

Kamenski — ks. Domski, G. G.
Kamski — ks. Vladimirski, M. F.
Kansalainen — ks. Krasnuha, V. P.

Kantsel, Ljubov Osipovna (Aleksin sisar) — sosialidemokraatti; L. Martovin sisar. Oli perustamassa »Iskran» Moskovanryhmää. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen menshevikki. — 28.

Karhunpoikanen — ks. Uljanova, M. I.

Karlson, K. M. (Ogretis) (kuoli 1919) — latvialainen sosialidemokraatti, bolshevikki, Lätinmaan SD:n ulkomaisten ryhmien toimikunnan jäsen. Vuodesta 1910 vuoteen 1914 työskenteli Brysselissä latojana kirjapainossa, joka julkaisi Lätinmaan SD:n ulkomaisten ryhmien toimikunnan »Bulletiinia», »Zihqaa» y. m. maanalaisia painotuotteita. — 325, 344.

- Karpinski, Vjatsheslav Aleksejevitsh (Minin)** (1880—1965) — puolueen jäsen vuodesta 1898; 1904 siirtyi ulkomaille, Genèveen, jossa tutustui Leniniin. Siitä pitäen toimi keskeytyksettömästi puolueen ulkomaisissa järjestöissä sekä bolshevististen »Vperjod» ja »Proletari» lehtien avustajana, hoiti VSDTP:n KK:n kirjastoa ja arkistoa Genevessä. 1914—1917 avusti puolueen päääänenkannattajaa »Sotsial-Demokrataa» ja huolehti bolshevistisen kirjallisuuden julkaisemisesta ja levityksestä. Jouluukuussa 1917 palasi Venäjälle; oli neuvosto- ja puoluetöissä. — 184—185, 353—354, 384—387, 388—391, 394, 395—399, 401, 408, 416, 418—419, 423, 426, 427—428, 431, 432, 433, 439—440, 444—445, 475, 483, 538, 540—541, 546, 560, 562, 563, 566—567, 569, 570—571, 573.
- Karpinski** — ks. Karpinski, V. A. ja Ravitsh, S. N.
- Karski** — ks. Marchlewski, J.
- Kasparov, V. M.** (1883—1917) — VSDTP:n ulkomaisen järjestön komitean jäsen. 1907—1911 kuului Bakun komitean jäsenistöön; 1913—1914 oleskeli Berliinissä, VSDTP:n KK oli hänen kauttaan salaisessa kirjeenvaihdossa eräiden Venäjänjärjestöjen kanssa. — 311, 312, 373—374, 380—381, 404, 458, 464, 483.
- Katzlerowitch, Trisha** (1879—1964) — Jugoslavian ja kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen huomattuja toimihenkilöitä, Serbian Sosialidemokraattisen Puolueen perustajia. Otti osaa Zimmerwaldin ja Kientalin konferenssiin, kannatti niissä Leninin kannanottoja lähellä ollutta asennetta. — 447.
- Kautsky, Karl** (1854—1938) — Saksan sosialidemokratian ja II Internationaalien johtomiehiä, ensin marxilainen, myöhemmin keskustalaisuuden (kautskylaisuuden) ideologi. Saksan sosialidemokraattien teoreettisen aikakauslehden »Die Neue Zeit» toimittaja. — 19, 33, 61, 64, 72, 76, 88—89, 91, 115, 133, 153, 177, 217—219, 249, 258, 331—332, 349, 358, 364, 366, 368, 370, 375, 376, 377, 400, 402, 403, 406, 412, 413, 414, 417, 422, 460, 461, 462, 470, 475, 477, 499, 506, 517, 518, 538, 550, 553, 556.
- Kedrov, Michail Sergejevitsh** (1878—1941) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Oleskeli maanpaassa vuodesta 1912 vuoteen 1915. Toukokuusta 1917 VSDTP(b):n KK:n Sotilasjärjestön sekä bolshevististen järjestöjen Yleisvenäläisen toimikunnan jäsen, »Soldatskaja Pravda» lehden toimittajia. — 474.
- Kerenski, Aleksandr Fjodorovitsh** (synt. 1881) — eserrä. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen oli porvarillisen väliaikaisen hallituksen oikeus-, sota- ja meriministerinä ja sitten pääministerinä sekä ylipäällikkönä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen kävi taistelua neuvostovaltaa vastaan, 1918 pakeni ulkomaille. — 560.
- Kerr, Charles** — amerikkalainen, sosialistisen kirjallisuuden kustantaja. A. M. Kollontai kävi Leninin toimeksiannosta neuvotteluja hänen kanssaan Leninin »Sosialismi ja sota» kirjasen julkaisemisesta englannin kielellä. — 417.
- Kevytmielinen torpedovene** — ks. Lunatsharski, A. V.
- Kijevski, Pjotr** — ks. Pjatakov, G. L.

- Kijevskiläiset — ks. Bosch, J. B. ja Pjatakov, G. L.
- Kiknadze, Nikolai Davidovitsh (Stepko)** (1885—1951) — puolueen jäsen vuodesta 1903. 1906—1917 oleskeli maanpaossa Sveitsissä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen harjoitti illegaalisesti puoluetoimintaa Gruusiassa. Vuodesta 1921, sitten kun Gruusiassa oli pystytetty neuvostovalta, toimi kustannusalalla. — 419, 445.
- Kiseljov, Aleksei Semjonovitsh** (1879—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Vuodesta 1910 oli puoluetoimissa Moskovassa ja Pietarissa. 1912—1913 Pietarin metallityöläisten liiton puheenjohtaja. — 247.
- Kisljov, D. J.** — talonpoika, 1905 harjoitti vallankumouksellista propagandaa talonpoikien keskuudessa, oli lähellä sosialidemokraatteja. — 116.
- Kistjakovski, Bogdan Aleksandrovitsh** (1868—1920) — kadetti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija, ammatiltaan lakimies. — 25.
- Klasson, Robert Eduardovitsh** (1868—1926) — etevä sähköinsinööri. 1890-luvulla »legaalaisia marxilaisia», Pietarin marxilaisen kerhon jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen osallistui toimeliaasti Valtion Venäjän-sähköistämiskomission suunnitelman laatimiseen, oli Moskovan I voimalaitoksen johtajana. — 24.
- Knipovitsh, Lidia Mihailovna (Dedushka)** (1856—1920) — aloitti vallankumouksellisen toimintansa 1870-luvulla Helsingin narodnajavoljalaisissa kerhoissa, 1890-luvulla yhtyi sosialidemokraatteihin. Esitti huomattavaa osaa »Iskran» ja Venäjällä toimineiden paikallisjärjestöjen välisten yhteyksien järjestämisessä. Osallistui VSDTP:n IV edustajakokoukseen. Viimeisinä elinvuosinaan oli pahasti sairaana eikä voinut ottaa osaa aktiiviseen toimintaan. — 108, 310—311.
- Knipovitshit** — N. K. Krupskajan läheisiä tuttavuuksia. Krupskaja ja Lenin asuivat heidän luonaan kesällä 1907 Helsingissä. — 136.
- Knunjants, Bogdan Mirzadzhanovitsh (Radin)** (1878—1911) — sosialidemokraatti, bolshevikki, aloitti vallankumouksellisen toimintansa 1897 Pietarin Taisteluliitossa. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) Bakun komitean valtuutettuna. Edustajakokouksen jälkeen toimi KK:n asiamiehenä Kaukasiassa ja Moskovassa. — 125, 135.
- Koba** — ks. Stalin, J. V.
- Kobezky, Mihail Veniaminovitsh** (1881—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1903. 1908 siirtyi Tanskaan, huolehti bolshevikkien »Proletari» lehden ja VSDTP:n pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokratian» kuljetuksesta Venäjälle sekä Venäjältä saapuvien kirjeiden toimitamisesta Leninille. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue-, neuvosto- ja diplomaattitoimissa. — 206—207, 209—210, 392.
- Kocher, Albert** — kuuluisan sveitsiläisen kirurgin T. Kocherin poika. — 310.
- Kocher, Theodore** (1841—1917) — sveitsiläinen kirurgi, Bernin yliopiston professori; kehitteli useita keskushermoston tautien ja kilpirauhassairauksien, m.m. basedowintaudin, kirurgisia hoitomenetelmiä. — 296—297, 309, 310.
- Kokovtsov, Vladimir Nikolajevitsh** (1853—1943) — tsaristisen Venäjän huomattuja val-

- tiomiehiä. 1904—1914 oli (lyhyin väliajoin) finanssiministerinä ja vuodesta 1911 samanaikaisesti ministerineuvoston puheenjohtajana. Ensimmäisen maailmansodan aikana suuri pankkiliikkeen harjoittaja. Lokakuun vallankumouksen jälkeen valkoemigrantti. — 271.
- Kol** — ks. Lengnik, F. V.
- Kollontai, Aleksandra Mihailovna** (1872—1952) — puolueen jäsen vuodesta 1915. Ensimmäisen maailmansodan vuosina toimi sosialidemokratian vasemmistolaisten, internationalististen aineiden yhteenliittämiseksi Skandinavian maissa ja Amerikassa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi valtion sosiaalihuollon kansankomissaarina, v. 1919 agitaatio- ja propagandatyön kansankomissaarina Krimin tasavallassa ja 1920 VKP(b):n KK:n naisosaston johtajana. Sittemmin Kominternin kansainvälisen naissihteeristön sihteerinä ja diplomaattialalla. — 363, 388, 392, 412, 418, 432, 435, 440, 446, 452, 463, 467, 479, 489, 499, 518, 561, 562.
- Koltsov, D. (Ginsburg, Boris Abramovitsh, B. Abr.)** (1863—1920) — sosialidemokraatti, menshevikki, avusti useita menshevikkien julkaisuja. — 40, 60, 190—191, 318.
- Kon, Feliks Jakovlevitsh** (1864—1941) — Puolan vallankumouksellisen työväenliikkeen huomattavia miehiä. Vuodesta 1907 oli maanpaossa. 1917 saapui Venäjälle, liittyi 1918 bolshevikkipuolueeseen. Oli puoluetyössä Ukrainassa ja Moskovassa. — 145—147.
- Konjagin** — ks. Galperin, L. J.
- Konovalev, Aleksandr Ivanovitsh** (synt. 1875) — suurtehtailija ja suurmaanomistaja, porvarillisen progressistien puolueen johtomiehiä, IV Valtakunnanduuman jäsen. 1915—1916 toimi Keskussotateollisuuskomitean varapuheenjohtajana. 1917 oli porvarillisen väliaikaisen hallituksen kauppa- ja teollisuusministerinä kahdessa ensimmäisessä kokoonpanossa ja tämän hallituksen viimeisessä kokoonpanossa Kerenskin apulaisena. Lokakuun vallankumouksen jälkeen valkoemigrantti. — 348.
- Konstantin Sergejevitsh** — ks. Doroshenko, N. V.
- Konstantinovitsh, Anna Jevgenjevna** (1866—1939) — I. F. Armandin aviomiehen sisar. — 361, 559.
- Korenevski, M. (Tomitsh, Emma)** — sosialidemokraatti, ammatiltaan lääkäri; Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan jäsen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. — 83.
- Koritschoner, Franz** (1891—1942) — oli perustamassa 1918 Itävallan Kommunistista Puoluetta, vuoteen 1927 sen KK:n jäsen. Toimitti puolueen pää-äänenkannattajaa »Die Rote Fahne» lehteä. — 510, 514, 522.
- Kostja** — ks. Halberstadt, R. S.
- Kostja** — ks. Malinovski, R. V.
- Kostrov** — ks. Zhordania, N. N.
- Kotljarenko, D. M.** (synt. 1876) — sosialidemokraatti, 1905 johti lakkoliikettä Kazanin rautatiellä. Vallankumouksen (1905—1907) kärsittyä tappion siirtyi ulkomaille. Vuodesta 1908 hoiti bolshevikkien »Proletari» lehden ja sittemmin VSDTP:n pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokratin» ekspeditiota. — 174, 190, 203—204.

- Kozlovski, M. J. (1876—1927)** — Puolan ja Venäjän vallankumouksellisen liikkeen miehiä. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Pietarin Neuvoston toimeenpanevan komitean sekä TPKK:n ensimmäisen kokoonpanon jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli toimissa neuvostovirastoissa. — 571.
- Krasikov, Pjotr Ananjevitch (Belski, Muusikko, P. Andr., Pavlovitsh) (1870—1939)** — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1892. Sosialidemokraatti, bolshevikki. Otti aktiivisesti osaa vuosien 1905—1907 vallankumoukseen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli useissa vastuullisissa toimissa. — 23, 53, 54, 71, 94, 118.
- Krasin, Leonid Borisovitsh (Nikititsh) (1870—1926)** — osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1890-luvulta alkaen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. 1918 osallistui neuvotteluihin taloudellisen sopimuksen solmimisesta Saksan kanssa, sitten johti Punaisen Armeijan Erikoishuoltokomission työtä, oli Korkeimman Kansantalousneuvoston puhemiehistön jäsenenä, kaupan ja teollisuuden kansankomissaarina. Vuodesta 1919 diplomaattityössä. — 96, 112, 160, 163, 308.
- Krasnuha, V. P. (Kansalainen) (1868—1913)** — sosialidemokraatti vuodesta 1899; iskralainen. — 53, 54, 55.
- Krass** — ks. Poletajev, N. G.
- Kremer, A. I. (Aleksandr) (1865—1935)** — Bundin perustajia ja johtohenkilöitä. Osallistui VSDTP:n I edustajakokoukseen (1898) Bundin valtuutettuna ja valittiin puolueen KK:n jäseneksi. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) oli Bundin valtuutettuna neuvotteluoikeuksien; edustajakokouksen jälkeen menshevikki. — 47—48.
- Kritshevski, Boris Naumovitsh (1866—1919)** — sosialidemokraatti, »ekonomismin» johtohenkilöitä. 1899 toimitti aikakauslehteä »Rabotsheje Delo», jonka palstoilla levitti bernsteiniläisten katsomuksia. — 44, 54.
- Krochmal, Viktor Nikolajevitsh (1873—1933)** — sosialidemokraatti, menshevikki. Vuodesta 1901 »Iskran» Kijevin-asiamies. — 43.
- Krupskaja, Nadezhda Konstantinovna (Uljanova, N. K., Lenina, Nadja, Sharko) (1869—1939)** — puolueen jäsen vuodesta 1898, Leninin työtoveri ja puoliso. Vallankumouksellisen toimintansa aloitti 1890 Pietarin marxilaisissa ylioppilaskerhoissa, sittemmin harjoitti sosialidemokraattista propagandaa työläisten keskuudessa. 1895 liittyi Pietarin Taisteluliittoon Työväenluokan Vapauttamiseksi. Pidätettiin elokuussa 1896 ja sai 3 vuoden karkotusrangaistuksen, jonka suoritti Shushenskojen kylässä ja sitten Ufassa. 1901 siirtyi ulkomaille, toimi »Iskran» toimitussihteerinä. Otti osaa VSDTP:n II edustajakokouksen valmisteluun. Oli bolshevikkien »Vpe-rjod» ja »Proletari» lehtien toimitussihteerinä. Maanpaossa oli laajassa kirjeenvaihdossa puolueen Venäjän-järjestöjen kanssa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen työskenteli kansanvalistuselimissä. — 32, 41, 49, 83, 86, 128, 134, 138, 207, 216, 291, 296—297, 306, 307, 308, 332, 338, 340, 351, 354, 360, 385, 395, 425,

- 451, 453, 458, 482, 484, 487, 488, 491, 492, 493, 503, 508, 510, 511, 517, 523, 525, 555, 556, 557.
- Krutshinina** — ks. Mandelstam, L. P.
- Krylenko, Nikolai Vasiljevitsh (Abram, Abramtshik)** (1885—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Lokakuun sosialistisen vallankumouksen aktiivisia osanottajia. Kuului ensimmäiseen neuvostohallitukseen Sota- ja Meriasiaain Komitean jäsenenä, myöhemmin nimitettiin ylipäälliköksi. Vuodesta 1918 työskenteli oikeuselimissä. — 244, 332, 399, 407, 408, 412, 419.
- Krzhizhanovski, Gleb Maksimilianovitsh (Brutus, Travinski)** (1872—1959) — puolueen jäsen vuodesta 1893; oli perustamassa yhdessä Leninin kanssa Pietarin Taisteluliittoa Työväenluokan Vapauttamiseksi. Kuului VSDTP:n II edustajakokouksen koollekutsumista järjestäneeseen Organisaatiokomiteaan; edustajakokouksessa valittiin KK:n jäseneksi. Otti toimeliaasti osaa vuosien 1905—1907 vallankumoukseen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen huolehti Moskovan voimatalouden kuntoonpanosta ja kehittämisestä; johti Venäjän sähköistämiskomission (GOELRO:n) toimintaa. Sittemmin oli taloustoimissa ja teki tieteellistä työtä. — 64, 75—76, 81.
- Kugelman, Ludwig** (1830—1902) — saksalainen sosialidemokraatti, Marxin ystävä, osallistui Saksan vallankumoukseen 1848—1849, I Internationaalien jäsen. 1862—1874 oli kirjeenvaihdossa Marxin kanssa, selosti hänelle Saksan asioita. Marxin kirjeet Kugelmanille julkaistiin ensi kerran 1902 aikakauslehdessä »Die Neue Zeit»; 1907 ne julkaistiin venäjän kielellä Leninin alkusanojen varustettuina. — 144.
- Kuklin, G. A.** (kuoli 1907) — sosialidemokraatti, sosialidemokraattisen kirjallisuuden kustantaja. Vuodesta 1903 julkaisi ulkomailla kirjasarjaa «Библиотека русского пролетария» («Venäläisen proletaarin kirjasto»). Vuodesta 1905 bolshevikki. Perusti 1902 Genèvessä vallankumouksellista kirjallisuutta käsittävän yleisen kirjaston. Kuklinin kuoleman jälkeen kirjasto ja julkaisut siirtyivät hänen jälkisaadostaan vastaavasti bolshevikkien puolueelle. — 70, 132.
- Kurz** — ks. Lengnik, F. W.
- Kuskova, Jekaterina Dmitrijevna** (1869—1958) — porvarillinen yhteiskunnallinen toimihenkilö ja sanomalehtinainen. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen aattona liittyi liberaalimonarkistiseen Vapautusliittoon. 1906 julkaisi yhdessä S. N. Prokopovitshin kanssa puolittain kadettilaista aikakauslehteä »Bez Zaglavija», toimi aktiivisesti vasemmistokadettien »Tovarishtsh» lehden avustajana. Lokakuun vallankumouksen jälkeen asettui vastustamaan bolshevikkeja. 1922 karkotettiin ulkomaille. — 159, 172.
- Kuzma** — ks. Ljahotski, K.
- Kuzmiha** — ks. Ljahotskaja.
- Kuznetsov, Georgi Sergejevitsh** (synt. 1881) — työmies, menševikki. Oli Jekaterinoslavin kuvernementin edustajana III Valtakunnanduumassa, sosialidemokraattisen duumaryhmän ja työväenkysymysvaliokunnan jäsen. — 168.
- Kuznetsov, N. V.** — ks. Sapožkov, N. I.

L

- L. — ks. Leiteisen, G. D.
 L. B. — ks. Kamenev, L. B.
 L. Gr., L., G-tsh — ks. Deutsch, L. G.
 L. I. — ks. Axelrod, L. I.
 La Chesnais — ranskalainen sosialisti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Toimi »L'Humanité» lehden avustajana sen perustamisajoista aina vuoteen 1918. — 406.
 Ladyzhnikov, Ivan Pavlovitsh (I. P., Iv. P.) (1874—1945) — sosialidemokraatti, bolshevikki. Tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1890-luvulla. Elokuussa 1905 muutti ulkomaille, suoritti vastuullisia tehtäviä, oli KK:n talouskomission jäsen, hoiti Verlag-kirjakustantamoa, joka perustettiin 1905 Berliinissä VSDTP:n KK:n toimeksiannosta puolueen rahavarojen kartuttamiseksi. — 127, 128, 136.
 Lafargue, Paul (1842—1911) — Ranskan ja kansainvälisen työväenliikkeen merkkimiehiä, etevä yhteiskuntapoliittinen kirjailija, tieteellisen kommunismin ensimmäisiä seuraajia Ranskassa, K. Marxin ja F. Engelsin läheinen ystävä ja työtoveri. I Internationaalin jäsen. Perusti yhdessä J. Guesden kanssa Ranskan Työväenpuolueen, toimitti sen äänenkannattajaa »L'Egalité» lehteä. — 118, 130.
 Lalajants, I. H. (1870—1933) — Venäjän sosialidemokraattisen liikkeen aktiivisia osanottajia. Hoiti Genèvessä »Iskran» kirjapainoa. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki, toimi puolueen KK:n asiamiehenä Venäjällä. — 61, 63, 69.
 Latoja Misha — ks. Mahlin, L. D.
 Ledebour, Georg (1850—1947) —

saksalainen sosialidemokraatti, vuodesta 1900 vuoteen 1918 valtiopäivämies. 1916, kun Saksan sosialidemokratiassa oli tapahtunut hajaannus, liittyi valtiopäivien sosialidemokraattiseen työväenryhmään, joka muodosti 1917 keskustalaisen Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen ydinjoukon. — 436, 461, 477.

Leder, V. L. (1882—1938) — Puolan työväenliikkeen toimihenkilöitä. Vuodesta 1900 Puolan ja Liettuan Sosialidemokratian jäsen. 1910—1911 toimi Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan SD:n Päähallituksen sihteerinä ja järjestönsä edustajana VSDTP:n pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokratini» toimituksessa. 1919—1920 otti toimeliaasti osaa Puolan Kommunistisen Työväenpuolueen toimintaan. Vuodesta 1921 oli vastuullisissa toimissa Kominternissa ja Profinternissa ja avusti aktiivisesti neuvostolehtiä. — 231, 330.

Legien, Carl (1861—1920) — saksalainen oikeistososialidemokraatti. Vuodesta 1890 toimi Saksan ammattiyhdistysten yleiskomission puheenjohtajana, vuodesta 1903 Ammattiyhdistysten Kansainvälisen Sihteeristön sihteerinä ja vuodesta 1913 puheenjohtajana. 1919—1920 oli Weimarin tasavallan kansalliskokouksen jäsenenä. — 156—157, 217, 349, 437.

Lehkomyslennyi (kevytmielinen) — ks. Lunatsharski, A. V.

Lehmann — 26.

Lehmann, Carl — lääketieteen tohtori, sosialidemokraatti, Saksan sosialidemokratian Münchenin järjestön jäsen, auttoi »Iskraa» toimituksen sijaitessa Münchenissä. Toimitus

- käytti kirjeenvaihdossaan hänen osoitettaan. — 17, 34.
- Lehmann, M. N. (Liisa)** (1872—1933) — sosialidemokraatti, iskralainen bolshevikki. Vuoden 1902 lopulla ehdotti käytettäväksi »Iskran» painamisessa erikoismenetelmää, selluloidiklisheitä. Tammikuussa 1903 kävi Venäjällä järjestämässä lehden painatusta tätä menetelmää noudattaen. — 75.
- Leibov (Leib.)** — 36, 38.
- Leibovitsh, M. (Jevsei (Maijutkin), L.)** — sosialidemokraatti, bolshevikki; hoiti helmikuun 1 päivään 1904 VSDTP:n KK:n ulkomaista ekspeditiota Genèvessä; keväällä 1904 toimi Jekaterinoslavin komiteassa ja saman vuoden kesällä Nikolajevin komiteassa. — 84—86.
- Leiteisen, G. D. (L., Lindov)** (1874—1919) — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1890-luvulla. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki; toimi bolshevikkien »Vperjoda», »Proletari» y.m. lehtien avustajana. 1907—1914 otti osaa VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan työhön. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen oli jonkin aikaa internationalistimenshevikkien kannalla. 1918 liittyi jälleen bolshevikkipuolueen riveihin; kaatui itärintamalla tammikuussa 1919. — 18, 22—23, 36—39, 44, 48, 55—57, 104—105, 130, 159, 164, 222, 226, 228.
- Lengnik, Friedrich Wilhelmovitsh (Kol, Kurz)** (1873—1936) — puolueen jäsen vuodesta 1893. 1903—1904 osallistui ulkomaille aktiivisesti taisteluun menshevikkejä vastaan. Helmikuussa 1904 palasi Venäjälle, mutta vangittiin kohta syytettynä osallistumisesta puolueen KK:n pohjoisen toimikunnan toimintaan. Viimeisinä elinvuosiin teki tieteellistä ja opetustyötä. — 75, 83, 87—88, 89—90.
- Lenin, V. I. (Uljanov, V. I., Bazil, V. I. Ivanovski, V. Iljin, K. Ivanov, N. Lenivtсын, L. Lenin, Lenin, N. Meyer, Petrov, Richter, J., Starik, Frey, Meyer, N. N. Oulianoff, Petroff, Richter, Jacob)** (1870—1924) — 3, 5, 6—7, 10, 26, 33—34, 35—36, 40, 41—42, 43—44, 45, 46, 49, 50—51, 56—57, 58, 65, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77—78, 83, 85, 87, 88, 89, 96, 97, 100—101, 102, 103, 104, 122, 127, 135, 138—139, 140—141, 142, 144—145, 147, 150, 151, 152—153, 155, 156—157, 164, 166—167, 171—172, 173, 176, 181, 184—185, 186, 189, 200—201, 205—207, 209—210, 212—213, 218, 224, 231, 235, 236, 237, 241, 242—243, 245—246, 247—248, 284, 292—293, 294—296, 303, 306, 308—309, 316—317, 329—330, 332, 334—335, 337—338, 339—341, 343—344, 345, 347, 349, 350, 352, 353, 356, 358, 361—362, 364—365, 375, 381, 382—383, 397, 402, 417, 422, 425, 426, 434, 439, 444, 451, 453, 459—460, 470, 473—474, 479, 481, 487—488, 502, 523, 524—525, 526, 527—528, 541, 542, 543, 545, 552, 558, 559, 562, 567, 570, 571, 572—573, 576, 577, 579.
- Lenina** — ks. Krupskaja, N. K.
- Lenivtсын, N.** — ks. Lenin, V. I.
- Lenotshka** — ks. Bobrovskaja, C. S.
- Lepeshinski, Panteleimon Nikolajevitch (Olin)** (1868—1944) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1890-luvun alussa. 1897 karkotettiin Siperiaan. Siellä Lepeshinski tutustui Leniniin ja ystäväystyi hänen kanssaan. Karkotusajan

- päätyttyä (1900) asettui asumaan Pskoviin, otti toimeliaasti osaa »Iskran» levitykseen. 1902 karkotettiin uudelleen Siperiaan. 1903 pakeni ulkomaille, Sveitsiin, jossa osallistui VSDTP:n III edustajakokouksen valmisteluun. Helmikuun ja Lokakuun vallankumouksen aktiivisia osanottajia. — 49, 61, 82.
- Levi (Hartstein), Paul** (1883—1930) — saksalainen sosialidemokraatti, sittemmin kommunisti. 1921 erotettiin Saksan kompuolueesta puoluekurin törkeän rikkomisen vuoksi. — 550, 566.
- Levinski, V.** (synt. 1880) — Galitsiassa toimineita Ukrainan sosialidemokratian johtajia. 1913—1914 toimi legaalisen porvarillis-nationalistisen »Dzvin» aikakauslehden avustajana. Ensimmäisen maailmansodan kaudella yhtyi internationalisteihin, tutustui Sveitsissä maanpaossa ollessaan Leniniin. — 459.
- Levinson** — »Iskran» kirjapainon työntekijöitä; 1904—1905 oli bolshevikkien Berliinin-kannatusryhmän jäsenenä. — 61.
- Lidin** — ks. Ljadov, M. N.
- Lieber (Goldman, Mihail Isakovitsh)** (1880—1937) — Bund-järjestön johtomiehiä. 1907—1910 likvidaattoreita, 1912 puolueenvastaisen elokuun blokin aktiivisia osanottajia. — 222, 227, 230, 281.
- Liebknecht, Karl** (1871—1919) — Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen huomattavimpia merkkihenkilöitä, Saksan sosialidemokratian vasemmistosiiven johtajia, oli perustamassa ja johtamassa Internationale-ryhmää, jota myöhemmin alettiin nimittää Spartakus-ryhmäksi ja sitten Spartakus-liitoksi. Liebknecht oli Saksan Kommunistisen Puolueen perustajia ja tammikuussa 1919 puhjenneen Berliinin työläisten kapinan johtajia. Kapinan kukistamisen jälkeen vastavallankumoukselliset murhasivat hänet raa'asti. — 437, 469.
- Liebknecht, Wilhelm** (1826—1900) — Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen merkkimiehiä, Saksan Sosialidemokraattisen Puolueen perustajia ja johtajia. Otti toimeliaasti osaa I Internationaalien työhön ja II Internationaalien perustamiseen. — 13, 26, 28.
- Liisa** — ks. Lehmann, M. N.
- Lilina, Zlata Ionovna (Zina)** (1882—1929) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Osallistui maanalaiseen toimintaan Venäjällä 1908 siirtyi ulkomaille; toimi »Zvezda» ja »Pravda» lehtien sekä »Rabotnitsa» aikakauslehden avustajana. Palasi Venäjälle huhtikuussa 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotyössä. — 292, 358, 360, 362, 364, 410, 418, 465, 483, 484, 485, 500, 527.
- Lindhagen, Carl** (1860—1946) — ruotsalainen poliitikko, vuodesta 1909 sosialidemokraatti. 1917 oli perustamassa Ruotsin sosialidemokraattista vasemmistopuoluetta, joka yhtyi 1919 Kominterniin. — 568.
- Lindov** — ks. Leiteisen, G. D.
- Litvinov, Maksim, Maksimovitsh (Felix, Harrison, Pappa)** (1876—1951) — puolueen jäsen vuodesta 1898. 1902 siirtyi ulkomaille. Otti toimeliaasti osaa »Iskran» levitykseen ja bolshevikkien ensimmäisen legaalisen lehden »Novaja Zhiznin» julkaisemiseen. 1907 osallistui Stuttgartin kansainväliseen sosialistikongressiin Venäjän valtuuskunnan jäsenenä ja sihteerinä; edusti bol-

- shevikkeja Kansainvälisessä Socialistisessa Toimistossa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli diplomaattitoimissa. — 94, 145—146, 364, 391, 394, 559.
- Litvinov-Falinski, V. P. (Falinski)** — insinööri, teknologi, ammattientarkastaja; Pietarin Zubatovilaisen yhdistyksen perustajia. Ensimmäisen maailmansodan kaudella oli 1915—1917 toimineen erikoisen puolustusneuvottelukunnan jäsen. — 256, 273.
- Ljadov (Mandelstam), Martyn Nikolajevitsh (Lidin, M. N., Mihail Mironytsh, Rusalka)** (1872—1947) — VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) kuului enemmistön iskralaisiin, edustajakokouksen jälkeen toimi KK:n asiamiehenä. Osallistui aktiivisesti vuosien 1905—1907 vallankumoukseen. 1907—1910 oli otzovistien kannalla, 1909 yhtyi puolueen-vastaiseen Vperjod-ryhmään ja luennoi ryhmäkunnan perustamassa Caprin koulussa. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen oli menshevikkien kannalla. 1920 otettiin takaisin VKP(b):n riveihin. — 80, 82, 88, 93, 94, 125, 163, 175, 180, 187, 222, 226, 227.
- Ljahotska ja (Kuzmiha)** — K. Ljahotskin vaimo. — 431, 434, 439.
- Ljahotski, K. (Kuzma)** (kuoli 1917) — ukrainalainen maanpöytäkolainen. Omisti Genèvessä pienen venäläisen latomon, jossa ensimmäisen maailmansodan alussa ladottiin muutamia bolshevikkien pää-äänenkannattajan, »Sotsial-Demokrat» lehden numeroita sekä Leninin kirjallinen »Sosialismi ja sota». — 394, 395, 396, 418—419, 423, 424, 426, 434.
- Ljalini** — ks. Pjatakovi, G. L.
- Ljova** — ks. Vladimirovi, M. K.
- Ljubimov, A. I. (Mark)** (1879—1919) — sosialidemokraatti, tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1898. 1910 oli KK:n ulkomaisen toimikunnan jäsen; kannatti sovittelutaktiikkaa likvidaattorimenshevikkien suhteen. — 175, 179—180, 200—201, 204—205, 231—232.
- Ljubitsch** — ks. Sammer, I. A.
- Ljubov Isaakovna** — ks. Axelrodi, L. I.
- Ljudmila** — ks. Stahl, L. N.
- Lobova, V. N. (Vera)** (1888—1924) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1905; 1911 VSDTP:n Moskovan komitean jäsen, 1913 alkuvuodesta toimi VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan sihteerinä sekä IV Valtakunnanduuman bolshevikkir ryhmän sihteerinä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli neuvosto- ja puoluetoimissa. — 247, 286.
- Lohov, N. N. (Olhin)** — »ekonomismin» kannattaja; 1900—1902 työskenteli »Rabotshaja Mysl» lehden toimituksessa. Venäläisten Sosialidemokraattien Ulkomaisen Liiton jäsen. 1903 kuului liiton edustajana Organisaatiokomitean ulkomaiseen osastoon. — 54, 71.
- Longuet, Jean** (1876—1938) — Ranskalaisen Socialistisen Puolueen ja II Internationaalin johtajia. Ensimmäisen maailmansodan vuosina johti RSP:n keskustalasta pasifistista vähemmistöä. Vastusti RSP:n yhtymistä Kominterniin ja Ranskan Kommunistisen Puolueen perustamista. — 503, 538.
- Lore, Ludwig** (synt. 1875) — saksalainen sosialidemokraatti. Vuodesta 1903 oleskeli USA:ssa, toimi sosialistisen puolueen

saksalaisen federaation sihteeriinä. — 446.

Lozovski (Dridzo), Solomon Abramovitsh (1878—1952) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen osanottajia. 1909—1917 oleskeli maanpaossa, yhtyi sovittelijabolshevikkien ryhmään. Vuodesta 1920 oli ammattiliitto- ja diplomaattitoimissa. — 293, 332.

Lunatsharski, Anatoli Vasiljevitsh, Lehkomyslennyi (kevytmielinen), Minonosets (torpedovene), Volnov (1875—1933) — tuli mukaan vallankumousliikkeeseen 1890-luvun alussa. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen päätyttyä tappioon kuului puolueenvastaiseen Vperjod-ryhmään, vaati marxilaisuuden filosofisten periaatteiden tarkistusta n.s. jumalanrakentamisen kannalta katsoen. Vuoden 1917 alussa palasi takaisin bolshevikkipuolueeseen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi vuoteen 1929 asti valistusasiain kansankomissarina, sittemmin SNTL:n Toimeenpanevan Keskuskomitean Tieteellisen komitean puheenjohtajana. — 93, 94, 112, 138—139, 140, 144, 177, 247, 267, 293, 307, 352, 358.

Lushin — ks. Shipulinski, F. P.

Luteraan, Barend (synt. 1878) — alankomaalainen sosialidemokraatti, lehtimies. 1911—1916 Alankomaiden Sosialidemokraattisen Puolueen Keskushallituksen jäsen. Sittemmin oli Alankomaiden Riippumattoman Sosialistipuolueen ja myöhemmin Alankomaiden Kommunistisen Työväenpuolueen jäsen. — 415.

Luxemburg, Rosa (Rosa, Junius) (1871—1919) — kansainvälisen

työväenliikkeen huomatuimpia merkkihenkilöitä. II Internationalinaalin vasemmistosiiven johtajia, Puolan Sosialidemokraattisen Puolueen perustajia ja johtohenkilöitä. Vuodesta 1897 osallistui aktiivisesti Saksan sosialidemokraattiseen liikkeeseen, otti osaa Venäjän ensimmäiseen vallankumoukseen (Varsovassa). 1912 asettui vastustamaan Puolan sosialidemokratiassa muodostunutta bolshevikkeja lähinnä ollutta niin sanottua rozlamowylaisten oppositiota. Hän oli perustamassa Saksan Internationale-ryhmää, joka nimitettiin myöhemmin Spartakus-ryhmäksi ja sitten Spartakus-liitoksi. Saksan marraskuun (1918) vallankumouksen jälkeen oli Saksan kommunistipuolueen perustavan kokouksen johtohenkilöitä. Vangittiin tammikuussa 1919 ja murhattiin Scheidemannin hallituksen määräyksestä. — 88, 91, 163, 266, 282, 284, 363, 369, 372, 374, 463, 478, 480, 498, 506.

M

M. — ks. Majeviski, J.

M. F. — ks. Andrejeva, M. F.

M. G. H. — ks. Hopfenhaus, M. G.

M. M. — ks. Ljadov, M. N.

M. N., Mih. Nik. — ks. Pokrovski, M. N.

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — englantilainen poliitikko, labour-puolueen johtajia. 1900 hänet valittiin Työväenedustuskomitean sihteeriksi; 1906 tämä komitea nimitäytyi labour-puolueeksi. — 113, 114.

Mach, Ernst (1838—1916) — itävaltalainen fyysikko ja filosofi, subjektiivinen idealisti, empiriokritismin perustalaskijoita. — 121.

- Maclean, John** (1879—1923) — Englannin työväenliikkeen merkkihenkilöitä, ammatiltaan opettaja. Ensimmäisen maailmansodan edellä yhtyi Britannian Sosialistisen Puolueen vasemmistosiipeen ja kohosi yhdeksi sen johtajista Skotlannissa. Sodan aikana teki vallankumouksellista sodanvastaista propagandatyötä, minkä vuoksi Englannin hallitus väinasi häntä. Huhtikuussa 1916 hänet valittiin Britannian Sosialistisen Puolueen johtoeliimeen. — 503.
- Mahlin, Lazar Davidovitsh** (Latoja Misha) (1880—1925) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1900; 1902 toimi »Iskran» asiamiehenä Venäjällä. II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi menshevikkeihin. — 59—60.
- Majevski, J. (Gutovski, V. A.)** (1879—1918) — sosialidemokraatti, menshevikki. Avusti »Nasha Zarja» nimistä aikakauslehteä, »Lutsh» lehteä ja muita likvidaattoimenshevikien äänenkannattajia. — 276, 317.
- Makadzjub, Mark Saulovitsh** (Anton) (synt. 1876) — sosialidemokraatti, menshevikki. 1901—1903 toimi Etelä-Venäjän sosialidemokraattisissa järjestöissä. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) vähemmistön iskralaisia. — 82—84.
- Makar** — ks. Nogin, V. P.
- Maksimov** — ks. Bogdanov, A.
- Maleki, Alexander Mauryciewicz** (1879—1937) — sosialidemokraatti. Tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1890-luvun lopussa. 1906 valittiin Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian Päähallituksen jäseneksi. Puolan sosialidemokratiassa tapahtuneen hajaannuksen (1912) jälkeen oli n.s. rozlomowylaisten opposition, bolshevikkeja lähinnä olleen opposition johtaja. Otti osaa II Internationaalinen Baselin kongressiin (1912) ja VSDTP:n Brysselin neuvottelukokoukseen (1914). Vuodesta 1921 teki toimitus- ja opetustyötä. — 253, 260.
- Malinovski, Roman Vatslavovitsh** (Kostja, n:o 3) (1876—1918) — provokaattori, Moskovan ohranalaitoksen salainen asiamies, soluttautui bolshevikkipuolueeseen ja sen johtoportaseen. Valittiin IV Valtakunnanduumman jäseneksi Moskovan kuvernementin työväenkuuriasta. Luopui 1914 paljastuksen pelossa edustajanvaltuuksistaan ja pakeni ulkomaille. Palasi Neuvosto-Venäjälle 1918, asetettiin syytteeseen ja ammuttiin YTpKK:n langettaman tuomion perusteella. — 258, 262, 266, 269, 270, 271, 272, 273, 277, 279, 280, 329, 332, 342, 354—355, 384, 493, 494.
- Maljantovitsh, V. N.** — sosialidemokraatti, moskovalaisen asianajajan P. N. Maljantovitshin veli. — 308.
- Maljutkin** — ks. Leibovitsh, M.
- Malyh, Maria Aleksandrovna** (synt. 1879) — vallankumouksellisen kirjallisuuden kustantaja tsaarin Venäjällä. Kustantamo, jonka hän perusti 1901, julkaisi erinäisiä Marxin, Engelsin ja Leninin teoksia. — 123.
- Mandelstam, Lidia Pavlovna** (Krutshinina) (1869—1917) — tuli mukaan työväenliikkeeseen 1895. Toimi VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen »Iskra» lehden ekspeditiossa, bolshevikkien »Vperjod» ja »Proletari» lehtien kustantamossa, KK:n talouskomissiossa. — 128.
- Marat** — ks. Schanzer, V. L.

- Marchlewski, Julian (Karski)** (1866—1925) — Puolan, Saksan ja Venäjän vallankumouksellisen liikkeen merkkimiehiä. Puolan Kuningaskunnan ja Lietuan Sosialidemokratian perustajia ja johtajia. Vuodesta 1909 toimi pääasiallisesti Saksan sosialidemokratian riveissä. 1918 saapui Neuvosto-Venäjälle, valittiin YTpKK:hon. — 229.
- Maria Petrovna** — ks. Golubeva, M. P.
- Mark** — ks. Ljubimov, A. I.
- Marshak, N. S.** — J. A. Pjatnitskin vaimo. 1907 siirtyi ulkomaille, oleskeli Leipzigissä, jossa osallistui maanalaisen kirjallisuuden kuljetukseen. — 226.
- Martov, L. (Zederbaum Juli Osipovitsh, Aleksei, Berg, Gamma, Juli, Martushka)** (1873—1923) — menshevismän johtohenkilöitä. 1907—1914 likvidaattori, toimitti »Golos Sotsial-Demokrata» lehteä, osallistui puolueenvastaiseen elokuun konferenssiin (1912). Lokakuun vallankumouksen jälkeen esiintyi neuvostovaltaa vastaan. 1920 siirtyi Saksaan. — 9, 10, 17, 18, 19, 32, 40, 41, 43, 45, 46—47, 50, 67, 71, 77, 79, 97, 98, 99, 115, 142—143, 184—185, 189, 191—196, 199, 212, 217, 292, 318, 319, 367, 371, 399, 411, 442, 458, 462, 464, 465, 471, 474, 477, 479—480, 481, 487, 528, 546, 551.
- Martushka** — ks. Martov, L.
- Martynov, A. (Piker, Aleksandr Samoilovitsh)** (1865—1935) — »ekonomistien» johtajia, menshevikki. 1907—1910 likvidaattoreita, likvidaattorien »Golos Sotsial-Demokrata» lehden toimituksen jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen erkani mensheveikeistä. 1923 hyväksyttiin VKP(b):n XII edustajakokouksessa bolshevikkipuolueen jäseneksi. — 54, 199, 265, 383.
- Marx, Karl** (1818—1883) — 144, 283, 345, 356, 520, 545, 550.
- Marzeli (Eidukevičius), Pranas Vintsovitsh** (1869—1926) — metallityöläinen, Lietuan vallankumouksellisen liikkeen huomattuja miehiä. Vuodesta 1906 oli Lietuan Sosialidemokraattisen Puolueen KK:n jäsen. Viimeisinä elinvuosinaan oli Moskovassa neuvostojen taloustoimissa. — 156—157.
- Maslov, Pjotr Pavlovitsh** (1867—1946) — taloustieteilijä, sosialidemokraatti, julkaisi maatalouskysymystä käsitteleviä teoksia, joissa yritti revidoida marxilaisuutta. Vuodesta 1903 menshevikki. — 1—2, 3—5, 6, 219, 407, 418.
- Mayer, Gustav** (1871—1948) — saksalainen historioitsija, Lassallen kirjallisen jäämistön julkaisija, Engelsin elämäkerran ja lukuisten sosialismin ja työväenliikkeen historiaa käsittelevien teosten kirjoittaja. — 235.
- Medem, Vladimir Davidovitsh (Grinberg, V. D. Vinitski)** (1879—1923) — Bundin johtohenkilöitä. Otti osaa VSDTP:n V (Lontoon) edustajakokoukseen, kannatti menshevikkejä. — 281.
- Mehring, Franz** (1846—1919) — Saksan työväenliikkeen merkkimiehiä, Saksan sosialidemokratian vasemmistosiiven johtajia ja teoreetikoita. Hänelle kuului huomattava osuus Saksan Kommunistisen Puolueen perustamisessa. — 235.
- Melenevski, Marian Ivanovitsh (Gylka)** (1879—1938) — ukrainalainen pikkuporvarillinen nationalisti, menshevikki, Ukrainan sosialidemokraattisen

- Spilka-järjestön johtajia. — 245.
- Meshkovski** — ks. Goldenberg, I. P.
- Meshtsherjakov, Nikolai Leonidovitsh** (1865—1942) — puolueen jäsen vuodesta 1901. 1913—1917 oli karkotettuna Krasnojarskissa. — 436.
- Merrheim, Alphonse** (1881—1925) — ranskalainen ammattiyhdistysmies. Ensimmäisen maailmansodan alussa oli imperiaalistista sotaa vastustaneen Ranskan syndikalistisen liikkeen vasemmistosiiven johtajia. Merrheim horjui jo tuolloin ja pelkäsi katkaista lopullisesti välejään sosialistiviniisteihin, ja se johti hänet vuoden 1916 lopulla keskustalaisen pasifismin ja vuoden 1918 alussa avoimen sosialistivoinismin ja reformismin kannalle. — 402, 450, 538.
- Meyer** — ks. Lenin, V. I.
- Meyer, Ernst** (1887—1930) — Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen miehiä. Ensimmäisen maailmansodan vuosina oli Internationale-ryhmän valtuutettuna Zimmerwaldin ja Kientalin konferensseissa. Saksan Kommunistisen Puolueen perustajia. — 480.
- Mgeladze, V. D. (Tria)** (synt. 1868) — menshevikki. 1918—1920 Gruusian vastavallankumouksellisen menshevikkialituksen jäsen. — 207.
- Miha** — ks. Tshakaja, M. G.
- Mihail** — ks. Isuv, I. A.
- Mihail Mironytsh** — ks. Ljadov, M. N.
- Mihail Nikolajevitch** — ks. Pokrovski, M. N.
- Mihailov, Z.** — Rostovin sosialidemokraattisen järjestön jäsen. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen jälkeen provokaattori. — 68.
- Mihailovski, Nikolai Konstanti-**
- novitsh** (1842—1904) — liberaalisen narodnikkilaisuuden teoreetikko, yhteiskuntapoliittinen kirjailija, sosiologian subjektivistisen koulukunnan edustajia. 1892 johti »Russkoje Bogatstvo» aikakauslehtä ja kävi sen palstoilla taistelua marxilaisia vastaan. — 5, 19.
- Miljukov, Pavel Nikolajevitch** (1859—1943) — kadettipuolueen johtaja, Venäjän imperiaalistisen porvariston ideologi, III ja IV Valtakunnanduuman jäsen. 1917 ensimmäisen porvarillisen väliaikaisen hallituksen ulkoministeri. — 133, 560, 566.
- Miljutin, Vladimir Pavlovitch (Pavlov)** (1884—1938) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1903, alkuajoina oli menshevikkien kannalla, vuodesta 1910 bolshevikki. Oli puoluetöyössä useissa Venäjän kaupungeissa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli neuvosto- ja taloustoimissa. — 329, 340.
- Millerand, Étienne Alexandre** (1859—1943) — ranskalainen poliitikko, 1880-luvulla pikku-porvarillinen radikaali; 1890-luvulla yhtyi sosialisteihin, johti opportunistista suuntausta Ranskan sosialistisessa liikkeessä. 1899 meni Waldeck-Rousseau taantumukselliseen porvarilliseen hallitukseen, jossa toimi yhdessä Pariisin Kommunin pyövelin kenraali Galliffetin kanssa. — 44.
- Milovidova (Petrova), L. F.** — venäläinen yhteiskunnallinen toimihenkilö, Pietarin sosialidemokraattisen liikkeen monien huomattavien johtajien, m.m. Leninin, tuttava. Oleskeli Sveitsissä, yritti julkaista ulkomailla Leninin kirjan »Mitä ovat 'kansan ystävät' ja miten he taistelevat sosia-

- lidemokraatteja vastaan?»; hanke epäonnistui. — 6—7.
- Minin** — ks. Karpinski, V. A.
- Minonosets** (torpedovene) — ks. Lunatsharski, A. V.
- Miron** — ks. Tshernomazov, M. J.
- Montégus, Brunswick Gaston** (kuoli 1953) — kommunardin poika, Pariisin laitakaupungin työläiskorttelien laulaja. — 246.
- Morgari, Oddino** (1865—1929) — italialainen sosialisti, lehtimies. Otti osaa Italian Sosialistisen Puolueen perustamiseen. Ensimmäisen maailmansodan aikana kannatti sosialistien kansainvälisten yhteyksien ennallistamista. Otti osaa Zimmerwaldin konferenssiin, jossa asetui keskustan kannalle. — 435.
- Morozov, Mihail Vladimirovitsh** (1868—1938) — sosialidemokraatti, bolshevikki, kynäilijä. Vuodesta 1910 oli maanpaossa Pariisissa, jossa kuului Leninin johtamaan bolshevikkien jaostoon. — 246.
- Moskovski, Aleksei** — ks. Hundadze, G. I.
- Movitsh** — ks. Abramovitsh, R.
- Movshovitsh, Moisei Izrailevitsh** (K. M.) (1876—1937) — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1896, vuodesta 1903 bolshevikki; vuodesta 1911 maanpaossa Sveitsissä, toimi bolshevikkien Lausannen jaoston sihteerinä. Palasi Venäjälle toukokuussa 1917. Oli ammattiliitto-, neuvosto- ja puolueoimissa. — 419.
- Muranov, Matvei Konstantinovitsh** (n:o 5) (1873—1959) — puolueen jäsen vuodesta 1904, oli IV Valtakunnanduudessa Harkovin kuvernementin työläisten edustajana, kuului bolshevistiseen duumaryhmään. 1917—1934 oli puolueoimissa. — 262, 264, 267, 268, 269, 271, 298, 567.
- Muromtsev, Sergei Andrejevitsh** (1850—1910) — kadettipuolueen huomattuja toimihenkilöitä, lakimies, Moskovan yliopiston professori. 1879—1892 toimitti liberaalista porvarillista aikakauslehteä »Juriditsheski Vestnik». 1906 oli I Valtakunnanduuman jäsen ja sen puheenjohtaja. — 214.
- Muusikko** — ks. Krasikov, P. A.
- Münzenberg, Wilhelm** (1889—1940) — Sveitsin ja Saksan työväenliikkeen johtajia. 1915—1919 toimi Sosialistisen Nuorisointernationaalin sihteerinä. Vuodesta 1916 oli Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen hallituksen jäsen. Palattuaan Saksaan liittyi Saksan KP:n jäseneksi. Vakavien poliittisten virheiden vuoksi erotettiin 1939 Saksan Kommunistisesta Puolueesta. — 527, 531—532, 535, 537, 550, 552, 556.

N

- N. — 161—162.
- N. I., N. I. B.** — ks. Buharin, N. I.
- N. J.** — ks. Fedosejev, N. J.
- N. K., Nadezhda Konstantinovna, Nadja** — ks. Krupskaja, N. K.
- N. V.** — ks. Sapozhkov, N. I.
- Nad** — menshevikkilehtiin artikkeleja kirjoitelleen tekijän salanimi. — 464.
- Nadezhdin, L. (Zelenski, Jevgeni Osipovitsh, Sokolovski)** (1877—1905) — narodnikki, sittemmin sosialidemokraatti. 1900 muutti Sveitsiin, jossa perusti Svoboda-nimisen vallankumouksellisen sosialistisen ryhmän (1901—1903). »Svoboda» aikakauslehdessä sekä erillisinä julkaistuissa kirjasissa kannatti »ekonomisteja» ja samalla julisti terroria tehokkaana »joukkojen kiihottamisen» keinona. VSDTP:n II edustajakokouk-

- sen (1903) jälkeen avusti menshevikkien julkaisuja. — 28, 29, 61.
- Nadson, Semjon Jakovlevitsh** (1862—1887) — venäläinen runoilija. — 107.
- Nahamkis** — ks. Steklov, J. M.
- Nahimson, Miron Isaakovitsh (Spektator)** (1880—1938) — taloustieteilijä ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. 1899—1921 bundilaisia. Ensimmäisen maailmansodan vuosina oli keskustan kannalla. — 551.
- Naine, Charles** (1874—1926) — Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen johtajia, ammatiltaan asianajaja. Osallistui Zimmerwaldin konferenssiin, oli Kansainvälisen Sosialistisen Toimikunnan jäsen. 1917 asetui keskustan kannalle ja kohta sen jälkeen siirtyi varauksettomasti Sveitsin sosialidemokratian oikeistosiiven puolelle. — 526, 538, 542, 557, 566.
- Nasimovitsh, Nikolai Fjodorovitsh (Dirks)** (1876—1927) — lehtimies; tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1896. Kirjoitteli bolshevistiin lehtiin. — 131.
- Natanson, Mark Andrejevitch** (1850—1919) — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1869; vallankumouksellisen narodnikkilaisuuden kannattajia, myöhemmin eserrä. 1917 oli järjestämässä vasemmistoeserrien puoluetta. — 481.
- Negrev** — ks. Jordanski, N. I.
- Nekrasov, Nikolai Aleksejevitch** (1821—1878) — tunnettu venäläinen runoilija, vallankumouksellinen demokraatti. — 66, 69, 70.
- Nekrasova** — ks. Fotijeva, L. A.
- Nevski, Vladimir Ivanovitsh (Spitsa)** (1876—1937) — ammattivallankumouksellinen, puolueen jäsen vuodesta 1898, 1913 kooptoitui puolueen KK:n jäseneksi. Otti osaa IV Valta-kunnanduuman vaalikampanjaan. — 268.
- Nezovorov** — ks. Steklov, J. M.
- Nik. Iv.** — 182.
- Nik. Vas.** — ks. Sapozhkov, N. I.
- Nik. Vasiljevitch** — 128.
- Nikititsh** — ks. Krasin, L. B.
- Nikolai II (Romanov)** (1868—1918) — viimeinen Venäjän keisari, hallitsi vuodesta 1894 vuoden 1917 helmikuun porvarillis-demokraattiseen vallankumoukseen saakka. — 166, 540.
- Niilsen, Magnus** (synt. 1871) — norjalainen sosialidemokraatti, poliittinen toimihenkilö. 1901—1918 toimi Norjan Työväenpuolueen sihteerinä. Oli NTP:n edustajana Kansainvälisessä Sosialistisessa Toimistossa. — 140—141.
- Nobs, Ernst** (1866—1957) — Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen johtajia. Ensimmäisen maailmansodan alkukaudella yhtyi internationalisteihin. 1917 asettui keskustalaiselle pasifistiselle kannalle. 1920-luvulla siirtyi Sveitsin sosialidemokratian oikeistosiiven puolelle ja asettui vastustamaan Sveitsin ja kansainvälistä kommunistista liikettä. Vuodesta 1949 Sveitsin presidentti. — 478, 503, 508, 527, 531, 541, 552, 553, 556, 557.
- Nogin, Viktor Pavlovitsh (Makar, Novosjolov)** (1878—1924) — ammattivallankumouksellinen, bolshevikki, puolueessa vuodesta 1898, harjoitti puolue-toimintaa Venäjällä ja ulkomailla. 1907—1910 oli taipuvainen suhtautumaan sovittelevasti likvidaatiorimenshevikkeihin.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli valtiollisissa ja taloustoimissa. — 9—10,

- 15—17, 18—19, 87, 199, 222, 226, 228, 332.
- Noskov, Vladimir Aleksandrovitsh** (B. N., B. N-tsh, Boris, Glebov, B.) (1878—1913) — sosialidemokraatti. 1902—1903 hoiti maanalaisen sosialidemokraattisen kirjallisuuden kuljetusta Venäjälle, otti osaa VSDTP:n II edustajakokouksen valmisteluun. Enemmistön iskralaisia, toimi puolueen sääntöjä laativan komission puheenjohtajana, valittiin KK:n jäseneksi. Edustajakokouksen jälkeen asetui sovittelukanalle menshevikkeihin nähden. — 46, 68, 81, 82, 96, 103, 112.
- Novitsh, Stiva** — ks. Portugeis, S. I.
- Novosjолоv** — ks. Nogin, V. P.
- N:o 1** — ks. Badajev, A. J.
- N:o 3** — ks. Malinovski, R. V.
- N:o 5** — ks. Muranov, M. K.
- N:o 6** — ks. Petrovski, G. I.
- N:o 16** — ks. Jagiello, J. J.
- O
- O. A.** — 205.
- Olga, Olja** — ks. Ravitsh, S. N.
- Olhin** — ks. Lohov, N. N.
- Olin** — ks. Lepeshinski, P. N.
- Olminski (Aleksandrov), Mihail Stepanovitsh (Galjorka, Vas. Vas., A. Vitimski)** (1863—1933) — puolueen jäsen vuodesta 1898, kirjailija. Oli bolševikkien »Vperjod» ja »Proletari» lehden toimituskunnan jäsen. Otti aktiivisesti osaa Lokakuun vallankumoukseen. Myöhemmin hoiti VKP(b):n KK:n puolueen historian osastoa, toimitti aikakauslehteä »Proletarskaja Revoljutsija» ja oli Lenin-instituutin johtokunnan jäsen. — 81, 82, 84, 86, 97, 117, 121, 305, 314—315, 338, 341.
- Orlovski** — ks. Vorovski, V. V.
- Orn. (Ornatski, A.)** — ks. Tshitsherin, G. V.
- Ortodox** — ks. Axelrod, L. I.
- Os. Pjotr.** — 226.
- Osinski, N. (Obolenski, Valerian Valerianovitsh)** (1887—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1907. 1910—1914 avusti bolševikkien »Zvezda» ja »Pravda» lehteä sekä aikakauslehteä »Prosvestshenije».
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen Osinski oli johtavissa valtio-, puolue- ja taloustoimissa. 1920—1921 puolueenvastaisen »demokraattisen sentralismin» ryhmän aktiivinen jäsen, 1923 yhtyi trotskilaisten oppositioon. — 287.
- Osipov** — ks. Zemljatshka, R. S.
- P
- P. And.** — ks. Krasikov, P. A.
- P. B., Pavel Borisovitsh** — ks. Axelrod, P. B.
- Pannekoek, Antonie** (1873—1960) — alankomaalainen sosialidemokraatti, Amsterdamin yliopiston tähtitieteen professori. Vuodesta 1910 oli läheisessä yhteydessä Saksan vasemmistolaisiin sosialidemokraatteihin. Ensimmäisen maailmansodan vuosina oli internationalisti, osallistui »Vorbote» lehden — Zimmerwaldin vasemmiston teoreettisen äänenkannattajan — julkaisemiseen. 1918—1921 kuului Alankomaiden Kommunistiseen Puolueeseen sekä osallistui Kominternin toimintaan. Oli ultravasemmistolaisella, lahkollisella kannalla. 1921 Pannekoek erosi kommunistisesta puolueesta ja kohta sen jälkeen vetäytyi syrjään aktiivisesta poliittisesta toiminnasta. — 249, 253, 402, 414, 421, 426, 430, 459, 462, 551, 556.
- Pappa** — ks. Litvinov, M. M.

Paroni — ks. Essen, E. E.

Parvus (Helphand, Aleksandr Lazarevitsh) (1869—1924) — osallistui XIX ja XX vuosisadan vaihteessa Venäjän ja Saksan sosialidemokraattiseen liikkeeseen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen menševikki. Parvus esitti marxisminvastaisen »permanenttivalankumouksen» teorian, jota Trotski käytti sitten aseenaan taistelussa leninismää vastaan. Myöhemmin Parvus erkani sosialidemokratiasta; ensimmäisen maailmansodan vuosina oli shovinisti, harjoitti suurkeinoteltua ja rikastui sotatarvikehankinnoilla. Vuodesta 1915 julkaisi aikakauslehteä »Die Glocke». — 26, 104, 395.

Pashev, Nikita — poliittinen pakolainen, Chitilan (Romania) lentokentän lentokonekonekko. Nähtävästi hän oli »Potjomkinin» matruuseja. — 234.

Pavlov — ks. Miljutin, V. P.

Pavlovitsh — ks. Krasikov, P. A.

Pavlovitsh, Mihail Pavlovitsh (Weltmann, Mihail Lazarevitsh, Volontääri) (1871—1927) — orientalisti, sosialidemokraatti, menševikki. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Ukrainan valistusasiain apulaiskansankomissaari, kansallisuusasiain kansankomissaariaatin kollegion jäsen, sittemmin orientalistiikan instituutin rehtori. — 228.

Pedder — 84.

Peluso, Edmondo (1882—1942) — italialainen sosialisti, maanpakolainen; vuodesta 1898 kuului eri maiden sosialistisiin ja sosialidemokraattisiin puolueisiin. 1916 osallistui Kientalin internationalistisocialistien konferenssiin Portugalin sosialistisen puolueen edustajana. Oleskeli Neuvostoliitossa vuodesta 1927 poliittisena pa-

kolaisena, toimi opettajana. — 549.

»**Pero**» — ks. Trotski, L. D.

Peshehonov, Aleksei Vasiljevitch (1867—1933) — porvarillinen yhteiskunnallinen toimihenkilö ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Vuodesta 1906 pikkuporvarillisen »kansansosialistien» (enessien) puolueen johtajia. 1917 toimi porvarillisen väliaikaisen hallituksen elintarvikeministerinä. Vuodesta 1922 valkoemigrantti. — 294.

Petrov — ks. Lenin, V. I.

Petrov — 211.

Petrovski, Grigori Ivanovitsh (Herra puheenjohtaja, N:o 6, Uusi puheenjohtaja) (1878—1958) — Jekaterinoslavin kuvernementin työläisten valitsema IV Valtakunnanduuman jäsen, kuului bolshevistiseen duumaryhmään. Marraskuussa 1914 vangittiin yhdessä muiden bolshevikkiedustajien kanssa ja karkotettiin 1915 Turuhanskin aluepiiriin. Karkotusalueella jatkoi vallankumouksellista toimintaansa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja valtiollisissa toimissa. — 269—270, 277, 279, 313, 354, 361, 364, 365, 368, 371, 372.

Pjatakov, Georgi Leonidovitsh (Japanilainen, Juri, Kijevski, Pjotr, Lialine, Ljalin) (1890—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1910. 1914—1917 oleskeli maanpaossa Sveitsissä, sitten Ruotsissa; toimi »Kommunist» aikakauslehden avustajana, vastusti Leniniä kansakuntien itsemäärämisoikeutta koskevassa kysymyksessä.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen Pjatakov oli Ukrainan neuvostohallituksen jäsen. Vuodesta 1920 talous- ja neuvostotoimissa. Puolueen XII, XIII, XIV ja XVI edus-

tajakokouksessa hänet valittiin KK:n jäseneksi. Toimi moneen otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan, minkä vuoksi erotettiin sen riveistä. — 408, 410, 412, 413, 420, 421, 429, 432, 434, 438, 442, 444, 475—476, 483, 484, 485—486, 487, 488, 489, 490, 491, 497, 504—505, 506, 511, 513, 514, 515, 518, 521, 527, 549, 558, 573.

Pjatnitsa — ks. Pjatnitski, J. A.
Pjatnitsan vaimo — ks. Marshak, N. S.

Pjatnitski, Josef Aronovitsh (Albert, Pjatnitsa) (1882—1939) — kommunistisen puolueen toimihenkilöitä; tuli mukaan valtakumoukselliseen liikkeeseen 1890-luvulla. Maanpaossa ollessaan hoiti maanalaisen kirjallisuuden kuljetusta ja huolehti puoluetovereiden lähettämistä ulkomailta Venäjälle. Osallistui aktiivisesti VSDTP:n II ja III edustajakokouksen järjestämiseen. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen (1905—1907) osanottajia. Toimi Odessassa, Moskovassa ja muissa kaupungeissa. 1917 lokakuun vallankumouksen päivinä oli taistelua johtaneen Moskovan puoluekeskuksen jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen puolue-toimissa. — 96—98, 204, 251, 254, 279—282.

Pjatnitski, K. P. (1864—1938) — Znanije-nimisen kirjakustantamon perustajia (1898). 1905 teki bolshevikkien KK:n kanssa sopimuksen marxilaisen kirjallisuuden julkaisemisesta. — 126.

Pjotr — ks. Aleksinski, G. A.

Pjotr — ks. Ramishvili, N. V.

Platten, Fritz (Friedrich) (1883—1942) — sveitsiläinen vasemmostososialidemokraatti, Sveitsin Kommunistisen Puolueen

perustajia. Huhtikuussa 1917 auttoi suuresti Leninin Sveitsistä Venäjälle paluun järjestämisessä. 1919 oli perustamassa III, Kommunistista Internationaalia, oli Kominternin toimikunnan jäsen. 1921—1923 toimi Sveitsin Kommunistisen Puolueen sihteerinä. Vuodesta 1923 asui Neuvostoliitossa. — 447, 448, 463, 465, 478, 491, 526, 527, 530, 531, 545, 552, 553, 556, 557, 564, 566, 568, 572.

Plehanov, Georgi Valentinovitsh (G. V., Saksalainen, X) (1856—1918) — venäläisen ja kansainvälisen työväenliikkeen huomatuimpia merkkimiehiä, ensimmäinen marxilaisuuden levittäjä Venäjällä. 1883 perusti Genèvessä ensimmäisen venäläisen marxilaisen järjestön, Työn Vapautus-ryhmän. 1890-luvun alkuvuosina oli »Iskra» lehdessä ja »Zarja» aikakauslehtien toimituskunnan jäsen.

Vuosien 1883 ja 1903 välisenä aikana Plehanov kirjoitti useita teoksia, jotka esittivät suurta osaa materialistisen maailmankäsityksen puolustamisesta ja tunnetuksi tekemisestä. Hänellä ilmeni kuitenkin jo tuolloin vakavia virheitä, jotka olivat hänen myöhempien menshevististen katsomustensa alkulähteenä. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen Plehanov otti sovittelevan asenteen opportunismiin nähden ja sitten yhtyi menshevikkeihin. 1907—1914 esiintyi marxilaisuuden machilaista tarkistusta ja likvidaat-toruutta vastaan, johti puolue-mies-menshevikkien ryhmää. Ensimmäisen maailmansodan aikana asettui sosialishovinismille. Suhtautui kielteisesti Lokakuun vallankumoukseen, mutta ei osallistunut

taisteluun neuvostovaltaa vastaan. — 24—25, 26, 29, 31, 33—34, 37, 39—40, 41—42, 44, 45, 47, 50—51, 53—54, 60—64, 66—67, 69—71, 72, 73—75, 77, 87, 97, 100, 102, 105, 116, 118—119, 123—124, 138, 175, 180, 193, 196, 199, 209, 217, 221, 222, 224, 227, 228, 244, 245, 247, 259, 260, 272, 274, 276, 288, 289, 292, 293, 306, 307, 309, 331, 332, 356, 357, 364, 368, 372, 374, 376, 381, 386, 417, 440, 445, 472, 497, 501.

Pokrovski, Ivan Petrovitsh (synt. 1872) — sosialidemokraatti, III Valtakunnanduuman jäsen, yhtyi sosialidemokraattisen duumaryhmän bolshevikkijäseniin. 1910 kuului bolshevikkien julkisen »Zvezda» lehden toimittuskuntaan. — 168, 210, 230.

Pokrovski, Mihail Nikolajevitsh (Domov) (1868—1932) — huomattava neuvostomaan valtiollinen ja yhteiskunnallinen toimihenkilö, historioitsija, puolueen jäsen vuodesta 1905. 1908—1917 oleskeli maanpaossa. 1907—1910 yhtyi otzovisteihin ja ultimativisteihin ja sitten puolueenvastaiseen Vpejod-ryhmään, josta erkani 1911. Maailmansodan aikana toimi keskustalaisten »Golosa» ja »Nashe Slovo» lehtien avustajana. Palasi Venäjälle 1917. Oli Moskovan Neuvoston puheenjohtajana vuoden 1917 marraskuusta vuoden 1918 maaliskuuhun, sitten VSFNT:n valistusasiain apulaiskansankomissaarina, Kommunistisen Akatemian, Neuvostoliiton Tiedeakatemian Historian Instituutin, Punaisten Professorien Instituutin y.m. johtajana. Vuodesta 1929 akateemikko. — 149—150, 159, 161, 163, 165, 180, 470, 495, 496, 501—502, 509, 534, 540.

Poletajev, Nikolai Gurjevitch (Kross) (1872—1930) — sosialidemokraatti, bolshevikki. 1905 Pietarin Työläisten Edustajien Neuvoston TPK:n jäsen. Oli Pietarin kuvernementin edustajana III Valtakunnanduumassa, kuului sosialidemokraattisen duumaryhmän bolshevikkiosaan. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli taloustoimissa. — 168, 214—215, 223—225, 229, 230, 231, 256, 269, 288—289.

Polonski, Josef Matvejevitch (Stepan) (synt. 1889) — puolueen jäsen vuodesta 1907. 1909 karkotettiin elinkaudeksi Siperiaan. Pakeni vuoden 1911 lopulla Pariisiin, oli bolshevikkien Pariisin-ryhmän jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli ammattiliittotoimissa, sitten työssä ulkomaankauppakomissariaatissa. — 306, 333.

Polubinov (Jegor) — eserrä, lähti maanpakoon Venäjältä. Syyskuussa 1915 kirjoitti kirjeen Leninille kehottaen siinä ottamaan VSDTP:n jäseniksi ne vasemmisto-eserrät, jotka eivät olleet hyväksyneet eserräpuolueen heinäkuun konferenssin (1915) päätöslauselmaa isänmaan puolustuksesta. — 439, 440.

Popov, Anatoli Vladimirovitsh (Britman, A. V., Antonov) (kuoli 1914) — sosialidemokraatti; VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi bolshevikkeihin. Kuului VSDTP:n Pariisin-jaostoon ja puolueen ulkomaisten järjestöjen komiteaan. — 203, 249, 331, 333, 334, 335.

Popov, Ivan Fjodorovitsh (1886—1957) — sosialidemokraatti. 1905—1914 oli bolshevikki-puolueen jäsen. 1908 muutti Belgiaan, jossa hoiti VSDTP:n

- KK:n ja Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston välisiä yhteyksiä. Toimi »Pravdan», »Prosvestsheniien», »Le Peuplen» ja muiden julkaisujen avustajana. Ensimmäisen maailmansodan aikana joutui saksalaisten vangiksi. Palasi Neuvosto-Venäjälle 1918. — 259, 260, 325—326, 327, 332, 341, 343, 344, 345, 358, 361, 364, 365, 366, 370, 371, 375, 377, 493.
- Portugeis, S. I. (Novitsh, Stiva)** — menshevikki, sanomalehtimies. 1907—1914 likvidaattoreita, toimi »Golos Sotsial-Demokrata» lehden, »Nasha Zarya» aikakauslehden ja likvidaattorimenshevikkien muiden lehtien avustajana. Lokakuun vallankumouksen jälkeen muutti ulkomaille. — 339.
- Posse, Vladimir Aleksandrovitsh (1864—1940)** — lehtimies ja yhteiskunnallinen toimihenkilö. »Legaalisten marxilaisten» »Novoje Slovo» (1897) ja »Zhizn» (1898—1901) aikakauslehtien toimittaja. Tsaarihallituksen lakkautettua »Zhiznin» Posse julkaisi sitä 1902 ulkomailta. — 62, 66.
- Postnikov, V. J. (1844—1908)** — talous- ja tilastotieteilijä, palveli maatalouden ja valtionomaisuuden ministeriössä, Vapaan Talousseuran jäsen. — 1—2, 3—5, 6.
- Postolovski, D. S. (Vadim) (1876—1948)** — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1895. Valittiin puolueen III edustajakokouksessa KK:n jäseneksi. Oli VSDTP:n KK:n virallisena edustajana Pietarin Työläisten Edustajien Neuvoston Toimeenpanevasa Komiteassa.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen Neuvostoliiton KKN:n valtiollisen la-
- kiehdotuskomission jäsen. — 226.
- Potresov, Aleksandr Nikolajevitch (A. N., Arsenjev, Starover, Uusi tuttava) (1869—1934)** — yhtyi 1890-luvulla marxilaisiin. Otti osaa »Iskran» ja »Zarjan» perustamiseen. VSDTP:n II edustajakokouksen jälkeen menshevikkien johtomiehiä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen muutti ulkomaille. — 8, 9, 24, 31, 61—62, 63—64, 66, 69, 71, 172, 214, 223, 306, 357, 405, 497, 509, 519, 520.
- Predkain (Priedkain), Andrei Janovitsh (1873—1923)** — latvialainen sosialidemokraatti, ammatiltaan lääkäri. 1907 valittiin III Valtakunnanduumaan, kuului sosialidemokraattiseen duumaryhmään, yhtyi bolshevikkeihin. Toimi bolshevikkien »Zvezda» ja »Pravda» lehtien avustajana. — 168.
- Preobrazhenski, Aleksei Andrejevitch (1863—1938)** — narodnikki, Sharnelin (Samaran kuvernementti) maanviljelyssiirtolan asukkaita. Sharnel sijaitsee muutaman virstan etäisyydessä Alakajevkasta, jossa Uljanovit asuivat kesäisin vuosina 1889—1893. Preobrazhenski ja Lenin tapasivat toisensa noina vuosina useasti ja väittelivät kiivaasti talonpoikaiskysymyksestä. Preobrazhenski yhtyi myöhemmin sosialidemokraattiseen liikkeeseen. 1905 oli työssä Samarassa. — 116.
- Prokopovitsh, Sergei Nikolajevitch (1871—1955)** — porvarillinen taloustieteilijä ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija, 1890-luvun lopulla huomattu »ekonomismin» kannattaja. Myöhemmin liberaalis-monarkistisen Vapautusliiton aktiivinen jäsen. 1906 kadettipuolueen KK:n jäsen. Puolittain kadet-

tilaisen ja puolittain menshevistisen »Bez Zaglavija» aikakauslehden toimittaja ja julkaisija. 1917 toimi porvarillisen väliaikaisen hallituksen elintarvikeministerinä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen karkotettiin Neuvostoliitosta neuvostovastaisen toimintansa vuoksi. — 159, 172.

Purishkevitsh, Vladimir Mitrofanovitsh (1870—1920) — suurmaanomistaja, mustasotnia-laisen Venäjän Kansan Liiton perustamishankkeen alkuunpanijoita; 1907 erosi tuosta liitosta ja perusti uuden vastavallankumouksellisen monarkistijärjestön, Arkkienkeli Mikaelin Liiton. Purishkevitsh valittiin II, III ja IV Valtakunnanduumaan Bessarabian kuvernementin edustajana; saavutti laajaa kuuluisuutta pogromihenkisillä, antisemiittisillä duumapuheillaan. — 363.

Putjatin, Vasili Petrovitsh (synt. 1878) — syntyperältään talonpoika. Valittiin III Valtakunnanduumaan Vjatkan kuvernementin edustajaksi. Kuului jonkin aikaa sosialidemokraattiseen duumaryhmään. — 168.

Q

Quarck, Max (1860—1930) — saksalainen oikeistososialidemokraatti, lakimies ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Ensimmäisen maailmansodan kaudella kannatti Saksan sosialidemokratian ja hallitsevien luokkien yhteistoiminnan politiikkaa. — 424, 425.

Quelch, Harry (1858—1913) — Englannin ja kansainvälisen työväenliikkeen merkkimiehiä. Oli edustajana monissa II Internationaalin kansainvälisissä kongresseissa, Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston jäsen.

Osallistui aktiivisesti Englannin ammattiyhdistysten toimintaan. Kautena (1902—1903), jolloin leniniläistä »Iskraa» julkaistiin Lontoossa, Quelch auttoi toimeliaasti lehden julkaisutyön järjestämisestä. — 45.

Quessel, Ludwig (1872—1931) — saksalainen sosialidemokraatti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. — 219.

R

Radek, Karl (1885—1939) — 1900-luvun alusta osallistui Galitsian, Puolan ja Saksan sosialidemokraattiseen liikkeeseen, kirjoitteli Saksan vasemmistososialidemokraattien julkaisuihin. Imperialistisen maailmansodan vuosina oli internationalistisella kannalla horjuen kuitenkin keskustalaisuuden suuntaan. Liittyi bolshevikkipuolueeseen 1917. Vuodesta 1923 oli trotskilaisen opposition aktiivisia toimihenkilöitä. Puolueenvastaisen toimintansa vuoksi erotettiin puolueesta 1936. — 249, 253, 402, 404, 406, 407, 408, 410, 411, 413, 414—415, 416, 417, 419, 424, 426, 428, 430, 431, 432, 435, 436, 437, 438, 442, 447, 451, 452, 453—454, 455, 456, 458, 460, 461, 464, 465, 467, 473, 474, 477, 478, 479, 481, 486, 490, 492, 493, 494, 496, 498, 506, 508, 515, 526, 527, 529, 531, 542, 544, 549, 550, 551, 556, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 576—577.

Radin — ks. Knunjants, B. M.
Radtshenko, Ivan Ivanovitsh (Arkadi) (1874—1942) — kuului Pietarin Taisteluliittoon Työväenluokan Vapauttamiseksi, esitti suurta osaa leniniläisen »Iskran» levittämisessä Venäjällä. 1902 kuului VSDTP:n II edustajakokouksen koollekutsumisesta huolehtivaan Or-

- ganisaatiokomiteaan. Vuodesta 1918 Neuvostoliiton turveteollisuuden järjestäjiä ja johtajia. — 49, 53, 54—55.
- Rafailov, M.** — *ks.* Gots, M. R.
- Raffin-Dugens, Jean Pierre** — ranskalainen sosialisti. 1910—1919 edustajakamarin jäsen. 1921 liittyi Ranskan Kommunistiseen Puolueeseen. — 538.
- Rahmetov** — *ks.* Bogdanov, A.
- Rakovski, Kristian Georgievitsh** (1873—1941) — osallistui Bulgarian, Romanian, Sveitsin ja Ranskan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1900-luvun alusta. Kuului bolshevikkipuolueeseen vuodesta 1917.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotoimissa. Erotettiin puolueesta trotskilaisen opposition aktiivisena jäsenenä. — 470.
- Ramishvili, Naum Vissarionovitsh (Pjotr)** (synt. 1881) — VSDTP:ssä vuodesta 1902. II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi menshevikkeihin. 1918—1920 toimi Gruusian menshevikkihallituksen sisäministerinä, kannatti Gruusian irtautumista Venäjältä ja taisteli neuvostovaltaa vastaan. — 226, 227.
- Rappoport, Charles** — ranskalainen sosialisti, pyrki revidoimaan marxilaista filosofiaa, minkä vuoksi P. Lafargue arvosteli häntä ankarasti. Kirjoitti lukuisia filosofisia ja sosiologisia teoksia. — 167, 174, 176, 179, 203, 225, 432.
- Ratshinski, Sigmund** (synt. 1882) — Puolan Sosialistisen Puolueen (PPS) jäsen; toimi Krakovassa, Varsovassa ja Lodzissa. Vangittiin lokakuussa 1905 ja karkotettiin 15 vuodeksi Siperiaan. — 33.
- Ravitsh, S. N. (Olga, Olja)** (1879—1957) — puolueen jäsen vuodesta 1903. Toimi Harkovissa, Pietarissa ja ulkomailla. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 150, 182, 354, 385, 386, 400, 419, 424, 431, 435, 438, 445, 463, 472, 491, 538, 541, 542, 544, 546, 547, 549, 563, 566—567.
- Renaudel, Pierre** (1871—1935) — Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen reformistijohtajia. 1914—1920 toimitti »L'Humanité» lehteä. 1914—1919 oli edustajakamarin jäsen. — 412, 538.
- Richter, J.** — *ks.* Lenin, V. I.
- Riskin** — pariisilainen kirjapainon omistaja. — 333.
- Rittinghausen, Moritz** (1814—1890) — saksalainen pikkuporvarillinen demokraatti. Toimi 1848—1849 »Neue Rheinische Zeitungin» avustajana, oli I Internationaalin jäsen. 1884 Rittinghausen erotettiin Saksan Sosialidemokraattisesta Puolueesta sen vuoksi, ettei hän ollut alistunut Kööpenhaminan edustajakokouksen puoluekurista tekemiin päätöksiin. — 26.
- Rittmeyer, Georg** — müncheniläinen sosialidemokraatti; Lenin asui 1900—1901 hänen luonaan Meyer-nimisenä; Leninille tarkoitetut kirjeet lähetettiin vuoden 1900 joulukuusta vuoden 1901 heinäkuun loppuun Rittmeyerin osoitteella. — 13, 26.
- Rjabovski** — *ks.* Stark, L. N.
- Rjadovoi** — *ks.* Bogdanov, A.
- Rjazanov (Goldendach), David Borisovitsh** (1870—1938) — sosialidemokraattisen liikkeen osanottajia 1890-luvulta lähtien. Maanpaossa ollessaan otti osaa opportunistisen Borba-ryhmän perustamiseen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi menshevikkeihin. 1909 oli puolueenvastaisen Caprin koulun luennoitsijoita. Puolueen VI edustajakokouk-

- sessä (1917) hyväksyttiin VSDTP(b):n jäseneksi.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli ammattiliittotyössä. Helmikuussa 1931 erotettiin NKP(b):stä menshevikien vastavallankumouksellisen toiminnan avustamisen vuoksi. — 8, 9, 14, 23, 86, 247, 263, 266, 298, 395, 475.
- Rodzjanko, Mihail Vladimirovitš** (1859—1924) — suurmaanontaja, lokakuulaispuolueen johtomiehiä, monarkisti. Vuoden 1911 maaliskuusta oli III ja sitten IV Valtakunnanduuman puheenjohtajana. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen kaudella perusti vastavallankumouksellisen keskuksen, Valtakunnanduuman »väliaikaisen komitean», ja sen jälkeen järjesti duuman jäsenten »erillis-neuvottelun». Lokakuun vallankumouksen jälkeen yritti yhdistää vastavallankumouksellisten voimat taisteluun neuvostovaltaa vastaan. Sitten muutti ulkomaille. — 317.
- Rogova** — 99, 108.
- Roland Holst, Henriette** (1869—1952) — alankomaalainen sosialisti, kirjailija. Toimi nais-yhdistysten järjestämisen alalla, kuului Alankomaiden vasemmistolaisiin sosialidemokraatteihin, jotka muodostivat 1909 Alankomaiden Sosialistisen Puolueen, osallistui »Vorbote» aikakauslehden, Zimmerwaldin vasemmiston teoreettisen äänenkannattajan, julkaisemiseen. 1918—1927 kuului Alankomaiden Kommunistiseen Puolueeseen sekä osallistui Kominternin toimintaan. — 451, 459—462, 464, 513, 544, 545.
- Rolland, Romain** (1866—1944) — ranskalainen kirjailija ja julkisuuden mies. 1914—1919 kirjoitti »Sotavuosien päiväkirjan», joka oli sittemmin talletettavana Neuvostoliiton Lenin-kirjastossa ja julkaistiin tekijän jälkisäädöstä vastaavasti tammikuussa 1955. — 438, 445, 566.
- Roman** — ks. Jermolajev, K. M.
- Romanov, Ivan Romanovitš** (1871—1919) — työmies, bolshevikki, II Valtakunnanduuman edustaja. Duuman hajottamisen jälkeen muutti Belgiaan, sitten oleskeli Ranskassa. — 147—148.
- Romanovit** — Venäjän tsaarien ja keisarien suku, joka hallitsi 1613—1917. — 291.
- Ropshin, V.** — ks. Savinkov, B. V.
- Rosa** — ks. Luxemburg, R.
- Rosen, M. M. (E.)** (synt. 1876) — Bundin jäsen vuodesta 1898. Toimi Minskissä, Varsovassa, Odessassa, Kijevissä ja Lodzissa. 1907—1908 kuului Bundin KK:hon, oli Bundin päääänenkannattajan toimituskunnan jäsen. — 196.
- Rothstein, Theodor Aronovitš** (1871—1953) — sosialidemokraatti. 1890 siirtyi Englantiin, liittyi siellä Englannin Sosialidemokraattiseen Liittoon ja yhtiyi sen vasemmistosiipeen. 1901 liittyi VSDTP:n jäseneksi. Toimi venäläisten ja ulkomaisten sosialistilehtien avustajana. Oli perustamassa Ison-Britannian Kommunistista Puoluetta. Palasi kotimaahansa 1920. — 402.
- Roussel, Angele** — ranskalainen sosialisti, 1907—1912 Ranskalaisen Sosialistisen Puolueen vakinaisen johtokunnan jäsen. — 157.
- Rovio, Kustaa** (1887—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Vuoden 1910 lopusta oleskeli ja toimi Suomessa. Oli Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen jäsen. Lenin asui elo- ja syyskuussa 1917 hänen asun-

- nossaan piileskellessään porvarillisen väliaikaisen hallituksen vainoilta. Rovio oli Suomen työväen vuoden 1918 vallankumouksen aktiivisia osanottajia. Myöhemmin hän oli puoluetoimissa Neuvostoliitossa. — 578.
- Rozanov, V. N.** (1876—1939) — sosialidemokraatti, menshevikki. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Pietarin Työläisten Edustajien Neuvoston menshevikkiryhmän jäseniä. — 575.
- Rozhkov, Nikolai Aleksandrovitsh** (1868—1927) — historioitsija ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Liittyi vuoden 1905 alussa VSDTP:hen, kulki jonkin aikaa bolshevikkien mukana. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kärsittyä tappion hänestä tuli yksi likvidaattoruuden aatteellisista johtajista. — 217, 288.
- Rozmirovitsh, Jelena Fjodorovna** (Trojanovskaja, Galina) (1886—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1904. Maanpaossa ollessaan suoritti erilaisia KK:n Ulkomaisen Toimikunnan antamia tehtäviä, oli KK:n valtuutettuna. Poroninin neuvottelukokouksen (1913) jälkeen lähetettiin Venäjälle bolshevistisen duumaryhmän ja VSDTP:n KK:n toimikunnan sihteeriksi. Oli »Pravda» lehden toimituksen jäsen ja toimi »Prosvestsheniže», »Rabotnitsa» y.m. aikakauslehtien avustajana. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 284, 290, 292, 342—343, 399, 406.
- Rubakin, Nikolai Aleksandrovitsh** (1862—1946) — bibliografi ja kirjailija, kirjoitti useita bibliografisia sekä Venäjän kirjankustannushistoriaa valaisevia teoksia, yleistajuisia maantieteellisiä, luonnontieteellisiä kuvauksia y.m. Muutti 1907 Sveitsiin ja oleskeli siellä elämänsä loppuun. — 285, 353, 560.
- Rubanovitsh, Ilja Adolfovitsh** (1860—1920) — eserräpuolueen johtajia. Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston jäsen. — 166—167, 260, 368.
- Rudin, A. (Potapov, Aleksandr Ivanovitsh)** (1869—1915) — aloitti poliittisen toimintansa narodnikkina, myöhemmin liittyi eserräpuolueeseen. 1903—1905 oli sen KK:n jäsen. Agraarikysymystä käsittelevissä artikkeleissaan ja kirjasissaan esiintyi marxilaisuutta vastaan. — 70.
- Rudis Gipslis, I. (Rude)** (1885—1918) — Lätinmaan Sosialidemokratian jäsen vuodesta 1905, vuosien 1905—1907 vallankumouksen aktiivisia osanottajia. Vallankumouksen jälkeen muutti Saksaan, oli työssä kirjapainossa Berliinissä. — 299—301, 325 — 326, 327 — 328, 344, 353.
- Ruma, L. N.** — provokaattori, toimi Moskovon työväenliitossa. — 32, 37, 38, 39.
- Rumjantsev, P. P. (Schmidt)** (1870—1925) — osallistui sosialidemokraattiseen liikkeeseen vuodesta 1891; VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki, Enemmistökomiteain Toimikunnan jäsen. Otti osaa puolueen III edustajakokoukseen. Kooptoitin kesäkuussa 1905 VSDTP:n KK:n jäseneksi. 1905 yksi bolshevikkien ensimmäisen legaalisen »Novaja Zhizn» lehden toimittajista ja avustajista. 1907—1910 vetäytyi syrjään poliittisesta toiminnasta. — 125.
- Rusalka** — ks. Ljadov, M. N.,

Rusanov, A. N. (synt. 1881) — valittiin IV Valtakunnanduumaan Primorjen alueen edustajana, puolueeton, ammatiltaan opettaja. — 270.

Rusanov, Nikolai Sergejevitsh (Tarasov) — yhteiskuntapoliittinen kirjailija, narodnajavoljalainen, myöhemmin eserrä. Maanpaossa ollessaan tapasi Engelsiä. 1905 palasi Venäjälle, toimitti useita eserrien lehtiä. — 60, 63, 71.

Rybalka — ks. Jurkevitsh, L.

Rühle, Otto (synt. 1874) — saksalainen vasemmistososialidemokraatti. Vuodesta 1912 valtiopäivien jäsen. 1919 liittyi Saksan Kommunistiseen Puolueeseen, jossa yhtyi vasemmistoppositioon. Saksan kommunistien keskuudessa vuoden 1920 alussa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen oli perustamassa Saksan Kommunistista Työväenpuoluetta. Sittemmin erotettiin tästä puolueesta ja hän liittyi uudelleen sosialidemokraattiseen puolueeseen. — 457, 461, 469.

Rykov, Aleksei Ivanovitsh (Vlasov) (1881—1938) — puolueen jäsen vuodesta 1899. 1907—1910 suhtautui sovittelevasti puolueessa olleisiin opportunisteihin. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen vastusti puolueen suuntausta sosialistiseen vallankumoukseen.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli useissa vastuullisissa toimissa. Toimi moneen otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan; 1928 oli johtamassa oikeisto-opportunistista poikkeamaa. 1937 erotettiin puolueesta puolueenvastaisen toimintansa vuoksi. — 160, 162, 163, 164—165, 219—222, 225—230.

S

Safarov, G. I. (George, Safartshik, Saf-tshik, Samovartshik, Volodin) (1891—1942) — puolueessa vuodesta 1908. Oli puoluetöyssä Pietarissa ja ulkomailla. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 244, 361, 365, 472, 478, 489, 492, 497, 498, 499, 507, 512, 514, 518.

Safarova, Valentina Sergejevna (Valja) (synt. 1891) — G. I. Safarovin vaimo. — 559, 562.

Safartshik, Saf-tshik — ks. Safarov, G. I.

Sahli, Hermann — Bernin yliopiston professori, kuuluisa säätäutilääkäri. — 500.

Saksalainen — ks. Plehanov, G. V.

Salomon Georges — ks. Solomon, G. A.

Sammer, Ivan Adamovitsh (Ljubitsch) (1870—1921) — yhtyi vallankumoukselliseen liikkeeseen 1897, bolshevikki. Osallistui aktiivisesti vuosien 1905—1907 vallankumoukseen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli taloustoimissa. — 160, 222, 226, 228.

Samoilov, Fjodor Nikititsh (1882—1952) — puolueen jäsen vuodesta 1903, Vladimirin kuvernementin työläisten valitsema IV Valtakunnanduuman jäsen, kuului bolshevikkien duumaryhmään. Vangittiin marraskuussa 1914 yhdessä muiden bolshevikkiédustajien kanssa imperialistista sotaa vastaan tähdätyn vallankumouksellisen toiminnan vuoksi ja karkotettiin 1915 Turuhanskin aluepiiriin. Lokakuun vallankumouksen jälkeen työskenteli Ukrainassa ja Moskovassa. — 309, 340—341, 342, 349, 350, 373.

Samovaarit — ks. Leiteisen, G. D. ja Nogin, V. P.

Samovartshik — ks. Safarov, G. I.

- Samsonov** — ks. **Valentinov, N. Sanin, Aleksei Aleksejevitsh** (synt. 1869) — 1890-luvun marxilaisia kirjailijoita, »Samarski Vestnikin» (1896—1897) avustajia ja kokoomateoksen «Пролетарская борьба» («Proletariaatin taistelu») kirjoittajia. Sanin venäjäksi I. Hourwichin kirjan »The Economics of the Russian Village» («Venäjän maaseudun taloudellinen tila») (1896), johon lisäsi omasta puolestaan laajan liitteen. — 63.
- Sapozhkov, N. I. (Kuznetsov, N. V., Nik. Vas.)** (1881—1917) — vallankumouksellisen liikkeen osanottajia vuodesta 1904. Muutti vuoden 1911 lopulla Pariisiin. — 278, 285, 329, 332, 333—334, 335, 352, 360.
- Sauer** — ks. **Skarre, V.**
- Saveljev, Maksimilian Aleksandrovitsh (Vetrov)** (1884—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1903. 1911—1913 oli »Prosveshtshenije» aikakauslehden toimittajana ja samanaikaisesti vuodesta 1912 »Pravdan» toimituskunnan jäsenenä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 269, 273.
- Savinkov, Boris Viktorovitsh (Ropshin, V.)** (1879—1925) — eser- räpuolueen »taistelujärjestön» johtajia. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli järjestä-mässä useita vastavallankumouksellisia kapinoita ja aseelista interventiota Neuvostotasavaltaa vastaan. — 250, 293.
- Schanzer, Virgilius Leonovitsh (Marat)** (1867—1911) — sosialidemokraatti. Valittiin puolueen V (Lontoon) edustajakokouksessa (1907) KK:hon. Osallistui VSDTP:n V konferenssiin (joulukuu 1908); kuului bolshevikkien »Proletari» lehden toimituskuntaan. — 160, 161—162, 164, 165.
- Schmidt** — ks. **Rumjantsev, P. P.**
- Schwarz** — ks. **Vorovski, V. V.**
- Schweitzer, Johann Baptist** (1833—1875) — saksalainen julkisuuden henkilö ja kirjailija, 1867 hänet valittiin Saksan työväenliiton presidentiksi. Schweitzer noudatti lassallelaista, opportunistista sovitte-lutaktiikkaa Preussin hallituksen suhteen, kannatti Saksan yhdistämiskysymyksessä junkkerihenkistä preussilaista ylhäältä-käsin-linjaa. K. Marx ja F. Engels arvostelivat jyrkästi Schweitzerin »kuninkaallis-preussilaista hallitussosialismia». — 235.
- Seeger, Johann Friedrich** (1867—1928) — saksalainen sosialidemokraatti, Leipzigin sosialidemokraattisen järjestön johtajia ja »Leipziger Volkszeitungin» toimittajia. — 518.
- Semashko, Nikolai Aleksandrovitsh (Aleksandrov)** (1874—1949) — puolueen jäsen vuodesta 1893. 1905 otti osaa aseelliseen kapinaan Nizhni Novgorodissa, sitten siirtyi ulkomaille. Toimi VSDTP:n KK:n Ulkomaisen Toimikunnan sihteerinä ja kassanhoitajana. Ensimmäisen maailmansodan alussa hänet inter-noitiin Bulgariassa. Palasi Venäjälle syyskuussa 1917. Osallistui aktiivisesti Moskovan aseelliseen kapinaan lokakuussa 1917. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli johtavissa toimissa terveydenhoidon alalla. — 142—143, 225, 229, 230, 266.
- Semkovski, S. (Bronstein, Semjon Juljevitsh)** (synt. 1882) — sosialidemokraatti, menshevikki. Trotskin wieniläisen »Pravdan» toimituskunnan jäsen, toimi likvidaattorimenshevikkien

- ja ulkomaisten sosialidemokraattisten lehtien avustajana. Ensimmäisen maailmansodan kaudella oli kannanotoiltaan keskustalainen. 1917 palasi maanpaosta Venäjälle, valittiin menshevikkien KK:n jäseneksi. 1920 katkaisi välinsä menshevikkeihin. Sittemmin oli Ukrainan korkeakouluissa professorina, teki tieteellistä ja kirjallista työtä. — 297, 508.
- Seppin, J. H.** — 140—141.
- Sergei Vasiljevitch** — 124.
- Sergejev, V.** — ks. Taratuta, V. K.
- Sharko** — ks. Krupskaja, N. K.
- Shaumjan, Stepan Grigorjevitch** (1878—1918) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1900. 1904—1910 johti puoluetoimintaa Taka-Kaukasiassa; bolshevikkien julkisten ja maanalaisten lehtien perustaja ja toimittaja. Vuodesta 1914 johti Bakun bolshevikkijärjestöä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi väliaikaisena Kaukasian erikoiskomissaarina, Bakun kansankomissaarien neuvoston puheenjohtajana ja ulkoasiain komissaarina. Oli puolueen KK:n jäsen. Kukistettuaan Bakun kommuunin englantilaiset interventit ampuivat hänet Bakun 26 komissaarin joukossa syyskuun 20 pnä 1918. — 262—263.
- Shelgunov, Vasili Andrejevitch** (1867—1939) — työmies, tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1886. Vuodesta 1892 teki tunnetuksi marxilaisuutta Pietarin työläiskerhoissa. Oli perustamassa ja johtamassa Pietarin Taisteluliittoa Työväenluokan Vapauttamiseksi. Vangittiin liiton toimintaan osallistumisen vuoksi ja karkotettiin. 1910 otti osaa »Zvezda» ja myöhemmin »Pravda» lehden perustamiseen. — 59.
- Shenderovitch** — 310—311.
- Shipulinski, F. P. (Feofan) (Lushin)** (1876—1942) — sosialidemokraattisen liikkeen osantajia vuodesta 1898. 1905 yhtyi menshevikkeihin. — 122.
- Shkljarevitch, V. G.** (1877—1921) — sosialidemokraatti, iskralainen. Järjesti Krimin sosialidemokraattisen järjestön ja »Iskran» toimituksen väliset yhteydet. — 51.
- Shklovski, Grigori Lvovitsh** (1875—1937) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1898. Vuodesta 1909 oleskeli pakolaisena ulkomailta. Kuului bolshevikkien Berenin jaostoon; vuodesta 1915 bolshevikkien Ulkomaisen Järjestön Komitean jäsen. Palasi Venäjälle 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen. 1918—1925 toimi diplomaattityössä. — 291, 296—297, 308, 310, 312, 351, 372—373, 418, 433, 436, 443, 446, 464, 483, 533.
- Shljapnikov, Aleksandr Gavrilovitsh (A., Aleksandr, Belenin)** (1885—1937) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Ensimmäisen maailmansodan vuosina toimi Pietarin puoluejärjestöissä ja ulkomailla; oli VSDTP:n KK:n Venäjän- ja Ulkomaisen toimikunnan yhteysmiehenä. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen VSDTP(b):n Pietarin komitean sekä Pietarin Työläisten ja Sotilaiden Edustajien Neuvoston TPK:n jäsen ja Pietarin metallityöläisten liiton puheenjohtaja. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Kansankomissaarien Neuvoston jäsen, työasiain kansankomissaari; sittemmin oli ammattiliitto- ja taloustoimissa. 1920—1922 esiintyi puolueenvastaisen »työläisoppositio»-ryhmän järjestäjänä ja johtajana. Erotettiin NKP(b):n riveistä 1933 puolueessa toi-

- mitetun puhdistuksen aikana. — 387—388, 391, 392, 393—394, 405, 408, 429, 430, 432, 467, 468, 473, 474, 478, 482, 483, 484—485, 486, 487—488, 504, 512, 517—518, 568.
- Shouer, M. M.** — sosialidemokraatti, iskralainen; Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan jäseniä, otti osaa liigan II edustajakokoukseen menshevikkien kannattajana. — 18.
- Shter** — 575.
- Shtshur** — ks. Skrypnik, N. A.
- Shurkanov, Vasili Jegorovitsh** (synt. 1876) — työmiehes; valittiin III Valtakunnanduumaan Harkovin kuvernementin edustajana, sosialidemokraattisen duumaryhmän jäsen. Kuten myöhemmin on selvinnyt, oli vuodesta 1913 ohranan salainen asiamies. — 168.
- Siefeld (Simumjash), Arthur Rudolfovitsh** (1889—1938) — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1906. Vuodesta 1913 oleskeli Sveitsissä. Bolshevikkipuolueesta vuodesta 1915. — 455.
- Sigg, Jean** — Sveitsin Sosialidemokraattisen Puolueen Genève'n järjestön johtokunnan jäsen; Sveitsin liittokokouksen jäsen. — 386.
- Silvin, Mihail Aleksandrovitsh (Brodjaga)** (1874—1955) — sosialidemokraatti, tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1891, kuului Pietarin Taisteluliittoon, sen keskusryhmään. Toimi »Iskran» asiamiehenä. 1904 kooptoitiin VSDTP:n KK:n jäseneksi, siirtyi vuoden 1904 lopulla menshevikkien puolelle, yhtyi kuitenkin pian jälleen bolshevikkeihin ja oli bolshevikkien useiden lehtien avustajana. 1908 vetäytyi syrjään poliittisesta toiminnasta ja erosi puolueesta. Lokakuun vallankumouksen jälkeen työskenteli VSFNT:n valistusasiain komissariaatissa, vuosina 1923—1930 Neuvostoliiton kauppavaltuuskunnassa Englannissa, vuodesta 1931 harjoitti pedagogista toimintaa. — 88, 90.
- Sinclair, Upton** (synt. 1878) — amerikkalainen kirjailija. — 242, 421.
- Skaret, Ferdinand** (1862—1941) — itävaltalainen sosialidemokraatti. Oli Itävallan Sosialidemokraattisessa Puolueessa johtotoimissa ja sen edustajana II Internationaalissa. Skaret oli vuoteen 1930 vakituisesti Itävallan tasavallan kansalliskokouksen jäsen. — 397.
- Skarre, V. (Sauer)** — vuodesta 1908 Läntimaan Sosialidemokratian ulkomaisen komitean sihteeri, menshevikki. — 327.
- Skovno, Abram Andrejevitch (Abram)** (1888—1938) — bolshevikkipuolueen jäsen vuodesta 1903. Oleskeli vuodesta 1910 Ranskassa, kuului VSDTP:n Pariisin-jaostoon. Vuodesta 1914 asui Sveitsissä. Palasi Venäjälle yhdessä Leninin kanssa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli puolue- ja taloustoimissa Moskovassa. — 383, 458, 559.
- Skrypnik, Nikolai Aleksejevitch (Shtshur)** (1872—1933) — puolueen jäsen vuodesta 1897. »Pravdan» toimituskunnan jäsen (1914). Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen toimi Pietarissa tehdaskomiteoiden keskusneuvoston puheenjohtajana; kuului TpKK:n ensimmäiseen kokoonpanoon. Lokakuun vallankumouksen aktiivisia osanottajia, Pietarin sotilaallisen vallankumoukskomitean jäsen. Vallankumouksen jälkeen oli puo-

- lue- ja neuvostotoimissa. — 162, 163.
- Skvortsov-Stepanov, Ivan Ivanovitsh (Bolshak) (1870—1928)** — puolueen jäsen vuodesta 1896; bolshevikki vuodesta 1904; marxilainen kirjailija. Lokakuun vallankumouksen aktiivinen osanottaja. Vallankumouksen jälkeen oli valtio- ja puolueoimissa. — 99, 108, 159, 347—348.
- Smidovitsh, Inna Germogenovna (Dimka) — sosialidemokraatti.** Hoiti »Iskran» perustamishetkestä lehden toimitussihteerin virkaa aina vuoden 1901 huhtikuuhun saakka, t.s. siihen saakka kunnes Krupskaja saapui Genèveen; sen jälkeen huolehti kirjallisuuden toimittamisesta rajan yli. Otti osaa Venäjän Vallankumouksellisen Sosialidemokratian Ulkomaisen Liigan II edustajakokoukseen menshevikkien kannattajana, oli liigan johtokunnan sihteerinä. — 528.
- Smilga, Ivan Tenisovitsh (1892—1938)** — puolueen jäsen vuodesta 1907. 1914—1915 oli VSDTP(b):n Pietarin komitean jäsen. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen kuului VSDTP(b):n Kronstadtin komiteaan, oli armeijan, laivaston ja Suomen työläisten toimeenpanevan aluekomitean puheenjohtajana. Lokakuun vallankumouksen jälkeen VSFNT:n KK:n valtuutettuna Suomessa; Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäsen; KKTN:n varapuheenjohtaja. — 578.
- Sokolnikov (Briljantti), Grigori Jakovlevitsh (1888—1939)** — puolueen jäsen vuodesta 1905. 1909—1917 oli maanpaossa; ensimmäisen maailmansodan aikana toimi likvidaattorimen-
- shevikkien »Nashe Slovo» lehden avustajana.
- Lokakuun vallankumouksen jälkeen Sokolnikov oli neuvosto-, diplomaatti- ja sotilastoimissa. 1936 erotettiin puolueesta puolueenvastaisen toimintansa vuoksi. — 538, 542.
- Sokolov, Nikolai Dmitrijevitch (1870—1928)** — sosialidemokraatti, tunnettu poliittisten oikeusjuttujen käsittelyyn erikoistunut asianajajana. Toimi »Zhizn», »Obrazovanije» y.m. aikakauslehtien avustajana. 1909 oli VSDTP:n edustajaehdokkaana Pietarissa toimitetuissa III Valtakunnanduuman täydennysvaaleissa. Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi lainopillisena neuvonantajana erilaisissa neuvostovirastoissa. — 171—172, 339.
- Sokolovski — ks. Nadezhdin, L.**
- Solomon, Georgi Aleksandrovitsh (Isetski, Salomon) (synt. 1868)** — yhtyi sosialidemokraattiin liikkeeseen 1898, harjoitti agitaatio- ja propagandatoimintaa. Muutti 1907 ulkomaille, oleskeli siellä vuoteen 1917. — 148, 150, 151.
- Sorokin — 419.**
- Spandarjan, Suren Spandarovitsh (1882—1916)** — VSDTP:n jäsen vuodesta 1902, VSDTP:n Kaukasian liittokomitean jäsen. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen aktiivisia osanottajia. Valittiin VSDTP:n Prahan konferenssissa KK:hon ja VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan jäseneksi. Konferenssin jälkeen kävi tekemässä selostukset Lätinmaan, Pietarin, Moskovan, Tiflisin ja Bakun bolshevistisissa järjestöissä. Toimi »Zvezda» lehden avustajana. Vangittiin 1912 ja karkotettiin elinkaudeksi Siperiaan. Kuoli Krasnojarskin sairaalassa. — 240.

Spektator — ks. Nahimson, M. I.
Spitsa — ks. Nevski, V. I.

Stahl, Ljudmila Nikolajevna (Ljudmila) (1872—1939) — puolueen jäsen vuodesta 1897. 1905 oli VSDTP:n Moskovan komitean ja 1906 Pietarin komitean jäsen. 1907 muutti ulkomaille. Oleskeli Ranskassa, Englannissa ja Ruotsissa vuoteen 1917. Lokakuun vallankumouksen aktiivisia osanottajia. Kansalaissodan vuosina teki poliittista valistustyötä armeijassa. Vuodesta 1921 oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 352, 410—411, 432, 474, 511.

Stalin (Dzhughashvili), Josef Visarionovitsh (1879—1953) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Lokakuun vallankumouksen jälkeen hänet valittiin Kansankomissaarien Neuvostoon, jossa johti Kansallisuusasiain kansankomissariaattia. Ulkomaiden sotilaallisen intervention ja kansalaissodan vuosina oli Tasavallan Vallankumouksellisen Sotaneuvoston jäsenen ominaisuudessa monilla rintamilla. Vuonna 1922 hänet valittiin VKP(b):n KK:n pääsihteeriksi. Vuodesta 1941 alkaen Stalin oli SNTL:n Kansankomissaarien Neuvoston ja sitten Ministerineuvoston puheenjohtaja. Suuren isänmaallisen sodan vuosina (1941—1945) Valtion Puolustuskomitean puheenjohtaja, puolustusasiain kansankomissaari ja Neuvostoliiton Aseellisten Voimien ylikomentaja.

Puolueen Keskuskomitean pitkäaikaisena pääsihteerinä Stalin yhdessä muiden johtavien toimihenkilöiden kanssa taisteli aktiivisesti sosialismin rakentamisen puolesta ja esitti huomattavaa osaa puolueenvastaisten virtausten, varsin-

kin trotskilaisuuden ja oikeisto-opportunismin murskaamisessa.

Hänen nimeensä liittyvät samanaikaisesti myös ne neuvostoyhteiskunnan elämässä ilmenneet vääristelyt, jotka kommunistinen puolue luonnehti marxismi-leninismille vieraiksi yksilönpalvonnan ilmauksiksi.

NKP tuomitsi päättävästi marxismi-leninismiin kanssa yhteensovittamattoman Stalinin henkilökultin ja ryhtyi toimenpiteisiin tuollaisten virheiden ja vääristelyjen ehkäisemiseksi vastaisuudessa. — 191—192, 261, 266, 267—270, 273—274, 277, 290, 418, 431, 567.

Starik — ks. Lenin, V. I.

Stark, L. N. (Rjabovski) (1889—1943) — puolueen jäsen vuodesta 1905. Karkotettiin 1912 ulkomaille, oleskeli jonkin aikaa Wienissä, yhtyi Trotskin ryhmään, sittemmin asui Caprin saarella. Toimi bolshevikien »Zvezdan», »Pravdan» ja »Prosvestshenijen» sekä menshevikkien »Sovremennik» aikakauslehden avustajana. — 307—308, 494.

Starover — ks. Potresov, A. N.

Stasova, Jelena Dmitrijevna (Absoluutti) (1873—1966) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Vuoteen 1905 saakka harjoitti maanalaista vallankumouksellista toimintaa Pietarissa, Kijevissä, Moskovassa, Orelissa, Smolenskissa, Vilnassa ja Minskissä; toimi puolueen Pietarin komitean sekä KK:n Pohjoisen toimikunnan sihteerinä. 1907—1912 harjoitti puoluetoimintaa Tiflisissä. Valittiin VSDTP:n VI (Prahan) yleisvenäläisessä konferenssissa KK:n varajäseneksi. Sittemmin oli puoluetoimissa Pieta-

- rissa ja Bakussa, työskenteli Kominternissa, MOPR'issa ja Keskuskontrollikomiteassa, kirjoitteli yhteiskuntapoliittisia artikkeleja. — 87—88, 89—90, 122.
- Stavski, I. I.** (1877—1957) — puolueen jäsen vuodesta 1898; Donin Rostovin marraskuun lakon (1902) johtajia. Saavuttuaan ulkomaille kirjoitti yhdessä Z. Mihailovin ja Motshalovin kanssa »Iskran» toimittuskunnalle kirjeen ilmoittaen siinä hyväksyvänsä lehden ohjelman. — 59, 61, 68.
- Steinberg, S.** — venäläinen maanpakolainen; Tukholmassa vuonna 1917 Venäjän helmikuun vallankumouksen jälkeen perustetun pakolaiskomitean jäsen; komitean tarkoituksena oli auttaa Venäjälle palanneita poliittisia pakolaisia. — 571.
- Steklov, Juri Mihailovitsh (Nahamkis, Nevzorov)** (1873—1941) — tuli mukaan sosialidemokraattiseen liikkeeseen 1893. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. 1907—1914 toimi VSDTP:n pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokratin» sekä bolshevikkien »Zvezda» ja »Pravda» lehden avustajana. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli »Izvestija VTsIK» lehden ja »Sovetskoje Stroitelstvo» aikakauslehden toimittajana, vuodesta 1929 Neuvostoliiton TpKK:n Tieteellisen Komitean varapuheenjohtajana. — 8, 10, 23, 117—118, 231, 276, 297, 331.
- Stepan** — ks. Polonski, J. M.
- Stepanov** — ks. Skvortsov-Stepanov, I. I.
- Stepko** — ks. Kiknadze, N. D.
- Stietz, Otto** — 377—378.
- Stolypin, Pjotr Arkadievitsh** (1862—1911) — tsaarin Venäjän valtiomies, suurmaanomistaja. 1906—1911 Venäjän Ministerineuvoston puheenjohtaja ja sisäministeri. Stolypin pani toimeen agraarireformin, jonka tarkoituksena oli luoda kula-kistosta tsaarin itsevaltiuden tuki maaseudulla. Hänen nimensä liittyy myös vuosien 1905—1907 vallankumouksen kukistamisen jälkeinen arkan poliittisen taantumuksen kausi. — 133, 178, 293.
- Strannik** — ks. Fridolin, V. J.
- Struve, Pjotr Bernhardovitsh** (1870—1944) — porvarillinen taloustieteilijä ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. 1890-luvulla »legaalisen marxilaisuuden» huomatuimpia kannattajia, pyrki sopeuttamaan marxilaisuuden ja työväenliikkeen porvariston etuihin. Sitten kun 1905 oli perustettu kadetti-puolue, Struve oli sen KK:n jäsen. Venäjän imperialismin ideologeja. Lokakuun vallankumouksen jälkeen valkoemi-grantti. — 100.
- Ströbel, Heinrich** (1869—1945) — saksalainen sosialidemokraatti. Ensimmäisen maailmansodan alussa esiintyi imperialistista sotaan vastaan, yhtyi Internationale-ryhmään, edusti siinä kautskylaisuuden puoleen horjuvaa virtausta. 1916 siirtyi varauksettomasti kautskylaisuuden kannalle; 1917 Saksan Riippumattoman Sosialidemokraattisen Puolueen perustamishankkeen alkuun panijoita. — 457, 461.
- Ström, Fredrik** (1880—1948) — ruotsalainen vasemmistososialidemokraatti, kirjailija ja publisisti. 1911—1916 Ruotsin Sosialidemokraattisen Puolueen sihteeri. 1921—1924 Ruotsin Kommunistisen Puolueen sihteeri. Ström kirjoitti kirjan »I stormigtid» (»Myrskyisenä aikana») (Tukholma 1942),

jonka eräässä luvussa (»Lenin Tukholmassa») kuvaa Leninin saapumista Tukholmaan maaliskuun 31 pnä (huhtikuun 13 pnä) 1917 ja keskusteluun Leninin kanssa. — 568.

Suhanov, N. (Gimmer, Nikolai Nikolajevitch) (synt. 1882) — hengeltään pikkuporvarillinen taloustieteilijä ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. Alkujaan oli narodnikki, sitten menshevikki. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli työssä Neuvostoliiton talouselimissä ja -virastoissa. 1931 sai tuomion menshevikkien maanalaisen järjestön päämiehenä. — 357, 463, 475, 478, 483, 495.

Surkov, P. I. (1876—1946) — sosialidemokraatti, kutomatyöläinen. Kostroman kuvernementin työläisten valitsema bolshevikkiedustaja III Valtakunnanduudessa. Toimi bolshevikkien legaalisen »Zvezda» lehden avustajana. — 168.

Sverdlov, Jakov Mihailovitsh (Andrei) (1885—1919) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Kooptoitui VSDTP:n VI (Prahan) konferenssin (tammikuu 1912) jälkeen VSDTP:n KK:n jäseneksi ja vahvistettiin VSDTP:n KK:n Venäjän-toimikunnan jäseneksi. Kuului »Pravdan» toimituskuntaan. Osallistui aktiivisesti Lokakuun vallankumouksen valmisteluun ja suorittamiseen. Sverdlov oli puolueen Keskuskomitean muodostamien Pietarin sotilaallisen vallankumousskomitean sekä kapinaa johtaneen sotilaallisen vallankumousskeskuksen jäsen. Marraskuun 8 (21) pnä 1917 hänet valittiin YTpKK:n puheenjohtajaksi. — 287.

Sysoika — ks. Bogdanov, A.

T

T. — 244.

Tarasov — ks. Rusanov, N. S.
Taratuta, Viktor Konstantinovitsh (Sergejev, V., Viktor) (1881—1926) — puolueen jäsen vuodesta 1898. Osallistui VSDTP:n IV ja V edustajakokoukseen, oli Bolshevistisen Keskuksen jäsen. — 154, 162, 181, 185, 212.

Teodorovitsh, Ivan Adolfovitsh (Fedorovitsh) (1875—1940) — aloitti vallankumouksellisen toimintansa 1895. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. 1905 oli bolshevikkien pää-äänenkannattajan, »Proletari» lehden toimituskunnan jäsen. 1905—1907 VSDTP:n Pietarin komitean jäsen. — 125.

Ter-Joannisjan, V. A. — huomattua armenialaisen kirjailijan Muratsanin vaimo. Vuodesta 1890 oleskeli Saksassa, tutustui vuoden 1912 alussa S. Spandaranjan välityksellä Leniniin. — 240—241.

Thalheimer, August (1884—1948) — saksalainen sosialidemokraatti, yhteiskuntapoliittinen kirjailija. 1914—1916 sosialidemokraattien »Volksfreund» lehden toimittaja; kuului Internationale-ryhmään, joka otti myöhemmin nimekseen Spartakus-ryhmä ja sitten Spartakus-liitto. Vuodesta 1923 oikeisto-opportunistien johtomiehiä. Erotettiin puolueesta 1929. — 411.

Thun, Alphons (1853—1885) — saksalainen historioitsija; kirjan »Venäjän vallankumouksellisten liikkeiden historia» kirjoittaja. — 71, 72.

Tinski — ks. Usijevitsh, G. A.
Tolstoi, Lev (Leo) Nikolajevitsh (1828—1910) — venäläinen kirjailija. — 217.

Tomitsh — ks. Korenevski, M.
Tomski, Mihail Pavlovitsh (1880—1936) — puolueessa vuodesta 1904. 1905—1906 toimi VSDTP:n Räävelin järjestössä; 1907 VSDTP:n Pietarin komitean jäsen; bolshevikkien »Proletari» lehden toimiskunnan jäsen.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli useissa vastuullisissa toimissa. Oli moneen otteeseen puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan. 1928 johti yhdessä Buharinin ja Rykovin kanssa oikeisto-oppoportunistista poikkeamaa NKP(b):ssä. — 177—178.

Travinski — ks. Krzhizhanovski, G. M.

Tria — ks. Mgeladze, V. D.

Troelstra, Pieter Jelles (1860—1930) — Alankomaiden työväenliikkeen miehiä, oikeistososialisti, Alankomaiden Sosiaalidemokraattisen Puolueen perustajia (1894) ja johtajia. — 393.

Trojanovski, Aleksandr Antonovitsh (1882—1955) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1907. 1910 siirtyi ulkomaille. Oli II Internationaalin Baselin kongressissa (1912) VSDTP:n KK:n valtuuskunnan jäsenenä, osallistui VSDTP:n KK:n ja puolue-työntekijäin yhteisiin Krakovan ja Poroninin neuvottelukokouksiin. Palasi Venäjälle 1917. Oli diplomaattitoimissa ja muissa töissä. — 260, 284, 290, 292, 297, 560.

Trojanovskin vaimo — ks. Rozmirovitsh, J. F.

Trotski (Bronstein), Lev Davidovitsh (»Pero») (1879—1940) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1897, menshevikki. II edustajakokouksen (1903) jälkeen taisteli bolshevikkeja vastaan sosialistisen vallankumouksen teorian ja käytännön kaikissa

kysymyksissä. Palattuaan 1917 maanpaosta liittyi »väliiryhmään» ja hyväksyttiin yhdessä sen muiden jäsenten kansansa bolshevikkipuolueeseen VSDTP(b):n VI edustajakokouksessa (1917).

Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli useissa vastuullisissa toimissa. Kävi ankaraa ryhmäkuntataistelua puolueen päälinjaa ja Leninin laatimaa sosialismin rakentamisohjelmaa vastaan sekä julisti ajatusta, että sosialismin voitto Neuvostoliitossa on mahdotonta. 1927 erotettiin puolueesta, 1929 karkotettiin neuvostovastaisen toimintansa takia Neuvostoliitosta ja 1932 häneltä riistettiin neuvostokansalaisen oikeudet. Ulkomailta oleskellessaan Trotski jatkoi taisteluaan neuvostovaltiota ja kommunistista puoluetta sekä kansainvälistä kommunistista liikettä vastaan. — 59, 69, 73—74, 85, 90, 100, 135, 177—178, 187, 199, 208, 217, 219, 231—232, 248, 252, 331, 332, 403, 404, 405, 407, 409, 410, 432, 437, 449, 451, 453—454, 459, 460, 462, 469, 511, 546.

Tsenski — 84.

Tshakaja, Mihail Grigorjevitsh (Miha) (1865—1950) — VSDTP:n jäsen vuodesta 1898. VSDTP:n Kaukasian liittokomitean johtajia. Oli maanpaossa vuodesta 1907 vuoden 1917 maaliskuuhun saakka. 1917—1920 puolueen Tiflisiin komitean jäsen. Neuvostovallan päästyä voitolle Gruusiassa 1921 Tshakaja oli neuvosto- ja puoluetoimissa. — 445, 567.

Tsharushnikov, A. P. (1852—1913) — venäläinen kustantaja. — 106.

Tshasovnikov — 226.

Tshatshina, Olga Ivanovna (kuoli 1919) — bolshevikki; yhtyi

- socialidemokraattiseen liikkeeseen 1890-luvun lopulla; karkotettiin 1899 Ufaan, jossa tutustui N. K. Krupskajaan. 1900—1904 toimi VSDTP:n Nizhni Novgorodin komitean sihteerinä. 1905 otti osaa joulukuun aseelliseen kapinaan Sormovossa. — 87.
- Tshebotarjov, Ivan Nikolajevitsh** (1861—1934) — narodnajavoljalainen, otti osaa vallankumoukselliseen liikkeeseen vuodesta 1886; oli vangittuna Leninin veljeä, narodnajavoljalaista A. I. Uljanovia vastaan nostetun syytteen vuoksi; Uljanovin perheen läheinen tuttava Simbirskissä (Uljanovskissa). Lenin käytti hänen Pietarin osoitettua voidakseen olla kirjeenvaihdossa omaistensa kanssa sekä lähettääkseen maanalaista kirjallisuutta. — 132.
- Tsherevanin, N. (Lipkin, Fjodor Andrejevitch)** (1868—1938) — menshevismin johtomiehiä. 1917 menshevikkien pää-äänenkannattajan »Rabotshaja Gazetan» toimittajia ja menshevikkien KK:n jäsen. — 187.
- Tsherkez, M.** — Chitilan (Romania) ilmailuaseman omistaja. — 234.
- Tshernomazov, Miron Jefimovitsh (Miron)** (synt. 1882) — provokaattori. Vuoden 1913 toukokuusta vuoden 1914 helmikuuhun oli »Pravdan» toimitussihteerinä; bolshevikkien Keskuskomitea epäili häntä provokaattoriksi ja syrjäytti puolueystöstä. 1917 Tshernomazov paljastettiin Pietarin ohranan salaiseksi asiamieheksi. — 287, 290, 309, 494.
- Tshernov, Viktor Mihailovitsh** (1876—1952) — eserräpuolueen johtomiehiä. Julkaisi »Ruskoje Bogatstvo» aikakauslehdessä marxilaisvastaisia kirjoituksia. 1902—1905 toimitti eserrien »Revolutsiionnaja Rossiija» lehteä. Vuoden 1917 touko- ja elokuun välisenä aikana oli porvarillisen väliaikaisen hallituksen maatalousministeri. Lokakuun vallankumouksen jälkeen järjesti neuvostovastaisia kapinoita. — 26, 27, 67.
- Tshernyshevski, Nikolai Gavrilovitsh** (1828—1889) — venäläinen kirjailija, vallankumouksellinen demokraatti, utopistisocialisti. — 203.
- Tshheidze, Nikolai Semjonovitsh** (1864—1926) — menshevikkien johtomiehiä. Tiflisiin kuvernementin edustajana III ja IV Valtakunnanduudessa, IV duuman menshevikkiryhmän johtaja. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Gruusian perustavan kokouksen — vastavallankumouksellisen menshevikkihallituksen — puheenjohtaja. — 168, 267, 269, 405, 406, 407, 409, 411, 422, 449, 456, 458, 462, 465, 477, 492, 511.
- Tshhenkeli, Akaki Ivanovitsh** (1874—1959) — socialidemokraatti, menshevikki. IV Valtakunnanduuman jäsen. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen porvarillisen väliaikaisen hallituksen edustajana Taka-Kaukasiassa. 1918—1921 Gruusian menshevikkihallituksen ulkoministeri. — 473, 477.
- Tshitsherin, Georgi Vasiljevitch (Orn., Ornatski, A.)** (1872—1936) — neuvostolainen valtiomies, diplomaatti. 1904—1917 oli maanpaossa, liittyi VSDTP:hen 1905 ulkomailla. 1918 liittyi VKP(b):hen. 1918—1930 ulkoasiain kansankomissaari. — 458.
- Tshudnovski, Grigori Isaakovitsh** (1894—1918) — socialidemo-

- kraatti; ensin menshevikki, hyväksyttiin bolshevikkipuolueen jäseneksi VSDTP(b):n VI edustajakokouksessa 1917. Pietarin lokakuun aseellisen kapinan (1917) ja kansalais-sodan aktiivisia osanottajia. — 575.
- Tsvetov** — ks. Blumenfeld, I. S.
- Tugan-Baranovski, Mihail Ivanovitsh** (1865—1919) — venäläinen taloustieteilijä, 1890-luvulla huomattava »legaalisien marxilaisuuden» kannattaja. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kaudella kadettipuolueen jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen vastavallankumouksen aktiivisia johtajia Ukrainassa. — 67, 149, 203, 282.
- Tuljakov, Ivan Nikititsh** (synt. 1877) — työmies, sosialidemokraatti, menshevikki, Donin kasakkajoukkojen edustajana IV Valtakunnanduumassa. — 310, 322.
- Turati, Filippo** (1857—1932) — Italian työväenliikkeen johtajia, Italian Sosialistisen Puolueen perustajia ja sen oikeistosiiven, reformistisen siiven johtomiehiä. — 538, 550.
- Tyszka, Jan (Jogiches, Leo)** (1867—1919) — Puolan ja Saksan työväenliikkeen merkkimiehiä, Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian perustajia, sen Päähallituksen jäsen. Ensimmäisen maailmansodan aikana osallistui Saksan sosialidemokraattien toimintaan, oli Spartakus-liiton perustajia. Saksan marraskuun vallankumouksen (1918) jälkeen oli perustamassa Saksan Kommunistista Puoluetta ja valittiin sen KK:n sihteeriksi. — 145—147, 154, 229, 249, 266, 280, 284, 325, 380, 467, 469, 532, 533.
- U**
- Uljanova, Maria Iljinitshna (Karhunpoikanen)** (1878—1937) — Leninin nuorin sisar, ammattivallankumouksellinen, bolshevikki. Osallistui puoluetoimintaan Venäjällä ja ulkomailla. — 76, 570—571.
- Usijevitsh (Tinski), Grigori Aleksandrovitsh** (1891—1918) — puolueen jäsen vuodesta 1908. Oleskeli vuodesta 1916 Sveitsissä. Palasi Venäjälle yhdessä Leninin kanssa (huhtikuun 3 pnä 1917). Lokakuun vallankumouksen aktiivisia osanottajia. — 492, 495, 498, 499, 506, 508, 532, 554, 555, 558, 562.
- Usijevitsh, Jelena Feliksovna** (synt. 1893) — G. A. Usijevitshin vaimo, F. J. Konin — kansainvälisen työväenliikkeen merkkimiehen — tytär; VSDTP:n jäsen vuodesta 1915, kuului bolshevikkien Berninjaostoon. Saapui Venäjälle huhtikuussa 1917 yhdessä Leninin kanssa. — 554.
- Uusi puheenjohtaja** — ks. Petrovski, G. I.
- Uusi tuttava** — ks. Potresov, A. N.
- V**
- V. I.** — ks. Zasilutsh, V. I.
- V. M.** — ks. Velitshkina, V. M.
- V. V.** — ks. Vorontsov, V. P.
- Vadim** — ks. Postolovski, D. S.
- Vaillant, Edouard Marie** (1840—1915) — ranskalainen sosialisti, Blanquin seuraajia, II Internationaalien vasemmistosiiven johtajia. Ranskan Sosialistisen Puolueen perustamishankkeen (1901) alkuunpanijoita. Imperialistisen maailmansodan vuosina sosialishovinisti. — 128.
- Vakar, V. V.** (1878—1926) — alkoi vallankumouksellisen toi-

- mintansa 1890-luvun alkupuoliskolla. 1902 hänestä tuli VSDTP:n Kijevin komitean jäsen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki. — 53.
- Valentin** — ks. Galperin, L. J.
- Valentinov, N. (Volski, Nikolai Vladislavovitsh, Samsonov)** (synt. 1879) — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1898. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhti bolshevikkeihin, siirtyi vuoden 1904 lopulla menshevikkien puolelle, toimitti heidän legaalista lehteään, »Moskovskaja Gazetaa», ja avusti menshevikkien muita aikakauslehtiä. — 90.
- Valja** — ks. Safarova, V. S.
- Vandervelde, Emile (1866—1938)** — Belgian Työväenpuolueen johtaja, II Internationaalin Kansainvälisen Sosialistisen Toimiston puheenjohtaja, kannanotoiltaan äärimmäinen opertunisti. Ensimmäisen maailmansodan aikana porvarillisen hallituksen jäsen. — 374, 375, 388, 428, 430.
- War, A.** — ks. Warski, Adolf.
- Varin** — ks. Fridolin, V. J.
- Warski, Adolf (1868—1937)** — Puolan vallankumouksellisen liikkeen vanhimpia johtajia, osallistui aktiivisesti Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan Sosialidemokratian perustamiseen. Otti osaa VSDTP:n IV (yhdistävään) edustajakokoukseen. Edustajakokouksen jälkeen kuului puolueen KK:hon. 1909—1910 VSDTP:n päääänenkannattajan, »Sotsial-Demokrat» lehden toimittajia. Puolan Kommunistisen Työväenpuolueen perustajia ja sen KK:n jäsen. — 197, 209.
- Warszawski** — ks. Bronski, M. G.
- Vas. Vas.** — ks. Olminski, M. S.
- Vasiljev** — ks. Stalin, J. V.
- Wasserberg, E. A. (synt. 1874)** — 1903 VSDTP:n Pariisin-kannatusryhmän jäsen. — 36.
- Velika, Vel. Dm., Velika Dmitrijevna** — ks. Zaslutsh, V. I.
- Velitshkina, Vera Mihailovna (1868—1918)** — ammattivallankumouksellinen. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen bolshevikki; toimi »Vperjod» ja »Proletari» lehtien avustajana, venäjäksi K. Marxin ja F. Engelsin teoksia, oli järjestämässä bolshevikkien julkaisujen kuljetusta ulkomailta Venäjälle. — 77, 120, 213, 216.
- Vera** — ks. Lobova, V. N.
- Werner** — ks. Bogdanov, A.
- Vetrov** — ks. Saveljev, M. A.
- Vetsheslov, M. G. (Jurjev) (1869—1934)** — sosialidemokraatti, ammatiltaan lääkäri. 1900 oli »Iskran» Berliinin-kannatusryhmän johdossa; järjesti »Iskran» kuljetuksen Venäjälle läntisen rajan ylitse. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen menshevikki. Kesäkuussa 1918 liittyi VKP(b):hen. — 19—20, 21.
- Vettshinkin** — 128.
- Wijnkoop, David (1877—1941)** — alankomaalainen sosialidemokraatti, sittemmin kommunisti. 1909 oli perustamassa Alankomaiden Sosialidemokraattista Puoluetta (»tribuunalaisien» puolue) ja sitten sen puheenjohtaja; 1918 puolue otti nimekseen Alankomaiden Kommunistinen Puolue. Kuulessaan Alankomaiden Kommunistisen Puolueen johtajistoon Wijnkoop oli asettunut äärivasemmistolaiselle lahkolaiselle kannalle. — 400—402, 410, 414—415, 416—417, 418, 420, 426—427, 428, 430—431, 437.
- Viktor** — ks. Taratuta, V. K.
- Vilenski, Ilja Semjonovitsh (Ilja) (1873—1931)** — sosialide-

- mokraatti. 1897 kuului Jekaterinoslavin Taisteluliittoon Työväenluokan Vapauttamiseksi. Vangittiin 1900 ja karkotettiin; pakeni karkotusalueelta Genèveen, jossa yhtyi »Iskran» järjestöön ja työskenteli Työn Vapautus -ryhmän kirjapainossa, sittemmin hoiti puolueen kirjapainoa. — 82.
- Vinitski** — ks. Medem, V. D.
- Vinnitshenko, Vladimir Kirillovitsh** (1880—1951) — ukrainalainen kirjailija, porvarillinen nationalisti; menshevikkinen nationalistinen Ukrainan Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen johtajia. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Ukrainan vastavallankumouksellisen keskusradan järjestäjiä ja johtajia, sitten johti yhdessä Petljuran kanssa direktoriota (Ukrainan nationalistinen hallitus vuosina 1918—1919). Ukrainan neuvostovalan pystyttämisen ajoista valkoemigrantti. — 351—352.
- Vitimski, A.** — ks. Olminski, M. S.
- Vjatsh. Al.** — ks. Karpinski, B. A.
- Vjazmenski, G. M.** — Venäjän sosialidemokratian Berliinin-arkiston hoitaja. — 284—285.
- Vi. Hr.** — 335.
- Vladimirov, Miron Konstantinovitsh** (Scheinfinkel, M. K., Ljova) (1879—1925) — puolueen jäsen vuodesta 1903. 1911 erkani bolsheveikeista, myöhemmin kuului plehanovilaisten Pariisin-ryhmään, joka julkaisi lehteä »Za Partiju». Ensimmäisen maailmansodan aikana avusti Trotskin parisisilaista »Nashe Slovo» lehteä. — 231—232, 332, 532.
- Vladimirski, Mihail Fjodorovitsh** (Kamski) (1874—1951) — puolueen jäsen vuodesta 1895. 1905 joulukuussa osallistui aktiivisesti Moskovan aseelliseen kapinaan. 1906 siirtyi Ranskaan, jossa toimi bolshevikijärjestöissä. — 278, 279, 335, 342, 352, 358, 361, 364, 365, 366.
- Vlasov** — ks. Rykov, A. I.
- Voiloshnikov, Aviv Adrianovitsh** (1877—1930) — III Valtakunnanduuman jäsen, kuului sosialidemokraattiseen duumaryhmään, yhtyi bolshevikkeihin. 1911—1912 toimi bolshevikkien »Zvezda» ja »Pravda» lehtien avustajana. — 168.
- Voinov** — ks. Lunatsharski, A. V.
- Voitinski, V. S.** (synt. 1885) — vuosien 1905—1907 vallankumouksen aikana bolshevikki. Keväällä 1909 sota-oikeus tuomitsi hänet pakkotyöhön bolshevikkien sotilasjärjestön toimintaan osallistumisesta. Vuoden 1917 helmikuun vallankumouksen jälkeen Voitinski oli menshevikki. Lokakuussa 1917 osallistui Kerenskin ja Krasnovin vastavallankumoukselliseen kapinaan. Myöhemmin muutti ulkomaille. — 320—322.
- Wolff, Wilhelm** (1809—1864) — saksalainen proletaarinen vallankumousmies ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija. 1848—1849 »Neue Rheinische Zeitungin» toimittajia, Frankfurtin kansalliskokouksen jäsen; K. Marxin ja F. Engelsin ystäviä ja työtovereita. — 27.
- Volkov** — 343.
- Volodin** — ks. Safarov, G. I.
- Volontööri** — ks. Pavlovitsh, M. P.
- Volski, Stanislav** (synt. 1880) — sosialidemokraatti; VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen yhtyi bolshevikkeihin. Sittemmin otzovistien johtajia, otti osaa Caprin ja Bolognan (Italia) ryhmäkuntakoulujen perustamiseen ja toimintaan,

- kuului puolueenvastaiseen Vperjod-ryhmään. — 162.
- Voronin, Semjon Aleksandrovitsh** (1880—1915) — työmies, Vladimirin kuvernementin edustajana III Valtakunnanduumassa, kuului sosialidemokraattiseen duumaryhmään, yhtyi bolshevikkeihin. Toimi bolshevikkien legaalisen »Zvezda» lehden avustajana. — 168.
- Vorontsov, Vasili Pavlovitsh** (V. V.) (1847—1918) — taloustieteilijä ja yhteiskuntapoliittinen kirjailija, 1880—1890-luvun liberaalisen narodnikkilaisuuden ideologeja; kehotti rakentamaan sovinnon tsarihalituksen kanssa ja vastusti marxilaisuutta. — 3, 4.
- Vorovski, Vatslav Vatslavovitsh** (Josephine, Orlovski, Schwarz) (1871—1923) — puolueen jäsen vuodesta 1894. Perusti vuoden 1904 alussa Odessassa VSDTP:n Eteläisen toimikunnan; elokuun lopulla matkusti ulkomaille. Oli bolshevikkien »Vperjod» lehden toimituskunnan jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen huomattava neuvostodiplomaatti. Valkokaartilaiset murhasivat hänet Lausannassa. — 88, 112, 115, 159, 164, 204, 576.
- Z**
- Zagorski (Lubotski), Vladimir Mihailovitsh** (1883—1919) — puolueen jäsen vuodesta 1902. Ulkomailta suoritti bolshevistisen keskuksen antamia tehtäviä. 1918 valittiin puolueen Moskovan komitean sihteeriksi. — 260.
- Zaharov, Mihail Vasiljevitch** (synt. 1881) — työmies, bolshevikki, oli Moskovan kuvernementin edustajana III Valtakunnanduumassa; bolshevikkien legaalisen »Zvezda» lehden avustaja. — 168.
- Zaks, S. M. (Gladnev, S. M.)** (1884—1937) — kirjailija, sosialidemokraatti. Vuodesta 1911 avusti bolshevikkien »Zvezda» lehteä, sitten 1912—1913 »Pravdaa» ja Priboi-kustantamo. Suhtautui sovittelaavasti likvidaattoreihin. — 247.
- Zalewski, Kasimir** (1869—1918) — Liettuan sosialidemokraattisten järjestöjen perustaja; 1895 oli perustamassa Liettuan Työläisten Liittoa. 1900 tämän liiton sekä Puolan Kuningaskunnan Sosialidemokratian yhdistämishankkeen toteuttaja ja Puolan Kuningaskunnan ja Liettuan SD:n perustajia. Vuodesta 1917 VSDTP:n jäsen. Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli työssä »Izvestija» lehden toimituksessa. — 280.
- Zaslavski, David Josefovitch** (1880—1965) — lehtimies, kirjailija. Tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1900. 1903 liittyi Bundin jäseneksi. 1917 valittiin Bundin KK:hon. 1917—1918 esiintyi bolshevikkeja vastaan. 1919 asettui kannattamaan neuvostovaltaa, oli neuvostolehdistön palveluksessa. — 574.
- Zasulitsh, Vera Ivanovna** (V. I., Velika, Vel. Dm., Velika Dmitrijevna) (1849—1919) — Venäjän narodnikkilaisen ja sittemmin sosialidemokraattisen liikkeen huomattuja osanottajia. Oli perustamassa Työn Vapautus -ryhmää ja otti osaa sen toimintaan. 1900 otettiin »Iskran» ja »Zarjan» toimituskunnan jäseneksi. VSDTP:n II edustajakokouksessa (1903) yhtyi vähemmistön iskralaisiin. II edustajakokouksen jälkeen oli menshevikkien johtajia. — 12, 24—25, 40, 45, 50, 71, 78, 311.

Zemljatshka, Rosalia Samoilovna (Salkind, R. S., *Demoni, Osipov*) (1876—1947) — tuli mukaan vallankumoukselliseen liikkeeseen 1893, kuului VSDTP:n Kijevin komiteaan, oli »Iskran» asiamiehenä, toimi Odessassa ja Jekaterinoslavissa. VSDTP:n II edustajakokouksen (1903) jälkeen koottiin KK:hon bolshevikkien edustajana, osallistui toimeiljaasti taisteluun menshevikkejä vastaan. Elokuussa 1904 valittiin Enemmistökomiteain Toimikuntaan. Toimi Pietarin puoluejärjestön sihteerinä ja oli sen valtuutettuna puolueen III edustajakokouksessa. Vuosien 1905—1907 vallankumouksen kaudella VSDTP:n Moskovan komitean sihteerinä. Lokakuun vallankumouksen jälkeen Zemljatshka oli puolue- ja neuvostotoimissa. — 81, 83, 84, 94, 106, 109.

Zetkin, Clara (1857—1933) — Saksan ja kansainvälisen työväenliikkeen merkkihenkilö, Saksan Kommunistisen Puolueen perustajia.

Zetkin kuului Saksan sosialidemokratian vasemmistosiipeen ja yhdessä R. Luxemburgin, F. Mehringin ja K. Liebknechtin kanssa taisteli aktiivisesti Bernsteiniä ja muita opportunisteja vastaan. Ensimmäisen maailmansodan aikana oli vallankumouksellisen internationalismin kannalla. 1916 yhtyi Internationale-ryhmään ja sitten Spartakus-liittoon. Vuodesta 1919 Saksan Kommunistisen Puolueen jäsen; oli puolueen KK:n jäsenenä ja kuului Kominternin Toimeenpanevaan Komiteaan. Vuodesta 1924 toimi Kansainvälisen Vallankumoustaistelijain Avustusjärjestön (MOPR)

Toimeenpanevan Komitean vaihtumattomana puheenjohtajana. — 414, 415, 422, 429, 461.

Zhitomirski, J. A. (synt. 1880) — sosialidemokraattisen liikkeen riveihin soluttautunut provokaattori. Vuodesta 1902 poliisidepartementin ulkomaisen asioimiston palveluksessa. — 97.

Zhordanija, Noi Nikolajevitch (An, *Kostrov*) (1870—1953) — sosialidemokraatti, Kaukasian menshevikkien johtajia. 1914 avusti Trotskin »Borba» aikakauslehteä. 1918—1921 Gruusian vastavallankumouksellisen menshevikkihallituksen päämies; vuodesta 1921 valkoemigrantti. — 226, 227, 409, 419.

Zina — ks. Lilina, Z. I.

Zinovjev (Radomyslski, Grigori Jevsejevitch, G., Gr., G. Z., Grigori) (1883—1936) — puolueen jäsen vuodesta 1901. Vuodesta 1908 vuoden 1917 huhtikuuhun oli maanpaossa, kuului puolueen pää-äänenkannattajan »Sotsial-Demokratin» toimituskuntaan, oli KK:n jäsen. Horjui Lokakuun vallankumouksen valmistelun ja suorittamisen kaudella, oli aseellista kapinaa vastaan. Kamenevin omissa ja Zinovjevin nimissä puolimenshevistiselle »Novaja Zhizn» lehdelle antama ja lehden julkaisema lausunto, että he vastustivat aseellista kapinaa koskevaa KK:n päätöslauselmaa, merkitsi puolueen salaisen päätöksen saattamista julkisuuteen, vallankumouksen kavaltamista.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen toimi monissa vastuullisissa viroissa. Esiintyi toistuvasti puolueen leniniläistä politiikkaa vastaan: mör-

raskuussa 1917 kannatti sellaisen kokoomushallituksen muodostamista, jossa menshevikit ja eserrät olisivat olleet mukana; 1925 toimi »uuden opposition» järjestäjänä ja 1926 puolueenvastaisen trotskilais-zinovjevilaisen blokin yhtenä johtavana hahmona. Marraskuussa 1927 hänet erotettiin puolueesta ryhmäkuntalaistoinnin vuoksi, sittemmin hänelle palautettiin vielä kahdesti puolueen jäsenoikeudet ja taas erotettiin. — 162, 163, 171, 172—173, 175, 180, 185, 196, 197, 198, 200, 203, 225, 231, 248, 267, 292, 297, 302, 304, 307, 349, 358, 361—362, 364, 371, 374, 383, 393, 399, 404, 405—414, 418, 419—422,

423—425, 428—430, 431—433, 435—438, 439, 442—444, 449, 456, 457—459, 463—475, 477—484, 485—487, 488—492, 493, 494—497, 498—501, 503—504, 505—507, 509—517, 518—519, 520, 521, 523, 526, 527, 528, 531, 532, 538, 542, 544, 547, 549, 550, 556—557, 563, 565, 567, 576.

Zubatov, Sergei Vasiljevitch (1864—1917) — santarmieversti. 1901—1903 perusti poliisilaitoksen alaisia työväenliittoja: Moskovan Koneteollisuustyöläisten Keskinäisen Avunantoyhdistyksen, Pietarin Venäläisten Tehdastyöläisten Yhdistyksen y.m. vieroittaakseen työläiset vallankumouksellisesta taistelusta. — 16, 32.

LYHENNELUETTELO

BK=Bolshevistinen Keskus (ven. БЦ=Большевистский Центр)

ISD=Internationale Sozialisten Deutschlands—Saksan Internationalistiset Sosialistit (ИСД = Интернациональные Социалисты Германии)

ISK=Kansainvälinen (Internationaalinen) Sosialistinen Toimikunta (ИСК = Интернациональная Социалистическая Комиссия)

KKUT=Keskuskomitean Ulkomainen Toimikunta (ЗБЦК = Заграничное Бюро Центрального Комитета)

KST=Kansainvälinen Sosialistinen Toimisto (МСБ = Международное Социалистическое Бюро)

OK=Organisaatiokomitea (OK = Организационный Комитет)

OKUS=Organisaatiokomitean Ulkomainen Sihteeristö (ЗСОК = Заграничный Секретариат Организационного Комитета)

PPS=Puolan Sosialistinen Puolue (ППС = Польская Социалистическая Партия)

PSD=Puolan Sosialidemokratia (ПСД = Польская Социал-демократия)

TrKK=Toimeenpaneva Keskuskomitea (ЦИК = Центральный Исполнительный Комитет)

UJK=Ulkomaisten Järjestöjen Komitea (КЗО = Комитет Заграничных Организаций)

VSDTP=Venäjän Sosialidemokraattinen Työväenpuolue (РСДРП = Российская Социал-демократическая Рабочая Партия)

SISÄLTÖ

Esipuhe	IX
-------------------	----

1893

1. P. P. MASLOVILLE. <i>Joulukuun jälkipuoliskolla</i>	1—2
--	-----

1894

2. P. P. MASLOVILLE. <i>Toukokuun 30 pnä</i>	3—5
--	-----

3. P. P. MASLOVILLE. <i>Toukokuun 31 pnä</i>	6
--	---

4. L. F. MILOVIDOVALLE. <i>Heinäkuun 21 pnä</i>	6—7
---	-----

1900

5. J. M. STEKLOVILLE. <i>Syyskuun 25 pnä</i>	8
--	---

6. D. B. RJAZANOVILLE. <i>Syyskuun 25 pnä</i>	9
---	---

7. V. P. NOGINILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	9—10
--	------

8. J. M. STEKLOVILLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	10—11
--	-------

9. A. A. JAKUBOVALLE. <i>Lokakuun 26 pnä</i>	11—12
--	-------

10. P. B. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 7 pnä</i>	12—13
---	-------

1901

11. D. B. RJAZANOVILLE. <i>Helmikuun 5 pnä</i>	14
--	----

12. V. P. NOGINILLE. <i>Helmikuun 5 pnä</i>	15—17
---	-------

13. V. P. NOGINILLE. <i>Helmikuun 21 pnä</i>	17
--	----

14. P. B. AXELRODILLE. <i>Maaliskuun 11 pnä</i>	18
---	----

15. V. P. NOGINILLE. <i>Maaliskuun 23 pnä</i>	18—19
---	-------

16. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Huhtikuun 15 pnä</i>	19
---	----

17. M. G. VETSHESLOVILLE. <i>Huhtikuun 22 pnä</i>	19—20
18. BORBA-RYHMÄLLE. <i>Toukokuun 12 pnä</i>	20—21
19. M. G. VETSHESLOVILLE. <i>Toukokuun 18 pnä</i>	21
20. »ISKRA» LEHDEN KIRJAPAINOON. <i>Toukokuun 22 ja kesäkuun 1 päivän välisenä aikana</i>	22
21. G. D. LEITEISENILLE. <i>Toukokuun 24 pnä</i>	22—23
22. R. E. KLASSONILLE. <i>Toukokuun 28 pnä</i>	24
23. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Kesäkuun 12 pnä</i>	24—25
24. TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE. <i>Heinäkuun 18 pnä</i>	25
25. P. B. AXELRODILLE. <i>Heinäkuun 21 pnä</i>	25—28
26. P. B. AXELRODILLE. <i>Heinäkuun 30 pnä</i>	28—29
27. L. J. GALPERINILLE. <i>Heinäkuun 31 ja elokuun 12 päivän välisenä aikana</i>	29—30
28. L. I. GOLDMANNILLE. <i>Heinäkuun 31 ja elokuun 12 päivän välisenä aikana</i>	30—31
29. P. B. AXELRODILLE. <i>Elokuun 4 pnä</i>	31—33
30. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Syyskuun 18 pnä</i>	33—34
31. L. I. AXELRODILLE. <i>Lokakuun 5 tai 6 pnä</i>	34—35
32. PIETARIN ISKRALAISALLE RYHMÄLLE. <i>Lokakuussa, 15 päivän jälkeen</i>	35
33. L. I. AXELRODILLE. <i>Lokakuun 22 pnä</i>	35—36
34. G. D. LEITEISENILLE. <i>Marraskuun 10 pnä</i>	36—37
35. G. D. LEITEISENILLE. <i>Marraskuun 14 pnä</i>	38—39
36. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Marraskuun 19 pnä</i>	39—40
37. L. I. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 17 pnä</i>	40—41
38. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Joulukuun 20 pnä</i>	41—42
39. P. B. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 23 pnä</i>	42
1902	
40. V. N. KROCHMALILLE. <i>Tammikuun 3 pnä</i>	43
41. P. B. AXELRODILLE. <i>Maaliskuun 3 pnä</i>	43—44

42. G. D. LEITEISENILLE. <i>Ennen maaliskuun 23 päivää</i>	44
43. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Huhtikuun 17 pnä</i>	45
44. P. B. AXELRODILLE. <i>Huhtikuun 18 pnä</i>	46
45. P. B. AXELRODILLE. <i>Huhtikuun 23 pnä</i>	46—47
46. A. I. KREMERILLE. <i>Toukokuun 4 pnä</i>	47—48
47. VENÄLÄISTEN SOSIALIDEMOKRAATTIEN ULKOMAI- SELLE LIITOLLE. <i>Toukokuun 4 pnä</i>	48
48. P. N. LEPESHINSKILLE JA I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Toukokuun 5 pnä</i>	49
49. L. I. AXELRODILLE. <i>Kesäkuun 23 pnä</i>	49
50. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Heinäkuun 12 pnä</i>	50—51
51. V. G. SHKLJAREVITSHILLE. <i>Heinäkuun 29 pnä</i>	51
52. KARTAVTSEVILLE. <i>Elokuun 4 pnä</i>	52—53
53. I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Elokuun 7 pnä</i>	53
54. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Elokuun 8 pnä</i>	53—54
55. I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Elokuun 12 pnä</i>	54—55
56. G. D. LEITEISENILLE. <i>Lokakuussa, ennen 5 päivää</i>	55—57
57. L. I. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 11 pnä</i>	57
58. L. I. AXELRODILLE. <i>Marraskuun 28 pnä</i>	58
59. FITILLE. <i>Joulukuun 16 pnä</i>	58—59
60. L. I. AXELRODILLE. <i>Joulukuun 18 pnä</i>	59—60
61. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Joulukuun 19 pnä</i>	60—61
62. G. V. PLEHANOVILLE. <i>Joulukuun 25 pnä</i>	61—63
63. A. N. POTRESOVILLE. <i>Joulukuun 26 pnä</i>	63—64
64. »ISKRAN» VENÄJÄN-JÄRJESTÖN TOIMIKUNNALLE. <i>Joulukuun 28 pnä</i>	64

1903

65. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Tammikuun 1 pnä</i>	65
66. A. N. POTRESOVILLE. <i>Tammikuun 1 pnä</i>	66

67.	G. V. PLEHANOVILLE. <i>Tammikuun 10 pnä</i>	66—67
68.	»JUZHNYI RABOTSHIN» TOIMITUKSELLE. <i>Tammikuun 10 pnä</i>	68
69.	L. I. AXELRODILLE. <i>Tammikuun 15 pnä</i>	68
70.	G. V. PLEHANOVILLE. <i>Tammikuun 28 pnä</i>	69—70
71.	G. V. PLEHANOVILLE. <i>Helmikuun 5 pnä</i>	70—71
72.	V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Helmikuun 8 pnä</i>	72
73.	G. V. PLEHANOVILLE. <i>Maaliskuun 2 pnä</i>	73—74
74.	G. V. PLEHANOVILLE. <i>Huhtikuun 10 pnä</i>	74—75
75.	G. M. KRZHIZHANOVSKILLE. <i>Toukokuun 24 pnä</i> . .	75—76
76.	K. KAUTSKYLLE. <i>Kesäkuun 29 pnä</i>	76
77.	V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Heinäkuun 16 pnä</i>	77
78.	J. O. MARTOVILLE. <i>Marraskuun 29 pnä</i>	77—78
79.	V. I. ZASULITSHILLE. <i>Joulukuun 3 pnä</i>	78
80.	J. O. MARTOVILLE. <i>Joulukuun 19 pnä</i>	79

1904

81.	»ISKRAN» TOIMITUKSELLE. <i>Maaliskuun 18 pnä</i> . .	80
82.	»ISKRAN» TOIMITUKSELLE. <i>Kesäkuun 20 pnä</i> . . .	80—81
83.	M. N. LJADOVILLE. <i>Syyskuun 1 pnä</i>	81
84.	PUOLUEEN KIRJAPAINON LATOJILLE. <i>Syyskuun 2 tai 3 pnä</i>	81
85.	I. S. VILENSKILLE. <i>Syyskuun 5 ja 13 päivän välisenä aikana</i>	82
86.	M. S. MAKADZJUBILLE. <i>Syyskuun 16 pnä</i>	82—84
87.	M. LEIBOVITSHILLE. <i>Syyskuun 20 pnä</i>	84—86
88.	V. P. NOGINILLE. <i>Syyskuun 21 pnä</i>	87
89.	J. D. STASOVALLE, F. V. LENGNIKILLE Y.M. <i>Syyskuun 23 pnä</i>	87—88
90.	K. KAUTSKYLLE. <i>Lokakuun 10 pnä</i>	88—89
91.	J. D. STASOVALLE, F. V. LENGNIKILLE Y.M. <i>Lokakuun 14 pnä</i>	89—90

92.	K. KAUTSKYLLE. <i>Lokakuun 26 pnä</i>	91
93.	I. I. RADTSHENKOLLE. <i>Lokakuun 28 pnä</i>	91—93
94.	A. A. BOGDANOVILLE. <i>Marraskuun 2 pnä</i>	93—94
95.	I. P. GOLDENBERGILLE. <i>Marraskuun 2 pnä</i>	95—96
96.	O. A. PJATNITSKILLE. <i>Marraskuussa, ennen 16 päivää</i>	96—98
97.	VSDTP:n TVERIN KOMITEALLE. <i>Marraskuun 26 pnä</i>	98—99
98.	VSDTP:n IMERETIAN-MINGRELIAN KOMITEALLE. <i>Marraskuun 28 pnä</i>	99—101
99.	VSDTP:n MOSKOVAN KOMITEALLE. <i>Marraskuun 29 pnä</i>	101
100.	VSDTP:n BAKUN KOMITEALLE. <i>Marraskuun 29 pnä</i>	102—103
101.	VSDTP:n KAUKASIAN LIITOKOMITEALLE. <i>Joulukuun 5 pnä</i>	103—104
102.	G. D. LEITEISENILLE. <i>Joulukuun 12 pnä</i>	104—106
103.	R. S. ZEMLJATSHKALLE. <i>Joulukuun 13 pnä</i>	106
104.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Joulukuun 14 pnä</i>	107
105.	VSDTP:n TVERIN KOMITEALLE. <i>Joulukuun 20 pnä</i>	107—108
106.	M. P. GOLUBEVALLE. <i>1904 joulukuun 23 ja 1905 tam- mikuun 4 päivän välisenä aikana</i>	108
107.	VSDTP:n KAUKASIAN TOIMIKUNNALLE. <i>Joulukuussa, aikaisintaan 25 pnä</i>	109—110
108.	A. J. ISAJENKOLLE. <i>Joulukuun 26 pnä</i>	111

1905

109.	VSDTP:n KK:n JÄSENILLE V. A. NOSKOVILLE, L. B. KRASINILLE JA L. J. GALPERINILLE. <i>Tammikuun 13 pnä</i>	112
110.	»VPERJODIN» KIRJEENVAIHTAJALLE. <i>Tammikuussa</i>	112—113
111.	ENGLANNIN TYÖVÄENEDUSTUSKOMITEAN SIHTEE- RILLE. <i>Helmikuun 27 pnä</i>	113
112.	VSDTP:n PIETARIN KOMITEALLE. <i>Maaliskuun 13 pnä</i>	114
113.	I. I. SCHWARZILLE. <i>Aikaisintaan maaliskuun 31 pnä</i>	115
114.	G. D. LEITEISENILLE. <i>Huhtikuun 19 pnä</i>	115—116
115.	A. A. PREOBRAZHENSKILLE. <i>Huhtikuussa, ennen 21 päivää</i>	116

116. KIRJE VENÄJÄN VALLANKUMOUKSELLISEN SOSIALI-
DEMOKRATIAN ULKOMAISELLE LIIGALLE. LUONNOS.
Toukokuun 23 ja 26 päivän välisenä aikana 117
117. J. M. STEKLOVILLE. *Toukokuun 27 päivän jälkeen* 117—118
118. BRACKE-DEROUSSEAULLE. *Aikaisintaan kesäkuun 11
pnä* 118
119. KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON SIH-
TEERILLE. *Heinäkuun 3 pnä* 118—119
120. C. HUYSMANSILLE. *Heinäkuun 8 pnä* 119—120
121. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Heinäkuun 31 pnä* 120
122. A. V. LUNATSHARSKILLE. *Elokuun 1 pnä* 121
123. VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE JA PIETARIN KOMI-
TEALLE. *Elokuun 14 pnä* 122
124. VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. *Syyskuun 30 pnä* 123—124
125. HERSONIN BOLSHEVIKEILLE. *Lokakuun 10 pnä* . . 124
126. VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. *Lokakuun 16 pnä* 124—126
127. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Lokakuun 17 pnä* 126—127
128. VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. *Lokakuun 18 pnä* 127—128
129. VSDTP:n KK:n TALOUSKOMISSIOLLE. *Lokakuun 20
pnä* 128—129
130. G. D. LEITEISENILLE. *Lokakuun 23 pnä* 129—130
131. G. D. LEITEISENILLE. *Marraskuun alussa* 130
132. N. F. NASIMOVITSHILLE. *Marraskuussa, ennen 9 päi-
vää* 130—131

1906

133. G. A. KUKLINILLE. *Syyskuun 14 pnä* 132

1907

134. E. AVENARDIILE. *Maaliskuun 1 (14) pnä* 133—134
135. G. A. ALEKSINSKILLE. *Syys- ja lokakuun vaihteessa* 134—136
136. K. H. BRANTINGILLE. *Lokakuun alussa* 136
137. TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE. *Joulu-
kuun 28 pnä* 137

1908

138.	A. V. LUNATSHARSKILLE. <i>Tammikuun 13 pnä</i> . . .	138—139
139.	C. HUYSMANSILLE. <i>Tammikuun 14 pnä</i>	139
140.	A. V. LUNATSHARSKILLE. <i>Tammikuun 14 ja helmikuun 13 päivän välisenä aikana</i>	140
141.	M. NILSSENILLE. <i>Tammikuun 27 pnä</i>	140—141
142.	C. HUYSMANSILLE. <i>Tammikuun 27 pnä</i>	141
143.	C. HUYSMANSILLE. <i>Tammikuun 29 pnä</i>	142
144.	»BERNER TAGWACHT» LEHDEN TOIMITUKSELLE. <i>Tam- mikuun 30 ja helmikuun 2 päivän välisenä aikana</i>	142—143
145.	A. V. LUNATSHARSKILLE. <i>Helmikuun 27 pnä</i> . . .	144
146.	C. HUYSMANSILLE. <i>Maaliskuun 1 pnä</i>	144—145
147.	L. TYSZKALLE. <i>Maaliskuun 18 pnä</i>	145—147
148.	A. A. BOGDANOVILLE. <i>Maaliskuun lopulla</i>	147
149.	C. HUYSMANSILLE. <i>Toukokuun 16 pnä</i>	147—148
150.	C. HUYSMANSILLE. <i>Kesäkuun 30 pnä</i>	148
151.	C. HUYSMANSILLE. <i>Heinäkuun 8 pnä</i>	149
152.	M. N. POKROVSKILLE. <i>Elokuun 18 pnä</i>	149—150
153.	C. HUYSMANSILLE. <i>Elokuun 19 pnä</i>	150—151
154.	C. HUYSMANSILLE. <i>Syyskuun 8 pnä</i>	151
155.	C. HUYSMANSILLE. <i>Syyskuun 25 pnä</i>	152
156.	C. HUYSMANSILLE. <i>Lokakuun 26 pnä</i>	152—153
157.	C. HUYSMANSILLE. <i>Marraskuun 7 pnä</i>	153—154
158.	V. K. TARATUTALLE. <i>Joulukuun 1 pnä</i>	154
159.	C. HUYSMANSILLE. <i>Joulukuun 13 pnä</i>	155

1909

160.	C. HUYSMANSILLE. <i>Tammikuun 19 pnä</i>	156
161.	C. HUYSMANSILLE. <i>Helmikuun 25 pnä</i>	156—157
162.	C. HUYSMANSILLE. <i>Maaliskuun 9 pnä</i>	157
163.	VSDTP:n MOSKOVAN KOMITEALLE. <i>Ennen huhtikuun 11 päivää</i>	158—159

164. I. F. DUBROVINSKILLE. *Huhtikuun 23 pnä* 159—160
165. »PROLETARIN» TOIMITUKSEN KIRJE. *Viimeistään huhtikuun 26 pnä* 161—162
166. I. F. DUBROVINSKILLE. *Huhtikuun 29 pnä* 162—163
167. I. F. DUBROVINSKILLE. *Toukokuun 4 pnä* 163—164
168. I. F. DUBROVINSKILLE. *Toukokuun 5 pnä* 164—165
169. KANSAINVÄLISEN SOSIALISTISEN TOIMISTON TOIMEENPANEVALLE KOMITEALLE. *Toukokuun 26 pnä* 166—167
170. C. HUYSMANSILLE. *Heinäkuun 20 pnä* 167
171. C. HUYSMANSILLE. *Heinäkuun 29 pnä* 168
172. C. HUYSMANSILLE. *Heinäkuun 30 pnä* 169
173. C. HUYSMANSILLE. *Elokuun 26 pnä* 169—171
174. L. B. KAMENEVILLE. *Elokuun 27 pnä* 171—172
175. G. J. ZINOVJEVILLE. *Elokuun 27 pnä* 172—173
176. C. HUYSMANSILLE. *Syyskuun 11 pnä* 174
177. A. I. LJUBIMOVILLE. *Syyskuun alkupuoliskolla* . . . 175
178. VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. *Syyskuun 17 pnä* 175—176
179. C. HUYSMANSILLE. *Syyskuun 17 pnä* 176—177
180. M. P. TOMSKILLE. *Syyskuussa, ennen 20 päivää* . . . 177—178
181. C. HUYSMANSILLE. *Syyskuun 30 pnä* 178—179
182. A. I. LJUBIMOVILLE. *Aikaisintaan lokakuun 2 pnä* 179—180
183. CAPRIN KOULUN NEUVOSTON KIRJEeseen TARKOITETUN VASTAUKSEN LUONNOS. *Aikaisintaan lokakuun 2 pnä* 181
184. V. A. KARPINSKILLE. *Lokakuun alkupuoliskolla* . . 181—182
185. BOLSHEVISTISEN KESKUKSEN TALOUSKOMISSIOLLE. *Aikaisintaan lokakuussa* 182—184
186. TOVERILLE PÄÄ-ÄÄNENKANNATAJAN TOIMITUS-SIHTTEERILLE. *Marraskuun 4 pnä* 184—185
187. VSDTP:n KESKUSKOMITEALLE. *Marraskuun 14 pnä* 185
188. ZEMSTVO-, KAUPUNKI- JA HALLITUSVIRASTOJEN TILASTOMIEHIIN VETOAVA PYYNTÖ. *Joulukuun 9 pnä* 186

1910

189.	TUNTEMATTOMALLE OSOITTEENOMISTAJALLE. <i>Tammikuun 22 pnä</i>	187—188
190.	TERVEHDYS A. BEBELILLE. <i>Helmikuun 22 pnä</i>	188—189
191.	A. ECKILLE. <i>Helmikuun 23 pnä</i>	189—190
192.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Maaliskuun 21 pnä</i>	190—191
193.	VSDTP:n KESKUSKOMITEAN ULKOMAISELLE TOIMIKUNNALLE. <i>Huhtikuun 5 pnä</i>	191—198
194.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	198—199
195.	PUOLAN SOSIALIDEMOKRATIAN PÄÄHALLITUKSELLE. <i>Huhtikuun 10 pnä</i>	200
196.	A. I. LJUBIMOVILLE. <i>Huhtikuun 10 pnä</i>	200—201
197.	A. I. LJUBIMOVILLE. <i>Huhtikuun 10 pnä</i>	201
198.	C. HUYSMANSILLE. <i>Kesäkuun 6 pnä</i>	202
199.	C. HUYSMANSILLE. <i>Kesäkuun 15 pnä</i>	202—203
200.	D. M. KOTLJARENKOLLE. <i>Elokuun 1 pnä</i>	203—204
201.	A. I. LJUBIMOVILLE. <i>Elokuun 2 pnä</i>	204—205
202.	M. V. KOBEZKYLLE. <i>Elokuun 8 pnä</i>	205—206
203.	M. V. KOBEZKYLLE. <i>Elokuun 12 ja 23 päivän välisenä aikana</i>	206—207
204.	M. F. ANDREJEVALLE. <i>Elokuun 14 pnä</i>	207
205.	SAKSAN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN HAL- LITUKSELLE. <i>Syyskuun 2 pnä</i>	208—209
206.	M. V. KOBEZKYLLE. <i>Syyskuun 16 pnä</i>	209—210
207.	I. P. POKROVSKILLE. <i>Lokakuun 5 pnä</i>	210
208.	C. HUYSMANSILLE. <i>Lokakuun 17 pnä</i>	211
209.	C. HUYSMANSILLE. <i>Marraskuun 6 pnä</i>	211—212
210.	PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJAN TOIMITUSKUNNAN KO- KOUKSEN PUHEENJOHTAJALLE. <i>Marraskuun 7 pnä</i>	212—213
211.	V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Marraskuun 8 pnä</i>	213
212.	V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. <i>Marraskuun 10 pnä</i>	214
213.	N. G. POLETAJEVILLE. <i>Joulukuun 4 pnä</i>	214—215

214. VSDTP:n KK:n ULKOMAISELLE TOIMIKUNNALLE.
Joulukuun 5 pnä 215
215. V. D. BONTSH-BRUJEVITSHILLE. *Joulukuun 9 pnä* 215—216
216. »SOTSIAL-DEMOKRAT» LEHDEN TOIMITUKSELLE.
Joulukuun 17 pnä 216

1911

217. K. KAUTSKYLLE. *Tammikuun 31 pnä* 217—219
218. A. I. RYKOVILLE. *Helmikuun 11 päivän jälkeen* . . 219—221
219. A. I. RYKOVILLE. *Helmikuun 17 pnä* 222
220. N. G. POLETAJEVILLE. *Maaliskuun 7 tai 8 pnä* . . 223—225
221. A. I. RYKOVILLE. *Maaliskuun 10 pnä* 225—226
222. A. I. RYKOVILLE. *Maaliskuun alkupuoliskolla* . . . 226—227
223. A. I. RYKOVILLE. *Maaliskuussa* 227—229
224. NN. *Maaliskuussa* 229—230
225. KOLMANNEN VALTAKUNNANDUUMAN SOSIALIDEMOKRAATTISELLE RYHMÄLLE. *Ennen huhtikuun 19 päivää* 230
226. VSDTP:n KK:n ULKOMAISELLE TOIMIKUNNALLE.
Huhtikuun 30 pnä 231
227. A. I. LJUBIMOVILLE JA M. K. VLADIMIROVILLE.
Heinäkuun 3 pnä 231—232
228. L. B. KAMENEVILLE. *Ennen elokuun 2 päivää* . . . 232—233
229. C. HUYSMANSILLE. *Syyskuun 5 pnä* 233—234
230. I. FRIMULLE. *Marraskuun 4 pnä* 234
231. L. B. KAMENEVILLE. *Marraskuun 10 pnä* 235
232. C. HUYSMANSILLE. *Joulukuun 7 pnä* 236

1912

233. C. HUYSMANSILLE. *Maaliskuussa, ennen 10 päivää* 237
234. C. HUYSMANSILLE. *Huhtikuun 5 pnä* 238
235. C. HUYSMANSILLE. *Huhtikuussa, ennen 19 päivää* 239

236.	V. A. TER-JOANNISJANILLE. <i>Toukokuun 5 pnä</i> . . .	240—241
237.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Kesäkuussa, ennen 28 päivää</i> . .	241
238.	»PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE. <i>Heinäkuussa, viimeistään 6 pnä</i>	242—243
239.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Heinäkuun 24 pnä</i>	243—244
240.	»PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE. <i>Heinäkuun 28 tai 29 pnä</i>	245—246
241.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Heinäkuun 30 pnä</i>	246—247
242.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Elokuussa, ennen 25 päivää</i> . .	247—248
243.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Elokuussa, ennen 25 päivää</i> . .	248—249
244.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Ennen syyskuun 6 päivää</i> . . .	249—250
245.	KIRJELAPPU PÄÄ-ÄÄNENKANNATTAJAN TOIMITUKSELLE. <i>Syyskuun 6 päivän jälkeen</i>	250—251
246.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Syyskuun 15 pnä</i>	251—253
247.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Syyskuun 17 päivän jälkeen</i> . .	253—254
248.	C. HUYSMANSILLE. <i>Lokakuun 9 päivän jälkeen</i> . . .	254
249.	C. HUYSMANSILLE. <i>Lokakuussa, ennen 23 päivää</i> . .	254—255
250.	C. HUYSMANSILLE. <i>Lokakuussa, ennen 24 päivää</i> . .	255
251.	N. G. POLETAJEVILLE. <i>Lokakuun 25 pnä</i>	255—256
252.	A. M. GORKILLE. <i>Lokakuun jälkipuoliskolla</i>	257
253.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Marraskuun 8 pnä</i>	257
254.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Marraskuun 10 pnä</i>	258
255.	C. HUYSMANSILLE. <i>Marraskuun 10 pnä</i>	258—259
256.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Marraskuun 17 ja 23 päivän välisenä aikana</i>	259—260
257.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Ennen marraskuun 20 päivää</i>	260—261
258.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Marraskuun 25 päivän jälkeen</i> .	261—262
259.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Joulukuun 3 pnä</i>	262
260.	DEMJAN BEDNYILLE. <i>Joulukuun 5 pnä</i>	263
261.	L. B. KAMENEVILLE. <i>Joulukuun 8 pnä</i>	263—267
262.	J. V. STALINILLE. <i>Joulukuun 14 pnä</i>	267—268
263.	J. V. STALINILLE. <i>Joulukuun 16 pnä</i>	269—270

264. IV VALTAKUNNANDUUMAN BOLSHEVIKKIJÄSENILLE. *Joulukuun 17 pnä* 271
265. VSDTP:n KK:n VENÄJÄN-TOIMIKUNNALLE. *Joulukuun 19 pnä* 271—273
266. VSDTP:n KK:n VENÄJÄN-TOIMIKUNNALLE. *Joulukuun 20 pnä* 273—274
267. C. HUYSMANSILLE. *Joulukuun 22 pnä* 274—275

1913

268. L. B. KAMENEVILLE. *Tammikuun 8 pnä* 276—277
269. L. B. KAMENEVILLE. *Tammikuun 10 pnä* 277—278
270. L. B. KAMENEVILLE. *Tammikuun 12 pnä* 278
271. L. B. KAMENEVILLE. *Aikaisintaan tammikuun 14 pnä* 279
272. J. A. PJATNITSKILLE. *Tammikuun 14 päivän jälkeen* 279—282
273. »BREMER BÜRGER-ZEITUNGIN» TOIMITUKSELLE. *Tammikuun alkupuolella* 282—283
274. A. M. GORKILLE. *Tammikuun 21 pnä* 284
275. G. M. VJAZMENSKILLE. *Tammikuun 22 päivän jälkeen* 284—285
276. N. A. RUBAKINILLE. *Tammikuun 25 pnä* 285
277. IV VALTAKUNNANDUUMAN BOLSHEVIKKIJÄSENILLE. *Tammikuun 25 pnä* 286
278. L. B. KAMENEVILLE. *Helmikuun alussa* 286—287
279. N. OSINSKILLE. *Helmikuun 13 pnä* 287
280. N. G. POLETAJEVILLE. *Helmikuun 25 pnä* 288—289
281. L. B. KAMENEVILLE. *Helmikuun 25 pnä* 289—290
282. A. M. GORKILLE. *Maaliskuun 6 päivän jälkeen* . . . 290—291
283. L. B. KAMENEVILLE. *Maaliskuun 8 pnä* 291—292
284. L. B. KAMENEVILLE. *Huhtikuun 7 pnä* 292—293
285. L. B. KAMENEVILLE. *Huhtikuun 17 pnä* 294
286. L. B. KAMENEVILLE. *Huhtikuun 26 päivän jälkeen* 294—295
287. I. E. HERMANILLE. *Ennen toukokuun 6 päivää* . . . 295—296
288. G. L. SHKLOVSKILLE. *Toukokuun 8 pnä* 296—297

289. L. B. KAMENEVILLE. *Ennen toukokuun 20 päivää* . . . 297—298
290. C. HUYSMANSILLE. *Kesäkuun 4 päivän jälkeen* . . . 298—299
291. I. RUDIS GIPSLISILLE. *Ennen kesäkuun 7 päivää* . . . 299—301
292. I. RUDIS GIPSLISILLE. *Kesäkuun 7 pnä* 301—302
293. L. B. KAMENEVILLE. *Kesäkuun 8 pnä* 302
294. METALLITYÖLÄISTEN AMMATTILIITON JOHTOKUN-
NAN BOLSHEVIKKIRYHMÄLLE. *Kesäkuun 16 pnä* 302—303
295. »PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Kesäkuun*
16 pnä 303—306
296. L. B. KAMENEVILLE. *Kesäkuun 16 pnä* 306—307
297. A. M. GORKILLE. *Ennen kesäkuun 22 päivää* 307—308
298. »PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Kesäkuussa,*
aikaisintaan 25 pnä 308—309
299. L. B. KAMENEVILLE. *Kesäkuun 29 pnä* 309—310
300. L. M. KNIPOVITSHILLE. *Elokuun 5 ja 7 päivän väli-*
senä aikana 310—311
301. V. M. KASPAROVILLE. *Elokuun 21 pnä* 311
302. »SEVERNAJA PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE.
Elokuun 21 päivän jälkeen 311—312
303. V. M. KASPAROVILLE. *Elokuun 25 pnä* 312
304. H. DIETZILLE. *Lokakuun 3 pnä* 313
305. »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Lokakuussa,*
aikaisintaan 27 pnä 313—314
306. »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisintaan*
marraskuun 1 pnä 314—316
307. C. HUYSMANSILLE. *Marraskuun 3 pnä* 316—317
308. »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Marraskuun*
11 ja 28 päivän välisenä aikana 317
309. »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Aikaisin-*
taan marraskuun 14 pnä 317—318
310. »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Joulukuun*
8 tai 9 pnä 318
311. »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Joulukuun*
16 pnä 318—319

312. SÄHKE »ZA PRAVDU» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Joulukuun 18 pnä* 319
313. V. S. VOITINSKILLE. *Joulukuun 20 pnä* 320—322
314. KIRJELAPPU »PROLETARSKAJA PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE. *Joulukuun jälkipuoliskolla* 323

1914

315. I. E. HERMANILLE. *Tammikuun 2 pnä* 324—325
316. I. E. HERMANILLE JA I. RUDIS GIPSLISILLE. *Tammikuun 7 pnä* 325—326
317. I. F. POPOVILLE. *Tammikuun 7 pnä* 327
318. I. RUDIS GIPSLISILLE TAI I. E. HERMANILLE. *Tammikuun 11 pnä* 327—328
319. I. F. ARMANDILLE. *Aikaisintaan tammikuun 11 pnä* 328—329
320. V. P. MILJUTINILLE. *Tammikuun 14 pnä* 329
321. I. F. ARMANDILLE. *Ennen tammikuun 22 päivää* . . 329—330
322. I. F. ARMANDILLE. *Tammikuun 25 pnä* 330
323. I. F. ARMANDILLE. *Ennen tammikuun 26 päivää* . . 330—332
324. I. F. ARMANDILLE. *Tammikuun 26 pnä* 332—333
325. N. V. KUZNETSOVILLE. *Tammikuun 26 pnä* 333—334
326. I. F. ARMANDILLE. *Tammikuun 28 pnä* 334—336
327. C. HUYSMANSILLE. *Tammikuun 29 pnä* 336—337
328. C. HUYSMANSILLE. *Helmikuun 2 pnä* 337
329. V. M. KASPAROVILLE. *Helmikuun 11 päivän jälkeen* 337—338
330. L. B. KAMENEVILLE. *Helmikuun 27 pnä* 338—339
331. »PROSVESHTSHENIJE» AIKAKAUSLEHDEN TOIMITUKSELLE. *Helmikuun 27 pnä* 339—340
332. F. N. SAMOILOVILLE. *Helmikuussa* 340—341
333. I. F. ARMANDILLE. *Maaliskuun 2 pnä* 341—342
334. VSDTP:n KK:n VENÄJÄN-TOIMIKUNNALLE. *Maaliskuun 4 pnä* 342—343
335. C. HUYSMANSILLE. *Maaliskuun 7 pnä* 343—344
336. I. RUDIS GIPSLISILLE. *Maaliskuun 12 päivän jälkeen* 344
337. GRANAT-VELJESTEN YHTIÖN TIETOSANAKIRJAN TOIMITUSIHTEERILLE. *Maaliskuun 5 pnä* 345

338. C. HUYSMANSILLE. *Maaliskuun 15 pnä* 345—346
339. I. F. ARMANDILLE. *Maaliskuun 15 päivän jälkeen* 346
340. I. I. SKVORTSOV-STEPANOVILLE. *Maaliskuun 24 pnä* 347—348
341. I. F. ARMANDILLE. *Huhtikuussa, ennen 8 päivää* 349
342. I. F. ARMANDILLE. *Huhtikuun 11 pnä* 350
343. SÄHKE »PUTJ PRAVDY» LEHDEN TOIMITUKSELLE
LEHDEN KAKSIVUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA. *Ennen
toukokuun 5 päivää* 350—351
344. G. L. SHKLOVSKILLE. *Toukokuun 12 pnä* 351
345. I. F. ARMANDILLE. *Toukokuun alkupuoliskolla* 351—352
346. I. RUDIS GIPSLISILLE. *Toukokuun 15 ja 31 päivän
välisenä aikana* 353
347. V. A. KARPINSKILLE. *Toukokuun 19 pnä* 353—354
348. I. F. ARMANDILLE. *Toukokuun 25 pnä* 354—355
349. G. I. PETROVSKILLE. *Toukokuun 25 päivän jälkeen* 355
350. GRANAT-VELJESTEN YHTIÖN TIETOSANAKIRJAN
TOIMITUSSIHTEERILLE. *Kesäkuun 6 ja heinäkuun 21
päivän välisenä aikana* 356
351. OTE »TRUDOVAJA PRAVDA» LEHDEN TOIMITUKSELLE
LÄHETETYSTÄ KIRJEESTÄ. *Kesäkuussa, 18 päivän
jälkeen* 356—357
352. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 4 päivää* 357—358
353. KANSAINVÄLISELLE SOSIALISTISELLE TOIMISTOLLE.
Aikaisintaan heinäkuun 4 pnä 359
354. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 6 päivää* 359—360
355. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 6 päivää* 360—362
356. S. G. SHAUMJANILLE. *Ennen heinäkuun 6 päivää* 362—363
357. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 9 päivää* 363—364
358. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 9 päivää* 364
359. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 10 päivää* 364—366
360. I. F. POPOVILLE. *Heinäkuussa, ennen 10 päivää* 366—367
361. KUSTANTAMO PRIBOILLE. *Heinäkuun 11 pnä* 367

362. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuun 12 pnä* 368
363. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 13 päivää* . . 368—371
364. I. F. ARMANDILLE. *Viimeistään heinäkuun 16 pnä* 371—372
365. G. L. SHKLOVSKILLE. *Heinäkuun 18 päivän jälkeen* 372—373
366. V. M. KASPAROVILLE. *Heinäkuun 18 päivän jälkeen* 373—374
367. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuun 19 pnä* 374
368. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuun 19 pnä* 375
369. I. F. ARMANDILLE. *Heinäkuussa, ennen 24 päivää* . . 376—377
370. JANSSONILLE TAI STIETZILLE. *Heinäkuun 25 pnä* 377—378
371. I. RUDIS GIPSLISILLE. *Heinäkuun 26 pnä* 379—380
372. V. M. KASPAROVILLE. *Heinäkuun jälkipuoliskolla* 380—381
373. SÄHKKE KRAKOVAN KAUPUNGIN POLIISIPÄÄLLIKÖLLE. *Elokuun 7 pnä* 381
374. GRANATIN JULKAISUJEN TOIMITUSSIHTEERILLE. *Syyskuun 15 pnä* 382
375. I. F. ARMANDILLE. *Ennen syyskuun 28 päivää* . . . 382—383
376. V. A. KARPINSKILLE. *Lokakuun 20 pnä* 384
377. V. A. KARPINSKILLE. *Marraskuun 14 pnä* 384—385
378. V. A. KARPINSKILLE JA S. N. RAVITSHILLE. *Marraskuun 18 pnä* 385
379. V. A. KARPINSKILLE. *Marraskuun 20 pnä* 385—386
380. V. A. KARPINSKILLE JA S. N. RAVITSHILLE. *Marraskuun 21 pnä* 386
381. V. A. KARPINSKILLE. *Marraskuun 22 pnä* 386—387
382. V. A. KARPINSKILLE. *Marraskuun 25 pnä* 387
383. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. *Marraskuun 25 pnä* . . . 387—388
384. V. A. KARPINSKILLE. *Marraskuun 26 tai 27 pnä* 388
385. V. A. KARPINSKILLE. *Ennen marraskuun 28 päivää* 389
386. V. A. KARPINSKILLE. *Marraskuun 28 pnä* 389—390
387. V. A. KARPINSKILLE. *Joulukuun 1 pnä* 390—391
388. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. *Joulukuun 11 pnä* 391
389. M. W. KOBEZKYILLE. *Ennen joulukuun 16 päivää* . . 392

1915

390. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. *Tammikuun 3 pnä* 393—394
391. V. A. KARPINSKILLE. *Tammikuun 3 ja 9 päivän välisenä aikana* 394
392. D. B. RJAZANOVILLE. *Tammikuun 9 pnä* 395
393. V. A. KARPINSKILLE. *Tammikuun 17 päivän jälkeen* 395—396
394. V. A. KARPINSKILLE. *Ennen helmikuun 1 päivää* . . 396
395. V. A. KARPINSKILLE. *Helmikuun 3 pnä* 396—397
396. J. S. HANECKILLE. *Helmikuun 17 pnä* 397
397. V. A. KARPINSKILLE. *Helmikuun 20 pnä* 398
398. V. A. KARPINSKILLE. *Helmikuun 24 pnä* 398—399
399. G. J. ZINOVJEVILLE. *Helmikuun 27 ja maaliskuun 4 päivän välisenä aikana* 399
400. S. N. RAVITSHILLE. *Maaliskuun 9 pnä* 400
401. D. WIJNKOOPILLE. *Maaliskuun 12 pnä* 400—401
402. V. A. KARPINSKILLE. *Ennen maaliskuun 23 päivää* 401
403. D. WIJNKOOPILLE. *Toukokuun 5 pnä* 401—402
404. H. GORTERILLE. *Toukokuun 5 pnä* 402—403
405. I. F. ARMANDILLE. *Kesäkuun 4 päivän jälkeen* . . . 403—404
406. G. J. ZINOVJEVILLE. *Kesäkuun 24 päivän jälkeen* 405
407. G. J. ZINOVJEVILLE. *Ennen heinäkuun 15 päivää* . . 405—406
408. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 5 päivän jälkeen* . . 407—408
409. G. J. ZINOVJEVILLE. *Ennen heinäkuun 11 päivää* . . 409
410. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 11 ja 30 päivän välisenä aikana* 410
411. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 11 päivän jälkeen* 410—412
412. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 11 päivän jälkeen* 412—414
413. D. WIJNKOOPILLE. *Heinäkuun 15 pnä* 414—415
414. V. A. KARPINSKILLE. *Heinäkuun 21 pnä* 416
415. D. WIJNKOOPILLE. *Heinäkuun 22 pnä* 416—417
416. G. J. ZINOVJEVILLE. *Heinäkuun 23 päivän jälkeen* 418
417. V. A. KARPINSKILLE. *Heinäkuun 24 pnä* 418—419

418.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 24 päivän jälkeen</i>	419
419.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 26 päivän jälkeen</i>	420—421
420.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 26 päivän jälkeen</i>	421
421.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen heinäkuun 28 päivää</i>	421—422
422.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Heinäkuun 28 pnä</i>	423
423.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 28 päivän jälkeen</i>	423—424
424.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 28 ja elokuun 2 päivän välisenä aikana</i>	424—425
425.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Heinäkuun 28 ja elokuun 2 päivän välisenä aikana</i>	426
426.	D. WIJNKOOPILLE. <i>Heinäkuun 30 pnä</i>	426—427
427.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Elokuun 11 pnä</i>	427—428
428.	D. WIJNKOOPILLE. <i>Elokuun 15 päivän jälkeen</i>	428
429.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen elokuun 19 päivää</i>	428—430
430.	D. WIJNKOOPILLE. <i>Elokuun 19 päivän jälkeen</i>	430—431
431.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Elokuun 21 pnä</i>	431
432.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen elokuun 23 päivää</i>	431—433
433.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Elokuun 23 päivän jälkeen</i>	433
434.	S. N. RAVITSHILLE. <i>Elokuun 23 päivän jälkeen</i>	433
435.	S. N. RAVITSHILLE. <i>Elokuun 26 pnä</i>	434
436.	S. N. RAVITSHILLE. <i>Elokuun 27 pnä</i>	434
437.	P. GOLAYLLE. <i>Elokuun 28 pnä</i>	435
438.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuun 30 pnä</i>	435
439.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuun 30 tai 31 pnä</i>	436
440.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun 8 päivän jälkeen</i>	436—437
441.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun 18 tai 19 pnä</i>	437—438
442.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen syyskuun 19 päivää</i>	438
443.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Syyskuun 19 pnä</i>	438—439
444.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Syyskuun 19 pnä</i>	439—440
445.	ALEKSANDROVITSHILLE. <i>Syyskuun 19 pnä</i>	440—442
446.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun 21 päivän jälkeen</i>	442—443

447.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun 26 ja lokakuun 5 päivän välisenä aikana</i>	443—444
448.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Ennen lokakuun 6 päivää</i>	444—445
449.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Ennen marraskuun 9 päivää</i>	445
450.	G. L. SHKLOVSKILLE. <i>Ennen marraskuun 9 päivää</i>	446
451.	M. M. HARITONOVILLE. <i>Marraskuun 21 päivän jälkeen</i>	447—448
452.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen marraskuun 27 päivää</i>	449
453.	G. J. BELENKILLE. <i>Joulukuun 27 päivän jälkeen</i>	449—450

1916

454.	I. F. ARMANDILLE. <i>Tammikuun 15 pnä</i>	451—452
455.	I. F. ARMANDILLE. <i>Tammikuun 19 pnä</i>	452—453
456.	I. F. ARMANDILLE. <i>Tammikuun 21 pnä</i>	453—454
457.	M. M. HARITONOVILLE. <i>Tammikuun 30 pnä</i>	454—455
458.	K. B. RADEKILLE. <i>Helmikuun 1 päivän jälkeen</i>	455—456
459.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Helmikuun 12 pnä</i>	456
460.	I. F. ARMANDILLE. <i>Helmikuun 26 pnä</i>	457
461.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 2 ja 25 päivän välisenä aikana</i>	457—459
462.	HENRIETTE ROLAND HOLSTILLE. <i>Maaliskuun 8 pnä</i>	459—462
463.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 16 päivän jälkeen</i>	463
464.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen maaliskuun 19 päivää</i>	463—465
465.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen maaliskuun 20 päivää</i>	465—466
466.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 20 pnä</i>	466
467.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 20 tai 21 pnä</i>	466—468
468.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 21 pnä</i>	468—469
469.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen maaliskuun 23 päivää</i>	469—470
470.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 23 ja 25 päivän välisenä aikana</i>	470—471
471.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Maaliskuun 23 päivän jälkeen</i>	471—472
472.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 31 pnä</i>	472

473. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Huhtikuun 4 pñä</i>	472—473
474. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Huhtikuun 4 päivän jälkeen</i>	473—475
475. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Huhtikuun 10 pñä</i>	475
476. G. L. PJATAKOVILLE, J. B. BOSCHILLE, N. I. BUHARINILLE. <i>Huhtikuun 10 päivän jälkeen</i>	475—476
477. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen huhtikuun 18 päivää</i> . .	477—478
478. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen huhtikuun 18 päivää</i> . .	478—479
479. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Huhtikuun 18 pñä</i>	479—480
480. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Huhtikuun 18 ja 24 päivän välisenä aikana</i>	480
481. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Toukokuun 2 ja kesäkuun 2 päivän välisenä aikana</i>	480—481
482. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Toukokuun 16 pñä</i>	482
483. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen toukokuun 17 päivää</i> . .	482
484. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Toukokuun 17 pñä</i>	483—484
485. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Toukokuun 19 pñä</i>	484—485
486. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Toukokuun 19 pñä</i>	485—486
487. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Toukokuun 24 pñä</i>	486—487
488. A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Kesäkuun 3 ja 6 päivän välisenä aikana</i>	487—488
489. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 6 pñä</i>	488—489
490. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 17 ja 25 päivän välisenä aikana</i>	489
491. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Kesäkuun 20 päivän jälkeen</i>	489—490
492. I. F. ARMANDILLE. <i>Heinäkuun 4 pñä</i>	490—491
493. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 4 pñä</i>	491—492
494. I. F. ARMANDILLE. <i>Heinäkuun 7 pñä</i>	492—493
495. I. F. ARMANDILLE. <i>Heinäkuun 20 pñä</i>	493
496. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 23 päivän jälkeen</i>	494
497. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuun 24 pñä</i>	495—496
498. M. N. POKROVSKILLE. <i>Heinäkuun 24 pñä</i>	496
499. G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuussa, 24 päivän jälkeen</i>	496—497

500.	I. F. ARMANDILLE. <i>Heinäkuun 25 pnä</i>	497—498
501.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Heinäkuussa, 26 päivän jälkeen</i>	498—499
502.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Aikaisintaan heinäkuun 30 pnä</i> . .	499—500
503.	I. F. ARMANDILLE. <i>Elokuun 1 pnä</i>	500
504.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuun 2 ja 11 päivän välisenä aikana</i>	500—501
505.	M. N. POKROVSKILLE. <i>Elokuun 5 pnä</i>	501
506.	M. N. POKROVSKILLE. <i>Elokuun 5 ja 31 päivän välisenä aikana</i>	502
507.	M. M. HARITONOVILLE. <i>Elokuun alussa</i>	503
508.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuun 10 ja 20 päivän välisenä aikana</i>	503—504
509.	G. L. PJATAKOVILLE. <i>Elokuun 10 ja 20 päivän välisenä aikana</i>	504—505
510.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Ennen elokuun 22 päivää</i> . . .	505—506
511.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuun 22 päivän jälkeen</i> . .	506—507
512.	M. M. HARITONOVILLE. <i>Elokuun 31 pnä</i>	507—508
513.	M. N. POKROVSKILLE. <i>Elokuun 31 pnä</i>	509
514.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuussa</i>	509—510
515.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuussa</i>	510
516.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuussa</i>	511—512
517.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuussa</i>	512
518.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elokuussa</i>	513
519.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elo- ja syyskuun vaihteessa</i> . .	513—514
520.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Elo- ja syyskuun vaihteessa</i> . .	514—516
521.	I. F. ARMANDILLE. <i>Syyskuun 15 pnä</i>	516
522.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Syyskuun puolivälissä</i>	516—517
523.	A. G. SHLJAPNIKOVILLE. <i>Lokakuun 3 pnä</i>	517—518
524.	G. J. ZINOVJEVILLE. <i>Lokakuussa, viimeistään 5 pnä</i>	518—519
525.	N. I. BUHARINILLE. <i>Lokakuun 14 pnä</i>	519—523
526.	I. F. ARMANDILLE. <i>Lokakuun 21 pnä</i>	523
527.	I. F. ARMANDILLE. <i>Lokakuun 28 pnä</i>	524

528.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Lokakuun 30 pnä</i>	524—525
529.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Lokakuun 31 pnä</i>	525
530.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Marraskuun 4 pnä</i>	526—527
531.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Marraskuun 7 pnä</i>	527—528
532.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Ennen marraskuun 26 päivää</i>	528—529
533.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Marraskuun 26 pnä</i>	529—530
534.	M. G. BRONSKILLE.	<i>Joulukuun alussa</i>	530
535.	M. N. POKROVSKILLE.	<i>Joulukuun 6 pnä</i>	531
536.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Joulukuun 17 pnä</i>	531—532
537.	G. J. ZINOVJEVILLE.	<i>Joulukuun 20 päivän jälkeen</i>		533

1917

538.	M. N. POKROVSKILLE.	<i>Tammikuun 3 pnä</i>	534
539.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 6 pnä</i>	534—538
540.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 6 päivän jälkeen</i>	538—539
541.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 7 pnä</i>	539—540
542.	M. N. POKROVSKILLE.	<i>Tammikuun 8 pnä</i>	540
543.	V. A. KARPINSKILLE.	<i>Tammikuun 10 ja 22 päivän välisenä aikana</i>	540—541
544.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 13 pnä</i>	541—542
545.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 14 pnä</i>	543—545
546.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 15 pnä</i>	545—546
547.	V. A. KARPINSKILLE JA S. N. RAVITSHILLE.	<i>Tammikuun 15 pnä</i>	546
548.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 16 pnä</i>	546—547
549.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 19 pnä</i>	547
550.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 20 pnä</i>	548
551.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Tammikuun 22 pnä</i>	548—550
552.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Helmikuun 2 pnä</i>	550—551
553.	K. B. RADEKILLE.	<i>Helmikuun 3 pnä</i>	551
554.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Helmikuun 7 pnä</i>	552
555.	I. F. ARMANDILLE.	<i>Helmikuun 14 pnä</i>	553—554

556.	I. F. ARMANDILLE. <i>Helmikuun 19 ja 27 päivän välisenä aikana</i>	554—555
557.	I. F. ARMANDILLE. <i>Helmikuun 27 pnä</i>	555—556
558.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 8 pnä</i>	556—557
559.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 13 pnä</i>	557—558
560.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 18 pnä</i>	558
561.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 19 pnä</i>	559—560
562.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Maaliskuun 21 pnä</i>	560
563.	J. S. HANECKILLE. <i>Maaliskuun 22 pnä</i>	561
564.	RUOTSIN »SOSIALIDEMOKRAATIN» TOIMITUKSELLE. <i>Maaliskuun 22 pnä</i>	561—562
565.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 23 pnä</i>	562
566.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 27 pnä</i>	563
567.	S. N. RAVITSHILLE. <i>Maaliskuun 27 pnä</i>	563—564
568.	J. S. HANECKILLE. <i>Ennen maaliskuun 30 päivää</i>	564—565
569.	I. F. ARMANDILLE. <i>Maaliskuun 31 ja huhtikuun 4 päivän välisenä aikana</i>	565
570.	SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Huhtikuun 1 pnä</i>	566
571.	V. A. KARPINSKILLE JA S. N. RAVITSHILLE. <i>Huhtikuun 4 pnä</i>	566—567
572.	SÄHKE V. A. KARPINSKILLE. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	567
573.	SÄHKE V. A. KARPINSKILLE. <i>Huhtikuun 6 pnä</i>	567
574.	SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Huhtikuun 7 pnä</i>	568
575.	SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Huhtikuun 7 pnä</i>	568
576.	SÄHKE M. M. HARITONOVILLE. <i>Huhtikuun 7 pnä</i>	568
577.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Huhtikuun 9 pnä</i>	569
578.	SÄHKE M. G. BRONSKILLE JA K. B. RADEKILLE. <i>Huhtikuun 9 päivän jälkeen</i>	569
579.	SÄHKE J. S. HANECKILLE. <i>Huhtikuun 12 pnä</i>	570
580.	SÄHKE V. A. KARPINSKILLE. <i>Huhtikuun 14 pnä</i>	570
581.	V. A. KARPINSKILLE. <i>Huhtikuun 15 pnä</i>	570—571
582.	J. S. HANECKILLE. <i>Huhtikuun 21 pnä</i>	571—572

583. TERVEHDYS TOVERI HÖGLUNDILLE. <i>Huhtikuun 23</i> (<i>toukokuun 6</i>) pñä	572
584. RINTAMAMIESTEN EDUSTAJAKOKOUKSEN PUHEMIE- HISTÖLLE. <i>Huhtikuun 29</i> (<i>toukokuun 12</i>) pñä	572—573
585. K. B. RADEKILLE. <i>Toukokuun 29</i> (<i>kesäkuun 11</i>) pñä	573—574
586. JURIDISELLE KOMISSIOLLE. <i>Kesäkuun 13</i> (<i>26</i>) pñä	574—575
587. SÄHKE KESKUSKOMITEAN ULKOMAISELLE TOIMI- KUNNALLE. <i>Kesäkuun 16</i> (<i>29</i>) pñä	575
588. K. B. RADEKILLE. <i>Kesäkuun 17</i> pñä	576—577
589. TOIMEENPANEVAN KESKUSKOMITEAN TOIMISTOLLE. <i>Heinäkuun 7</i> (<i>20</i>) pñä	577
590. K. ROVIOLLE. <i>Syyskuun 27</i> (<i>lokakuun 10</i>) pñä	578
591. K. ROVIOLLE. <i>Syyskuun 27</i> (<i>lokakuun 10</i>) päivän jäl- keen	578—579
592. KIRJELAPPU M. V. FOFANOVALLE. <i>Lokakuun 24</i> (<i>marraskuun 6</i>) pñä	579
<i>Huomautuksia</i>	581—666
<i>Nimihakemisto</i>	667—725
<i>Lyhenneluettelo</i>	726

LUKIJALLE

Kustannusliike Edistys pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.

Osoitteemme:

*Zubovski bulvar, 21
Moskova, Neuvostoliitto.*

В. И. Ленин
СОЧИНЕНИЯ, ТОМ 43
На финском языке